

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

HAROLD ROBBINS

BİR
BAŞKA GÜNÜN
ANILARI

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

Yazarın Yayınevimizde Çıkan Diğer Kitapları:

Sensiz Yaşanmaz

Kanunsuzlar

Sansar

Tecavüz

Vurguncular

Tek Başına

Mezar

Önce Hayaller Ölür

Fedai

79 Park Caddesi

**altın kitaplar
yayınevi**

Harold Robbins

Bir Başka Günüñ Anıları

(Memories of Another Day)

Türkçesi :

Özay SÜSOY

**(C) Copyright: Harold Robbins — Kesim Ajansı /
ALTIN KİTAPLAR / 1980**

ŞİMDİ

Babamı son gördüğümde tabutunda gözleri kapalı, sırtüstü yatıyordu. Yüzünde hiç alışmadığımız bir yumuşaklık vardı; gür kırm saçları, kalın kaşları düzgünce taranmıştı. Küçük kilisenin cenaze odasının sessizliğinde durmuş, ona bakıyordum. Bir tuhaflık vardı babamda. Her şey tümüyle garipti. Biraz sonra bunun ne olduğunu anladım: Babam asla sırtüstü yatmazdı; onu bildiğim onca yıl boyunca bir kez olsun sırtüstü yattığını görmemiştim.

Babam genellikle bir fıçıyı andıran göğsü, kocaman göbeği şilteye gömülmüş bir biçimde yan yatar, ışıktan korumak için koluyla gözlerini kapatırdı. Uykusunda bile yüzünde sert, keskin, düşünceli bir anlam olurdu, Ama şimdi karşımdaki yüzde böyle bir şey yoktu; hatta onu özel yaşamından çekip koparacak olan yeni bir işgününe duyduğu nefret bile okunmuyordu. Sonra tabutun kapağı kapatıldı. Babamı bir daha asla görmedim.

İçimi tümüyle bir ferahlık kapladı. Her şey bitmişti. Özgürdüm artık. Bakışlarımı cilalı bakır ve maun karışımı tabuttan kurtararak başımı kaldırdım.

Rahip odadan çıkmamızı işaret ediyordu. Harekete geçtim. Ağabeyim D. J. (Daniel Junior'un kısaltılmışı) beni kolumdan çekti.

«Annenin koluna gir,» diye boğuk bir sesle fısıldadı. «Aptal aptal gülümsemekten de vazgeç. Dışarda milyonlarca fotoğrafçı bekliyor.»

Yüzüne dik dik baktım. D. S. otuz yedi yaşında ve ben-

den on yedi yaş büyüktü. Aramızda derin uçurumlar vardı. Babamın ilk evliliğinden olmuştu. Ben de sonuncusundan. İki arada babamın yaşamına başka kadınlar da girmiş ama bizden başka çocuğu olmamıştı. Kolumu çekip kurtardıktan sonra, «Ha...tir,» dedim.

Cenaze arabaları hazır oluncaya kadar ailenin bekleyeceği küçük ön odaya geçip bir sigara yaktım. Babamın yakın dostları ve iş arkadaşları orada toplanmışlardı bile.

Babamın başyardımcısı Moses Barrington yanıma geldi. Yüzü sıcaktan pırıl pırıl parlıyordu. «Annen nasıl?» diye sordu. Ona yanıt vermeden önce sigaramdan bir nefes alıp dumanı ciğerlerime çektim. «İyidir.»

Adam burnumdan daireler halinde çıkan dumana bakarak, «Sigara kanser yapar,» dedi.

«Evet. Sigara paketinin üzerindeki uyarıyı okudum.»

Kapı açılınca herkesin bakışları o yana çevrildi. Annem D.J.'nin koluna yaslanmış olarak geldi. D.J. öteki kolunu sanki destek olmak istermiş gibi annemin omzuna atmıştı. Üvey evlattan çok, annemin büyük kardeşi gibi görünüyordu. Bunda şaşılacak bir şey de yoktu; D. J. annemden yalnızca üç yaş büyüktü.

Kara yas giysisi içinde annem olduğundan daha genç görünüyordu. Beyaz cildi daha saydam, uzun sarı saçları daha bir sararmış gibiydi. Cenaze odasının kapısı peşlerinden kapandığında, annemin üzerindeki halsizlik kayboldu. D. J.'nin kolundan kurtularak yanıma geldi. «Jonathan, be-beğim... Senden başka kimsem kalmadı.»

Ondan uzak durmayı başardım. Doğru olamazdı söylediği. Gazetelerde babam hakkında yazılanların yarısına olsun inanmasam bile. Babam yaşamı boyunca bir yığın para biriktirmişti. Sendika olsun ya da olmasın. Adalet Bakanlığı olsun ya da olmasın.

Annem, elleri boşluğa yakalansın ya da değil, karşımda

Bir an durdu. Sonra kollarını iki yanına indirip, «Bana bir sigara ver,» dedi.

Ona paketi tutup sigarasını yaktım. Sigarasından bir nefes çektikten sonra, «Şimdi daha iyiyim,» dedi.

Annemin yüzüne bir parça renk geldiğine dikkat ettim. Güzel kadındı annem. Kendisi de bunu biliyordu. «Eve döndüğümüzde konuşmamız gerek.»

«Tamam.» Sigaramı içi kum dolu bir kutuyu bastırarak söndürdüm. «Seni evde beklerim.»

«Beni evde mi bekleyeceksin?» Sesi yankı gibi çıkmıştı.

Başımla onayladım. «Ben mezarlığa gelmeyeceğim.»

«Gelmeyeceğim de ne demek?» D.J. annemin arkasında duruyordu şimdi. «Herkes ne der?»

«Herkesin ne diyeceği umurumda bile değil.»

«Ama çok önemli bu! Cenaze töreni tüm ulusal ajans haberlerinde verilecek. Ülkedeki bütün sendika üyeleri haberleri izleyip görecekler.»

«O halde en önde durmaya dikkat et de seni görsünler. Önemli olan da bu. Başkan olacak sensin, ben değil.»

D.J. anneme dönerek, «Margaret,» dedi. «Onu gelmeye razı etsen iyi olur.»

«Jonathan...»

Annemin sözünü yarıda kestim. «Hayır, anne. Mezarlığa gelmem zaman kaybından başka bir şey olmaz. Onu sağlığında sevmezdim. Şimdi öldü diye seviyormuşum gibi davranmamın anlamı yok. Barbarca, ikiyüzlülük dolu bir davranış olur bu. Bana göre değil.»

Oradan çıkarken odaya ölümcül bir sessizlik çökmüştü. Kapıyı kapatmak için döndüğümde, içerdekilerin annemin çevresinde toplanmış olduklarını gördüm. Yalnızca Jack Harvey duvara dayanmış bakıyordu. Onun telaşa kapılıp acele etmesine gerek yoktu. Anneme daha sonra yaşanacaktı. Tabii ki ölecekti. Babam ölüme göre an-

nem artık Başkan'ın eşi değildi. Jack Harvey'e bir yararı dokunamazdı. Bakışları benimkilerle karşılaşınca başını salladı. Ben de karşılık verip kapıyı ardımdan kapadım.

Jack Harvey kötü biri sayılmazdı. Babamın çevresindekiilerden daha kötü değildi yani. Yaptığı şey için ne onu, ne de annemi suçlayamazdım. Babam çevresindeki dünyayı kokuşturmuştu.

Kilisenin önündeki kalabalıktan kaçmak için bir yan kapıdan dışarı çıktım. D.J. haklıydı. Orada yüzlerce kişi toplanmıştı. Televizyon kameraları en öndeydi. Hemen arkalarında da gazeteciler bekliyordu. Duvara dayanıp seyre koyuldum.

Yas tutanlar kiliseden çıkıp büyük, siyah arabalarına binmeye başlamışlardı. Amerika Birleşik Devletleri Başkan Yardımcısı en öndeydi. TV kameralarının önünde poz verdi. Atmacaninkine benzeyen yüzünde gerektiği gibi üzüntülü bir anlam vardı. Ne söylediğini duyamıyordum ama söylediklerinin zamana ve zemine uygun olduğundan emindim. Ne de olsa sendika üyelerine oy kullanma hakkı hâlâ tanınıyordu. Başkan yardımcısından sonra valiler, senatörler kongre üyeleri, belediye başkanları, diğer memurlar ve sendika liderleri geliyorlardı. Hepsi birer birer kamera önünden geçti.

Arkamdaki sokakta bir kamyon durdu. Adım sesleri yaklaştı. Dönüp adamı görmezden önce kokusunu aldım. Kamyonun çöp arabası olduğunu söylemelerine gerek yoktu.

«Koca Dan'ın cenazesi mi bu?»

Adama baktım. Mavili - beyazlı küçük sendika rozetini kirli, yağ içindeki gömleğinin cebine takmıştı. «Evet.»

«Çok kalabalık.»

«Hi-hih.»

«Çevrede güzel karılar, kızlar var mı?»

«Neden sordun?»

«Koca Dan kadın konusunda da çok başarılıydı da...» dedi çöpcü. «Bizim idare memuru onunla birkaç kez geziye çıktı. Anlattığına göre, Koca Dan'ın bulunduğu yerde daima bol bol kadın ve içki olurmuş.»

«Ben kadın madın görmedim.»

«Ya.» Adam düş kırıklığına uğramış gibiydi. Sonra sesi yeniden canlandı. «Dediklerine göre uçağı düştüğünde yanında genç bir kız varmış. Doğru mu bu?»

Adama baktım. Onu bugün daha fazla düş kırıklığına uğratmak istemedim. Sesimi alçaltarak fısıltıyla konuştum. Oysa böyle davranmam hiç de gerekmiyordu. Çevremizde bizi duyacak kimsecikler yoktu. «Ben kimsenin bilmediğini biliyorum,» dedim.

Cebinden bir sigara paketi çıkararak uzattı. Birer tane yaktık. Adam yüzüme merakla bakıyordu.

«Sen hiç Mile High Kulüp diye bir şey duydun mu?» diye sordum.»

Başını olumsuz anlamda salladıktan sonra, «Nedir o?» dedi.

«Eğer uçakta bir karıyı halledersen otomotikman bu kulübün üyesi olursun.»

Adam saygıyla, «Aman Tanrım,» dedi. «Koca Dan uçakta öyle mi yapıyormuş?»

«Daha da fazlasını. Kocaman kocaman göğüslü sarışın bir piliçmiş kadın. Uçak bulutların arasından çıkıp da dağlara karşı karşıya geldiğinde, kadın onun önünde diz çökmüş oturuyormuş, göğüsleri de Koca Dan'nın kucagındaymış. Uçağı yükseltmek için çok geç kalmış.»

Adam yine, «Güzel Tanrım,» dedi. «Ne ölüm!»

Cevap vermedim.

Adam parmaklığın üzerinden bakıp, «Çok kalabalık,» dedi.

«Evet.»

«Onun gibi olmaz. Çöpcünün sesi her hayranlık doluy-

du. «Benim ihtiyar Mali Kriz yıllarında şimdi yaptığım iş için haftada dokuz dolar aldığını anlatırdı. Bense yüz doksan beş alıyorum. Koca Dan bir işçinin sahip olabileceği en iyi, en büyük dosttu.»

«Boktan biriydi,» dedim. «İşçiler onun için iktidar anlamına geliyordu.»

Adam, «Dur bir dakika,» dedi. Yumruğunu tehdit edici biçimde sıkıştı. «Böyle konuşmaya hakkın yok.»

«İstediğim gibi konuşmak için her hakka sahibim,» dedim. «Benim babamdı o.»

Adamın yüzünde tıhaf bir anlam belirdi. Sonra yumruğu gevşedi. «Üzgünüm, küçük,» diyerek dönüp kamyonuna gitti.

Onun kamyonuna binip gitmesini izledim. Sonra dönüp yine cenaze alayına baktım. Şimdi kiliseden annemle D.J. çıkıyorlardı. Fotoğrafçılar resimlerini çekebilmek için itiştiler. Onlar arabaya binlerken ben dönüp oradan uzaklaştım.

«Benim hakkımda böyle konuşmamalıydın.»

«Git başımdan ihtiyar. Sen öldün artık.»

«Ölmedim. Sen, çocukların, çocuklarının çocukları yaşadıkça ben de yaşayacağım. Vücudunun her hücresinde benden bir şeyler var. Benden kurtulman olanaksız.»

«Sen öldün, öldün, öldün.»

«On yedi yaşındasın ve hiçbir şeye inanmıyorsun, değil mi?»

«Evet.»

«Uçak dağa çarpmazdan önce gerçekte neler olduğunu bilmek ister misin?»

«Evet.»

«Zaten biliyorsun. O çöpçüye anlattın ya.»

«Onu uydurdum.»

«Hayır uydurmadın. Sözcükleri ağzına ben koydum.

Beyninin de hücrelerden oluştuğunu unutma.»

«Sana inanmıyorum. Yalan söylüyorsun. Zaten bana hep yalan söyledin sen.»

«Sana hiç yalan söylemedim. Söylememe gerek yoktu. Sen benim parçamdın. Gerçeğimdin. Sen ağabeyine benzemezsin. O benim bir kopyam. Ve benden mezara götürdükleri şey de bir hiç. Bir beden, boş bir kabuk.»

«Seni anlayamıyorum baba. Asla anlamadım. Şimdi de anlayamıyorum.»

«Zamanla anlayacaksın.»

«Asla.»

«Jonathan, oğlum.»

«Git artık, ihtiyar. Öldün sen.»

Köşeyi dönüp bizim sokağa geçtim. Gördüğüm ilk şey evimin önünde park etmiş arabalar oldu. Ağaçların gölgesinde adamlar bekliyordu. Gazeteciler. Şimdiye dek onların gitmiş olacaklarını sanmıştım. Demek Koca Dan ölüp gömüldükten sonra bile ilginç bir haber konusuydu. Evimin arkasındaki sokağa sapıp Forbese'lerin araba yolundan geçtim. Evin arka kapısı iki evi ayıran demir parmaklığın hemen gerisindeydi.

Bayan Forbese'in çiçeklerine ne kadar düşkün olduğunu bildiğim için parmaklığa bitişik çiçek tarhından atlama-ya çalışırken, Anne seslendi. Yine çiçeklere basmamaya çalışarak döndüm. Anne arka verandada oturmuştu. Elinde bir bardak şarap vardı.

«Senin cenaze töreninde olduğunu sanıyordum,» dedi.

«Kilisedeki törene katıldım ama mezarlığa gitmedim. Sabrım kalmamıştı. Eve buradan girmeyi tercih ettim. Çünkü ön tarafta hâlâ gazeteciler bekliyor. Onlarla konuşmak istemedim.»

«Biliyorum. Buraya da geldiler. Babanın ne biçim bir

komşu olduğunu öğrenmek istediler.»

«Sen ne dedin?»

«Benimle konuşmadılar ki, Annemle babama sordular. «Anne kıkır kıkır güldü. «Onlara babanın ne sıkı bir adam olduğunu anlattılar. Biliyorsun işte.»

Gülümsemekten kendimi alamadım. Forbese'lerle babam pek anlaşmazlar, birbirlerini sevmezlerdi. Buraya taşındıklarında, Forbese'ler babama karşı olan savaşa öncülük etmişlerdi. İşçi yandaşı bir komünistin Westchester'in temiz havasını mikroplamasını istememişlerdi. «Annemle babam nerede?»

Anne yeniden kıkırdadı. «Cenaze töreninde elbette. Nerede olduklarını sanıyordun?»

Güldüm. Dünya ikiyüzlülerle, pisliklerle doluydu.

Anne, «Şarap ister misin?» diye sordu.

«Hayır. Ama varsa bir bira içerim.»

«Var,» Ben verandaya çıkarken, Anne mutfak kapısından içeriye kayboldu. Çok geçmeden de bir kutu buz gibi birayla geri geldi.

Kutunun kapağını açtım. Bira köpürerek fışkırdı. Hemen, ağızma götürdüm. İçkinin buz gibi buruk tadını boğazımda hissedince ne denli susamış olduğumu anladım. Birayı yarıya kadar içtikten sonra, soluk almak için durup verandanın parmaklığına dayandım.

Anne, «Sinirlerin çok gergin,» dedi.

«Eh, pek fena da sayılmam.»

«Yeterince berbat haldesin.» Bakışları elimdeki bira kutusuna gitti. «Ellerin titriyor.»

Elimi havaya kaldırdım. Haklıydı. «Dün gece pek uyuyamadım da.»

«Bir sakinleştirici ister misin?»

Başımı hayır anlamında salladım. Dumancı değildim.

Anne, «Elimde en iyi kalite mal var,» dedi. «İstersen sana bir tane sarayım.»

«Teşekkürler. İstemem.»

«Ben içsem sence sakıncası var mı?»

«Keyfine bak.»

Anne'nin eğilip yerden küçük deri keseyi alarak bir sigara sarmasını seyrettim. Kâğıdın iki ucunu ustalıklıca yaşıtırdıktan sonra yaktı. Bir nefes çekti. Sonra bir yudum şarap içip yine sigaradan bir duman aldı.

Şimdi bakışlarına bambaşka bir parlaklık gelmişti. Uyuşturucu onu hemen etkiliyordu anlaşılan. «Babanı düşünüyordum.»

«Öyle mi?»

«Bütün öğleden sonra onu düşünmekten bir tuhaf oldum. Ölüm insanı bambaşka düşüncelere saptırıyor.»

Biramdan bir yudum daha aldım. «Bilmem ki...»

«Öyle. Bir yerde, son savaşa bombalar düşerken herkesin olağanüstü cinsel isteklere kapıldığını okumuştum. Sanırım büyük ahlaksızlık bu.»

«Sen insanların sevişmekten hoşlandıklarını, kuralları çiğnemek için her çeşit fırsattan yararlanmaya kalkıştıklarını düşündün mü hiç?»

«Hepsi o kadar değil. Bu sabah uyandığımda, onun ölmesinin ne kadar üzücü olduğunu, geride kendinden daha fazla bir şey bırakamayacağını düşündüm. Sonra da onunla bir kez olsun yatmanın en güzel olacağını düşlemeye başladım. Belki ondan çocuğum da olurdu. Onu düşünmek bile beni öylesine tahrik etti ki, tam üç kez doyuma ulaştım.»

Güldüm.

Yüzüme azarlar gibi baktı. «Hiçbir şey anlamıyorsun.»

«Babam yetmiş dört yaşındaydı, Anne. Sense on dokuzundasın.»

«Yaşın önemi yok. Sen de on yedi yaşındasın. İlk yatığımızda on dört yaşındaydın. Bir şey farketmemişi.»

«O başkaydı.»

«Hayır, değildi. Ben yaşlı erkeklerle de yattım. Hep aynı, Değişen bir şey yok. Her şey sana bağlı. Duygularına.» Sigarasından bir duman çekip şarabından bir yudum daha içti. «Ama o öldü artık. Benim de bütün yapacağım şey fırsatı kaçırdığımı düşünüp üzölmek.»

Birayı bitirip kutuyu avucumda buruşturdum. «Bira için teşekkürler.»

«Bir şey değil.»

Gitmek için döndüm. Anne, «Şimdi ne yapacaksın?» diye sorarak beni durdurdu. «Bu yaz demek istedim.»

«Sonbaharda okul açılincaya kadar otostopla dolaşmak niyetindeydim. Ama artık bilmiyorum.»

«Yakında on sekiz yaşına gireceksin.»

«Evet. Askerlik, oy verme, bütün o saçmalıklar... İki ay sonra beni büyümüş sayacaklar. Tam yedi hafta sonra.» Anne'nin burnundan kıvrıla kıvrıla çıkan dumanlara bakarak, «Anlatsana,» dedim.»

«Neyi?»

«Madem babama âşıktın, bu konuda neden bir şey yapmadın?»

«Sanırım korktum.»

«Neden?»

Anne'nin gözleri düşünceliydi şimdi. «Reddedilmekten... Benimle alay etmesinden. Aptal bir küçük çocuk olduğumu düşünmesinden. Bir seferinde başıma geldi. Bir başka erkekle. Aylarca kendime gelememiştim.»

«Babamla böyle bir şey olmazdı. Anne.» Verandanın parmaklıklarını atlayıp yumuşak toprağın üstüne düştüm.

Anne parmaklıklara gelip, «Jonathan, dedi. «Kendini yalnız hissetmiyor musun? Korkunç derecede yalnız?»

«Hep yalnızlık duydum ben. O sağken bile.»

Paspasın altından anahtarı alıp içeri girdim. Arka koridordan mutfağa geçtim. Evde adım seslerinden başka çıt

çıkılmıyordu. Fırının üzerinde tencereler vardı. Bulaşık taşının yanına tabaklar dizilmişti. Dünyanın altı üstüne gelebilirdi ama Mamie yine de saat yedide yenen yemek için her şeyi hazır ederdi. Babam akşam yemeğini hep o saatte yemek isterdi. Acaba şimdi durum değişecek mi, diye düşünmekten kendimi alamadım.

Birden aç olduğumu hissettim. Buzdolabını açıp salam ve peynir alarak bir sandviç hazırladım. Bir bira daha açıp mutfak masasına oturdum. Sandviçimden bir lokma ısırıştım ki, garipliğin ne olduğunu farkettim. Eve derin bir sessizlik içindeydi.

Kalkarak mutfak TV'sini açtım. Gelip yerime oturdum. Biraz sonra ekran aydınlandı. Babamın yüzü bana tehdit eder gibi bakıyordu. Kalın sesi mutfağı doldurdu.

Ünlü konuşmasını yapıyordu. Demokrasiye Meydan Okuyuş, «İnsan doğar, çalışır ve ölür. Ondan sonra hiçbir şey yoktur.»

Yeniden kalkıp kanal değiştirdim. O konuşmayı daha önce de dinlemiştim. On birinci kanalda Uzay Yolu'nu yeniden oynatıyorlardı. Seyretmeye koyuldum. Başka dünyaların canavarları bu dünyanınkilerden çok daha yenilir yutulur gibiydi. Mr. Spock yine numarasını yaptı. Yüzünde en küçük bir gülümseme bile belirmemişti.

Sandviçimi bitirdikten sonra mutfaktan çıktım. Televizyonu kapatmamıştım. Sesi beni evin içinde izledi. Yukardaki odama çıkmazdan önce pencereden dışarıya bir göz attım. Gazeteciler hâlâ bekliyorlardı.

Üzerimdekileri çıkarıp bir kot pantolonla tişört giydim. Sonra banyoya geçtim ve aynaya baktım. Yüzüm beni eleştirir gibiydi.

Aynadaki yüzüme başımı sallayıp aşağı indim. Babamın çalışma odasının kapısı açıktı. Bir an durakladıktan sonra içeri girdim.

Daha şimdiden odada küf kokusuna benzer bir hava vardı. Sanki oda birden eskimiş, onun odası olmaktan çıkmıştı.

İlerleyip masaya baktım. Üzeri belgeler, raporlarla doluydu. Kül tablalarında sigara izmaritleri hâlâ duruyordu. Çöp kutusu da boşaltılmamıştı. Masanın başına geçip büyük koltuğa oturdum. Koltuk babamın kocaman poposunun biçimini almıştı. İçine gömüldüm. Sonra masaya doğru dikişli raporlardan bazılarına bakmaya başladım.

Bunların birçoğu ülkenin çeşitli merkezlerinden gelmişti. Ödenmemiş borçlar, tahsil edilmemiş vergiler, kontrat ihbarnameleri... Babamın yapmak zorunda olduğu onca iş varken, neden bunlarla tek tek meşgul olduğunu merak ettim.

Bir keresinde bunun nedenini sormuştum. Aldığım cevabı şimdi anımsıyorum. «Mali durumunun her an ne yönde olduğunu bilmezsen, böyle büyük bir işi asla yönetemezsin, evlât. Bu sendikanın ülkenin en büyük sendikası olduğunu asla aklından çıkarma. Yalnızca emekli maaşları hemen hemen iki yüz milyon tutuyor. Hükümet tahvillerinden tut da, Las Vegas'a kadar her yerde yatırımlarımız var.»

«O halde senin, mücadele ettiğin diğer şirketlerden bir farkın yok. Bütün iş kâr sağlamak.»

«Bizim amaçlarımız başka, evlat.»

«Ben arada bir fark görmüyorum. İş kendi parana geline, sen de herkes kadar gericisin.»

Babam kalın camlı okuma gözlüklerini çıkarıp masanın üzerine bırakmış, «Yaptığımız işle ilgilendiğini bilmiyordum,» demişti.

Hemen, «İlgilenmiyorum,» diye atılmıştım. «Gördüğüm, anladığım kadarıyla büyük ticaret, büyük çalışmaların hepsi aynı kapiya çıkıyor. Önemli olan yalnızca para.»

Babamın delici mavi gözleri yüzümü araştırmış, sonra

da, «Bir gün,» demişti. «Zamanım olduğunda bu konuyu tartışırız. Sanırım, seni hatalı olduğuna inandırabileceğim.»

Oysa her zaman olduğu gibi, babamın benimle uzun uzadıya konuşmaya asla vakti olmamıştı. Şimdi de artık çok geçti. Raporları yerine koyup çekmeceleri açmaya başladım.

Oradaki çekmeceler de raporlar, belgeler kâğıtlarla doluydu. Sol taraftaki de, Oysa sağdaki çekmecede hiçbir şey yoktu, kesinlikle bomboştu.

Anlamı yoktu bunun. Diğerleri tıka basa doluydu. Elimi çekmeyece sokup içinde dolaştırdım. Hiçbir şey yoktu. Sonra küçük bir düğme dikkatimi çekti. Parmağımla bastım. Çekmecenin tabanı öne doğru kaydı.

Orada mavimsi siyah renkte, öldürücü bir büyük Colt Government model otomatik duruyordu. Onu yavaş yavaş elime aldım. Bana bir ton ağırlığındaymış gibi geldi. Oyuncağ değildi bu. Bir 45'lik Colt tabancanın gümüş bir dolarlık büyüklüğünde bir delik açabileceğini bir yerde okumuştum.

Tabancayı yerine bırakıp çekmeceyi kapadım. Bir süre çekmeceye bakarak oturdum. Sonra mutfağa gidip dolaptan bir soğuk bira daha alarak arka verandaya çıktım.

Anne hâlâ onu bıraktığım yerde oturuyordu. Bana el salladı. Ben de ona. Sonra sallanır koltuğa oturup biramdan bir yudum aldım. Anne'yle arka bahçelerimizi ayıran parmaklığın üzerinden birbirimize bakıyorduk.

«Masamı neden karıştırdın?»

«Bilmiyorum... Şey...»

«Bir itirazım yok. Yalnızca merak ettim.»

«Sen öldün. Senin için artık hiçbir şeyin önemi yok. Ölülerin gizli kapaklı bir şeyleri olmaz.»

«Ben ölmedim. Bunu anlamaya başladığımı sanmıştım.»

«Saçma. Ölü ölüdür.»

«Asla. Sen hâlâ yaşıyorsun.»

«Ama sen yaşamıyorsun.»

«Televizyonun kanalını neden Uzay Yolu'na çevirdin?

Bana bakmaktan mı korktun?»

«O daha iyi bir programdı.»

«Peki, neden burada oturuyorsun? Ben senin gideceğini sanıyordum.»

«Henüz karar vermedim.»

«Gideceksin.»

«Bundan nasıl emin olabilirsin?»

«Orada oturan kız. Onunla işim henüz bitmedi.»

«Hiç değişmedin değil mi?»

«Neden değişeyim? Sen yaşıyorsun ya?»

Bira bitmişti. Ayağa kalkıp boş kutuyu mutfak kapısının yanındaki çöp kutusuna attım. Sonra kapıyı açıp girecektim. ki, dönüp Anne'e baktım.

Anne oturduğu yerden kıpırdamamıştı. Sigarasının dumanı yüzünün çevresinde dalgalanıyor, gözleri beni izliyordu. Şimdiye dek Anne'in çoktan kafayı bulmuş olması gerekirdi. Onun bana başını salladıktan sonra yavaş yavaş ayağa kalkıp içeri girdiğini gördüm. Kapının kapanırken çıkardığı sesi duydum. Ses havada bir an asılı gibi kaldı.

Aşağıdan gelen seslerin uğultusuyla uyandım. Eskiden bu seslerin mırıltılarıyla uyuduğum çok olmuştu. Yatak odam babamın çalışma masasının tam üzerindeydi.

Sesler tanıdık ama değişik bir şey de vardı. Bunun ne olduğunu anlamam ancak bir dakikamı aldı. Onun, babamın sesi yoktu. Her nasılsa, eskiden bütün o seslerin arasından babamın sesi ayrıtılar, anımdan

Kalkıp aşığı indim. Çalışma odasının kapısı kapalıydı. Açıp içeri baktım. Oda derin bir sessizliğe büründü.

D.J. çalışma masasında oturuyordu. Moses tıpkı babamın zamanında olduğu gibi onun gerisinde, ayakta durmaktaydı. Jack, D.J.'nin sağındaki sandalyedeydi. Diğer üç kişi, sırtları bana dönük, masanın karşısına kurulmuşlardı. Dönüp sessizce, bir şey söylemeden bana, baktılar. Onları hiç tanıımıyordum.

D.J., «Kardeşim Jonathan,» diye beni tanıttı. Tanıtma-
dan çok bir açıklamaya benzemişti bu.

Yabancılar başlarını salladılar. Bakışları anlamsızdı.

D. J. onları bana tanıtmaya gereğini duymadı. «Evde olduğunu bilmiyordum, Jonathan,» dedi.

«Kiliseden doğru eve döndüm.» Hâlâ eşikte duruyordum. «Annem nerede?»

«Doktor ona sakinleştirici bir ilaç verip yatırdı. Güç bir gün geçirdi kadıncağz.»

Başımınla onayladım.

«Biz de buraya geldik. Evime gitmezden önce görüşmemiz gereken bazı şeyler vardı. Sekiz uçağında yer ayrıldı. Yarın sabah yönetim kurulu toplantısı var.»

Odaya girdim. «Anlaşmaya varmak için mi toplandınız?»

Ağabeyim yüzüme dikkatle baktı. «Ne demek istedin?»

«Dünyayı yeniden kurmak, şekillendirmek gibi.» Masaya yaklaşıp baktım. Çekmecelerde gördüğüm belgeler, raporlar masanın üzerine yayılmıştı. Ama tabanca yoktu. Onu bulup bulamadıklarını merak ettim.

«İşleri yarıda bırakamayız değil mi? O...» D.J. cümlesini tamamlamadı.

Yüzüne baktım. D.J.'nin gözlerinde şimdiye dek hiç görmediğim bir gerginlik vardı. Kararsızlık. Güvensizlik. Diğerlerine baktım. Ve de birden durumu kavradım. Temel,

dayanak ölmüştü. Şimdi evin başlarına çökmesinden korkuyorlardı.

Onlara acımdan kendimi alamadım. Artık kendi başlarına kalmışlardı. Onlara ne yapacaklarını, ne yapmaları gerektiğini söyleyecek kimse yoktu. Babam ölmüştü.

«Kaygılanmayın, çalışmalarınıza engel olacak değilim.» Sonra ağabeyime bakıp, «Merak etme, her şey yolunda gidecek,» diye ekledim.

D.J. cevap vermedi.

Elimi uzattım. «İyi şanslar.»

D.J. önce elime, sonra da yüzüme baktı. Elim sıkarken boğuk bir sesle, «Teşekkür ederim, Jonathan,» dedi. Onun dokunsalar ağlayacak durumda olduğunu görüyordum. Gözlerini sürekli kırptırıyordu. «Teşekkür ederim.»

«Başaracaksın.»

«Umarım. Ama kolay olmayacak. Artık işler eskisi gibi değil.»

«Asla da olamaz.» Odadan çıkıp kapıyı ardımdan kapadıktan sonra bir an durdum. İçerde konuşmalar yeniden başlamıştı. Gözlerimi kapatarak babamın sesini duymaya çalıştım. Ama olmadı.

D.J. onu severdi. Bense hiç sevmemiştim. Neden? Neden babam ikimiz için değişik bir kişiydi? D.J.'le ben onun oğullarıydık. Ağabeyim babamda benim göremediğimi, anlayamadığımı ne bulmuştu?

Koridordan mutfığa yürüdüm. Mamie kendi kendine mırıldanarak tencereleriyle, tavalarıyla uğraşıyordu. «Yemek kaçta?» diye sordum.

«Bilmem,» dedi. «Artık hiçbir şey bilmiyorum. Her şey tepetaklak oldu. Ağabeyin yemek istemiyor, annen yukarda ağlayıp duruyor.»

«Doktor anneme uyuması için ilaç vermişti hani?»

«Belki de vermiştir. Ama hiç yararı dokunmadı.» Tencerelerden birine kepeğini aldım ve onlara baktım. Bana doğru

uzatarak, «Tadına bak,» diye emretti. «Ama önce bir üfle. Çok sıcak.»

Üfleyip tadına baktım. Nefis bir et suyuydu. «Biraz tuz koy.»

Mamie güldü. «Bunu söyleyeceğini biliyordum. Tıpkı baban gibi. O da hep böyle derdi.»

Ona bakakaldım. «Babamı sever miydin?»

Mamie kepçesini bırakıp bana döndü. «Böylesine aptalca bir soru duymamıştım hiç, Jonathan. Babana tapardım ben. Gelmiş geçmiş en büyük insandı o.»

«Neden?»

«Çünkü gerçek bu. Kime sorarsan sor, sana aynı şeyi söyleyecektir. Zencilere insan muamelesi yaptı o.» Fırına yaklaşıp tencerenin kapağını açarak içine baktı. «Daha tuz koymamı söyledin, değil mi?»

«Evet.» Mutfaktan ayrılıp yukarı kata çıktım. Annemin odasının önünde bir an durdum.

Mamie yanılmıştı.

İçerden hiç ses gelmiyordu.

Jack Harvey mutfağa geldi. Oturmuş, yalnız başıma akşam yemeğimi yiyordum. Bir sandalye çekerek, «Seninle bir fincan kahve içerim,» dedi.

«Çorba iç,» dedim. «Bir orduya yetecek kadar çorba var.»

«İstemem, teşekkür ederim.» O sırada Mamie, Jack'in önüne bir fincan kahve koyuyordu. «Uçakta bir şeyler yeriz.»

«Washington'a mı gidiyorsunuz?»

Jack başıyla onayladı. «Dan toplantıda yanında olmamı istiyor. Bazı yasal sorunlar çıkabilir.»

Birden ağabeyim D.J. hatta Daniel Jr. olmaktan çık-

mış, Dan olmuştu onun için.

«Ne gibi?»

«Önemli değil. Baban her şeyi düşünüp yoluna koymuştu.»

«O halde D.J. neden kaygılı?»

«Dan gibi genç birinin başa geçmesinden hoşlanmayacak kıdemliler var.»

«Neden hoşlanmayacaklarmış? Babamdan sonra Dan'ın başa geçeceğini çoktan biliyorlardı.»

«Doğru. Ama babam sağken ona karşı çıkamıyorlardı. Şimdi durum değişik. Başlarına, bu işin öğrenimini yapmış birinin geçtiğini anlayamıyorlar. Bir sendikayı yönetmek, büyük bir işi idare etmek gibidir. Şirketler bu yüzden kolej ve üniversitelerdeki başarılı kişilerin peşinden koşarlar. Baban da bunun için Dan'ın okuması konusunda elinden geleni yaptı.»

Jack Harvey'in ne demek istediğini anlamıştım. Babam benim de aynı yoldan geçmemi, önce Harvard Hukuk Fakültesinde, sonra da Yüksek Ticaret Okulunda okumamı istemiş, her şeyi planlamıştı. Ama benim isteğim dışında hiçbir şey yapmayacağından haberi yoktu daha. Ekmeğimle tabağımı temizledim.

Mamie, «Daha ister misin?» diye sordu.

Başımı istemem gibilerinden salladım.

Tabağımı alırken, «Tuzu iyi mi?» diye sordu.

«Kusursuz.»

Mamie gülererek kahvemi getirdi. «Tıpkı baban gibisin. Önce yemeğin tuzsuz olduğundan yakınır, sonra da her şeyin kusursuz olduğunu söylerdi.»

Jack'e döndüm. «Yarın ne olacak, anlatır mısın?»

«Dan toplantıda, gelecek seçimlere kadar başkan vekili olarak kabul edilecek. Seçimler dokuz ay sonra, nisan-da yapılacak. O zamana kadar her şeyi kontrolümüz altına alacağımızı sanıyorum.»

Başımı salladım. Eğer bunu babam planlasaydı başarılı olurdu. Babamın planları daima başarıya ulaşmıştı.

Jack kahvesini bitirip kalktı. «Annene konuştuklarımızı iletir misin? Yarın sabah onu ararım.»

«Tamam, söylerim.»

«Teşekkürler,» diyerek Jack kapıya yöneldi. Birkaç dakika sonra dışarda bir kapının kapandığını duydum. Pencereye gidip baktım. Siyah, büyük Cadillac araba hareket etmişti. Kırmızı farları sokağa çıkıncaya kadar peşinden baktım. Sonra yukarı çıkıp annemin kapısı önünde durdum. Yine hiç ses gelmiyordu.

Kapının tokmağını yavaşça çevirip içeri baktım. Günün solan ışıklarında annemin yatakta yattığını şöyle böyle görebiliyordum. Odaya sessizce girip anneme baktım.

Uyurken solgun, korunmasız, çaresiz bir hali vardı. Üzerindeki örtüyü yavaşça düzelttim. Kıpırdamadı bile.

Parmaklarımın ucuna basarak dışarı çıktım. Koridorun sonundaki dolapta duran sırt çantasını alıp eşyalarımı yerleştirmeye koyuldum. İşimi on dakikada bitirmiştim. Yanıma alacağım fazla bir şey yoktu.

Çalar saatin çalmasından bir dakika önce uyandım. Uzanıp alarm düğmesini kapadım. Bütün evi ayağa kaldırmamın gereği yoktu. Çabucak giyinip aşağı indim.

Koridor, hol ve odalar karanlıktı. Ama mutfak sabahın ilk ışıklarını alıyordu. Kahve ibriğinin altını yaktım. Mamie her zamanki gibi her şeyi hazırlamıştı.

Babam sabahları erken uyanır, aşağı inip ev halkı kalkıncaya kadar oturur, kahvesini içerdi. Bunun düşünme saatleri olduğunu söylerdi hep. Yalnızlık zamanı... Küçük ya da büyük sorunlar neyse, ev halkı uyandıktan sonra o her şe-

yi iğneden ipliğe düşünmüş, sorun, sorun olmaktan çıkmış bulunurdu.

Odama çıkıp sırt çantamı aldım. Çalışma odasının kapısı açıktı. Düşünmeden odaya girip çekmeceyi açtım.

Tabanca yerli yerinde duruyordu. Alıp baktım. İyice yağlanmıştı. Şarjörü de doluydu. Hiçbir şey anlamıyordum. Silahlar insanları ürkütmek, korkutmak içindi. Oysa babam ömrü boyunca korku nedir bilmemişti.

Sırt çantamı açıp tabancayı iç çamaşırlarımla gömleklerimin arasına yerleştirdim. Çekmeceyi dizimle itip kapadım. Artık kahvenin kaynamış olması gerekirdi.

«Jonathan.» Annem eşikte duruyordu. «Ne yapıyorsun?»

«Hiç.» Yaramazlık ederken yakalanmış bir çocuğun klasik cevabıydı bu. Annemin orada ne kadar zamandır durduğunu merak ettim.

İçeri girdi önüm. Kendi kendine konuşur gibi, «Pürolarının kokusu hâlâ geçmemiş,» dedi.

«Zamanla geçer.»

Bana döndü. «O kadar kolay olacak mı dersin?»

Bir an durdum. «Hayır. Önce kafanın içindeki kokuyu silip atmam gerekecek.»

Sırt çantamı farkettil. «Hemen gidiyor musun?»

«Burada daha fazla kalmamı gerektirecek bir şey yok. Zaten yaz tatilinin bitmesine yalnızca yedi hafta kaldı.»

«Biraz daha kalamaz mısın, Jonathan? Konuşmamız gereken pek çok şey var.»

«Ne gibi?»

«Örneğin, okul. Hangi koleje gideceğin, hayatta ne yapmak istediğin gibi şeyler.»

Güldüm. «Pek umut yok. Yakında askere çağırılırım.»

«Baban diyor ki...» Annem bir an sustuktan sonra düzeltti. «Baban askere alınmayacağını söylemişti.»

«Doğru. O işi de ayarlamıştı kuşkusuz. Tıpkı başka konularda olduğu gibi.»

«Artık onunla mücadele etmekten, ona karşı koymaktan vazgeçmenin zamanı gelmedi mi, Jonathan? Baban öldü. Onun yapabileceği bir şey yok.» Annemin sesi titriyordu.

«Ya sen, anne? Söylediklerine sen de inanmıyorsun, değil mi? O her şeyi düşündü, hazırladı. Ölümünü bile.»

Annem konuşmuyor, yanaklarından yaşlar akarak sessiz sedasız duruyordu. Yanına gidip kolumu omzuna attım. Yüzünü göğsüme gömdü. «Jonathan. Jonathan.»

Saçlarını okşayarak, «Sakin ol, anne» dedim. «Üzme kendini. Her şey bitti.»

«Kendimi öyle suçlu hissediyorum ki... Sesi boğuk çıkıyordu. «Onu asla sevmedim. Ona taptım ama sevmedim. Bunu anlayabiliyor musun?»

«O halde neden evlendin?»

«Senin yüzünden.»

«Benim yüzümden mi? Ama ben doğmamıştım ki daha?»

Annem, «On yedi yaşında ve sana hamileydim,» diye fısıldadı.

«O günlerde bile bu konuda bir şeyler yapılabilirdi...»

«Bir sigara versene.» Şimdi annem benden uzaklaşmıştı.

Sigarasını yaktım. «Kahvenin altını yakmış mıydın?»

Başımla evetledim. Peşinden mutfığa yürüdüm. İki fincan doldurdu. Masaya oturduk.

«Soruma cevap vermedin, anne. Onunla evlenmek zorunda değildin.»

«Bana söz hakkı tanımadı bile. Bir oğlu olmasını istediğini söyledi.»

«Neden? Bir oğlu vardı ya?»

«Dan ona yetmiyordu. Biliyordu bunu. Bazen Dan'ın da

bildiğini düşünürüm. Bu yüzden babasını memnun etmek için elinden geleni yaptı. Dan uysal, yumuşak bir kişiliğe sahiptir. Babanın tersine.» Artık annem bile ağabeyime D.J. demiyordu. «Baban istediğini elde etti. Hoşuna gitse de, gitmese de tıpkı baban gibisin sen. Onun modelisin.»

Kalkıp kahve ibriğini masaya getirdim. «Bir fincan daha içer misin, anne?»

Başını hayır diye salladı. Kendi fincanımı yeniden doldurdum.

Annem, «Fazla kahve içiyorsun,» dedi.

Güldüm. «Boy atmamı engelleyecek diye mi korkuyorsun?» Boyum bir sekseni geçmişti. Annem de gülümsemekten kendini alamadı. «Biliyor musun, anne, çok güzel bir kadınsın sen.»

Başını sallayarak, «Şu anda kendimi hiç de güzel bulmuyorum,» dedi.

«Bir parça zaman tanı kendine. Her şey yoluna girecek.»

Bir an duraksar gibi oldu. Sonra gözlerimin içine baktı. «Jack'le aramızdaki ilişkiyi biliyor musun, Jonathan?»

Başımı evetledim.

«Ben de bildiğini tahmin ediyordum. Ama hiçbir şey söylemedin.»

«Beni ilgilendirmezdi.»

«Şimdi Jack benimle evlenmek istiyor. Ama ben bilmiyorum. Kararsızım.»

«Acele etmen gereksiz, anne. Bu kez sana kimsenin baskı yapmasına izin verme.»

Bakışları hayrete benzer bir anlamla doldu. «Bunu söylerken tıpkı babana benzedin.»

Yine güldüm. «Olamaz. Eğer ben babamın yerinde olsaydım, neden ölüm döşeginde bana katılmadığına bir türlü akıl erdiremezdim.»

«Korkunc bir şey bu.»

«Karnım aç olunca hep korkunç olurum ben, anne, Şimdi de babam gibi mi konuştum?»

«Hem de nasıl,» Annem yerinden kalktı. «Sana da tıpkı ona yaptığım gibi yapacak, şimdiye dek yediğin en mükellef kahvaltıyı hazırlayacağım.»

*
*
*

«Yeter artık,» dedim. 'Tıkabasa doydu. Belki de bir hafta boyunca bir şey yiyemem artık.»

Annem gülümseyerek, «Amaç da bu zaten,» dedi Ta-bağı bulaşık taşının içine koydu. «Nereye gideceğine karar verdin mi?»

«Pek değil. Önce güneye gideceğim. Sonra da batıya. Trafik beni nereye götürürse artık...»

«Dikkatli olacaksın, değil mi, Jonathan?»

Başımı salladım.

«Karşına olmadık kişiler çıkabilir.»

«Kaygılanma, kendimi korumasını bilirim ben.»

«Mektup yazıp nasıl olduğunu bildirirsin, değil mi?»

«Elbette. Üzme canını.»

«Üzüleceğim. Seni merak edeceğim. Başın derde girerse bana telefon edersin, değil mi?»

«Ödemeli ararım.»

Annem gülümsedi. «Şimdi kendimi daha iyi hissediyorum.»

Mutfak saatine baktım. Yediye çeyrek vardı. «Ben yola çıksam iyi olacak, anne.»

«Çok gencim,» dedi annem bana bakarak, «Hep genç oldum.»

«Ne demek istedin şimdi?»

«Önce evlenmek için çok gençtim. Sonra anne olmak için çok genç. Şimdi de dul ve yalnız kalmak için çok gencim.»

«Herkes şu ya da bu biçimde büyümek zorundadır, anne, Büyümenin de bir zamanı vardır. Belki senin de zamanın geldi.»

«Tıpkı baban gibi konuştun yine. Onda da kendini duygulardan ayırıp uzak tutan, soğuk, tarafsız bir hayat görüşü vardı.» Şimdi annemin yüzünde tuhaf bir anlam belirmişti. «Sen gerçekten benim oğlum musun, Jonathan? Yoksa babanın dediği gibi, onun içime ektiği kendi uzantısı mısın?»

«Ben benim, anne. Senin oğlunum. Onun da. Başka bir şey değilim.»

«Beni seviyor musun?»

Bir an karşılık vermedim. Sonra elini tutup öptüm. «Evet, anne.»

«Yanında yeterince paran var mı?»

Güldüm. Hemen hemen yüz dolarım vardı. Haftada on dolar harcasam bal gibi idare ederdim. «Var, anne.»

Sırt çantamı omuzlayıp evden çıktım. Caddeye geldiğimde dönüp eve baktım. Annem kapının eşiğinde duruyordu. Bana el salladı. Ben ona el sallayıp yürüdüm.

Sabahın bu erken saatleri, günün ne denli sıcak olacağını haber veriyordu. Serçeler çimenliklere üşüşmüş, solucan avlıyorlardı. Ötüşleri, arada sırada sesini yükselten bir ardıç kuşunununkine karışıyordu. Hava tertemizdi. 1 No. lu Karayolu Schuylkill Creek Köprüsünün öte yanında, bir buçuk mil uzaktaydı. Dairihoma süt kamyonu benimle birlikte köşeyi döndü. Pete beni görünce durdu. «Jonathan!»

Dönüp onun kamyonundan inmesini bekledim. Bir elinde bir kutu portakal suyu, diğerinde de bir kutu bira vardı. «Yolcunun şerefine,» dedi.

Birayı aldım. Bir bira içmenin tam zamanıydı. Sıcak da-

ha şimdiden içime işlemeye başlamıştı. Pete portakal suyunu kamyonu bırakıp kendisi için de bir bira aldı. Biralari aynı anda açtık. Pete birasından bir yudum aldıktan sonra ağzını elinin tersiyle silerek, «Senin ihtiyar için üzgünüm,» dedi. Pete İrlandalıydı.

Başımı sallamakla yetindim.

«Nereye gidiyorsun?»

«Tam olarak bilmiyorum. Gidiyorum işte.»

Pete de başını salladı. «Gitmek güzel şey. Annen iyi mi?»

«İyi. Dayanıklı kadındır.»

Bir an yüzümü inceledi Pete. Bizi uzun zamandır tanır-
dı. On beş yıldır.

Ben biramı bitirip kutuyu avucumda büktüm. Pete bu-
ruşmuş kutuyu elimden aldı. «Buradan ne kadar uzak kala-
caksın, Jonathan?»

«Yedi hafta.»

«Allah kahretsın!» Sırttı. «Demek, bundan sonra dok-
san altı litre az süt vereceğim size. Böylece primden de
olacağım.»

Güldüm. «Sen yine eskisi gibi ver. Annem farkında bile
olmaz.»

«Annen farkında olmayabilir ama Mamie şişenin içine
bir not bırakmıştır bile.» Pete kamyonuna döndü. Sonra al-
tılık bir kutuyla geldi. «Bunu alsan iyi edersin. Çok sıcak
bir gün olacak.»

«Teşekkürler.»

Pete bana dikkatle baktı. «Babanı özleyeceğiz.»

Beyaz işçi tulumuna takmış olduğu sendika rozetine
dokundu. «Baban bu rozete anlam kazandırdı. Kardeşin
onun yarısı kadar iş becerse razıyım.»

«Daha da iyisini yapacak,» dedim.

Bana yine bir tuhaf baktı. «Göreceğiz. Ama o babana benzemez.»

«Kim benziyor ki?»

«Sen.»

«Ama ben bu işlerde çalışacak yaşta değilim daha.»

«Bir gün olacaksın. Seni bekleyeceğiz.»

Kamyonunu çalıştırdı Pete. Onun köşeyi dönüp gidişine baktım.

«Şimdi bana inandın mı?»

«Hayır. İnsanların böyle düşünmesini sen istiyorsun. Onların kafalarına bu düşünceyi sokuyorsun.»

«Neden öyle yapayım?»

«Çünkü sen bir serserisin. Çünkü D. J.'yi kıskanıyorsun. Onun senden çok daha başarılı olacağını biliyorsun.»

«Birden kardeşini sevmeye başladın bakıyorum.»

«İlgisi yok. Ama onun ne olduğunu anlayabiliyorum. Duygulu, sevmesini bilen bir kişiliği var.»

«Ben de sevdim.»

«Ne zaman? Kaç yıl önce? Ben doğmazdan, iktidar ve para hirsına kapılmazdan önce mi?»

«Durumu anlamak istemiyorsun sen.»

«Anlıyorum. Hem de çok iyi.»

«Yalnızca anladığını sanıyorsun. Ama anlayacaksın. Zamanla.»

«Git. Yaşadığın günlerdeki kadar sıkıcısın.»

«Sen ve çocukların yaşadığı sürece ben de yaşayacağım. Senin genlerinde, hücrelerinde, beynindeyim ben. Kendine zaman tanı. Anımsayacaksın.»

«Neyi?»

«Beni.»

«Seni düşünmek, anımsamak istemiyorum.»

«Ama düşüneneceksin. Binlerce değişik biçimde. Başka çaren yok.»

«Şimdi değil, baba. Tatildeyim ben.»

Köprüye girişin beton ayağı üzerinde oturuyordu. Bacaklarını nehirden yana uzatmıştı. Gri renkli, sert kokulu duman ağzından bir bulut kümesi gibi çıkıyordu. Benden yana dönmeden, «Günaydın, Jonathan,» dedim.

Durdum ama bir şey demedim.

«Seni bekliyordum, Jonathan. Bana kızma sakın.»

«Kızmadım.»

Bana doğru dönmek için bacaklarını betonun üzerine attı. Gülümsedi. «O halde beni yanına alırsın, değil mi?»

Gözlerindeki o bakışın ne anlama geldiğini biliyordum. «Sen kafayı bulmuşsun.»

«Biraz.» Sigarayı bana uzattı. «Bir duman çeker misin? Çok kaliteli bir mal.»

«Hayır, teşekkür ederim. Kafayı bulmanın zamanı değil.»

«Bana kızdın.» Sesinde incinmiş gibi bir hava vardı.

«Kızmadığımı söylemiştim.»

«İyi ama içten konuşmadın.»

«Konuştum.»

«Peki, neden seninle gelememişim?»

«Çünkü yalnız kalmak istiyorum. Anlamıyor musun?»

«Seni rahatsız etmem ki ben.»

«Evine dön, Anne,» dedim. «İşlemez.» Köprüye giden merdiveni çıkmaya başladım.

«O halde neden burada buluşmamızı söyledin?» diye Anne peşimden seslendi.

Dönüp ona baktım. «Ne zaman böyle söyledim?»

«Dün öğleden sonra.» Anne'nin bulutlu bakışlarında garip bir dikkat okunuyordu.

«Babanla konuşmanı bitirdikten sonra söyledin.»

«Babam öldü, Anne. Onunla nasıl konuşabilirim? Bana kalırsa çektiğin o berbat şey senin aklını bozmuş.»

«Onunla konuştuğunu gördün,» dedi inatla. «Sonra kalkıp mutfak kapısına gittin. Bana bakmak için döndün. Senin, 'Sabahleyin beni köprüde bekle,' dediğini duydum. Ben de başımı sallayıp içeri girdim.»

Cevap vermedim.

«Sesin tıpkı babaninkine benziyordu.»

Ona baktım. Sabah sıcaklığı kızın yüzünü şimdiden ter taneleriyle pırl pırl yapmıştı. Bluzunun, göğüslerinin arasına gelen bölümü ve koltuk altları nemlenmeye başlamıştı. «Daha başka bir şey söyledim mi?»

«Evet. Ama pek anlayamadım. Galiba, 'Seninle işim henüz bitmedi,' gibi bir şeydi. Çok duygulandım.»

Ona elimi uzattım. «Şu esrarlı sigarayı bana ver, Anne.»

Sigarayı parmaklarımin arasına yerleştirip bir fiskeyle nehre fırlattım. «Daha var mı?»

Başıyla evetledi.

Omuz çantasından küçük tütün torbasını çıkarıp verdi. Onu da nehre attım. «Hepsi bu kadar mı?»

Yine başını sallayarak onayladı. Dönüp torbanın önce suyun yüzünde gidişini, sonra köprünün altındaki akıntıya kapılarak batışını izledi. «Böyle kalitelisini asla bulamazsın,» dedi. «Neden yaptın bunu?»

«Yakalanıp yedi haftamı demir parmaklıklar gerisinde geçirmeye hiç niyetim yok da ondan.»

Birden gözleri yaşlarla doldu. Elimi sımsıkı tutup göğsüne bastırdı. «Tanrım, kendimi öyle iyi hissediyorum ki...»

Anne beton sütunun üzerinden indi. Birlikte köprünün altına indik. Orada seviştik. Başımızın üzerinden geçen kamyonların kükremesi Anne'nin inlemelerini, feryatlarını bastırıyordu. Sonra ben doğrulup pantolonumu çekerken sessiz sedasız yatıp bana baktı. Giyinmemi bitirince elini

uzatarak, «Jonatha,» dedi. «Belki de sana âşık olduğumu hiç aklına getirdin mi?»

Gözlerinin içine baktım. Bu gözlerde parlak, pırıl pırıl bir doymuşluk vardı. «Hayır,» dedim kısaca. «Sen bana değil, babama âşıksın.»

1 No. lu Karayolu şimdiden sıcak ve tozluymuştu. Yolun üzerine grimsi mavi renkte egzoz dumanlarından oluşmuş bir bulut yayılmıştı. Trafiğin biraz hafiflemesini bekleyip güneye giden yolu seçtik. Orada durup arabaların, kamyonların gelip geçmelerine baktık.

Anne uzun, nemli saçlarını yüzünden geriye doğru iterek, «Sıcak dayanılır gibi değil,» dedi.

Başımı salladım.

«Gölgelik bir yer bulup bir parça serinlesek iyi olacak sanırım.»

Onu bir ağaç kümesine doğru götürdüm. Ağaçların altına, toprağa oturduk. Pete'nin verdiği büyük boy birayı açtım. «Bir parça yararı dokunur.»

Biradan büyük bir yudum aldı. «Esrarlı sigara beni susatıyor. Sevişmek de.»

Güldüm. «Kendini kontrol etmek zorundasın. Hızlı gitme.»

Anne gülümsedi. Biradan bir yudum içerek yola baktım. Erkenci kamyonlar geçmiş, şimdi yolu New York'a, işlerine gidenlerin arabaları doldurmuştu. Sıcağa ve kokuya karşı klima aygıtlı kocaman arabaların pencereleri sımsıkı kapalıydı. Küçük arabalar yaptıkları hızla serinleyeceklerini umarak pencerelerini açmışlardı ama trafik öylesine sıkıştı ki, sürat yapmaya olanak yoktu.

Anne, «Nereye gidiyoruz?» diye sordu.

Hiç düşünmeden, «Batı Virjinya'ya,» dedim.

«Neden oraya?»

«Herhangi bir yer kadar iyi de ondan, «Üstelik oraya hiç gitmedim.»

Anne'e, babamın buraya oradan geldiğini söylememiştim. Babam Grafton adlı bir kasabanın yakınlarında yaşamıştı. Bir keresinde bu yeri haritada bulmuştum. Nasıl bir yer olduğunu merak ediyordum. Çünkü babam bize oradan hiç söz etmemişti. Bu sabah evden çıkarken hiç düşünmemiş olmama karşın artık orayı görmek zorunda olduğumu biliyordum.

Biramı bir yudumda bitirerek ayağa kalktım. Sırt çantamı omuzlarıma geçirip Anne'e baktım. «Hazır mısın?»

Anne çantasından geniş kenarlı bir şapka çıkarıp başına geçirdi, «Nasıl oldum?»

«Harika.»

Ayağa kalktı. «Haydi gidelim.»

Bir saat sonra biz hâlâ geçen arabalara başparmağımızla işaret ediyorduk. Anne eşyasının üzerine oturmuştu. Yüzü sıcaktan ter içindeydi. Bir sigara yakıp ona uzattım.

«Filmlerde gördüğümüz kadar kolay kolay olmayacak,» dedi.

Kendime de bir sigara yakarken sııttım. «Asla kolay değildir.»

«Çişimi etmeliyim,» diye söylendi.

«Oraya.» Ağaç kümesini işaret ettim.

Yüzüme soran bakışlarla baktı.

«Şimdiden alışsan iyi olur,» dedim.

Çantasından kâğıt mendil alıp ağaçların arkasında kayboldu. Ben de yolu gözlemek için döndüm. Sabah trafiği hafiflemeye başlamıştı. Daha az otomobil, daha çok

kamyon geçiyordu şimdi. Yol yakıcı sıcakta cam gibi parlıyordu.

Güneşe gözlerimi kısarak baktığım sırada Anne'in geldiğini gördüm. Dev gibi bir Fruehaul TIR kamyonu tepeyi âdetâ kaplayarak göründü. Tepeden aşağı bize doğru geldi. Elimi otomatik olarak kaldırıp işaret verdim. Sonra havalı frenlerinden çıkan ısığa benzer sesi duydum. Kamyon yavaş yavaş durdu. Gölgesi bizi güneşten koruyordu. Sahibini göremediğim bir erkek sesi, «Hey çocuklar, kente mi gitmek istiyorsunuz?» diye sordu.

Onun elinin kolumu sıktığını hissettim. Ama duyduğum ses Anne'in sesi değildi. «Daniel, babam bize yürümemizi söylemişti.»

Elini kolumdan öfkeyle iterek, «Evet, efendim,» dedim.

BİRİNCİ KİTAP

Bir Başka Gün

BİRİNCİ BÖLÜM

Tepenin yan tarafındaki küçük tarlada, yazın sıcağına ve rüzgârına karşı koyabilmiş bir küme çalılıktan başka bir şey yoktu. Tavşan çalılardan birinin arkasındaki çukurdan burnunu çıkarıp havayı kokladığında, öğleden sonra güneşinin azalan sıcaklığıyla toprak bir parça serinlemeye başlamıştı. Tavşan bir saniye sonra çukurdan çıktı. Küçük, titrek hareketlerle başını çevirdi. Bir şey görmedi. Güvenlikteydi.

Yine de sakınarak, dikkatle hareket ediyordu. Kulaklarını geriye atmış, beyaz benekli, kum grisi rengindeki kürkü, güneşin kavurduğu çıplak toprakta ortaya çıkıp dikkati çekmesin diye vücudunu toprağa âdeta yapıştırmıştı. Kısa, hızlı zıplayışlarla bir çalıdan ötekine sığıyor, her çalıda durup çevresini kolaçan ederek hemen hemen kurumuş derenin kıyısındaki küçük, yeşil ağaçlıklı ormana doğru gidiyordu.

Son dokuz on metreyi olağanüstü bir hızla geçerek küçük ağaçlığın koyu gölgeleri arasında durdu. Ama açlık her çeşit tehlikeyi göze almasını gerektirecek güçteydi. Akasya ağaçlarının köklerine yakın yerlerde yetişen taze yabani rezenelerin kokusu sonunda bütün korkuların üstesinden gelmişti.

Oysa şimdi yeniden çok dikkatli olması gerektiğinin

farkındaydı. Toprağa âdeta yapışarak onunla yek vücut oldu. Rezene kokusu daha da keskinleşmişti. Artık çok yakında olduğundan, kendini güvencikte hissedene kadar açlığını bastırabilirdi. Kalbinin deli gibi atışı normale dönünceye dek bekledi. Sonra gayet yavaş olarak akasyalara yaklaştı...

Rezene kümesini sızıntı biçiminde akan dereden birkaç metre uzakta buldu. Daha sulu ve yumuşak filizlere erişebilmek için hemen toprağı eşelemeye koyuldu. Biraz sonra filizi ön ayaklarıyla tutmuştu bile. Arka ayaklarının üzerine oturup kemirmeye başladı. Şimdiye kadar böylesine lezzetli bir filiz yediğini anımsamıyordu. Üstelik yediğı son filiz olacaktı bu. Çünkü tam o sırada oğlanın on, on beş metre ötede doğrulduğunu gördü. Bir an bakiştılar. Tavşan içinde bir bomba gibi patlayan korkuya tepki göstermeden 22'lik kurşun ensesine saplanarak belkemiğini parçaladı. Hayvan geriye doğru fırladı. Daha yere düşmeden öldü.

Daniel Boone Huggins gidip tavşanı almazdan önce tüfeğinden çıkan dumanın ve yankılanan patlama sesinin dağılıp kaybolmasını bekledi. Sonra tavşanı kulaklarından tutup kaldırdı. Hayvanın bakışları bulutlanmış, gözleri cam gibi olmuştu bile. Onu belindeki deri kuşağıya özenle bağladı. Bu işi de bitirdikten sonra çömelip hayvanın izlerini dikkatle inceledi.

Daniel yerden bir tutam rezene kopararak izleri geriye doğru takip etti. Birkaç dakika sonra tepenin yanındaki tarlaya, tavşanın geldiğı çalılığa ulaşmıştı. Yerdeki küçük deliğı bulup ölü tavşanla rezeneleri önüne koydu.

Şimdi delikten dokuz on metre uzakta oturmuş bekliyordu. Tavşanın dışısının delikten çıkması ancak birkaç dakika alırdı. Rezenelerin ve erkeğinin kokusu onu dışarı çekecekti.

Jeb Stuart Huggins evinin pek sağlam olmayan tahta merdivenlerinde oturmuş, en büyük oğlunun gelişine bakıyordu. «Şansın yolunda gitti mi?» Konuşkan bir insan sayılmadığından olacak, sesi kullanılmamaktan paslanmış gibiydi.

Daniel, «İki tavşan,» dedi.

Babası emreder gibi konuştu. «Görelim bakalım.»

Daniel belindeki deri kuşağı sökerek babasına uzattı. Yaşlı adam tavşanlara bir an bakıp kemeri oğluna geri verdi.

«Bir parça zayıflar,» dedi. «Ancak çorbası yapılır bunların.»

Daniel kendini savunur gibi, «Havalarda av için pek iyi gitmedi,» diye karşılık verdi.

«Yakındığım yok. Hele bağımsızlık gününde. Tanrının verdiğiyle yetinmeliyiz.»

Daniel başını salladı. Belki bir haftadan beri mideleri ilk kez et yüzü görecekti.

«Bunları annene götür de tencereye atmak için hazır etsin.»

Daniel yine başını sallayarak oradan uzaklaştığı sırada babası, «Kaç kurşun kullandın?» diye ardından seslendi.

Daniel durdu. «İki.»

Jeb başını takdirle sallayarak, «Tüfeği bir güzel temizlemeyi unutma sakın,» dedi.

«Unutmam, baba.»

Jeb onun evin köşesinden dönüp kaybolmasını izledi. Daniel büyümüştü artık. Neredeyse on dört yaşına giriyordu. Daha şimdiden onun boynuna ulaşmış, pantolonu vücuduna dar gelmeye başlamıştı. Onu küçük erkek ve kız kardeşleriyle paylaştığı odadan ayırmanın zamanı gelmişti artık. Büyüklerle küçüklerin bir arada yatmaları doğru değildi. Zaten Molly Anne'ye başı danteydi yeterince.

Molly Ann, Jeb'in en büyük çocuğuydu. Daniel'le aralarında bir yaş kadar vardı. Ama kız birden gelişip olgunlaşmış, tam bir kadın olmuştu. Onu evlendirmenin zamanı gelmişti ama çevrede genç erkek, diye kimse kalmamış, hepsi dağlardan kentteki cam ve dokuma imalathanelerine gitmişti.

Jeb Stuart Huggins içini çekerek yanında duran içki testisini alıp bir yudum içti. Beyaz ateş gibi alkol içini ısıttı. Yedi çocuklu bir insanın elbette sorunları olurdu. Eğer üçü ölü doğmasaydı, şimdi çocuklarının sayısı on olacaktı. Tanrı ne yaptığını biliyordu. Ama yine de haksızlıktı bu. Ana Huggins artık onu yanına yaklaştırmıyordu. Bu da bir erkek için hiç de kolay bir şey değildi. Şimdi kızı Molly Ann dimdik göğüsleri ve dolgun kalçalarıyla ortada dolaştıkça, aklına olmadık günahkâr düşünceler doluşuyordu. Böyle güç zamanlarda aile babası olmak hiç de kolay bir iş sayılmazdı. Jeb Stuart Huggins yine içini çekti.

Marylou Huggins eski odun sobasının üzerinde duran kızarmış demir tencereye baktı. Tenceredeki su kaynamaya, yağlı kabarcıklar çıkarmaya başlamıştı. Kadın uzun saplı bir çatalla kare biçimindeki domuz yağı parçasını suyun içinden çıkardı. İnceledi. Sonra hoşnutluklu bir tabağa koydu. Çöpe atmazdan önce bununla iki yemek daha pişirebilirdi. Sonra tencereye kabukları soyulmuş patates, havuç, yeşillikler attı. Daniel'in içeriye girdiğini görmekten çok hissetmişti. Dönüp bakmadı.

«Ana.» Kadın oğlunun kalınlaşan sesine şaşırmaktan yine kendini alamadı. Daniel ona hâlâ dünkü çocuk gibi geliyordu.

«İki tavşan vurdum, ana. Babam bunları pişirmeni istiyor.»

Marylou Huggins oğluna döndü. Daha otuz dört yaşındaydı ama zayıf olması ve yüzündeki kırışıklıklar yüzünden daha yaşlı bir görünüşü vardı. Tavşanları oğlunun elinden aldı. «Sincap eti yemekten bıkmıştık. İyi bir değişiklik olacak.»

Daniel, «Ama bir aydan fazla oluyor, sincap eti de yemedik,» diye anımsattı.

Marylou'nun yüzü bir gülümsemeyle aydınlandı. Daniel yaşına göre çok ciddi bir çocuktü. «Şaka ediyordum, oğul.»

«Evet, anladım anne.»

«Git Molly Ann'e söyle de gelsin, tavşanları temizleme yardım etsin. Evin arkasında çocuklara bakıyordu.»

«Peki, ana.» Daniel bir an durup havayı kokladı. «Çok güzel kokuyor.»

«Bir şey değil. Domuz yağında haşlanmış sebze,» dedi kadın. «Aç mısın?»

Daniel başıyla evetledi.

Marylou sobanın yanındaki tahtanın üzerinden bir dilim ekmek kesip üzerine tuzlu yağ sürdü. Ekmeğin yağı emmesini bekledikten sonra oğluna uzattı.

Daniel ekmekten ağız dolusu bir lokma ısırđı, çiğneyip yuttu: «Nefis, teşekkürler, ana.»

Daniel mutfaktan çıktıktan sonra Marylou Huggins et bıçağını alıp bilek taşına sürmeye başladı.

Daniel evin arkasına doğru ağır ağır yürüdü. Ekmeğini bitirmek için bir an durdu. Kardeşlerinin onu görmesini istemiyordu. Yoksa ekmeğinden istemek için başına üşüşürlerdi. Son lokmayı da yutunca evin köşesini döndü.

Yanından yıldırım gibi geçip tarlaya doğru koşan iki çocuğun yaygarasıyla irkildi. On altı aylık bir bebek olan Mase odun yığınının yanındaki yaşlı çam ağacına kurulmuş

salıncağında ağlamaya başladı. Molly Ann doğruldu. Elinde çalı çırpı kestiği nacak vardı. «Richard, Jane, hemen buraya gelin,» diye bağırdı. «Babam sizi duymasın. Derinizi yüzer.»

Ama çocuklar ona aldırış bile etmediler. Molly Ann, bir ağaç kütüğünün üzerinde oturmuş resimli bir kitabı karıştıran on yaşındaki kızkardeşine döndü. «Rachel, git şunları getir.»

Ailenin okumayı seven üyesi olan Rachel kitabında kaldığı yeri işaretledikten sonra, kalkıp uzun otlar arasında kaybolmuş olan iki çocuğun peşinden koştu.

Molly Ann uzun, kahverengi saçlarını sıcaktan terlemiş yüzünden çekerek yerden bir dal parçası alıp bebeğin ağzına sokunca, Mase susup tahta parçasını emmeye başladı.

Molly Ann, «Bu çocuklar beni çıldırtacaklar,» dedi. Erkek kardeşine dikkatle bakarak, «Bütün gün neredeydin?» diye sordu.

«Avda.»

«Bir şey vurabildin mi bari?»

«İki tavşan. Annem tavşanların temizlenmesine yardım etmen için seni istiyor?»

Molly Ann birden Daniel'in elbisesinin üst tarafına baktığını farketti. Nacağı daha rahat sallamak için elbisesinin düğmelerini açmıştı. «Ne bakıyorsun?» dedi, ama elbisesinin önünü kapamak için hiçbir girişimde bulunmadı.

«Hiç,» dedi Daniel. Bakışlarını suçlu suçlu başka yana çevirdi. Yüzü kıpkırmızı kesilmişti.

Genç kız suçlayıcı bir sesle, «Göğüslerime bakıyordun,» diyerek düğmelerini kapamaya başladı.

«Bakmıyordum,» Daniel bakışlarını yerden kaldırmıyordu.

«Bakıyordun işte.» Molly Ann önünü kapamıştı şimdi.

Daniel'e yaklaştı. «Ben tavşanları temizleyeceğime göre odun kesme işini de sen tamamla.»

«Peki.» Hâlâ ablasının yüzüne bakmıyordu Daniel. Yüzünün alev alev yandığını hissetti. Bir şey diyemedi.

Molly Ann güldü. «Tıpkı babam gibisin.»

Daniel bakışlarını ona çevirdi. «Ne demek istedin sen?»

Genç kız yine güldü. «Annemin dediği gibi bütün erkekler birbirine benziyor. Sizin içinizde şeytan var. Annem haklı.»

Rachel peşinde iki küçük kardeşiyle geldi. Molly Ann ona, «O iki çocuğun üstünü başını temizle,» diye buyurdu. «Sonra da git sebze bahçesinde Alice'i bul. Gelip derslerini tamamlasınlar.»

Çocuklar ona boyun eğerek eve doğru gittiler. Molly Ann uzanıp Mase'i salıncağından aldı. Daniel'i, «Odunu bir an önce kessen iyi olur,» diye uyardı. «Bu akşam Bay Fitch gelecek. Annem ocağın bir güzel yanmasını söyledi. Babam Bay Fitch'e bir parça içki satmak istiyor.»

Daniel kızkardeşinin eve doğru gidişine baktı. Dönüp nacağı kavradı. Biraz sonra kırılan, parçalanmış ağaç küçüklerinin gürültüsünden başka ses duyulmaz olmuştu.

İKİNCİ BÖLÜM

Ön avluda tekerleklerin gıcirtısını duyduklarında, neredeyse masaya oturmak üzereydiler. Jeb elini havaya kaldırdı. «Masaya bir tabak daha koy, ana,» diyerek yerinden kalkıp kapıya yöneldi.

At avluda durduğu zaman Jeb merdivenlerden aşağı inmişti bile. «İyi akşamlar Bay Fitch,» diye seslendi. «Yemek için tam zamanında geldiniz.»

«İyi akşamlar, Jeb. Benim için hiç rahatsız olmayın.»

«Ne demek, efendim. Karım güzel bir tavşan çorbası yaptı. Kaçırmamanızı isterim.

Fitch düşünceli düşünceli, «Tavşan çorbası,» dedi. Aslında domuz yağında kaynatılmış sebze yiyeceğini sanmıştı. «Doğrusu hoşuma gider,» diye karşılık verdi. Arabadan soluk soluğa indi. Bay Fitch'in hatırı sayılır bir göbeği vardı. «Hayvanın yemini, suyunu verir vermez size katılırim, Jeb.»

«Daniel o işleri yapar, Bay Fitch,» Jeb oğluna seslendi. «Bay Fitch'i tanıyorsun, Daniel...»

Daniel başını sallayarak, «Hoş geldiniz, Bay Fitch,» dedi.

İriyarı adam gülümsedi. «Hoş bulduk, Daniel.»

«Bay Fitch'in hayvanına bak, evlat.»

Bay Fitch, «Yem torbasını arabanın arkasında bulacak-

sın,» dedi. «Sakin fazla su verme. O zaman durmadan gaz çıkarıyor. Onun gerisinde tam yirmi mil yol katedeceğim ben.»

On dakika sonra masaya oturmuşlardı. Marylou büyük yemek tenceresini kocasının önüne koydu. Hemen arkasından elinde taze pişmiş bir tabak dolusu mısır ekmeğiyle Molly Ann geldi.

Jeb ellerini kavuşturup bakışlarını önüne çevirdi. Hepsi onun gibi yaptı. «Bu masada, bu evde, içinde yaşayanlar ve konduğumuz Bay Fitch'den nimetlerini esirgememeni diliyoruz, Tanrım. Cömertliğin, şimdi yiyeceğimiz yemek için sana minnettarız. Amin.»

Masadan, «Amin,» sesleri yükseldi. Çocuklar başlarını kaldırdılar. Gözleri açlık doluydu. Jeb konunun tabağına hemen yemek koydu. Sonra da kendisinininkine Marylou'ya işaret etti. Kadın kaşığı ondan alarak çocukların tabaklarına yemek koymaya başladı. Sıra kendisine geldiğinde tencerede et niyetine pek bir şey kalmamış gibiydi. Ama zaten o fazla yemek yemezdi.

Öte yandan Bay Fitch'in tüm komşulara, Huggins'lerin evinde tavşan eti yediğini söyleyeceğini bilmek de çok hoşuna gidiyordu.

Yemeklerini hiç konuşmadan, acele acele, tabaklarını sıcak ekmekle tertemiz ederek son kırıntısına kadar yediler.

Bay Fitch sandalyesini masadan uzaklaştırarak iri göbeğini okşadı. «Bu kadar güzel bir yemek yediğimi hatırlamıyorum, Bayan Huggins.»

Marylou hoşnutlukla kıpkırmızı kesildi. «Afiyet olsun, Bay Fitch.»

Bay Fitch dişlerinin arasındaki yemek artıklarını temizledikten sonra gösterişli bir tavırla saatini çıkarıp baktı. «Saat nerdeyse altı buçuk olmak üzere, Jeb,» dedi. «Dışarı çıkıp da işimize baksak nasıl olur?»

Jeb başını olur gibisinden salladı. Masadan kalktı. «Sen de gel, Daniel.»

Daniel iki erkeğin peşinden merdivenleri indi. Babası öne düşüp onları evin arkasından küçük tepeye, içki imâl ettiği yere götürdü. Dar patikada tek sıra yürüdüler.

Bay Fitch, «Bana verecek ne kadar malın var, Jeb?» diye sordu.

«Yirmi galon kadar.»

Bay Fitch bir süre konuşmadı. Sonra, «Pek fazla değilmiş,» dedi.

«Kuraklık bütün ürünü yakıp kavurdu.» Jeb ondan özür diler gibiydi.

«Buralara kadar gelmeme değmezmiş.» Bay Fitch onlarla oturup yemek yiyen nazik kişi değildi artık. Vadideki ortakçıların hemen yarısını mağazasından yaptıkları alışverişlerle kendisine borçlu tutan, imal ettikleri kaçak içkiyi, satabildikleri her şeyi ucuza alan tam bir tüccar kesilmişti.

Büyük bakır kazanlar ve tüpler, yapraklar ve, dallarla kamufle edilmişti. Bir kenarda kesilmiş ağaç kütükleri yığılıydı.

Jeb, «Bir testi çıkar, Daniel,» dedi.

Delikanlı ağaç dallarını yığının üzerinden kaldırmaya başladı. Biraz sonra kahverengi toprak çömler ortaya çıkmıştı. Jeb bir tanesini alıp tıpasını dişleriyle çıkardı.

«Şunun bir kokusuna bakın, Bay Fitch,» dedi.

Fitch testi alıp kokladı.

«Tadına bakın.»

Adam testi ağzına dayayıp bir yudum içti.

Jeb, «Kalite diye buna derler, Bay Fitch,» dedi. «İnci gibi pırıl pırıl. Bir bebeğe bile içirebilirsiniz.»

«Fena değil,» diye kabullendi Bay Fitch. Gözlerini kısarak, «Ne istiyorsun?» diye sordu.

Jeb bakışlarını ondan kaçırarak, «Galonuna en azından bir dolar istemeyi düşündüm,» dedi.

Fitch susuyordu.

Jeb sinirlerine hâkim olamadı. «Yetmiş beş sent?»

Fitch, «Elli sent,» dedi.

«Ama çok az veriyorsunuz, Bay Fitch,» diye Jeb itiraz etti. «Bu içki dinlenmiş, en kalitelisinden.»

«İşler hiç iyi değil, Jeb. Alışveriş kesat. Avrupa'da savaş devam ediyor. Her şeyin altı üstüne geldi.»

«Galonuna elli sent fazla bir para değil ki.» Jeb şimdi âdeta yalvanyordu.

Fitch ona dik dik bakarak, «Bana ne kadar borcun var, Jeb?» diye sordu.

Jeb bakışlarını önüne çevirdi. «Sanırım dört dolar kadar.»

«Dört dolar elli beş sent borcun var, Jeb.»

«Sanırım haklısınız.» Bakışlarını hâlâ yerden çevirmiyordu Jeb.

Öte yandan Daniel de babasına bakmaya cesaret edememekteydi. Utanıyordu. O anda yer yarılsa da içine girseydi. Bir insanın salt yoksul diye böylesine aşağılanması doğru değildi. Bakışlarını tarlalardan yana çevirdi.

Bay Fitch, «Bak sana ne diyeceğim, Jeb,» dedi. «Şu anda keyfim yerinde. Cömert olduğumu da söyleyebilirsin. Bunda karının hazırladığı o güzel yemeğin bir hayli rolü var. Ona teşekkür etmelisin. Zaten karnı tok bir adamın iyi bir iş anlaşması yapamayacağını her zaman söylemişimdir. Sana galonuna altmış sent vereceğim.»

Jeb bakışlarını ona çevirdi. «Daha fazla veremez misiniz?»

«Cömertim dedim, Jep, aptal değil.» Bay Fitch'in kararı kesindi. Sesinden belli oluyordu bu. Pazarlığı bitmiş saymaktaydı.

Jeb ağzında yenilginin acı tadını duydu. Üç ay gece

gündüz demeden çalışmış, içkinin kristal berraklığında olması için elinden geleni yapmıştı. Yine de gülümsemeye çalışarak, «Teşekkür ederim, Bay Fitch,» dedi. Oğluna döndü. «Testileri aşağıya, Bay Fitch'in arabasına taşı, Daniel.»

Daniel başını salladı. Ağzını açıp bir şey söylemeye cesareti yoktu. Hayatında hiç böylesine öfkeye kapıldığını hatırlamıyordu. Cellatın ilmiği gibi kasıp büken bir öfkeydi bu.

Jeb konuğuna bakıp, «Eve gidelim, Bay Fitch,» dedi. «Karım kahvemizi hazırlamıştır sanırım.»

«Ulkenin hali ne olacak bilmiyorum,» dedi. Bay Fitch. Üzerinden dumanlar tüten kahve fincanının avuçları arasına almıştı. «İşler kötü gidiyor. Ortakçılar toprağın kirasını ödeyemiyorlar. Toprağına borçsuz harçsız sahip olduğun için çok şanslısın, Jeb.»

Jeb evet gibilerinden başını salayarak, «Bunun için Tanrıya şükretmemiz gerek,» diye karşılık verdi. «Ama yine de işim zor. Beslenecek dokuz boğaz var. Kuraklık, iyi ürün alamamak belimi büküyor.»

«Çalışmak için kente gelmeyi düşündün mü hiç?» diye sordu Bay Fitch.

Jeb başını olmaz diye salladı. «Ben kentli olamam. Asla. Sabah kalktığımda toprağımı göremeyeceksem öleyim daha iyi. Sonra ne iş yapabilirim orada? Benim bütün bildiğim çiftçilik.»

Marylou içeri girip ocaktaki çalı çırpıya bir kibrit çaktı. «Hava serinlemeye başladı.»

Fitch gülümsedi. «Bayan Huggins, bir erkeği nasıl rahat ettireceğinizi biliyorsunuz.»

Marylou yine kıpkırmızı kesilerek gülümsedi. Bakışlarını yere çevirmişti. «Sağolun, Bay Fitch,» deyip dışarı çıktı. Ama fazla uzaklaşmadı. Mutfağın hemen iç tarafında,

odada konuşulanların her sözcüğünü duyabileceği bir yerde durdu.

Fitch kahvesinden bir yudum aldıktan sonra, «İki büyük çocuğunu çalışmaya yollamayı hiç düşünmedin mi?» dedi.

Jeb şaşırmıştı. «Daniel'le Molly Ann'i mi?»

Fitch başıyla evetledi. «Eğer doğru hatırlıyorsam oğlan on dördünde, kızsı ondan daha büyük, değil mi?»

«Molly Ann on beş yaşında.»

«Dokuma ve cam fabrikalarını çalıştıranlar iyi dostlarıdır. Güçlü kuvvetli gençler arıyorlar. Çocukların için onlarla konuşabilirim.»

«Bilmem ki...» Jeb kuşkuluydu. «Bana henüz evden uzağa gidemeyecek kadar küçük geliyorlar.»

«Haftada dört, belki de beş dolar kazanabilirler. Oda ve yemek içmek için bir dolar harcarlar. Geriye, size yollayacak beş, hatta yedi dolar kalır. Bu da bir hayli işinize yarar. Örneğin, diğer çocukları beslemek için.» Fitch ona baktı. «Hatta bu evde bile bazı onarımlar, eklemeler yapabilirsin. Elektrik şirketi ayda beş dolar vermeyi garanti ettiğin takdirde buraya cereyan da bağlar.»

«Ben elektrik ışığını sevmiyorum. Bay Fitch. Doğal değil. Çok parlak. Gaz lambasının ışığı gibi yumuşak olmuyor.» Öte yandan Jeb dağda elektriğe kavuşan ilk ev olacağını da düşünüyordu.

Odaya Daniel girdi. «Her şey tamam, baba.»

Bay Fitch elini cebine atıp çıkardığı pırlıl pırlıl bir yeni beş sentliği Daniel'e uzattı. «Sen iyi bir delikanlısın evlat.»

Daniel başını kesinlikle kabul etmem gibilerinden sallayarak, «Hayır, teşekkür ederim, Bay Fitch,» dedi. Odadan afelacele çıktı.

Fitch, «Oğlunu pek beğendim, Jeb» dedi.

«Sağolun, Bay Fitch.»

Fitch kapıya doğru gitti. «Artık yola koyulsam iyi olacak. Hayvanım karanlıkta köy yollarını pek iyi seçemiyor.»

«Havanın iyice kararmasına daha bir saat var, Bay Fitch.. O zamana kadar vadiye ulaşsınız.

Fitch başını salladı. Marylou'nun mutfak kapısının hemen iç tarafında kendilerini dinlediğini bildiğinden sesini yükselterek, «Karına ikram ettiği o nefis yemek ve konuk-severliği için benim yerime teşekkür et, Jeb,» dedi.

«Ederim, Bay Fitch.»

Fitch merdivenleri inip arabasına bindi. Sonra yine Marylou'nun duyabileceği bir sesle, «Söylediklerimi unutma,» dedi. Jeb'e. «Her biri haftada dört beş dolar kazansa feña mı olur? Çocukları ne zaman istersen bana yolla. Onlara iş bulurum ben.»

Jeb yine başını salladı. «Sağolun, Bay Fitch. İyi akşamlar, güle güle.»

«İyi akşamlar, Jeb,» Bay Fitch dilini şaklatarak atının dizginlerine asıldı. Hayvan ağır ağır avludan çıktı. Bay Fitch'in keyfine diyecek yoktu. Kendi kendine şarkılar mırıldanmaya başlamıştı. Jeb haklıydı. Şimdiye dek Fitch, onunki kadar kaliteli bir içkinin tadına baktığını anımsamıyordu. Bir hayli kârlı bir alış veriş yapmıştı.

Üstelik Jeb'in çocuklarının yakın zamanda kapılarına dayanacaklarını da hissediyordu. Bu da para demekti. Şirketlerin yolladığı her işçi için kendisine yirmi dolar verdiklerini Jeb'e söylemesine gerek yoktu.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Gaz lambasının titrek sarı ışığı masanın üzerinde dalgalanıyor, Jeb'in önüne yığılı gümüş paraları donuk bir altın rengine dönüştürüyordu. Jeb ağır ağır, dikkatle hepsini saydı. Biraz sonra Marylou içeri girip karşısına sessizce oturdu. Jeb saymasını bitirinceye kadar hiçbir şey söylemedi.

«Ne kadar?»

«Yedi dolar, kırk beş sent.»

Marylou, «Pek fazla değil,» dedi. Sesinde yakınma değil, hüznü bir kabulleniş vardı.

Jeb kendini savunur gibi, «Ona dört dolar kırk beş sent borçluyduk.» dedi. «Üstelik fiyatlar da düşük. Bay Fitch, zaman kötü, diyor. Avrupa'da savaş var.»

«O kadar uzaktaki bir savaşın bize nasıl zararı dokunur, anlamıyorum.»

«Ben de,» dedi Jeb. «Ama Bay Fitch gibi biri öyle diyorsa öyledir. Bütün yapacağımız şey Başkan Wilson'un bir çaresini bulup işleri yoluna koymasını beklemek. Bunu ancak o başarabilir. Biliyorsun, Başkan Wilson okumuş bir adam. Bir profesör.»

«Biliyorum... Ama o başkan olduğundan beri işler yolunda gitmedi,» dedi Marylou. «Her şey eskisinden beter oldu.»

«İşlerin düzelmesi için zaman ister. Kadınlar da bunları anlayıp bekleyecek sabır yoktur.»

Marylou sustu. Azarlamayı hiçbir şey söylemeden kabullendi. Bazen Tanrının, kullanamayacak olduktan sonra kadınlara neden bir beyin verdiğini merak ederdi. Ama bundan kimseye söz etmemiştir.

Jeb, «Bu para gelecek mevsim için tohum almaya bile yetmez,» dedi.

Marylou başını salladı. Zaten hep böyle olmuştu. Her yıl bir parça daha borca gömülmüşlerdi. «Çocuklara elbise yapmam gerek,» dedi. «Durmadan boy atıyorlar. Nerdeyse sonbahar geliyor. Okul için ayakkabıya da gerek var. Soğukta yalınayak dolaşamazlar. Üstelik doğru da olmaz.»

«Ben on altı yaşına kadar ayakkabı giymedim. Bunun bir zararını da görmedim,» dedi Jeb.

«Ama sen okula da gitmedin. Şimdi her şey değişti. Çocukların okutulması gerek.»

«Ben bildiğim her şeyi babamdan öğrendim» diye atıldı Jeb. «Okumanın daha iyi bir çiftçi olması için Daniel'e ne gibi bir yararı dokunacak, anlamıyorum. Zaten okulu bitirdi artık. Ama benden daha iyi durumda değil.»

Marylou cevap vermedi.

Jeb, «Okula gitmenin Molly Ann'e de bir yararı dokunmadı,» diye devam etti. «Henüz bir koca bile bulamadı. Sen daha on altı yaşındayken evlenmiştik biz.»

«Bunda Molly Ann'in bir suçu yok ki,» diye anne kızını korudu. «Molly Ann evlenmeye hazır. Ama bütün genç erkekler çalışmak için kentlere gittiler.»

Jeb karısına baktı. «Bay Fitch istersek çocuklara işbulacağını söyledi.»

Marylou yine bir şey demedi. Bay Fitch'in teklifini duymuştu ama bunu belli etmek doğru olmazdı.

«Haftada dört ya da beş dolar kazanabileceklerini söyledi.»

«İyi bir para bu.»

Jeb başıyla onayladı. «Belki orada Molly kendine bir koca da bulur. Kız öylesine çabuk büyüüp olgunlaştı ki, gözlerime inanamıyorum.»

Marylou başını salladı. Kocasının ne demek istediğini çok iyi anlıyordu. Onu iyi tanırdı. Ama yalnızca, «Belki de çocuklar için iyi olur,» demekle yetindi.

«Kuraklık yüzünden Daniel'in burada yapacağı fazla bir iş yok.»

Marylou, «Rachel okul dönüşü küçüklere bakar,» diye ekledi.

Jeb masanın üzerindeki paralara baktı. «Eve elektrik bile alabiliriz o zaman.» Masanın üzerindeki paralara dokundu.

Marylou onun eline bakarak, «Belki bir iki tane tavuk alırız,» dedi. «Belki bir de inek. Süt çocuklara iyi gelir.»

«Tepenin öteki yanında oturan Callender, ineğini bana beş dolara satmak istiyordu.»

Sustular. İkisi de kendi düşüncelerine dalmışlardı. Sonra Jeb paraları toplayıp deriden bir keseye koydu. Şömine-nin üzerindeki rafa uzanırken, «Belki de onları kente yolla-sak iyi olur,» dedi.

«Belki de.»

Birbirlerine bakmaktan kaçınıyorlardı.

Jeb rafa koyduğu keseyi işaret ederek, «Paranın iki dolarını harcayabilirsin,» dedi.

«Teşekkür ederim Jeb.» İki dolar ihtiyaçlarını karşıla-maya yeterli değil ama hiç yoktan da iyiydi. «Ben yatmaz-dan önce çocuklara bir bakayım.» Marylou yerinden kalkıp kapıya yöneldi. «Hemen gelecek misin yatmaya.»

Jeb ona bakmadı. «Ben biraz oturup pipomu tüttürmek istiyorum.»

«Geç kalma.»

Jeb oturdu yine. Masanın üzerinde duran kâsenin için-

deki tütünden alarak piposunu doldurmaya başladı. İkisi de onun yatmaya neden geç gittiğini biliyorlardı. Böylece Marylou'nun uyuyor numarası yapmasına gerek olmayacak, o da ondan bir istekte bulunmayacak, kadın bu isteği reddetmek zorunda kalmayacaktı.

Daniel küçük erkek kardeşi Richard'la paylaştığı yatakta sessizce yatıyordu. Richard duvar tarafında, kalın keten çarşaf üzerinde top gibi kıvrılmıştı. Odanın öteki ucundan kız kardeşlerinin uyurken çıkardıkları yumuşak sesler geliyordu. Molly Ann yatağını en küçük kız kardeşi Alice'le paylaşıyordu. Rachel de Jane'le. Mase ise hâlâ anneleriyle babalarının odasındaki beşiğinde yatıyordu.

Daniel gözlerini kapadı. Uyuyamıyordu. İçinde belirsiz bir tedirginlik vardı. Bunun ne olduğunu bilmiyor ama varlığını hissediyordu.

Tedirginliği, doyumsuzluğu yoksul olmalarından ötürü değildi. Yoksul olduklarını biliyordu hep. Tanıdığı diğer ailelerden farklı değillerdi. Ama nedense bugün yoksulluk ona çok kötü bir şey gibi görünmüştü. Bay Fitch kendinden ne kadar emindi... Babasının gizli korkusunu da olanca açıklığıyla bugün görüp anlamıştı. Haksızlıktı bu.

Pencereden içeriye mehtap giriyordu. Daniel yüzünü o yana döndü. Saat dokuz sıraları olmalıydı. Annesiyle babasının odasını kendilerinininkinden ayıran ince duvarın ötesinden ayak sesleri geldi. Babasının ayak sesleri. Karyola çatırdadı. Babası yatmıştı. Sonra ortalığı yine derin bir sessizlik kapladı.

Eskiden böyle olmazdı. Mase'in doğumundan beri böyleydi. Daha önceleri geceyi hışırtılı sesler, ılık şefkatli mırıltılar, bazen de zevk ve kahkaha dolu çığlıklar doldururdu. Şimdi her yer sessizdi. Sanki bitişik odada hiç kimse yaşamıyor gibiydi.

Bir keresinde Molly Ann ona durumu açıklamıştı: Annesiyle babası artık çocuk istemiyorlardı. Ama. Daniel bu

açıklamadan bir şey anlamamıştı. Yani anneyle baba bundan sonra birbirlerinden hiç zevk almayacaklar mıydı? Neden? Seks Daniel için bir sır değildi. Çevresi seksle doluydu. Çiftlik hayvanları, tarlalardaki hayvanlar... Annesiyle babasının bu davranışları ona hiç de doğal gelmiyordu.

Yatağından yavaşça kalkarak pencereye gitti. Evin batısındaki tepeden köpek ulumaları geliyordu. Sonra arkasından yumuşak bir kumaş hisirtisi duydu. Döndü.

Molly Ann, «Sen de mi uyuyamadın?» diye sordu.

Daniel başını salladı.

Genç kız onun yanında durup dışarıya baktı.

«Düşünüyordum, Daniel. Bay Fitch'in babama söylediklerini duydun mu?»

«Acaba kentte yaşamak nasıl olur diye düşünüyordum. Dediklerine göre...»

Yatakların birinden bir gıcırta geldi. Daniel, «Şişş» dedi. «Çocukları uyandıracaksın.»

«Dışarı çıkalım mı?»

Daniel olur gibilerinden başını salladı. Kapıyı peşlerinden yavaşça kapatarak avluya çıktılar. Mehtap ortalığı gündüz gibi aydınlatıyordu.

Molly Ann, «Gecenin ne güzel kokusu var,» dedi.

«Haklısın.»

«Çok da sessiz. Gece gündüzden farklı oluyor. Gece her şey şakin ve uyumlu görünüyor.»

Daniel kuyuya doğru yürüdü. Maşrapayı suya daldırıp bir yudum içti. Sonra Molly Ann'e uzattı. Genç kız başını istemem diye sallayınca tası yerine bıraktı. Köpeklerin ulumaları gücünü yitirmişti artık.

Molly Ann, «Annemin söylediklerini duydun,» diye konuyu yeniden açtı. «Biz gidip çalışırsak bir iki tavuk, hatta bir inek bile alabilecekler.»

Daniel bir şey söylemedi.

«Ne düşünüyorsun?»

Daniel ağır ağır âdeta istemeye istemeye konuştu. «Bay Fitch denilen adamı hiç hoşuma gitmiyor.»

«Yani babam yollasa da gitmeyecek misin?»

«Öyle demek istemedim. Yalnızca o adamdan hoşlanmıyorum.»

Molly Ann, «Bana iyi, nazik biri gibi geldi,» dedi.

«O kibar, züppe tavırlarına kanma. Aslında son derece acımasız bir insan.»

«Babam bizi çalışmaya yollayacak mı dersin?»

Daniel ona bakmak için döndü. Sonra başını sallayarak, «Sanırım yollayacak,» dedi. «Babamın başka seçeneği yok. Paraya ihtiyacımız var.»

Genç kızın sesine şimdi bambaşka bir canlılık gelmişti. «Söylediklerine göre cumartesi geceleri danslı eğlenceler yapılmış.»

«Bunları senin aklına şeytan sokuyor.»

Molly Ann bir kahkaha attı.

Daniel, «Gitmek için neden bu kadar telaşlanıyorsun?» diye sordu.

Genç kız ona dikkatle baktı. «Gerçekten bilmiyor musun, Daniel?»

«Hayır.»

Molly Ann alçak sesle, «Benim için burada bir şey yok,» dedi. «Yıllar geçecek ve ben evde kalmış yaşlı bir kız olacağım. Orada belki şans yüzüme güler. Belki kendimi böylesine boş ve yararsız hissetmem.»

Daniel susuyordu.

«Erkekler için durum aynı değil, Daniel. Onlar istediklerini yapabilirler. İsterlerse evlenirler, istemezlerse evlenmezler.» Molly Ann yüzünü kardeşininkine doğru kaldırarak, «Ben kötü bir kız değilim, Daniel,» diye ekledi. «Gerçekten değilim. Artık büyüdüm. Kendime ait bir evim, erkeğim, çocuklarım olsun istiyorum.» Uzanıp Daniel'in elini

tuttu. «Annemle babamı seviyorum. Seni ve kardeşlerimi de. Ama ben de kendi hayatımı yaşamalıyım, değil mi? Beni anlıyor musun, Daniel?»

Daniel ona uzun uzun baktıktan sonra, «Sanırım anlıyorum,» dedi.

Molly Ann onun elini bıraktı. «Artık yatsan iyi olacak. Yarın babamla batıdaki tarlayı temizleyeceksiniz.»

«Haklısın.»

Birlikte eve girdiler.

Mutfağa girerken burnuna kavrulmuş mısır kokusu çarptı Daniel'in. «Batıdaki tarladaydım,» dedi. «Ama babam gelmedi.»

Marylou ona bakmak için döndü. «Baban sabah erkenden Callender'in katırını ödünç almaya gitti. Tarlada yardımcı olsun diye. Nerdeyse döner,» Daniel'e bir tabak uzattı. «Sen otur, kahvaltını et.»

Daniel bir sandalye çekip masaya oturdu. Mısır lapasını kaşıklamaya başladı.

Annesi, «Babanla,» dedi. «Senle Molly Ann'in çalışmak için kente gitmeniz doğru olacağını konuştuk. Gitmek ister misin?»

Daniel omuz silkti. «Hiç düşünmedim.»

«Bay Fitch haftada dört ya da beş dolar kazanabileceğinizi söyledi.»

Daniel annesine baktı. «Peki, kendisi ne alacakmış.»

Marylou şaşırmişti. «Kim?»

«Bay Fitch.»

Marylou dehşet içindeydi şimdi. «Hiçbir şey almayacak. Böyle bir şeyi nasıl düşünebilirsin, Daniel? Bay Fitch iyi bir insan. Durumumuzun ne kadar kötü olduğunu anla-

dığından bize yardımcı olmak istiyor.»

«O halde babamdan satın aldığı ürüne neden hakkını vermiyor?»

«O başka,» dedi Marylou. «O bir alışveriş meselesi.»

Daniel, «Bana göre aynı şey,» dedi. Yemeğini bitirip ayağa kalktı. «Bence bir insan ikiyüzlü olmamalı.»

Şimdi Marylou çok kızmıştı. «Bay Fitch gibi iyi bir insan hakkında böyle konuşamazsın! Hakkın yok buna. Bize daima iyi davrandı. Paramız olmadığı halde bize mağazasında kredi açtı.»

«Evet, ama verdiklerinin karşılığını bol bol alıyor.»

«Konuşmana dikkat et, Daniel. Söylediklerini iletirsem baban çok kızar. Bay Fitch'in buradaki pek çok aileye yararı dokundu. Gençlere iş buldu. Dilini ve davranışlarını kontrol altına al.»

Daniel hiçbir şey söylemeden dışarı çıktı. Evin ön tarafındaki merdivenlere gidip oturdu. Bakışlarını babasının geleceği yola dikti. Belki de kente gidip çalışması gerçekten iyi olacaktı.

Molly Ann haklı olabilirdi. Burada onun için de yapacak fazla bir iş yoktu.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

«Yolda eğlenmezseniz güneş batmazdan önce Bay Fitch'in mağazasına varırsınız.» Jeb gözlerini kısarak gökyüzüne baktı. «Bugün hava pek sıcak olmayacak.»

Daniel, «Olmayacak» dedi.

Annesi, «Yedek gömleğinle pantolonunu temiz, tertipli tut,» dedi. «Külotunu da her gün yıkamayı unutma.»

«Unutmam anne,» dedi Daniel.

«Dağlarda oturduğumuz için kimsenin bizim domuzlar gibi yaşadığımızı düşünmesini istemem, Namuslu bir adımız var. Bunu cıkınızdan çıkarmayın.»

Daniel tedirgin tedirgin kıpırdandı. Ayakkabıları şimdiden ayaklarını sıkmaya başlamıştı. Aslında kışın ilk donu başlamazdan önce ayakkabı giymek âdetinde değildi.

Molly Ann, «Kaygılanma anne,» dedi. «Ben ona bakarım.»

Marylou kızına döndü. «İyi bir kız ol, Molly Ann. Sana öğrettiklerimi unutma. Ne idüğü belirsiz erkeklerin tatlı sözlerine kulak asma.»

«Nasıl hareket edeceğimi biliyorum, anne. Çocuk değilim artık.»

Marylou kızına baktı. Ama bir şey söylemedi.

Moly Ann kıpkırmızı kesilmişti. Annesinin aklından neler geçtiğini biliyordu. «Kaygılanma anne,» diye tekrarladı. «Sizi utandırmayacağım.»

Jeb elini cebine sokup para çıkardı. «Size bir dolar veriyorum. Çalışmaya başlayıncaya kadar yatacak yer ve yiyeceğiniz için harcarsınız. Kimseden hiçbir şey kabul etmeyin, bir Huggins'in dilencilik ettiğini duymak istemem.»

Daniel parayı babasından bir şey söylemeden alıp cebine koydu.

Jeb yeniden gökyüzüne baktı. «Bir an önce yola çıkarsanız iyi olur.»

Daniel başını salladı. Sonra annesiyle babasına, çevrelerinde toplanmış olan kardeşlerine baktı. «Haklısın,» dedi.

Çocuklar da sessiz sedasız onlara bakıyorlardı. Önemli, sıkıntılı bir andı bu; ama kimsenin söyleyecek bir şeyi yoktu.

Daniel elini salları gibi yapıp eğildi. Yerde duran elbise çıkını alarak sopayı düğümünden geçirdi. Omuzuna attı. «Haydi, Molly Ann.»

Genç kız ona bir an baktı, sonra koşup annesine sarıldı. Anne kızını bir süre göğsüne bastırdıktan sonra bıraktı. Molly Ann çocukları tek tek, çabuk çabuk öpüp Daniel'in yanına gitti. İkisi ağır ağır yola doğru yürüdüler.

«Daniel!» Jeb'in sesi boğuktu.

İki kardeş durdular. «Evet, baba?»

Jeb onlara doğru geldi. «Eğer işler yolunda gitmezse,» dedi beceriksizce. «Neden ne olursa olsun eve dön. Seni seven, seninle iftihar eden bir ailen olduğunu asla unutma.»

Daniel boğazına bir yumrunun tıkanır gibi olduğunu hissetti. Babasının yüzü gergin ve anlamsızdı ama gözleri sulanmıştı. «Bunu biliyoruz, baba,» dedi Daniel ince bir anlayışla. «Kaygılanma. Her şey yolunda gidecek.»

Jeb konuşmadan ona bir an baktı. «Bundan eminim,» dedi sonra. Gözlerini kırıştırdı. «Ablana göz kulak ol.»
«Olurum, baba.»

Jeb çalışmaktan nasırlaşmış elini uzatıp Daniel'inkini sıkı sıkı tuttu. Sonra birden bıraktı. Dönüp uzaklaştı.

Daniel babasının ardından baktı. Sonra ablasına dönerek, «Hadi gidelim, Molly Ann,» dedi. «Yolumuz uzun.»
Gerçekten de otuz dört mil yürüyeceklerdi.

Oysa hava Jeb'in kehanetine karşın giderek daha sıcak olmaya başlamıştı. Güneş tepelerine asılmış gibi duruyor, yakıcı beyaz ışıkları tozlu yola acımasızca dökülüyordu.

Molly Ann, «Ne kadar geldik dersin?» diye sordu.

Daniel geniş kenarlı şapkasını geriye iterek, «On ya da on bir mil kadar,» dedi.

Genç kız, «Ayaklarım sızlamaya başladı,» diye yakındı. «Birkaç dakika dinlenemez miyiz?»

Daniel bir an düşündükten sonra, «Peki,» dedi.

Molly Ann kardeşinin ardı sıra yoldan ayrılıp tarlaya girdi. Bir ağacın altına oturdular. Hemen ayakkabılarını çıkarıp sırtüstü uzandılar. Molly Ann, «Kente gitmenin en sevmediğim yanı ayakkabı giymek zorunda olmam,» dedi.

Daniel, «Ben de sevmiyorum,» diyerek ayaklarını ovuşturdu. «Ne yazık ki onlara alışmamız gerek.»

«Dilim damağım kurudu, Daniel. Keşke bir parça su alsaydık yanımıza.»

«Üç mil ötede bir dere var. Orada hem su içer, hem de sandviçlerimizi yeriz.»

«Ve de ayaklarımız yıkarız.»

Daniel güldü. «Evet.» Ayağa kalktı. «Hadi gidelim.»

Genç kız onun ayaklarına baktı. «Ayakkabılarını giymedin ama.»

«Şimdilik giymesek de olur. Hem kente vardığımızda ayakkabılarımızı eskitmemiş oluruz.»

«İyi düşündün.»

Yalınayak yürümeye başladılar. Biraz sonra Molly Ann, «Daniel,» dedi.

«Evet?»

«Sence Bay Fitch babama söylediklerinde ciddi miydi?»

«Sanırım.»

«Ondan hiç hoşlanmıyorsun, değil mi?»

Daniel sustu.

«Bize söylediği gibi iş bulduktan sonra senin ondan hoşlanıp hoşlanmamanın önemi yok, değil mi?»

Daniel bir an düşündükten sonra, «Yok elbette,» dedi.

«Daniel.» Molly Ann'in sesine tuhaf bir gerginlik gelmişti. «Daniel, kendimi pek iyi hissetmiyorum.»

Delikanlı hemen kardeşinin yüzüne baktı. Molly Ann'in yüzü birden sararmış alnı ter içinde kalmıştı. Hemen şapkasını çıkarıp onun başına geçirdi. Koluna girdi. «Buraya gel, biraz otur, Galiba seni güneş çarptı.»

Molly Ann onun kendisini bir başka ağacın gölgesine götürmesine ses etmedi. Daniel kızı özenle yere oturttu. «Bir parça dinlen.»

Genç kız başını sallayarak, «Yolumuza devam etmemiz gerek,» dedi. «Yoksa geç kalacağız.»

«Burada oturacaksın.» Daniel emreder gibi konuşmuştu. «Güneş çarpmasından hastalanırsan oraya hiç gidemeyiz. Çevrede su bulabilir miyim, bir bakayım.»

Molly Ann sırtüstü uzanarak gözlerini kapadı. «Peki, Daniel,» dedi halsizce.

Daniel çıkının düğümünü çözerek çamaşırlarının arasına sıkıştırdığı teneke kupayı aldı. Tepeden aşağı, daha ağaçlıklı olan yere doğru koştu. Genellikle ağaçlıklı yerlerde su da olurdu. Eğilip bir avuç toprak alarak kokladı. Toprak nemliydi.

Ellerinin, dizlerinin üzerinde toprağı koklayarak ilerledi. Elleri çamurlanınca durdu. Eşelemeye başladı. Otuz santim kadar eşince topraktan su sızmaya başladı. Hemen deliğı yuvarlaklaştırıp iki yanını eliyle bastırarak sertleştirdi. Sonra bütün gücüyle dibine bastırdı. Biraz sonra parmaklarının arasında su toplanmaya başlamıştı. Su birikintisi bileğine ulaşıncaya dek elini bastırdı. Sonra öteki eliyle teneke kupayı doldurdu.

Suyu dökmemeye çalışarak ablasının yattığı yere koştu. Molly Ann'in gözleri kapalıydı ama yüzüne biraz renk gelmiş gibiydi. Gözlerini yorgun yorgun açarak doğrulmaya çalıştı.

Daniel onun yanına diz çökerken, «Kımıldama,» dedi. Çıkınından çıkardığı bir mendili ıslatarak ablasının alnına bastırdı, yüzünü yavaşça sildi.

Molly Ann, «Şimdi daha iyiyim,» dedi.

Daniel mendili sıkıp yeniden suya batırdı, ablasının dudaklarını ıslattı. Sonra dönüp, «Daha iyisin ya?» diye sordu.

Genç kız soruyu başıyla onayladı. «Öyle susadım ki... İçebilir miyim?»

«Çok az.» Kolunu Molly Ann'in omuzlarının altından geçirip başını doğrulttu. Kupayı dudaklarına götürerek, «Fazla içme,» diye uyardı.

Molly Ann küçük bir yudum alıp içini çekti. Daniel'in yüzüne bakarak, «Bana birden ne oldu anlamadım,» dedi.

«Şapka giymeliydin. Güneş çok kuvvetli.»

«Biraz daha dinlenebilir miyim?»

«Acelelerimiz yok. Bay Fitch bir yere kaçacak değil.»

Molly Ann yeniden uzanıp gözlerini kapadı. Biraz sonra uyumuştı. Daniel onun yüzünü yine ıslak mendille sildi. Kardeşinin bir parça uyuması iyi olacaktı.

Sonra geri çekilip oturdu. Güneşte kaynıyormuş gibi parıldayan yola, sonra da gökyüzüne baktı. Vakit öğle olmalıydı. Bundan sonraki birkaç saat hava fıırına dönecekti. Yola koyulmak için iki saat beklemek yerinde olacaktı. O zamana dek güneş batıya doğru çekilmeye başlar, hava bir dereceye kadar serinlerdi. Kollarını başının altına koyarak uzandı. Çok geçmeden o da uyuyakalmıştı.

Başının üzerinde dala konmuş bir sinekkuşunun ötüşüyle uyandı Daniel. Kuşa bir an baktı. Sonra doğruldu. Onun bu hareketinden ürken kuş uçuup gitti.

Daniel ablasına döndü, Molly Ann'in gözleri açıktı. «Şimdi nasılsın?»

«Daha iyi.»

Daniel ayağa kalktı. «O halde yola koyulsak iyi olur.»

Molly Ann doğruldu. «Daha önce hiç böyle olmamıştım.»

Daniel gülümsedi. «Daha önce tam dört saat güneşte kalmadın ki. Hem de başı açık.»

«Haklısın.» Genç kız ayağa kalkarak bir an durdu. Sonra Daniel'e bakıp, «Artık iyileştim,» dedi.

Daniel çıkını bağladı. «Dereye vardığımızda su içersin, Molly Ann.» Bu kez kendisinininkiyle birlikte kız kardeşinin çıkını da almıştı. Yola çıktılar.

Molly Ann şapkayı ona vermek için davrandı. «Yo,

sende kalsın,» dedi Daniel. «Ben güneşe senden daha dayanıklıyım.»

Yarım saat kadar hiç konuşmadan yürüdüler. Şimdi dereye gelmişlerdi. Yoldan ayrılıp dere kıyısına gittiler. Neşeyle ellerini yüzlerini yıkayıp doyasıya su içtiler. Yeniden yola çıkmaya hazır olduklarında, ağaçların gizlediği dönemeçten bir atlı arabanın çıktığını gördüler.

Sürücü yerinde uzun boylu, zayıf, sırık gibi bir genç adam oturuyordu. Geniş kenarlı şapkası yüzünü yarı yarıya kapatmıştı. Atın dizginlerini gevşek tutuyordu. Sıcakta sürünür gibi giden hayvana, «Kıpırdat kıcını!» diye bağırdı.

Ama hayvan istifini bile bozmadı.

Araba Daniel'le Molly Ann'in durdukları yere yaklaştınca, sürücü onlara yan yan baktı. «Kente mi gitmek istiyorsunuz, çocuklar?»

Molly Ann elini kardeşinin koluna koydu. «Daniel, babam bize yürümemizi söylemişti.»

Daniel hemen hemen öfkeli bir davranışla onun elini itti. Aptal kız. Kente kadar yürüyecek halde olmadığını bilmiyor muydu? Uzun boylu, zayıf adama bakarak, «Evet, bayım,» dedi.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Jimmy Simpson kum rengi sarı saçlı, mavi gözlüydü. Tüm yüzünü aydınlatan pırıltılı bir gülümsemesi vardı. Yirmi yıllık hayatı boyunca hiçbir işde çalışmamış, buna gerek de duymamıştı. Para onun için bir sorun değildi. Onu pek çok değişik biçimlerde kazanabilirdi... Polonyalı madencilerle, dağ köylüleriyle kâğıt oynayarak, kentlilerle de bilârdö. İşlerin kesat gittiği zamanlarda da daima satacak bir parça kaçak içkisi bulunurdu. Bugün olduğu gibi.

Bütün gününü dağlarda geçirmek kolay olmamıştı doğrusu. Fitch denilen moruk bir gün önce her yere uğramış, işin kaymağını toplamıştı. Eğer Jimmy, Fitch'in verdiğinin iki katını ödemese şimdi kente eli boş dönüyor olurdu.

Delikanlının eşyalarını arabaya koyup kızkardeşinin binmesine yardım edişini seyretti. Sonra. «Adım, Jimmy Simpson,» diye kendini tanıttı.

Delikanlının ciddi bakışlı gözleri vardı. «Memnun oldum.» Sesi de Jimmy'nin umuğundan kalındı. «Benimki de Daniel Boone Huggins. Bu da ablam Molly Ann.»

Jimmy gülümseyerek, «Tanıştığımıza sevindim,» dedi. Şapkasını geriye itti. Bir tutam saç alına düştü. Geniş kenarlı şapkasının ucundan görebildiği kadarıyla kız

çok güzeldi. «Epeydir mi yürüyordunuz?»

Daniel, «On beş mil kadar yürüdük,» diye başını salladı. «Ama sonra sıcak hızımızı kesti.»

«Nereye gideceksiniz?»

«Fitchville'ye.»

Jimmy yine gülümsedi. «Ben de oraya gidiyorum. Gezmeye mi?»

«Hayır, orada çalışacağız.»

«İşiniz hazır mı?»

«Hayır. Ama Bay Fitch bize iş bulacağını babama söylemiş.»

«İkinize de mi?»

«Evet.»

Jimmy sustu. Herif ülkeyi kısıvrak bağlamıştı. Dağlardan gelen ya da oraya giden her şeye büyük bir açgözlülükle ellerini uzatmış, milletin etini kemiğini sömürüyordu. Ama yapılacak hiçbir şey yoktu. Çünkü adamın gerisinde dedesinin dedesinin adını alan bütün bir kent vardı.

Daniel arabanın içine bir göz attı. Eski şeker çuvallarıyla üzerleri kapatılmış olmasına karşın testileri bakar bakmaz tanımıştı. Ama başını hemen yoldan yana çevirdi. Onu ilgilendirmezdi.

Jimmy kıza baktı. Kardeşine yaslanmış, gözlerini kapamıştı. Uyukluyor gibiydi. «Eğer kız kardeşin yorgunsa ona yatması için arabanın içinde bir yer hazırlayabilirim.»

Molly Ann hemen doğruldu. «Size zahmet vermek istemem.»

Jimmy atı durdurdu. «Hiç zahmet olmaz.»

Genç adam sürücü yerinden arkaya geçip içki testilerini bir kenara yığdı. Açtığı yere şeker çuvallarını yayıp, «Pek fena sayılmaz,» dedi. «Dün gece ben de burada yat-tım. «Molly Ann'e elini uzattı.

Genç kız onayını almak için Daniel'e baktı. Daniel

başıyla evetleyince Jimmy'nin elini tutup arak tarafa geçti. «Çok naziksiniz Bay Simpson.»

Genç adam sırtarak, «Jimmy» dedi. «Bana herkes Jimmy der.»

Molly Ann, «Jimmy,» diye yineledi. Birden onun elini hâlâ bırakmamış olduğunu farkettiler. Kalbi de deli gibi çarpıyordu. Yanakları pembe pembe olmuştu.

Jimmy yerine geçip dizginleri eline aldı. Hareket ettiriler.

Molly Ann akşamın serinliğini hissederek birden uyanıdı. Doğrulup derin bir soluk aldı. Şimdi kendini daha iyi hissediyordu.

Kardeşiyle genç adam önde oturmuşlardı.

«Uyandın mı?» Daniel'di soran.

«Evet.»

Jimmy ondan yana döndü. «Buraya gelmek ister misin?»

İstiyordu. Jimmy atı durdurarak Molly Ann'e elini uzattı. Molly Ann tuttu. Kalbi yine heyecanla çarpmaya başlamıştı. «Daha ne kadar yolumuz kaldı?» diye sordu.

«Birkaç saat daha» dedi Jimmy. «Bu tembel hayvan daha hızlı gidemiyor ki. Ülkenin en kötü atı bu.»

Genç kız Daniel'e baktı. «Kente vardığımızda vakit çok geç olacak. Bay Fitch'in dükkânını kapalı bulursak ne yapacağız?»

Daniel, «O zaman Bay Fitch'le sabahleyin konuşuruz,» diye karşılık verdi.

«Kalacak yeriniz var mı?» diye Jimmy söze karıştı. «Akrabanız falan?»

Daniel, «Yok,» dedi.

«O halde sizi benim kaldığım yere götürürüm. Widdy

Carroll'un pansiyonu iyidir.»

İki kardeş birbirine baktılar.

Jimmy hemen, «Bir gece için sizden bir şey almaz. Konuğumsunuz.»

Daniel, «Paramız var,» diye atıldı. «Tek düşüncemiz bir an önce çalışmaya başlamak.»

«Nerede çalışacaksınız? Fabrikada mı?»

Molly Ann yine kardeşine baktı. Daniel, «Pek bilmiyoruz,» diye karşılık verdi. «Bay Fitch babama kente gelmemizi, bize iş bulacağını söylemiş. Haftada dört ya da beş dolar kazanabilirmişiz.»

«Ah, şu Fitch. Ne tatlı dillidir.»

Molly Ann kaygılı bir sesle, «Yani iş yok mu demek istediniz?» diye atıldı.

«Yok canım. İş olmasına var. Ama saatte yedi sente çalışacaksınız demektir. Dört beş dolar kazanabilmek için günde en azından on iki saat çabalamanız gerekecek. Neden genç işçi aldıklarını sanıyorsunuz siz? Çünkü büyüklere saatte on beş sent ödemek zorundalar da ondan.»

Daniel, «Başkalarının ne yaptıkları, ne aldıkları bizi ilgilendirmez,» dedi. «Biz çalışacak iyi bir iş bulalım yeter.»

Jimmy gülmek istedi buna ama delikanlının yüzündeki ifadeyi görünce vazgeçti. Bu çocuk sıradan bir dağ köylüsü değildi. Gözlerinin gerisinde doğuştan gelen bir olgunluk, insancıl bir anlayış vardı. Ama Jimmy daha tecrübeliydi.

İnsanlar yapması gerekeni yapamıyorlardı. Bir ipin ucundaki kukla gibi dansediyor, başkalarının çıkarlarına, amaçlarına göre yönetiliyorlardı.

Anacaddeye ancak saat dokuzdan sonra varabildiler. Araba Fitch'in mağazası önünde durdu. Mağazanın ka-

pıları kapalı ,içerisi karanlıktı. Birkaç dakika konuşmadan oturdular. Sonra Jimmy özür dilemek gereğini duydu. «Çok üzgünüm, bu hayvan ancak bu kadar yol alabiliyor. Biraz bacaklarını açsaydı bir saat önce burada olurduk.»

Daniel, «Bunda senin suçun yok,» dedi. Kız kardeşine baktı. «Biz burada insek iyi olur sanırım.»

Jimmy hemen, «Saçmalamayın,» diye atıldı. «Benimle Widdy'e geleceksiniz. Yemek yer yatarsınız. Sabah erkenden de buraya gelirsiniz.»

Daniel onun gözlerinin içine bakarak, «Sana yeterince yük olduk zaten,» dedi.

«Saçmalama.»

Dul Bayan Carroll sivri yüzlü, aynı derecede sivri dilli, bir deri bir kemik bir kadındı. Kentin imalathaneleri, fabrikaları ve madenlerinde çalışan erkekler dünyanın çeşitli yerlerinden gelmişlerdi. Her şeye rağmen Bayan Carroll onları hizada tutmasını bilirdi. Erkeklerin dışarda ne yaptıkları onu hiç ilgilendirmez ama evinde kavga, terbiyesizlik ve sarhoş istemezdi. Akşam yemeğe geldiklerinde masaya elleri yüzleri yıkanmış olarak oturmaları gerekirdi. Aksine izin vermezdi. Kiracıları ondan umacıymış gibi korkar, pansiyondan atılmamak için onun bütün kurallarına boyun eğlerdi. Çünkü yatakları daima tertemizdi, yedikleri de bölgenin en güzel, en lezzetli yemekleriydi.

Jimmy'i, «Yemeğe geç kaldın,» diye azarladı. «Saat altıda yemek yendiğini biliyorsun.»

«Yaşlı hayvan yüzünden geç kaldım. Bir türlü yürümüyor. Sonra bu çocukları o sıcakta yolda buldum. Yürüyorlardı. Buna izin veremezdim, değil mi?»

Dul Bayan Carroll iki kardeşe bakıp burnunu çekti.

Jimmy, «Çalışmak için Bay Fitch'e gidiyorlardı,» diye

ekledi. «Ama mağaza kapanmış.»

«Kadın istemem,» dedi Bayan Corroll ters ters. «Evin kurallarını biliyorsun.»

Daniel ablasının elini tuttu, «Gel, Molly Ann. Sizi güç durumda bırakmak istemeyiz, Bayan Simpson. İyiliğiniz için teşekkürler.»

Daniel'in sesindeki bir şey dul Bayan Carroll'un anılarını uyandırdı. Onun kocası da bir dağlıydı, yıllar önce gençliğinde sesi tıpkı bu delikanlınıninkine benzerdi. Güçlü ve gurur doluydu. Ama uzun, çok uzun bir zaman önceydi bu. Sonra kocasının madenlerde çalışmaktan ciğerleri hastalanmış, Bayan Carroll'un kar gibi çarşaflarına kan kusarak ölüp gitmişti.

«Ustelik yalnızca bir tek boş odam var.»

Daniel hiç çekinmeden onun gözlerinin içine baktı. «Önemi yok bayan. Kız kardeşimle hayatımız boyunca aynı odada yattık biz.»

«Sizin ne yaptığınız beni ilgilendirmez. Ama bu evde bir erkekle bir kadın aynı odada yatamaz.

Jimmy, «Daniel benim odadaki portatif karyolada yatabilir,» diye atıldı.

Bayan Carroll kararını vermişti. Bunlar iyi, saygıdeğer bir ailenin çocuklarına benziyorlardı. «Pekâlâ,» dedi. «Ama yemek olarak yalnızca soğuk etle ekmek var.»

Daniel, «Çok naziksiniz, bayan, sağolun,» dedi.

Kadın ona baktı. «Her biriniz için onar sent vereceksin,» dedi. Bir an durduktan sonra ekledi. «Kahvaltı dahil.»

Daniel bir şey söylemeden parayı kadının avucuna saydı. Kadın Molly Ann'e döndü. «Şimdi benimle gelin, küçükhanım, size odanızı göstereyim.»

Molly Ann küçük, karanlık odada yatmış sessizliği dinliyordu. Acayıptı bu. Hiçbir yerden çıt çıkmıyordu. Ha-

yatında ilk kez bir odada yalnız başına yatıyordu, kardeşlerinin gürültüsü olmadan. Buna alışması gerekecekti.

Evini düşünmeye başladı. Elinde olmadan ağlıyordu şimdi. Sonra kapının hafifçe vurulduğunu duydu. Yataktan kalkıp kapıya gitti. «Evet?»

«Benim, Daniel, iyi misin?»

«İyiyim.»

Daniel bir an durakladı. Sonra, «İyi.. uykular,» diye ekledi.

«İyi geceler.»

Molly Ann kardeşinin ayak seslerini uzaklaşmasını dinledikten sonra yatağına döndü. Kısacık bir gün içinde pek çok şey değişmişti. Her şey başkaydı artık.

Şimdiye dek Daniel onun küçük kardeşiydi. Ama bugün, şimdi, delikanlı birden değişmişti. Molly Ann'in eskiden bilmediği bir güç doğmuştu delikanlıda. Sanki yıldırım gibi geçen bir an içinde Daniel çocukluktan kurtulup erkek olmuştu.

ALTINCI BÖLÜM

Kapısı açılıp da yaşlı bir zenci elinde bir süpürgeyle dışarı çıktığında, Molly Ann'le Daniel anacadedeki mağazanın önünde saat altıdan beri bekliyorlardı. Yaşlı zenci onlara merakla baktıktan sonra mağazanın önünü süpürmeye başladı. Daniel kapıya gidip içeriye baktı.

Zenci, «İçerde daha kimse yok,» dedi. «Bir şey satın almak istiyorsanız Bay Harry nerdeyse gelir.»

Daniel, «Biz Bay Fitch'i bekliyoruz,» dedi.

«Bay Fitch saat sekizden önce gelmez.»

«Bekleriz.» Daniel ablasının yanına gitti. Kenarında bir küçük bank vardı. Oturdular.

Birkaç dakika sonra kolalı yakalı, parlak ceketli, kravatlı ufak tefek bir adam telaşla geldi. Sinirli birine benziyordu. Tiz bir sesle, «Müşteri var mı, Jackson?» diye sordu.

Zenci ufak tefek adamın geçmesi için saygıyla kenara çekildi. «Hayır, yok, efendim.»

Adam durup Daniel'le Molly Ann'e baktı ama bir şey söylemedi onlara. Zenciye. «Ne istiyorlar?» diye sordu.

«Bay Fitch'i bekliyorlar.»

«İş mi arıyorsunuz?» Şimdi adam soruyu onlara sormuştu.

Daniel ayağa kalktı. «Evet, efendim.»

«Orada oturamazsınız. orası müşterilere aittir,» dedi adam.

Daniel özür dilemek üzereydi ki, adam onu beklemeden dükkânın içinde kayboldu.

Zenci, «Mağazanın yan tarafında bir bank daha var.» dedi. «Oraya oturabilirsiniz.»

Daniel zenciye teşekkür etti. Arka tarafa geçip oturdular.

Küçük kent yavaş yavaş uyanıp canlanmaya başlamıştı. İki kardeş konuşmadan çevrelerini izliyorlardı. Sonra Molly Ann, «Bu sabah Bay Simpson'u gördün mü?» diye sordu.

«Ben odadan çıktığımda o daha uyuyordu.»

«Kahvaltıya da gelmedi.»

Yatmadan önce bana hiç kahvaltı etmediğini söylemişti.» dedi Daniel. «Bayan Carroll'un kahvaltısı da nefisti. İnsan böyle bir kahvaltıyı nasıl kaçırır anlayamıyorum.»

Molly Ann, «Bize yaptığı iyilikler için ona teşekkür etmek istiyordum,» dedi.

«Gerek yok. Ben ikimiz için de teşekkür ettim.»

Genç kız alçak sesle, «Çok nazikti,» dedi.

Daniel kardeşine bakıp gülümsedi. «Bay Simpson hoşuna mı gitti?» diye takıldı.

Molly Ann kıpkırmızı kesildi. «Aptallık etme. Bir kız, bir erkeğin nezaketinden söz ederse hemen yanlış anlaşılması mı gerekir?»

Daniel gülümsedi. Kardeşine Jimmy'nin gece hep onu sorduğunu söyleyebilirdi ama Molly Ann'in başını döndürmekten çekiniyordu.

O sırada köşeden yaşlı zenci görüldü. «Bay Fitch şimdi geldi.»

Zencinin peşinden mağazaya girdiler. İçerisi tavana kadar çuvallar, fiçiler ve kumaş toplarıyla doluydu. Arka

tarafa geçtiler. Bay Fitch etrafı camlı bir odada oturuyordu. Daha şapkasını başından çıkarmamıştı bile. Kabaca, «Siz çocuklar, ne istiyorsunuz?» diye sordu. Onları tanımamıştı.

Daniel, «Babam buraya gelmemizi söyledi,» dedi. «Bize iş bulacakmışsınız.»

«Baban mı?»

«Evet. Jeb Huggins.»

Iriyarı adamın sesi birden değişti. İçten ve neşeli bir tavırla, «Demek siz Huggins'in çocuklarısınız,» dedi. «Bu güzel elbiseler içinde sizi tanıyamadım.» Şimdi Bay Fitch masasında birtakım kâğıtları karıştırıyordu. «Durun bakayım.. evet... İşte buradalar.» Kâğıtları Daniel'e doğru uzattı. «Babanıza bu belgeleri imzalatın. Ondan sonra size iş buluruz.»

Daniel adama şaşkın şaşkın baktı. «Babam bize imzalanacak bir şey olduğunu söylememişti.»

«İmzalanacak kâğıtlar daima vardır. Siz çocuklar yaşı önünde henüz reşit değilsiniz. Yirmi bir yaşına girinceye kadar sizin yerinize babanız imza atacaktır.»

Daniel, «Ama Bay Fitch,» diye itiraz etti. «Eve gidip gelmesi iki gün sürer.»

«Çaresiz,» dedi Bay Fitch. «Yasa yasadır.»

Daniel öfkenin içinde dalga dalga kabardığını hissediyordu. «Neden bunu babama bizi buraya yollamasını öğütlediğiniz zaman söylemediniz?»

Fitch masasının gerisinden delikanlıya baktı. Daniel'in gözleri birden koyulaşmıştı. Ateşli bir mizacı vardı çocuğun. Burada, cam ya da dokuma fabrikalarından birinde çalışamazdı. Onun için en iyi yer yirmi mil güneyde bulunan Grafton'daki kömür madenleriydi. «Unutmuşum,» dedi. «Bu benim hatam olduğuna göre siz çalışma-

ya başlarsınız. Ben de babanıza bu belgeleri imzalatmanın bir yolunu ararım.»

Daniel rahatlamıştı. Başını salladı.

«Boyun kaç, evlât?» Şimdi Fitch'in sesi daha bir dostçaydı.

«Sanırım bir altmış beş ya da yetmiş.»

«Uzun boylusun.» Bir an düşündü. «Cam fabrikalarında çalışamayacak kadar. Onlar daha kısa boyluları yeğliyorlar. Kömür ocaklarında çalışmaya ne dersin?»

«Bir itirazım yok.»

«Güzel. Grafton yakınındaki kömür ocaklarında açık bir yer var. Bir yazı yazıp seni hemen oraya yollayacağım.»

Daniel, «Ama Grafton buraya yirmi mil uzakta,» diye atıldı.

«Çalışmak istiyorsun, değil mi, evlât?»

Daniel başını salladı.

«Baban sizi buraya yollayacak kadar bana güvendi. Sen de şimdi sana en iyi iş bulacağımı düşünerek bana güven.»

«Ama biz Molly Ann'ie beraber kalacağımızı sanmıştık.»

«İstersen kardeşinin yanında kalabilirsin ama burada iş yok.»

Daniel, «Peki, Molly Ann ne olacak?» diye sordu.

Fitch kıza baktı. «Ona burada, fabrikada iyi bir iş bulabilirim.»

Daniel ablasına bakıp, «Bilmem ki,» dedi.

Genç kız hemen «Kaygılanma, Daniel,» diye atıldı. «Ben kendime bakmasını bilirim.»

«Ben kardeşine göz kulak olurum, evlât,» dedi Fitch. «Karım ona kalacak iyi bir yer bulur.»

Daniel masanın gerisinde oturan iriyarı adama, sonra da Molly Ann'e baktı. Durum hoşuna gitmemişti. Ama başka çaresi de yoktu. Babası onu buraya çalışmaya yol-

lamıştı. Şimdi eve dönüp verilen işi beğenmediğini söyleyemezdi. O anda dul Bayan Carroll'un pansiyonuna dönüp Jimmy'den kardeşine göz kulak olmasını istemeyi kararlaştırdı. Jimmy Simpson'da insanın içine güven veren bir şeyler vardı. Daniel ona güvенеbileceğini hissediyordu.

İstemeye istemeye, «Fekâlâ,» dedi.

«Güzel.» Fitch gülümseyerek yerinden kalktı. «Bugün öğleden sonra Grafton'a gidecek bir araba var. Ona binersin.» Küçük bürosunun kapısına yöneldi. «Siz burada bekleyin. Ben bazı hazırlıklar yaptıracam.»

O gidince iki kardeş birbirlerine baktılar. Daniel «Bu heriften hiç hoşlanmıyorum,» dedi.

Molly Ann onun elini tuttu. «Çok çabuk büyüyorsun, Daniel. Ama unutma, ben de büyüyorum.»

*
**

Daniel'le Molly Ann pansiyona döndüklerinde saat onu geçiyordu. Bayan Carroll kapıyı açtı. «Bay Simpson hâlâ burada mı, Bayan Carroll?» diye sordu Daniel.

«Arka taraftaki ahırda hayvanıyla meşgul oluyor. Bu gece de kalacak mısınız?»

«Hayır efendim. Öğleden sonra Grafton'a gideceğim.»

«Ya kız kardeşin?»

«O burada, fabrikada çalışacak.»

Bayan Carroll, «Burada kalamaz,» diye atıldı. «Dün gece başkaydı. Evimde kızların kalmasına izin vermem. Er geç bir şamata çıkar.»

Daniel kadının gözlerinin içine baktı. Sakin bir sesle, «Konukseverliğiniz için teşekkür ederiz, bayan,» dedi. «Bunu kötüye kullanmaya hiç niyetimiz yok.»

Delikanlının bakışları altında kadın gözlerini yere çevirdi. Garip bir biçimde şaşırmıştı. «Şey, ben...»

Daniel onun sözünü kesti. «Her şey için teşekkür ederim.»

Kadın iki kardeşin verandanın merdivenlerinden inip evin arka tarafına gidişlerine baktı. Haklıydı... Haklı olduğunu biliyordu. Fabrikalarda çalışan kızlar insanın başına daima dert açarlardı. Ama bu kız onlardan farklıydı. İyi ve terbiyeli bir kız olduğu her halinden belli oluyordu. Belki de onları terslemekle hata etmişti. Şu diline asla hâkim olamazdı zaten. Elindeki süpürgeyi öfkeyle yere sürmeye başladı.

Daniel'le Molly Ann ahırda Jimmy'i bulduklarında, genç adam hayvanıyla değil içkileri şişelere doldurmakla meşguldü. Bir kolunun altında bir testi, öteki elinde de bir huni tutuyordu. Testideki içkiyi şişelere yılların verdiği bir alışkanlıkla çabuk çabuk dolduruyordu.

Daniel büyülenmiş gibiydi. Çünkü içki şişeye dolar dolmaz, rengi dumanlı bir kahverengini alıyordu. Şimdiye dek hiç böyle bir şey görmemişti. Jimmy bir testi boşaltıp diğerine uzanıncaya kadar beklediler. Sonra Daniel, «Bay Simpson,» dedi.

Jimmy dönüp gülümsedi. «Boş şişeyi bıraktı, «İşler yolunda gitti mi?»

Daniel başını salladı. «Sanırım. İşinize engel olmak istemem ama...»

Jimmy bir kahkaha attı. «Simpson'un viskisini şimdiye dek beklediler. Biraz daha beklemelerinde hiçbir sakınca yok.»

«Viski mi?» Daniel şaşırmıştı.

«Evet. Viski imal ediyorum. Bir parça saparna ve koku koydun mu benimkiyle, dükkândan alınan arasında hiç bir fark kalmıyor.»

Daniel duraksadı. Sonra, «Sizden bir ricam var,» dedi. «Ama sizi zaten bir hayli zahmete soktuk...»

«Hadi söyle,» dedi Jimmy. «Yapabileceğim bir şey

var mı?»

«Bay Fitch cam fabrikasında çalışamayacak kadar uzun boylu olduğumu söyledi. Grafton yolundaki kömür ocaklarına gideceğim.»

Jimmy bir an durduktan sonra, «Ya ablan?» diye sordu.

«O burada çalışacak.» Daniel, Molly Ann'e baktı. «Aslında böyle olacağını aklımıza bile getirmemiştik. Birlikte kalacağımızı sanıyorduk. Bay Fitch ona gözkulak olacağını söyledi.» Daniel sustu.

Jimmy de Molly Ann'e baktı. Kız ciddiyetle bakışlarını ondan kaçırdı. Ama Jimmy onun yanaklarının pembeleştiğinin farkındaydı. «Sen ne düşünüyorsun?» diye sordu.

Molly Ann cevap vermedi.

Jimmy bu kez Daniel'e döndü. «Bay Fitch'ten hoşlanmıyorsun.» Bu bir sorudan çok bir gerçeği ortaya koyuştu.

«Evet. Eğer Bay Fitch yerine ablama siz göz kulak olursanız daha rahat edeceğim.»

«Anlıyorum.» Jimmy başını sallayarak yine Molly Ann'e döndü. «Siz ne diyorsunuz, Bayan Molly Ann?»

Molly Ann bakışlarını ona çevirmeden tatlı bir sesle, «İyiliğiniz beni rahat ettirecektir,» dedi.

Jimmy gülümsedi. «O halde size yardımcı olmaya hazırım. Şimdi yapacağımız ilk iş Molly Ann'e kalacak bir yer bulmak. İyi bir aile tanıyorum. Kızları evlenip gitti. Onun odası boş. Bu oda için alacakları paraya da ihtiyaçları var. Gidip bakalım oraya.» Jimmy elindeki huniyi tezgâhın üzerine bırakıp onların yanına geldi.

Daniel, «Ama vsiki ne olacak?» diye sordu.

Jimmy yine kahkahalarından birini attı. «Bırak bekle-sin. Viski için en iyi şeyin dinlenmesi olduğunu hiç duymadın mı?»

YEDİNCİ BÖLÜM

Daniel uykusunda ilk vardiya değişimini haber veren düdüğün sesini uzaktan uzağa duydu. Daracık karyolasında dönüp gözlerini açtı. Küçük odayı paylaştığı diğer üç çocuk kalın battaniyelerinin açtı. Küçük odayı paylaştığı diğer üç çocuk kalın battaniyelerinin altında kıvrılmış hâlâ uyuyorlardı.

Yatağından sessizce kalkarak yıkanma yerine gitti. kocaman ibrikten leğene su döküp elini yüzünü yıkadı. Sonra duvardaki eski, çatlak aynaya baktı. Gördüğü yüz üç ay önce buraya gelen delikanlınınkinden bir hayli farklıydı. Güneşten yanmış bakır rengi teni sararmış, cildi elmacık kemiklerinin üzerinde sımsıkı gerilmişti. Gözlerinin altında da çukurlar oluşmuştu.

Saçlarını ıslatıp bir güzel taradıktan sonra yatağına dönüp giyinmeye başladı. Mavi iş gömleği ve tulumu gibi ağır çizmeleri de kömür tozundan kaskatı olmuşlardı. Kaba pamuklu kumaştan şapkasını alıp ona ilişik duran lambayı kontrol etti. Fitil yumuşaktı. Haznesinde de bütün gün yetecek kadar gaz vardı. Odadan çıkmazdan önce diğer üç kişiye baktı. Onlar ocaklarda kırıcı olarak çalışıyorlardı. İşleri Daniel'den yarım saat sonra saat yedide başlayacaktı.

Aşaağı inip pansiyonun mutfağına girdi. Tıknaз yapılı

zenci aşçı ocağının başında çalışmaya çoktan başlamıştı. Onun geldiğini görünce ter içindeki kara yüzünü döndürerek gülümsedi. «Günaydın Bay Daniel.»

«Günaydın Carrie.»

«Her zamanki gibi mi, Bay Daniel?»

«Evet, lütfen. Unutma bak...»

Aşçı kadın gülümsedi. «Unutmam, efendim. İyi pişmiş, bol tuzlu ve biberli yumurta.»

Daniel masaya oturup fincanına sıcak kahve doldurdu. İçine krema ve üç kaşık dolusu şeker ekledi. Evde pişmiş, hâlâ sıcak olan bir dilim ekmeğin üzerine kalınca yağ sürüp ısırdı. «Carrie, annemden sonra West Virginia'da en güzel ekmeği sen yapıyorsun» dedi.

«Hadi, hadi Bay Daniel.» Oysa karaderili kadının yüzü hoşnutlukla dolmuştu. Pişirdiği yumurtaları masaya getirdiğinde, Daniel tuza uzandı. Carrie, «Bir dakika,» diye onu uyardı. «Ben bol bol tuz koydum.»

Daniel yumurtaların tadına bakıp başını salladı. «İyi.» Ama Carrie ona sırtını döner dönmez yumurtalara biraz daha tuz koyduktan sonra yemeye başladı. Kahvesini de bitirince kalktı.

Carrie ona siyah tenekeden yemek kutusunu getirdi. «Fazladan bir elmayla portakal da koydum, Bay Daniel. Meyvayı ne kadar sevdiğinizi biliyorum.»

«Sağol Carrie.» Daniel yemek kutusunu alıp kapıya yöneldi. «Akşama görüşürüz.»

«Dikkatli olun, Bay Daniel. Dinamitlerin patlatıldığı yere çok yaklaşmayın.»

«Yaklaşmam.» Daniel gülümsemekten kendini alamadı. Çünkü kömür ocaklarındaki görevi dinamitle lokumlarını ateşlemektir. Bu iş için fazladan bir dolar alıyordu. Haftada yedi dolar kendisinden büyük işçilerin aldığı üç-

retti. Bu yüzden bu bir doları bir başkasına kaptırmaya hiç niyeti yoktu.

Çamurlu yolda yürümeye başladı. Sokak, ocağa giden ya da dönen işçilerle kalabalıklaşmaya başlamıştı bile. Daniel ocağın ağzına vardı. Her zamanki gibi yine ilk gelen oydu. Bir tahta sandığın üzerine oturup vardiyası biten işçilerin kömür ocağından çıkışlarını izlemeye koyuldu.

Hepsinin de üstleri başları kömür tozundan kapkara olmuştu. Dışarı çıkan kendini gün ışığına uydurmak için gözlerini bir süre kısmak zorunda kalıyordu. Kömür ocaklarının alçak tavanlı koridorlarında saatlerce iki büklüm çalışmak zorunda kaldıklarından sırtlarını dikleştirmekte güçlük çekiyorlardı.

İçlerinden biri Daniel'in önünde durdu. İriyarı bir adamdı. Sarı saçları kömür tozuyla kaplanmıştı. «Andy gelmedi mi daha?» diye sordu.

«Gelmedi,» diye Daniel başını salladı. Andy, Daniel'in vardiyasının şefiydi. Soruyu soran da gece vardiyasının.

İşçibaşı, «Ona dinamitlemeden önce batı tünelinin desteklenmesi gerektiğini söyle,» dedi. Çevresine bakındı. Sonra, «Oradaki duvarlar çok ince,» diye ekledi.

«Olur söylerim.»

Adam, «Sakın unutma» diye yineledi. «Yoksa başın belâyâ girer.»

«Unutmam. Teşekkürler.»

İşçibaşı kafasını sallayarak yorgun argın uzaklaştı. Daniel cebinden bir tütün parçası çıkarıp ısırdı. Ağzının iç tarafında bir topak haline getirdi. Arada sırada tükürmek kömür tozunun ciğerlere daha az işlemesini sağlıyordu. Gece vardiyası işçibaşısının ardından baktı. Söylediklerine, uyarısına pek ilgi duymamıştı. Eski masaldı bu. Her vardiya destekleme işini kendisinden sonrakine yüklerdi. Çünkü

bunu yaparken zaman kaybedilir, yeterince kömür çıkarılmazdı.

Kömür ocağında hava rutubetli, duvarlar ıslaktı. Ayakların altındaki toprak yumuşacıktı. Bastıkça ayak izlerinin oluşturduğu çukuru hemen su dolduruyordu.

İşçibaşı, «Allah kahretsin,» diye homurdandı. «Bura ya hemen birkaç pompa getirmezsek çok geçmeden kışımıza kadar su içinde kalacağız.»

Adamlardan biri, «Bütün pompalar Doğu Tünelinde,» dedi.

İşçibaşı, Daniel'e dönüp, «İdare memuruna git, bize pompa yollamasını söyle,» diye buyurdu.

Daniel başını sallayıp ocağın çıkışına doğru yürüdü. İşçilerden bazıları kömür kamyonları için yol açıyorlardı. Bir tanesi «Aşağıda durum nasıl?» diye sordu.

Daniel, «Su içindeyiz,» diye cevap verdi. «Birkaç tane pompa getirmeye gidiyorum.»

«Bir tane de kuş getirsen iyi olacak. Buradaki koku hiç hoşuma gitmiyor.»

Daniel gülümsedi. Bu gibi işlere daha önce de koşturulmuştu. Kanaryaların kaçak gaz ya da oksijen eksikliğini ortaya çıkardıkları biliniyordu. Ama burada çalışmaya başladığından beri daha bir tane olsun kuş görmemişti. «Eğer öğleden sonra izin verirlerse size bir tane kartal yakalayıp getiririm,» diye cevap verdi.

Ocağın kapısında saat tutucu duruyordu. «Nereye gidiyorsun evlat?»

«Andy birkaç tane pompa getirmemi istedi.»

«Ama zaman kaybedeceksin. İşinin başına dön.»

«Andy hayvanların bellerine kadar su içinde olduğunu, kömürü çekemediklerini söyledi.»

Saat tutucu, «Haydi git bakalım,» diye razı oldu. «Ama bunun sana bir yararı dokunmayacak.»

Daniel büroya doğru yürüdü. Kapıyı vurup içeri girdi. Kâtip masasından başını kaldırıp baktı. «Ne istiyorsun?»

«Andy, Batı Tünelinde pompaya gerek olduğunu söyledi. Kömür çıkaramıyoruz.»

«Neden çıkaramıyormuşsunuz?»

Daniel adama dik dik baktı. Bütün kömür işçileri gibi o da büro memurlarından nefret etmeyi öğrenmişti. «Hayvanların suyun içinde hem yüzüp, hem de kömür taşıyamayacaklarını herkes bilir.»

«Küstah. Git Andy'e burada pompa filân olmadığını söyle.»

«Şef burada değil.»

«Beklerim.»

«Bekleyemezsin. İşinin başına dön yoksa atılırsın.»

«Olur giderim. Ama Andy'i bilirsin. Birazdan buraya kendisi gelir.»

Memur yelkenleri indirdi. Çünkü herkes Andy'nin ne kadar sinirli olduğunu bilirdi. Yumruk yumruğa dövüşmeyi göze almadıkça kimse onunla tartışmaya girmezdi. «Pekâlâ. Söyle ona bir iki tane pompa yollayacağım.»

Daniel başını salladı. Gitmek için döndüğü sırada kâtip seslendi. «Sen burada yeni misin?»

«Pek değil.»

«Adın nedir?»

«Daniel Boone Huggins.»

Adam önündeki kâğıt parçasına not aldı. «Bu adı unutmayacağım.»

Daniel ocağa döndü. Andy hemen, «Hani pompalar?» diye sordu.

«Şef orada yoktu, kâtip yollayacağını söyledi.»

Andy öfkeyle başını salladı. Kendini bildiğinden beri kömür ocaklarında çalışıyordu. Ayağını yere vurdu. Vur-

duğu yerden hemen su çıktı. «Şu pompaları bir an önce yollarlarsa iyi ederler,» dedi. «Sanırım bir yeraltı su kaynağı var buralarda.» Sonra Daniel'e baktı. «Sen destek kirişlerini getirmeye başla.»

«Tamam.» Daniel destek kirişlerinin bulunduğu yere gitti. Bunlar üç metre boyunda direklerdi. Bir saat içinde hemen hemen otuz tanesini çamurların içinde sürüye sürüye istenilen yere taşıdı.

Birden kazmacının sesi duyuldu. «Hey, işçibaşı! Burada su çıktı!»

Bir an hepsi donup kaldı. Bakışları Andy'nin üzerindeydi. İşçibaşı soğukkanlılıkla durumu ölçüp biçiyordu. Kazmacının dediği yerden oluk gibi su fışkırmaktaydı.

Andy, «Ne durmuş bakıyorsunuz, eşekler!» diye bağırdı. «Kapatmaya başlayın.»

Aynı anda kürekler deliği kapatmak için toprak atmaya başladılar. Andy, «Tahtalarla destekleyin,» diye bağırdı. Bir başka adama dönerek, «Bir akıtma kanalı kazın,» diye ekledi.

Çılgınlar gibi çalışmaya başladılar. Deliği kapadıklarında aradan bir saat geçmişti. Yorgunluktan bitkin bir halde oraya buraya çöktüler.

Andy destek kirişlerine sırtını dayamış onlara bakıyordu. Elini alnından geçirerek terini sildi. Derin bir soluk aldıktan sonra, «Haydi iş başına,» dedi. «Daha çekilecek yirmi ton kömür var.»

Daniel de kalktı. İliklerine dek ıslanmıştı, «Pompalardan ne haber?» dedi.

Andy ona dik dik baktı. «S...tir et,» dedi. «Durumu kurtardık artık. Gerisini gece vardiyası yapsın.»

«Ama...»

İşçibaşı şimdi ona pis pis bakmaya başlamıştı. «Sen arabalara kömür yüklemeye başla bakalım. Yoksa yersin

kıçına tekmeyi.»

Daniel duraksadı.

«Hadisene be!» diye bağırdı Andy. «Bizim için kaygılanmayanları biz neden düşünecekmiz!»

Daniel bir şey söylemeden çalışmaya başladı. Andy haklıydı. Her koyun kendi bacağından asılırdı.

*
**

Sabahın üçünde kömür ocaklarının sireni acı acı ötmeye başladığı zaman kazın ayağının hiç de öyle olmadığı anlaşıldı.

Daniel gözlerini ovuşturarak yatağının içinde oturdu. Oda arkadaşları da uyanmıştı. Bir tanesi, «Acaba sireni neden öttürüyorlar?» diye sordu şaşkın şaşkın.

Dışardan koşuşan insanların gürültüleri geliyordu. Daniel pencereye gidip dışarı baktı. Camı açarak sokaktan geçenlerden birine seslendi. «Ne oldu?»

Adamın biri durup ona baktı. Yüzü gecenin karanlığında bembeyazdı. «Ocakta çöküntü oldu,» diye cevap verdi. «Batı Tüneli çökmüştü!»

SEKİZİNCİ BÖLÜM

«Sen, evlât!» diye seslendi şef. «Bana bir meşale daha getir.» Sesi tünelin ağzında yankılar çıkarmıştı.

Daniel çamurların içinde ayaklarını sürüyerek gitti, duvardaki deliğe sokulmuş meşaleyi alıp çöküntünün olduğu yerde duran şefe götürdü.

Şef, «Şu destek kirişlerinin üzerine çık ve meşaleyi sallamadan tut,» diye emretti. Daniel söyleneni yaptı. Şef, Andy'e işaret etti. İkisi birlikte Daniel'in yanına çıkıp hâlâ su çıkan çöküntüye baktılar.

Şef, «Buraya neden pompa getirmediniz?» diye sordu.

Andy, «Getirmesi için Daniel'i yolladım,» dedi. «Ama eli boş döndü.»

Şef, Daniel'e döndü. «Pompaları neden alıp getirmedin?»

Daniel gırtlığını temizledi. «Kâtip yollayacağını söyledi.»

Şef yine Andy'e döndü. «Büroya gitsek iyi olacak,» diyerek yürüdü. Sonra durdu. «Çocuğu da getirsen iyi olur,» diye ekledi. Çamurun üzerine atılmış tahtaların üzerinden şık giysisini kirletmemeye çalışarak dikkatle yürüdü.

Andy onun ardından bir an baktıktan sonra yere tütün tükürdü. Daniel'e bakarak, «Kâtiple konuştuğundan e-

min misin, Daniel?» diye sordu.

«Yalan söylemek âdetim değildir, Bay Androjewich.»
«Hadi, gel bakalım.»

Kömür ocağının dışındaki gün ışığı Daniel'in gözlerini biber gibi yaktı. Gözleri ışığa alıştığında, başları eski şallarla örtülü, ağızları korkuyla sımsıkı kapalı kadınları, iri, kara, suskun gözlü çocukları ve kömür ocaklarındaki ölümlere alışmış erkeklerin sabırlı yüzlerini gördü.

Yanından geçtiği yaşlıca bir adam Andy'e, «Durum nasıl?» diye sordu.

Andy bir şey söylemeden başını iyi değil gibilerinden salladı. Kalabalıktan boğuk, alçak perdeden, ıstırap dolu bir iç çekiş yükseldi. Sonra ortalığı yine derin bir sessizlik kapladı. Kendini kaderin eline bırakmış, çaresiz insanların suskunluğuydu bu.

Bir başkası, «İki gün oldu,» dedi. «Onlara bir parça olsun yaklaşamadınız mı?»

«Hayır,» dedi Andy. «Toprak çok ıslak. Üstelik çöküntü hâlâ durmadı.»

Bir kadın ağlamaya başladı. Çevresindeki kadınlar hemen onu susturmaya çalıştılar. Eski bir kural vardı. Kömür ocaklarında ağlanmaz, artık hiçbir umudun kalmadığı asla gösterilmezdi.

Daniel, Andy'nin peşinden büroya girdi. Kâtip masasında oturuyordu. Başını kaldırıp baktı. Arkasındaki kapıyı işaret ederek, «Bay Smathers sizi bekliyor,» dedi.

Şefle birlikte büroda iki kişi daha vardı. Bay Smathers masasında oturuyordu. Onları birbirleriyle tanıştırdı. «Bu Bay Androjewicz, Batı Tünelinin gündüz vardiyasının işçi-başısı, Andy, Bay Carter ve Bay Riordan... Hükümet güvenlik mühendisleri.»

Adamlar başlarını salladılar. El sıkışmaya kalkışmadılar.

Bay Smathers, «Bu beyler çöküntünün nedenini anlamaya çalışıyorlar,» diye açıkladı.

Andy bir şey söylemedi. Çöküntünün neden olduğunu bir aptal bile anlardı. Fazla su. Pompalar çöküntüyü engelleyebilirdi ama pompa bulamamışlardı. Şimdi de artık yapılacak bir şey yoktu.

İlk konuşan Bay Carter oldu. «Anladığım kadarıyla, sizin vardiyada ocakta su çıktı, siz de bunu kapatıp kirişlerle desteklediniz. Peki, neden pompa getirtmediniz?»

Andy, «Pompa istedim,» dedi. «Ama gönderilmedi.» «Kendin mi istedin?»

«Hayır, efendim. Daniel'i yolladım.»

İki erkek Daniel'e baktı. «Kimden istedin?»

«Dışardaki kâtipten.»

Bu kez mühendisler bakiştılar.

Daniel, «Bana inanmıyorsanız neden onu çağırıp sormuyorsunuz?» diye atıldı.

Bay Smathers sakın bir sesle «Sorduk, evlât,» dedi, «Senin buraya hiç gelmediğini söyledi. Şimdi bize doğruyu söylersen, biz de sana ona göre davranırız.»

Daniel içinden öfkenin dalga dalga kabardığını hissediyordu. «Ben yalan söylemiyorum, Bay Smathers. Orada yirmi yedi kişi öldü. Onların ölümlerinden sorumlu olsam, yalan söylemeye kalkışır mıyım sanıyorsunuz?»

Bay Smathers, «Kâtip pompa istemeye kimsenin gelmediğini söylemekte ısrar ediyor,» dedi.

«Buraya geldim,» dedi Daniel heyecanla. «Saat tutucu da gördü.»

«Onun raporunda da böyle bir şey yok. Baktık.»

Daniel yüzünün sapsarı kesildiğini hissetti. Hepsi ağızbirliği etmişti. Bu felâketin suçunu onun sırtına yükleyeceklerdi. «Bay Smathers, ona gelip gelmediğimi adımla sanımla sordunuz mu?»

«Nasıl sorabilirim oğlum, adını ben bile bilmiyorum.»

«Sizce adımı kâtibiniz bilir mi?»

«Sanmam. Onun işçilerle ilgisi yoktur.»

«Oysa adımı önündeki bir kâğıda yazmıştı. Bize pompa göndermediği takdirde Andy'nin çok kızacağını, kalkıp kendisinin geleceğini söyleyince adımı aldı.»

Bay Smathers, «Adını bilse bile bu bir şey isbat etmez ki,» dedi.

Daniel, «Eder,» diye atıldı. «Dediğim gibi buraya geldiğimi kanıtlamış olurum.»

Birden söze Andy karıştı. «Ben Daniel'e kefil olurum Yalancı değildir o.»

Bay Smathers, «Çocuk ne derse desin sen yanıyorsun, Andy,» dedi.

«Kâtibi denemenizden size bir zarar gelmez ki,» diye üsteledi Andy. Yüzü kıpkırmızı olmuştu.

Smathers ona bir an baktıktan sonra kalktı. «Benimle gelin, beyler.»

Onun peşinden dış büroya çıktılar. Kâtip başını kaldırıp baktı. Şef, «Bu çocuğu tanıyor musun, Hatch?» diye sordu.

Hatch hemen cevap verdi. «Hayır, efendim.»

«Daha önce hiç görmedin mi?»

«Görmedim, efendim.»

Smathers iki erkeğe bakarak, «Tatmin oldunuz mu?» diye sordu.

Adamlar başlarını salladılar.

Smathers bürosuna gitmek için döndü. Kapıda durarak, «Hatch, bana çocuğun dosyasını getir,» dedi.

Hep birlikte büroya girdiler. Smathers geçip masasına oturdu. Daniel ona dik dik bakarak, «Adımı bilmiyorsa, dosyam nasıl getirecek?» diye sordu.

Smathers, Daniel'e dikkatle baktı. Bakışlarına saygıya benzer bir şeyler gelmişti. «Kafan çalışıyor, evlât,» dedi.

Biraz sonra kâtip içeri girdi. Elinde bir kâğıt vardı. Bunu Bay Smathers'ın önüne koydu. Çıkmak için döndü.

«Hatch,» dedi Bay Smathers. Getirilen kâğıdı eline almıştı. «Bana yanlış belge getirdin.»

Hatch ondan yana baktı. Şaşırmış gibiydi. «Yo, hayır, efendim,» diye itiraz etti. «Doğru belge getirdim. Daniel Boone Huggins. Kâğıdın hemen üzerinde yazılı..» Odadakilerin kendisine baktıklarını görünce, birden konuşmasını yarıda kesmiş, yaptığı hatayı anlamıştı Hatch.

Daniel, «Ona ne yapacaklar?» diye sordu.

Andy oturduğu yerde tedirgin tedirgin kıpırdandı. Büronun dışındaki kütüğün üzerine oturmuş bekliyorlardı. «Hiçbir şey.»

Daniel dehşet içindeydi. «Ama bu onun hatası yüzünden...»

«Kapa çeneni! Unut bunu artık. Şirket olanların suçunu yüklenmez. Tanrıya şükret ki, suçu senin omuzlarına yüklemediler.»

Daniel, «Ama bir neden belirtmeleri gerekir,» diye üsteledi.

«Belirtecekler. Hem de nasıl!»

Binanın kapısı açıldı. Smathers'di gelen. Onları içeri çağırdı.

Smathers'in bürosuna girdiler yine. İki güvenlik mühendisi duvara dayanmış duruyorlardı. Smathers, «Çökme için bir neden kararlaştırdık,» dedi Andy'e. «Senin bunu onaylayıp onaylamayacağını anlamak istiyoruz.»

Andy bir şey söylemedi.

Smathers yutkundu. «Anladığımız kadarıyla gündüz

vardiyası durumu kontrol etmezden önce, kömür yatağını gevşetmek için dinamit patlatmış. Bu onların hatası. Böylesine dikkatsiz olmamaları gerekirdi.»

Andy şefin gözlerinin içine bakarak, «Korkunç bir dikkatsizlik bu,» dedi.

Smathers rahat bir soluk aldı. «Bu beyler raporlarına böyle yazacaklar. Onlar uzman kişilerdir. Her şeyi bilirler.»

Havada tedirgin bir sessizlik oldu. Smathers, «Ama şirket cömertliğinden hiçbir şey esirgemeyecek,» diye bu sessizliği bozdu. «Kaza işçilerin meselesi olmasına ailelerine ölüm tazminatı olarak yüzer dolar vereceğiz. Şirketin evlerinde de altı ay kira vermeden oturabilirler.»

Andy susuyordu.

Smathers ayağa kalktı. «Şimdi ocağı yeniden çalışacak duruma sokmalıyız. Kömür çıkarmazsak hiçbirimize ekmek parası yok.»

And, «Batı Tünelini temizlemek bir ay alır,» dedi.

«Biliyorum. Orasını kapatacak, Güney Vein'de yeni bir tünel açacağız.»

«Peki, orada gömülü kalan adamlar ne olacak?» diye atıldı Andy.

«Ne adamları?» Smathers'in sesi duygusuzdu. «Cesetler demek istiyorsun, değil mi? Öldüler, gömüldüler bile. Onları oradan çıkarıp yeniden gömmek için başkalarının hayatını da tehlikeye atamayız, değil mi?»

Smathers gülümsedi. «Adamlarına çalışmadıkları iki günün parasını da vereceğimizi söyle. Şirket adamlarını korur.»

Smathers, Daniel'e döndü. «Kaç yaşındasın, evlât?»

Daniel, «On altı,» diye karşılık verdi.

«Okuman yazman var mı?»

«Evet, efendim.»

«O halde seni yanıma kâtip olarak alıyorum.»

DOKUZUNCU BÖLÜM

Güneşli, pırıl pırıl bir pazar günüydü. Hafiften esen mart rüzgârı baharın ilk kokularını getiriyor, ağaçlar tomurcuklanıyor, sarımsı yeşil sürgünler çıplak dallara altın gibi bir parıltı kazandırıyordu. Molly Ann verandanın merdivanlarını inip Jimmy'nin kendisini beklediği arabaya doğru yürüdü.

Genç adam ondan yana döndü. Bakışları, Molly Ann'in beyaz kabarık etekli giysisini, belindeki ve şapkasındaki sarı kurdeleleri beğeniyle süzdü. «Bu sen misin, Molly Ann?»

Genç kızın yanakları pembe pembe oldu. «Hoşuna gitti mi?»

Jimmy Simpson sevgiyle gülümseyerek, «Çok güzelsin,» dedi.

«Elbisemi ben diktim. Kumaşını Fransız mağazasından aldım. Hakiki Fransız kumaşı bu.»

Jimmy onun elini tuttu. Kuşkuyla, «Orasını bilemem artık,» dedi.

«Ne?»

«Bu eski araba, bu yaşlı at... O güzelim elbiseni rezil edebilir.»

«Oturacak yere bir battaniye ser, gerisine de karışma.»

Jimmy gülerek onu koltuklarının altından tutup havaya kaldırdı. Bir süre yüzüne baktı. «Gerçekten çok güzel, çok tatlı bir kızsın sen, Molly Ann.»

«Teşekkürler. Şimdi mutfağa git, hazırladığım piknik sepetini al.»

«Piknik için hazırlık yaptın demek? Peki, havanın güzel olacağını nerden bildin?»

Molly Ann neşeyle güldü. «Pencereden dışarı baktım, aptal. Hadi sallanma, günler kısaltmaya başladı.»

Birkaç dakika sonra yola koyulmuşlardı.

«Ömrümde böylesine güzel şeyler yememiştim,» diyen Jimmy elmalı kekin son parçasını da ağzına attı.

Molly Ann gülümseyerek, «Hadi hadi,» dedi. «Ne vardı ki? Bir parça kızarmış piliç, mısır ekmeği ve kek.»

«Böyle şeylere paranı harcamamalıydın, Molly Ann. Çok çalışıyorsun.»

Genç kız, «Bırak şimdi saçmalamayı,» dedi.

«Sen babamı görmeye gittin mi, onu anlat.»

«Evet. Hepsi de iyi. Sana sevgilerini yolladılar.»

«Küçük Mase artık bir hayli büyümüştür. Onları öyle özledim ki... Ama oraya gitmem olanaksız. Çok uzak.»

«Belki gelecek cumartesi izin alabilirsin. Aileni görmeye birlikte gider, pazar günü de döneriz.»

Molly Ann'in annesiyle babasını anımsayınca bulutlanan yüzü aydınlandı. «Ah, ne kadar iyi olur.» Sonra sevinci geldiği gibi söndü. «Ama izin vermezler ki... İşler geri kaldı. Bize fazla mesai yaptırıyorlar hep.»

Bir anlık bir sessizlik oldu. Sonra Molly Ann, «Belki yeni fabrikalar açıldığında işler rahatlar,» dedi.

«Yeni fabrikalar mı? O da nesi?»

«Bay Fitch söyledi. Dün babamın hesabına para yatırmak için ona gittim. Bana yeni bir fabrika açılacağı-

dan, belki de beni oraya işçibaşı yapacağından söz etti.»

«Öyle mi?» Jimmy'nin sesine garip bir sertlik gelmişti. şimdi. «O işi elde etmen için yapman gereken özel bir şey var mı?»

Molly Ann ona baktı. Jimmy'nin ne demek istediğini çok iyi anlıyordu. Bay Fitch'in kendisinde gözü olduğunu da. Ama bunu anlamazlıktan gelmekteydi. «Hayır,» diye cevap verdi. «Yalnızca zamanı geldiğinde kendisini görmemi öğütledi.»

Jimmy susuyordu. Yere serdikleri battaniyeye düşünceli düşünceli baktı. Yeni bir fabrika... Bu fabrikanın nereye kurulacağını merak ediyordu. O Bay Fitch denilen rezil herif, fabrikanın yerini iflas halindeki bir çiftçiden çoktan satın almış olmalıydı. Suskunluğu öyle uzun sürdü ki, Molly Ann konuşmak, bir şeyler söylemek gereğini duydu.

«Ne oldu, Jimmy?»

Jimmy, «Bir şey yok,» diye başını salladı. Yine sustu. Sonra acı, sert bir dille konuştu. «Siz, bu kentin insanları ne zaman aklınızı başınıza toplayacaksınız? O herifin kanınızı emdiğini, iliklerinizi sömürdüğünü ne zaman anlayacaksınız?»

«Jimmy!» Genç kız dehşet içindeydi. «Nasıl böyle korkunç şeyler söyleyebilirsin?»

«Çünkü hepsi gerçek de ondan! Bak, ona her hafta babanın hesabına para veriyorsun, değil mi?»

Molly Ann başıyla evetledi.

«Peki, Bay Fitch'te ne kadar hesabın olduğunu biliyor musun? Ona sordun mu hiç?»

«Hayır. Bu beni ilgilendirmez. Babam o işle meşgul olur sanırım.»

«Eğer o parayı bankaya yatırırsan sana faiz de verirdi. Bay Fitch hiçbir şey vermiyor. Belki çalışıyor bile. Baban ne kadar para olduğunu sorsa ona bir sürü borç çıkarıp

hiç parası olmadığını söyleyeceğinden eminim.»

Molly Ann susuyordu.

«Senin yaptığını kaç kişi yapıyor dersin? Belki yüzden fazlası. Bay Fitch parmağının ucunu bile kıpırdatmadan alıyor o paraları. Size bir iş buldu diye ne yapacağını-zı şaşıyor, kendinizi ömür boyu ona borçlu hissediyorsunuz. Ama hele ona bir karşı koy, dediklerini yapma da bakalım ne olacak? Bay Fitch'in hiç de sandığın kadar iyi bir insan olmadığını hemen anlayacaksın! Ne kredin kalır, ne de paran. Çok geçmeden de şerif tepene biner. Tıpkı Craig'lerin başına geldiği gibi. Allah kahretsin!»

«Belâ okuma, Jimmy.»

Jimmy ona dik dik bakarak, «Neden anlamıyorsun?» diye patladı öfkeden. «Craig'lerin çocukları dokuma ve cam fabrikalarındaki işlerinden atıldılar. Bir hafta içinde her şey altüst oldu. Birkaç ay sonra sevgili Fitch'iniz kapılarında belirdi. Craig'lerin topraklarını hiç denecek bir fiyata satın aldı. Zavallılar çekip gitmek zorunda kaldılar.»

«Anlamıyorum, Jimmy...»

«Yeni fabrika,» dedi genç adam. «Nereye kurulacak sanıyorsun sen? Craig'lerin arazisine elbette. Fabrika için orada gerekli her şey var. Su. Elektrik. Bina.»

«Neden bu kadar sinirlisin, Jimmy? Bunun bizimle bir ilgisi yok ki!...»

«Belki de yok. Şimdi yok. Ama bir gün olacak.»

Molly Ann ona bir an baktıktan sonra, ibriğe uzandı. «Biraz daha limonata iç. Ortada fol yok yumurta yokken sinirlenip duruyorsun.»

Jimmy onun elinden limonata dolu bardağı aldı. Yüzündeki öfkeli sert çizgiler yumuşamaya başlamıştı. Limonata bardağını havaya kaldırıp gerisinden güneşe doğru baktı. «Saf, güzel bir çocuksun, sen, Molly Ann. Bir gün bir erkeğin karısı olup onu çok mutlu edeceksin.»

Bardak birden Jimmy'nin elinden düştü. Limonata gömleğine döküldü. Molly Ann öfkeyle ayağa fırlamıştı. «Ben çocuk değilim! On altı yaşını geçtim. Bir kadını artık! Eğer bir erkek gibi bana evlenme teklifinde bulunmayacaksan hemen eve dönmek istiyorum!»

Jimmy ona hayretle baktı. Öfke Molly Ann'i daha da güzelleştirmişti. Genç adam kalbinin göğüs kafesinden dışarı fırlayacakmış gibi attığını hissediyordu. «Evlenme teklif ediyorum, Molly Ann! Ediyorum!» Sesi kendi kulaklarına bile bir tuhaf gelmişti.

Şimdi şaşırma sırası Molly Ann'deydi. Dili tutulmuş gibi duruyordu.

«Evet, Molly Ann, cevabın nedir?»

«Ah, Jimmy!» diyen genç kız kendini onun göğsüne attı. Gözleri yaşlarla dolmuştu. «Evet, evet evet!»

Bir ay kadar sonra, 1915 Mayısında bir gün evlendiler. Molly Ann'in tüm ailesi en iyi bayramlık giysileri içinde geldi. Daniel dışında. O işinden izin alamamıştı.

Aynı gün yeni fabrikayı kurmak üzere eski Craig çiftliğinde çalışmalar başladı.

Molly Ann yüzü heyecandan al al olmuş, yatak odasına girip, «Kalk!» diye Jimmy'i omzundan sarstı. «Uyan artık!»

Jimmy bir kolunu başının üzerine atarak, «Rahat ver, kadın,» diye homurdandı. «Bugün pazar.»

«Bay Fitch seni görmeye geldi.»

«İhtiyar Fitch mi?» Jimmy şimdi uyanmıştı. «Beni görmeye mi?...»

«Evet.»

«Ne istiyor acaba?»

«Bilmiyorum, Jimmy. Kapı çalındı. Açtım. Bay Fitch

karşımda duruyordu. Önemli olduğunu söyledi.»

«Çok mu önemliymiş?» Jimmy birden uzanarak Molly Ann'i kendine doğru çekti. Ağzıyla dudaklarını kapadı. «Bugün pazar. Hakkımı almadım.»

Genç kadın onu itmeye çalıştı. «Uyuyordun. Lütfen, Jimmy. Bay Fitch'e ayıp olacak.»

«Umurumda bile değil.»

Molly Ann onun kollarından kurtulup doğruldu. «Terbiyesizlik etme! Kalk giyin. Hemen aşağı in.» Kapıya yöneldi. «Taze kahve pişirdim.»

Jimmy aşağı indiğinde Bay Fitch masaya kurulmuş, önüne konan salam, yumurta ve tereyağlı sıcak ekmekleri günlerden beri bir lokma bir şey yememiş gibi mideye indiriyordu.

«Günaydın, Bay Fitch.»

Fitch cevap vermezden önce ağzındaki lokmayı yuttu. «Günaydın, Jimmy. Karın annesi kadar iyi bir aşçı olup çıkmış. Çok şanslı bir erkeksin.»

Jimmy başını sallamakla yetindi. Masaya gelip oturdu. Molly Ann önüne kahvesini koyduktan sonra yine ocağının başına döndü.

Şimdi Bay Fitch arkasına dayanmış göbeğini okşuyordu. «Harika bir kahvaltıydı, Bayan Simpson,» dedi.

Molly Ann'in yanakları tıpkı annesininki gibi pembe pembe oldu. «Afiyet olsun, Bay Fitch,» dedikten sonra kocasına döndü. «Kahvaltını istiyor musun?»

«Hayır. Şimdilik kahve yeter.»

«O halde ben sizi yalnız bırakayım da işinize bakın.» Genç kadın bitişik odaya geçti. Ama yine tıpkı annesi gibi konuşulacakları işitebileceği bir yerde, kapının hemen iç tarafında durdu.

Jimmy, «Pazar sabahı bana gelmenizin nedeni önemli olmalı, Bay Fitch.» diye hemen konuşmayı açtı. «Molly Ann böyle olduğunu söyledi.»

«Evet. Çok önemli. Uzun süredir seni inceliyorum, Jimmy. Görüp anladıklarım da hoşuma gitti. Bana senin yaşındaki halimi anımsatıyorsun. Heyecan, hırs dolusun.»

Jimmy bir şey demeden başını salladı.

«Düşünüyordum da,» dedi Fitch. «Artık yaşımı başımı aldım. Gençleşecek değilim. Senin gibi genç bir adam benimle çalışırsa bir hayli ilerler. Benim de güvenip dayanacak kimsem yok.»

«Bana iş mi teklif ediyorsunuz, Bay Fitch?»

«Bir bakıma, Jimmy. İşin de ötesinde bir şey bu. İşimin bir bölümünü sana devretmek istiyorum. Böylece ben başka işlerime bakabileceğim.»

«Ne gibi bir iş, Bay Fitch?»

«Bana Sam de.»

«Peki, Sam, ne gibi bir iş bu?»

«Bura halkı seni tanır ve sever. Mağazada çalışabilirsin. Ne demek istediğimi biliyorsun.»

«Bilmiyorum, Sam.»

«Ticaret hayatında ortaya daima sorunlar çıkar,» dedi Fitch. «Bazen insanlar senin kendi iyilikleri için çabaladığını anlamazlar.»

Jimmy konuşmadan başını salladı yine. İnsanlar kendi iyilikleri için aldatıldıklarını da anlamazlardı.

Fitch onun başını sallamasını olumlu bir cevapmış gibi kabullenerek, «Her zaman insanların iyiliğini düşündüm,» dedi. «İyilik etmeye çalıştım. Ama şimdi ortalıkta hep kendi çıkarım için çalıştığıma dair söylentiler dolaşıyor. Yeni fabrika gibi. Bu fabrika iki yüz kişiye iş kapısı açacak.»

«Peki, siz bundan hiç yararlanmayacak mısınız?»

«Elbette benim de yararım olacak. Kentin de. Ama Craig'ler topraklarını fabrikaya satmak için onları vicdansızca kapı dışarı ettiğimi söylüyorlarmış. Nehir boyundaki üç dönümlük arazinin dedelerinin adına kayıtlı olduğu-

nu, dolayısıyla hâlâ kendilerinin olduğunu iddia ediyorlarmış.»

«Peki, o arazi fabrika için temizlenmeye başlandı bile,» dedi Jimmy. «Orası Craig'lerinse nasıl olur bu?»

«Tam üstüne bastın. Craig'ler yanılıyor. Ama bunu mahkemede kanıtlamak çok uzun bir zaman alır. Bu arada da fabrika açılmaz, millet işsiz kalır. Cömert olmaya karar verip onlara bir öneride bulundum.»

«Ne kadar önerdiniz?»

«Toprağın değerinin on katını. Üç yüz elli dolar. Üstelik mahkemeye düşersek ben kazanırım.»

«O halde neden kaygılanıyorsunuz?»

«Tatsızlık çıksın istemiyorum, Jimmy. Fitchville'lilerin kendi iyilikleri için çabaladığımı bilmelerini istiyorum.»

«Bu konuda size ne gibi bir yardımım dokunabileceğini hâlâ anlayamadım?»

«Craig'ler seni tanır ve severler, Jimmy. Seni dinlerler.»

«Olabilir.» Genç adam kalkıp bardağına biraz daha kahve koydu. «Peki, bundan benim çıkarım ne olacak?»

Fitch başını kaldırıp ona baktı. «Benimle çalışacaksın, evlât. Seni zengin edeceğim. Sana haftada yirmi beş dolar ücret vereceğim. Başlangıç olarak elbette.»

Bu, kentte çalışanların haftalığından en az beş dolar, Jimmy'nin kazancından da on dolar fazlaydı. «Bilmem ki...» dedi Jimmy duraksayarak. «Ben kendi başıma çalışmaktan hoşlanırım.»

«Ne denli çabalarsan çabala, bu kadar para kazanamazsın, Jimmy.»

«Ama her gün işe gitmek zorunda da olmam.»

«Bekâr olsaydın söylediğin doğrudu. İyiydi hatta. Ama artık evlendin. Yakında çocuklarınız olur. Onları şimdiden düşünmen gerek.»

Jimmy masaya oturdu. «Bilmiyorum.»

Fitch gülümsedi. Jimmy'i kapana kısırdığını sanıyordu. «Bunu karınla bir konuş.» Ayağa kalktı. «Beni haklı bullacaktır. Mantıklı kızdır o. Kararını bana yarın bildirirsin.»

O gittikten sonra Molly Ann mutfağa yıldırım gibi girdi. «Harika, değil mi?»

Jimmy ona baktı. «Bir şey anlamıyorsun, değil mi?»

«Ne?» Molly Ann şaşırmişti.

«Rezil herif benim de kendisi gibi bir dolandırıcı olmamı istiyor. Craig'leri, senin ailen gibilerini aldatmamı, onları dolandırmamı arzuluyor.»

Molly Ann bir an sustuktan sonra, «O halde ne yapacaksın?» diye sordu.

«Hep yaptığımı. Kendi işime bakacağım.»

Ama işler hiç de düşünüldüğü gibi olmadı. Fitch'in önerisini geri çevirmesinden iki gün sonra, birisi Craig'lerin şimdi oturdukları, kentten on bir mil uzaktaki yıkık dökük kulübenin açık penceresinden içeriye ateş edip dede Craig'i öldürdü.

Bay Fitch kent halkı kadar üzüldü bu işe. Yaşlı adamın katilinin yakalanıp tutuklanması için kendi kesesinden elli dolar ödül vaat etti. Yoksul aileye yardımcı olabilmek için Craig'lerin kendilerinin olduğunu iddia ettikleri nehir kıyısındaki topraklara yaptığı öneriyi beş yüz dolara çıkardı. Üstelik aileye daha da yararlı olacak, çocuklarına dokuma ve cam fabrikalarındaki işlerini geri verdirecekti.

Bay Fitch'e göre çok cömertçe bir davranıştı bu. Ama Craig ailesi öneriyi reddetti. Dedenin cenaze töreninden birkaç gün sonra Craig arazisinin nehir kıyısındaki yerlerini temizlemeleri için işçilere emir veren işçibaşı, ormandan açılan bir ateşle öldürüldü.

Bütün çalışmalar durdu. Artık hiç kimse can güvenliğinden emin değildi. İşçiler çalıştıkları yere silâhlı nöbetçiler gönderilinceye dek çalışmayı reddettiler. Nöbetçilerin

gelmesinden bir gün sonra içlerinden biri nöbet değiştirmeye gelen arkadaşı tarafından ölü bulundu. Adam 44'lük bir Smith Wesson tabancayla yakın mesafeden vurulmuştu. Ensesinden.

O gün akşama doğru haberi alan Sam Fitch'in dudakları kısıldı. Yüzündeki hoşgörölü gülümsemenin yerini acımasız bir ifade almıştı. Hayatında ilk kez isteklerine, emirlerine karşı konuluyordu, dizginlerin elden gitme tehlikesiyle karşı karşıyaydı. O günün gecesi Craig'lerin on dokuz yaşındaki büyük oğlu atını sulamaya giderken vurulup öldürüldü.

İşte Fitchville'de Craig'lerin Savaşı diye ün salan mücadeleye böylece başlamış oldu. Savaş hemen hemen iki yıl sürdü. Kadınlar, erkekler, çocuklar öldü. West Virginia'nın en korkunç kan davası olarak asla da unutulmadı.

ONUNCU BÖLÜM

Daniel midesinin guruldadığını hissedince duvardaki saate baktı. Yarım olmuştu. Bay Smathers ve konukları hâlâ yemeğe çıkmamışlardı. Aslında Bay Smathers öğle yemeğini saat tam on ikide yedi. Demek ki, önemli bir toplantıydı bu. Belki de kömür ocaklarının satılacağına dair birkaç aydır dolaşan söylentiler doğrudur!

İç taraftaki büronun kapısı açıldı ve Bay Smathers görüldü. «Sen hâlâ burada mısın, Daniel?» diye sordu adam. Şaşırmış gibiydi.

«Evet, efendim. Sizin yemeğe çıkmanızı bekliyordum.»

«Gerek yok, Daniel. Bekleme beni. Sen çık.»

Daniel önündeki dosyayı kapatarak ayağa kalktı. «Teşekkür ederim, Bay Smathers.» Eğilip masasının altındaki duran yemek tasını aldı. Daniel ön kapıdan çıkarken Bay Smathers de yine bürosuna girdi.

Daniel binanın hemen dışındaki sıraya oturarak yemek kutusunu açtı. Kendi kendine gülümsedi. Carrie ona çok özen gösteriyordu doğrusu. Her zamanki elmasının yanına bir tane de muz eklenmişti. Taze ekmeğin üzerine konmuş sosisli salatının kokusu nefisti.

Sırtını binanın duvarına dayararak yemeğini yemeye koyuldu. Bir ara boynunu sıkın kravatını gevşetip gömleğinin üst düğmesini açtı. Kâtip olarak çalışmaya başladığı

bir yıldan beri pek çok şey değişmişti.

Belki de değişikliğin en önemlisi, kendine ait bir odaya sahip olmasıydı. Ötekisi de artık gözlerinin gün ışığında biber gibi yanıp acımaması. Termosunun tıpasını açıp sıcak, şekerli kahveden bir yudum içti. Harika bir kadındı şu Carrie. Ona her hafta fazladan verdiği yarım doları hakediyordu doğrusu.

Yaklaşan adım sesleri duyarak başını o yana çevirdi. Eski işçibaşı Andy'iydi gelen. «Seninle konuşmak istiyorum, Daniel,» dedi hemen.

«Hadi konuş. Seni dinliyorum.»

«Burada olmaz. Bizi duyabilirler.»

Daniel onları kimin duyacağını anlamak için çevresine bakındı. Kimsecikler göremedi. Ama yine de ayağa kalkarak, «Peki,» dedi. «Nerede konuşacağız?»

Andy oradan uzaklaşırken, «Araç gereç barakasının arkasında,» dedi. «Seni orada beklerim.»

Daniel başını salladı. Yemeğini bitirip ağır ağır barakaya doğru yürüdü. Andy barakanın arka duvarına dayanmış bekliyordu.

Daniel ona dikkatle baktı. Andy'nin hareketlerinde bir gariplik vardı. Onu hiç böyle görmemişti.

Andy hemen, «Buraya geldiğini gören oldu mu?» diye sordu.

«Sanmam.» Daniel şaşırmıştı. «Gören olsa ne farfeder ki?..»

Andy onun sorusuna cevap vermeden başka bir soru sordu. «Kömür ocağı satılıyor mu?»

«Bilmem.» Gerçekten de bilmiyordu Daniel.

«Satılacağı söylentileri dolaşıyor. Bilirsin diye düşünmüştüm.»

«Söylentileri ben de duydum ama başka bir şey bilmiyorum.»

«Smathers'in yanındakiler, Detroit'ten geldiler.»

«Bilmiyorum. Bana bir şey söyleyen olmadı.»

«Söylendiğine göre burasını bir otomobil şirketine satacaklarmış. İlk yapacakları şey de, Parlee'deki gibi ücretleri senetle ödemek olacakmış.»

Daniel, «Yanlış kişiyle konuşuyorsun, Andy,» dedi. «Ben anahtar deliklerinden başkalarının konuşmalarını dinleyecek biri değilim.»

«Kulağına bir şeyler çalınmıştır, diye düşündüm...»

«Neden böyle telaşlı olduğunu anlayamıyorum. Paramızı ödedikleri sürece patronun kim olduğunun ne önemi var? Bir şey farketmez ki...»

«Çok şey farkedebilir. Sana para yerine kendi açacakları dükkânlardan alışveriş edebileceğine dair belgeler verecekler eline. Çok geçmeden de şirkete gırtlığına kadar borçlanacaksın. Bir yere kıpırdamaya imkânın olmayacak.»

«Yine de bu konuda yapabileceğimiz bir şey yok, Andy. Kömür ocaklarını satmak istiyorlarsa satarlar. Hoşumuza gitmezse yapacağımız şey işten ayrılmak olur.»

«Bu da pek hoşlarına gider doğrusu. Yerimize daha ucuza çalışan işçileri alırlar. Hayır, bunun başka bir yolu var. Daha iyi bir yolu.»

Daniel merakla, «Nedir?» diye sordu.

«Şimdi söyleyemem.» Andy'nin yüzünde ihtiyatlı bir ifade belirmişti. «Çünkü senin hangi taraftan olduğunu bilmiyorum.»

Daniel iyice şaşırmıştı. «Ne demek istedin?»

«Bizden yana mısın, idareden yana mı?»

«Bizden mi?... O da ne demek...?»

«Sen artık aşağıda çalışmıyorsun, Daniel. Bizden farklısın.»

«Seni anlamıyorum, Andy. Ben de senin gibi ekmek parası için çalışıyorum. Biliyorsun bunu.»

«Peki, bir şey duyarsan bana söyler misin?»

«Hayır.» Daniel'in sesi anlamsızdı. «Ben casusluk et-

mekten hoşlanmam. Kimin için olursa olsun.»

«İyi, dürüst bir amaç için olsa da mı?»

«Bu amacı iyice bir bilip anlamam gerekir. Ancak ondan sonra karar veririm.»

Andy birden gülümsedi. Şimdi Daniel'in tanıdığı Andy olmuştu yine. «Geceleri ne yapıyorsun, evlât?»

«Pek bir şey yaptığım yok.»

«Yeni öğretmen Bayan Andrew'la ilgilendiğini duyuyorum.»

Daniel kıpkırmızı kesildiğini hissetti. Böyle küçük bir kasabada kimseden bir şey saklanmıyordu. «Bana ders veriyor.»

«Herhalde yalnızca o kadarla kalmıyordur, ha?»

«Öğrenmem gereken çok şey var.»

«Bundan eminim,» Andy bir kahkaha attı. Sonra birden ciddileşerek, «Seni birkaç güne kadar yine arayım,» dedi.

«Beni nerede bulacağını biliyorsun.»

Daniel onun uzaklaşmasına baktı. Sonra ofis binası önündeki sıraya dönüp meyvasını yemeye koyuldu. Termosta kalan kahveyi içip içeri girdi. Bay Smathers'in kapısı hâlâ kapalıydı. Daniel yemek tasını masanın altına koyarken saate baktı. Kömür kırma atölyesine gidip çalışmalara bir göz atacak kadar zamanı vardı.

Kırma atölyesi kömür ocağından gelen rayın öteki ucundaydı. Ocaktan çıkan kömür taşıyıcı kayışa burada yükleniyor, yaşları dokuzla on dört arasında değişen çocuk işçiler kömürün curufunu temizliyorlardı.

Atölyeye giden Daniel çocukların çalışmalarını görebileceği bir yerde durdu. Öğle yemeği molasından sonra tam kapasiteyle çalışmaya başlamıştı. Deneticiler işçile-

rin bir saniye olsun tembellik etmelerine izin vermiyorlardı. Oluktan akan kömür havayı grimsi siyah toz bulutlarıyla dolduruyor, ortaklıkta göz gözü görmüyordu.

Deneticilerden biri Daniel'in yanına geldi. Onu başıyla selâmladıktan sonra kovaya giderek tasla su alıp içti. «Tembel küçük köpekler!»

Daniel bir şey söylemedi. Denetici gelip Daniel'in yanında durdu. «Acaba yukardakiler burada ne ağır koşullar altında çalıştığımızı biliyorlar mı? Bu çocukları gerektiği gibi çalıştırabilmek için mangal kadar yürek ister.»

Daniel ondan yana döndü. «Bana pekâlâ çalışıyorlar gibi geldi.»

«Sen onları bilmezsin. Çalışır gibi görünürler ama bir iş yapmazlar.»

Daniel omuz silkti.

Adam, «Burasını satıyorlar mı?» diye sordu.

«Bilmiyorum.»

«Sen bilmeyeceksin de kim bilecek?»

«Sana bilmiyorum dedim.» Daniel'in sesi sertleşmişti.

«Tamam, tamam,» dedi denetici. «Sinirlenme. Ama neden buraya geldiğini bilmediğimizi de sanma.»

Daniel'in ağız kasları gerildi. İçini yine şiddetli bir öfke doldurmuştu. Adama doğru yumruklarını sıkarak bir adım attığı sırada aşağıdan, çocukların çalıştığı yerden bir feryat koptu. Acı içindeki bir çocuğun çığlığıydı bu.

Denetici, «Kömürü durdurun!» diye bağırdı.

Söylenen yapıldı. «Allah kahretsin! Ne oldu?» Eğilmiş, aşağısını görmeye çalışıyordu.

Çocuğun bağırdığını duyuyor ama onu göremiyorlardı. Sonunda kömür tozu bulutları dağıldı. Kömürün akıtıldığı oluğun bitimine yakın yerde oturan küçük bir çocuk

elini taşıyıcı kayışla curufun doldurulduğu kutu arasına sıkıştırmıştı.

«Aptal küçük serseri!» diye denetici homurdandı. Merdivenleri üçer üçer inerek çocuğun yanına ulaştı. Onu kucağına alıp geri yukarı çıktı. Çocuk kendinden geçmişti.

Daniel çocuğa baktı. On yaşından daha büyük görünmüyordu. Yüzü bembeyaz olmuş, parçalanmış elinden kanlar damlıyordu.

Onun bakışını yakalayan denetici, «Yukardakilere bunda bizim bir hatamız olmadığını söylersin,» dedi.

Daniel susuyordu.

Denetici, «Bizim suçumuz yok!» diye yineledi.

Daniel, «Sen çocuğu götürüp eline baktırsan iyi edersin,» dedi.

Deneticinin yaralı çocukla gidişine baktı. Burada revir yoktu ama araç gereçlerin bakımını yapan yaşlı adam bu gibi kazalarda ne yapılacağını bilirdi. Çocuk götürülecek, eli sarılacak, sonra da evine yollanacaktı. Tabii işbaşı yapıncaya dek de ücret alamayacaktı. Üstelik yeniden işbaşı yapabilmesi de kuşkuluydu. Tek elle nasıl kırıcılık yapabilirdi?

Öteki çocuklar yeniden çalışmaya başlamışlardı, sanki hiçbir şey olmamış gibi. Daniel birden ne denli kasıldığını, kendini tutmak için büyük caba harcadığını farkettili. Çocuklara bakarken kendi elinin parçalanmış, kanlar içinde olduğunu hayal etti. Evet, hatalı, yanlış bir şeyler vardı bu işde. Bir çift elin, bu çocuklara haftada verdikleri üç dolardan daha fazla değeri olmalıydı.

ON BİRİNCİ BÖLÜM

Saat dokuz sıralarında Daniel ortalıkta görünmeyince, Sarah Andrew onun gece gelmeyeceğine karar vererek yatmak için hazırlanmaya başladı. Daniel genellikle saat yedi buçuk sıralarında, akşam yemeğinden hemen sonra gelirdi. Öğretmenlik yaptığı okulun bitişiğindeki küçük evin ön kapısını kilitleyip sürmeledi. Ufak oturma odasından daha da küçük olan yatak odasına geçti.

Yavaş yavaş, acele etmeden soyunmaya başladı. Daniel'in dün bir şey söylememesi tuhaftı. Gelemeyeceği zamanlar ona bir gece önceden haber verirdi. Bugün maddede kaza olduğunu duymuştu. İçini bir an bir korku alevi yalar gibi oldu... Sonra onun ocakta değil, büroda çalıştığını anımsayarak rahatladı.

Elbisesini yerine astı. Saçlarındaki firketeleri çıkardı. Uzun, koyu kahverengi saçları omuzlarına döküldü. Aynadaki, gözlerinin altı çukur gözlü yüzünü farkettiler. Durup baktı. Annesi sonunda haklı çıkmıştı. Ama annesi zaten her zaman haklı değil miydi?»

«Sarah Andrews,» demişti annesi. «O burnunu bütün gün bütün gece kitaplardan çıkarmazsan evde kalacaksın.»

Evet, dediği çıkmıştı işte. Otuz yaşındaydı Sarah Andrews. Ve de hâlâ evlenmemişti. Görünüşte evleneceği de

yoktu. Evde kalmış yaşlı bir kız... Tıpkı annesinin dediği gibi.

Kaşkorsesini çıkardı. Göğüsleri aynayı dolduruyor gibiydi. Büyülenmiş gibi baktı. Sonra göğüslerini avuçlarının içine alıp sımsıkı tuttu. Gözlerini kapadı. **Onun** elleriydi bunlar.

Oysa değildi. Sarah'ı terkedip gitmesinin üzerinden beş yıl geçmişti. Annesi **onun** evlenmeye niyetli bir erkek olmadığını söylemişti. Hem de kaç kez. Sorumluluktan kaçan biriydi. Sarah bunu iş iştten geçtikten sonra anlamıştı.

Yine de, onu tanımaktan, onu sevmekten asla pişmanlık duymamıştı. Bir kadın olduğunu ilk kez onunla anlamış, kadınlığından zevk almasını ondan öğrenmişti. Annesi herkesin kendilerinden söz ettiğini, kimsenin yüzüne bakmadığını, kızının bir sokak kadını olduğunu söylemiş, ondan sonra da Sarah evden uzaklaşmanın yollarını aramaya koyulmuştu. Çok geçmeden de bir başka kasabada öğretmenlik bulmuştu, sonra oradan oraya dolaşırken de hayatına başka erkekler girmişti. Kısa, içindeki fiziksel özlemi giderici, acele tarafından ilişkilerdi bunlar. Ama vücudu tatmin olduğunda özlemin yerini derin bir tiksinti alıyordu. Her seferinde kendine hâkim olacağını, bu tür ilişkilere girmeyeceğini kararlaştırmasına karşın bundan vazgeçememişti. Bu yüzden de kasabadan kasabaya dolaşmak zorunda kalmıştı. Çünkü onda erkekleri kendine çeken bir şey vardı. Bu tür şeyleri küçük çevrelerde gizli tutabilmek de olanaksızdı.

Grafton yakınındaki bu küçük madenci kasabasına geleli yedi ay olmuştu. Okulun bitişiğindeki küçük evi gördüğünde bu kez her şeyin değişik, bambaşka olacağını anlamıştı. Burada yalnız kalacaktı... Erkeklerden uzak. İçinde onu yiyip bitiren erkek özlemini duymayacaktı. Kendini işine verebilecekti.

Bir gün, öğle yemeği paydosunda masasından başını kaldırıp baktığı zaman kapının hemen iç tarafında onu gördü. Önce çocuğunu bir işe yerleştirmek için onu okuldan almaya gelen bir baba sandı. Çünkü burada erkek çocukları dokuz on yaşlarında çalışmaya başlardı. Adam kapının önünü dolduruyordu âdeta. Uzun boylu, geniş göğüslü, geniş omuzluydu. Bir tutam saç insanı şaşırtacak kadar mavi olan gözlerinin üzerine doğru düşmüştü. Geniş bir ağız, güçlü bir çene yapısı vardı. Adam yaklaşıncı Sarah onun sandığı kadar yaşlı olmadığını gördü.

«Bayan Andrews?» Sesi kalın ama nazikti.

«Evet?»

«Sizi rahatsız ettiğim için özür dilerim, bayan. Adım Daniel Huggins.»

Genç adam öylesine çekingendi ki, Sarah Andrews hafifçe gülümsemekten kendini alamadı.

«Madende, Bay Smathers'in bürosuna kâtip olarak çalışıyorum.»

Sarah başını salladı.

«Hemen hemen bir yıldır bu işteyim. Ve de ne kadar cahil olduğumu anlamaya başladım.»

Sarah Andrews ona içten bir şaşkınlıkla baktı. Öğretmenliğe başladığı beş yıldan beri ilk kez biri karşısına geçip cahilliğinden söz ediyordu. «Sizin için ne yapabilirim, Bay Huggins?»

«Bilmem. Sanırım pek çok şey yapabilirsiniz.»

Sarah gülümsedi. «Oldukça büyük bir sipariş bu.»

Daniel Huggins ciddiye. «Bilmediğim öyle çok şey var ki... Büroda çalışmaya başladığımdan beri çevremdekileri dinliyorum. Ekonimiden, siyasetten konuşuyorlar. Ben bunları bilmiyorum. Karşıma anlamadığım kelimeler çıkıyor. Çarpmada, bölmede güçlük çekiyor, hep şaşıyorum.»

«Hiç okula gittiniz mi?»

«Evet, bayan. Fitchville'de. Ama on dört yaşına girince bıraktım.»

Sarah ona düşünceli düşünceli baktı. «Hiç kütüphaneye gitmeyi düşündünüz mü?»

«Evet, bayan. Ama en yakın kütüphane Grafton'da. Bense haftada altı gün çalışıyorum. Kütüphane de pazar günleri kapalı.»

Sarah anlıyordu. Grafton on altı mil uzaktaydı. Delikanlının hafta içinde oraya gidip gelmesine olanak yoktu. «Sizin için ne yapabileceğimi bilmiyorum,» dedi.

«Ne yaparsanız yapın çok makbule geçecektir, efendim.»

O sırada çocuklar sınıfa girmeye başlamışlardı. Yemek paydosu sona ermişti. Daniel'e merakla bakıyorlardı. Sarah, «Şu anda yapabileceğim bir şey yok,» dedi. «Ders başlayacak. Daha sonra gelebilir misiniz?»

«Saat altıya kadar çalışıyorum, bayan, bayan. Ondan sonra doğu buraya gelirim.»

«Tamam, Bay Huggins.»

«Çok teşekkür ederim, efendim.»

Şimdi Daniel Boone Huggins'in okula gelmesinin üzerinden altı ay geçmişti. Bu boylu boslu, genç irisi, sessiz delikanlıda yağmuru emen bereketli bir tarlaya benzer parlak, kuşkucu, soruşturan bir kafa vardı. Hafta içinde üç akşam, bir de pazar günleri öğleden sonra geliyordu. Bol bol okuyor, bitmez tükenmez sorular soruyordu. Sonunda Sarah elindeki kitapların yetmeyeceğini anlamış, annesinden kolej kitaplarını yollamasını istemişti.

Daniel hayatından memnundu. Sarah Andrews'e derslerin ücretini vermek istemiş ama genç kadın reddetmişti. Ancak Daniel ona verdiği zanmetin karşılığında bir şey yapmayı kesinlikle istiyordu. O zaman Sarah okul ve kü-

çük evi için odun kesmesini önermişti. Artık pazar sabahları evinin arka tarafından gelen balta sesleriyle uyanıyordu. Bu seslerde onu sakinleştiren, garip bir biçimde huzur veren bir şeyler vardı. Babasının, erkek kardeşinin de aynı işleri yaptığını düşünüyor, çocukluk günlerini anımsıyordu. Artık buranın yabancısı değildi Sarah. Yalnızlık duymuyordu. Bu basit, içini ısıtan, onu mutlu eden duygu ilkbaharın başlangıcına kadar sürdü. Sonra bir güneşli pazar sabahı yatağından kalkıp pencereye gitti.

Daniel gömleğini çıkarmıştı, beline kadar çıplaktı. Göğsünden akan ter güneşte parıltıyor, baltanın inip kalkmasıyla kasları dalgalanıyordu, Sarah Andrews birden içinin erkek özlemiyle dolduğunu hissederek şaşırdı. Başını öfkeyle salladı. Kendine hâkim olabilmek için gözlerini kapadı.

O günden sonra da Daniel'e karşı daha bir dikkatli olmaya, çok yakınında oturmamaya çalıştı. Giyimine, konuşmasına da özen gösteriyor, resmi davranıyordu. Eğer Daniel onun neden böyle davrandığını anlıyorsa bile belli etmemeye çalışıyordu.

Dün akşam da öyle olmuştu. Sarah onun ders çalıştığı mutfak masasından kendisine gizlice baktığını fark etmiş, bakışları karşılaştınca da Daniel kıpkırmızı kesilmişti. Utangaç, içine kapanık, son derece terbiyeli bir çocuktü.

Sarah hiç düşünmeden, «Kaç yaşındasın, Daniel?» diye sordu.

Daniel'in yüzündeki kırmızılık daha da koyulaştı. «On sekiz, bayan,» diye yalan söyledi.

Genç kadın bir an sustu. Sonra, «Daha büyük gösteriyorsun,» dedi. O da yalan söyledi. «Ben yirmi beş yaşındayım.»

Daniel başını salladı.

«Hiç arkadaşın yok mu, Daniel?»

«Bir iki tane var.»

«Ben kız arkadaş demek istedim.»

«Yok, bayan.»

«Fitchville'de, geldiğin yerde de mi?»

Delikanlı başını hayır gibisinden salladı.

«Boş zamanlarında ne yapıyorsun? Toplantılara, cumartesi gecesı danslarına katılmıyor musun?»

«Ben pek dans etmesini bilmem, efendim.»

«Doğru değil bu ama. Gençsin, yakışıklısın...»

Daniel, «Bayan Andrews,» diye onun sözünü kesti.

Genç kadın ona hayretle baktı. Daniel onun sözünü ilk defa kesiyordu.

Delikanlının yüzü şimdi pancar gibi olmuştu. «Benim dalga geçecek zamanım yok. Bütün kızlar evlenmek için koca arıyorlar. Oysa ben evlenemem. Bakmam gereken bir ailem var.»

«Özür dilerim, Daniel. Özel yaşamına karışmak istemedim aslında.»

Daniel ayağı kalktı. «Geç oldu artık. Gitsem iyi olacak.»

«Bu dersi yarın akşam bitiririz,» diyerek Sarah da doğruldu.

Oysa şimdi saat dokuz olmuş, Daniel hâlâ gelmemişti. Sarah Andrews yatağına girdi. Işığı söndürmeden önceki son düşüncesi onu kaybettiğı oldu. Daniel bir daha asla gelmeyecekti.

ON İKİNCİ BÖLÜM

Andy'nin evinin küçük oturma odası kalabalık, çoğu madencinin içtiği ip gibi ince, siyah puroların dumanlarıyla doluydu. Gergin bir bekleyiş içindeydiler. Madenciler birbirleriyle fısıldayarak, sanki bir sır veriyorlarmış gibi konuşuyorlardı.

Daniel tam Bayan Aldrews'e gitmek için evden çıktığında Andy görünmüştü. İşçibaşı, «Benimle gel,» demişti kısaca.

«Neden?»

«Zamanı gelince anlarsın. Gelmiyor musun?»

Daniel verandanın merdivenlerini inip Andy'nin peşine takıldı. Andy, «Seni oraya götürmekle büyük bir tehlikeye atılıyorum,» dediğinde, konuşmaksızın nerdeyse bir blok yürümüşlerdi.

«Peki, neden böyle bir zahmete giriyorsun, Andy?»

Tıknaz yapıllı işçibaşı durup ona baktı. Ak saçları soğuk gaz lombasında parılıyordu. «Benden seni getirmemi istediler.»

«Kim istedi?»

«Birazdan anlarsın,» Andy'de esrarengiz bir hal vardı. «Üstelik ben, senin kâtiplik yapmana karşın bizimle birlik olduğundan eminim. Çünkü seninle beraber ocakta çalıştım.»

Ondan sonra hiç konuşmadılar. Eve varmalarından kısa bir süre sonra oturma odası diğer gelenlerle doldu. Daniel'e şöyle bir bakıyor ama hiçbir şey söylemiyorlardı.

Sonra yaklaşan bir araba sesi duyuldu. Pencerenin yakınında oturan bir işçi dışarı baktı. Odaya dönüp, «Geldiler!» dedi.

Kapıya doğru bir hareketlenme oldu. Andy kapıyı açtı. Daniel oturduğu yerden siyah arabayı görebiliyordu. Millet verandaya döküldü ama Daniel yerinden kıpırdamadı.

Biraz sonra Andy yanında iri, tıknaz yapılı biriyle içeri girdi. Daniel adama merakla baktı. Uzun boylu değildi ama yapılıydı. Gür kaşlarının altında zeki bakışlı mavi gözleri vardı. Herkesin gözlerinin içine bakarak elini sıktı. Daniel'e yaklaşılar.

Andy sanki her şeyi daha önce açıklamış gibi, «İşte Daniel,» dedi. Daniel'in elini sıktı adam. «John L. Lewis, Birleşmiş Maden İşçileri Sendikasının başkan yardımcısı.»

Bay Lewis'in eli yumuşak ama hayret edilecek derecede güçlüydü. «Sen Jimmy Simpson'ın kayınbiraderisin,» dedi. «Jimmy senden bir hayli söz etti bana.»

Daniel hayretini belli etmemeye çalışarak, «Siz Jimmy'i tanıyor musunuz?» diye atıldı.

«Evet. Kız kardeşin Molly Ann'i de. İyi bir kız. Jimmy Fitchville'de bizim için çok güzel işler başarıyor. Umarım burada da aynı derecede başarılı oluruz.»

Daniel'in bir şey söylemesine meydan vermeden Bay Lewis dönüp odanın ön tarafına gitti. Elini kaldırarak herkesi susturdu.

«Önce Andy'nin beni takdim biçimini düzeltmek zorundayım,» diye Bay Lewis konuşmaya başladı. «Dostum beni sendikanın başkan yardımcısı olarak tanıtmakta ısrar ediyor. Bunun için teşekkür ederim ama bu iş hâlâ Frank Hayes'in.»

Odada sesler yükseldi. «Uzun sürmeyecek bu, John. Bizim adamımız sensin.»

Lewis gülümsedi. Yine elini kaldırıp odadakileri susturdu. «Buna gelecekte karar vereceğiz. Ben hırslı bir insan değilim. Bütün istediğim sizler için iyi bir şeyler yapabilmek. Çalışma hayatınızda size güvence sağlamak, ücretlerinizi normal, hattâ en yüksek düzeye ulaştırmak istiyorum.»

Adamlar alkışlamaya başladılar. Bu kez Lewis onları hemen susturmadı. Bir süre bekledi. Sonra, «Bildiğiniz gibi,» diye başladı. «Birleşmiş Maden İşçileri ülkenin en büyük sendikalarından biri durumuna geldi. Hükümet tarafından da destekleniyoruz. Bunun en iyi kanıtı Başkan Wilson'un Çalışma Bakanlığına, bizim B.M.I. Sendikasının lideri ve kurucusu olan Bay William B. Wallace'i getirmesi. Şimdi, bir hayli düşündükten sonra, ülkemizin sendikalaşmamış bölgesi olan Batı Virginia'yı da aramıza almaya karar verdik. Birkaç kez buraya el atmaya kalkıştık ama yenilgiye uğradık. Bu sizin hatanız değildi. Siz bize katılmak, sendikalaşmak istediniz. Ama fazla kan dökülmesi, bize çekilme kararı verdirdi. Şimdi bunun doğruluğunu ya da yanlışlığını tartışacak değilim. O zamandan bu zamana pek çok şey değişeceğine, daha da kötüye gitti. Şimdi o günlerden daha az ücretle, daha tehlikeli ve güç koşullar altında çalışıyorsunuz. Detroit otomobil şirketleri bir araya gelip bu bölgedeki en büyük yirmi kömür ocağı için konsorsiyum yaptılar. Durum daha iyiye değil, daha kötüye gidecek gibi...»

Şimdi herkes susuyordu. Lewis bakışlarını odanın içinde dolaştırdı. «Artık karar vermek zamanı geldi. Birkaç ay sonra çok geç olacak. Konsorsiyum kontrolü ele aldığı anda yapılacak hiçbir şey kalmaz. O zaman gerçekten

onların ellerine düşmüş oluruz. Artık size yardım edemeyiz.

«Bu acil durumla baş edebilmek için B.M.I. Sendikası Merkez Komitesi bu bölgeye 'Mintika 100' adını verdi. Orgütlenme harcamaları için hemen beş bin dolar koyuyoruz. Şimdi sizin yapacağınız şey bütün çalışanları sendikaya üye kaydetmek. Başarımız, başarınız, sizin tek tek yapacağınız kişisel çabalarınıza bağlı.»

Şimdi bu sözleri alkışlayan yoktu. Herkes susuyordu. Birleşmek başka şey, kazanıp kazanamayacaklarını bilmedikleri bir savaşta ön safta çarpışmak başka şeydi. Savaşı yitirdikleri takdirde işlerinden, geleceklerinden olacaktı.

Odadakilerden biri, «Kömür ocaklarının el değiştireceğinden emin misiniz?» diye sordu.

Lewis başını sallayarak, «Eminim,» dedi.

Lewis yeniden konuşmaya başlamazdan önce bir an sustu. Sonra, «Tek umudumuz hız,» dedi. «Patronlar farkına varmadan örgütlenmelisiniz. Acele etmeliyiz. Ne yaptığınız bir duyulursa kıyametler kopar.» Lewis yine sustu. Çantasını açıp içinden birtakım kâğıtlar çıkardı. «Kendi yönetim kurulunuzu ve memurlarınızı seçinceye dek Andy Androjewicz geçici başkanınız olacak. Bunlar üye kayıt belgeleri. Buradaki herkesin bu belgeleri imzalayacağını umuyorum. Daha sonra temasa geçtiğiniz arkadaşlarınıza da birer tane imzalatırsınız. Merkez komite ilk üç ay için üye aidatından vazgeçti. Böylece maddi yönden bir süre sıkıntıya girmemiş olacaksınız.» Dilekçeleri Andy'e uzattı Lewis. Andy de odadakilere dağıtmaya başladı. «B.M.I. Sendikadaki kardeşlerinizi destekleyin, onlar da sizi desteklesin,» diye Lewis konuşmasını bitirdi.

Daniel de bir dilekçe aldı. Baktı. Bir şey söylemedi. Andy işini bitirince gidip Bay Lewis'in yanında durdu. Elini kaldırarak, «Soracak bir şeyiniz varsa sorun,» dedi.

Bay Lewis başını sallayarak, «Evet, Daniel?» dedi.

«Ben kömür ocaklarında kâtip olarak çalışıyorum. Kömür işçisi değilim. Bunu imzalamamın doğru olup olmayacağını bilemiyorum.»

Lewis, Andy'e baktı. Andy başını olumlu anlamda salladı. Lewis, Daniel'e, «Ama kömür ocakları işindesin, değil mi?» dedi.

«Evet.»

«Ben bunda sorun olabilecek bir şey göremiyorum. Başkalarının başına gelebilecek herhangi bir şey senin başına da gelebilir. Sen de diğerleri gibi iş güvenliğine sahip olmalısın.»

«Belki de haklısınız, Bay Lewis. Ama ben büroda işçilerle ilgili sorunlar hakkında bilgi sahibiyim. Bay Smathers için çalışırken, aynı zamanda nasıl sendika üyesi olabileceğimi bilemiyorum. Bay Smathers'in yapmamı istediği bir iş, sendikanın aleyhine olursa dürüst çalışma olanağım kalmaz, değil mi?»

Bay Lewis bir an düşündü. «Ahlâk yönünden çok ince bir noktaya değindin, Daniel. Bu konuda neyin doğru olduğuna kendin karar vermek zorundasın.»

«İşçiler hakkında söylediklerinize katılıyorum. Ancak bürodaki işimden çıktığım takdirde size katılabilirim. İki patrona birden çalışıp ikisine karşı da dürüst olabileceğimi hiç sanmıyorum. Üstelik ben muhbirlik de edemem. Babam bir erkeğin onurunun her şeyden önemli olduğunu söyler hep.»

«Yani dilekçeyi imzalamayacağını söylemek istiyorsun, değil mi, Daniel?»

«Evet, efendim.»

Odada pesten, öfkeli bir mırıltı dolaştı. Birkaç kişi Daniel'in üstüne doğru yürüdü. Lewis elini kaldırarak onları durdurdu. Sert bir sesle, «Daniel!» dedi. «Dürüstlüğünü takdir ediyorum. Bu toplantıdan ayrıldığında bu-

rada konuşulanları kimseye söylemeyeceğine güvenebilir miyim?»

Daniel onun gözlerinin içine hiç çekinmeden baktı. «Biraz önce de söyledim. Ben casus değilim. Olamam da. Eğer dışarda bir şey duyarsanız bunlar benden çıkmış olmayacak.»

Lewis çevresine bakındı. «Ben Daniel'in sözüne güvenmek niyetindeyim. Eniştesi Jimmy Simpson'u tanırım. Şimdi Jimmy dokuma işçilerini temsil ediyor, bize kömür ocağı işçilerini örgütlemekte yardımcı oluyor. Jimmy bana Daniel'in şimdiye dek tanıdığı en dürüst delikanlı olduğunu söyledi. Daniel'in bu toplantıdan çıkıp gitmesine izin verip gelecekte onu da aramızda görmeyi umut edelim, derim. İtiraz eden var mı?»

Bir anlık bir sessizlik oldu. Sonra Andy, «Haklısınız, Bay Lewis,» dedi. «Daniel'i buraya getirmekle ben hata ettim. Ama ona güvenirim. Bize bir zararı dokunmaz. Bırakalım gitsin.»

Odadakiler birbirlerine bakıp istemeye istemeye razı oldular. Daniel ağır ağır kapıya yöneldi. Adamların bakışlarının ağırlığını sırtında hissediyordu. Kapıyı ardından kapadı. İçerde konuşmalar yeniden başlamıştı. Sokağa çıkınca bir an titredi. Hava soğumuştü. Gökyüzüne baktı. Ay bir hayli yükselmişti. Saat dokuz sıralarında olmalıydı.

Bir an durakladıktan sonra hızlı hızlı yürümeye başladı. Kararını vermişti. Eğer Bayan Andrews'ün evinin ışığı yanıyorsa ona bu gece neden derse gelemediğini anlatacaktı.

ON ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Molly Ann hiç sesini çıkarmadan, kocasının tabancasının dolu olup olmadığını kontrol ettikten sonra onu beline sokuşuna baktı. Jimmy dönüp karısının yüzündeki anlamı görünce, «Kaygılanma,» dedi.

«Elimde değil, Jimmy. Silâh öldürmek içindir. Böyle her gün silâh taşıman tüylerimi diken diken ediyor.»

«Bana iki kez ateş ettiler. Ne yapmamı istiyorsun? Öylece durup beni öldürmelerini mi bekleyeyim?»

Molly Ann bir şey söylemedi.

«Ondan fazla işçiyi öldürdüler. Hem de silâhsız kişileri...»

«Bugün ne olacak?»

«Ne olacağını sen de benim kadar biliyorsun. Fabrikayı bugün açmaya çalışacaklar. Fitch bir sürü aynasız getirdi. Eğer işçiler fabrikaya bir girerlerse, her şey bitti demektir. Oradan bir daha asla çıkamazlar. Fitch biz açlıktan geberip dağılıncaya kadar onlara bütün ihtiyaçlarını yollar.»

«Madenciler yardıma gelecekler mi?»

«Hayır. Onlar tuzağa düştü. Patronların önerdiği yüzde on zammı kabul ettiler. Hem de hiç düşünmeden. Eğer B.M.I. Sendikasının o bölgede on üyesi kaldıysa şaşarım.»

Molly Ann sert bir sesle, «Sana o Lewis denilen he-

rife güvenme demiştim,» diye atıldı.

«Lewis'in bir suçu yok. Eski bir atasözü vardır: 'Atı sulamaya götürebilirsin ama su içmesini sağlayamazsın.'»

«Daniel hepinizden akıllı çıktı. Bu işlere hiç bulaşmadı.»

Şimdi susma sırası Jimmy'e gelmişti. Daniel'in sendikaya girmeyi reddetmesi Jimmy'i çok kırmıştı.

«Ah, Jimmy, korkuyorum,» diye Molly Ann kendini onun kollarına attı. «Ne kadar mutluyduk! Neden bu işlere katıldın?»

Jimmy ona sımsıkı sarıldı. «Bir erkeğin konuşmayı bırakıp eyleme geçeceği zaman gelir,» dedi. Çok ciddiye. «Bu insanlar... çiftçiler, fabrika işçileri... hepsi benim arkadaşım. Onlarla birlikte büyüdüm. Ne yapacaktım yani? Eli kolu bağlı oturup Sam Fitch'in onları kendi çıkarları için köle gibi çalıştırmasını mı seyredecektim?»

Molly Ann ağlamaya başladı. Jimmy onun başını okşuyordu. «Kaygılanmayı bırak, Molly Ann. Hamile bir kadının üzülmesi doğru değil.»

Genç kadın başını kaldırıp kocasının yüzüne baktı. «Dikkatli olacaksın, değil mi? Sana bir şey olursa buna dayanamam.»

Jimmy, «Dikkatli olacağım,» diye söz verdi. «Üzülme. Ben de başıma bir şey gelsin istemem.»

*
**

Front Sokağındaki sendika karargâhı olarak kullanılan dükkâna geldiğinde, ortalık henüz ağarmamıştı bile. Birkaç kişi gelmiş, sokakta onu bekliyorlardı. Jimmy cebinden anahtarı çıkarıp ön kapıyı açtı. Girdiler. İçersi rutubetli ve karanlıktı. Hemen bir iki gaz lambasını yaktılar. Elektrik şirketi onlara cereyan vermeyi reddetmişti. Titrek ışıklar duvarlara dayalı grev pankartlarının üzerini

sarı sarı aydınlattı. Jimmy eski masanın başına geçip oturdu.

«Evet, Roscoe,» dedi. «Sen başla. Yeni fabrikada neler oluyor?»

Roscoe Craig ağzındaki tütün parçasının yerini değiştirdi. «Elli kadar aynasızla yüz kadar greve katılmayan işçi getirdiler.»

Jimmy başını sallayıp öteki adama döndü. «Kentteki fabrikadan ne haber?»

«Orada askerler var. Yüzden fazla aynasız ve işçi getirdiler.»

Jimmy bir şey söylemedi. Onların sayıları kendilerinininkinden umutsuzcasına çoktu. Onun olsa olsa yetmiş adamı vardı. Grev gözcülüğü için kadın ve çocuklardan yararlanabilirdi ama böyle bir zamanda onları tehlikeye atmayı istemiyordu. Derin bir soluk aldı. Günün ışımasını kaygıyla, hiç istemeden bekliyordu.

«Adamlarımız buraya ne zaman gelecekler?»

Roscoe, «Her an gelebilirler,» dedi.

«Hazırlar mı?»

«Tabancalarla, tüfeklerle gelecekler.»

Jimmy, «Karar vermemiz gerek,» dedi. «Aynı anda iki yerde birden olamayız. Bence yeni fabrikaya boşverelim. Zaten orası tam kapasiteyle çalışacak durumda değil. Eğer buradaki fabrikaya girerlerse işimiz bitik demektir.»

Roscoe Graig, «Onları topraklarımızdan uzak tutmak için ailemden üç kişi öldü,» dedi. «Kararın bu yüzden hoşuma gitmedi, Jimmy. Ama...»

«Kaygılanma, ellerini kollarını sallayarak girmeyecek-

ler. Çevredeki tepelere birkaç iyi nişancı koyacağız. Heriflere rahat hareket etme olanağı vermeyeceğiz.»

*
**

Jimmy köşede durmuş, sokağın öteki ucundaki fabrikaya bakıyordu. Çoğu kadın olan grevciler kapalı kapıların önünde yürüyorlardı.

Sokaktan biri koşarak Jimmy'nin yanına geldi. «Üç kamyon dolusu işçi geliyor! Nerdeyse caddeyi dönmek üzereler!»

Jimmy midesinin acıyla kasıldığını hissetti. Ömründe böylesine bir acı duyduğunu anımsamıyordu. Çevresindekilere döndü.

Birden her şey kafasına dank etti. Ona bakıyordu hepsi de. Onu bekliyorlardı. Bu çılgınlığın ortasında kendilerine onun liderlik etmesini istiyorlardı. Jimmy kendini yaşlı, çok yaşlı biri gibi hissetti. Molly Ann haklıydı. Burada ne işi vardı onun? Ne yapıyordu? Bir kahraman değildi ki...!

Sonra bu duygu kayboldu. Elini kaldırıp grev gözcülerinin oluşturduğu çizgiye doğru yürüdü. Önüne gelince, «Tamam bayanlar,» dedi güçlü bir sesle. «Evlerinize gitmenin zamanıdır.»

Kadınlar yerlerinden kıpırdamadılar.

Jimmy yeniden konuştu. Bu kez sesi daha da ısrarlıydı: «Dediğimi duyduunuz, hanımlar! Evlerinize dönün!»

Bir anlık bir sessizlik oldu. Sonra biri, «Burada kalacağız, Jimmy,» dedi. «Bu bizim de savaşımız!»

«Ama bayanlar,» diye bağırdı Jimmy. «Ateş açılabilir!»

«O zaman bizi de vururlar. Eve dönmüyoruz!»

Kadınlar kol kola girip fabrikanın kamyonların girmesi için açılmış kapıları önünde bir halka oluşturdular.

Kamyonlar sokağa girip fabrikaya doğru gelmeye baş-

lamışlardı. Yavaşlamaya niyetleri yok gibiydi. Jimmy öne geçip durdu.

«Geriden, fabrikanın içinden bir nöbetçi, «Yol açın!» diye bağırdı. «Ezilebilirsiniz!»

Kimse kıpırdamadı.

En öndeki kamyon hattın birkaç metre gerisinde frenlerinden gıcırtilar çıkararak durdu. Elllerinde demirler, sopalar bulunan adamlar kamyonun arkasından indiler. Bir işaret üzerine grevcilere doğru yürüdüler.

Jimmy elini kaldırarak, «Sizi uyarıyorum,» dedi. Burada kadınlar var. Bir tanesinin bile kılına zarar gelirse hayatınızdan ben sorumlu olmam!»

Adamlar kararsızca durdular. Sonra birisi, «Kadınların etekleri altına gizleneceğine ortaya çık da erkek erkeğe dövüşelim,» dedi.

Kadınlardan biri ona, «Hoşunuza gitse de, gitmese de burada duracağız,» diye cevap verdi.

Bir demir çubuk havada uçarak geldi. Jimmy bir kadın feryadı duyunca, hemen arkasına baktı. Bir kadının başı kanlar içinde yere düştüğünü gördü. Belinden tabancasını çekerek, «Aynı işi bir kez daha yapanı vuracağım,» diye haykırdı.

Aynı anda da kulağının dibinden vızlayarak geçen kurşunun sesini duydu. Ateş eden, kamyonun üzerindeki adamdı. Bir çığlık daha duyuldu. Bu kez Jimmy kimin yaralandığını görmek için dönüp bakmadı. Ateş etti. Adam kamyonun üzerinden yere yuvarlandı. Başı kanlar içindeydi.

İki taraf da adama bakakalmıştı. Sonra Jimmy eliyle işaret verdi. Erkekler gelip onun iki yanına dizilerek kadınların önünü kapattılar. Birden ellerinde tabancalar, tüfekler belirmişti. Bu ciddi, suskun erkekler çiftçi ve işçiydiler. Üzerlerine ateş açılıp yaralananlar da onların kadınları.

Jimmy alçak ama herkesin duyabileceği bir sesle, «Ölmeniz için size madalya mı veriyorlar,» dedi.

Adamlar bir şey söylemeden gerisin geriye kamyonlara bindiler. Geçip gittiler. Arkalarında fabrikanın büyük demir kapılarının kapandığını duyduklarında sokakta üç ölü bulunuyordu.

Grevcilerden sevinç çığlıkları yükselmeye başladı. «Onları yendik! Kazandık! Kazandık!»

Jimmy susuyordu. Yerdeki ölülere, sonra da zafer çığlıkları atan grevcilere baktı. «Hayır,» dedi garip bir önseziyle. «Kaybettik.»

Ve de haklı çıktı. İki gün sonra Fitchville'e Milis Kuvvetleri geldi. Hep birlikte, hükümetin koruduğu, göreve katılmamış işçilerin fabrikaya girişini seyrettiler.»

ON DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Sam Fitch'in mağazanın arkasındaki küçük bürosu kendisi ve diğer üç kişiyle tıklım tıklım dolmuştu. Dokuma fabrikaları sahiplerinin temsilcisi Bay Cahill, onun Philadelphia'dan gelen ortağı ve Şerif Jason. Fitch'in karşısında durmuş, konuşan Bay Cahill'in sesi öfke doluydu.

«Fabrikaları açalı bir ayı geçti,» dedi Bay Cahill. «Ama bak, ne oldu? Yeni fabrika kapandı. Makineler paslanıp çürüyor. Senin dediğin çıkmadı. İşçiler çalışmaya gelmiyorlar. Bizim getirdiklerimiz de bir iki gün içinde çekip gidiyorlar.»

Sam Fitch, «Biliyorum,» diye başını salladı.

«Demek biliyorsun. Bildiğini biliyorum. Bizim bilmek istediğimiz senin bu konuda ne yapacağın?»

«Şerifle elimizden geleni yapıyoruz. Siz bu insanları tanımıyorsunuz. Artık grev olmaktan çıktı bu. Kan davasına dönüştü. Size o serserileri getirmemenizi söylemiştim. Şerifle ben işi idare ederdik. Şimdi işçilere kuzeydeki Tekstil Sendikası da yardım ediyor. Hepsi Jimmy Simpson'a Tanrı gibi tapıyor.»

«Ama bir katil o!» Cahill'in sesi dehşetle doluydu. «Adam öldürdü!»

«Serserileri demek istiyorsunuz,» diye Fitch düzeltti. «Kadınlara ateş etti onlar. Biz dağ insanları kadınlarımıza

ateş edilmesinden hiç hoşlanmayız.»

Cahill, «Şimdi de onu savunuyorsun,» diye Fitch'i suçladı. «Kimin tarafındansın sen?»

«Sizin elbette. Bu işten ben zarar görmedim mi sanıyorsunuz? Dükkânım hemen hemen hiç iş yapmaz oldu.»

«O halde harekete geç. Jimmy Simpson denilen herifi saf dışı bırak. Herkes işinin başına dönsün. Şirket ayda kırk bin dolar zarara uğruyor. Bana bir ay süre tanıdılar. Ya fabrikaların yeniden çalışmasını sağlayacağız ya da burayı kapatıp fabrikaları başka yere nakledeceğiz.»

Fitch bir an konuşmadı. Sonra, «Jimmy iki hafta sonra cinayet suçundan mahkemeye çıkacak,» dedi. «Yargıç Harlan bizim adamımız.»

Cahill alaycı bir kahkaha attı. «Ama jüri buradan. Jimmy Simpson mahkemeden elini koluna sallayarak çıkmakla kalmayıp daha da bir kahraman olacak. Mahkeme başlamazdan önce onun icabına bakmalısın. Yoksa işimiz bitiktir. Fabrikalar kapanır.»

Cahill'le arkadaşı gittiklerinde Sam Fitch purolarından birini yakıp şerife baktı. Toplantı boyunca şerif ağzını bile açmamıştı. «Ne düşünüyorsun, Jase?»

«Bay Cahill'in acımasız bir insan olduğunu.»

«Kentliler bizi asla anlayamazlar.»

«Asla.»

«Jimmy'den ne haber? Adamların onu göz hapsinde tutuyorlar mı?»

«Yanına yaklaşmak olanaksız. Çevresinde hepsi de silâhlı altı yedi kişiyle dolaşıyor. New York'tan gelen o Yahudi avukat da işleri daha bir güçleştiriyor.»

Fitch, «Allah kahretsin,» dedi. «Şu Jimmy Simpson'ın sonunda başımıza bela olacağını biliyordum zaten.»

Akşam güneşi dükkânın tozlu pencerelerinden içeri giriyor, alacakaranlığı bir dereceye kadar dağıtıyordu. Kapının açıldığını anlatan çingirak çalınca Jimmy başını kaldırıp baktı. Dükkândaki diğerleri de... Elleri içgüdüsel olarak tabancalarına gitmişti. Gelenin kim olduğunu görünce rahatlayıp konuşmalarına döndüler.

Morris Bernstein sallanarak içeri girdi. Yürümüyor, yuvarlanıyor gibiydi. Iriyarı gövdesine, kırık burnuna, gözlerinin altındaki yara izlerine, yelken kulaklarına bakan biri onun avukat olduğuna asla ihtimal vermezdi. Ayaklarını gümbür gümbür yere vurarak doğru Jimmy'nin oturduğu masanın önüne gitti.

Jimmy, «Evet?» diye sordu.

Bernstein doğrudan, «Reddettiler,» dedi.

Jimmy düş kırıklığını gizlemeye çalıştı. «Bir ay daha istediğimizi söyledin mi?»

«Elimden geleni yaptım.»

«Neden neymiş?»

Morris Bernstein ona bir an baktı. «Seninle yalnız konuşmak istiyorum, Jimmy.»

Jimmy durdu. Sonra ayağa kalktı. «Arka taraftaki sokağa çıkalım,» diyerek kapıya yöneldi. Adamlarından biri önüne geçip, «Bir dakika dedi. «Önce bir kontrol edelim.»

İki adamı arka sokağa çıktılar. Jimmy, «Gerektiğinden fazla tedbirli davranıyorsunuz,» dedi.

«Asla. Bu kadar dikkat ettiğimiz halde seni dört kez öldürmeye kalkıştılar. Beşincisinde şanslarının yaver gitmesini istemez, Jimmy.» Bunu önünü kesen adam söylemişti.

İki adam döndüler. Birisi, «Tamam,» dedi.

Jimmy'nin önündeki çekildi. Jimmy bir adım attı. Sonra durdu. «Teşekkürler, Roscoe.»

Roscoe Craig, «Dedemle kardeşimi de böyle öldür-

düler,» dedi acı acı gülümseyerek. «İçimizden birinin daha ölmesini istemiyorum.»

Bernstein, Jimmy'nin peşinden dışarı çıktı. Bir an durdular. Sonra Jimmy, «Anlat bakalım,» dedi.

Avukat onun gözlerinin içine bakarak, «Grev bitti,» dedi. «Beeni geri çağırıyorlar. Buraya para yollamaya-caklar artık.»

«Neden?»

«Dün Philadelphia'da şirketin fabrikaları başka yere nakledeceklerini öğrenmişler. Cahil'e şirket bu konuda emir vermiş. Fabrikalar bir aya kadar ya açılacak ya da başka yere nakledilecekmiş.»

Jimmy susuyordu.

«Uzgünüm, Jimmy.»

«Demek böyle! Bir yıldır çekmediğimiz kalmadı. Öldürdük, aç kaldık, yüzümüze gözümüze edildi... Sonra buraya ayağını bile atmamış, kentte rahat koltuğuna kurulmuş keyfine bakan biri her şeyin bittiğini söylüyor.»

«Hayatın gerçekleri bunlar, Jimmy. Giriştiğimiz her savaşı kazanamayız ki...»

«Beni başkaları ilgilendirmez. Yalnızca burası ilgilendirir. Onlar benim arkadaşlarım, dostlarım, kardeşlerim.» Bakışlarını avukata çevirdi. «Şimdi onlara ne diyeceğim ben?»

«İşlerine dönmelerini söyle. Henüz hiçbir şey kaybedilmiş değil. Bir gün burada da sendika kurulacak.»

Jimmy öfkeyle, «Sendikanın bu insanlar için zerre kadar önemi yok, anlamıyor musun?» dedi. «Grevi kendileri başlattılar. Sendikayla birlik olmadan. Sendikasız da yürütürler.» Jimmy içeriye girmek için davrandı.

Avukat, «Jimmy!» diye onu durdurdu. «Duruşmada avukatlığını yapmam için burada kalmama izin verdiler.»

Jimmy yorgun yorgun başını salladı. «Teşekkürler, Morris. Senin elinden geleni yaptığını biliyorum. Sağol.»

«Şimdi sen ne yapacaksın, Jimmy?»

«Fazla bir seçeneğim yok, değil mi? Onlara senin söylediklerini söyleyemem. Bu onların grevi. Kendilerinin karar vermesi gerek.»

«Ya sen, Jimmy? Sonra sen ne yapacaksın?»

Jimmy acı acı gülümsedi. «Viski işini pekâlâ beceriyordum. Yine devam ederim.»

«Sendikada senin gibilerine gerek var,» dedi Morris Bernstein. «Benimle New York'a gel. Sana bir iş bulacaklarını söylediler.»

Jimmy başını olmaz gibilerinden salladı. «Ben kent adamı değilim. Büyük yerlerde yapamam. Yine de beni düşündükleri için teşekkür ederim.»

Jimmy içeri girdi. Avukat da ardından. Aynı anda Roscoe Craig dışarı çıkıp evlerin çatılarına baktı. Elini salladı. Jimmy'i korumaları için yerleştirdiği adamlar silahlarını koltuklarının altına alarak aşağı indiler.

Jimmy içeri girdi. Avukat da ardından. Aynı anda Roscoe Craig dışarı çıkıp evlerin çatılarına baktı. Elini salladı. Jimmy'i korumaları için yerleştirdiği adamlar silahlarını koltuklarının altına alarak aşağı indiler.

O gece yapılan genel toplantıda, fabrikaların başka bir yere nakledilmesi işlerinden hepten olmaları anlamına da gelse, greve devam etme kararı alındı.

Duruşma günü hava açık, pırıl pırıl güneşliydi. Mayıs ayının ilk günlerinin taze bahar havasıyla dolu bir esinti kahvaltı ettikleri mutfakın açık penceresinden içeri doluyordu.

Morris Bernstein saatini çıkarıp baktı. «Gitme zamanı geldi. Duruşma saat onda başlayacak.»

Jimmy ayağa kalkarak, «Ben hazırım,» dedi. Roscoe Craig'le Morris de onunla birlikte kalktılar.

Molly Ann, «Ben senin ceketinle kravatını getireyim,» dedi.

O çıkınca Jimmy avukata dönerek, «Duruşma ne kadar sürer sence?» diye sordu.

«Birkaç gün. Jüriyi toplamak iki gün alır. Sonra duruşma başlar. Bir iki gün içinde de özgürlüğüne kavuşursun.»

Odaya dönen Molly Ann, «İnşallah,» dedi.

«Başka türlü olmasına imkân yok,» dedi Morris. «Bunun meşru müdafaa olduğuna kanıtlayacak yüz kadar tanığımız var.»

Molly Ann, «Ama onlar da tanık çıkaracaklar,» diye atıldı. «Aksini kanıtlamak için.»

Roscoe tiksintiyle, «Grev kırıcıları,» dedi. «Onlara kimse inanmaz.»

Kravatını bağlayıp ceketini giyen Jimmy mutfaktaki dolabın çekmecesinden silâhını alıp kemerini kuşanmak üzereyken, Morris, «Duruşmaya silâhlı çıkmak doğru olmaz,» dedi.

Jimmy, Roscoe'ye kuşkuyla baktı. «Ne dersin?»

«Belki Morris haklıdır,» dedi Roscoe. Ama hiç de kendinden emin gibi değildi.

«Haklıyım elbette. Yargıcın, silâhlı olduğunu gördüğünde senden yana olacağını düşünebilir misin?»

Roscoe, «Ben silâhımı bırakayım mı?» diye atıldı.

«Ben müvekkilimden sorumluyum. Geri kalan istediğini yapar.»

«O halde sen silâhını bırak, Jimmy. Ben ve çocuklar orada olacağız, nasılsa.»

Jimmy söyleneni yaptı. Molly Ann önlüğünü çıkararak katlayıp sendeleyenin arkasına koydu. «Ben de hazırım.»

Jimmy ona döndü. Genç kadının hamileliği şimdi altıncı ayına ulaşmıştı. «Sen evde kalsan daha iyi olmaz mı?» dedi. «Belki heyecan bebeğe iyi gelmez.»

«Ben de geliyorum. Bir kadının yeri kocasının yanındır.»

Morris, «O halde gidelim artık,» diye söze karıştı. «Vakit geçiyor.»

Adalet Binasının bulunduğu alan kentin tam ortasındaydı. Jimmy'le Molly Ann oraya geldiklerinde, alan en güzel pazarlık giysilerini giymiş kent halkıyla dolmuştu bile. Ortalıkta bir bayram havası esiyordu. Çocuklar neşeyle oradan oraya koşturuyor, büyükler aralarında heyecanlı heyecanlı konuşuyorlardı. Duruşma binasına doğru ilerleyen Jimmy'le Molly Ann'in çevresini aldılar. Hepsi de Jimmy'e dokunmak, onun sırtını sıvazlamak istiyordu. Halkın kimden yana olduğunu anlamamak için aptal olmak gerekti.

Sam Fitch'le şerif caddenin karşı tarafında, Fitch'in mağazası önünde duruyorlardı. Şerif, «Hiç hoşuma gitmiyor bu durum,» diye başını salladı. «Hiç.»

Fitch ona dönerek, «Benim de,» dedi. «Ama daha iyi bir fikrin var mı?»

Şerif derin bir soluk alarak, «Burası fazla kalabalık,» dedi. «Bir kargaşalık çıkabilir.»

«Başka seçeneğimiz yok ki... Sen de kulaklarınla duyduğun.»

«Yine de durum hoşuma gitmiyor. Şuraya bak. Çevresinde Roscoe Craig'le adamları da var. Halk var. Ona ulaşmamız olanaksız.»

«Er ya da geç tek başına kalacak,» dedi Fitch. «Bir an bile olsa. Bu da çocuklara yeter de artar bile.»

«Öyle bir an gelirse adamlarım harekete geçerler.»

*
**

Sırt sıvazlamalar, el sıkışmalar ve iyi dileklerle mahkeme binasının merdivenlerine ancak yirmi dakikada gelebildiler. O anda da binanın kapıları açıldı. İçeri girmek için âdeta birbirleriyle yarışanları kapıda dört şerif yardımcısı durdurup silâh araması yaptı.

Kapının iki yanındaki sandıklar silâhlarla dolmaya başlamıştı. Şerif yardımcıları nazik ama kesindiler. «Duruşma salonuna silâhla girilemez,» diye açıklama yaptılar. «Silâhlarınızı duruşmadan sonra şerifin bürosundan alırsınız.»

Bazıları homurdandılar ama içeriye girmek için başka çareleri yoktu, kocası, «Bu hiç hoşuma gitmedi,» diye söylendi.

Morris, «İçeri girdikten sonra bir şey olmaz,» dedi ona bakarak.

«Beni içerisi değil, dışarısı kaygılandırıyor. Duruşma bitip dışarı çıkınca ne olacak?»

Jimmy, «Sen gidip silâhını alana kadar biz içerde bekleriz,» dedi.

«Evet, bu iyi bir fikir.» Roscoe rahatlamıştı.

O sırada Molly Ann merdivenleri önden çıkarak binaya girmişti. Şerif yardımcıları Jimmy'i durdular. Bir tanesi, «Sen burdan girmeyeceksin, Jimmy,» dedi. «Yan taraftaki kâtibin odasından geçeceksin.»

«Neden?»

«Kefalet makbuzuyla ilgili bir iş varmış. Beş yüz doları yitirmek istemezsin, değil mi?»

Roscoe konuşmaları duymuştu. «Ben de seninle geleceğim,» diye atıldı.»

«Boşver,» dedi Jimmy. «Sen içeri gir. Molly'i alıp gel, Morris.»

Morris, «Bir dakika,» diye atıldı. Molly Ann'e uzanmaya çalıştı. O sırada Jimmy onlardan yirmi adım kadar uzaklaşmış, binanın direkli köşesine gelmişti.

İşte köşeden o sırada saldırdılar: İkisi parayla tutulmuş silâhlı kabadayı, üçüncüsü de şerif yardımcılarından Clinton Richfield'di. Ama üniformasını giymemişti.

Jimmy onları görmedi bile. Adamların silâhları bir anda üstüne boşalmıştı. Genç adamın vücuna saplanıp giren yedi kurşun onu bir an havaya sıçratıp merdivenlerden aşağı yuvarladı. Adamlar durup Jimmy'nin kıpırdamasını beklediler.

«Jimmy!» diye bir çığlık attı Molly Ann. Morris'in elinden kurtularak Jimmy'e koşup vücuduyla onunkini örttü. Elbisesi Jimmy'nin kanıyla kıpkırmızı olmuştu. Dehşet ve yaşlarla dolan gözlerini adamlara çevirerek, «Lütfen!» diye yakardı. «Lütfen, Jimmy'ne bir daha ateş etmeyin!»

Jimmy'nin vücudu kasılıp titredi. Adamlar mihaniki olarak hemen, tekrar ateş ettiler. Kurşunlar Molly Ann'i kocasından ayırıp beyaz beton sokağa doğru fırlattı. Şimdi kendi kanı kocasınıninkiyle karışmış, birkaç saat önce yıkayıp ütülediği sade beyaz elbise kıpkırmızı olmuştu.

Morris onlara hayretle bakarak, «Tanrım! Ne yaptınız?» dedi.

Richfield, «Silâhla üzerimize geldi,» dedi.

«Ne silâhi?» diye bağırdı Morris. «Jimmy'nin üzerinde silâh yoktu. Silâhını ben evde bıraktırdım.»

Richfield silâhını ona doğru doğrultarak, «Pis Yahudi,» dedi. «Beni yalancılıkla mı itham ediyorsun sen?»

«Evet! Allah belânı versin. Hem yalancı, hem de katilsin sen!»

Şerif yardımcısının 38'lik tabancasından çıkan kurşun Morris'in omzuna saplanarak onu yere devirdi. Acıyla perdelenen gözleri Richfield'in silâhını doğrultup dikkatle nişan aldığını görüyordu. Artık her şey bitmişti. Yitirecek bir şeyi kalmamıştı. «Yalancı! Katil!» diye bağırdı.

Ama şerif yardımcısı ateş edemedi. Birden şerifin kendisi olay yerine yetişmişti; çevreyi saran yardımcılar da kalabalığı oradan uzak tutmaya çalışıyorlardı. Şerif yaklaşmış Morris'e baktı. «Pis Yahudi,» dedi tıslar gibi. «Bir saat sonra buradan bir tren kalkacak. Ben dindar bir insan olduğumdan seni o trene bindirmeden önce kolunu bir doktora pansuman ettireceğim. Dostlarına da söyle. Eğer burada bir daha bir yahudi anaşist ya da tahrikçi görecek olursak onu anında öldüreceğiz.» Yardımcılarından birine döndü. «Şunu Dr. Johns'a götür, sonra da trene bindir.»

Morris'le şerif yardımcısı kendilerine merakla bakanların arasından geçtiler. Arkasından şerifin, kalabalığa, «Şimdi artık dağılın, evlerinize gidin,» dediğini duydu Morris. «Yasalar gereğini yerine getirir. Kaygılanmayın.»

ON BEŞİNCİ BÖLÜM

Jeb arabanın yolun aşağısındaki ormandan çıkıp yaklaştığını gördüğünde, batı tarlasını sürüyordu. Arabada iki kişi oturuyordu. Henüz Jeb'in, onların kim olduğunu anlamayacak kadar uzaktaydılar. Ama Jeb işini bırakıp gelenleri karşılamak üzere yola indi.

Adamlardan birini giydiği geniş kenarlı siyah şapkasından tanıdı: Peder Dan. Onun burada ne işi olduğunu merak etmekten kendini alamadı Jeb. Peder genellikle düğünlere, vaftiz ve cenaze törenlerine gelirdi.

Araba biraz daha yaklaşıncı Rahip Dan'ın yanında oturanı da tanıdı: Roscoe Craig. Araba önüne gelip durdu. Jeb gülümseyerek yaklaştı. «Peder Dan,» diye başladıysa da birden durdu. Yüzündeki gülümseme siliniverdi.

Rahip arabadan inip ona yaklaştı. «Sana kötü haberlerim var, Jeb...»

Jeb ona, sonra Roscoe Craig'in yorgun, bitkin yüzüne baktı. Hiçbir şey söylemeden üstü açık arabanın arkasına yürüdü. Üzeri muşambayla kaplı iki tabut yan yana duruyordu.

Yanına gelen pederin ayak seslerini duydu. Jeb ondan yana dönmeden, «Molly Ann'le Jimmy, değil mi?» dedi. Cevap beklemiyordu. Biliyordu.

Bakışlarını ucuz tahtadan yapılmış tabutlardan ayır-

madan, «Ne oldu?» diye sordu. Sesi anlamsız ve donuktu.

Rahip cevap vermedi. Roscoe Craig oturduğu yerden ona doğru dönerek, «Önceki gün mahkeme binasının önünde vuruldular,» dedi. «Daha önce getirecektik ama morg doktoru bırakmadı. Onları buraya gömmek isteyeceğinizi düşündük.»

Jeb, «Doğru,» diye başını salladı. «Teşekkür ederim. «Başını kaldırıp Roscoe'ya baktı. «Kim öldürdü?»

«Clinton Richfield'le iki kabadayı. Onları bekliyorlarmış. Jimmy silâhlı bile değildi. Ona yardım etmek için koşan Molly Ann'i de vurdular.»

Jeb'in yüzü taştan yapılmış gibiydi. Arabaya çıkıp muşambayı kaldırdı. Sırayla tabutların kapaklarını açarak içlerine baktı. Derin bir iç çekti. Birden ağzı kupkuru olmuştu. Titreyen elleriyle tabutları kapadı. Bakışlarını yine Roscoe Craig'e çevirdi. «Şerif suçluyu hapse attı mı?»

Roscoe başını hayır gibilerinden salladı. «Meşru müdafaa dediler.»

«Ama Jimmy'nin silâhı yok demiştin?»

«Yoktu. Mutfaktaki dolaba koyduğu ben yanındaydım. Yalan söylediler.»

Jeb'in bakışları şimdi buz gibiydi. «Katiller nerede şimdi?»

«Parayla tutulan iki adam gittiler. Burada yalnızca Clinton var.»

Jeb başını salladı. Peder'e dönerek, «Siz benimle eve kadar gelin, peder,» dedi. «Karıma söylemek için. Siz karımla meşgul olurken ben Roscoe'yla mezarları hazırlarım.»

Rahip, «Kötü düşünceler beslemeni istemiyorum, Jeb,» dedi. «Zaten yeterince ölen oldu.»

Jeb bir şey söylemedi. Batı tarlasına doğru giderken, «Ben hayvanı alıp geleyim de eve gidelim,» dedi. Sonra tarlanın kıyısında durarak arkaya baktı. «Tabutları çivile,»

dedi Roscoe'ya. «Karımın Molly Ann'i o halde görmesini istemiyorum. Çok güzel bir kızdı o!»

Mezarların üzerini toprakla örttüler. Jeb iki küçük tahta haçı alarak her mezarın başına birini dikti. Geriye çekilip baktı.

Tahtaların üzerindeki yazı ateşte kızdırılmış bir demir çubukla yazılmıştı. Birinde, MOLLY ANN SIMPSON, kızımız, yazıyordu. Diğerlerinde de JIMMY SIMPSON, **Molly Ann'in kocası.**

Jeb, çevresinde çocuklarla mezarların ayakucunda duran karısına baktı. Yüzü ısırapla daha da buruşmuş gibiydi kadının. Kollarını bilmeden, farkında olmadan iki yana uzatmış, çocuklarını kendine doğru çekmişti. Başını kaldırıp kocasına baktı bir an. Sonra, «Ben Bay Craig'le pedere yemek hazırlayayım,» dedi. Eve gitmek için döndüler.

Anneyle çocuklar onları duyamayacak kadar uzaklaşınca Jeb, «Sanırım bir kadeh bir şey içmek iyi olacak,» dedi.

Peder Dan başını salladı. «İyi olur. Dilim damağım kurumuştur.»

«Peşimden gelin.»

Yemekten sonra Jeb'le Roscoe dışarı çıktılar. Rahip, Marylou'yla konuşmak için kaldı. İki erkek evin önündeki merdivenlere oturup siyah küçük sigaralarını yaktılar. Jeb, «Hiç anlamıyorum,» dedi.

Roscoe bakışlarını yerden ayırmıyordu. «Grevi ancak böyle sona erdirebilirlerdi. Herkes Jimmy'e güveniyordu. Artık o öldükten sonra kimse ne yapacağını bilemez oldu. Bazıları fabrikalara dönmeye başladılar bile.»

Jeb yine, «Bilmiyorum,» dedi. «Richfield'ler dostumuzdu. Clint neden böyle bir şey yapsın? Anlamıyorum.»

«Babası fabrikada işçibaşı. Bütün aile greve karşı çıktı.»

«Ama bu öldürmek için bir neden değil ki... Biz onlara bir kötülük etmedik ki...»

Roscoe ona baktı. Jeb işçilerle işveren arasındaki görüş ayrılığını bilmiyordu. Jeb için her şey kişiler arasındaki özel ilişkilere bağlıydı. Kan davasını anlardı... O ortam içinde doğup büyümüştü. Ama grev bambaşka bir şeydi. Bunu asla anlayamazdı. Jeb'i suçlamamak gerekirdi. Babasıyla en büyük oğlu öldürüldüğünde o da anlamamıştı. Ama sonra bunun ne olduğunu kavramıştı.

«Duygularını anlıyorum, Jeb,» dedi. «Oğlumla babamı da onlar öldürdüler.»

«O zaman sen ne yapmıştın?»

«Ne yaptığımı biliyorsun. Savaşa tutuştum onlarla.»

Roscoe bir an sustuktan sonra ekledi. «Ama artık bir şey bilmiyorum.»

«Neyi bilmiyorsun?»

«Benim kadınla konuştum da,» dedi Roscoe. «Artık bizim için burada hayat kalmadı. Belki de Detroit'e gideceğiz. Otomobil fabrikaları iyi para veriyormuş.»

Jeb bir süre sustuktan sonra, «Orada rahat edeceğinizi hiç sanmam,» dedi. «Biz çiftçiyiz, kent adamı değil.»

«Başka ne yapabiliriz ki? Ya çalışacağız ya da açlıktan öleceğiz. Benim kadın oradaki akrabalarından mektuplar alıyor. İyi para kazanıyorlarmış. Saatte üç dolar. Bazen daha fazla bile alıyorlarmış.»

Yine sustular. Sonunda Jeb, «Kente geleceğim,» dedi.

Roscoe ona baktı. Jeb'in yüzünden bir şey okunmuyordu. «Ne zaman?»

«Yarın sabah.» Jeb ona baktı. «Sana güvenebilir miyim?»

Roscoe bir an durdu. Sonra başını ağır ağır sallayarak, «Güvenebileceğini biliyorsun,» dedi.

Kadın onun yatakta kıpırdadığını, sonra kalkıp kalkıp odadan sessizce çıktığını duydu. Artık dayanamayacak hale gelinceye kadar bekledi. Sonra o da kalkıp mutfığa geçti. Mutfakta kimsecikler yoktu.

Kapıyı açıp avluya baktı. Orada da yoktu. Gecenin serin havasına çıkıp mezarlardan yana baktı. Jeb mehtabın soluk ışıklarında durmuş mezarlara bakıyordu. Gecenin çiğiyle kaplanan küçük tahta haçlar gümüş gibi parlıyorlardı.

Marylou hemen içeri girip sırtına bir şal alarak tepeye doğru yürüdü. Jeb onun adım seslerini duydu ama dönüp bakmadı.

Biraz sonra, «Clint Richfield'in kızımızı vurması için bir neden yoktu,» dedi. «Bir kadındı o. Kavgalarının bir parçası değildi.»

«Bunu düşünme artık. Ben düşünmemeye çalışıyorum.»

«Richfield'lerle iyi dosttuk. Bunu yapmamalıydılar.»

«Kismet böyleymiş, Jeb. Elimizdekilerin değerini bilirim. Çocuklarımız var. Daniel'le gurur duymalıyız. Tanrıya şükürler olsun.»

Jeb ona döndü. «Tıpkı Peder Dan gibi konuştun.»

«Ama güzel konuşuyor o. Geçmişe değil, geleceğe bak, diyor.»

«Onun böyle söylemesi çok kolay. Bu mezarda yatan onun kızı değil.» Jeb birden dönüp tepeden inmeye başladı.

Marylou bir an onun peşinden baktı. Sonra ardından gitti. Mutfağa gridiğinde Jeb elinde pırıl pırıl Winchester tüfeğiyle orada oturmuştu. Kadın dehşetle irkildi. «Hayır, Jeb,» diye atıldı. «Yapma.»

Adam onu bir yabancıya bakar gibi buz gibi bakışlarla süzdü.

«Artık cinayetlere paydos, Jeb. Molly Ann'i geri getiremezsin ki...»

«Anlamıyorsun, bre kadın! Bu bir onur sorunu. Bu işin icabına bakmazsam başım dik dolaşamam.»

«Richfield'lerle kan davasına girişmen hiçbir şey kanıtlamaz. Biz onların peşinden gideceğiz, onlar bizim peşimize düşecekler, sonunda ne Huggins, ne de Richfield diye biri kalacak. Çocuklarını düşün. Onları babasız bırakma, Jeb.»

«Beni kimse öldüremez.»

«Nerden bu kadar emin olabiliyorsun?»

Jeb bir an cevap vermedi. Sonra ayağa kalktı. «Bütün dünya beni bir alçak diye küçük göreceğine, kızımın yanına gömüleyim daha iyi, Marylou.»

Marylou yaklaşıp ona sarıldı. «Bir bebeğimiz daha olur, Jeb,» dedi. «Bir Molly Ann daha.»

Jeb derin bir soluk aldı. Kendini onun kollarından yavaşça kurtararak, «Hayır, Marylou,» dedi. «Sorunun çözümü böyle olamaz. Bunu sen de biliyorsun.»

Marylou onun kapıya doğru gidişini gözyaşları içinde izledi. Jeb kapıda durup ona baktı. «Yarın akşam dönerim.»

Marylou nasılsa kendinde konuşacak gücü buldu. «Kalın bir şey giysen iyi olur, Jeb. Gece hava soğuk oluyor.»

Jeb başını salladı. «Koyun postu ceketimi alacağım.»

Sonra gitti. Marylou kendini sandalyeye bir külçe gibi bıraktı. Az sonra dışardan atın arabaya koşulmasının çıkardığı sesler geldi. Çok geçmeden de araba yola doğru yavaş yavaş harekete geçti.

ON ALTINCI BÖLÜM

Şerif Jason Carter mahkeme binasının arkasındaki bürosunda öfkeyle dolaşıp duruyordu. Odanın öteki yanındaki açık kapıdan bir yardımcısının küçük hapishanedekilere kahve dağıttığını gördü. Bu sabah hücrelerin yalnızca dördü doluydu. O da her zamanki gibi sarhoşlar, orada burada kavga çıkaranlarla. Bir yıldan fazla zamandır ilk kez kent sakindi. Artık grevcilerin gösterileri olmadığı gibi, bazıları işlerinin başına dönmeye başlamışlardı bile. Böyle sinirlenip tedirginleşmesi için hiçbir neden yoktu.

Yardımcısı işini bitirip geldi. «Hepsinin de karnı doydun, Jase,» dedi. «Şimdi ne yapmamı istiyorsun?»

Carter ona pis pis baktı. «Paraları var mı?»

Yardımcı bilmem gibilerinden başını salladı.

«Eğer varsa, her birinden bir dolarlık ceza kes, defet gitsinler.»

«Ya paraları yoksa?»

«Yine gitsinler. Burada yan gelip yatıyorlar. Bir de karınlarını doyuralım diye para harcıyoruz.» Yardımcı gitti.

Carter masasına oturdu. Kendi kendine küfrederek önüne bir kâğıt çekip rapor yazmaya başladı. İşinin en nefret ettiği yanıydı bu. Kendini işine öylesine vermişti

ki, kapı birden açılıp da Clint Richfield kan ter içinde gince âdeta yerinden fırladı. Clint'in yüzü sapsarıydı. «Galiba Jeb Huggins buraya gelmiş.»

Şerifin öfkesi tepesine vurdu. «Allah belânı versin, Clint! Neden dediğim gibi yapıp burdan hemen gitmedin sen?»

«Kaçmaya neden yoktu ki... Ben görevimi yaptım?»

«Görevin kızı öldürmek değildi.»

Clint, «Sana dedim ya, Jimmy silâhına davranmıştı,» diye atıldı.

Şerif ona nefretle bakarak, «Ölümler silâhlarına davranmazlar,» dedi.

«Öldüğünü nerden bilebilirdim ki?»

«Tanrım!» Şerif önündeki kâğıda baktı. Sonra, «Jeb'in geldiğini nerden biliyorsun?» diye sordu. «Onu gören olmuş mu?»

«Küçük erkek kardeşim bu sabah okula giderken Craig'lerin evi önünde tuhaf, şimdiye dek hiç görmediği bir atlı araba görmüş. Hemen koşup bana haber verdi.»

«Bir başkası olabilir,» dedi şerif. Ama olmadığını biliyordu. Kendine hâkim olmaya çalışarak duvardaki çividen tabanca kemerini alıp beline taktı. Büyük Ingersoll'una baktı. «Sekiz on beş treni yarım saate kadar burada olacak. Seni o trene bindireceğim.»

Clint ona huzursuz huzursuz baktı. «Eve gidip giyeceklerimi alayım bari.»

«Giyeceklerini sana sonra yollarız. Yine bir kan davasının başlamasını istemiyorum!»

O sırada içeriye yardımcısı girdi. Şerif ona, «Sen benim yerime bak şimdi,» dedi. «Biz Clint'le bir parça dolaşmaya çıkacağız.»

Clint iyiden iyiye sinirliydi artık. «Yanına yardımcı faşan almayacak mısın?» diye sordu.

Şerif başını olumsuz anlamda salladı. «Dikkati çeke-
riz. Jeb Huggins'i iyi tanırım. Çocukluğumuz birlikte geçti.
Bir ordu gelse seni onun elinden kurtaramaz. Bence bura-
dan sessiz sedasız çıkmak en iyisi. Arka kapıdan. Kentin
öteki ucundaki istasyona gider, treni bekleriz.»

Şimdi Clint'in yüzü ter içinde kalmıştı. «Ya Jeb bizi
bulursa?»

«O zaman hemen dua etmeye başla ki, ben onu fik-
rinden vazgeçirebileyim. Son yirmi yıl içinde Jeb bütün
atış yarışmalarında birinci geldi. Bunu aklından çıkarma.»
Şerif susup karşısındakine baktı. Clint'in ne denli tedir-
ginleştiğini görünce, «Kaygılanma,» diye ekledi. «Bizi bu-
lamayacak.»

Clint huzursuz huzursuz başını salladı. Durmadan
yutkunuyordu.

Şerif şapkasına uzandı. «Evet, hadi gidelim.»

Istasyonun işaret kulesinin arkasından ortaya çıktı-
lar. Uzaktan uzağa trenin düdüğü geliyordu. Şerif, «Sen
burada bekle,» dedi. «Ben istasyona gidip çevreye bir göz
atayım. Ben işaret verinceye kadar yerinden kıpırdama.»

«Peki, Jase.»

Şerif, «Kimseye de görünme,» diye atıldı. «Yerini bel-
li etme.»

Şerif rayları geçip istasyona doğru yürüdü. Görebil-
diği kadarıyla orada her zamanki kişilerin dışında dikkati
çekecek biri yoktu. İstasyon müdürü Pokey, birkaç yaşlı
adam ve hamal George treni bekliyorlardı.

Onu ilk gören Pokey oldu. «Nasılsın, şerif?» Saba-
hın bu saatinde burada ne işin var? Kentten gidiyor mu-
sun?» Kendi şakasına kendisi güldü.

«Pek değil.»

Ses, şerifin arkasındaki istasyon kapısından geldi. «Gerçekten burada ne işin var, Jase?»

Şerif yıldırım gibi döndü. Jeb kapının eşiğinde duruyordu. 30 - 30'luk Winchester tüfeğini koluna dayamıştı. «Nasılsın, Jeb,» dedi, şerif.

«Sorumu cevap vermedin, Jase.» Jeb'in sesi buz gibiydi.

«Çevreye şöyle bir bakayım dedim, Jeb. Farkında olmadan buralara kadar gelmişim.»

«Bu arada Clint Richfield'e rastlamadın mı acaba?»

«Hadi, hadi, Jeb. Senin o işle bir ilgin yok. Grev seni ilgilendirmez ki...»

«Molly Ann'i de ilgilendirmezdi. Ama yine de onu öldürdü.»

«Bir kaza oldu, Jeb. Jimmy'nin silâhına davrandığını sanıp ateş etmişler.»

Kapıda, Jeb'in hemen arkasında beliren Roscoe, «Jimmy'nin silâhı yoktu,» dedi. «Ustelik onun daha ilk kurşunları yediğinde öldüğünü herkes biliyor.»

«Bilmelerine imkân yok,» diye atıldı şerif. Jeb'e baktı. «Bana inanmalısın, Jeb. Molly Ann'ini öldürmeye kim senin niyeti yoktu. Sonra Jimmy'nin elinin yakınında silâh da bulmuşlar.»

Roscoe, «Onu Jimmy'nin elinin altına sonra koydular,» dedi.

«Koydularsa bile benim haberim yok. Jeb, beni çok eskiden beri tanırırsın. Böyle işlere kalkışmayacağımı da bilirsin, değil mi?»

Jeb platforma çıktı. Dikkatle çevresine bakınıyordu. Trenin sesi ikinci kez daha yakından duyuldu. Şerif içinden Clint'in işaret barakasının arkasında durmasına, aptalca bir şey yapmamasına dua ediyordu. Onun trenin gerisine gizlenip sonra da arkadan binmeyi düşünecek kadar akıllı olmasını diliyordu.

Düdük daha da kuvvetle duyuldu. Jeb trenin işaret barakasının gerisinde görüneceği yere doğru baktı. Tüfeğini bir elinden ötekine geçirmek üzereydi. Şerif içgüdüsel bir hareketle bir adım geri çekildi. Ateş hatında yakalanmaya hiç niyeti yoktu. Eğer Jeb tüfeğini öteki eline alırsa, Clint kendisinin nerede olduğunu Jeb'in anladığını sanacaktı.

Şerif haklıydı. Ama yeterince hızlı davranamadı. Clint'in ilk kurşunu şerifin bacağına saplandı. Adam yere yuvarlandı.

Jeb kurşunun atıldığı yere doğru koşmaya başlamıştı bile. Roscoe şerifin üzerinden atlayarak Jeb'i izledi. «İşaret barakasının arkasında!» diye bağırdı.

Şerif dönüp ellerine dayanarak doğruldu. «Allah kahretsin, Jeb!» diye haykırdı. «Yapma. Yeniden bir kan davası başlatacaksın. O zaman peşine takılacaklar. Daniel...» Ama ondan sonra söyledikleri istasyona giren trenin gürültüsünde boğuldu. İstasyon müdürüyle zenci hamal George ona dehşetle bakıyorlardı. İlk harekete geçen George oldu. «Vuruldunuz mu, şerif?»

«Orospu çocuğu beni bacağımdan vurdu.»

«Size yardım edeyim.» George yaklaştı.

«Pokey bana yardım eder. Sen şimdi o kara kıcını kaldır da doğru benim büroma gitti. Bütün şerif yardımcıları buraya gelsinler!»

George bir an durakladıktan sonra platformdan atlayıp koşmaya başladı. O sırada tren durmuş, platforma her zamanki gibi iki posta çuvalı bırakılmıştı. Trenden ne inen vardı, ne de binen. «Pokey, buraya gel de kalkmama yardım et,» diye istasyon müdürüne bağırdı şerif.

«Ama benim trene bakmam gerek!»

«Trenin canı cehenneme! Kan kaybından öleceğim ben!» İşaret barakası tarafından silâh sesleri duyuldu. Sonra her yeri derin bir sessizlik sardı.

Şerif, «Ah, Tanrım!» dedi. Uzanıp platformun tahtasına tutundu. Doğruldu. Tek eliyle pantolonunun kemerini çözüp aldı. Kanamayı durdurmak için bacağına sıkmaya çalışıyordu.

Tren hareket etti. Ağır ağır istasyondan çıktığı sırada rayların karşı tarafından bir feryat geldi. «Şerif!»

Şerif başını kaldırıp baktı. Clint gömleğinin göğsü kan içinde, orada duruyordu. «İyi misin, Clint?» Şerif bir an için bacağına unutmuştu.

Clint sanki ne cevap vereceğini düşünüyormuş gibi bir an durduktan sonra, «Beni vurdular, şerif!» diye bağırdı. Sonra rayların üzerine yüzüstü düştü.

«Ah, Tanrım! Yavaş ol, doktor,» diye inledi şerif. Dr. John'ın muayenehanesindeki masada acıyla kıvranıyordu.

«Bir bebek gibi kıpırdanıp durmayı bırak,» diye doktor onu azarladı. «Kurşunu başka nasıl çıkarabilirim ki!»

«Canım yanıyor, doktor.»

«Elbette yanacak. Neyse şanslıymışsın da kurşun kemiğe gelmemiş. Bacağının elden gitmesi kesindi o zaman.» Doktor dönüp arkasındaki masadan viski şişesini aldı. «Şundan bir yudum daha iç,» diye ekledi.

Şerif söyleneni yaptı.

Doktor ona ne yaptığını belli etmeyecek bir hızla davranarak işini bitirdi. Şerif bacağına kızgın bir demir sokulmuş gibi oldu. Elinde olmadan acıyla avaz avaz haykırdı.

Doktor, «Artık bağırmayı bırak,» dedi. «Tamam. Bitti.» Sonra forsepsin ucundaki kurşunu gösterdi.

Sam Fitch'le Clint'in babası Mike Richfield masaya yaklaştılar. Doktorun görevini tamamlaması için odanın öteki köşesinde bekliyorlardı. «Oğlumu öldürenlerin peşi-

ne takılacaksın, değil mi, şerif.»

«Hayır.»

Richfield ona hayretle baktı. «Ama oğlumu öldürdüler, şerif!»

«Clint odun kafalının tekiydi. Ona harekete geçmemesini, bir şey yapmamasını öğütledim. Ama dinletemedim. Ateş etmeye başladı. Dünyanın neresinde olursa olsun jüri onu suçlu bulur. Jeb kendini savundu. Bacağımdan çıkan kurşun da bunun kanıtıdır.»

«Ama onun peşine düşmüşlerdi.»

«Oğlun ateş edinceye kadar onun orada olduğundan bile haberleri yoktu. Clint'in bütün yapacağı şey o trene gizlice, kimseye görünmeden atlayıvermekti.»

«Onları yakalamalısın, şerif,» dedi Sam Fitch, «Bu senin görevin. Bunun için yemin ettin.»

«Benim yeminim kent sınırları içinde geçerli,» diyerek şerif onun gözlerinin içine dik dik baktı. «Huggins'lerin eviye bu sınırın dışında.»

Richfield, «Oğlumun kanı öcünün alınmasını istiyor,» dedi.

Şerif hemen atıldı. «O halde Jeb Huggins'in, kızının ölüsüne baktığında neler hissettiğini çok iyi anlıyorsunuzdur.» Dirseklerinin üzerinde doğruldu. «Siz beni dinleyin ve bu işi burada kesin.»

Fitch, «Peki, sen ne yapacaksın?» diye sordu.

«Eyalet polisine bildireceğim durumu.»

«Onların hiçbir şey yapmayacaklarını biliyorsun.»

Şerif bir şey söylemedi.

Doktor, «Tamam,» dedi. «Artık kalkabilirsin.» Şerifi oturur duruma getirdi. Sonra ayağa kalkmasına yardım etti. «Nasıl?»

«Acıyor.»

«Bir süre acıyacak elbette. Yalnız yaralı ayağına fazla yüklenmemeye çalış.»

Sam Fitch, «Görevin yeniden başlamasına izin veremeyiz,» dedi.

Şerif yine bir şey söylemedi. Yardımcılarından biri gelip koluna girdi. Şerif kapıya doğru tek ayağı üzerinde hoplayarak gitti.

Fitch, «Beni yine serserilere muhtaç ediyorsun, Jase,» diye ekledi. «İyi bir işten olacaksın. Hata ediyorsun.»

Şerif eşikte durdu. «Hata eden ben değilim, Sam. Hayatının en büyük hatasını yapacak olan sensin.»

Odadakiler onun yardımcısının omzuna dayanarak çıkıp gidişine baktılar.

Sam Fitch, Richfield'e döndü. «Adamları öğle treniyle buraya getirebilirim.»

Richfield susuyordu.

«Bir tek kurşun şerifin ne mal olduğunu ortaya koydu,» diye ekledi Sam Fitch. «Korkağın biriymiş. Saat birde benim dükkânda buluşuruz.»

Richfield bakışlarını ondan kaçırıyordu. «Ben sizinle işbirliği yapmayacağım, Bay Fitch. Şerif haklı. Yeterince kan döküldü. Kan davası gütmek doğru değil.»

«Hepiniz de korkaksınız.» Şimdi Fitch'in sesi nefretle doluydu. «Ben sizsiz de işimi beceririm. Ama sakın bir daha penden yardım istemeye gelmeyin, avcunuzu yalarsınız.» Fitch öfkeyle çıkıp gitti.

Bir an odada derin bir sessizlik oldu. Sonra Richfield doktora döndü. «Oğlum için gerekeni yaparsın, değil mi?»

«Elbette.»

«Teşekkür ederim.»

ON YEDİNCİ BÖLÜM

Sarah Andrews onun yataktan kalktığını hissedince gözlerini açtı. Hava yeni ışımaya başlamıştı. Sandalyenin üzerine katlayıp koyduğu pantolonunu almaya giden genç çıplak vücudu bembeyaz ışıldıyordu. Pantolonunu alırken derisinin altındaki kasları kımıldadı. Genç kadın içinin titrediğini hissedip soluğunu tuttu. Hiç böylesine güçlü duygulara kapılmamıştı. Bay Lewis üç ay önce maden işçilerini örgütlemeye geldiği gecedan beri bu hep böyle oluyordu.

O akşam kapının çalındığını duyduğunda Sarah Andrews nerdeyse uyumak üzereydi. Hemen yataktan kalkmış, sırtına bir şey alarak kapıyı açmaya gitmişti. Açmazdan önce de, «Kim o?» diye sormuştu.

«Benim, Bayan Andrews.»

«Ama ben yattım bile...»

«Özür dilerim, Bayan Andrews. Sizi rahatsız etmek istemezdim. Asla. Neden geç kaldığımı, söylemeye gelmiştim de...» Bir anlık bir sessizlik oldu. Sonra kapının gerisindeki yumuşak ses yeniden duyuldu. «Sabaha görüşürüz.»

Sarah Andrews birden ertesi günün pazar olduğunu anımsamıştı. Pazar günleri odun kesmeye gelirdi Daniel.

Okul da olmadığından biraz geç kalkmasında bir sakınca yoktu. «Bir dakika,» diye çıktı. «Şimdi uyanığım. İçeri gel. Hâlâ sıcak kahvem var.»

Sarah Andrews sürgüyü çekip kapıyı açtı. «Sizi rahatsız etmiyorum ya?» diye oğlan sordu.

«Hayır. Gir içeri.»

Daniel içeri girdi. Sarah kapıyı kapadıktan sonra, «Sen burada bekle, ben lambayı yakayım,» dedi. «Bütün gece başına bir şey mi geldi diye seni merak ettim, Daniel.»

«Bir toplantıya gitmek zorunda kaldım da.»

«Bir toplantı mı? Hangi konuda?»

Daniel durakladı. «Size söylemem gerekip gerekmediğini bilmiyorum,» dedi sonra. «Bu konuda hiç kimseyle konuşmayacağıma söz verdim.»

«Yasa dışı bir şey değildi, değil mi?»

«Hayır, değildi.»

«O halde bana anlatmak zorunda değilsin. Otur. Ben kahvenin altını yakayım.»

Odaya döndüğünde Daniel hâlâ ayakta duruyordu. Ibrikle fincanları masanın üzerine koydu. «Neden oturmuyorsun, Daniel?»

«Saate gözüm ilişti. Onu geçiyor. Vaktin bu kadar geç olduğunu farketmedim. Gitsem daha iyi olacak.»

Sarah fincanlara kahve doldururken, «Aptallık etme,» dedi. Fincanı ona uzattı. Bunu yaparken sabahlığının önü açılmıştı. Delikanlının kıpkırmızı kesildiğini, bakışlarını ondan kaçırmaya çalıştığını gördü. Sarah'ın ne olduğunu anlaması bir an sürdü. Başını eğip baktı. Sabahlığının altındaki hemen hemen şeffaf gecelikten çıplak vücudu görünüyordu. Genç kadın birden kanının ateşlendiğini, göğüslerinin kabarıp geceliğinin kumaşını âdeta ittiklerini hissetti. Dizleri de titremeye başlamıştı. Düşmemek için

masaya tutundu. Ama önünü kapamak için hiçbir harekette bulunmadı. «Daniel?»

Daniel bakışlarını kahve fincanından ayırmıyordu. «Evet, Bayan Andrews?»

«Neden bana bakmıyorsun?»

Daniel bir an durdu. Sonra, «Giysiniz...» dedi. Cümlesini tamamlayamadı.

«Bana bakmanı istiyorum.»

Daniel bakışlarını ağır ağır ondan yana çevirdi. Kahve fincanını tutan elleri titriyordu.

Sarah ona yaklaşıp fincanı aldı, masanın üzerine bıraktı. «Hiç bir kadınla beraber oldun mu, Daniel?»

Daniel yine bakışlarını kaçırdı. «Hayır, bayan.»

«O halde heyecanlandığında ne yaparsın?»

Daniel cevap vermedi.

«Bir şey yapman gerekir. O haldeyken ortalıkta dolamazsın ki!..»

«Kendi kendimi tahmin ederim.»

«Sık sık mı?»

Daniel başını salladı. Yüzü utançtan mosmor olmuştu şimdi. «Sabahları ve geceleri. Bazen de öğlenleri...»

Sarah heyecandan bayılacak gibi olduğunu hissediyordu. «O anda kimi düşünürsün?»

Daniel birden bakışlarını ona çevirdi. «Sizi.»

«Seni görmek istiyorum, Daniel.»

Daniel kıpırdamadı. Sarah yaklaşıp elini onun pantolonunun üzerine koydu. Elinin altında bir kalp gibi atan sertliği hissetti. Hemen pantolonun düğmelerini açtı. Hapisanesinden kurtulan iri organ Sarah'ın eline değdi. Ve delikanlı bir anda boşalıverdi.

Sarah, «Tanrım!» diye fısıldadı. Artık ayakta duracak hali yoktu. Daniel'in önünde diz çöktü. Çılgın gibi göğsünü Daniel'e dayadı.

Yarım saat sonra Sarah'ın yatağında çırılçıplaktı. Genç kadın şimdiye dek duymadığı hislerin etkisiyle bir düş âleminde yaşıyor gibiydi. Hiç böyle olmamıştı. Eski-den bu gibi durumlarda hep kullanıldığı duygusuna kapılmıştı. Oysa şimdi kendinden de veriyordu. Daniel'in kıpırdadığını hissetti. Doyuma ulaşmak üzere olduğunu gösteren ilk titremeler başlamıştı. Sarah hemen onun duyarlı yerlerinde elini dolaştırarak fısıldıyordu. «Henüz değil, Daniel,» dedi. «Yavaş. Çok yavaş ol.»

Delikanlı uzun bir süre hareketsiz durdu. Sonra Sarah'ın arzusunun uyararak uzun ve yavaş hareketlerle birleşip ayrılıyordu.

«Şimdi daha iyi, Daniel,» diye fısıldadı. Kendi vücudunu ona uydurdu. Sonra erkeğin dudaklarının göğüslerinde dolaştığını farketti. «Bana ne yapmam gerektiğini söyleyin, yalnızca, Bayan Andrews,» dedi Daniel. «Öğreneceğim.»

Sonunda Daniel yorulmak bilmeyen, bıkmaz usanmaz bir âşık olduğunu kanıtlamıştı. Sarah bile bazen ona şaşırmaktan kendini alamıyordu. Delikanlıya şöyle bir dokunması bile yetiyordu kimi zaman.

Onu bir türlü alıştıramadığı şey kendisine Bayan Andrews diye hitap etmesiydi hep. En gizli, içten anlarda bile ona Sarah dedirtememişti. Sonunda da bundan vazgeçmişti. Belki de delikanlının kafasının bir yerinde daima onun öğretmeni olarak kalacaktı.

Yatak odasının dışında Daniel asla sınırı aşmıyordu. Sarah'nın verdiği dersleri çalışıyor, ödevlerini yapıyor, kitapları okuyordu. Delikanlıdaki öğrenme hırsı ve hızı Sarah'yı onunla sevişmek kadar heyecanlandırmaktaydı.

Böylece aylar geçmişti. İşte, mayısın son günleri yaklaşıyordu. Sarah okulun yaz tatiline gireceğini, evine git-

mek zorunda olduğunu düşünmemeye çalışmaktaydı. Belki de gelecek ders yılında buraya dönemeyecekti. Bunu da aklına getirmemeye bakıyordu.

Daniel pantolonunu giyip dışarı çıktı. Birkaç dakika sonra avludan balta sesleri gelmeye başlamıştı. Sarah gözlerini kapadı.

Onu birden uyandıran şey pencereden giren güneş ışıkları değildi. Sessizlikti. Bir an kıpırdamadan yattı. Sonra dışardaki balta seslerinin kesilmiş olduğunu farketti. Yatağın yanındaki saate baktı. Sekizi birkaç dakika geçiyordu. Aslında Daniel odun kesme işini saat ondan önce bitiremezdi.

Sarah Andrews doğrulup pencereden dışarı baktı. Daniel bir yabancıyla konuşuyordu. Baltası hâlâ elindeydi. Yabancıнын sırtı pencereye dönüktü. Bu yüzden Sarah onun kim olduğunu göremiyordu ama üstü başı çamur içindeydi adamın. Sonra Daniel baltayı yere bırakıp eve doğru geldi. Yabancı da peşinden. Sarah hemen sırtına sabahlığını geçirip bitişik odaya geçti.

Daniel içeri girdi. Hemen ardından da yabancı. Daniel, Sarah'ya bir an baktı. Bakışları gölgeli, cildi hastalıklı, sarımsı bir renkteydi. Sanki Sarah'yı görmemiş gibiydi.

Sarah Andrews bilmediği, anlayamadığı bir korkuyla, «Daniel!» dedi.

Delikanlı sürekli gözlerini kırptırıyor. «Bayan Andrews,» dedi. Sesi anlamsız, cansızdı. «Bayan Andrews, bu beni markadaşım, Roscoe Craig.»

Sarah adama baktı. Hemen hemen Daniel kadar uzun boylu ama daha ince yapılydı. İki üç günlük sakalı yüzünü gölgeliyordu. Gözlerinin altında mor çukurlar oluşmuştu. Gömleği, pantolonu yırtılmış, ayakkabıları çamur içinde kalmıştı. Şapkasını çıkardı. Saçları dökülmeye başlamıştı. «Bayan,» dedi.

«Bay Craig...» Sarah, Daniel'e döndü. «Daniel, ne oldu?»

Daniel soruyu yanıtlamadı. «Bay Craig üç gün, iki gecedir yolda,» dedi. «Ona yiyecek bir şeyler hazırlayabilir misiniz?»

Sarah hemen, «Elbette,» dedi.

Daniel yine o anlamsız sesle, «Teşekkür ederim, Bayan Andrews,» dedi. Sonra birden kapıdan çıkıp gitti.

Sarah, «Dainel,» diyerek onun peşinden gitmeye kalkıştı.

Yabancı onu durdurmak için elini uzattı. «Kendi haline bırakın, bayan,» dedi sakın bir sesle. «Geri gelecektir.»

«Sarah şaşkın şaşkın ona baktı. «Ne oldu?»

«Bütün ailesini yitirdi, bayan. Ailesinin bütün fertleri öldürüldü!»

Ambarda yatan Roscoe sesleri duyduğunda vakit gece yarısını çoktan geçmişti. Başını ağır ağır kaldırıp kulak verdi. Konuşmaktan çok bağırmaya alışık oldukları belli erkeklerin sert, ıslığa benzer seslerini duydu. Hemen a-yakkabılarını giyip ayağa kalktı. İçgidüsel bir davranışla eli belindeki silâhı aradı. Sonra tabancasını Huggins'lerin mutfağında bıraktığını anımsayınca kendi kendine küfürler savırdı.

Şimdi sesler daha bir yaklaşmıştı. Dehşet içinde saklanacak bir yer arandı Roscoe Craig. Bulabildiği tek yer bölmedeki atın öte tarafında duran saman yığını oldu. Hemen içine girdi. Ayak sesleri ahıra girdi. Samanların arasından bakan Roscoe birkaç adamın çizmelerini görüp soluğunu tuttu.

Adamlar, orada bir an durdular. Sonra bir çift ayak

saman yığınınına doğru yaklaştı. Roscoe âdeta dehşetle donmuştu. Adam atın yanında durup çevresine bakındıktan sonra arkadaşlarının yanına gitti yine. «Burada kimse yok.»

Bir başka ses, «Git Fitch'e söyle,» dedi. «Onun dediği gibi evin arkasındaki küçük tepeye çıkacağız biz.»

Adamlar ahırdan çıktılar. Roscoe soluğunu koyuverdi. Saman yığınının altından çıkararak dışarısını görebileceği bir yere doğru sürünerek gitti.

Dışarda iki kişi vardı... Parayla tutulmuş katiller! İki si de silâhlıydı. Roscoe bakışlarını eve doğru çevirdi. Orada başkaları da vardı. Belki evin arkasını da çevirmişlerdi. Sonra adamlardan biri silâhıyla işaret verdi.

Sam Fitch karanlığın içinden çıkıp iri gövdesine karşın sessizce yaklaşarak, «Herkes yerini aldı mı?» diye sordu. Fısıltısı ahıra kadar gelmişti.

İşareti veren kişi başını salladı.

Fitch, «O halde meşaleleri yakıp verandanın merdivenlerine koyun,» dedi.

İki kişi sessizce söyleneni yaptılar.

Sam Fitch evden yana, «Jeb!» diye bağırdı. «Senle Roscoe evden elleriniz yukarda çıkmazsanız, biz içeriye geleceğiz!»

Bir anlık bir sessizlik oldu. Sonra evin kapısı aralandı. Jeb'in sesi duyuldu. «Sen misin, Jase?»

«Evet, ne istiyorsun?» dedi Fitch.

«Roscoe burada yok! Ben çıkacağım ama ateş etmeyin. Evde karım, çocuklarım var.»

Fitch, «Sen ellerin havada çık,» diye cevap verdi. «Ateş edilmeyecek.»

Kapı ağır ağır açıldı. Üzerinde pantolonundan başka bir şey olmayan Jeb elleri havada göründü. Meşalelerin sarı ışıklarında vücudu yaldızlıymış gibi parlıyordu.

Roscoe bulunduğu yerden Fitch'in elini indirerek işaret verdiğini gördü. «Haydi!»

Kurşunlar Jeb'i olduğu yerde fırlıdak gibi döndürdükten sonra merdivenlerden aşağı, meşalelerden birinin üzerine doğru yuvarladılar. Meşale verandanın altına doğru kaymıştı. Bir saniye içinde evin kuru tahtaları tutuşuverdi. Alevler duvarlara doğru âdeta birbirleriyle yarış ediyorlardı. Çok geçmeden evin duvarları yıkılmaya başlamıştı. Adamlar toplanmışlardı şimdi. Biri, «İçerdekileri kurtarmalıyız,» dedi.

Bir diğeri, «Eşşeklik etme,» diye cevap verdi. «Oradan artık kimse canlı çıkamaz!»

Birincisi, «Peki, şimdi ne yapacağız?» diye sordu.

«Buradan çekip gideceğiz. Olanlar öğrenildiğinde buralarda görünmek istemem doğrusu.» Yangına büyülenmiş gibi bakan Sam Fitch'e yaklaştı adam. «Bay Fitch...»

«Evet?» Fitch bakışlarını yangın yerinden ayırmamıştı.

«Artık biz gitsek iyi olur.»

Fitch ona döndü. «Bir kazaydı bu. Sen de gördün. Bir kazaydı.»

«Ama kurşunla dolu ceseti gördüklerinde buna kimse inanmayacaktır, Bay Fitch.»

«Onu da hallederiz.» Fitch kendine gelmeye başlamıştı. «Sizler bana yardım edersiniz. Ceseti ateşin içine atarız.»

Adamlar yerlerinden kıpırdamadılar bile.

Fitch onlara baktı. «Sizler de benim kadar suçlusunuz. Her birimizi tek tek astıracak bir delili ortada mı bırakacaksınız?»

Birkaçı hiç konuşmadan Fitch'in peşine takıldı. Jeb'in ölüsünü ellerinden ayaklarından tutup yangının en kuvvetli olduğu yere doğru fırlattılar.

Fitch, «Hadi artık gidebiliriz,» dedi.

Birkaç dakika sonra hepsi de gitmişti. Roscoe bitkin

bir halde doğruldu. Bir zamanlar Huggins'lerin evi olan, hâlâ için için yanan yere doğru sendeledi. Sonra dizleri üzerine çökerek hüngür hüngür ağlamaya başladı. «Ah, Tanrım, böyle bir şeyin o güzelim çocukların başına gelmesine nasıl izin verdin?»

ON SEKİZİNCİ BÖLÜM

«Güneş doğunca Callender'lere gittim,» dedi Roscoe, «İhtiyar Callender'le oğlu beni arabalarına alıp geri getirdiler. Onları gömdük. Callender dua okudu.»

Daniel'in yüzü anlamsızdı. «Bunun için size ve ona teşekkür borçluyum.»

Sarah ona baktı. Daniel'in dönüp gelmesinin üzerinden nerdeyse beş saat geçmişti. Döndüğünde on yıl yaşlanmış gibiydi. Yüzünde beliren çizgiler gençliğini alıp götürmüştü sanki. Bir şey daha olmuştu. Garip ve anlatılması güç bir şey... Sanki Daniel'de bir şeyler olmuş, varlığının bir bölümü bir daha dönmek üzere gitmişti.

Daniel, «Şimdi ne yapacaksınız, Bay Craig?» diye sordu.

«Karımla Detroit'e gidelim diye konuşuyorduk. Orada bana iş bulabilecek akrabalar var. Bir yere yerleşir yerleşmez de ailemi yanıma alırım.»

Daniel susuyordu.

Roscoe, «Artık Fitchville'de yapabileceğim bir şey kalmadı. Her şey aleyhimize döndü. Evimiz, toprağımız elimizden alındı.»

«Sizi suçlamıyorum, Bay Craig,» dedi Daniel. «Siz elinizden geleni yaptınız. Yolunuz çok uzun.»

«Nasılsa giderim.»

«Paranız var mı?»

«Yeterince var. İdare ederim.»

«Ne kadar paranız var?» Daniel ısrar ediyordu.

Roscoe söylemek zorunda kaldı. «Bir dolar altmış sent kadar.»

«Daha fazla paraya ihtiyacınız olacak. Benim yirmi dolarım var. Aileme yollamak için biriktiriyordum. Artık bu para bana gerekli değil. Eğer bunu size borç veririm babam da çok sevinirdi.»

Sarah susuyordu. Bu erkeklerin gururu bazen onun anlayışını aşmaktaydı. Eğer Daniel borç olarak verdiğini söylemese karşı taraf bu parayı asla kabul etmezdi.

«Pekâlâ. Borcumu en kısa zamanda öderim, Daniel.»

«Ne zaman yola çıkmak istiyorsunuz?» diye sordu Sarah.

Roscoe bakışlarını ona çevirerek, «Karanlık çökünce, bayan,» dedi.

«O halde size sıcak bir banyo hazırlayayım. Sonra biraz da dinlenirsiniz. Ben de bu arada elbiselerinizi temizlerim.»

«Çok iyisiniz, bayan.» Roscoe'nin bakışları odadan çıkan Sarah'ı izledi. «Çok beğendim bu kadını, Daniel. İnsan onun öğretmen olduğunu anlayamıyor. Tıpkı bizim gibi.»

Daniel başını salladı. Aklı başka taraftaydı. Sonra kendini düşüncelerinden kurtararak, «Gece yarısı kömür ocaklarından hareket edecek bir tren var,» dedi. «Makinist arkadaşımıdır. Belki sizin yük vagonunda yolculuk etmenize izin verir.»

«Harika olur.»

«Saat on birde, tren geldiğinde gidip konuşuruz.»

Roscoe ona baktı. «Ya sen Daniel... Sen ne yapacaksın?»

«Bilmiyorum, Bay Craig. Önce ailemin mezarlarını ziyaret etmek niyetindeyim. Ondan sonra... Tanrı bilir.»

Delikanlının gözlerinin içine bakan Roscoe olacağını biliyordu. Bunlar birkaç gün önce gördüğü Jeb'in gözleriydi.

Daniel günün geri kalan bölümünü odun parçalamakla geçirdi. Sonra kestiklerini okul duvarına düzenle dizdi. İşini bitirdiğinde duvar baştan başa odunla kaplanmıştı. Karanlık çökerken eve girdi.

Sarah, «Aç mısın?» diye sordu.

Daniel başını olumsuz anlamda salladı.

«Bir şeyler yemelisin, Daniel. Öğlen de yemedin.»

«Aç değilim.» Sonra genç kadının yüzünü görünce aceleyle ekledi. «Özür dilerim, Bayan Andrews. Sizi üzmem istemezdim.»

«Önemi yok. Benimle bir fincan kahve içer misin?»

Daniel başıyla evetledi.

Sarah fincanlara kahve doldurup geldi. Oturdular. «Bay Craig hâlâ uyuyor, Daniel,» dedi.

Daniel kahvesinden bir yudum aldıktan sonra, «Buraya gelmek için yetmiş milden fazla yol yürümek zorunda kaldı,» dedi.

«Onu uzun zamandan beri tanır mısın?»

«Çocukluğumdan beri. Babamla birlikte büyümüşler. Fitchville dışındaki nehir boyunda çiftlikleri vardı. Fabrikalar kurulmazdan önce herkes herkesi tanırdı. Sonra her şey değişti. Çiftçilik kazanç sağlamaz oldu.»

«Peki, Bay Craig'in çiftliğine ne oldu?»

«Çiftlik ipotekliydi. Borcunu zamanında ödeyemeyince elinden alıp yerine fabrika kurdular. Craig'ler de mücadeleye giriştiler... toprakları için.»

«Sonra?»

Daniel'in Sarah'ya çevirdiği bakışları buz gibiydi. «Babasıyla en büyük oğlunu öldürdüler. Artık gidecek bir yeri yok. Detroit'ten başka.»

«Sen şanslısın bu bakımdan. Gidecek bir yerin var, Daniel.»

«Var mı?»

«Evet. Burada iyi bir iş sahibisin. Geleceğin parlak. Öyle değil mi?»

«İyi bir iş mi? Ayda elli dolar. İyi iş dediğin bu mu?»

Sarah, «O kadar kazanamayanlar da var,» diye atıldı.

«Doğru. Bütün sorun bir insanın ne kadar açlığa dayanabileceği. Çiftçiler, fabrika işçileri, madenciler, hepsi de aynı durumda. Tek seçenekleri ne kadar aç kalmak istemelerinde.

Genç kadın susuyordu.

Daniel ona baktı. «Anlamıyorum, Bayan Andrews,» dedi. «Babam, Bay Fitch ürünün fiyatını bir parçacık olsun yükseltmediği için canını dişine takıp çalıştırdı. Madende işçiler günde bir buçuk dolara ölüyorlar. Neden? Neden? Neden onlara insanca bir hayat yaşayabilmeleri için biraz daha fazla para verilmiyor?»

«Hep böyle olmuştur.»

«Olmaması gerekir. Bir gün gelecek olmayacak.»

Sarah bir şey söylemedi.

«Düşünüyorum da, bütün bu olanların bir nedeni bulunmalı. Jimmy anlamıştı: Dünyada iki çeşit insan var. Çalışanlarla çalıştıranlar. Artık nerede olduğumu biliyorum.»

«Daniel, okula devam etmeyi hiç düşündün mü? Koleje gitmek, okumuş biri olmak istemez misin?»

«Ne kadar cahil olduğumu anladığımda bunu düşündüm ama bu iş para ister.»

Sarah, «Belki de senin sandığın kadar çok para istemez,» diye atıldı. Üniversitede arkadaşlarım var. En azından bir burs alabilirsin.»

«Yine de para ister.»

«Belki de babanın çiftliğini satarsın.»

«Orayı alacak kimse çıkmaz. Toprak bereketliliğini yitirmişti zaten. Babam benle Molly Ann kendisine para yol-ladığımız için dayanabiliyordu. Biz iki kardeş çalışmasak hepimiz açlıktan ölürdük.»

Sarah uzanıp onun elini tuttu. «Daniel, neler hissetti-ğini biliyorum. Çok üzgünüm.»

«Sağolun, Bayan Andrews.» Daniel ayağa kalktı. «Ben şimdi eve gidip Bay Craig'e vereceğim parayı getireceğim. Çabuk dönerim.»

Daniel döndüğünde Roscoe kalkmış, Sarah akşam ye-meğini hazırlıyordu. Şimdi karşısında hiç görmediği bir Da-niel vardı: Beyaz gömlekle kravat, ütülü pantolon, pırıl pı-rıl boyalı siyah ayakkabıların yerini eski, solmuş bir işçi tulumu, temiz bir mavi gömlek almıştı. Ayaklarında da kalın altlı çiftçi çizmeleri vardı. Geniş kenarlı, dağ köylülerine öz-gü bir şapka giymişti. Birdenbire çocukluktan kurtulmuş erkek olmuştu. Yaşamın incittiği, acılaştırdığı, yıprattığı bir erkek... Sarah içinin burkulduğunu hissetti. Anlamıştı. Korktuğu anın geldiğini biliyordu: Daniel gidecekti.

Yemeklerini konuşmadan yediler. Sonra Sarah tabakları toplayıp mutfağa taşıdı. Bulaşık taşının içine bıraktı. Bun-ları yıkayacak bol bol zamanı olacaktı. Daha sonra.

O içeri girince Daniel ayağa kalktı. «Saat on olmak üzere. Artık gitsek iyi olacak.»

Sarah ona bir an baktı. «Yol için birkaç tane sandviç hazırladım.» Mutfaka döndü. Kocaman bir keseğâğıdıy-la geri gelip, bunu Roscoe'ya uzattı.

Çiftçi torbayı minnetle alarak, «Çok teşekkür ederim, bayan,» dedi.

Oysa Sarah ona bakmıyordu. Bakışları Daniel'deydi.

Roscoe ince bir anlayışla, «Ben seni dışarda bekliyorum, Daniel,» dedi.

Bir süre hiç konuşmadan durup birbirlerine baktılar. Sonra Sarah içini çekti. «Onunla Detroit'e mi gideceksin?» diye sordu.

Daniel başını hayır gibilerinden salladı. «Ben eve gidiyorum. Tren beni Turner Geçitinde bırakır. Oradan on mil yürümek zorunda kalacağım.»

«Ya sonra?»

«Bilmiyorum.»

«Buraya dönecek misin?» Sarah'ın kalbi sancıyordu.

Daniel onun gözlerinin içine baktı. «Sanmam, Bayan Andrews.»

Sarah'ın gözleri yaşlarla dolmaya başladı. «Şimdi Daniel, hiç olmazsa bir kez olsun bana Sarah de.»

Daniel bir an durakladıktan sonra, «Sarah,» dedi.

Genç kadın kendini onun kollarına attı. Başını göğsüne dayayıp, «Beni hiç sevdin mi, Daniel?» diye sordu.

«Evet. Ama ne kadar sevdiğimi bilmiyorum. Bir kıza ilk kez âşık oldum.»

«Beni unutma, Daniel,» diye hıçkırdı Sarah, «Beni unutma.»

«Nasıl unutabilirim? Size çok şey borçluyum.»

Sarah ona sımsıkı sarıldı. Sonra, Daniel gittiğinde, gece yarısına doğru trenin düdüğünü duydu. Dönüp yüzünü yastığa gömdü. Kendini hâlâ Daniel'in kollarındaymış gibi hissediyordu.

«Seni sevdim, Daniel,» diye ağlamaya başladı. Bunlar Daniel'e söylemeye asla cesaret edemediği sözcüklerdi. «Ah, seni ne kadar sevdiğimi asla bilemeyeceksin.»

ON DOKUZUNCU BÖLÜM

Yirmi iki kömür yüklü vagonu çeken lokomotif Turner Geçitine doğru rampayı güçlükle, ağır ağır tırmanıyordu. Saat sabahın sekiziydi. Firenci başını pencereden çıkararak, «Turner Geçitine geliyoruz, Daniel,» dedi.

Daniel ayağına kalktı. «Yardımanız için teşekkür ederim, Bay Small.»

«Bir şey değil.»

Daniel, «İyi şanslar Bay Craig,» dedi. «Umarım işleriniz yolunda gider.»

Roscoe Craig elini uzattı. «Senin de talihin açık olsun, Daniel.»

Daniel başını salladı. Vagonun arka tarafındaki kapıya yöneldi. Roscoe seslenince dönüp baktı.

«Geride bir tek sen kaldın, Daniel. Baban sana bir şey olmasını istemezdi.»

Daniel ona bakıyordu.

Roscoe, «Şunu demek istiyorum ki,» diye huzursuz huzursuz ekledi. «Sana bir şey olursa, o zaman babanın tüm yaşamı boşa gitmiş sayılır.»

Daniel başını salladı. «Bunu düşüneneğim, Bay Craig.»

Firenci, «Tren yavaşlıyor,» dedi. «Harekete geçsen iyi olur, Daniel.»

Daniel küçük platforma çıkıp tren iyiden iyiye yavaşla-yıncaya kadar bekledi. Roscoe'yla frenci de platforma çıkmışlardı şimdi. Daniel atlayıp trenin yanında birkaç adım koştu. Sonra rayların yanındaki toprak sete doğru yuvarlandı. Ayağa kalktı. Sağ salim olduğunu anlatmak için tren-dekilere el salladı. Birkaç dakika sonra tren dönemeçte kayboldu. Daniel tepelerden yuvasına doğru yürümeye başladı.

Avucunun içi gibi bildiği bu yerlerle ilgili eski anılara öylesine dalmıştı ki, sekiz milik yolu birkaç dakikada almış gibi odu. Bu yüzden de bir zamanlar evinin bulunduğu yola çıktığında kendisini bekleyen şoka hazırlıklı değildi:

Donup kaldı. Hiçbir şey yoktu orada. Yalnızca yangının kararttığı birkaç tahta parçası. Sabah güneşi evin kalıntıları üzerinde titrer gibiydi. Geride ahır sapasağlam, ayakta duruyordu. Derin bir soluk alarak bir zamanlar ön avlu olan yere doğru yürüdü.

Arkasından bir ses duyup döndü. At yolun öteki ucundaki çalıların arasından çıkıp geldi. Kocaman gözleriyle Daniel'e soru sorar gibi bakıyordu. Sonra Daniel'i burnuyla dürttü. Daniel yana çekildi. Hayvan avludan geçip ahıra girdi.

Daniel de peşinden gitti. Hayvan burnunu saman yığınının gömmüştü. Daniel yalağa baktı. İçinde bir damla su kalmamıştı. Büyük su kovasını alarak tulumbaya gitti. Kolu ancak birkaç kez bastıktan sonra su geldi. Daniel kova-yı doldurup ahıra döndü. Suyu yalağa boşalttı. Hayvan öylesine susamıştı ki, hemen ağzını yalağa daldırdı. Daniel dışarı çıktı.

Evin bulunduğu yere bakmadan tepenin yan tarafından mezarlığa yürüdü. Durup mezarlara baktı. Üzerlerindeki toprak hâlâ kapkara ve tazeydi. Şapkasını çıkarıp eline aldı. Şimdiye dek hiçbir cenaze törenine katılmamıştı, bu

yüzden de ne gibi bir dua okuyacağını billemiyordu. Tek anımsayabildiği dua annesine ona çocukken öğrettiğiydi:

«Şimdi uykuya yatıyorum.

Tanrıdan ruhumu korumasını diliyorum.

Eğer uykumda ölürsem,

Tanrıya ruhumu kabul etmesi için yakarıyorum.

Tanrı annemi korusun; Tanrı babamı korusun;

Tanrı kız kardeşlerimi korusun, erkek kardeşlerimi korusun.»

Sesi boğuklaşmıştı. İlk kez gözleri yaşlarla doldu. Hiç kıpırdamadan duruyor, yaşlar yanaklarından sel gibi akıyordu. Sonra yaşlar kesildi. Ama o hâlâ duruyordu. Mezarlar, küçük tahta haçlar beynine ateşle kazılmış gibiydi. Yitirdikleri, bunların verdiği acı ruhunu kemirmekteydi. Gözlerini uzun bir süre kapadı. Ne yapması gerektiğini biliyordu artık.

Geriye bakmadan tepeye tırmanıp babasının imbikhanesine geldi. Küçük barakaya girip baktı. Hiçbir şey değişmemiş gibiydi. Hiçbir şey olmamıştı sanki!

İçerisi karanlıktı. Kapıdan giren ışık yeterli değildi. Elini uzatıp almak için geldiği şeyi el yordamıyla rafta buldu. Muşambaya sarılmış 20 kalibrelik çiftteyi aldı. Muşambayı hemen açtı. Tüfek temiz, pırıl pırıldı. İki horozu ve tetiği inceledi. Her şey tamamdı. Babası silahlarının daima temiz ve bakımlı tutulmasında ısrar etmiş, Daniel'e de bunu aşılamıştı. Kurşunların bulunduğu kutuyu açtı. Kutu doluydu.

Tüfekte kutuyu alıp güneş ışığına çıktı. Tüfeği dışardaki sıranın üzerine bırakıp barakaya tekrar girdi. Bu kez geri geldiğinde elinde bir demir testereyle törpü vardı. Tüfeği özenle sıraya bağladıktan sonra çalışmaya başladı. Namluyu kesip üçte bir uzunluğa indirdi. Sonra kesilen yeri törpüyle bir güzel egeledi. Şimdi tüfek elli santim uzunluğundaydı.

Tüfeği bırakıp iki içki çömleğini alarak belli bir uzaklığa yerleştirdi. Sonra buna sekiz tane daha ekledi. Her biri diğerinden elli santim aralıklı konmuştu. Daniel bu işi bitirince tüfeğin fişek yatağına kurşunları sürdü.

Dönüp aradaki uzaklığı gözüyle ölçtü. Testilerden bir buçuk, iki metre uzaktaydı. Çifteyi kalçasına dayayarak ateş etti. Gidip hedefi inceledi. Iskalamıştı. Testi sapasağlamı duruyordu.

Sonra testinin gerisindeki ağaca yaklaşarak kurşun izlerini arayıp buldu. Kurşunlar sola ve bir hayli yükseğe isabet etmişlerdi. Silahın etkili olabilmesi için daha yakında durması gerektiğini anlamıştı şimdi.

Tüfekteki diğer kurşunlarla da denemeler yaptı. Sonuçtan tatmin olduğu zaman güneş batıda bir hayli alçalmış bulunuyordu. Patikadan aşağı inerken mezarlara bakmadı. Dosdoğru ahıra gitti. Hayvan karnını doyurmuş, suyunu içmiş onu bekliyordu.

Daniel ahırın duvarındaki çiviye asılı duran eyeri alıp hayvana yaklaştı.

«Haydi bakalım. Yediğini hakketmenin zamanı geldi.»

Jackson, Sam Fitch'in mağazasının önündeki tahta kaldırımı sabahın yedisinde süpürüp temizlemeye koyuldu. Alanın karşı yanındaki sırada oturan adama dikkat bile etmemişti. Sabah sabah biraz daha kestirmek isteyen çiftçilerden biri olmalıydı. Gözlerini güneş ışıklarından korumak için şapkasını burnuna kadar indirmişti. Yakındaki ağaca bağlanmış yaşlı at bile uyuklar gibiydi.

Bir süre sonra titiz, telaşlı başkâtip gelip mağazanın kapı reklamlarını yerlerine koymaya başladı. Bay Fitch geldiğinde işini henüz bitirmiş bulunuyordu. Başkâtip Harry

mağazanın arka duvarındaki saate bir göz attı. Saat sekizdi.

Bay Fitch'in keyfi yerindeydi. «Her şey yolunda mı, Harry?»

Ufak tefek bir adam olan Harry, «Elbette, efendim,» diye yaltaklandı. «Her şey yolunda.»

Bay Fitch gülererek içeri girdi. Harry de peşinden seğırtti. «Yeni konserve bezelyeler geldi. Bay Fitch, Satışa çıkarmamı ister misiniz?»

Fitch bir an durdu. Sonra başıyla evetledi.

«Kaça satacağız, efendim?»

«Üçü on sente, Harry. Müşteri için yeterince ucuz bir fiyat bu. Üstelik bize de kâr sağlar. Bize bir kutusu on sente maloldu.»

«Peki, efendim.»

Fitch dükkânın arkasındaki bürosuna giderken, Harry depodan konserveleri getirmesi için Jackson'a seslendi.

Karşı taraftaki sırada uyurmuş gibi oturan adam kalktı. Bir an sokağı bir uçtan ötekine gözden geçirdi. Görünürde fazla insan yoktu. Ağır ağır, hiç acele etmeden geçip mağazaya doğru yürüdü. Şapkasını hâlâ burnunun üzerinden kaldırmamıştı.

Harry tezgâhın gerisinden doğrularak, «Ne emreder-siniz, efendim?» diye sordu.

Çiftçi ona bakmadı bile. «Bay Fitch geldi mi?»

«Arkadaki bürosunda, efendim.»

«Teşekkür ederim.» Yabancı ilerledi.

Sam Fitch masasında oturuyordu. İçeri giren adama başını kaldırıp baktı. «Günaydın, dostum,» dedi. «Ne istediniz?»

Adam masanın önünde durdu. Şapkasını başının geri-

sine doğru itti. Sesi anlamsızdı. «Ne istediğimi biliyorsun, sanırım.»

Sam Fitch sapsarı kesildi. «Daniel!» »

Daniel susuyordu.

«Seni birden tanıyamadım, evlât. Büyümüşsün.»

Daniel, «Neden yaptın?» dedi.

«Neyi?» Fitch anlamamış gibi davranmaya çalışıyordu. «Ne demek istediğini anlamadım?»

Daniel'in bakışları buz gibiydi. «Anladığından eminim. Hepsini birden öldürmen için sana ne yaptık biz?»

«Hâlâ anlayamadım?»

«Roscoe Craig oradaydı olay sırasında. Ahırda. Her şeyi görmüş. Gelip bana anlattı.»

Fitch ona bakakaldı. Numara yapmaktan vazgeçti ama yalan söylemeyi sürdürdü. «Bir kazaydı o, Daniel. Bana inanmalısın. Biz asla yangın çıkarmak istemedik.»

«Babamı da öldürtmeye niyetli değildin, değil mi? Babam kapıda görününce ateş etmeleri için işaret verdin.»

«Onları durdurmaya çalışıyordum. İnan bana!» Daniel paltosunu geriye atıp çiftiyi ortaya çıkarınca Fitch'in gözleri iri iri açıldı. Masasının çekmecesini açıp içindeki tabancaya uzanırken konuşmasını sürdürdü. «Onları durdurmaya çalıştım. Ama beni dinlemediler. Çıldırılmış gibiydiler.»

«Yalan söylüyorsun!»

Fitch şimdi tabancasını eline almıştı. Hızla, cüssesine karşın çevik bir hareketle silahını çekip bürosunu mağazadan ayıran cam bölmeye doğru sıçradı. Ama yeterince hızlı hareket edememişti.

Küçük büroda çiftinin patlaması bir gök gürlemesini andırdı. Fitch'in vücudu, göğsünden beline kadar paramparça olarak cam bölmeye doğru yıkıldı.

Daniel ağır ağır yaklaşıp Sam Fitch'in ölüsüne baktı.

Şerif yardımcısıyla birlikte koşa koşa geldiğinde Daniel hâlâ öylece durmuş bakıyordu.

Şerif Sam Fitch'e şöyle bir göz attıktan sonra Daniel'e baktı. Silahını kılıfına yerleştirip elini Daniel'e uzattı. «Bana silahını versen iyi edersin, Daniel,»

Daniel bakışlarını Sam Fitch'in cesetinden ayırdı. «Şerif,» dedi. «O bütün ailemi öldürdü.»

Şerif, «Bana silahını ver,» diye yumuşak bir sesle yineledi.

Daniel başını salladı. «Peki, efendim.»

Şerif silahı alıp yardımcısına uzattı. «Gel, evlât.»

Daniel bürodan çıkarken, dönüp bir kez daha Sam Fitch'e baktı. Yeniden şerife döndüğünde gözlerinde garip bir ıstırap vardı. İncinmiş bir sesle, «Şerif,» dedi. «Burada onu durduracak bir tek kişi de yok muydu?»

Yargıç kürsüden karşısında, ayakta duran Daniel'e baktı. Duruşma salonu hemen hemen boş sayılırdı. Yargıç ciddi bir sesle, «Daniel Boone Huggins,» dedi. «Ailenin ölümünü, çok genç olmanı hafifletici nedenler olarak görüyor, geçen bir yıl boyunca süren acımasız ölümlerin, vahşetin bir son bulmasını umuyor, seni iki yıl ya da on sekiz yaşına dek eyalet ıslahhanesinde kalmaya mahkûm ediyorum. Orada bulacağın çeşitli fırsatlardan yararlanarak toplumun dü-rüst, yasalara saygı duyan, yararlı bir üyesi olacağını umuyorum.»

Tokmağını masaya iki kez vurduktan sonra yargıç ayağa kalktı. «Duruşma sona ermiştir.»

Şerif Daniel'e yaklaşip cebinden kelepçeleri çıkardı. «Üzgünüm, Daniel. Yasa, hüküm giyen tutuklulara kelepçe takmamızı emrediyor.»

Daniel bir şey demeden ellerini uzattı. Kelepçeler bileklerine geçirildi.

Şerif başını kaldırıp ona baktı. «Öfkeli değilsin, değil mi, evlât?»

Daniel başını hayır gibilerinden salladı. «Neden öfkeli olayım? Her şey bitti. Belki artık unutabilirim.»

Ama asla unutmadı.

**
*

Büyük tır kamyonu yolun kenarında dururken havalı frenlerinden ısığa benzer sesler çıktı. Kapı açıldı. Bej kamyonundan indim. Anne'e yardım etmek için elimi uzattım. Şoför bize bakıyordu.

Anne de inince adam, «Siz aklınızı kaçırmışsınız,» dedi. «Kuş uçmaz kervan geçmez buralardan. Fitchville'e giden yol yirmi dört mil uzakta.»

Sırt çantalarını alarak, «Teşekkür ederiz,» dedim.

Şoför yüzüme hayretle baktı. «Pekâlâ,» dedi sonra. «Dikkatli olun. Bu insanlar yabancılara iyi gözle bakmazlar. Bazen daha bir çift laf etmeni beklemeden silahlarını çekerler.»

«Bizi düşünme sen.»

Adam başını sallayıp kamyonun kapısını kapadı. Kamyon hızlanıp karayolunun trafiğinde gözden kayboluncaya kadar peşinden baktık. Sonra Anne'e döndüm. Uzun süredir hiç konuşmamıştık.

«Nereye gidiyoruz, Jonathan? Daha doğrusu, nereye gittiğimizi biliyor musun?»

Başım la onayladım.

Anne'in sesi alaycı bir ton aldı. «Bana söylemenin bir sakıncası var mı?»

Bakışlarımı çevrede dolaştırdıktan sonra yoldan hemen

hemen bir mil gerideki bir tepeyi işaret ederek, «Oraya gidiyoruz,» dedim.

Anne önce tepeye, sonra bana baktı. «Neden?»

«Oraya varınca anlatacağım nedenini.» Yürümek için davrandım. Dönüp baktığımda Anne hâlâ olduğu yerde duruyordu. «Geliyor musun?»

Başını sallayıp peşime takıldı. Karayolundan ayrılıp tepeye tırmanmaya başladık. Yarı yolda Anne'in ayağı kaydı. Kolundan yakaladım. Durdu. Başını göğsüme dayamış, titriyordu. «Korkuyorum,» dedi.

Gözlerinin içine bakıp, «Korkma,» dedim. «Yanında ben varım.»

Tepeye tırmanıp öteki yanına geçmemiz hemen hemen iki buçuk saat aldı. Sırt çantamı çıkarıp yere oturdum. Derin bir soluk aldıktan sonra dizlerimin üzerinde, uzun yabani otların altındaki toprağı ellemeye başladım.

«Ne yapıyorsun, Jonathan?»

«Bir şey arıyorum.» Aynı anda elim bir taşla değdi. Taşı elimle yokladım. Dikdörtgen biçimindeydi. Taşın çevresindeki otları temizlemeye koyuldum hemen. Çok geçmeden taş ortaya çıktı. Elimle üzerindeki toprakları, harfler ortaya çıkıncaya kadar temizledim.

HUGGİNS

Anne alçak sesle, «Ne buldun?» diye arkamdan sordu.

Taşa bir kez daha baktıktan sonra ona döndüm.

«Büyükbabamın mezarını.»

«Mezarın burada olduğunu biliyor muydun?»

«Başımı 'hayır' diye salladım. «Bilmiyordum.»

«O halde, nasıl buldun?»

«Bilmiyorum.»

«Ben söyledim oğlum, anlat ona.»

«Sen ölüsün artık. Yaşadığın zaman bile bana bir şey anlatmadın sen.»

«Her şeyi anlattım. Ama sen dinlemedin beni.»

«Şimdi dinlediğimi nerden çıkarıyorsun?»

Yaşamım boyunca duyduğum o boğuk, kalın kahkahasını attı. «Artık başka seçeneğin yok. Senin beynine işledim ben.»

«Bırak, baba. Rahat ver bana. Sen öldün. Ben kendi hayatımı yaşıyordum.»

«Henüz gençsin. Kendi hayatını yaşayacak bol bol zamanın var. Önce benimkini yaşımalısın. Ancak ondan sonra kendi hayatını yaşayabilirsin.»

«S...tir.»

«Tam dediğin gibi.» Yine güldü. «Koşmaya başlamazdan önce nasıl yürüneceğini öğrenmek zorundasın.»

«Bunu bana sen mi öğreteceksin?»

«Elbette.»

«Peki, Scarsdale'de, iki metre derinliğindeki toprak altında yatarken bunu nasıl yapacaksın?»

«Sana daha önce de söyledim. Ben vücudunun her hücrelerinde varım! Ben senim, sen bensin. Yaşadığın süreç de bu böyle olacak.»

«Ama bir gün ben de öleceğim. O zaman nerede olacaksın?»

...«**Seninle beraber. Senin çocuğunda.**»

Adamın sesi arkamızdan geldi. «Yavaş yavaş dönün ve hiçbir ani harekette bulunmayın.»

Ayağa kalktım. Anne elimi tuttu. Birlikte adamdan yana döndük. Uzun boylu, zayıf biriydi. Eski ama temiz bir işçi tulumuyla gömlek vardı sırtında. Gözlerinin çevresi açık havada çalışanlara özgü kırışıklarla doluydu. Başında geniş kenarlı bir şapka ve kolunda da çift namlulu bir çifte vardı. «Yoldaki 'Girilmez' levhasını görmediniz mi?»

«Patikadan gelmedik. Ana karayolundan, tepeyi tırmanarak geldik.»

«Şimdi yine aynı yoldan çekip gidin bakalım. Aradığınız her neyse burada yok.»

Yerdeki mezar taşını işaret ederek, «Aradığımı buldum bile,» dedim.

Şöyle yan durup taşa bakarak, «Huggins,» diye okulu alçak sesle, «Bunun seninle ne ilgisi var?»

«O benim büyükbabamdı.»

Adam bir an konuşmadı. Bakışları yüzümü araştırıyordu. «Adın ne?»

«Jonathan Huggins.»

«Koca Dan'ın oğlu musun?»

Başım la evetledim.

Tüfeğinin namlusunu yere çevirerek, «Çocuklar, peşimden gelin,» dedi. «Karımın kuyuya sarkıtıp soğuk tuttuğu limonatadan içersiniz.»

Ardına takılıp patikadan tepenin öteki yamacına yürüdük. Adam bizi bir mısır tarlasından geçirdi. Ev tarlanın öteki yanındaydı. Evden çok bir barakaydı bu. Tahtalar gelişigüzel çakılmış, kalın açık yerler muşambaya benzer bir şeylerle kapatılmıştı. Evin önünde toz toprak içinde, eski püskü bir araba duruyordu. Arabanın yanından geçip kapıya geldik. Adam kapıyı açıp başını içeri uzattı. «Betty May, konuklarımız var.»

Biraz sonra kapının eşiğinde bir kız göründü. On altı yaşından fazla değildi galiba. Yuvarlak bir yüzü, masmavi iri gözleri, uzun sarı saçları vardı. Ve hamileydi. Bize dikkatle baktı. Gözlerinde korkuya benzer bir şeyler okudum.

Adam onu sakinleştirmek ister gibi, «Bir şey yok,» dedi. «Kuzeyden gelmişler.»

«Nasılsınız?» Sesi bir çocuk sesiydi.

«Merhaba,» dedim.

Adam bana dönerek elini uzattı. «Adım Jeb Stuart Randall. Karım Betty May.»

«Tanıştığımıza sevindim, Jeb Stuart.» Elini sıktım. «Bu da Anne.»

Adam eski moda bir reverans yaparak,» Memnun oldum, bayan,» dedi.

Anne ona gülümsedi. «Ben de Bay Randall, Bayan Randall.»

«Kuyudan limonatayı getir, Betty May. Konuklarımız sıcaktan çok susamış olacaklar.»

Betty May yanımdan kayar gibi geçerken, biz de Jeb Stuart'ın peşinden barakaya girdik. Dışarının yakıcı sıcağından sonra burası serin ve alacakaranlıktı. Yuvarlak masaya oturduk. Jeb Stuart cebinden yarıya kadar içilmiş bir sigara çıkarıp dudaklarının arasına yerleştirdi. Ama yakmadı. Betty May bir sürahi limonatayla gelip üç bardağa doldurdu. Kendisi almadı. Yanımızda da oturmadı. Gidip eski moda kömür sobasının yanında durdu.

Limonatanın tadına baktım. Limonu az ve fazla şekerliydi. Ama soğuktu. İyi geldi. «Teşekkür ederim,» dedim Betty May'den yana.

O tatlı çocuksu sesiyle, «Bir şey değil,» diye cevap verdi.

Jeb Stuart, «Ajanslarda babanın ölüm haberini dinledim,» dedi. «Başın sağolsun.»

Sustum.

«Bir keresinde babanı görmüştüm. Sapına kadar erkekti. Ne de güzel konuşurdu! Onu dinlerken kendimden geçmiştim. Anımsıyorum. Bu adam bu konuşmayla gökyüzünden melekleri bile yere indirir, diye düşünmüştüm.»

Güldüm. «Şu anda bu işi yaptığından eminim. Ya melekleri kandırmaya çalışıyordur ya da oradaki çalışma saatlerini değiştirmesi için şeytani razı etmeye.»

Jeb Stuart gülsün mü, gülmesin mi karar veremedi..

«Baban dindar, Tanrı'dan korkan bir insandı,» dedi sonra. «Şimdi cennette, meleklerle beraberdir. Bundan eminim.»

Başımı saladım. Aynı dili konuşmadığımızı kendi kendime hatırlamak zorundaydım artık.»

«Baban bizden biriydi. Burada doğdu o. Burada büyüdü. Adını, tüm ülkenin saygı duyacağı bir düzeye yükseltti.» Jeb Stuart elini cebine sokup dört yapraklı mavi yoncayı çıkardı: Sendika rozeti. C.A.L.L. harfleri ayrı ayrı birer yaprağın üzerinde pırıl pırıl parlıyordu. «Baban Konfederasyonu kurmaya başladığında ona ilk katılan sendika biz olduk.»

«Hangi sendika?»

«S.F.W.U.»

Şimdi anlamıştım. Güneydeki çiftlik işçileri sendikasıydı bu, konfederasyonun boklu ucu yani. Şimdiye dek bu sendika üyeleri için onlardan aidat toplamaktan başka bir şey yapılmamıştı. Kazançlı bir iş değildi ama babam öyle düşünmüyordu. Bir yerden işe başlaması gerektiğinin farkındaydı. İlk önce aradığı para değil üyeydi. Güney bu bakımdan tam kıvamındaydı. Bu yüzden de Konfederasyon üzerinde durmuş, sonunda da haklı çıkmıştı. Bir yıl içinde güneydeki bütün sendikaları kendi safında toplamıştı.

«Şimdi sendika büronuzda durmadan yeni projeler üzerinde çalışan biri var, değil mi?»

Şaşkın şaşkın baktı. «Nerden biliyorsun?»

Gülümsedim. «Babamdan. Onun yanında büyüdüm ben!»

Jeb Stuart saygıyla, «Büyük adamdı,» dedi.

«Hâlâ kendi başına çiftçilik yapabileceğini sanıyor musun?»

«Anlamadım?»

«Orada bir mısır tarlası gördüm de.»

«Ha... Bir şey değil o. Yalnızca bir iki dönümlük bir yer. Kendim bakabilirim.»

«Ya sendika gelir de yanına bir iki işçi almanı söylerse?»

«Buraya gelmezler. Artık buraya kimse gelmiyor. Burada çiftçilik yaptığımı bile bilen yok. Toprak verimli değil.»

Aklıma babamın bir konuşmasından parçalar geldi: «Ben de burada doğup büyüdüm. Tarlaları sürmekte, içki yapımında babama yardım ettim.»

Birden her şeyi anladım. «Büyükbabamın imbikhanesi.»

Jeb Stuart'ın güneşten bakır riengine dönmüş yüzü sarardı. «Ne dedin?»

«Büyükbabamın imbikhanesi,» diye tekrarlardım. «Onu buldun mu?»

Bir an durakladıktan sonra başıyla onayladı.

Dışardaki mısır tarlası içki yapımında bir servet demekti. Anlıyordum. «Onu görmek istiyorum.»

«Şimdi mi?»

«Evet.»

Jeb Stuart hiç konuşmadan ayağa kalktı. Tüfeğini alıp kapıya yöneldi. Peşinden gitmek için davrandım.

«Hayır, Jeb Stuart, hayır. Yapma.» Betty May'in sesi şimdi hiç de çocuksu değildi.

Önce Jeb Stuart'a, sonra da küçük kadına baktım. «Kaygılanmayın, bayan,» dedim. «Hiçbir şey yapmayacak.»

Jeb Stuart başını sallayıp kapıdan çıktı. Anne'e baktım. «Sen beni burada bekle.»

Anne, olur gibilerinden başını salladı.

Betty May, «Ben de siz gelinceye kadar yemeği hazır ederim.»

«Teşekkürler.» Dışarı çıktım.

Jeb Stuart arkasına bir kez olsun bakmadan hızlı hızlı yürüyordu. Tepenin yan tarafındaki ormanın içinden geçen küçük, dar yolda ilerlerken de konuşmadı. Yol uzun otlar-

la hemen hemen gözden gizlenmişti. Sonra birden durarak, «İşte orada,» dedi.

Baktım. Önümde çalılardan oluşan bir duvar vardı. «Evet,» dedim.

«Nerden bildin?» diye sordu.

«Sen söyledin.»

«Anlamıyorum.»

«Önemi yok.»

Jeb Stuart birkaç adım daha gidip bir tutam çalıyı geriye çekti. Yürüyüp geçtik. Çalılar ardımızdan yine kapandılar. İmbikhane küçük bir açıklıktaydı. Üzeri ormandan toplanmış çalı çırpıyla kapatılmıştı. Demirden küçük buhar kazanı zamanın etkisinde kalmamış gibiydi. Bakır tüpler de yeni gibi pırıl pırıldı. Bir kenarda kesilmiş, düzenle yerleştirilmiş odunlar vardı. Kulağıma akan su sesi geldi. İmbikhanenin arkasına geçtim. Oradaydı işte: Dere taşların, kayaların üzerinden şırl şırl akıyordu. Ellerimi suya daldırıp dudaklarıma dokundurdum. Su buz gibi soğuk, şeker gibi de tatlıydı.

Jeb Stuart, «Bu su bizim evin ordaki kuyuya akıyor,» dedi.

«Burasını nasıl buldun?»

«Avlanıyordum. İki yıl önce. Köpeğim bir kunduzun peşine düştü. Onu avladıktan sonra eski evin bulunduğu yerden geçtim. Dereyi izleyerek. Birden ne yapmam gerektiğini anladım. Üç yılda zengin olacaktım. Çiftçiliğe paydos. Artık insan gibi yaşayacaktım.»

İmbikhaneye yürüdüm. Peşimden geldi. Tüplere bakıp, «Bunlar yeni,» dedim.

Başıyla onayladı. «Her şeyi onarmak, yenilerini almak gerekti. Betty May'le bir yıldan fazla çalıştık. Mısır tarlası için toprağı temizleyip barakayı kurduk. Bu işe bütün paramızı yatırdık. Hemen hemen altı yüz dolar. Geçen bahar ürünü toplayınca hayallerimizin gerçekleşmeye başladığını

anladık. İşler yolunda gidiyordu. Burada olduğumuzu bilen bile yok. Alışverişimizi hep haftada bir gittiğimiz Grafton'dan yaptık. Şimdi sen çıkageldin.»

Ona bir şey söylemeden baktım.

Jeb Stuart tüfeğini yere bırakıp sigara almak için elini cebine soktu. «Sanırım, Betty May'le ben başından beri talihimizin bir gün döneceğini biliyorduk.» Sustu. Yeniden konuşmaya başladığında sesi gergindi. «Fazla bir eşyamız yok. Yarın toparlanıp gideriz.»

«Gitmenizi isteyeceğimi nerden çıkardın?»

«Burası senin malın değil mi?» Gözlerimin içine baktı. «Buranın sahibinin kim olduğunu anlamak için tapu belgelerine baktım. Adın yazılıydı. Baban burasını üç yıl önce senin adına yazdırmış. Ama tapudaki memurlar buraya otuz yıldan beri kimsenin uğramadığını söylediler. Yalnızca bir avukat gelip burasını senin üzerine çevirtmiş. O kadar.»

Başımı öbür yana döndürdüm. Jeb Stuart'ın, ağlamak için kendimi nasıl güçlükle tuttuğumu görmesini istemiyordum. İşte babamın bana asla söylemediği bir şey daha... Başka birçok şeyin arasında bunu da söylememiştii. «Eve dön ve Betty May'e buradan gitmeyeceğinizi haber ver. Ben de birazdan gelirim.»

Arkamda, Jeb Stuart'ın ayağa kalktığını duydum. «Yolunu kaybetmeyeceğinden emin misin?»

«Eminim.»

Çalılardan hışırtısı duyuldu. Döndüğümde orada benden başka kimse yoktu. Sessizlikten, ağaçların dalları arasında esen rüzgârın sesinden başka bir şey kalmamıştı. Yere oturup elimi yere dayadım, nemli ve serindi. Toprağı avuçlayarak baktım. Sonra yüzüme bastırıp gözyaşlarımı içine akıttım. Babamın ölümünden beri ilk kez ağlıyordum.

Yemeğimizi yiyip bitirdiğimizde hava henüz kararmamıştı. Tütsülenmiş domuz etinden, bürülceden ve evde pişmiş ekmekten oluşuyordu yemek. Betty May'in gözünün

ucuyla beni izlediğini farkettilim. Ekmeğimle tabağımı temizlerken, «Nefis bir yemekti,» dedim.

Betty May hoşnutlukla gülümsedi. «Bir şey yok ki bunda, ...»

«Daha iyisi can sağlığı,» dedim.

Jeb Stuart, «Ben de hep bunu söylerim,» diye atıldı. «Betty May dergilerdeki o gösterişli, yüksek sosyete yemeklerinin tariflerini okur hep. Ama kendi yaptıkları onlardan çok daha besleyici.»

Anne güldü. «Betty May'ın bu konuda kaygılanması gereksiz. Usta bir aşçı o.»

Yanakları pembeleşen Betty May, «Teşekkür ederim, Anne,» dedi.

Jeb Stuart önündeki tabağı iterek, «Gördüğünüz gibi, burada fazla bir yerimiz yok,» dedi. «Ama siz bizim yatakta yatarsınız. Biz de Betty May'le kamyonetin arka tarafında.»

«Buna gerek yok,» diye atıldım. «Anne'le benim uyku tulumlarımız var. Üstelik biz açık havada yatmaktan hoşlanıyoruz.»

«O halde bunun için en güzel yer mısır tarlası. Oraya böcekler de gelmez.» Masadan kalktı Jeb Stuart. «Gelin, size gece rüzgârından da korunabileceğiniz bir yer bulacağım.»

Onunla gitmek için kalktım. Anne de kalktı. «Bulaşıkları yıkamanda sana yardımcı olayım, Betty May.»

Betty May başını sallayarak, «Yıkayacak fazla bir şey yok,» dedi. «Sen keyfine bak.»

Karanlık çabuk çöktü. Jeb Stuart'la on dakika sonra barakaya döndüğümüzde, masada bir gaz lambası yanıyor, sarı ışığı duvarlarda dans ediyordu.

Saatime baktım. Nerdeyse sekiz olmak üzereydi. «Rad-yonuz var mı?» diye sordum.

Jeb Stuart başını olumsuz anlamda salladı. «Radyo-muz olsa bile dinlemeye zamanımız yok. Genellikle yemek-ten sonra hemen yatarız.»

«Haberleri dinlemek istiyordum. Ağabeyim öğleden sonra C.A.L.L.'nin başkan vekili olacaktı da.»

«Üzgünüm,» dedi Jeb Stuart.

«Boşver.» Anne'e döndüm. «Gel, uyku tulumlarımızı nereye koyduğumu göstereyim sana.» Kapıdan çıktık. «Ye-mek için teşekkürler, Betty May. Sabahleyin görüşürüz.»

Hiç konuşmadan uyku tulumlarımızın bulunduğu yere doğru yürüdük. Oraya vardığımızda hava iyiden iyiye kararmıştı. Tulumların içine girdik.

Anne, «Elektrikleri yok,» dedi.

«İhtiyaçları da yok.»

«Betty May televizyonun özlemini çekiyormuş. Kendisi söyledi.»

Sustum.

«Onların burada kalmasına izin verecek misin, Jonat-han?»

«Evet.»

«Sevindim buna. Betty May senin kendilerini buradan atacağından korkuyordu.»

«Sana mı söyledi?»

«Evet. Babanın burasını sana verdiğini biliyor muy-dun?»

«Hayır.»

«Peki, buraya neden geldin?»

«Bilmiyorum. Sorma da. Hiçbir şey bilmiyorum. Bugün neden burada olduğumuzu, yarın nerede olacağımızı bil-miyorum.»

Eli elimi arayıp buldu. Sımsıkı tuttu. Ona doğru dön-düm. Şimdi ay yükselmişti. Anne'in yüzünü görebiliyordum.

«Çok tuhafsin, Jonathan,» dedi Anne. «Giderek babana daha çok benziyorsun. Sesin bile onunlike benziyor.»

«Saçmalama.» Bir süre konuşmadık.

Sonra Anne, «Hiç bu kadar çok yıldız görmüş müydün?» diye sordu.

Gökyüzüne baktım. «Hayır.» Birden Anne'in elleri uzanıp başımı kendisinininkine doğru çekti. Dudaklarını dudaklarımda hissettim. «Daniel...» diye fısıldadı.

Öfkeyle geri çekildim. «Tuhaf olan sensin, ben değil, Anne. Bir hortlakla sevişmek istiyorsun.»

Anne birden ağlamaya başladı. «Özür dilerim, Jonathan.»

O zaman öfkem kendime çevrildi. «Özür dilemene gerek yok,» diyerek başını omzuma dayadım. «Bunda senin bir suçun yok.»

«Onunla konuşuyorsun, değil mi, Jonathan?»

«Gerçekle ilgisi yok bunun. Hepsi kafamın içinde oluyor.»

«Onunla konuşuyorsun. Ben böyle şeyleri hissederim, Jonathan.»

«Hayır.»

Anne güldü. Dudakları dudaklarıma değdi. Yumuşacık, hafifçe. «Jonathan Huggins.»

«Bu benim adım.»

«Bir gün gelecek öğreneceksin.»

«Neyi?»

«Tıpkı babana benzediğini.»

«Hayır. Ben benim.»

Anne ağzını benimkine yaklaştırarak, «Jonathan Huggins,» dedi yine. «Benimle sevişmeni istiyorum. Lütfen.»

«Kiminle sevişmiş sayacaksın kendini? Benimle mi, babamla mı?»

«Seninle, Jonathan. İnsan bir hortlakla sevişemez ki...»

Park yerindeki camlı telefon kulübesinde durup bağlantının kurulmasını bekledim. Park yerinin karşı tarafındaki supermarketin tabelası çok sadeydi. Beyaz bir yuvarlak içine kırmızı harflerle FITCH'İN YERİ diye yazılmıştı. Hemen altına, 1868'DEN BERİ diye kaydedilmişti.

Annemin sesini hatta duyar duymaz hemen konuşmaya başladım. Ama santral memuru beni susturdu. Şimdi kendisi konuşuyordu. «Bayan Huggins'e oğlu Jonathan'dan ödemeli telefon var.» Annemin cevabını duyamadım. Ama memur bana, «Şimdi konuşabilirsiniz,» dedi.

«Merhaba, anne.»

«Jonathan! Neredesin?» Annemin sesi sinirliydi.

«Batı Virginia'da, Fitchville diye bir yerde. Böyle bir yer biliyor muydun sen?»

«Hayır. Aklımı kaçıırıyordum. Dört gün oldu evden kaçalı.»

«Ben iyiyim.»

«Telefon etmen gerekirdi. Anne'in annesiyle babası da çılgına döndüler. Bir not bile bırakmamış. Seninle gittiğine karar verdik sonra.»

«Doğru karar vermişsiniz.»

«Annesi telefon etmesini istiyor.»

«Olur, söylerim.»

«Umarım ikiniz saçmalıklar yapmıyorsunuzdur.»

Güldüm. «Kaygılanacak bir şey yok, anne. «Konuyu değiştirdim.» «Daniel ne yaptı?»

«Başkan oldu. Her şey tıpkı babanın dediği gibi olup bitti.»

«Sevindim buna. Onu benim yerime tebrik et.»

Annem susuyordu.

«Anne.»

Yine ses yok.

«Anne, ne oldu?»

«Jonathan, ev bomboş. Sessiz. Buraya artık kimse gelmiyor.»

«Kral öldü anne.»

Şimdi annem açıktan açığa ağlıyordu. «Lütfen eve dön, Jonathan. Kendimi çok yalnız hissediyorum.»

«Orada olsam bile bu konuda sana bir yararım dokunmaz ki...»

«Evde her zaman birileri olurdu. Bir şeyler olurdu. Şimdi Mamie'yle ben bütün gün birbirimizin yüzüne bakıyoruz. Ya da televizyona.»

«Jack nerede?»

Annem cevap vermezden önce bir an durakladı. Her şeyi bilmeme henüz alışamamıştı. «Öteki hafta sonuna kadar gelemeyecek. Dan onun kendisiyle birlikte Washington'da kalmasını istiyorum.»

«Peki, neden sende oraya gitmiyorsun? Orada ev var.»

«Orası artık bizim değil. Konfederasyon başkanının evi.»

«Dan'ın bir şey söyleyeceğini sanmam.»

«Doğru olmaz.»

«O halde Jack'le evlen.»

«Onunla evlenmek istemiyorum. Babanla evliydim ben. Ondan daha alt düzeyde bir erkekle evlenmeye henüz hazır değilim.»

«Sana hak veriyorum anne. Ama hayatını bir düzene sokmak zorundasın. O öldü artık. Yaşamının geri kalan yıllarını kara yas giysileri içinde geçiremezsin ki...»

Annemin sesi birden alçaldı. «Jonathan, sen benim

oğlum musun? Yoksa babanın oğlu mu? Şimdi sağ olsa baban da aynı şeyleri söylerdi mutlaka.»

«Ben senin oğlunum. Onun da. Düşün bir, anne. Şu ya da bu biçimde büyümemiz gerek. Babam sağken buna fırsatımız olmadı. Bizim için her şeyi o yapar, tüm kararları o alırdı. Artık kendi yolumuzu kendimiz bulmamız gerek.»

«Sen bunu mu yapıyorsun, Jonathan?»

«Yapmaya çalışıyorum, anne. Yapacağım. Babam izin verirse.»

«İnsanın kolay kolay yakasını bırakmaz, bilirim.» Kısa bir sessizlik oldu. «Ben de bırakmam, Jonathan. Nerede kalıyorsun? Seni arayabileceğim bir adres, telefon var mı?»

«Yok, anne. Ben bir yerde fazla kalmıyorum.»

«Yine arayacak mısın beni? Yakında.»

«Gelecek hafta ortalarında telefon ederim.»

«Paraya ihtiyacın var mı?»

«Hayır. Ama param kalmazsa kime başvuracağımı biliyorum.»

«Kendine dikkat et, Jonathan. Seni seviyorum.»

«Ben de seni, anne,» deyip telefonu kapadım. Dışarı çıktım.

Anne beni market kapısının önünde bekliyordu. Elindeki kesekâğıdını açarak, «Bu tohumlar tamam mı?» diye sordu.

Etiketlere baktım: Menekşeler, güller, ortancalar... «Bana tamammış gibi geliyor. Çiçeklerden pek anlamam.»

«Sanki ben anlarmışım gibi... Yine de küçük mezarlıkta hoş duracaklarını düşündüm. Adam bunların hiç bakım istemediklerini, kendi kendilerine yetiştiklerini söyledi.»

«İşte bu iyi.»

«Jeb Stuart bizi kasabanın dışında bekleyeceğini söyledi.»

«Tamam. Annen telefon etmeni istiyormuş.»

Gözlerimin içine baktı. «Senin annene iyi olduğumu söyledin mi?»

«Evet.»

«O zaman tamam.»

«Hadi gidelim.»

«Dur bir dakika. Kapının hemen iç tarafında iki büyük kesekâğıdı dolusu erzak var. Böğürtlenden, tutsülü etten hoşlanmadığını düşündüm de.»

Güldüm. «Bütün bu zahmete benim için mi katlandın?»

Anne gülümsedi. «Betty May'ın bebeğine de iyi gelecek tabii.»

Jeb Stuart, «Burada on iki tane mezar var,» dedi.

Taze altüst edilmiş toprağa baktı. Kara ve nemliydi. «Hayır, on bir tane,» dedim.

«Nerden biliyorsun. Taş yok... İşaret yok.»

«Biliyorum işte. Babam için de bir yer var. Ama o başka yerde.» Çapayla dikdörtgen biçiminde bir yer çizerek, «Burası onun yeri olacak,» diye ekledim.

Jeb Stuart gökyüzüne baktı. «Geç oluyor. Yarın bitiririz.» Tırnığı bir ağaca dayadı. «Betty May'e geldiğimizi haber vereyim ben.»

Başımı salladım. Sırtını bir ağaca dayamış oturan Anne'e dönerek, «Bir sigaran var mı?» diye sordum.

Anne bir sigara çıkarıp yaktı. Jeb Stuart gidinceye dek konuşmadık. Sonra Anne, «Korkuyorum,» dedi.

«Neden?»

«Ölümden.»

Cevap vermedim.

«Ölüm burada,» dedi. Anne. «Bu yerde. Burada kim otursa otursun ölecek.»

«Herkes ölür.»

«Ne demek istediğimi anlıyorsun, Jonathan.» Ayağa kalkıp yanıma geldi. «Jonathan, gidelim burdan. Şimdi. Bu gece.»

«Olmaz. Yarın gideriz. İşimi bitirince.»

«Söz mü?»

«Söz.»

«Tamam. Ben gidip bakayım, belki Betty May'in yardımı ihtiyacı vardır.»

«Biftekleri yakmasın, dikkat et.»

«Olur.»

Kazdığımız toprağa dönüp baktım. Çapamın ucuyla içi boş mezarının üzerine onun adını yazdım.

«Sağol, oğlum.»

«Adları neydi, baba?»

«Onların adlarının artık önemi yok. Senin halaların, amcalarındı onlar. Benim kızkardeşlerim, erkek kardeşlerim. Ama artık öldüler. Yoklar.»

«Ama sen varsın?»

«Evet. Çünkü ben sana sahibim. Onların kimseleri yoktu.»

«Bir anlam çıkmıyor.»

«Önemi yok. Hiçbir şeyin önemi yok. Tıpkı kız gibi.»

«Ne olmuş ona?»

«Hamile.» Babamın sessiz kahkahasını duydum. «Dün gece sana açıldı. Tohumunu aldı ve içinde tuttu.»

«Allah kahretsin!»

«Ama kısa bir süre için. Sonra tohumu atacak. Henüz zamanı değil. İkinci için de.»

«Ölünün ama çok şey biliyorsun.»

«Gerçeği yalnızca ölüler bilir.»

Mezarlıktan döndüğümde barakadan gelen müzik seslerini duydum. Jeb Stuart kamyonetin basamağında oturuyordu. «Radyon olmadığını söylemiştin,» dedim.

Yüzüme merakla bakıp, «Bildiğini sanıyordum,» diye cevap verdi. «Anne satın almış. Betty May için.»

«Tohumları ekmek üzere yardıma ihtiyacım var. Bu konuda hiçbir şey bilmiyorum.»

«Betty May yardım edebilir. Çiçekleri çok sever o.»

«Çok memnun olurum,» dedim.

Bakışları üzerimden atlayıp mısır tarlasına gitti. «Beş yo da altı hafta sonra tamam,» dedi. «Hasat zamanı gelir.»

«Yardım ister misin?»

Başını hayır anlamına salladı. «Bir şeyler yaparız.»

«Betty May ne zaman doğum yapacak?»

«Sanırım iki haftası daha var. İçkinin havasının alınması da o sıralara rastlıyor.»

«Sonra içkiyi satacak mısınız?»

«Hayır. Bir süre dinlenmesi gerek. Bir kış fıçılarda bekleteceğim.»

Barakanın kapısı açıldı. Anne, «Yemek hazır,» diye seslendi.

Jeb Stuart doğruldu. «Geliyoruz.»

Biftekler fena olmamıştı ama Anne düş kırıklığına uğradı. Çünkü Betty May'le Jeb Stuart pek hoşlanmış görünmüyorlardı. Bifteklerimizden çıkan kana tiksintiye benzer bir şaşkınlıkla bakıp kendilerininkini yeniden ateşin üzerine koydular. Âdeta kömür gibi kapkara oluncaya kadar pişirdiler. Gümbürtünün yaklaştığını duyduğumuzda kahvelerimizi içiyorduk.

Betty May elinde kahve fincanıyla durup kulak verdi. «Bu da ne?»

Hemen anlamıştım ne olduğunu. «Helikopter,» dedim. Babamın ivedi yolculuklar için kullandığı bir helikopteri vardı. Bu yüzden o sesi iyi tanırdım.

Gürültü daha da yaklaşıncâ, «Epey alçaldı,» dedim.

«Ben bir baksam iyi olacak.» Jeb Stuart yerinden kalkıp duvara dayalı duran tüfeğini aldı. Dışarı çıktı.

Biz de peşinden gittik. Helikopter mısır tarlasından doğru alçalıyordu. Eve pek uzakta olmayan bir açıklığı hedef almıştı. Yan tarafında siyah harflerle yazılmış yazıyı okuyabiliyorduk: POLİS.

Helikopter havada bir an durduktan sonra tekerleklerini toprağa değdirdi. İçinden haki renkte üniforma giymiş iki kişi indi. Pilot, kontrol kabininde oturuyordu.

İlk konuşan Jeb oldu. «Hoş geldiniz, şerif.»

Şerif denilen kişinin yüzünü bir şaşkınlık kapladı. «Sen misin, Jeb Stuart?»

«Başka kim olabilir ki...»

Şerif gülümsedi. Elini uzatarak Jeb Stuart'a yaklaştı. Diğer polis helikopterin yanında kalmıştı. «Seni gördüğüme çok sevindim, Jeb.»

Jeb başını sallayarak şerifle el sıkıştı. «Kahve içiyorduk, şerif. Bize katılır mısınız?»

«Teşekkürler, Gerçekten iyi olur.» Geride kalan polise döndü. «Her şey yolunda. Birazdan dönerim.»

Hep birlikte içeri girdik. Bu kez Betty May masaya bizimle birlikte oturmadı. Hemen şerifin önüne üstü buram buram tüten bir fincan kahve koydu.

Şerif bir yudum aldı. «Çok güzel, Betty May.»

Genç kadın bir şey söylemeden gülümsedi.

Şerif, «Sizleri burada bulduğuma gerçekten sevindim,» dedi. «Burada birilerinin izinsiz yerleştiğini bir yıldır biliyoruz ama yeni helikopter gelinceye kadar inceleme olanağını bulamadık.»

Jeb başını salladı.

«Hepimiz de nereye kaybolduğunu merak ettik, Jeb,» diye şerif konuşmaya devam etti. Kayıplara karışalı bir

buçuk yıl oluyor nerdeyse. Seni ortalıkta gören mören de olmamış.»

Jeb, «Çalışıyordum,» dedi.

«Anlıyorum. Mısır tarlan da bayağı geniş.» Jeb'e anlamlı anlamlı baktı. «Sanırım, burada oturma ve çalışma izni almışsındır.»

Jeb benden yana baktı. Başımı salladım. «Evet,» dedi.

«Yasal sahiplerinden mi?»

İlk kez konuştum. «Öyle.»

Şerif soran bakışlarla Jeb'e baktı.

Jeb, «Bu Jonathan Huggins,» dedi. «Koca Dan'ın oğlu. Jonathan, bu da Şerif Clay.»

El sıkıştık.

Şerif başını sallayarak, «Baban bizdendi,» dedi. «Ona saygımız büyük. Başınız sağolsun.»

«Teşekkür ederim, şerif.»

«Buranın sahibi siz misiniz?»

«Evet, bunu sizin de bilmeniz gerekir.» Sonra birden aklıma geldi. Bilmesine olanak yoktu. «Belgeler eyalet tapusunda.»

Şerif rahatsız olmuş gibiydi. «Elbette.»

«Sentryville'de,» diye ekledim. «Burası Sentryville'e bağlı.»

Şerif biliyorum der gibi başını salladı.

«Buraya altmış mil uzakta Sentryville. Oranın şerifine yardımcı oluyorsunuz, değil mi?»

Şerif yine başını salladı.

Oturduğum yerden uzanıp Jeb'in duvara dayalı duran tüfeğini aldım. Masanın üzerine, namlusu şerifin karnına gelecek biçimde koyup emniyetini açtım. «Yasalara karşı geldin, şerif. Şimdi tetiği çekip seni delik deşik edebilirim. Ülkede beni suçlu bulacak bir yargıç da çıkmaz. Senin buraya gelmeye hiçbir hakkın yok.»

Tüfeğe baktı. Birden yüzü bembeyaz olmuştu. Diğerleri de oturdukları yerde donup kalmışlardı. Jeb davranmaya kalkıştı.

«Kıpırdama, Jeb!» diye emrettim. Bakışlarımı yine şerife çevirip, «Şimdi bize buraya neden geldiğini anlat bakalım,» dedim.

Şerif yutkundu. «Jeb'in karısı yasa dışı ilişkide bulundukları için Betty May ve Jeb hakkında tutuklama kararı almış.»

«Yine de eyalet sınırını geçmen için geçerli biri neden değil bu. Başka bir sebep bul bakalım.»

Şerif susuyordu.

«Buraya gelmenin nedeni şu mısır tarlası olamaz mı? Ha?»

Hâlâ susuyordu adam.

«Belki de buraya birtakım zencilerin yerleşmiş olduklarını düşündün. Mısır tarlası bir hayli para eder. Sen şerifsin. İşin üstesinden gelirsın, değil mi?»

Şerifin yüzünde isteksiz bir saygı ifadesi belirdi. «Haklısın. Buraya gelmemem gerekirdi. Burada olanlar beni hiç ilgilendirmez.»

Tüfeği masanın üzerinden kaldırıp yine duvara dayadım. «İşte bu noktada yanılıyorsun,» dedim. «Senle Jeb'in konuşması gereken önemli bir konu var.» Ayağa kalktım. «Anne'le ben dışarı çıkıp sizi yalnız bırakacağız. İstedığınız gibi rahat rahat konuşun.»

Şerif bana baktı. «Baban hakkında duyduklarım kadarıyla sen tıpatıp ona benziyorsun. Hık demiş burnundan düşmüşsün.»

«Ben ona hiç benzemem,» deyip dışarı çıktım.

Anne de peşimden geldi. Kamyonete dayanıp bir sigara yaktım. Sigarayı Anne'e uzattıktan sonra kendim için de bir tane aldım. «Yarın buradan gideceğiz. Çiçek tohumlarını ektikten sonra.»

«Nereye gideceğiz?»

Gözlerimi kapattım. «Daha güneye.»

Anne uzun bir süre sustu. «Sen buraya yine gelecek misin?» diye sordu sonra.

«Evet. Eve dönerken uğrarım.»

«Ben yarın eve dönüyorum, Jonathan.»

Gözlerimi açınca, helikopteri gördüm. Pilot aşağı inmiş, şerif yardımcısıyla konuşuyordu. Dönüp Anne'e baktım. Gözleri yaşlarla dolmuştu.

«Bir gün buraya seninle yine gelmek isterim, Jonathan,» dedi. «Gelebilir miyim?»

«Elbette.»

Uzanıp elimi tuttu. «Şerif haklı, Jonathan. Tıpkı babana benziyorsun. Sen babansın.»

Aynı şeyi babamın da söylediğini ona açıklamadım.

«Buraya geldiğimizden beri hep babanı görüyorum sende. Eve bu yüzden dönmek istedim. Kafam karıştı. Aklimı kaçıracığımı sanıyorum.»

Elini dudaklarıma götürüp öptüm.

«Bana kızmadın ya?» diye sordu.

«Hayır, kızmadım, Anne. Bence her şey yolunda.»

Barakanın kapısı açıldı, Jeb'le şerif dışarı çıkıp yanımıza geldiler. Jeb gülümsüyordu. «Şerifle bir anlaşmaya vardık,» dedi.

«Güzel.»

«Artık sorun çıkamayacak.»

Şerife baktım. Adam hemen, «Jeb'in bu işi yalnız başına yapmasına imkân yok,» diye atıldı. «Serseriler, kanun kaçakları, zenciler harekete geçmek için fırsat kolluyorlar. Jeb bir işi yapıp tamamladıktan sonra baskın yapacaklar.»

Başımı salladım.

Şerif, «Buralarda kalacak mısın, evlat?» diye sordu.

«Yarın gidiyorum.»

Başını kaldırıp gökyüzüne baktı. Güneş batmak üzereydi. «Gitsek iyi olacak,» dedi. «Gece karanlığında helikoptere güvenim yok. » Jeb'e döndü. «Cumartesi bana gel. Çalışma ruhsatını vereyim.»

«Sağol, şerif.»

Şerif bakışlarını yine bana çevirdi. «Kaç yaşındasın, evlat?»

«On yedi.»

Adam başını sallayarak, «Tahmin etmiştim,» dedi. «Tüfeği göbeğime dayadığında anlamıştım. On yedi. Baban da elli yıl önce ihtiyar Fitch'i dükkânının arkasında vurduğu zaman senin yaşındaydı. Onu ıslah evine yolladılar. On sekiz yaşına kadar orada kalacaktı ama savaş çıktı. O da askere yazılıp Avrupa'ya gitti. Ancak savaştan yirmi yıl sonra Fitchville'e geri geldi. Bir gün ansızın istasyonda, tekerlekli sandalyede ortaya çıktı. Yanında bir kadın vardı ama karısı değildi. Baban perişandı. Yürüyemiyordu. Batı'da bir yerlerde küçük bir oğlu olduğu söyleniyordu. Peşin parayla bir araba satın alıp buraya geldiler. Ondan sonra kimseler görmedi onları. Tam altı ay. Altı aydan sonra baban yine istasyonda görüldü. Kadını öpüp New York trenine bindi.»

«Ya kadın?»

Kadın tren istasyonundan ayrılincaya dek bekledikten sonra arabasına atlayıp gitti. Onu bir daha gören olmadı.»

«Sen babamı gördün mü hiç?»

«Hayır, görmedim. Bu öyküyü babamdan dinledim. Hem de binlerce kez... Kendisi burada şerif yardımcılığı yapmış. Sonra da şerif olmuş. Ne zaman babasının sözü edilse, hemen bu öyküyü anlatırdı. Babana hayrandı. Onunla gurur duyardı.» Şerif yine gökyüzüne baktı. «Eğer istersen her şeyi gazetelerden okuyabilirsin. Kütüphanemizde **Fitchville Journal**'in bütün eski sayıları var.» Elini uzattı. Tokalaştık. «Bir şeye ihtiyacın olursa, bana gel.»

«Teşekkür ederim, şerif.»

Helikopterin havalanıp batan güneşe doğru gidişine baktık. Gürültüsü dağlarda yankılar çıkarıyordu. Helikopter gözden kaybolunca içeri girdik.

Anne'le benim uyku tulumlarımızı alıp, «Oldukça yorucu bir gün geçirdik,» dedim. «Sizin de erken yatmanız iyi olur.»

Mısır tarlasındaki yerimize yerleştiğimizde, güneş ufukta hâlâ altın bir küre gibi duruyordu. «Evli olmadıklarını bilmiyordum,» dedi Anne.

«Ben de.»

«Jonathan...»

«Sen de benimle eve dön.»

«Dönemem. Şimdi dönemem.»

«Neden?»

«Bana durmadan bunu soruyorsun, ben de sana hep aynı cevabı veriyorum. Nedenini bilmiyorum.»

Anne yaklaşıp başını omzuma dayadı. «Seni özleyeceğim.»

Sustum.

«Beni nerede bulacağını biliyorsun, Jonathan. Evinize bakan arka verandada oturur olacağım hep.»

«Biliyorum.»

«Geç kalma lütfen. Döndüğünde hâlâ genç olmak istiyorum. Yıllar o kadar çabuk geçiyor ki...»

Barakanın önünde durup kamyonetin toprak yoldan aşağı gidişine baktım. Anne arka pencereden bana bakıyordu. Elini kaldırıp salladı. Ben de aynısını yaptım. Gözden kayboldular. O zaman sırt çantamı omzuma geçirip yola koyuldum. Saat nerdeyse on bir olmak üzereydi. On iki otuz

otobüsü Anne'i saat beşte New York'a ulaştırırdı. Eğer gayret ederse saat yedide de evinde olurdu.

Tepeyi tırmanmaya başladım. Yolum mezarlığın önünden geçiyordu. Bir an durup altüst edilmiş toprağa, düzenli ekilmiş tohumlara, mezarlara baktım.

Betty May, «Merak etme, Jonathan.» demişti. «Tohumları her gün sulayacağım. Göz açıp kapayıncaya dek hepsi de çiçek açacak.»

Barakaya baktım. Buraya tekrar gelip gelmeyeceğimi bilmiyordum.

«Kaygılanma, oğlum. Buraya yine geleceksin.»

«Emin misin, baba? Sen hiç gelmedin ki...»

«Bir kez geldim, Jonathan. Şerif de sana anlattı bunu.»

«Ama kalmadın.»

«Sen de kalmayacaksın.»

«O halde buraya gelmenin ne anlamı var? Gelmesem de olur.»

«Gelmek zorundasın. Benim geldiğim nedenden ötürü geleceksin. Tam bir erkek olmak, kendini tamamlamak için.»

«Anlamıyorum, baba?»

«Anlayacaksın, Jonathan. Zamanı gelince. Çocuğun için geleceksin.»

«Çocuğum için mi, baba?»

«Evet, oğlum. Senin olmayan çocuk için geleceksin.»

İKİNCİ KİTAP

Bir Başka Gün

BİRİNCİ BÖLÜM

Saat sabahın ikisiydi. İlkbaharın son karları gündüzün sıcaklığıyla erimiş, gecenin rüzgârıyla da donup karayolunu incecik bir buz tabakasıyla kaplamıştı. Bulutlar alçaktan hızla akar gibi giderken ayı kapatıyorlardı. Bu yüzden Daniel Boone Huggins önünü göremiyor, kayıp düşmemek için elinden geldiğince dikkat ediyordu. Kendi kendine küfürler savurarak ince ceketine biraz daha sarındı.

St. Louise'in on mil batısında, 66 No. lu Karayolunda epey uzaktaydı. Dişlerini acı acı sıktı. Eğer yolda donup ölmezse California'ya elbet varacaktı sonunda. Gözlerini kısarak önündeki karanlığa baktı. Hemen hemen bir saattir yürüyordu. Buralarda bir yerde bir kamyon durağı olmalıydı. Daha doğrusu onu arabadan fırlatıp attıklarında öyle demişlerdi. Yolun iki mil batısında. Bir kamyon durağı.

Birden durdu. Ya ona yalan söylemişlerse? Ya kamyon durağı diye bir şey yoksa? Zaten iliklerine kadar donmuştu. Beş saat daha açıkta kalırsa işi bitik demektir. Ölü gider, yolun kıyısındaki hendeklerden birinde kaskatı bulurlardı onu. O zaman herkesin keyfi yerine gelirdi. Birleşmiş Metal İşçileri Sendikasındaki John L., Carpenters'daki Koca Bill, Film sanatçıları Derneğindeki Murray'la Green bu işe pek sevinirlerdi doğrusu. Birbirlerinden nefret eden Hillman'la Dubinsky bile.

Onu ta cehennemin dibinde bir yere göndermişlerdi. Sibirya'ya sürülmek gibi bir şeydi bu. Oraya yollanan dört örgütçüden hayatta kalan yalnızca kendisiydi. Bunun da ne kadar süreceği belli değildi... Kamyon durağı diye bir şey yoktu buralarda. Onu, zavallı Sam Masters'e yaptıkları gibi, buzhanedeki bir et kancasına taksalar bu kadar olurdu ancak.

Arabada geçen üç gün... Heriflerin dilleri kadar büyük silahları, bıçakları vardı. Üç gün sarımsaklı sandviç yemekten arabanın içi kokudan durulmaz bir hal almıştı. Üç gün kıcı dona dona yol kenarlarında çişini ederken, birinin arkadan sırtına bir kurşun sıkıp sıkmayacağını düşünmüştü hep. Üçüncü gün bir telefon kulübesinden patronlarını arayarak talimat almışlardı adamlar. Sonra üçüncü gün telefon kulübesinden arabaya geldiklerinde, Daniel beklemenin sona erdiğini anlamıştı. Birden sohbet filan kesilmiş, birbirleriyle bile konuşmaz olmuşlardı. Araba batıya yönelmiş, gece yarısı St. Louise'den geçmişler, yirmi dakika sonra da arabayı bomboş, kuş uçmaz kervan geçmez bir yolda durdurmuşlardı.

Arabanın kapısı açılmış, bir tekmeyle Daniel kendini buz tutmuş yolda bulmuştu. Sirtüstü, kolları iki yana açık yatakalmıştı orada. Adam arabadan ona doğru uzanmıştı. Elindeki tabanca top gibi görünüyordu. Sonra silah güreleyerek patlamış, Daniel kurşunların derisini parçalayarak içine girdiğini âdeta hissetmişti. Ama hiçbir şey olmamıştı. İnanmamış, adama bakmıştı.

İtalyan pis pis sırtıyordu. «Donuna ettin. Kokusu burunuma geliyor.»

«Evet, ettim.»

«Şanslısın. Bir daha Kansas'a geleyim deme. O zaman donuna etme fırsatını bile bulamazsın.»

Arabanın kapısı çarpılarak kapanmış, sonra araba bir U dönüşü yaparak geldiği yere gitmek üzere uzaklaşmış-

tı. Ama biraz gittikten sonra 'durmuş, sonra geri geri gelecek artık ayağa kalkmış bulunan Daniel'e yaklaşmıştı. Şöför, «Gittikleri yönün aksini işaret edip, «O yana doğru yürü,» demişti. «İki mil. Bir kamyon durağı var.»

Daniel yol kenarına çekilip karla kendini elinden geldiğince temizlemiş, rüzgârın getirdiği bir gazete parçasıyla da kurulanmıştı. Şimdi de iki saattir yürüyordu. Neyse o sırada ışıkları gördü. Oraya varması bir yarım saatini daha aldı.

Beyazlı kırmızı ampuller Daniel'e cennetin kapılarını gösteriyor gibiydiler. **Kamyon Durağı. Benzin. Yemek. Yatacak Yer. Banyo.** Altı tane büyük kamyon park etmişti. Üzerleri kalın brandalarla kapalıydı.

Daniel hemen binanın yan tarafındaki pencereye gidip içeriye baktı. Bir tuzağa düşmek istemiyordu. Belki de onu temizlemek için burada biri bekliyordu. Ama içerde bir garson kadınla bir erkekten başka kimse yoktu. Kadın masaları kahvaltı için hazırlıyor, erkek de tezgâhın gerisinde gazetesini okuyordu. Çevresine son bir kez baktıktan sonra ön kapıya gidip açtı.

İçeri girmedi. Kapının eşiğinde durdu. Soğuk havanın içeriye dolmasıyla kadınla erkek ona baktılar.

«O s...tirici kapıyı kapa,» diye bağırdı adam. «Bizi donduracak mısın!»

Garson kadın, «İçeri gir,» dedi.

Daniel, «Önce bir banyo yapmak istiyorum,» dedi dışları birbirine vurarak. Kendine hâkim olamıyordu.

Kadın ona baktı. «Önce sıcak bir şeyler yesen daha iyi olur. Sana bir fincan kahve vereyim.»

«Banyo nerede? Kahveyi oraya getir.» Tezgâhtaki adama baktı. «Bana satacak fazladan bir pantolonunuz var mı?»

Adam onu hayretle süzdü. «Sen iyi misin?»

«Bir iki aşağılık İtalyan beni dövdü. Sonra da yolun ortalık yerine bırakıp gittiler.»

Adam bir süre konuşmadı. Sonra, «Bir işçi pantolonum var,» dedi. «İki dolara veririm. Hemen hemen yeni sayılır.»

Daniel elini ceket cebine sokup para çıkardı. Kadına doğru uzatarak, «İşte bir beş dolarlık,» dedi. «Pantolonla kahveyi banyoya getir.. Bir de jilet.»

Kadın parayı aldı. «Banyo sol taraftaki binada.»

«Teşekkür ederim, bayan.»

Kadın parayı tezgâhta duran adama verdi. «O pantolon bir dolar bile etmez. Bunu sen de biliyorsun.»

«Haklısın ama onun için iki dolar eder.» Kadına adamın istediği jileti verdi. Kasaya banyo ücretini de bastıktan sonra kalanı kadına uzattı. «Pantolon kapının arkasındaki dolapta asılı.»

«Nerede olduğunu biliyorum.» Kadın pantolonu almak için adamın yanından geçti.

Adam onun dolgun kalçalarına bir şamar aşkederek, «Akıllıysan, öyle davranırsın ki, adam paranın üzerini sana bırakır,» dedi.

Kadın ona tiksintiyle bakarak, «O sen değil, aptal,» dedi alaycı bir sesle. «Ona bedava veririm.»

Kadın içeri girdiğinde Daniel içi sıcak su dolu banyoya gömülmüş, başını da arkaya dayayıp gözlerini kapamıştı. Kadının ilk dikkatini çeken şey vücudundaki mor lekeler oldu. Adamın gözleri, çenesi de şişmişti.

Alçak sesle, «Üzerinde iyi çalışmışlar,» dedi.

Daniel gözlerini açtı. «Beni öldürmedikleri için şanslı sayılırım.» Banyo küvetinin yakınındaki yeri gösterdi. Ora-

da pantolonu duruyordu. Ceketıyla gömleği radyatörün önündeki sandalyeye kurumaları için dikkatle yerleştirilmişti. «Şu pantolonu çöpe at. Ben gömleğimi yıkadım.»

«Peki,» Kadın pantolonu almak için eğildi.

«Önce bir gazete bulsan iyi olur,» diye atıldı Daniel. «Şaka etmiyorum.»

Kadın bitişik odaya geçip bir gazeteyle döndü. Pantolonu yerden âdeta elini dokundurmadan alıp gazeteye sarıldı. Sonra jiletle beş doların üstünü ceketle gömleğin durduğu sandalyeye bıraktı. «Ben şundan kurtulayım gelirim,» diyerek pantolon paketini aldı.

«Gerek yok, bayan. Ben işimi görürüm.»

Kadın, «Aptallık etme,» dedi sert bir sesle. «Beş erkek kardeşle büyüdüm, iki kez evlendim. Bir erkeğin ne zaman yardıma ihtiyaç duyduğunu iyi bilirim.»

Daniel ona bakmak için döndü. Gözünün ve yarağının şişmiş olmasına karşın erkeğin güçlü bir yüzü olduğunu gördü kadın. «Sence benim yardıma mı ihtiyacım var?»

«Evet.»

Daniel başını salladı. «O halde teşekkür ederim, bayan. Önerinizi kabul ediyorum.»

Kadın geri döndüğünde küvete doğru bir sandalye çekip küçük bir havluyla Daniel'i bir güzel sabunladı. Bu sırada gür kaşlarının altındaki yara açılıp kanamaya başlamıştı. «Kesik kötü,» dedi kadın. «Sabahleyin doktoru çağırıp yarayı diktirmelisin. Yoksa izi kalır.» Temiz bir bezle yaraya bastırdı. «Bunu böyle tut. Ben hemen geleceğim.»

Gerçekten de gittiğiyle gelmesi bir oldu. Elinde bir ilkyardım çantası vardı, Daniel'in kanayan yarasını pansuman yapıp temiz bir bezle kapadı. «Tamam. Şimdi banyodan çıkıp kurulanabilirisin.»

Daniel duyduğu acıyla gözlerini kısarak doğruldu. Banyodan çıkarken sendeledi. Kadın uzanıp onu kolundan tuttu.

«İyisin ya?»

Daniel başını salladı.

«Biraz yatsan iyi olur. Ben sana yiyecek bir şeyler getiririm.»

Daniel kurulanırken, «Bir şeyim yok,» dedi. «Lokantada telefon var mı?»

«Var.»

«Önce bir yere telefon etmem gerek.»

«Ben gidip kahvaltını hazırlayayım,» dedi kadın. «Kek, sosisli yumurta. Tamam mı?»

«Mükemmel. On dakika sonra orada olurum.»

İKİNCİ BÖLÜM

Pantolon Daniel'e iki beden büyük gelmişti. Kumaş belinde kat kat toplanıyordu. İkinci tabak sosisli yumurtasını yedikten sonra arkasına dayanıp rahat bir göğüs geçirerek, «Çok lezzetliydi,» dedi.

Garson kadın ona gülümsedi. «Bir an hiç doymayacaksınız sandım.»

«Ne kadar acıkmış olduğumun ben de farkında değilmişim. Puro var mı?»

«Elbette. Özel Havana pürolarımız var. Tanesi beş sent»

«Bana iki tane ver.»

Kadın tezgâhın gerisine geçip bir kutu püroyla geldi. Daniel kutudan iki puro alıp birini yaktı. Kadına bakarak, «Şimdi bana telefonun yerini söyle,» dedi.

Kadın lokantanın öteki köşesindeki kumbaralı telefonu işaret etti. Daniel kahvesinden bir yudum daha alarak o yana yürüdü.

Kadın da masayı temizleyip tezgâhtaki adamın yanına gitti.

Paranın telefon kutusuna düşerken çıkardığı sesi duyular. Adam alçak sesle konuşuyor ama söyledikleri onlara kadar ulaşıyordu. «Şehirlerarası, lütfen. Washington, ödemeli. Numara, Capitol 2437.»

Adam bekledi. Bir yandan da purosunu tttryordu. Santral memuru hatta girdi. Adamın yüzünde birden otoriter bir ifade belirdi. «Lütfen çalmaya devam edin, küçükhanım. Telefon aşağı katta, aradığım kiiyse yukarı katta yatıyor. Uzun uzun alın ki, duyabilsinler.»

Biraz sonra telefona biri cevap verdi. Adam sesini daha da alçalttı. «Moses, ben Daniel B... Hayır, lmedim. Cehennemden telefon edilmez ki... Evet, biliyorum. John L.'yle Phil'e orada bir avuç amatör gibi alıtığımızı söyle. Herifioğulları her şeyi hazırlamılar. Polisler, İtalyanlar... Hiç şansımız yoktu. Son  günü bir arabayla geçirdim. Durmadan sarmısak yiyenlerle. Beni yolun üzerine bıraktıkları an grevin sona erdiğini anladım. Grev devam etse u anda sağ olmazdım zaten. Şimdi bir lokantadayım. Şirketin bana bir elbise borcu var.»

Daniel purosunu tüttürerek bir süre karşı tarafı dinledi. Yeniden konuşmaya başladığında sesi biraz sertlemiti. «Ben iyiyim. Az buçuk yaram berem var, o kadar. Daha kötüsü de olabilir... Hayır, bir süre dönmeyeceğim. Dört yıldır bir gün bile tatil yapmadan çalışıyorum. Artık biraz dinlenmenin zamanı geldi. Kendi başıma kalıp düşünmek istiyorum. Başkalarının hesabına yeterince çalıştım, sanırım.»

Yine karşı tarafı dinlemeye koyuldu. Cevap verdiğinde sesi kesindi artık. «Olmaz... Benim için ne düşündükleri umurumda bile değil. Mutlaka yine tehlikeli, ölümüne bir i vereceklerdir bana... Sanırım California'ya gideceğim. Zaten imdi yarı yolu aldım bile. Belki de ağaçlardan birkaç portakal toplarım... Evet, sizinle temas kuracağım... Param var... Burada fazla kalmayacağım. İtalyanlar fikirlerini değiştirip peimden gelebilirler... Evet, biliyorum. İler yoluna girecektir. Ama bunun bize ne yararı dokunacak. Bence John L. hata ediyor. Roosevelt'i kızdıracak... Tamam tamam. California'ya vardığımda sizi ararım.»

Daniel telefonu kapatıp masasına döndü. Elini kaldırıncı garson kadın ona bir kahve daha getirdi. «Burada oda kiralayabileceğim bir otel var mı?»

«En yakın otel, St. Louis'de.»

Daniel başını olmaz anlamında salladı. «Ters yönde orası. Ben doğuya değil, batıya gidiyorum.» Kahvesinden bir yudum aldı. «Batıya giden şu kamyonlardan biri beni alır mı?»

«Sorarsın. Şoförler nerdeyse kalkarlar.»

«Olur, sorarım. Teşekkürler.»

Kadın tezgâha doğru giderken durup döndü. Masaya yeniden yaklaştı. «Gerçekten California'ya mı gidiyorsun?»

Daniel başıyla evetledi.

Kadın, «Ben craya hiç gitmedim,» diye konuşmasını sürdürdü. «Duyduğum kadarıyla çok güzel bir yermiş... Her zaman güneş varmış, hiç soğuk olmamış.»

Daniel bir şey söylemeden ona baktı.

Kadın, «Benim bir arabam var,» diye ekledi. «Pek de araba sayılmaz ya. Eski bir Jewett. Ama formunda. Masrafları aramızda paylaşıyoruz.»

Daniel purosunu içerek bir süre konuşmadı. «Peki, işin ne olacak?»

«Böyle bir işi her yerde bulabilirim. Burada maaş almıyorum. Bahşişle yetiniyorum.»

«Ya ailen?»

«Yok. Kocam fatura ödemekten hoşlanmadığını anlar anlamaz toz olup ortadan kayboldu. Ondan geçen yıl boşandım.»

«Peki, sözünü ettiğin erkek kardeşler?»

«Hepsi de dört bir yana dağıldı. Buralarda para kazanacak pek iş yoktur.»

Daniel başını düşünceli düşünceli salladıktan sonra, «Hiç paran var mı?» diye sordu.

«Nakit iki yüz dolarım var. Evimi satın almak isteyen

bir de müşteri. Mobilyasını da verirsem dört yüz dolar ödeyeceğini söyledi.»

Daniel bir şey söylemedi. Kadının yüzüne dikkatle bakarak, «Kaç yaşındasın?» diye sordu.

«Yirmi altı.»

«Bu yaştan sonra film yıldızı olacak değilsin.»

Kadın gülümsedi. «Olmaya da niyetim yok. Doğru dü-rüst, insan gibi yaşayabileceğim bir yerlere gitmek istiyorum. O kadar.»

«Ne zaman yola çıkabilirsin?»

«Bugün. Eşyalarımı toplarım. Müşteriden paramı alırım. Öğleden sonra da yola çıkabiliriz.»

Daniel birden gülümseyince, bütün yüzü aydınlandı. «Tamam,» diyerek elini uzattı. «California, biz geliyoruz!» Kadının elini bırakmadan, «Daha adını bile bilmiyorum senin,» dedi.

«Tess Rollins.»

«Tanıştığımıza memnun oldum, Tess. Benim adım Daniel. Daniel Boone Huggins.»

Doktor doğrulup ipliği makasla kesti. «Benim hanımın Singer makinesinde yaptığı kadar güzel bir dikiş çektim,» dedi. «Bir bakın.»

Daniel doktorun tuttuğu aynaya baktı. Önce derin bir yarık olan yara şimdi kalem inceliğinde bir çizgi haline gelmişti. İki yanında küçük noktalar halinde dikiş yerleri görünüyordu. Kaşı bir parça kalkmış gibiydi. Daniel parmağıyla dokunarak, «Kaşım hep böyle mi kalacak?» diye sordu.

«Dikişler söküldüğünde bir parça iner. Bir yıla kalmaz eski halini alır.»

Daniel oturduğu yerden kalktı.

Doktor, «Bir dakika,» diye atıldı. «Dikişin üzerine temiz

bir bandaj koyayım. Sargıyı her gün değiştirip yarayı temizleyin. Altı gün sonra dikişleri alabiliriz.»

«Ama ben burada olmayacağım ki...»

«Bu işi herhangi bir hastanede ya da klinikte de yaptırabilirsiniz. Yalnızca dikiş yerini temiz tutmaya bakın.»

Daniel elini cebine soktu. «Borcum nedir?»

Döktör, «İki dolar çok mu?» diye sordu.

«Gayet iyi.» Daniel cebinden bir tomar para çıkarıp masanın üzerine iki dolar bıraktı. «Teşekkür ederim, doktor.» Doktorun paralara baktığını farkettiler. «Bir yanlışlık mı oldu, doktor?»

Doktor başını sallayarak güldü. «Yo, hayır. Yalnızca iki aydır borcunu nakit ödeyen ilk hastam siz oldunuz da...»

Daniel de bir kahkaha attı. «Aman değerini bilin, doktor.»

«Üzülmeyin. Belki de bunu bana paranın nasıl bir şey olduğunu anımsatması için çerçeveletirim.»

Daniel'in peşinden bekleme odasına geçti doktor. Orada Daniel'i bekleyen Tess ayağa kalktı. «Çok kötü müydü, doktor?»

«Daha kötülerini gördüm. ben. Yarayı temiz tutmaya dikkat edin.»

«Olur,» diye Tess başını salladı.

Dışarı çıkıp Tess'in arabasına yürüdüler. Eski, Jewett marka, üstü açık bir spor arabaydı bu. Tess direksiyona geçti.

Daniel, «Şimdi nereye?» diye sordu.

«Bankaya. Gerekli belgeleri imzalayıp işi tamamlayacağım. Sonra da eve gider anahtarını yeni sahibine veririz.»

Daniel dudaklarına bir puro sıkıştırdıktan sonra, «Gerçekten kararlı mısınız?» diye sordu. «Hâlâ fikrini değiştirecek zaman var, Tess. Bir kez daha düşün istersen.»

«Kararımı verdim.»

Avukat parayı bankada bırakmasını, California'ya var-

diğında yine banka kanalıyla hesabı oraya aldırabileceğini öğütledi. Tess dönüp Daniel'e baktı.

«İyi bir fikir, Tess. Onca parayla yolda ne olur bilinmez.»

«Yanıma ne kadar para alayım dersin?»

«Belki yüz dolar yeter. Yetmezse bende para var. Daha sonra hesaplaşırız.»

«Tamam.»

Öğle yemeğinden sonra yola çıkıp geç vakte kadar durmadan gittiler. Kalacak bir oda bulmak için arabayı yol kenarına çektiklerinde, St. Louis'den üç yüz otuz mil uzaklaşmış bulunuyorlardı.

Kiralık odalar levhasının asılı olduğu eski bir evin önünde durmuşlardı. Arabadan inip kapıyı çaldılar, içeri girdiler.

Pipo içen yaşlı bir adam başını kaldırıp onlara baktı. «Merhaba, sizin için ne yapabilirim?»

«Geceyi geçirecek bir oda verin,» dedi Daniel.

«Kahvaltı dahil mi?»

Daniel başını evet anlamında salladı.

«Güzel bir odam var sizin için. Çift yataklı. Kahvaltı dahil bir buçuk dolar.» Yaşlı adam bir an durduktan sonra ekledi. «Para peşin.»

«Tamam.» Daniel istenen parayı verdi. «Burada akşam yemeği yiyebileceğimiz bir yer var mı?»

«Eğer müşkülpesent değilseniz karım size bir şeyler hazırlayabilir. Ellişer sent daha vereceksiniz.»

Daniel paraları saydı. Yaşlı adam ayağa kalkıp, «Eşyanızın taşınmasına yardım etmemi ister misiniz?» diye sordu.

Daniel, «Ben taşırım,» dedi.

Yaşlı adam ona bir anahtar uzattı. «Merdivenlerin başındaki ilk oda. Ben gidip karıma yemek hazırlamasını söyleyeyim. Yıkayıp indiğinizde her şey hazır olur.»

Hazırlanan yemek basitti: Tavada kızartılmış tavukla patates. Konserve bezelye. Sıcak ekmek. Kahve. Tess'le Daniel yukarı çıkarlarken, «Kahvaltı saat tam yedide,» dedi yaşlı adam.

Odaya girdiler. Daniel ceketini çıkarıp bir sandalyenin arkasına astı. «İlk girdiğimiz kentte kendime gömlek, çorap, iç çamaşırı, bir takım elbiseyle bir çift de ayakkabı alacağım.»

«Tamam.»

Gömleğinin düğmelerini çözmeye başladı. Sonra durup sordu. «Sen soyunuyor musun?»

«Evet. Önce sen git tuvalete. Benim işim biraz uzun sürer de... Biliyorsun, makyajımı temizlemek falan...»

«Olur.» Daniel odadan çıkıp banyoya gitti. On dakika geçmeden de geri geldi.

Tess soyunmuş, beyaz bir bornoz giymişti. «Sen biraz uzanıp dinlen. Ben geç kalmamaya çalışacağım.»

Daniel başını sallayıp pantolonunu çıkardı. Yatağa iç çamaşırlarıyla uzandı. Bakışlarını tavana çevirdi. Yaşam ne tuhaftı... Bir hafta önce Kansas City'de kentin en güzel oteline yerleşmiş keyfine bakıyordu. İstedğini elde etmek için telefona uzanması yeterdi. En kaliteli viski, en pahalı kadın. Kahvaltı da o ne zaman isterse o zaman hazırlanıyordu.

Yirmi dakika sonra Tess odaya döndü. «Bu kadar uzun süreceğini düşünmemiştim,» Daniel'den cevap gelmedi. Sonra genç kadın onun derin bir uykuya dalmış olduğunu gördü. «Daniel?»

Daniel kıpırdamadı bile.

Tess gürültü etmeden bornozunu çıkarıp yatağın ayak ucuna bıraktı. Kendine bir göz attı. «Allah kahretsin!» diye alçak sesle söylendi. En seksi geceliğini giymişti bir de.

Duvardaki düğmeye basıp ışığı söndürdü. Karyolanın boş tarafına geçip örtülerin altına kaydı. Sonra uzanarak Daniel'e yavaşça dokundu.

Genç adam yine kımıldamadı.

Tess elini çekip gözlerini kısarak karanlıkta Daniel'in yüzünü görmeye çalıştı. Bu yüzde rahat bir ifade vardı. Uyurken çok daha genç gösteriyordu. Daha savunmasız.

Tess birden kendi kendine gülümsedi. Kocasının kendisini bırakıp gitmesinden sonra ilgi duyduğu tek erkek, birlikte oldukları ilk gece uyuyakalmıştı.

İçgüdüsel bir hareketle uzanıp Daniel'i yanağından öptü. «Umarım California'ya gitmemiz bir hayli uzun sürer, Daniel,» diye fısıldadı. Sonra karyolanın kendine ait bölümüne çekilip gözlerini kapatır kapatmaz uykuya daldı.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Ertesi gün öğleden sonra şiddetli bir kar ve yağmur fırtınası içinde Tulsa'ya vardılar. Siliciler camlarda meydana gelen buz tabakası yüzünden görevlerini yerine getiremez olmuşlardı. Arabanın içi ilikleri donduracak kadar soğuktu.

«Burada bir süre kalsak iyi olacak,» dedi Daniel. «Hiç olmazsa fırtına durana kadar.»

Tess başını salladı. Genç kadının üşümekten dişleri takırdıyordu.

Daniel, «Aç gözünü de bir otel bulmaya bakalım,» dedi.

Yavaş yavaş kentin merkezine girdiler. Sokaklar tenhaydı. Gündüz vakti ışıklarını yakmış olan mağazalar kimsesiz, terkedilmiş gibiydi.

Tess, «Bak şurada bir otel var,» dedi. «Brown'ın Turist Oteli. Hemen ilerde.»

Otelin önüne konmuş bir levha park yerini gösteriyordu. Daniel arabayı elinden geldiğince otelin ön kapısına yakın bir yere park etti. Motoru durdurarak, «Fena bir yere benzemiyor,» dedi.

«Hadi hemen içeri girelim. Soğuktan donmak üzereyim.»

Arabadan çıkıp koş koş otele girdiler. Lobi küçük

ve sadeydi ama temiz ve düzenli bir görünüşü vardı. Kâtip onları görünce oturduğu yerden kalktı. Arkasındaki duvara asılı bir levhada, **'Zenciler ve Kızılçerililer kabul edilmez,'** diye yazıyordu. «Evet, efendim?»

«Çift yataklı bir odanız var mı?» diye sordu Daniel.

Kâtip önündeki deftere baktı. «Yer ayırtmış mıydınız?»

Daniel bir şey söylemeden adamın gözlerinin içine baktı.

Kâtip birden telaşlanır gibi oldu. «Evet, efendim. Banyolu lüks bir oda ister miydiniz acaba? Böyle bir oda bir dolara. Banyosuz isterseniz yetmiş beş sent.»

«Banyolu olsun.»

Kâtip defteri ona doğru iterek, «Peki, efendim,» dedi. «Lütfen defteri imzalayın.»

Daniel, Tess'e şöyle bir baktıktan sonra deftere, **Bay ve Bayan D. B. Huggins,** diye yazıp imzasını attı. Bu sırada oda görevlisi de gelmişti. Kâtip ona odanın anahtarını uzatırken, «405 numaralı oda,» dedi. Yan gözle de defterde yazılı olanlara bakıyordu. «Umarım, otelimizi beğenirsiniz, Bay Huggins. En iyi odamızdır. Çocuk eşyanızın taşınmasına yardım eder.»

Daniel oda görevlisine dönerek, «Önce bize odayı göster,» dedi. «Bavulu sonra getirirsin. Araba kapının hemen yan tarafında duran Jewett.»

Görevlinin ardından asansöre binip odalarına çıktılar. Kâtip doğru söylemişti. Güzel bir odaydı bu. Tess içeri girer girmez hemen banyoya gitti. Daniel oda görevlisine dönerek, «Bavulu getirdikten sonra bana kahve ve bir şişe de viski bulabilir misin?» diye sordu.

Çocuğun yüzünden bir şey anlamak olanaksızdı. «Burada içki yasağı var, efendim.»

Daniel cebinden bir dolarlık çıkarıp havada tuttu. «Hâlâ yasak mı?»

Çocuk başını sallayarak, «Evet, efendim,» dedi.

Daniel bir dolar daha çıkardı. «Şimdi?»

Çocuk iki doları aldı. «Elimden geleni yapacağım, efendim. Hemen gelirim. Teşekkürler.»

Çocuk odadan çıkarken Tess de banyodan odaya girdi. «Tanrım, bir an çatlayacağım sandım.»

Daniel bir kahkaha attı. «Ne demek istediğini çok iyi anlıyorum. Şimdi, sıra bende.»

Oda görevlisi on dakikaya kalmadan istenilenlerle birlikte geldi. «Başka bir isteğiniz var mı, efendim?»

«Buralarda iyi bir lokanta bulunur mu?»

«Hemen bitişikte var. Saat iki buçuğa kadar otuz beş sente tam üç kap yemek yiyebilirsiniz.»

Daniel bahşiş verdi. Sonra viski şişesini açarken, «Biraz içimiz ısınsın,» dedi Tess'e bakarak.

«Ben şöyle bir parmak isterim. İçkiye alışık değilim. Hemen başım dönmeye başlar.»

Daniel bardaklara içkileri koydu. «Şerefe,» diyerek bir dikişte bitirdi. Tess kendininkini henüz yudumlarken Daniel ikinci kadeh viskiyi de midesine indirmişti. Sonra kadehine kahve koydu.

«Şimdi daha iyisin ya?»

Tess başını iyiyim gibilerden salladı.

Daniel çevresine bakındı. «Oda fena değil.»

«Çok güzel.» Genç kadının bakışları Daniel'deydi. «Böyle lüks bir otelde ilk kez kalacağım.»

Daniel gülerek, «Hadi gel,» dedi. «Gidip bir şeyler yiyelim. Sonra benim alışverişe çıkmam gerek.»

*
*
*

Daniel boy aynasının önünde durup kendini süzdü. İnce çizgili koyu renk giysi üzerinde iyi duruyordu. Tess'e döndü. «Ne dersin?»

«Çok güzel.»

«Alıyorum,» dedi Daniel. «Pantolon iki tane olsun. Ceketin kollarını uzatmak ne kadar sürer.»

Satıcı, «On dakika, efendim,» dedi.

«Güzel. Bekleyeceğim. Üç gömlek, istiyorum. Biri beyaz, ikisi de mavi olsun. Üç çift çorap, bir çift siyah ayakkabı. Bir de gri ya da kırmızı verev çizgili kravat.»

Satıcının yüzü memnurlukla aydınlandı. «Peki, efendim. Kravatı armağanımız olarak kabul ederseniz seviniriz.»

On beş dakika sonra Daniel aynanın önünde kravatını bağlıyordu. Satış memuru ceketini giymesi için tutarken, «Bir öneride bulunmama izin verir misiniz, efendim?» diye sordu.

«Evet?»

«Bir tek eksiğiniz var. Bir şapka. Elbisenize uygun düşecek, son model şapkalarımız var. Bir dolar doksan beş sent.»

Daniel mağazadan çıktığında şapkası başındaydı. Duvar diplerinden yürüdüler. Daniel elbisesini daha giydiği ilk gün ıslatmak istemiyordu. Tess gururla koluna girmişti. Daniel B. Huggins gerçekten yakışıklı bir erkekti.

Birkaç mağaza ötede spor malzemeleri satan bir dükâna geldiler. Daniel durup vitrindeki tüfeklere, çiftlere baktı. «Buraya bir girelim.»

Tess onun peşinden gitti. Daniel mağazanın arka tarafında duran adama yaklaşarak, «Bir tabanca istiyorum,» dedi. «Pek büyük bir şey olmasın.»

Adam başını salladı. Cebinden çıkardığı bir anahtarla tezgâhın altındaki çekmeceyi açtı. Tezgâhın üzerine uzun namlulu bir Colt tabanca koydu. «Buna ne dersiniz?»

Daniel başını hayır diye salladı. «Çok büyük.»

Adam bir Smith — Wesson çıkarıp müşterisine baktı.

Dan başını yine hayır diye salladı. O zaman satıcı, «Peki, bir Colt otomatige ne dersiniz?» diye sordu.

«Hiç hoşlanmam. Orduda kullanmıştım.»

Adam bir an düşünceli düşünceli durduktan sonra küçük bir deri kutu çıkararak saygıyla açtı. Tabanca mavi me-nevişli ve pırıl pırıldı. Kabzası da sedeflendi. «Smith-Wes-son, kısa namlu, 38'lik. Omuz kılıfı da var. Orijinal. Ama pa-halı.»

«Ne kadar?»

«Otuz dokuz elli.»

«Çok pahalı.» Daniel tabancayı eline alıp şöyle tartar gibi avcunda salladı. «O kadar etmez gibi. Makul bir fiyat söyleyin.»

Adam bir an durduktan sonra, «Otuz beş,» dedi.

«Daha inebilirsiniz.»

«Otuz iki buçuk. Daha inmem.»

«Deneme yeriniz var mı?»

«Bodrumda.» Adam tezgâhın altındaki bir düğmeye bastı. Arka odadan iş tulumu yağ içinde bir genç adam çıktı. Satıcı tabancayı bir avuç kurşunla birlikte gence uza-tarak, «Beyi aşağıya götür,» dedi. «Tabancayı denemek istiyor.»

Genç adamın peşinden aşağı indiler. Odanın dibindeki kum torbalarına beyaz kartondan yapılmış bir hedef tah-tası konmuştu. Genç adam tabancayla kurşunları Daniel'e uzattı.

Daniel silahı hemen doldurdu. Silindiri döndürüp teti-ğin gerginliğini kontrol etti. Horozunu kaldırdı. Her şeyin istediği gibi işlediğini anlayınca tabancayı iki eliyle tutup hedefe nişan aldı. İlk atışında hedefi bütünüyle iskaladı.

Ama sonrakilerde tabancaya alıştı. Silahı genç adama uzatarak, «Tamam,» dedi.

Tess'e döndü. Genç kadının yüzü sapsarıydı. Daniel uzanıp onun kolunu tuttu. Titriyordu. Tess. «İyi misin?» diye sordu genç kadına.

Tess derin bir soluk alarak, «Evet,» dedi.

Yukarı çıktılar. Daniel silahın parasını ödedi. Satıcı gerekli yasal belgeleri hazırlayıp Daniel'e imzalattı. Bu arada Daniel ceketini çıkarıp omuz kılıfını takmıştı. Tabancayı kılıfına geçirdi. Ceketini yeniden giydi. Kolunun altında bir tabanca bulunduğu hiç belli olmuyordu.

Dükkândan çıktılar. Daniel kolundaki saate baktı. «Daha vakit erken, Tess. Otele gitmezden önce bir film seyretmek ister misin?»

Tess başını hayır diye salladı. «Hemen otele dönelim.»

Daniel'in sesinde şaşkınlığa benzer bir şey vardı. «Gerçekten iyi olduğuna emin misin, Tess?»

Genç kadın biraz sinirli bir sesle, «İyiyim, aptal,» dedi. «Ama bir kadını daha ne kadar bekleteceğini sanıyorsun sen?»

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Tess önce bacaklarının arasında tatlı bir sızıyla uyan-
dı. Doygunluk hissi bütün vücuduna yayılıyordu. Gözlerini
açtı.

Daniel pencerenin önünde çırlıçıplak duruyordu. Bir
elinde bir puro, diğerinde viski kadehi vardı. Güçlü kuvvetli
bir erkekti. Gerçi Tess de çelimsiz bir kadın sayılmazdı
ama Daniel onu yatakta kâğıttan bir bebek gibi evirip çe-
virmişti. Ama kâğıt bebekler asla Tess'in duyduklarını duy-
mazladı.

«Saat kaç, Daniel?» diye sordu. «Uyuyakalmışım.»

«Altıya geliyor.» Tess'e bakmak için döndü. «Yağmur
şimdi dindi.»

«Güzel.» Tess doğruldu. Bacaklarının arasında his-
settiği ıslaklığa şaşmıştı. «Banyodan bana bir havlu ver-
sen iyi olacak,» dedi.

«Ne yapacaksın havluyu?»

«Çarşafları rezil etmek istemiyorum.»

«Otel idaresi böyle şeylere alışıktır. Boşver. Evli çiftler
otele geldikleri zaman evlerinde olduğundan daha çok se-
vişirler.»

«Sanki böyle olduğunu biliyor gibisin. Hiç evlendin
mi?»

«Hayır.»

«Peki, neden?»

«Hiçbir yerde yerleşecek kadar uzun süre kalmadım.»

«Peki, evlenmek istemedin mi?»

«Bazen düşündüm. Ama o kadarla kaldı.»

«Ben iki kez evlendim.»

«Biliyorum, söylemiştin.»

Genç kadın göğüslerinin sertleştiğini, yanaklarının kızardığını hissetti. «Ve iki evliliğimde de seninle yaptıklarımı yapmadım.»

«Neymiş benden önce yaptıkların?»

«Biliyorsun işte... Sıradan şeyler. Bazen doğru, bazen ters... Tëkdüze işler. Seninle olduğu gibi değil asla.»

«Ama bu türlü sü hoşuna gitti, değil mi?»

«Evet. Seni memnun ettim mi?» Tess bunu utana sıkıla sormuştu.

«Hem de nasıl. Eğer söylemesen bunları şimdiye dek hep yaptın sanacaktım.»

Tess birden, «Yaptım,» dedi. «Ama düşlerimde. Kocalarımla yapmaya çekindim. Beni bir orospu sanmalarından korktum galiba.»

«Ne fena. Yapsaydın belki de şimdi hâlâ evli olurdun.»

«Yapmadığıma memnunum. İkisi de senin gibi şefkatli ve sevgi dolu değildiler.»

Daniel içkisinden bir yudum aldı. «İster misin?»

«Hayır, teşekkürler.» Tess yerden sabahlığını alıp kalktı. Banyoya gitmek için Daniel'in yanından geçerken, «Ben banyo yapacağım,» dedi.

Daniel elini koluna koyup onu durdurdu. «Banyo yapma.»

«Neden?»

«Kokuna bayılıyorum.»

«Ah, Tanrım!» Tess genç adamın gözlerindeki isteğı görüyordu. «Dizlerimin bağıını çözüyorsun.»

Daniel bir kahkaha atıp onun elini tuttu. «Bir de benim ne hale geldiğime bak sen!»

Tess'in eli genç adamın uyarılmış organına gitti. Dizlerinin bağı çözülmüştü, bir anda. Bu kez dizüstü çökmesi için Daniel'in omzundan bastıran eline gerek yoktu artık. Daniel genç kadının ensesinden kavrayıp kendisine yaklaştırdı... «Tut beni,» diye fısıldadı. Tess bir an boğulacak gibi oldu...

Belki de saatler geçmişti aradan, Genç kadın başını kaldırıp Daniel'e baktı. «Senin gibi bir erkeğe ilk kez rastlıyorum.»

Erkek bir şey söylemeden onu süzdü. Viskisine uzanıp geri kalanını içti. Sonra kadını yerden kaldırmak için uzandı.

«Hayır,» diye başının salladı. Tess. «Önce beni döv. Yüzüme vur.»

«Neden?»

«Çünkü senin yanında kendimi bir orospu gibi hissetmek istiyorum. Böyle hissetmezsem sana âşık olacağım.»

Daniel'in eli kadının yanağına olanca gücüyle indi. Tess yere yuvarlandı. Sabahlığının önü açılmış, dolgun göğüsleri ortaya çıkmıştı. Parmaklarını yanağında dolaştırdı. Daniel'in vurduğu yer kızarmaya başlamıştı. «Hep böyle,» dedi Tess.

Daniel konuşmadı.

«Benimle her seviştiğinde böyle yap. Yap ki haddimi bileyim.»

Genç adam bir an kıpırdamadı. Sonra uzanıp onu ayağa kaldırdı. Nazik sayılabilecek bir sesle, «Giyin,» dedi. «Sabah erkenden yola çıkmak istiyorsak gidip bir şeyler yiyeelim.»

Tess banyodan çıkıp geldiğinde Daniel omuz kılıfını takıyordu. Genç adamın silahını kontrol ettikten sonra kılıfına sokuşuna baktı. Daniel önünde durduğu şifonyerin üzerindeki aynaya bakınca onu gördü. Başını beğeniyle sallayıp, «Elbisen çok güzel,» dedi.

«Teşekkür ederim.» Daniel'in, onun kılığına dikkat etmesi hoşuna gitmişti. En sevdiği giysiydi bu. Bej, siyah karışımı onu daha genç, kalçalarını ve göğüslerini daha ince gösteriyordu. Daniel kravatını bağlamasını bitirdi. «Sen de hiç fena değilsin,» dedi Tess.

Daniel alnındaki sargıya dokunarak, «Bu da olmasa,» diye yakındı.

«Birkaç günün daha kaldı. Sonra bir klinik buluruz. Daniel...»

«Efendim?»

«Belki sormamam gerekir ama meraklandım. Neden kaçıyorsun?»

«Hiçbir şeyden kaçmıyorum ki...»

«O halde silaha ne gerek var?»

Daniel buna cevap vermedi. Ceketinin düğmelerini ilikleyip şapkasına uzandı. Tess ona yaklaştı.

«İstemiyorsan söylemek zorunda değilsin, Daniel. Ama başın dertteyse belki sana yardımcı olabilirim.»

Daniel uzanıp onun elini tuttu. «Başım dertte değil. Ne yasayla, ne de biriyle. Üstelik kaçmıyorum da. Yalnızca kendi başıma kalıp düşünmek istiyorum.»

«Bir tabancan olursa daha mı iyi düşüneceğini sanıyorsun?»

«Yok, canım.» Daniel gülmeye başlamıştı. «Ama çetin bir işin içindeyim ben. Daha bir hafta önce birkaç kişi beni büromdan çıkarken kaçırdılar. Tam üç gün oradan oraya dolaşım. Beni ne yapacaklarına karar veremiyorlardı. Oysa rahatlıkla öldürebilirlerdi. Benimse bu konuda yapacak hiçbir şeyim yoktu. Sonunda arabadan atıp çevremi kur-

şun yağmuruna tuttular. Beni öldüreceklerini sanmıştım. Öylesine korktum ki, altıma ettim. Böyle bir şey savaşta bile başıma gelmemiştii... Fransa'da Çavuş York'un bölüğündeydim. Kaç kez ölümle burun buruna gelmiştim... O an, bir dahaki sefere hiç kimsenin beni boş yakalamayacağını, beni öldürecek kişiyle mücadele edecek durumda olmaya yemin ettim.»

«Anlamıyorum. Nasıl bir iştesin ki, insanlar sana böyle davranıyor? Böyle şeyler yalnızca gangsterlerin başına gelir sanıyordum.»

«Ben sendika örgütçüsüyüm, Tess.»

«Bunun ne olduğunu bile bilmiyorum.»

«Çeşitli sanayi kollarında işçileri örgütlemek üzere görevlendirilmiştim.»

«Gazetelerde okuduğum o komünistlerden biri misin yoksa?»

Daniel başını sallayarak yine güldü. «Hayır. Birlikte çalıştığım kişilerin çoğu Cumhuriyetçi. Bense Demokratlar'dan yanayım.»

«Bir şey anladıysam arap olayım.

«Gel gidelim artık. Sana yemekte her şeyi anlatmaya çalışırım.»

BEŞİNCİ BÖLÜM

Los Angeles'e vardıklarında Tess artık bir tek şeyden emindi: Daniel'e âşık olmuştu. Hayatında onun gibi bir erkeği ilk kez tanıyordu. Çoğu zaman onun neden söz ettiğini anlamıyordu bile. Ne düşündüğünü de. Tess'inkinden tümüyle değişik bir dünyadan gelmişti. Örgütlü çalışma, siyaset genç kadına çok yabancıydı. Bütün bildiği, insan bir işe girer, çalışır, karşılığında da parasını alırdı. Bazen az, bazen de çok olurdu bu para ama her ne kazanıyorsa o kadarla geçinmeye bakar, bu yüzden de Tanrı'ya minnettar olurdu.

Hollywood Bulvarına girdiklerinde akşam olmak üzereydi. Tiyatroların, mağazaların lambaları yakılmıştı.

Grauman'ın Çin Tiyatrosunun önünden geçerlerken Tess, «Hiç bu kadar çok ışık gördün mü?» diye sordu. Sesi korkuyla karışık saygı doluydu.

«New York daha ışıklıdır.»

Tess ona baktı. «Hayatından memnun değil gibisin?»

«Yorgunum. Geceyi geçirecek bir yer bulalım.»

Tess, «İşte şurada güzel bir otel var,» diye Hollywood Roosevelt'i işaret etti.

«Pek pahalı bir yere benziyor. Arka sokaklarda bir yer bulsak daha iyi olur.»

Fountain'daki La Brea'nın biraz uzağında küçük bir

otel buldular. Banyolu bir odanın geceliği bir dolardı. Yeni türeyen otellerden biriydi bu. Adına motel diyorlardı. Arabanızı odanın hemen önüne park ediyordunuz.

İçeri girer girmez Tess'in ilk dikkatini çeken şey fırını, buz dolabı ve tabaklarıyla her şeyi tastamam olan küçük mutfak oldu.

Daniel'e, «Bu gece yemeğimizi ben pişirsem ne dersin?» diye sordu.

Genç adam valizini açıp viski şişesini çıkardı. Dişleriyle tıpasını çekip bir yudum içti. Sonra bir şey söylemeden şişeyi bıraktı.

Tess, «Lokantalarda yemek yemekten sen de benim kadar bıkmışsındır,» diye ekledi. «Üstelik benim aşçılığım çok iyidir. Sana yemek pişirmek istiyorum.»

Daniel yine konuşmadan içkisinden bir yudum daha içti.

«Bitişik blokta bir market gördüm, Daniel. Oraya bir koşu gider, gerekli şeyleri alırım. Sen banyonu yapıp dinlenmene bak.»

«Gerçekten yemek pişirmek istiyor musun?»

Tess başıyla onayladı.

Daniel elini cebine sokup araba anahtarlarıyla birlikte bir on dolarlık çıkardı. «Bana da bir şişe viskiyle sigara al.»

Tess parayı kabul etmedi. «Sen yeterince para harcadın. Şimdi sıra bende.»

Hemen kapıya gitti. Daniel olduğu yerde hiç kıpırdamadan durup arabanın motorunun çalışmasına, sonra da park yerinden çıkmasına kulak verdi. Viskiden bir yudum daha aldıktan sonra yorgun argın soyunmaya başladı. Sonra gidip banyoyu doldurdu. Bir puro yaktı. Viski şişesini de alıp sıcak suya girdi. İçkisini içip purosunu dudaklarına sıkıştırdı. Başını arkaya dayadı. Sıcak su iliklerine kadar işliyor, yorgunluğunu alıyordu. Bakışlarını tavana dikmişti.

California. Çıldırması olmalıydı. Burada ne işi vardı? Burada onun için yapacak bir şey yoktu. Bütün iş, hareket Doğu'daydı. Dünkü gazetede Lewis'le Murray'ın Çelik İşçileri Örgütlenme Komitesini kurduklarını okumuştı. Daniel'in orada olması gerekiyordu. Orada olsa kendini çalışmaların tam ortasında bulurdu.

Viski şişesine uzanıp uzun bir yudum daha içti. Sonra içini çekerek arkasına dayandı. Evet, aklını kaçırmıştı. Doğu'da olmayı düşünmekle bile delilik ediyordu. Şimdi orada olsa bile ona yine çomağın boklu ucunu tutturacaklarından hiç kuşkusuz yoktu. Yirmi yıldır yapmıştı bu işi. Phil Murray ve Bill Foster'le tanıştığı 1919 yılından beri...

Ordudan henüz terhis olup Pittsburgh'daki büyük Çelik Fabrikasında iş bulduğu günlerdeydi. Ona asker elbisesine benzer bir üniforma giydirip eline bir tabanca, beline de bir cop takmışlardı. Yirmi kişiydiler bu görevde. Başlarında onları asker disipliniyle yöneten emekli bir çavuş vardı.

İlk iki ay rahat geçmişti. Fabrikanın kapısında durup vardiya değiştikçe giden ya da gelen işçilere bakmaktan başka bir işi yoktu. İşçiler çoğunlukla Orta Avrupa'dan gelme Macarlar, Polonyalıları. Hiç ya da çok az İngilizce biliyorlardı. Sakin insandı bunlar. Sorun çıkarmıyorlardı. Yüzlerinin pek az gülmesine karşın...

Sonra sonra hiç gülmez oldular. Daniel'e baktıklarında da yüzlerinde küskün bir ifade belirliyordu. İş bittiğinde gittiği barda bile onu görünce susuyor, birer ikişer, sessiz sedasız çevresinden uzaklaşıyorlardı.

Bir gün barın sahibi Daniel'i bir kenara çekti. Ufak tefek bir İtalyan olan adam, «Sen iyi bir çocuksun, Danny,» dedi. «Biliyorum. Ama bana bir iyilikte bulun. Bir daha buraya gelme.»

Daniel şaşırmişti. «Neden gelmeyecekmişim?»

«Yakında büyük bir kargaşalık çıkacak. Buradakiler senin casusluk yaptığını sanıyorlar.»

«Hadi ordan. Ben onların ne söylediklerini bile anlayamıyorum. Nasıl casusluk edebilirim?»

«Benim için yap bunu, Danny. Artık bara gelme.» İtalyan yanından uzaklaştı.

O akşam çavuş onları toplantıya çağırdı. «Beyler, bugüne dek gayet rahat bir hayat yaşadınız. Ama çok yakında yediğinizi hakketmenizin zamanı gelecek. Kızılar her an Macar işçileri greve çağırabilirler. Fabrikayı kapatacaklar. Bizim görevimiz de bunu onlara yaptırmamak.»

«Bunu nasıl başaracağız, çavuş,» diye muhafızlardan biri sordu. «Biz dökümhaneyi çalıştırmasını bilmeyiz ki...»

«Saçmalama.» Çavuşun sesi alaycıydı. «İşçiler fabrikadan çıkınca yerlerini başkaları alacak. Grevciler onları içeri sokmamaya çalışacaklar. Bizim de görevimiz çalışmak isteyenleri içeri almak olacak.»

Daniel, «Bu, grev kırıcılarına yardım edeceğiz anlarına gelir,» dedi.

Çavuş ona pis pis bakarak, «Bu, senin görevini yapacağın anlamına gelir,» dedi. «Sana haftada on beş dolar neden veriliyor sanıyorsun? Bu pis Macarlar dökümhanede on iki saat çalışıyor, haftada on dolar bile almıyorlar. Şimdi kalkmış bundan daha fazla paraya layık olduklarını düşünüyorlar ve istiyorlar. Çoğu da İngilizce okuma yazma bilmediği gibi konuşamıyor da.»

Daniel onun bakışlarından kaçmadı. «Biz fabrikanın içinde duracağımıza göre grev kırıcılarını nasıl içeri alacağız?»

«Yardım gelecek. Şerif iki yüzü aşkın adam ayarladı. Bunlar fabrikanın dışında durup çalışmak isteyenlerin içeri girmesini sağlayacaklar.»

«Peki, ya yeterli olmazlarsa?»

Çavuş gülümsedi. «O zaman dışarı çıkıp onlara yardım edeceğiz.» Belindeki copu alıp havaya kaldırdı. «Bu küçük dostumuzun bize ne kadar yararlı olduğunu göreceksiniz.»

Daniel susuyordu.

Çavuş ona bakmaya devam ederek, «Başka sorun var mı?» dedi.

Daniel başını salladı. «Yok ama...»

«Aması ne?»

«Hoşuma gitmedi bu. Bir grevde neler olabileceğini biliyorum. Gördüm. Birçok kişi yaralandı. Öldü. Hatta grevle ilgisi olmayanlar bile.»

«Herkes kendi işine bakarsa kimsenin canı yanmaz.»

Daniel ablası Molly Ann'i düşündü. Jimmy'i de. Derin bir soluk alarak, «Hoşuma gitmiyor,» diye yineledi. Ben fabrikayı koruma görevlisi olarak işe alındım. İnsanları dövmek için değil. Hele bir grev kırıcı olmak için hiç değil.»

O zaman çavuş patladı. «Hoşuna gitmediyse defolup gidebilirsin!»

Daniel bir an olduğu yerde kaldı. Sonra başını sallayarak doğruldu. Dönüp yine hiçbir şey söylemeden kapıya yöneldi. Çavuşun sesini duyunca döndü.

«Tabancanla copunu burada bırak.»

Daniel yine hiç ses çıkarmadan söylenenleri yaptı. Sonra kapıyı açıp dışarı çıktı. Ama daha kapıyı ardından kapamadan çavuşun sesini duydu.

«Bu herife hiç güvenmiyordum zaten. Bir kızıl olduğunu söylemişlerdi. Şimdi, eğer burada başka kızıl alçaklar varsa hemen orayı terketsinler.»

Daniel koridordan barakaya benzeyen odaya gitti. Üniformasını çıkarıp katlayarak ranzasının üzerine koydu. Dolabından eski asker pantolonuyla gömleğini alıp giydi. Bir

iki parça eşyasını çabucak toparlayıp torbasına koyarak omzuna astı. Dışarı çıktı.

Fabrikanın ön kapısına yürüdü. Görevdeki nöbetçiler ona bir şey demeden kapıyı açtılar. Olanları duymuşlardı.

Dışarı çıktığında çantasını omzuna sıkıca yerleştirip yürüdü. Köşeyi döndü. Ardındaki kapının içinden geldiler üstüne. Adım seslerini duyup dönmek üzereydi ama geç kalmıştı. Başının yan tarafına inen bir copla öne doğru, dizlerinin üzerine düştü.

Perişan bir halde doğrulmaya çalışırken çavuşun sesini duydu.

«Herifi bir güzel okşayın.»

Daniel sesin geldiği yana atıldı ama yumruğu boşa gitti. Vücudu copların ve yumrukların yağmuru altında bir iştirap yumağına dönmüştü. Yeniden dizüstü çökerek iki büküm oldu. Böylece kendini elinden geldiğince korumaya çalışıyordu. Kalın çizmeler iki yanına tekmeler savuruyorlardı. Yol kenarındaki hendeğin içine yuvarlandı. Kımıldamaya çalıştı ama olanaksızdı. İçinde ne varsa hepsi canını yakıyordu. Hiç gücü kalmamıştı, mücadele etmek için bile.

Sonunda coplamayı, yumruklamayı bıraktılar, Daniel kendinden geçmiş bir halde öylece kaldı. Başı dönüyordu. Uzaktan uzağa çavuşun, «Böylece kızıl domuz haddini bilecektir,» diye sesi geldi. Sonra başının yan tarafı şiddetle zonkladı. Her şey karardı. Uzun bir süre.

Daniel yavaş yavaş kendine geldi. Bir kaç dakika sonra kımıldamaya çalıştı. Vücudunda ağrımayan bir yer yok gibiydi. Elinde olmadan inledi. Başını sallayarak kendine gelmeye çalıştı. Dizlerinin üzerinde doğruldu. Sonra bir sokak lambasına tutunarak ayağa kalktı. Işıktaki kendine baktı. Gömleği yırtılmış, her yanı kan içinde kalmıştı. Pantolonunun da bir paçası yırtılıp aşağı düşmüştü. Başını ağır ağır hareket ettirdi. Torba biçimindeki çantası açılmış, içinde-

kiler dört bir yana saçılmıştı. Bütün gücünü toparlayarak eşyalarını çantaya doldurdu. Sonra soluk almak için durdu.

Başını kaldırıp gökyüzüne baktı. Ay bir hayli yükselmişti. Vakit gece yarısı olmalıydı. Evlerin pencereleri karanlıktı. Yavaş yavaş yürüyüp fabrikanın kapılarından yana baktı.

Nöbetçiler hâlâ orada, küçük kulübelerindeydiler. Fabrikadan çıkarken çavuşun kendisini beklediğinden haberleri olduğu halde ona hiçbir şey söylememişlerdi. Bir an için gidip onlarla hesaplaşmayı düşündü. Ama aynı anda da bundan vazgeçti. Kimseyle hesaplaşacak durumda değildi. Her şeyin bir zamanı vardı. Sabırlı olmalıydı.

Çantasını peşinden sürükleyerek Tony'nin Meyhanesine doğru sallanarak yürüdü. Meyhanenin ışıkları sönük, kapısı kilitliydi. Ama kapının aralığından küçük İtalyanın içerde temizlik yaptığını görebiliyordu. Kapiya vurdu.

İtalyan kapıdan yana bakmadan elini 'kapalıyım' der gibi salladı. Daniel yine çaldı. Bu kez daha sert.

Tony baktı. Bulunduğu yerden kapıyı kimin çaldığını göremezdi. Tezgâhın gerisinden çıkıp kapiya yaklaşarak camlı delikten baktı. «Meyhane kapa...» Birden dehşetle sustu. Hemen kapının zincirini çekip açtı. «Danny! Ne oldu sana?»

Daniel kapıdan içeriye âdeta yuvarlandı. Tony'nin yarımıyla gidip bir sandalyeye oturdu. Sonra kollarını masanın üzerine koyup başını dayadı.

Tony tezgâhın arkasından hemen bir şişe viskiyle bardak alıp geldi. Bardağı doldurup, «İç,» dedi. «İyi gelir.»

Daniel bardağı iki eliyle tutmak zorunda kaldı. Viski boğazını yaka yaka midesine indi. İçinin ısındığını hissetti Daniel. Tony bardağı yeniden doldurdu. Daniel yine içti. Biraz güçlendiğini hisseder gibi olmuştu.

«Seni uyarmıştım,» dedi Tony. «Bu Macarlar hakkından geleceklerdi.»

«Onlar değildi, Tony,» diye mırıldandı Daniel. «Çavuştu. Beni grev kırıcı olarak kulanacaklarını anlayınca işten ayrıldım. Köşede bekliyorlarmış beni. Birden saldırdılar.»

Tony susuyordu.

«Üstümü başımı temizleyecek bir yerin var mı?»

«Sen doktora gitmelisin.»

«Doktora ihtiyacım yok. Kendimi toparlamalıyım. Yapılacak işlerim var.» Viski şişesine uzandı. «Benim doktorum, ilacım bu.»

«Benimle gel.» Tony onu meyhanenin arka tarafındaki banyoya götürdü. Meyhanenin müşterileri tarafından kullanılan tuvalet değildi bu. Tony'nin kendisine ait olanıydı. Işığı yaktı. «Ben sana temiz havlu getireyim.»

Tony gidince Daniel lavabonun üzerindeki aynaya baktı. Burnu eğri, yassılmış gibi duruyordu yüzünde. Elmacık kemiklerinin üzerindeki deri çatlamıştı. Şakakları da. Gözlerinde morluklar belirmeye başlamış, çenesi çoktan davul gibi şişmişti. Yüzü kan revan içindeydi. Elinde olmadan, «Tanrım!» dedi.

Tony o sırada içeri girdi. Başını sallayarak, «Seni iyi becermişler,» dedi.

Daniel suyu açtı. «Bunun hesabını verecekler. «Sonra gömleğini çıkarıp yıkanmaya başladı. Kaburga kemiklerinin üzerleri mor lekelerle doluydu. Vücudunun üst tarafını sabunladıktan sonra nemli bir havluyla sildi. Başını yine musluğun altına tuttu. Akli başına gelir gibiydi artık. «Çantamda temiz bir gömlekle pantolon olacak,» dedi Tony'e.

Tony, «Ben getiririm,» diye seslendi.

Daniel pantolonunu çıkardı. Karnını, bacaklarını sabunlayıp sildi. Tony geldiğinde işini bitirmiş, viski şişesini tepesine dikmişti.

Tony, «Çantanın içi karmakarışık,» dedi.

Daniel, «Biliyorum,» diye başını salladı. «Her şeyi yerlere saçmışlardı. Güçlkle topladım.»

Tony yerde yığılı duran yırtık pantolonla gömleği göstererek, «Bunları ne yapayım?» diye sordu.

«At gitsin.» Acele acele giyindi Daniel.

Bir doktora gitsen iyi olur, Danny. Burnun kırılmış. Yaralardan bazıları dikiş isteyebilir.»

Daniel dönüp aynaya baktı. «O kadar da fena değilim. Doktorun burnumla ilgili yapacağı bir şey yok. Yaralar da kendi kendine iyileşir.»

Şişeden bir yudum daha içtikten sonra meyhaneye geçti. Çantasını konuşmadan topladı. İşini bitirince Tony'ye dönüp, «Sendika Merkezi nerede?» diye sordu.

«State-Main'de. Neden sordun?»

«Oraya gidiyorum.»

«Çıldırılmışsın sen. Saat sabahın biri. Merkez kapalıdır.»

«O halde sabah ilk gelen beni orada görecek.»

«Neden bu işe bulaşıyorsun, Danny? İyi bir çocuksun sen. Böyle şeylere karışmak zorunda değilsin ki!»

Daniel ona baktı. «Karıştım bile.» Sonra bir an konuşmadan durup düşündü. Jimmy, kız kardeşi, ailesi, kömür ocakları... «Belki de hep içindeydim ama farkında değildim.»

ALTINCI BÖLÜM

Daniel Sendika Merkezine ulaştığında saat iki olmuştu. Binanın üzerindeki levha hâlâ duruyordu: Birleşmiş Çelik ve Teneke İşçileri Sendikası. Ama her yer karanlıktı. Daniel yaklaşıp burnunu cama dayadı. İçeride yerleri kaplayan kâğıtlardan başka bir şey göremedi. Kapıya gitti. Daktiloyla yazılmış ilanı gördü: 303 Magee Binasına taşındık.

Derin bir soluk aldı. Magee Binası kentin öteki yanında, buraya iki mil uzaktaydı. Çevresine bakındı. Her yer karanlıktı. İstese bile burada bir oda ya da yatak bulamazdı. Çantasından Tony'nin verdiği viski şişesini çıkararak bir yudum içti. Sonra çantasını omzuna atıp yola koyuldu.

Magee Binasına vardığında saat üç olmak üzereydi. Bina karanlık, kapı da kilitliydi. Caddeye çıkıp binaya baktı. Üçüncü kat pencerelerinde ışık vardı. Kapıya geri dönüp gece bekçisini çağırmak için zile bastı. Zenci gözlerini ovuştura ovuştura göründü.

«Binanın kapalı olduğunu görmüyor musun?»

«Sendika bürosunda işim var.»

Zenci kapıyı istemeye istemeye açtı. «Siz sendikacılar aklınızı kaçırmışınız. Gecenin, gündüzün olmadık saatlerin-

de gelip gidiyorsunuz. Artık dinlenmek diye bir şey kalmadı.»

Daniel ses çıkarmadan ona baktı.

Zenci, «Sol taraftaki merdiven,» dedi. «Üçüncü kat. Üç yüz üç numara.»

Daniel merdivenlerden çıktı. Yanılmamıştı. Caddeden gördüğü ışıklar sendika bürosuna aitti. Elini kapının tokmağına götürüp çevirdi. Kapı ardına kadar açıldı. Holde kimse yoktu. Bir başka kapıdan koridora geçti. Kulağına sesler gelmeye başlamıştı. Koridorun sonundaki odada birileri vardı.

Daniel çantasını yere bırakıp bir an durdu. Sonra bir kez vurup kapıyı açtı. Puro dumanlarıyla dolu odadaki masanın çevresinde dört kişi oturmuştu.

Bir tanesi yerinden fırlayıp Daniel'in üzerine doğru geldi. Yumruklarını sıkmıştı.

Daniel ona şöyle bir baktıktan sonra, «Düşündüğünü sakın yapma,» dedi. «Bu gece yapacaklarını yaptılar bana. Aynını yapmaya kalkışanı öldürürüm.»

Adam durdu. «Ne istiyorsun? Buraya böyle elini kolunu sallaya sallaya nasıl girersin?»

«Kapı açıktı. Sendikanızın patronunu görmeye geldim. Ona verilecek önemli bilgilerim var.»

Bu kez masanın ortalarına doğru oturmuş olan kişi konuştu. «Adım Bill Foster. Sendikanın sekreteriyim.»

«Patron sen misin?»

Foster yanındakine bakarak hafifçe gülümsedi. «Bana öyle de diyebilirsin. Ne hakkında beni görmek istiyorsun?»

«Adım Daniel B. Huggins. Bu geceye kadar Amerikan Çelik'in Beş No. 10 Fabrikasında özel muhafız olarak çalışıyordum.»

Masada oturanlardan biri Daniel'in sözünü kesmeye kalkıştı. Ama Foster onu elinin bir hareketiyle durdurarak, «Evet?» dedi.

«Bu gece bir toplantı yapıp grev olasılığından söz ettiler. Biz de grev kırıcı olarak görev yapacaktık. Cop ya da silah kullanmak gerekse bile... Yalnız olmayacağımızı, şerifin bize yardımcıları bulduğunu söylediler. Bize dışardan yardım edeceklerdi.»

Foster alçak sesle, «Bunları zaten biliyoruz,» dedi. «Bize başka ne söyleyebilirsin?»

Daniel başını sallayarak, «Bilmiyorum,» dedi. «Başka bir şey yok, sanırım. Sizi rahatsız ettiğim için özür dilerim.» Dönüp kapıya yöneldi.

«Bir dakika.» Bu adamın sesi çevresindekilere emretmeye alışık olduğunu belirtiyordu. İnce bir yüze, soylu bir ağza ve buruna sahipti. Siyah saçları, derine kaçmış gözleri vardı. «Buraya neden geldin?»

«İşten ayrıldım. Eşyalarımı toplayıp hemen gitmemi istediler. Belki buraya gelmezdim; ne olsa yaptığınız iş beni ilgilendirmez. Ama fabrikanın köşesini dönünce üzerime saldırdılar. Ondan sonra bunun artık benim de işim olduğuna karar verdim.»

Masadakiler konuşmadan onun yara bere içindeki yüzüne baktılar. Sonra ince yüzlü adam, «Gördüğüm kadarıyla seni iyi pataklamışlar,» dedi.

«Çavuşu elime geçirdiğimde neler olacağını Tanrı bilir. Benden beter duruma düşecek. Bundan eminim. Benim geldiğim yerde insana arkadan saldırılmaz. Saldırıldığı takdirde de bu onun yanına bırakılmaz.»

«Nerelisin sen?»

«Fitchville'li, efendim.»

«Fitchville.» İnce yüzlü adamın sesi düşünceliydi. «Adın ne demiştin?»

«Huggins, efendim. Daniel B. Huggins.»

Adam birden başını salladı. «Sen Grafton'daki kömür ocaklarında çalışan çocuksun, değil mi?»

«Evet, efendim.»

Adam bir an sustuktan sonra, «Birkaç dakika dışarda bekler misin?» dedi. «Arkadaşlarımla konuşmak istiyorum da.»

Daniel hole çıkıp odanın kapısını ardından kapadı. Peşinden konuşmalar başladı. Ne konuşulduğunu dinlemeye gerek görmedi. Çantasından viski şişesini çıkarıp bir yudum daha içti. Bir yudum yeterli olmamıştı. Kendinden geçmek üzereydi. Bir yudum daha içti.

Kapı açıldı.

Daniel'i içeri çağırdılar. Genç adam elinde viski şişesiyle odaya girdi. Masada oturanlar önce viski şişesine, sonra da Daniel'in yüzüne baktılar.

Daniel meydan okur gibi, «Ancak bununla ayakta durabiliyorum,» dedi. «Yoksa bayılır giderim.»

İnce yüzlü adam konuştu. «Adım Philip Murray. Birleşmiş Maden İşçileri Sendikası sekreteriyim. Arkadaşım Bay Foster'la durumunu konuştuk. Bize yardımcı olmak istiyorsan, sanırım sana göre bir iş var.»

«Teşekkür ederim, Bay Murray.» Daniel Foster'e döndü.

Foster hemen, «Tabii burada fabrikadan aldığın parayı alamazsın,» diye söze başladı. «Bizim fazla paramız yok. Haftada sekiz dolar verebiliriz sana.»

«İyi. Bana vereceğiniz bu para karşılığında ben ne yapacağım?»

«Fabrika muhafızlarını tanıyorsun. Çalışma biçimlerini, yöntemlerini de. Grev başladığında sen de bizimle birlikte grev gözcülüğü yaparsın. Onları hizaya getirebilmemiz için ne yapmamız gerektiğini bize sen söyleyeceksin.»

«Bunu yapıp yapamayacağımı bilmiyorum, Bay Foster ama deneyeceğim. Ancak bir an önce harekete geçmezseniz peşinize Amerika Birleşik Devletleri Ordusu düşecek.»

«Bunun bize de farkındayız. Grev yarın başlayacak.»
Daniel ona konuşmadan baktı.

Murray, «Sen şimdi eve git ve dinlen,» dedi.

«Gidecek bir yerim yok. Fabrikada yatıp kalkıyordum.»
Daniel olduğu yerde hafifçe sallandığını hissedince düşme-
mek için elini uzatıp masaya tutundu.

Foster ayağa fırlayarak adamlardan birine işaret etti.
«Bitişik büroda portatif bir karyola var. Oraya yatırın. Sa-
bahleyin ilk işiniz bir doktor çağırmak olsun.»

Daniel, «Teşekkür ederim,» dedi. Başı dönüyordu.
Adamın koluna girdiğini hissetti. Kendine hâkim olmaya ça-
lışarak bitişik odaya geçti. Yatağın üzerine baygın düştü.
Tarih 22 Eylül 1919'du.

Bir hafta sonra üç yüz binden fazla işçi, sekiz eyalet-
te greve başlamıştı. Grevin merkezi Çelik Fabrikaları Şir-
ketlerinin en büyüğünün bulunduğu Pittsburgh'du.

Grevin başlamasından bir gün sonra Çelik Fabrikaları
Başkanı Elbert Gary, Pittsburgh ve ülkenin diğer gazetele-
rinde yayınlanan bir bildiri sundu:

Kızılar, anarşistler ve tahrikçiler Amerika Birleşik
Devletleri'nin siyasal dengesini bozmak, çelik sana-
yiini karışıklığa itmek için Amerikan işçilerinin bir
bölümünü işlerini terketmeye kandırdılar. Tanrıya şü-
kürler olsun ki, içimizde, ülkemizi bu zehirli yılanla-
rın saldırısına karşı koruyacak vatanperver kişiler var.
Bu yüzden Amerikan Çelik'in Başkanı olarak bütün
işçilerimizden bu düzmece greve katılmamalarını
istiyor, işlerinin başına döndükleri takdirde hiçbir şey-
le suçlanmayacaklarına, ceza görmeyeceklerine söz
veriyorum. Çelik Şirketlerinden hiçbirisi dış kaynaklı

komünist anarşistlerin diktatörlüğüne boyun eğmeyecektir. Grev şimdiden yenilgiye uğramıştır, sonu hüsrarla bitecektir. İşlerinizin başına dönün, şanlı ülkemize olan sadakatinizi ve vatanperverliğinizi gösterin.

İki gün sonra kentin bütün duvarlarına aynı mesajı bildiren yazılar asıldı. Kampanyaya gazeteler de katıldı. **İşinize Dönün** mesajı yalnızca İngilizce olarak değil, bütün işçiler okuyabilsin diye yedi dilde yazılmıştı.

Grev gözcüleri ellerinde pankartlarla fabrika önünde dolaşırlarken, Daniel de sokakta bekliyordu. Önce her şey sakindi. Fabrika muhafızları dışarı çıkmıyor, polisler de sessiz sedasız grev gözcülerini seyrediyorlardı. Arada sırada grevciler yüksek fırının bacasından duman çıkıp çıkmadığına bakıyorlardı. Çıkıyordu: İncecik, gri renkli bir duman. Çelik üretildiği zamanlarda bu duman kalın, isle kap-kara bir renkte olurdu.

Aradan hemen hemen bir hafta geçmişti ki, grev gözcülerinden biri köşedeki bir apartmana sırtını dayamış, purosunu içmekte olan Daniel'e yaklaşarak, «Galiba kazana-çağız,» dedi. «Fırınlr bir haftadır çalışmıyor.»

Daniel doğrulup fabrikanın kapısına doğru bir göz attı. Muhafızların sayısı artırılmıştı. Adam merakla, «Ne diyorsun, Daniel?» diye sordu.

Daniel düşünceli düşünceli başını sallayarak, «Bilmiyorum,» dedi. «Bir şeyler olacak. İşbaşı yapıp yapmayacağımızı anlamak için gerektiğinden fazla beklediler. Artık fabrikayı çalıştırmaya başlamalarının zamanı geldi.»

«Çalıştıramazlar. Biz olmadan fırınları çalıştıramazlar.»

Daniel bir şey söylemedi. Söyleyecek bir şeyi yoktu. Yalnızca bir karara varılması gerekiyordu. Hem de çok yakında. O akşam merkezde çevresindekilere kulak vererek konuşmadan oturdu. Çeşitli eyaletlerdeki grev merkezle-

rinden telefonla raporlar geliyordu. Hepsi de aynıydı. Her yerde sükûnet vardı.

Sonra bir tek telefon konuşması her şeyi bütünüyle değiştirdi. Güney Carolina'dan Pittsburgh'a trenle dört yüz zenci geliyordu. Tren ertesi sabah saat sekizde Pittsburgh'da olacaktı.

YEDİNCİ BÖLÜM

Sabahın saat altısında bütün gece Beş No. lu Fabrika-
nın önünde nöbet tutmuş olan grev görevlilerine katılanlar
çoğalmaya başladı. Bütün gece uykusuz kalmalarına, yor-
gun olmalarına karşın havadaki heyecanlı gerginlik grev
nöbetçilerini evlerine gitmekten alıkoyuyordu. Saat sekiz
sıralarında fırınlara giden kapının önünde dört yüze yakın
işçi toplanmıştı. Saat dokuzdaysa artık sayıları yedi yüze
ulaşmış ve bir grev hattı oluşturmak imkânsızlaşmıştı. Mil-
let insandan bir duvar halinde fabrikanın önünde kaya gibi
sağlam duruyordu. Sağa sola, öne arkaya bir adım atacak
yer kalmamıştı.

Daniel fabrika kapısının karşısındaki sokağın köşesin-
de duruyordu. Arkasındaki binanın merdivenlerinde sendika
liderleri, Bill Foster'le yardımcıları vardı. Daniel de merdi-
venlere çıkarak başların üzerinden çevreyi görmeye çalış-
tı. Fabrika kapısının gerisinde çavuş, adamlarını asker gibi
dizmişti. Her birinin elinde coplar ve tabancalar vardı.

Daniel, Foster'e doğru eğilerek, «Fazladan kırk kişi ge-
tirmişler,» dedi. «Ben çalışırken kırk kadar bile yoktuk.»

Foster dişlerini sıkarak sustu.

«Çavuş onları, kapı açıldığında grev kırıcılarına yol aç-
mak için kullanacak.»

Foster ters ters, «O kadarını biliyorum,» dedi.

«Eğer biz grev hattını kapıya dayarsak, kapıları açacak yer kalmaz. Çünkü kapılar dışarıya, caddeye doğru açılır.»

Foster ona hayretle dönüp baktı. «Emin misin? Bunu bana söylememişlerdi.»

«Elbette eminim.»

Foster dönüp iki yardımcısına fısıldadı. «Herkes söyleyin. Kapıya dayansınlar.»

Birkaç dakika sonra kapıların önündeki küçük kaldırım da grev gözcüleriyle dolmuştu. Daniel çavuşun onlara pis pis baktığını görebiliyordu. Sonra adamlarına dönüp bir şeyler söyledi.

Yakasına sendika rozetini takmış biri köşeden dönüp Foster'e yaklaştı. «Adamları sekiz kamyonu yüklemişler. Önden kırk kadar atlıyla iki yüz kadar şerif yardımcısı geliyor. Şerifle bir iki kişi en öndeki otomobile binmişler. Neredyse köşeyi dönerler.»

Adam daha sözünü henüz bitirmişti ki, kükremeye benzer bir uğultu yükseldi. «Geliyorlar! Geliyorlar!»

Grev gözcüleri hattı kapılardan uzaklaşıp sokağa doğru dalgalandı.

Daniel, «Yerlerinde kalmalarını söyle onlara!» diye bağırdı.

Foster dikleşip kollarını sallamaya başladı. «Yerlerinizden kıpırdamayın! Kapılardan uzaklaşmayın!»

Ama çok geç kalmıştı. Grevci çelik işçileri kimin geldiğini görmek merakıyla yerlerinden uzaklaşmış, sokağa doğru kaymışlardı bile. Atlı polislerin ilk grubu ellerinde sopalarıyla göründüler. Grevciler de polisler de durup birbirlerine sessizce baktılar. Arkadan üstü açık bir spor araba geliyordu. Şerifle asker üniforması giymiş biri arabadan inip atlı askerlerin önüne geçtiler. Şimdi grevcilerle karşı karşıya duruyorlardı. Şerif cebinden bir kâğıt çıkararak okumaya başladı: «Bu, Pennsylvania Eyaleti Yüksek Mahkemesi Yargıcı Carter Glass tarafından imzalanmış bir mahkeme

emridir. Siz, grevcilerden dağılmanızı, çalışmak isteyen bu işçilere yol açmanızı istiyor.»

Bir anlık bir sessizlik oldu. Sonra kalabalıktan bir uğultu yükseldi. Her biri değişik dil konuştuğundan sözler anlaşılmıyordu ama, anlam açıktı. Grev kırıcıların fabrikaya girmelerine izin vermeyeceklerdi. Şerife doğru tehdit edici bir tavırla yürüdüler.

Şerif bir an yerinden kıpırdamadı. «Bu, Pennsylvania Ulusal Muhafızların Tuğgeneralı Standish'tir. Bir kargaşalık çıktığı takdirde Pennsylvania Ulusal Muhafızlarını çağırmak için validen özel izni var.»

«Sen karışmazsan hiçbir mesele çıkmaz, şerif.» Grevcilerin arkalarından biri bağırmıştı bunu. «Sen yalnızca o kamyonları geri çevirip zencileri geldikleri yere yolla yeter.»

Grevciler hemen başladılar. «Zencileri geldikleri yere yolla! Geldikleri yere yolla!» Sonra kol kola girip, «Sonsuza dek dayanışma!» diye bağırdılar. «Sonsuza dek dayanışma!»

Daniel, Foster'e baktı. Sendika liderinin yüzü sapsarı, dudakları kısılıydı. «Geri çekilmelerini söylerseniz iyi olur, Bay Foster,» dedi. «Polis, atlarını grevcilerin üzerine sürececek.»

«Buna cesaret edemezler. O zaman dünyaya ne mal olduklarını gösterirler.»

«Ama bunun dayak yiyen grevcilere bir yararı dokunmaz ki.»

«Belki de ülke uyanır da burunlarının dibinde neler döndüğünü görüp anlamaya başlar.» Foster grevcilere dönüp bağırdı. «Sıkı durun, arkadaşlar! Sonsuza dek dayanışma!» Sıkılı yumruğunu kaldırıp salladı,

Grevciler, «Dayanışma!» diye bağırdılar.

Şerifle tuğgeneral dönüp arabaya bindiler. Grevciler şerifi korkuttuklarını sanıp gülmeye, onunla alay etmeye

başlamışlardı. Bir an sonra kahkahaları korku ve paniğe dönüştü.

Hiç kimsenin farketmediği bir işaretle atlı polisler coplarını sallayarak en öndeki grevcilerin üzerine yürümüşlerdi. Bir anda on dört kadar işçi yerlere yuvarlandı. Polisler onlara aldırış etmeden atlarını sürdürdüler. Şimdi grevciler sapır sapır dökülüyor, acı ve korku gürültünün üzerine çıkıyordu. Birden grevciler dağılmaya, yan sokaklara doğru kaçmaya başladılar. Polis onları acımasızca izledi. Artık fabrika kapısına yol açılmıştı.

Daniel, çavuşun emir verdiğini, kapıların açılmaya başladığını gördü.

Foster'e bakmak için döndü. Sendika lideri felce uğramış gibi hareketsiz duruyordu. Daniel, «Buradan çekip gitsek iyi olur,» dedi.

Foster onu duymamış gibiydi. Daniel onun iki yardımcısına dönüp, «Bay Foster'i buradan götürün,» dedi.

İki adam Foster'i kollarından yakalayıp sürükler gibi götürdüler. Daniel de ilk kamyonun fabrika kapılarından içeri girişine baktı. Karaderililer kamyonda koyun sürüsü gibi duruyorlardı. Yüzleri korkudan gri bir renk almıştı. Çavuş kapının önüne çıkıp öteki kamyonlara girmeleri için işaret vermeye başladı. Daniel merdivenleri inerek mücadele eden grevcilerin arasından yaklaştı. Çavuşun tam arkasına geçti. Uzanıp adamın elinden copunu aldı. Çavuş hayretle döndü. «Ne demek oluyor bu?»

«Nasılsın, çavuş?» Daniel gülümsüyordu, sonra adamın bir şey yapmasına fırsat vermeden copu yüzüne olanca gücüyle indirdi. Çavuşun yüzü bir anda kan revan içinde kalmıştı. Daniel ona bir de tekme savurdu. Çavuş arka arka giderek önlerinden geçen kamyonun tekerlekleri altına düştü. Tekerlekler adamın göğsünün üzerinden geçerken patlayan balonunkine benzer bir ses çıktı. Kamyon geçip gittiğinde artık Daniel yerdeki adamın ölmüş olduğunu bi-

liyordu. Copu elinden bırakmadan dönüp yavaş yavaş yan sokağa doğru yürüdü.

Bir şerif yardımcısı koşarak peşinden geldi. Daniel'in elindeki copu görünce onu fabrikanın özel muhafızı sanıp, «Orada ne oldu?» diye sordu.

Daniel, «Sanırım kamyonlardan biri bir serserinin üzerinden geçti,» dedi.

«Tanrım! Sen hiç böyle bir şey gördün mü?»

«Yo, görmedim.» Daniel yürümeye devam etti. Yan sokağa girince de copu hendeğe attı. En yakındaki meyhaneye yürüyüp içeri girdi. Girer girmez de kendine bir şişe viski ısmarladı. O sırada barmen yanına yaklaşıp, «Fabrikadaki grevin nasıl gittiğinden haberin var mı?» diye sordu.

Daniel kadehine içki doldururken, «Ne grevi?» diye sordu. «Ben buranın yabancısıyım.»

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Sendika binasına döndüğünde akşam olmak üzereydi. Daniel büroda, sabahki alçakça yenilgiden sonra umutsuz, düş kırıklığıyla dolu bir hava bulacağını sanmıştı. Ama öyle olmadı.

Foster'le yardımcıları telefonda telefona koşup diğer eyaletlerdeki grev merkezleriyle heyecanlı heyecanlı, kendilerinden geçmiş bir halde konuşuyorlardı. Daniel kapıda durup Foster'in telefonda konuşmasını dinledi.

«Her şey ülkenin bütün haber ajanslarıyla verilecek,» diyordu Foster. «Yarın bütün dünya sesimizi duyacak. Daha şimdiden New York, Chicago, hatta San Fransisco gibi uzak yerlerden bile yardım teklifleri gelmeye başladı. Yarın değil öbür gün fabrikanın önünde büyük bir gösteri yapacağız. Sidney Hillman New York'tan, Lewis'le Murray Washington'dan gelecekler. Jones Ana da geleceğini bildirdi. Güzel.» Foster bir an susup karşı tarafı dinledi. «Beş yüz doların büyük yararı dokunur. Size güvenebileceğimi biliyordum. Teşekkürler.»

Foster telefonu kapatıp kapıdan yana bakınca, Daniel'i gördü. «Hangi cehennemdeydin?» diye atıldı. «Seni aramaları için hastanelere adamlar saldı.»

Daniel, «Buradayım işte,» dedi.

«Senin görevin durumu daha iyi ayarlamaktı.»

«Ben elimden geleni yaptım, Bay Foster. Siz adamları idare edemediniz. Hepsi de disiplinsizdi.»

«Disiplin mi?» Foster'in sesi hakaret doluydu. «Onlar işçi, asker değil. Ne bekliyordun yani?»

«Hiçbir şey. Ama daha iyi liderlik yapılabilirdi.»

«Yani beni, bu adamları boşu boşuna feda etmekle mi suçluyorsun?»

Daniel'in sesi anlamsızdı. «Ben sizi hiçbir şeyle suçlamıyorum. Yalnızca gördüklerimi söylüyorum.»

Foster onun gözlerinin içine bakarak, «Fabrika bekçilerinin şefi kamyon altında kaldığında sen neredeydin?» diye sordu.

«Neden sordunuz?»

«Seni onun yakınlarında gören olmuş.»

«Kim?»

«Birileri.»

«Yanlış görmüşler. Ben de sizin arkanızdan yan sokağa koştum ama size yetişemedim.»

«Polisler seni arayacaklar. Sonunda da buraya gelirler.»

«Onlara bizim adamları hastanelik edenlerin peşlerine düşmelerini söyleyin. Şu anda atlı polisler sokaklarda dolaşüyor, masum Macar işçilerini bile dövüyor ya da hapse atıyorlar. Gece bastırıldığında millet kapıdan başını çıkarmaktan bile korkacak.»

«Nerden biliyorsun?»

«Orakardan geliyorum.»

«Peki, bundan benim neden haberim olmadı?»

«Yardımcılarınız burada kendilerince önemli saydıkları telefon konuşmaları yapmaktan sokaklarda neler döndüğünü öğrenecek zamanı bulamadılar da ondan.»

«Sanki her şeyi bizden daha iyi yapacakmışsın gibi konuşuyorsun,» dedi Foster. «Çok akıllısın, değil mi?»

«Belki de yeterince akıllı değilim. Sadece, bu işlerin nasıl yapılması gerektiğini bilemiyorum, o kadar.»

Foster bu söz üzerine biraz rahatlamış gibi oldu. Arkasına dayanarak, «Sen bana güven,» dedi. «Doğru yoldayız. Büyük bir grev bu. Hemen hemen sekiz eyaleti içine alıyor. Bir tek yerde başarısızlığa uğradık diye yenilmiş sayılmayız. Yarın haber ülkeye yayıldığında çok daha güçleneceğiz.»

Daniel cevap vermeden ona baktı.

«Sana iki üç adam vereceğim. Caddeleri, sokakları dolaşıp bana polisin yaptıklarına dair bir rapor getir. Hepsini bu geceki haber bültenlerine yetiştirmek istiyorum.»

Daniel başını sallayarak, «Peki, efendim,» dedi.

Ama Daniel asla böyle bir rapor hazırlayamadı. Çünkü diğer üç yüz grevciyle birlikte o geceyi hapiste geçirdi. Daniel'in yanındaki iki kişi yakalarını polisten kurtaracak kadar iyi nedenler ileri sürüp Sendika Merkezine dönebildiler.

Daniel öteki tutuklu işçilerle birlikte uyuduğu tutukevi koğuşunda gözlerini açtığı zaman içeriye küçük pencereden güneş ışıkları giriyordu. İki polis gelip, «Tamam,» dedi. «Çıkıyorsunuz.»

Hiç konuşmadan çıktılar. Grevci işçiler birer ikişer evlerine giderlerken, Daniel de Sendika Merkezinin yolunu tuttu. Yolda bir lokantanın önünden geçerken ne kadar acıkmış olduğunu farkederek içeri girip kahvaltı ısmarladı.

Tezgâhın gerisindeki kız gülümseyerek, «Eğer elini yüzünü yıkamak istiyorsan harekete geç,» dedi. «Ben o sırada yumurtalarını hazırlarım.»

«Tamam.» Daniel arka taraftaki tuvalete gitti. Aynaya bakınca kızın neden yıkanmasını önerdiğini anladı. Yüzü gözü pislik içindeydi. Hemen suya saldırdı. Yıkayıp kâğıt havluyla kurulandı. Geri döndüğünde kahvaltısını hazırda.

Garson kız ona yine gülümseyerek, «Oldukça hırpalanmışsın,» dedi.

Daniel başını salladı. «Neler olduğunun farkında bile değilim.»

Kız buram buram tüten kahvesini önüne koyarken, «Çok doğru,» dedi. «Bugünlerde kimse ne yaptığını bilmiyor.»

DOKUZUNCU BÖLÜM

Sendika Merkezindeki bürolar Daniel'in şimdiye dek hiç görmediği kişilerle doluydu. Kadınla erkekli odalara dağılmış, bir şeyler yazıyor, not alıyorlardı. Hepsi de hayatları boyunca hemen hiç çalışmamış gibiydi.

Daniel sendika örgütçülerinden birine, «Kim bunlar?» diye sordu.

Örgütçü sırtarak, «Yardımseverler,» dedi. «Gazetelere geçecek bir olay oldu mu böyle birden ortaya çıkarlar.»

«Bana sendikacı gibi görünmediler.»

«Değiller. Ama özgür düşünceden, belli amaçlardan yana görünmek moda oldu. Böylece zenginliklerinin sosyal adaletle hiçbir ilgisi olmadığını gösteriyorlar.»

Daniel örgütçünün sesindeki alaycı tonu yakaladı. «Bir yararları dokunur mu?»

Adam omuz silkti. «Bilmiyorum. Ama Foster onların burada olmalarını önemli sayıyor. Ne de olsa kendiliklerinden geliyor, beraberlerinde paralarını da getiriyorlar. Böylece işçiyle dayanışma içinde olduklarını gösteriyorlar kendilerince.»

Daniel, «Foster bürosunda mı?» diye sordu.

«Sanırım. Resim çekmek için fabrikadaki grev gözcü-

lerinin yanına gitmeye hazırlanıyorlar. Jones Ana ve onunla birlikte geleri Maurer fabrikaya gittiler bile.»

Daniel, Foster'ın bürosuna girdi. Foster'le Phil Murray yalnızdılar. Foster, Daniel'e sinirli sinirli bakınca Daniel, «Özür dilerim,» diyerek odadan çıkmak için davrandı. «Yalnızsınız sanmıştım.»

Konuşan Phil Murray oldu. «Gir içeri. Biz de senden konuşuyorduk.»

Daniel ardından kapıyı kapatarak ayakta durdu.

Foster, «Polis dün gece ve bu sabah erken saatlerde gelip seni aradı,» dedi.

Daniel gülümsedi. «Beşinci Caddedeki hapishaneye gelselerdi beni orada bulurlardı. Bütün geceyi orada geçirdim.»

«Yalnız mıydın?»

Daniel başını hayır diye salladı. «Benimle birlikte elli kişi kadar daha vardı. Atlı polisler hepimizi sokaklardan topladılar.»

«Birlikte olduğun iki kişi buraya gelip senin ortadan kaybolduğunu söylediler. Nereye gittiğini bilmediklerini öne sürüyorlar.»

«Doğruyu söylemişler. Atlı askerleri görünce arkalarına bile bakmadan kaçtılar. Bana da yardım getirmeye gittiklerini söylediler.»

«Bize de senin tek başına onlardan ayrılıp gittiğini anlattılar.»

Daniel sustu.

«Polis ölen bekçi hakkında seninle konuşmak istedi. Gazeteler bu konu üzerinde duruyorlar.» Foster birkaç gazeteyi Daniel'e doğru itti.

Daniel gazetelerin başlıklarına baktı. **Times, Herald Tribune, Star ve Bulletine** gazeteleriydi bunlar. Hepsinde de manşetler ve yazılar birbirine benziyordu: 'Bekçi Çelik Fabrikasındaki Grevciler Tarafından Öldürüldü.' Olayı anla-

tıyor, sonunda da hemen hemen otuz kadar grevcinin hastaneye kaldırıldığını yazıyorlardı. Gazetelerin hiçbirinde de polisle şerif yardımcılarının nasıl saldırıya geçtiklerini anlatan tek bir satır bile yoktu.

Daniel, «Sanki her şey bu ölümle başlamış gibi yazmışlar,» dedi.

«Çelik Şirketi böyle bir şeyin olmasını bekliyordu. Olunca da denize düşen yılanı sarılır gibisinden bu olayı fırsat bildi.»

«Bence onlar daha iyi hazırlanmışlardı. Her bakımdan.»

Foster onun ne demek istediğini anlamıştı. «Artık değil. Olayın nasıl başlayıp geliştiğini bizim yönümüzden de anlatacaklar.»

«Geç kalıyorsunuz. Siz kendi öykünüzü yayınlatıncaya kadar onların yazdıkları ülkenin dört bir yanında okunup öğrenilecek.»

Foster sinirliydi. Saatini çıkarıp baktı. «Gecikiyoruz. Fotoğrafçılar hazır olmalı. Artık gitsek iyi olacak.» Murray ayağa kalktı. Foster, Daniel'e dönerek, «Sen dışardaki gazetecilerden birine gece hapishanede olanları anlat,» dedi. «Seninle döndüğümde konuşacağım.»

Daniel ona baktı. «Ben burada olmayacağım.»

«Neden?»

«Gidiyorum. Bu işler bana göre değil. Gece hapishanede sizlerden yakınlık, ilgi bekledim. Kimse kılını bile kıpırdatmadı.»

«Kaçarsan suçlu olduğunu kabullenmiş olursun.»

«Ben hiçbir şeyi kabullenmiyorum. Yalnızca ikiniz tarafından çarmıha gerilmekten bıktım usandım.»

Foster bir an düşündü. «Pekâlâ. Aşağı inip veznedardan hafta sonuna kadar olan ücretini al.»

«Teşekkür ederim.» Daniel bürodan çıkmak üzere döndü. Ama Murray'ın seslenmesiyle durdu. Daniel'e bir anah-

tar uzatmıştı. «Bu benim Penn State Otelindeki odamın anahtarı. Eşyalarını topladığında oraya git, beni odamda bekle. Öğleden sonra Washington'a gideceğim. Benimle gelebilirsin.»

«Teşekkürler.» Daniel anahtarı aldı. «Sizi bekleyeceğim.»

Öğleden sonra saat dört sıralarında, Daniel siyah Buick arabada Murray'ın yanında oturmuş, şehirlerarası karayolunda gidiyordu. Kentten ayrılalı yarım saat olmuştu ki, Murray konuşmaya başladı.

Başını çevirmeden, gözünü de yoldan ayırmadan sordu. «O bekçiyi öldürdün mü?»

Daniel hiç duraksamadan cevap verdi. «Evet.»

«Hiç de akıllıca bir iş yapmadın. Eğer polis seni bu ölümden sorumlu tutup açıktan açığa suçlasaydı, işimiz bir hayli güçleşirdi. Hatta grevi bile kaybederdik.»

«Grev konusunda yenilgiye uğradık bile,» dedi Daniel. «Bunu, Foster kendi adamları üzerindeki kontrolü yitirdiği an anladım. Karışıklık çıktığında Foster felce uğramış gibi oldu, ondan sonra da doğru hiçbir şey yapamadı. Bir an için grevin onun gözünde bir anlamı olmadığı düşüncesine bile kapılmadım değil. Belki de Foster başka bir şeyin peşindeydi.»

«Ne gibi?»

«Bilmiyorum. Grevler ve siyaset hakkında fazla bir bilgim yok... Ama bir işin yolunda gitmediğinin âdeta kokusunu alırım.»

«Sence fabrika önündeki arbededen kaçınılabilir miydi?»

«Hayır, efendim. Ama bu kadar şiddetli olması önlenebilirdi. Şerif olay çıkarmak istemiyordu. Foster'in yerinde olsaydım karşısına geçer, tehditle istediğimi yaptırırdım ona. Şerife hiç şans tanımadık.»

«Yani grevi kaybettiğimizden emin misin?»

«Evet, efendim.» Daniel çok ciddiydi. «Çelik Fabrikaları her şeyi çok güzel organize etmişler. Anladığım kadarıyla grevi sona erdirmek için sekiz bin şerif yardımcısını görevlendirmişler. Polisler dört bir yanı dolaşıp işçileri tutukluyor, hapse atıyorlar. Foster'in bunu bilmediğinden de emin değilim.»

Murray ona yan gözle baktı. «Sen ne yapmak niyetindesin?»

«Pek bilmiyorum. Şöyle bir dolaşmak, iş bulmak istiyorum.»

«Bizim sendikada çalışmaya ne dersin?»

«Ne iş yapacağım?»

«İlk iki yıl okula gideceksin. İşçilerle ilgili sorunları daha iyi anlayacak duruma geleceksin.»

«Ne gibi bir okula gideceğim?»

«New York'taki koleje gidersin. Toplumsal Araştırma Okuluna. Belki diploma da alırsın. Parası bizden.»

«Bundan amaç nedir?»

«Hiçbir şey. Okulu bitirdiğinde sana yanımızda bir iş veririz. İş hoşuna gitmezse çekip gitmekte serbestsin.»

Daniel bir an düşündükten sonra, «Ben doğru dürüst okul yüzü görmedim,» dedi. «Böyle bir şeyin üstesinden gelebilir miyim dersiniz?»

«Sanırım. Ama başlamazdan önce alman gereken bir ders var.»

«Nedir o?»

«Önemli olan şey kendilerini temsil etmemizi isteyen işçilere yararlı olmaktır. Duygularımıza kapılarak kişisel çıkarlar peşinde koşamayız. Temsil ettiğimiz kişiler daima ön planda gelmeli.»

«Yani... Yaptığım şeyi mi kastediyorsunuz?»

«Evet. Bir daha böyle şeyler olmayacak. Olmamalı.»

«Ama bana neden bir şans tanıdığınızı anlayamıyorum.»

Murray ona şöyle bir baktıktan sonra gözlerini yine yola çevirdi. «Çünkü içimde bize yararlı olacağına dair bir önsezi var. Nedenini bilmeden doğru, yerinde görüşler ileri sürüyorsun. İlgüdülerin güçlü. Bir gün işçi hareketinde önemli bir kişi olacağını sezinliyorum. Bir bakıma bana John L.'nin gençlik dönemini anımsatıyorsun. Yürekliisin.»

Daniel saygıyla, «John L. büyük bir insan,» dedi. «Onun gibi olabileceğimi hiç sanmam.»

«Belli olmaz. Zaten onun gibi olmana gerek de yok. Belki de hepimizden daha büyük bir insan olursun.»

«Daha yirmi yaşında bile değilim.»

«Biliyorum,» dedi Murray. «Okulu bitirdiğinde yirmi iki yaşında olacaksın. Başlamak için en güzel zaman.»

«Ciddi misiniz?»

«Ciddi olmasam böyle bir teklifte bulunmazdım.»

«Kabul ediyorum,» diyerek Daniel elini uzattı. «Umarım sizi düş kırıklığına uğratmam.»

Murray bir eliyle direksiyona hâkim olmaya çalışarak öteki elini uzattı. «Beni düş kırıklığına uğratmayacağını biliyorum, Daniel.»

«Teşekkür ederim.»

«Bana teşekkür etme. Yalnızca çalış, elinden geleni yap.»

Çok uzun bir zaman önce olmuştu bu. On yedi yıl kadar önce. Şimdi Daniel California'daki bir motelin sıcak su dolu küvetine uzanmış, Tess'in çarşıdan dönmesini bekliyordu. Ve de Doğu'da her şey yeniden başlıyordu. Çelik Fabrikalarında grev. Ama bu kez her şey başkaydı. John Lewis Büyük Çelik'le olan mücadelesini kazanmış, şimdi Murray Küçük Çelik'le mücadele halindeydi. Daniel'in içinde, Murray'ın da, on yedi yıl önce Foster'in uğradığı yenilgiye uğrayacağına dair bir önsezi vardı.

ONUNCU BÖLÜM

Genç kadın yemek tabaklarının sonuncusunu kaldırdıktan sonra, «Hemen hemen üç aydır buradayız,» dedi. «Kendimize bir ev bulmanın zamanı geldi sanırım.»

Daniel akşam gazetesini bıraktı. «Neden? Burada çok mutluyum ben.»

«Bu otele verdiğimiz parayla en güzel apartman da-iresinde oturabiliriz.»

Daniel gazeteyi yeniden alarak okumaya başladı.

Genç kadın onun karşısına oturup radyoyu açtı. Birkaç dakika dinledikten sonra kapattı. Hiçbir şey ilgisini çekmi-yordu «Daniel,» dedi.

Daniel gazetesini biraz indirip üzerinden baktı.

«Bir işe girmeyecek misin?»

«Benim işim var.»

«Ben her gün işe gidip gelmekten söz ediyorum.» Do-ğu'dan her hafta bir çek geldiğini biliyordu Tess.

«Tam dediğin gibi çalışıyorum. Bu hafta tam üç kez değişik sendika toplantılarına gittim.»

«Bence bu çalışma değil.»

Daniel gazetesini katlayıp yanındaki sandalyenin üzeri-ne bıraktı. Susuyordu.

«Başka erkekler her sabah işlerine gidiyor, geceleri de evlerine dönüyorlar, Daniel. Sen böyle yapmıyorsun. Buna

karşılık her sabah ben işe gidip gece vakitlerinde dönüyorum. Her gün birbirinin aynı. Sabahları seni bu sandalyede sabah gazetelerini okurken bırakıyorum, akşam döndüğümde sen yine bu sandalyede akşam gazetelerini okuyor oluyorsun. Normal değil ki bu.»

Daniel viski şişesine uzanıp kadehini doldurdu. Bir dişi içip yeniden koydu.

«İçki de başka bir sorun. Günde bir şişe viski içiyorsun.»

«Beni hiç sarhoş gördün mü?»

«Hayır, ama sağlığına zararlı.»

Daniel ikinci kadeh içkisini içti. Genç kadına birkaç dakika baktıktan sonra, «Tamam,» dedi. «Anlat bakalım. İçini dök. Derdin nedir?»

Tess ağlamaya başladı. Birkaç kez konuşmaya çalıştıysa da hıçkırıkları buna engel oldu. Daniel uzanıp onu oturduğu yerden kucağına aldı. Başını omzuna dayayıp saçlarını okşamaya başladı. «Üzme canını, bebeğim,» dedi. «Hiçbir şey sandığın kadar kötü olamaz.»

«Olamaz mı?» Tess yaşlarla dolu gözlerini ona çevirdi. «Yeterince berbat bence. Hamileyim.»

Genç adam hiç şaşırمامış gibiydi. «Kaç aylık?»

«Doktor on ya da on iki haftalık,» dedi. «Ancak bir dahakı muayenesinde emin olabilecek.»

Daniel genç kadının saçlarını dalgın dalgın okşayarak bir süre konuşmadı. «Eğer doğruysa kürtaı olamayacak kadar geç kaldın sayılır.»

«Doktora ilk sordüğüm da bu oldu. Böyle bir şeye cesaret edemeyeceğini söyledi. Tijuana'da bir doktor varmış. Ona gidebilirmişim. Ama tavsiye etmedi. Tehlikeli olacağını söyledi.»

Daniel ona baktı. «Peki, sen neden daha önce bir şey anlamadın?»

«Aybaşılarım zaten düzensizdir. Bazen iki ayda bir olu-

rum.» Tess ayağa kalktı. Küçük mutfağa gidip bir bardakla döndü. Bardağı Daniel'e uzatarak, «Sanırım bir yudum bir şey içmeliyim,» dedi.

Daniel ona bakıp, «Bir yerde içkinin bebeğe iyi gelmeyeceğini okumuştum,» dedi.

«Azı bir zarar vermez.»

Daniel onun bardağına bir parmaktan daha az koyarak kendisinininkini doldurdu. Sonra bardağını Tess'inkiyle tokuşturdu. «Daniel Boone Huggins Junior'un şerefine.»

Tess kadehini dudaklarına götürmüştü ki, onun ne demek istediğini anladı. Kadeh elinde donup kaldı. «Ciddi misin?»

Daniel başını salladı.

«Zorunlu değilsin. Seni suçlamıyorum. Bütün suç bende.»

«Hiç kimsenin suçu yok, Tess. Zaten sen daha söylemeden ben düşünüyordum bunu.»

«Sahi mi?» Tess'in sesi inanmazlıkla doluydu.

«Sahi ya. İyi bir kadınsın sen. Birlikte mutlu olacağız.»

Tess dizlerinin üzerine çöküp başını onun kucağına koydu. Gözlerinden sel gibi yaşlar akıyordu. «Öyle korkmuştum ki, Daniel. Seni çok seviyorum.»

Daniel genç kadının yüzünü kendine doğru çevirdi. «Korkacak bir şey yok. Ben de seni seviyorum.» Tess'i öptü.

Ertesi sabah Santa Monica Sulh Yargıcının önünde evlendiler.

Hollywood'daki Santa Monica Bulvarının kuzeyinde bulunan San Vincente'nin biraz uzağındaki bir yan sokakta, küçük bir evdi. Aralarında banyo bulunan iki yatak oda-

sı, bir oturma odası ve geniş bir mutfaktan oluşuyordu. İkâ yanı açık garağa giden araba yolu evi bitişik komşudan ayırmaktaydı. Aynı büyüklükte ön ve arka bahçeleri vardı.

Emlak bürosu memuru onları konuşmaları için oturma odasında yalnız bıraktı. «Nasıl buldun?» diye sordu Daniel.

«Hoşuma gitti. Özellikle banyonun öteki yanındaki oda. Orasını bebek için hazırlayabiliriz. Mobilya için yeni örtüler yaparım. Bir parça da boya, badana yaptık mı çok güzel olur. Yalnızca fiyat yüksek. Bin dört yüz dolar bir hayli para.»

«Ama içinde her şeyi var. Mobilya, mutfak fırını, buzdolabı.»

«Böyle bir yeri ayda yirmi beş dolara kiralayabilirdik.»

«O zaman yılda üç yüz dolar harcama yapardın. Sonunda da kârlı çıkmazdın.»

Emlakçıyla bin iki yüz yetmiş beş dolara anlaştılar. Ay sonunda da eve taşındılar. Daniel evi ve eşyaları tepeden tırnağa yeniden boyamış, Tess evin eski sahiplerinin tavanarasında bıraktıkları dikiş makinesiyle yeni perdeler dikmişti.

Tess işten döndüğünde, Daniel her zamanki gibi oturmuş, akşam gazetelerini okuyordu. Tess hamileliğinin beşinci ayındaydı. Yorgun görünüyordu.

«İşten erken ayrılamadım,» dedi içeri girer girmez. «Yemeği şimdi hazırlarım.»

«Zahmet etme. Banyo yapıp biraz dinlen. Seni yemeğe götüreceğim. Çin Lokantasına gideriz.»

«Buna gerek yok. Yemeği beş dakikada hazırlarım.»

Ama Daniel onun bu öneriden memnun olduğunu anlamıştı. «Sen benim dediğimi yap.»

Daha sonra lokantada yemeklerini yerlerken, «Sanırım işten ayrılmanın zamanı geldi, Tess,» dedi Daniel. «Bütün gün ayakta durman bebeğe iyi gelmez.»

«Ama paraya ihtiyacımız var, Daniel. Haftada on iki, on dört dolar birçok derdimizi hallediyor.»

«Ben viskiyle purolarıma ondan daha çok para harcıyorum.»

Genç kadın bir şey söylemedi.

«Üstelik çalışmaya başlamak istiyorum artık. O zaman şimdikinden daha çok gelirimiz olacak.»

«Ne işi yapacaksın?»

«Her zaman yaptığım işi. Örgütleme.»

«Burada öyle bir iş yapabileceğini hiç düşünmemiştim.»

«Burada değil, Tess, Doğu'da. Phil Murray çağırdı beni. Chicago'da Çelik İşçileri Örgütleme Komitesini kurmamı istiyor. Haftada elli beş dolar verecek, masraflarımı da ödeyecekler.»

Tess'in sesi üzüntüyle doldu. «O zaman Doğu'ya taşınmamız gerekiyor, değil mi?»

«Hayır. İş devamlı değil. Çalışmalarım birkaç aydan çok sürmez. Bitince geri dönerim.»

«Yalnız kalacağım. Ya sen burada yokken doğum zamanım gelirse?»

Daniel güldü. «Çok daha önce burada olacağım.» Sesi Tess'e güven veriyordu.

«Burada bir iş bulsan daha iyi olmaz mı?»

«Burada ne para verirler biliyorsun. Orada alacağımın yarısını bile kazanamam. Çocuğumuz olacak, Tess. Masraflarımı karşılayacaklarına göre maaşımı olduğu gibi bankaya yatırabilirim.»

Tess onun gözlerinin içine bakarak, «Niyetin bu, değil mi?» dedi.

«Evet.»

Genç kadın derin bir soluk aldı. «Tamam. Ama seni çok özleyeceğim.»

Daniel gülümseyerek uzanıp genç kadının yanağını dokundu. «Ben de seni özleyeceğim ama göreceksin çok çabuk döneceğim.»

Tess elini onun yanağındaki eline bastırdı. Daniel'e inanmak istiyor ama onun Doğu'da söylediğinden daha uzun süre kalacağını biliyordu.

«İşin tehlikeli mi?»

Daniel omuzlarını silkti. «Başka işlerden pek farklı değil.»

«Sana bir şey olmasını istemem.»

Daniel ceketinin altındaki tabancayı okşayarak, «Hiç kaygılanma,» dedi. «Daha önce olanlar, bir daha olmayacak. Bir dostum var.»

Tess onun gözlerinin içine baktı. «Tamam ama bir şeyi daha unutma. Artık bir de karın var.»

ON BİRİNCİ BÖLÜM

İki gün sonra Daniel doğuya gidecek trene binmek üzere istasyondaydı. Tess'e döndü. «Kendine iyi bak. Doktorların dediklerini yap, yiyeceklerine dikkat et. Altı hafta sonra yanındayım.»

Genç kadın onun boynuna sarıldı. «Sen de dikkatli ol, Daniel. Başına seninle tanıştığımız günkü gibi bir şey gelmesini istemem.»

«Asla öyle bir şey olmayacak,» diyerek Daniel onu öptü.

«Seni seviyorum.»

«Ben de seni.» Daniel trene bindi. Tren hareket ederken basamaklarda durup Tess'e el salladı. Tess de ona eliyle bir öpücük yolladı. Çok geçmeden tren dönemeçte gözden kayboldu. Daniel valizini alıp kompartımana gitmek üzere davrandığı sırada, yataklı vagon görevlisi tüm dişlerini gösteren bir gülümsemeyle yanına geldi. «Size yardımcı edeyim, efendim.»

Daniel ona biletini uzattı. Görevli, «Buyurun, efendim,» dedi.

Koltuğu kompartımanın ortasına doğru bir yerdeydi. Görevli valizi rafa yerleştirirken, «Rahatınıza bakın,» dedi. «Kalabalık değiliz. İki yer de sizin. Gece uzanıp yatabilirsiniz. Buraya kimseyi oturtmamaya dikkat edeceğim.»

Daniel ona bir yarım dolarlık uzatarak, «Teşekkür ederim,» dedi.»

«Teşekkür ederim, efendim. Adım George. Ne isterseniz bana söyleyebilirsiniz.»

«Bar açık mı?»

«Evet, efendim. Yataklı vagonların hemen arkasında. İyi yolculuklar, efendim,» diyerek adam uzaklaştı.

Daniel ikinci yataklı vagonu geçerken gördü kıızı. Özel kompartımanlardan birinden yataklı vagon görevlisi çıkıyordu. Daniel aralık kapıdan otomotikman içeri göz attı. Kız ayakta durmuş, eli bluzunun en üst düğmesinde, soyunmaya hazırlanıyordu. Bakışları buluştu. Bir an öylece baktılar birbirlerine. Sonra kız hafifçe gülümseyerek kapıyı kapadı. Daniel de yürüdü.

Bar şimdiden kalabalıktı. Pencerenin yanında iki sandalyeli küçük bir masa boş kalmıştı yalnızca. Daniel oturdu. Garson geldi. «Evet, efendim?»

«Bir şişe viski istiyorum.»

«Başüstüne, efendim. Buz da ister misiniz?»

«Hayır, yalnızca soda getir. Teşekkür ederim.»

İkinci kadeh içkisini içiyordu ki, kız içeri girdi. Bakışları boş bir masa aradı. Yoktu. Bir an geri dönmekle dönmemek arasında kararsız, öylece durdu. Sonra Daniel'in masasındaki boş sandalyeyi farkedip yaklaştı.

«Burada oturmamın bir sakıncası var mı?» Yumuşak, kültürlü bir sestti bu.

Daniel ayağa kalktı. «Bana zevk verirsiniz, hanımefendi,»

Kız oturdu. Garson gelince kız, «Siz ne içiyorsunuz?» diye sordu. Daniel'e.

«Viski soda.»

Genç kız başını sallayarak garsona, «Sek martini,» dedi. Sonra Daniel'e dönerek, «Kompartımanımda yalnız başıma içmek istemedim,» diye ekledi.

Daniel gülümsedi.

Kız elini uzatarak, «Adım Christina Girdler,» dedi.

Garson martiniyi getirdi. Christina Girdler bardağını kaldırarak, «İyi yolculuklar,» dedi.

«İyi yolculuklar, Bayan Girdler.»

«Dostlarım bana Chris,» derler.

«Bana da Daniel.»

«Chicago'ya gidiyorum.»

«Ben Chicago'da tren değiştirip Pittsburgh'a geçeceğim. Ama iki üç hafta sonra Chicago'ya dönerim.»

«Ne iş yaparsın, Daniel?»

«Ben sendika örgütçüsüyüm. Şu anda Çelik İşçileri Örgütlenme Komitesinde özel bir görevim var.»

«Ha şu ÇİÖK mü?»

«Biliyorsunuz demek?» Daniel'in hayreti sesinden belli oluyordu.

Christina kıkırdadı. «Eğer Tom Amcam şimdi seninle oturmuş konuştuğumu bilse sinir krizleri geçirirdi. O örgütün adını bile ağzına alsan öfkeden çatlayacakmış gibi olur.»

Girdler. Şimdi anlamıştı Daniel. Cumhuriyet Çelik'in Başkanı. «O Girdler mi?»

Kız yine bir kahkaha attı. «Evet, o Girdler. Şimdi masondan kalkmamı ister misin?»

«Ne münasebet.»

«Amcamın şirketinin halkla ilişkiler bölümünde çalıştığımı sendika aleyhtarı broşürleri hazırladığımı söylesem demi?»

Daniel başını sallayarak, «Önemi yok,» dedi. «Şu anda ikimiz de çalışmıyoruz.»

«Kazanamayacaksınız. Bunu biliyorsun, değil mi?»

«Şu anda iş başında değilim. Yolculuktayım.»

«O halde ne konuşmak istersin?»

«Seni.»

«Bende ne var ki?»

«Masaya oturduğun andan beri seni arzuluyorum. Seninle sevişmek istiyorum.»

Christina Girdler heyecanla soluğunu tuttu. Yanakları yavaş yavaş pembeleşmişti. Bakışlarını Daniel'den ayıramıyordu.

Daniel, «İyi misin?» diye sordu.

Kız kurumuş dudaklarını diliyle ıslatıp sustu. «Daha sonra... Şimdi bir kadeh daha içebilir miyim?»

Daniel garsona işaret etti. İçki gelip de garson uzaklaştığında Daniel, «Önce yemek yiyelim,» dedi. «Sonra senin kompartımanına gideriz.»

«Neden seninkine değil?»

Daniel yine gülerek, «Sendikacılar yataklı vagonlarda yolculuk etmezler,» dedi.

Tren Los Angeles'ten Chicago'ya hemen hemen kırk saatte gitti. Bu süre içinde kompartımandan ancak yemek yemek için çıktılar. Chicago'da Daniel tren değiştirmek için beklerken, Christina ona sarılarak bırakmak istemedi. Ama Daniel Chicago'ya döner dönmez kendisini arayacağına söz verince rahatladı. İki hafta sonra Chicago'da trenden inerken Christina istasyonda onu bekliyordu. Daniel onun geliş tarihini nerden, nasıl öğrendiğini bir türlü anlayamadı.

Bir gün Indiana'nın Gary kentinden arabayla dönerlerken Christina elini onun koluna koyup, «Seni seviyorum,» dedi.

«Sen çıldırmışsın.»

«Gerçek bu.»

«Evli olduğumu biliyorsun. Tess'in doğum yapmasına bir aydan daha az bir zaman kaldı.»

«Seni karından boşanana kadar beklerim.»

«Ne kazandığımı biliyorsun. Bu parayla Tess'e ve bebeğe bakıp bir de yeniden evlenemem.»

«Benim param var.»

«Yo, sağol. Senin paran beni ilgilendirmmez.»

«Ama sendikada kalmak zorunda değilsin ki... Tom Amcamla çok iyi anlaşırınsınız. Onun sana hemen bir iş vereceğinden eminim. Hem de şimdikinden çok daha yüksek bir maaşla.»

Daniel ona baktı. «Şimdi çok iyi anlaşıyor, birlikte iyi vakit geçiriyoruz. Bunu neden değiştirmek istiyorsun, anlamıyorum.»

«Seni seviyorum, Daniel. Senin gibi bir erkekle ilk kez karşılaşıyorum. Kimse bana senin hissettirdiklerini hissettirmemişti.»

«Sen aşkla yatak faslını birbirine karıştırıyorsun. Yatakta çok iyi anlaşıyoruz demek birbirimizi sevdiğimiz anlamına gelmez ki.»

Christina bir çocuk gibi, «Ama ben seni seviyorum,» diye yineledi.

Daniel, «Güzel,» dedi. «Beni sev ama sakın âşık olma.»

«Beni seviyor musun, Daniel?»

«Evet. Ama âşık değilim.»

«Arada ne fark var anlamıyorum. Karına âşık mısın?»

«Hayır ama onu seviyorum. Sevmekle âşık olmak arasındaki farkı zamanla anlarsın.»

Genç kadın bir süre konuşmadı. Sonra, «Peki, karına âşık değilsen neden onunla berabersin?» diye sordu.

«Biz aynı türden insanlarız. Aynı kültüre, geçmişe sahibiz. Onunla yaşamak bu yüzden kolay oluyor. Ben senin toplumuna ayak uyduramam. Sen de benimkinde asla rahat edemezsin. Bütün ömrümüzü yatakta geçiremeyeceğimize göre...»

«Yanılıyorsun. Sen her yere, her topluma rahatlıkla

uyarsın. Tom Amcam senden hiç farklı değil. Hayata sıfırdan başlamış ve bu duruma gelmiş. O uyuyor.»

«Temelde cyrız,» dedi Daniel. «Bütün ailemin senin Tom Amcan gibileri yüzünden öldüğünü gördüm. Şirket politikası denilen şey yüzünden insanların büyük kayıplara, felâketlere uğradığına tanık oldum.»

«Yine de seninle evlenmek istiyorum.»

Daniel bir elini direksiyondan çekerek Christina'nının üzerine koydu. «Her şey bu şekliyle çok güzel. Aynen devam ettirelim.»

Genç kadının sesi birden gerginleşti. «Sevişmek istiyorum. On mil ilerde bir otel olduğunu gösteren bir levha gördüm. Orada durup geceyi otelde geçirelim.»

«Ama benim sabahleyin Chicago'da olmam gerek.»

«Umurumda bile değil. Ben seni içimde hissetmek istiyorum.»

Daniel ona baktı. Sonra başını salladı. Otele indiler. Daniel ancak ertesi gün öğleden sonra Chicago'ya varabilirdi.

ON İKİNCİ BÖLÜM

Beş ay sonra Daniel elinde bavuluyla Birleşmiş Çelik İşçileri Örgütlenme Komitesi Başkanı Phillip Murray'ın bürosuna girdi. Büroda Murray'dan başka kişiler de vardı. Ama Murray onlara aldırmadan hemen Daniel'e dönerek, «Neler öğrendin?» diye atıldı.

Daniel bavulunu yere bırakıp açık konuştu. «Söyleyeceklerim hoşuna gitmeyecek.» Bir an durdu. Sonra, «Bir şişe viskin var mı?» diye sordu.

Murray bir şey söylemeden masasının en alt çekmece-sini açıp bir şişe viskiyle bardak alıp masanın üzerine koydu. Daniel bir bardak için ikincisini dolduruncaya kadar bekledi. Sakin bir sesle, «Anlat,» dedi.

«Altı haftadır yollardayım. Sekiz eyalette on dört kenti dolaştım. Ve gördüklerim, duyduklarım hiç hoşuma gitmedi, Bir tuzağa düşürülmek isteniyoruz. Hepsi hazır, bizi bekliyorlar. Cumhuriyet Çelik bir ordu hazırlamış. Üstelik yöre polisi de emrinde. Şimdi sendikaya bir ders vermek için alesta bekliyor.»

Murray, «Durum o kadar kötü demek,» dedi.

Daniel içkisinden bir yudum daha alarak başını salladı. «Daha da kötü olabilir.»

«Pek, Girdler'in neler yaptığını nasıl öğrendin?»

«Ailesinin bir ferdinden.»

«Bir kadından mı?»

Daniel yine başını salladı. «Girdler'in bürosunda çalışıyor.»

«Senin kim olduğunu biliyor mu?»

«Evet.»

«O halde neden sana bilgi veriyor?»

Daniel sustu. Yine içkisinden içti.

Murray ona uzun bir süre baktı. «Belki de abartıyor dur.»

«Sanmam. Çünkü benimle evlenmek istiyor.»

«Senin evli olduğunu bilmiyor mu?»

«Biliyor. Ama umurunda bile değil. Çabucak boşanırım sanıyor.»

«Pek, sen ne düşünüyorsun?»

Daniel, «Ben evliyim,» dedi. «Bir iki haftaya kadar da baba olacağım. Bunu ona da söyledim. Bekleyeceğini ileri sürdü.»

Murray susuyordu.

Daniel, «Bebeğin doğumunda bulunabileceğime dair söz vermiştin,» diye devam etti. «Yarın yola çıkmak istiyorum.»

«Böyle bir zamanda yanımdan uzaklaşmanı istemiyorum, Daniel.»

«Ama söz verdim.»

«Haklısın.»

«O halde gidiyorum.»

Murray yine sustu. Yüzü solgun ve gergindi. Masaya kalemiyle vurmaya başladı. «Bu grevi başlatmak için bir hayli baskı görüyorum, Daniel.»

«Başlatma. Bana çok eskiden Bill Foster hakkında söylediklerini anımsa. Kazanacağından emin olmadıkça grev yapma. Şimdi sen de Foster'in yaptığını yapmak üzeresin. Bu grevi kazanmana imkân yok.»

«Buna gerçekten inanıyor musun?»

«Evet.»

«Allah Kahretsin!» Murray elindeki kalemi ikiye böldü. «Herkes beni sıkıştırıyor. Lewis, Büyük Çelik'le bir yıl önce anlaşmaya vardı. Küçük Çelik'in anlaşmasının bu kadar uzun sürmesinden beni suçluyor, harekete geçmemi istiyorlar.»

«İstedikleri hareketse muratlarına erecekler,» dedi Daniel. Ama bu onlara grevi kazandırmayacak. Bütün elde edecekleri, yenilgi olacak. Hastaneler, hapişhaneler suçlu suçsuz kişilerle dolacak.»

«Reuther, General Motors'la anlaştı. Çok önemli bu. Aynı şeyi bizim de başaracağımızı söylüyorlar. Şimdi ne yapayım ben?»

«Lewis ne diyor?»

«Bir şey dediği yok. Kasten yapıyor bunu. Benim harekete geçmemi besili bir kedi gibi pusuda bekliyor. Sonra ortaya çıkıp parsayı toplayacak.»

«Ya kaybedersek?»

Murray omuzlarını silkti. «O zaman da kendisine sormadan işe kalkıştığınızı ileri sürecektir.»

«O halde neden sormuyorsun?»

«Denedim. Ama Lewis'i bilirsin. Onu istemediği bir konuda konuşturmayı başaranın alnını karışlarım.»

Daniel artık yarıya inmiş şieden bardağına yine içki doldurdu. «Grevi ertele,» dedi.

«Daha fazla erteleyemem.»

«Yalnızca iki hafta. İki haftaya kadar dönerim. Grev başladığında güney Chicago'da olmak istiyorum. O zaman işler belki o kadar kötü gitmez.»

«Nasıl emin olabilirsin ki? Doğum iki hafta değil, üç hafta sonra da olabilir.»

«Hayır, doğum zamanında olacak. Eğer uzarsa doktora sezaryen yapmasını söylerim. Martin ortalarında burada olacağım.»

Murray ona dikkatle baktı. «İki hafta sonra mı?»

Daniel başını evet anlamında salladı.

«Pekâlâ. Grevi daha fazla erteleyemem, Daniel. Komünistler beni işten attırmak için bir kampanya başlattılar bile.»

«Lewis'in bunu bilmesi gerek.»

«Elbette biliyor,» dedi Murray öfkeyle. «Ama onun tutumunu bilirsin. Üye sayısını çoğaltmak için her yola başvurur.»

Daniel ayağa kalktı. «İki hafta sonra burada olacağım. İçki için teşekkürler, patron.»

Murray ayağa kalktı. «Bu grevi kazanabileceğimizi içtenlikle düşünüyor musun, Daniel?»

«Pek şansımız yok.»

Murray elini uzattı. «Umarım doğum yolunda gider.»

«Teşekkürler. Doğum olur olmaz telefon ederim.»

Binadan çıktığında kar yağıyordu. Bir taksi bulmak için çevresine bakındı. Kaldırıma siyah bir Chrysler araba park etmişti. Kapısı açıldı. Bir kadın sesi, «Daniel!» diye seslendi.

Daniel bir an arabaya baktı. Sonra yaklaşarak, «Burada ne işin var?» diye sordu.

«Bin arabaya. Karda öyle durmak aptallık.»

Daniel valizini arabanın arka koltuğuna atıp bindi. «Senin Chicago'da olman gerekirdi.»

«Orada canım sıkılmaya başlamıştı.» Genç kadın eğilip onu yanağından öptü. «Şaşırdın mı?»

«Buraya nasıl geldin? Trende yoktun.»

«Uçakla. Chicago'yla burası arasında uçak seferleri var artık.»

«Beni Chelsea'de bırak. Bir parça uyumam gerek.»

«Mayfair'de bir dairem var. Benimle kalacaksın.»

«Sana uyumam gerek dedim.»

«Yarın iki günlük tren yolculuğuna çıkacaksın. Bol bol uyursun.»

Daniel, «Sen çıldırmışsın,» dedi. «Biliyorsun, değil mi?»

«Sana âşığım. Sen de bunu biliyorsun, değil mi?»

«Bak, Chris, her şey çok güzeldi. Ama zorla yürütme-ye çalışmanın bir anlamı yok. Uyuşmamız olanaksız. Baş-ka dünyaların insanlarıyız biz.»

«Senin dünyanda yaşayabilirim, Daniel. Ailemin para-sına ihtiyacım yok.»

Daniel ona baktı. «Ya bu araba, Mayfair'deki kat?»

«Arabayı bırakıp bir taksiye atlar, Chelsea'ye gidebili-riz.» Seninle beraber olduğum sürece hiçbir şey umurunda değil.»

Daniel başını sallayarak, «Gelmemeliydin,» dedi. «Am-cam bir öğrenirse yer yerinden oynar.»

«Tom Amcam ne düşünürse düşünsün. Boşver. Bırak o çelik şirketlerini yönetsin. Bana ne yapacağımı, ne yapma-yacağımı o söyleyecek değil.»

Araba otelin önünde durur durmaz kapıcı gelip araba-nın kapısını açtı. İçeri uzanıp Daniel'in bavulunu aldı. Son-ra arabadan inmeleri için bekledi.

«Bavulu benim daireme yollayın,» dedi Chris.

«Peki, Bayan Girdler.»

Daniel genç kadının peşinden otele girdi. On beşinci kata asansörle çıktılar. Chris dairesinin ziline basınca ka-pıyı açan uşak, «Bayan Girdler,» diye selama durdu.

«Şimdi bir bavul gelecek. Onu konuk odasına koy.»

«Emredersiniz, Bayan Girdler.»

«Ben sek martini istiyorum. Sen yine âynısını mı, Da-niel?»

Daniel başını salladı.

«Bay Huggins için de bir şişe viski.»

«Peki, Bayan Girdler,» diyerek uşak eğilip selam verdi.

Chris oturma odasına yürürken, «Teşekkür ederim, Quincy,» dedi. Daniel'e kanepeye oturmasını işaret etti. «Rahatına bak. Birazdan yemek yeriz.»

Daniel çevresine bakındı. Pek çok otelde kalmıştı ama böylesini ilk kez görüyordu. Otelin orta bölümündeki daire tam bir ev gibiydi. «Hiç fena değil,» dedi.

«Burası Tom Amcanın. Yıllık tutar.»

«Elbette.»

«Her seferinde bir daire kiralamaktansa böyle yapmanın daha ucuz olduğunu söylüyor.»

«Çok tutumlu biri amcan. Onun böyle şeylere dikkat ettiğini sanmazdım.»

«Alay ediyorsun.»

«Ne münasebet,» diye Daniel masum bir poz takındı. «Kişiliğine pek uyuyor. Ne de olsa bir çelik işçisi haftada altmış dört saat çalışarak yılda altmış altı dolardan biraz daha az para kazanıyor. Burası da daha pahalı olamaz. Gündeliği demek istiyorum.»

«Terslenmeye başladın, Daniel.»

Uşak içkilerini gümüş tepsi içinde getirip kanepenin önündeki masaya bıraktı.

Daniel bardağını doldurdu. Kıza doğru uzatarak, «Özür dilerim,» dedi. «İçkisini içtiğim bir insan hakkında bu biçimde konuşmaya hakkım yok.»

«Bir şeyi daha unutma,» diye Chris gülümsedi.

«Nedir o?»

«Bir de en sevdiği yeğeniyle sevişiyorsun.»

Daniel bir kahkaha atarak içkisini bir yudumda bitirdi.

Chris de bardağındakini bitirmişti. Daniel onun yanaklarının al al olduğunu gördü. Bardağına içki koymak üze-

reydi ki, genç kadın onu durdurdu. «Senin için yanıp tutuşuyorum. Belki yemekten önce bir fasıl...»

«Önce bir duş yapmama izin verir misin? Bütün gece trendeydim. Leş gibi kokuyorum.»

«Olmaz. Senin vücudunun kokusuna bayılıyorum.»

ON ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Pasadena garından çıkan trenin penceresinde oturmuş dışarıya bakıyordu. Kırk dakika sonra Los Angeles'de olacaklardı. Çevresindeki yolcular eşyalarını toplamaya başlamışlardı bile.

Pencereden güneş ışıkları gözlerini kamaştırdı. Arkasına dayanarak gözlerini kapadı. Eve dönüp Tess'i görmesinin üzerinden iki ay geçmişti.

O sırada genç kadın hamileliğinin altıncı ayındaydı. Kalçaları karnı, göğüsleri olağanüstü büyümüştü. Yüzü bile irileşip yuvarlaklaşmıştı.

Evde beş gün kalmıştı. Bu kadar şişmanlamasının doğru olmadığını, bir doktora görünmesinin iyi olacağını söylediğinde Tess, «Önemi yok,» demişti. Doğumdan sonra nasıl olsa fazla kilolarını atardı. O sıralarda pek hareket edemiyordu. Yalnızca sinemaya gidiyor, yalnızlık ve sıkıntıdan durmaksızın yiyordu. Yapabileceği başka bir şey yoktu.

O gece yattıklarında Tess ona sokuldu. Ama Daniel isteksizdi. Biraz sonra, «Ne var?» diye sordu. «Sen genellikle kaya gibi sert olurdun?»

Daniel ona artık kendisine heyecan vermediğini söyleyemezdi. «Yorgunum, Tess. Beş hafta gece gündüz demeden çalıştım. Trende de dinlenemedim.»

«Başka bir neden olmalı. Görünüşüm seni tiksindirdi.»

«Saçmalama. Üstelik seni incitmekten de korkuyorum.

Bebeğe zarar verebiliriz.»

«Doktor, son aya kadar sevişebileceğimizi söyledi. Hiçbir zararı olmazmış?» Hâlâ Daniel'i okşuyordu.

Daniel bir şeyler hissetmeye çalıştı. Tess'in usta olduğu bir şey varsa o da ellerini nasıl kullanacağını bilmedi. Çok geçmeden uyarıldığını hissetti. Ama karısının kocaman karnından ötürü bir şey yapmak olanaksızdı. O zaman Daniel başka yönde doyuma ulaşmak zorunda kaldı. Tess kızgın bir kedi gibi soluyarak tatmin oldu. Daniel'se kendini bir yağ fıçısı içinde kaybolmuş gibi hissediyordu.

Ertesi gün doktora birlikte gitmişlerdi. Tess muayene-neden sonra giyinirken doktor bekleme odasına gelmiş, «Bay Huggins?» demişti.

«Evet.»

«Meraklanacak bir şey yok. Ama bebeğin, ters gelme olasılığı var.»

«Ne demek bu?»

«Eğer yanılmadıysam karınız doğumu sezaryenle yapacak. Ama bunda korkulacak bir şey yok. Böyle ameliyatlara günde birkaç kez yapıyoruz.»

«Korkulacak bir şey yoksa bunu neden bana söylüyorsunuz, doktor?»

«Tecrübelerimiz bize babaların çok telâşlı olduklarını öğretti de... Karınızı sıkı bir perhize tabi tutacağım. Çok kilo almış. Perhizine dikkat etmesine bakın. Artık kilo almamalı.»

Daniel bir şey söylememişti. Doktorun istediği şeyi kendisi ülkenin öteki ucundayken yapamazdı. Başını sallamakla yetinmişti.

Doktor, «Bir şey daha var,» demişti. «Bunda da te-

laşlanacak bir şey yok. Karınızın kalbi iyi değil. Kalp atışlarında düzensizlik var. Fazla kilo almasından ileri gelebilir. İstedğim gibi kilo verirse bu durum da düzelir sanırım.»

«Daha iki ayı var, değil mi, doktor?»

«Benim tahminim altı yedi hafta. O zamana kadar bebeğin rahimdeki gerçek durumunu anlar, gerekli hazırlıkları yaparız. Eğer çocuk ters duruyorsa doğum sancıları başlamadan sezaryene gitmek niyetindeyim.»

«Altı hafta mı?»

«Evet.»

Doktor muayenehanesine girdi. Tess de dışarı çıktı. «Doktor ne dedi?»

«Çok iyimişsin. Yalnızca biraz kilo vermek gerek.»

İki ay önce olmuştu bu. Tren Los Angeles garına giriyordu şimdi. Daniel valizini alıp platforma çıktı. Tren yavaşlamıştı, daha durmadan yere atladı. Tess'e istasyona gelmemesini söylemişti. Hemen bir taksiye binip evin yolunu tuttu. Şoföre, «İlki satan ilk dükkânın önünde dur,» diye tembihledi. Birden kendini çok yorgun hissetmeye başlamıştı.

Cebinde küçük bir şişe viskiyle çıktığında bitişikteki çiçekçi dükkânı gözüne çarptı. Kocaman bir buket gül yaptırıp yine taksiye bindi. Şişenin tıpasını dişleriyle açıp kafasına dikti. Evin önüne geldiklerinde artık kendini o kadar yorgun hissetmiyordu.

Yemek yemek için masaya oturduğunda, «Değişmişsin,» dedi Tess. «Söylediklerimi dinlemiyorsun bile.»

«Kafam çok karışık, Tess. Murray grev yapacak. Başarıya ulaşacağımızı hiç sanmıyorum.»

Tess ızgaradan bifteği alıp Daniel'in tabağına koyar-

ken, «Senin için kötü mü olur bu?» diye sordu.

«Hiç kimseye bir iyiliği dckunmayacak.» Bifteğinden bir lokma kesti. Tam istediği gibi pişirilmişti. Tess'e gülümsedi. «Ev yemeği gibisi yok.»

Genç kadın iltifata sevinmişti. Güldü. Daniel'in karşısına oturarak yemeğini yemeğe koyuldu. Daniel onun ne kadar iştahlı olduğuna baktı.

«Perhiz ne âlemde, Tess?» diye sordu.

«Bırakmak zorunda kaldım. Çok sinirli olmaya başlamıştım. Üstelik arkadaşlarım, doktorların işleri kolaylaşsın diye insanı perhize soktuklarını söylediler.»

Daniel bir şey demedi.

«Ama sen kilo vermişsin, Daniel.»

«Çok çalıştım. Gece gündüz.»

«Eve yakın bir yerde bir iş bulsan ne iyi olacak. Browne diye biri durmadan seni arıyor. Film sendikasındamış. Kendisini aramanı istedi.»

«Telefon numarası bıraktı mı?»

«Evet. Yazdım. Belki de sana iş verecektir...»

«Belki.»

«Onunla konuşmalısın.»

«Telefon edeceğim.»

Tess tabakları alıp bulaşık taşının içine bıraktı. «Tatlı olarak elmalı kekle dondurma var.»

«İstemem. Çok doydum.»

«Ben küçücük bir parça alacağım. Yemekten sonra tatlı bir şey yemezsem tatmin olmuyorum. Kahve ister misin?»

«Evet.» Tess'in, kahvesini önüne koymasını bekledi.

«Yarın doktora kaçta gideceğiz?»

«Saat onda.»

Daniel sandalyesinden kalktı. Mutfak büfesindeki viskiden bardağına doldurdu. Mâşaya döndü.

Tess, «İçkiyi azaltmalısın,» dedi. «Karaciğerin bozulacak.»

«İyiyim.» Bir an durup içkisini içti. Sonra, «Ben erken yatsam olur mu? Çok yorgunum da.»

«Elbette. Ben bulaşıkları yıkadıktan sonra televizyonda **Rudy Vallee Scaatini** izleyeceğim. Sonra yatarım.»

«Tamam.» Daniel yatak odasına gidip soyunmaya başladı. Pantolonunu özenle katlayıp bir sandalyenin arkalığına yerleştirdi. Gömleğini de üzerine geçirip iç çamaşırlarıyla yatağa uzandı. Alacakaranlıkta tuvalet masasındaki vazoun içinde duran güller koyu kırmızı bir renkteydiler. Havayı gül kokusu sarmıştı.

Bakışlarını tembel tembel odanın içinde dolaştırdı. Tess haklıydı. Ama değişmiş olan yalnızca kendisi değildi. Her şey değişmişti. Ya da değişmemişti. Daha başından beri Tess onun ne yaptığını anlamaya çalışmamıştı. Hâlâ da anlamaya niyeti yok gibiydi.

Gözlerini kapatıp uyumazdan önce her şeyi anladı. Bunu daha önce de anlamış ama kabul etmek istememişti. Tess'le o iki yabancıydılar. Ve de daima yabancı kalacaklardı.

Sunnyside Doğum Hastanesi Pico Bulvarında pembe badanalı üç katlı bir binaydı. Çevresi çimen ve çiçeklerle kaplıydı. Daniel arabayı **Hastalar ve Ziyaretçiler** yazan yere park etti. Arabadan indiler. Daniel, Tess'in hazırlamış olduğu valizi aldı.

Tess, «Kendimi pek tuhaf hissediyorum,» dedi. «Daha önce hiç hastanede kalmamıştım.»

Giriş kapısına doğru yürürlerken, «Burası güzel bir yere benziyor,» dedi Daniel. «Benim kaldığım hastaneler gibi değil. Hepsi de pis ve gri renkteydi.»

«Yine de hastane işte.»

«Özelliği var. Burada bebekler dünyaya geliyor. Bu da durumu güzelleştiriyor.»

İçeri girdiler. Yerlere pembe halılar yayılmış, duvarlara sevimli resimler asılmıştı. Danışma masasındaki beyaz üniformalı hemşire «Sunnyside'a hoşgeldiniz,» dedi. «Kabul bürosu koridorun sonunda.»

Kabul bürosu da dışarısı gibi zevkle döşenmişti. Bir hemşire gelip masaya oturdu. «Siz Bay ve Bayan Huggins'siniz, değil mi?»

Daniel, «Evet,» diye karşılık verdi.

«Sizi bekliyorduk. Odanız hazırlandı. Ama önce durmanız gereken bazı formlar var.»

Gerekli işlemlerin yapılması yirmi dakika aldı. Sonra Daniel harcamalar için hemşireye iki yüz dolar ödedi. Bütün bunlar hallolduktan sonra hemşire bir düğmeye basarak, «Şimdi bir hastabakıcı gelip sizi odanıza götürecekt,» dedi. Onlara gülümseyerek bakıyordu. «Ne olacak, kız mı, oğlan mı?»

Tess, «Daniel oğlan olacağını söylüyor,» dedi.

Hemşire, «Kız da olsa beyefendinin itiraz edeceğini sanmıyorum.» dedi. Hep birlikte gülustüler.

Doktor, Tess'in sezaryenle doğum yapmasına karar vermişti. Daniel'e, «Durmadan yiyor ve kilo alıyor,» demişti. «Beklemenin bir anlamı yok.»

İşte bu yüzden şimdi Sunnyside Doğum Hastanesindeydiler.

O sırada bir tekerlekli sandalyeyle hastabakıcı içeri girdi. Tess sandalyeyi görünce, «Buna gerek yok,» dedi. «Yürüeyebilirim.»

Hemşire, «Hastane kuralları böyle, Bayan Huggins,» diye atıldı. «Artık bizim hastamızsınız, sizden biz sorumluyuz. Döşeme kaygan. Düşebilirsiniz.»

Tess arabaya oturdu. «Daniel de benimle gelebilir mi?»

«Elbette.»

Daniel elinde valizle sandalyenin peşinden gitti.

Asansörle ikinci kata çıktılar. Hastabakıcı odanın önünde durup, «Hemen koridorun sonunda bir bekleme salonu var,» dedi. «Bize birkaç dakika izin verirsiniz Bayan Huggins'i odasına yerleştirip size haber getiririm.»

Daniel başını sallayarak bekleme salonuna gitti. Salonunda üç erkek vardı. İkisi kâğıt oynuyorlardı. Üçüncüsü yüzünde sıkıntılı bir ifadeyle koltuğa oturmuş, başını arkaya dayamıştı. Oyun oynayanlar başlarını kaldırıp bakmadılar bile.

Daniel bir sandalyeye çöker gibi oturdu. Hastabakıcı yalnızca birkaç dakika demişti. Duvarlar, **Sigara İçmek Yasaktır** levhalarıyla doluydu.

Biraz sonra üçüncü adam oturduğu yerden doğrularak, «Karinizi mı getirdiniz?» diye sordu.

Daniel başını salladı.

«Ben dün akşamdan beri buradayım,» dedi adam. «Umarım siz daha şanslı çıkarsınız.»

Daniel bir şey söylemedi.

«Bu doktorlar bir şeyden anlamıyorlar,» diye adam devam etti. Her seferinde, birkaç saat sonra, diyorlar ama ben en azından iki gün bekliyorum.»

Daniel, «Buraya daha önce de geldiniz mi?» diye sordu.

«Üç defa. Bu dördüncü çocuk olacak. Ama bu kez son. Söz veriyorum.» Adamın sesinde bıkkın bir anlam vardı.

Oyun oynayanlardan biri kaba bir kahkaha attı. «Bunun için önce kamışını kökünden kesmen gerek.»

«Hadi ordan.» Adam Daniel'e baktı. «Doktor sizinkinin ne zaman olacağını söyledi?»

«Yarın sabah.»

«Bundan pek emin gibisiniz.»

«Karım sezaryenle doğuracak.»

Adam ona dik dik baktı. «Hey, bunu neden ben de düşünmedim? Her seferinde üç günlük para ödüyorum buraya. Doktorla konuşacağım.»

Hastabakıcı kapıda göründü. «Artık karınızı görebilirsiniz, Bay Huggins.»

Tess sırtında geceliği, omuzlarında zarif lizözüyle yataкта oturuyordu. Yatağı pencereye yakındı. Daniel onu yanağından öperek, «Burada rahat görünüyorsun,» dedi.

Tess gülümsedi. «Gerçekten de herkes çok iyi.» Sonra kıkır kıkır güldü. «Çişimi cturağa yaptırdılar.» Kolunu uzattı. «Bak,» dedi. Dirseğinin iç tarafına küçük bir bandaj koymuşlardı. «Kan aldılar. Ama hiç canım acımadı.»

Daniel konuşmadan başını salladı.

«Yemek yememe izin vermiyorlar,» diye ekledi Tess. «Midemin boş olması gerekiyormuş. Bağırsaklarımı da temizleyeceklermiş.»

«Evet, Bayan Huggins,» diye hastabakıcı söze karıştı. «Bu işi yapmalıyız şimdi.» Daniel'e baktı. «Artık gitmelisiniz, Bay Huggins. Karınız daha sonra uyuyacak. Sabah güçlü olması gerek.»

Tess'in sesi korkuyla doldu. «Yani onu doğumdan sonra mı göreceğim?»

Hastabakıcı gülümsedi. «Sabah görürsünüz, üzülmeyin. Yukarı çıkmadan önce. Ama şimdi yatıp dinlenmeniz çok önemli.»

«Sabahleyin burada olacağım, Tess. «Eğilip onu yanağından öptü. «İyi bir kız ol ve söylenenleri yap. Sabah görüşürüz.»

Tess kaygıyla, «Geç kalmazsın, değil mi?» diye atıldı. «Çalar saati kur.»

«Kurarım. Üzülme. Her şey yolunda gidecek.»

ON DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Kapıyı açıp içeri girdiğinde telefon çalıyordu. Kapıyı kapatmadan oturma odasına geçip telefona cevap verdi. «Alo?»

Bir erkek sesi, «Bay Huggins?» dedi.

«Evet.»

«Ben George Browne.»

«Evet, Bay Browne?»

«Karınız telefon ettiğimi söyledi mi?»

«Evet.»

«Sizinle görüşmek istiyorum, Bay Huggins.»

«Karım da aynı şeyi söylemişti.»

«Ama beni aramadınız...»

«Hastaneden henüz döndüm, Bay Browne. Karım doğum yapacak.»

«Anlıyorum. Umarım her şey yolunda gider.»

«Teşekkür ederim.»

«Sizce ne zaman buluşmamız uygun olur?»

«Belki bebek doğduktan sonra.»

Browne, «Bir an önce görüşmemiz gerekiyor,» dedi. «Çok önemli. Bir dakika...» Daniel, onun hattın öteki yanında biriyle konuştuğunu duydu. Sonra Browne'nin sesi yeniden duyuldu. «Bu akşam serbest misiniz?»

Daniel bakışlarını odanın içinde dolaştırdı. Ev ona sı-

kıntılı, bomboş göründü. «Evet.»

«Güzel, Melrose'daki Lucey'nin Yeri'ni biliyor musunuz?»

«Bulurum.»

«Size bir araba yollayabilirim.»

«Arabam var.»

«Bir saate kadar görüşürüz. Tamam mı?»

«Tamam.»

Browne, «Lucey'nin Yeri'ne gelince garsondan benim masamı sorun,» dedi. «Sizinle görüşmek için sabırsızlanıyorum.»

Daniel telefonu kapattıktan sonra gidip kapıyı örttü. Telefon yine çalmaya başlamıştı.

Bu kez telefon eden Chris'ti. Sanki bir başkasının duymamasını istiyormuş gibi fısıldayarak konuşuyordu. «Seninle konuşmak zorundaydım.»

«Tamam.»

«Telefona karın çıksaydı kapatacaktım.»

«Karım hastanede.»

«İyi mi?»

«İyi.»

«Buna sevindim. Tanrım!»

«Ne oldu?»

«Seninle konuşurken bile duygularıma hâkim olamıyorum.»

Daniel güldü. «Chicago'da olmanın güç yanı da bu işte.»

«Chicago'da değilim,» dedi Chris.

«Peki, neredesin?» Daniel daha soruyu sormadan nasıl bir cevap alacağını biliyordu.

«Buradayım. Wilshire Bulvarındaki Ambassador Oteline. Bir bungalovum var.»

«Sen aklını kaçırmışsın.»

«Hayır, yanıyorsun. Karın hastanedeyken seni yalnız

başına, buranın güzel kadınlarıyla bırakacağımı sandıysan aklını kaçırmış olan **sensin** asıl. Akşam ne yapacaksın?»

«Randevum var.»

«Inanmam.»

«Doğru söylüyorum. Budadaki Film Sanatçıları Sendikası Başkanı George Brownie'yle buluşacağım.»

«O halde yemekten sonra gel...»

«Gelemem. Sabah saat yedide hastanede olmam gerek.»

«Ben seni zamanında uyandırırım.»

«Olmaz.»

«Bütün gece sensiz çıldırırım ben, Daniel.»

Daniel güldü. «Beni yanındaymış gibi düşün.»

Chris'in sesi birden ciddileşti. «Daniel, sesin bir tuhaf geliyor. İyi misin?»

«Evet.»

«O halde nen var? Tess için mi kaygılanıyorsun?»

«Evet. Yarın sabah sezaryenle doğum yapacak.»

Chris bir an konuşmadı. Sonra, «Meraklanmana gerek yok,» dedi. «Ablam iki çocuğunu da sezaryenle doğurdu. Normal doğumdan çok daha kolay olduğunu söyler hep. Sağlığı da yerinde.»

«Şu iş bitsin, kendime gelirim.»

«Bundan eminim. Beni ararsın, değil mi?»

«Evet.»

«İyi şanslar, Daniel.» Chris bir an durakladıktan sonra ekledi. «Bunun bütün iyi niyetimle söylediğimi biliyorsun, değil mi?»

«Seni seviyorum, Daniel.»

Daniel sustu.

«Daniel?»

«Evet?»

«Yarın bana telefon et.»

«Ederim.»

Daniel telefonu kapadıktan sonra büfeye gidip viski şişesini aldı. Bardağına içki doldurduktan sonra ağır ağır, düşünce düşünce içti. Chris aklını kaçırmıştı ama onunla yaptığı, başka hiçbir kadınla yapamadığı bir şey vardı: Chris'le konuşabiliyordu.

Otuz yedi yaşındaydı Daniel ve baba olmak üzereydi. Baba olmak onda birçok şeyi değiştirmişti. Daha şimdiden geleceği düşünmeye başlamıştı. Nereye gideceğini, ne yapacağını düşünüyordu. Kazandığı parayla çocuk yetiştirmek kolay değildi. Er geç Murray'den kendisi için özel bir çalışma alanı istemek zorunda kalacaktı. Hiç olmazsa işe oradan başlardı. Lewis, Murray, hatta buluşacağı Browne bile öyle yapmışlardı. Şimdi de Film Sanatçıları Sendikasının başkan yardımcısıydı Browne.

Üstelik bir çocuğun babasız büyümesi de doğru değildi. Belki de Tess haklıydı. Browne istediği gibi bir iş teklifinde bulunursa kabul etmeliydi.

Ya da Chris'in dediğini yapmalıydı. Sendikada çalışmayı bırakıp bir şirkette iş bulmalıydı. Sendikacılardan bunu yapanlar çıkmıştı. Bir hayli de iyi para kazanıyorlardı. Düşüne düşünce tıraş olmayı tamamladı. Ama hâlâ bir karara varamamıştı.

*
**

Şef garson onu lokantanın arka köşesindeki bir masaya götürürken. Daniel aralarından geçtiği masalarda oturanların neden kendisine tanıdık geldiklerini merak etti. Sonra anladı. Çünkü çoğu sinemalarda birçok kez seyrettiği erkek ve kadın film yıldızlarıydı. Hatta bazılarının adlarını bile anımsıyordu: Joel McCrea, Loretta Young gibi.

Masada iki erkek oturuyordu. Daniel'i görünce ayağa

kalktılar. Uzun boylu, saçları hafifçe dökülmüş olanı elini uazatarak, «Ben George Browne'yim,» dedi. «Bu da Willie Bioff, yardımcım.»

El sıkışıp oturduktan sonra Browne, «Duyduğuma göre içkiyi seviyormuşsunuz,» dedi. «Doğru mu bu?»

«İkramı geri çevirdiğimi hatırlamıyorum.»

«Ben bira severim,» dedi Browne. «Ulserim var. Sert içkiler iyi gelmiyor. Siz istediğinizi söyleyin.»

«Teşekkür ederim.» Daniel şef garsona baktı. «Viski, lütfen.»

«Tek mi, duble mi, efendim?»

«Bir şişe. Su da getir. Buz istemem.»

Browne ona hayretle bakarak, «Eğer duyduklarımın hepsi doğru çıkarsa essalı adamsın sen, Daniel,» dedi.

«Hakkımda ne duyduunuz?»

«Murray'in yanında çalışan en iyi örgütçü olduğun söyleniyor. Seni sorun çıkaran bir yerden ötekine yolluyormuş. Her gittiğin yerde de işleri düzene koyuyormuşsun.»

«Abartmış sayılmazlar. Her yerde iyi adamlarımız var. Ben onların çalışmalarını düzene sokuyorum yalnızca.»

«Kadınlarla da aran iyiymiş.»

Şef garson viski şişesiyle geldi. Daniel, garson içki koyup gittikten sonra bardağını kaldırarak, «Şerefe,» dedi. Bir dikişte bitirip bardağını yeniden doldurdu. «Ben de sizin ve arkadaşlarınız hakkında çok şey duydum.» Gü-lümsüyordu.

«Ne gibi?»

«Yükünüzü tuttunuz. İkiniz de. Çocukların hemen yarısını Chicago'ya dehlediniz gerisin geri. Çıkarınız için ananızı bile satarsınız.» Daniel hâlâ gülümsüyordu.

«Ne demek...» diye atıldı Browne ama Bioff'un koluna dokunmasıyla sustu.

Bioff, «Bizim üyelerimizin ömürleri boyunca almadıkları kadar yüksek ücretle çalıştıklarını, iş güvencelerinin olduğunu da biliyor musun?» diye sordu.

«Evet.»

«Neden bunu da hesaba katmıyorsun?»

Daniel viskisinden bir yudum aldı. «Buna zorunlu olmadığımı düşündüm.» İçkisini bitirip yeniden doldurdu. «Şimdi birbirimize iltifat etmeyi tamamladığımıza göre benimle konuşmak istediğiniz konuya gelebilir miyiz?»

«Once yemek yiyelim,» dedi Bioff. «Buranın makarnası çok iyidir.»

«Ben biftek yiyeceğim,» dedi Daniel.

Yemeklerini hemen hiç konuşmadan acele acele yediler. Daniel tabağını temizledi. Arkasına dayanarak, «Bir puro içebilir miyim?» diye sordu.

Bioff'la Browne itiraz etmediler. «Beyler,» dedi Daniel. «Ben böyle lüks yerlere pek gelmem. Sağ olarsınız!..»

Bioff arkadaşına baktı. «Konuşabilir miyim?»

Browne başını sallayarak, «Elbette,» dedi.

Bioff, Daniel'e dönerek, «Film sanayiinde çalışan yedi bin kadar büro işçisi var,» dedi. Bunların üç bini buradaki stüdyolarda çalışıyor. Gerisi ülkenin dört bir yanına dağılmış durumda. Onları yeni yeni örgütlemeye başladık. Ama üstesinden gelmemiz gereken bir hayli ön yargı var. Bir kere bu film stüdyolarında çalışanlar kendilerini bu gibi şeylerin üzerinde tutuyorlar. Şirketler de onları yüreklendiriyor. Adi işçi olmadıklarını söyleyip onları pohpohluyorlar. Bir parça ilerleme kaydettik ama pek ağır gidiyoruz. Şimdi duyduğumuza göre Şube 65 harekete geçmiş. Çok da paraları var. Onların daha fazla ilerlemelerini engellememiz gerek.»

«Neden daha önce yaptığınızı şimdi de uygulamıyorsunuz? Tiyatrolara, sinemalara baskı yapın, onlar da şirketleri dize getirir.»

«Yapamayız,» dedi Bioff. «Bir kere bazı sözleşmelerimiz var ki, bunları tehlikeye atamaz, üyelerimizin çıkarlarını baltalayamayız. Sana ihtiyacımız var.»

Daniel susuyordu.

Bioff, «İyi ve sağlam bir ün yaptın,» diye konuşmaya devam etti. «Başından beri Lewis'le Murray'in adamı oldun. Bu işlerin nasıl yürütüldüğünü biliyorsun. Eğer bize katılırsan film endüstrisini avucumuzun içine alırız.»

«Bana ne öneriyorsunuz siz?»

«Ulusal Film Büro İşçileri Sendikasının başkanlığını. Yılda on beş bin dolar. Harcamalar bunun dışında...»

Daniel ona baktı. «Benim ne kazandığımı biliyor musunuz?»

Bioff, «Yılda altı bin,» dedi.

«Doğru.» Daniel kadehine yine içki doldurdu. «Bu parayı kabul etmek isterdim, beyler. Ama ben bu işin adamı değilim.» İçkisini bir yudumda içti. «Beni hep yanlış, hatalı nedenlerden ötürü satın almaya çalışıyorsunuz. Ben maden işçileri sendikacısıyım ve iyi bir ünüm var. Benim cinsimden kişilerle çalışıyorum. Birlikte yetişip büyüdüğüm Macarlar, Polonyalılar ve dağ köylüleriyle. Onların dilinden anlarım. Onlar da benimkinden. Ama büro işçileri dendi mi sudan çıkmış balığa dönerim ben.» Şişede kalan viskiyi bardağına doldurdu. «Bu adamlar benim ne konuştuğumu bile anlamazlar. Ben de onların söylediklerinin tek bir kelimesinden çıkmam.»

«Bütün bunları düşünmedik mi sanıyorsun?» dedi Bioff. «Her şeyi öğrenip kavrayacak kadar zeki olduğumu biliyoruz. New York'taki Ticaret Kolejini birincilikle bitiren bir insan senin dediğin kadar basit olamaz. Bence hata ediyorsun.»

«Sanmam.»

«Yılda yirmi bine ne dersin?»

«Olmaz. Sizin yapacağınız en iyi şey bu iş için ken-

di içinizden birini bulmak. Film işçilerinin sayıp sevdiği biri olmalı bu adam.»

Bioff, «Cevabını sonra verirsin,» dedi. «İyice bir düşün. Belki de kararını değiştirirsin.»

«Sanmam.» Daniel ayağa kalktı. «Tekrar teşekkür ederim, beyler.»

Bioff ona baktı. «Bazen çok kibarlaşıyorsun.»

«Haklısınız. Ama insan asla yeterince dürüst olamıyor.»

ON BEŞİNCİ BÖLÜM

Odaya girdiğinde Tess uyuyor gibiydi. Hastabakıcı ona dönüp konuşmaması için parmağını dudaklarına götürdü. «Karınızı rahatlatmak için hafif bir sakinleştirici verdik,» diye fısıldadı.

Daniel anladığını göstermek için başını salladı. Bir sandalye çekip karyolanın yanına oturdu. Uyurken Tess'in yüzünde çocukça bir ifade, bir dokunaklılık, korunmasızlık vardı. Ağır ağır soluk alıp veriyordu. Daniel bakışlarını ondan pencereye çevirdi. Gökyüzü masmavi, güneş pırıl pırıldı.

Tess'in kıpırdadığını görmekten çok hissetti. Bakışlarını ona çevirdi. Genç kadın gözlerini açmış bakıyordu. Biraz sonra kapadı. Ama eli çarşafın üstünden ona doğru uzandı. Daniel bu eli tutup sıktı.

Tess ancak beş dakika sonra, «Korkuyorum,» diye mırıldandı. Gözleri hâlâ kapalıydı.

«Korkma. Her şey yolunda gidiyor.»

«Güç soluk alıyorum,» diye fısıldadı Tess. «Bazen göğsümde şiddetli bir acı hissediyorum.»

«Kendini sıkma. Sinirdendir.»

Genç kadın onun elini sıktı. «Geldiğine sevindim.»

«Ben de.»

Hastabakıcı odadan çıktı. Bir süre konuşmadılar. Son-

ra Tess birden gözlerini açarak, «Çok üzgünüm,» dedi.
«Üzülecek bir şey yok.»

Tess, «Sana yalan söyledim,» diye fısıldadı. «Sana söylediğimde altı hafialık hamileydim ve biliyordum.»

«Artık bunun önemi yok.»

Genç kadın gözlerini kapatıp bir süre dinlendi. Sonra, «Beni terketmek üzere olduğumu hissediyordum,» diye fısıldadı. «Böyle almasını istemezdim.»

«Seni terketmeyi düşünmüyordum, Tess. Artık bitti bunlar. Unut.»

«Sana doğruyu söyledikten sonra bebeği doğurmak istedim, Daniel. Eğer yukarda bana bir şey olursa, seni, her şeyden, herkesten çok sevdiğimi bilmeni istiyorum. Seni bırakamazdım.»

«Yukarıda hiç bir şey olmayacak. Bebeğini doğuracak ve iyileşeceksin.»

«Bana kızmadın, değil mi?»

«Hayır, kızmadım.»

«Buna sevindim.» Tess sustu. Hastabakıcı içeriye girinceye kadar uyudu. Hastabakıcının peşinden bir erkek bakıcı sedye getiriyordu.

Hastabakıcı neşeli bir sesle, «Bayan Huggins,» dedi. «Yukarı kata çıkmamızın zamanı geldi.»

Tess'in gözleri açıldı. Sedyeyi görünce gözleri korkuyla doldu. «Nedir o?»

«Yukarı kata yorulmadan çıkmanız gerekiyor,» dedi hastabakıcı. Erkek bakıcının yardımıyla Tess'i tekerlekli sedyeye aldılar.

Tess hastabakıcıya bakarak, «Kocam benimle yukarıya gelebilir mi?» diye sordu.

«Elbette. Hem de doğum yapacağınız odanın kapısı önünde bekler. Onu doğum yapar yapmaz göreceksiniz.»

Sedyeyi odadan çıkardılar. Daniel, Tess'in elini tutarak yürüdü. Asansöre bindiler. Tess, «Kendimi bir tuhaf hissediyorum,» dedi Daniel'e bakarak. «Sanki boşlukta uçar gibiyim.»

Hastabakıcı, «Gayet normal,» diye ona güven vermeye çalıştı. «Pentothal yüzünden. Karşı koymayın. Kendinizi bırakıp rahatlayın. Uyandığınızda kendinizi anne olmuş bulacaksınız.»

Asansörden çıkıp koridorda yürüdüler, ameliyathanenin önüne gelince durdular. Hastabakıcı, «Sizi burada bırakacağız,» dedi Daniel'e. «Koridorun sonunda bir bekleme salonu var. Doktor ameliyattan sonra sizi orada bulur.»

Tess, «Söz ver, Daniel,» dedi. «Bana bir şey olursa bebeğe bakacaksın.»

«Sana hiçbir şey olmayacak.»

«Tess, «Söz ver,» diye ısrar etti.

«Söz veriyorum.»

Genç kadın rahatlamış gibiydi. «Seni seviyorum, Daniel. Bunu hiç unutma, olur mu?»

«Sen de benim seni sevdiğimi unutma, Tess.» Daniel eğilip onu öptü. Sedyenin yaylı kapılardan içeri girişine baktıktan sonra bekleme salonuna gitti.

*
**

Daniel'e daha uzun bir zaman geçmiş gibi geldi ama doktor bir saatten daha az bir süre sonra bekleme salonunun kapısında görüldü. Gülümseyerek elini uzatıp, «Tebrikler,» dedi. «Bir oğlunuz oldu, Bay Huggins. Sizin gibi kocaman. Dört buçuk kilo.»

Daniel doktorun elini heyecanla sıktı. «İnanamıyorum...»

«Gördüğünüzde inanırsınız.»

«İyi. Şu anda dinlenme odasında. İki saat sonra aşağıdaki odasına indirirler. Bu da size bir kutu puro alacak, oraya buraya telefon edecek zamanı verir.»

Daniel rahat bir soluk alarak, «Teşekkür ederim, doktor,» dedi.

Hastaneden çıkıp karşı taraftaki lokanta - bara gittit. İçerde, barın gerisinde bardakları silen adamdan başka kimsecikler yoktu. Daniel yaklaşp, «Duble viski,» dedi.

Barmen istenileni verdi. Sonra, «Ne oldu?» diye sordu. «Kız mı, oğlan mı?»

«Oğlan. Nerden bildin?»

«Barımıza sabahın dokuzunda, ancak karşı hastanede eşleri doğum yapan erkekler gelir,» dedi barmen. Eli tezgâhın altına gitti. Bir puroyu Daniel'in önüne koydu. «Tebrikler. Puro bizden.»

«Teşekkür ederim.» Daniel puroya baktı. Uzerinde sarı yaldızla **Bir Oğlan** yazılı bandaj vardı.

Barmen, «Bunları kutuyla da satarız,» dedi. «İki dolar.»

«Bana bir kutu ver. Sen de bir kadeh iç benimle.»

Barmen bir kadehe içki doldurdu. «Çocuğun adı ne olacak?»

«Daniel. Daniel B. Huggins, Junior.»

«Daniel B. Huggins, Junior'un şerefine.» İçkileri bir solukta içtiler.

«Kahvaltı isterseniz hazırlayabiliriz, Bay Huggins.»

Daniel birden açlıktan midesinin kazındığını hissetti. «Biftek, yumurta ve patates püresi,» dedi.

Barmen gülümseyerek döndü. Arka taraftaki mutfak doğru bağırdı. «Hey, Charlie! Poponu oynat biraz. Buraya gel de masa **hazır!**»

✱
✱ ✱

Daniel hastaneye giderken bahar çiçeklerinden bir buket yaptırdı. Tess'in kapısı kapalıydı. Daniel tokmağı yavaşça çevirerek açtı.

Tess yatağından, sırtına yastıklar dayalı yatıyordu. Biraz makyaj yapmış, dtdaklarını boyamış ama cildinin solgunluğunu gizleyememişti. Gözleri kapalıydı. Çarşafı düzelteren hastabakıcıyla ilgilenmiyordu.

Daniel parmaklarının ucuna basarak karyolaya yaklaşıp baktı. Tess gözlerini açınca Daniel gülümseyerek çiçekleri uzattı. «Tebrikler, anne.»

Tess çiçeklere bakıp, «Ne kadar güzel,» dedi. Sesi çok güçsüzdü.

Daniel onu öptü. «Kendini nasıl hissediyorsun?»

«İyi. Yalnız üç soluk alıp veriyorum. Sanki göğsümün üzerinde bir ağırlık var gibi.»

Hastabakıcı, «Bir parça dinlendikten sonra geçer,» diye atıldı. «Bazen karna sardığımız sargılar insana bu duyguyu verir. «Daniel'e döndü. «Ben çiçekleri bir vazoya koyayım, Bay Huggins.»

Daniel çiçekleri ona uzattı. Kadının dolaptan bir vazoyu çıkarıp suyla doldurduktan sonra çiçekleri düzenlemesine baktılar.

Tess, «Bebeği gördün mü?» diye sordu.

«Hayır. Ya sen?»

«Ben de görmedim.»

«Doktor iri olduğunu söyledi. Dört buçuk kilo geliyor-muş.»

«Erkek kardeşlerim de hep iri doğmuşlardı,» dedi.

Tess. Hastabakıcıya dönerek, «Bebeği görebilir miyiz?» diye sordu.

«Ben de bebeği getirmeye gitmek üzereydim, Bayan Huggins. Hemen dönerim.»

Daniel bir sandalye çekip oturdu. Tess'in elini tuttu. «Bir kutu puro aldım,» dedi. Kaldırıp gösterdi. «Bandajda ne yazdığını farkettiler mi? 'Bir oğlan.'»

Tess halsiz halsiz gülümsedi. «Yukarı çıkmamdan önce burada mıydın?»

«Elbette... Anımsamıyor musun? Hatta seninle doğum odasına kadar geldim.»

«Her şeyi hayâl meyâl hatırlıyorum. Kötü bir şey söyledim mi, Daniel?»

«Yo, yalnızca beni sevdiğini söyledin. Belki de bunu kötü sayarsın sen.»

«Yo, iyi söylemişim. Seni seviyorum. Bana çok iyi davrandın.»

«Sen de bana kötü davrandın diyemem doğrusu,» diye bir kahkaha attı Daniel.

O sırada odanın kapısı açıldı. Hastabakıcı battaniyeye sarılmış bebekle görüldü. Tess'e yaklaşip bebeğin yüzünden battaniyeyi kaldırdı. «Bayan Huggins, oğlunuz.»

Tess bebeği merakla aldı. Onun minnacık yüzüne bakıp, «Ah, Daniel, ne kadar güzel,» dedi. «Tıpkı...»

Birden yüzü acıyla çarpıldı. «Daniel!» diye haykırdı. «Ah, Tanrım!» Bebek ellerinden kayıyordu. Daniel hemen davranıp bebeği aldı. Tess'in başı yastığa düşmüş ağzından ince bir köpük çıkmıştı. Daniel'e bakmak için döndü. Gözler cam gibi parlaktı. Dudakları bir şey söylemek için açıldı. Sonra gözleri ifadesizleşti. Başı yastıkta yan düştü. Ağız artık asla söyleyemeyeceği sözcüklerin biçimiyle açık kalmıştı.

Hastabakıcı dehşetle Daniel'i iterek koştu. Bir düğme-

ye bastı. Bir an sonra içerisi doktorlar, asistanlarla doluvermişti. Oksijen tüpleri de getirildi.

Daniel duvar dibinde durmuş onlara bakıyordu. Hastabakıcı başını kaldırıp ona baktı. Bakışları buluştu. Daniel başını sallayarak, «Yararı yok,» dedi. «Öldü.»

Sonra yavaşça bebeğin yüzünü battaniyeyle örttü. «Gel, oğlum.» Birlikte koridora çıktılar.

ON ALTINCI BÖLÜM

Yağmurun altında başı açık duran Daniel paltosunun yakasını kapadı. Rahibin sesi sanki bir tek kişi yerine büyük bir kalabalık varmış gibi yüksek ve dolgundu.

Daniel maun tabuta, üzerine dökülüp iki yanından akan yağmur sularına baktı. Ne kadar da küçüktü. Doğru değildi bu. Tess ufak tefek bir kadın sayılmazdı ki...

Rahip sustu. Daniel'e dönerek, «Siz de duanızı yapın,» dedi.

«Ben pek dua etmesini bilmem, peder,» dedi Daniel.

«Önemi yok. Tanrı ne söylersen söyle, duyar.»

Daniel derin bir soluk aldı. «Sen iyi bir kadınsın, Tess. Tanrı seni hoş karşılasın.»

İki mezar kazıcısı rahipten yana baktılar. Bu son işliydi, bir an önce bitirip evlerine dönmek istiyorlardı. Rahip duasını bitirip bitirmediğini anlamak için Daniel'e baktıktan sonra adamlara başıyla işaret verdi.

İki adam tabutun üzerinde durduğu çelik çubukları çekip aşağıya doğru kaydırmaya başladılar. Tabut şimdiden içi su dolmuş çukura girdi. Adamlar küreklerine sarıldılar.

Daniel atılarak, «Ben yapayım,» dedi. Soran bakışları görünce, «Bizim oralarda herkes ölüsünü kendi gömer,» diye açıkladı.

Adamlar ses çıkarmadan geri çekilip seyrettiler. Kürek onu geçmişe götürmüştü. Bir delikanlıydı şimdi. Kömür ocaklarında çalışıyordu. Ocakların içi karanlıktı. Çok geçmeden Tess de karanlıklar içinde kalacaktı. Toprak yediği yağmurla ıslaktı. Ağırlaşmıştı. Daniel sırtından terler aktığını hissetti. Kendini hafiflemiş buluyordu. Yine toprakla yakın ilişkideydi şimdi. Sonra çukur doldu. Küreği, «Teşekkür ederim,» diyerek adamlardan birine uzattı. Adam bir şey söylemeden başını salladı.

Rahip onunla birlikte arabaya kadar yürüdü. «Bu yüzden hayata küsme, evlât.»

«Küsmem, peder. Ne de olsa ölümle ben birbirimize yabancı değiliz. Asla da olmayacağız.»

Daniel eve döndüğünde oturma odasının karton kutularla dolu olduğunu gördü. Bomboş odadan yatak odasına geçti. Chris'le başka bir kadın oradaydılar. Chris onu görünce hiçbir şaşkınlık belirtisi göstermedi. «Masanın üzerinde bir şişe viski var,» dedi yalnızca. «Sen bir kadeh iç. Bizim işimiz nerdeyse bitmek üzere.»

Daniel'in bakışları şifonyerin açık çekmecesiyse onun yanında duran karton kutuya gitti. Tess'in özel eşyaları kutuya yerleştiriliyordu. Daniel hiçbir şey söylemeden oturma odasına gitti.

Tess yanına geldiğinde, Daniel pencerede durmuş dışarıya bakıyordu. Genç kadın, «Birinin bu işleri yapması gerekiyordu,» dedi. .

«California'ya geldiğimizde de yağmur yağıyordu, Chris. Şimdi de yağıyor.»

«Kamyonet eşyaları almak için yarım saat sonra gelecek, Daniel. Bebeğin odası için bazı şeyler de ısmarladım. Oturma odasına, açılınca yatak olan bir kanepə aldım.»

«Mezarlıkta bir tek ben vardım,» dedi Daniel. «Tess'in arkadaşlarının kimler olduğunu bilmiyordum. Bu yüzden de kimseye haber veremedim. Ailesinden de kimseyi tanı-mıyordum.»

«Badana ve boyacılar yarın sabah burada olacaklar. Bir günde her işi bitireceklerini söylediler. Yeni mobilya-lar da ertesi gün gelecek.»

Daniel, «Tess'in benden başka kimsesi yoktu,» dedi. Chris sert bir sesle, «Daniel,» dedi.

Daniel ona baktı.

«Tess'in bir oğlu var. Senin oğlun. Ama Tess öldü artık. Ve de senin bu konuda yapabileceğin hiçbir şey yok. Şimdi oğluna karşı bir sorumluluğun var.»

Daniel'in gözleri ıstırapla doluydu. «Korkuyorum. İşe nereden başlayacağımı bilemiyorum.»

«Ben sana yardım ederim. Zaten Bayan Torgerson'u bu yüzden çağırdım.»

«Bayan Torgerson mu?»

«İçerdeki kadın. Tecrübeli, bilgili bir dadıdır. Çocuğa çok iyi bakacağından eminim.»

Daniel'in bakışları şimdi saygıyla doluydu. «Chris.»

Genç kadın gülümsedi.

«Teşekkür ederim, Chris.»

Chris parmaklarının üzerinde uzanıp onu yanağından öptü. «Seni seviyorum, Daniel.»

Daniel onun gözlerinin içine bakarak başını salladı. «Öğreniyorum.» Sonra viski şişesine uzanıp bardağını dol-durdu. «Ama başka sorunlarım da var, Chris. Bütün bun-lara paramın yetip yetmeyeceğini bilmiyorum. Bioff'la Browne'nin teklif ettiği işi kabul etmek zorunda kalabili-rim.»

«Ama sen onların birer sahtekâr olduklarını söyle-miştin.»

«Bu benim de onlar gibi olmamı gerektirmez ki.»

«Sen daha iyi bilirsin. Hiç olmazsa kendi kendine karşı dürüst ol. İstersen Tom Amcamın yanında çalışabilirsin, biliyorsun.»

«Belki de çocuğu alıp Doğu'ya giderim.»

«Saçmalama. Çocuğu orada ne yapacaksın? Bavulu-na koyup oradan oraya mı dolaştıracaksın? Ona nasıl bakarsın sen?»

Daniel bir şey söylemedi.

«Burada gayet güzel bir evin var. Tam bir çocuğun yetişmesine uygun bir yer. Sen oradan oraya dolaşıyorsun, çocuğa gerektiği gibi bakmana olanak yok. Yapacağın en iyi şey çocuğu Bayan Torgerson'a bırakmandır. Kız kardeşimin çocuklarına da yıllarca o baktı.»

«Ona ne kadar para vereceğim?»

«Pek fazla değil. Zaten buraya kendisi gelmek istedi. Sağlığı için sıcak, kuru bir iklime ihtiyacı var. Ayda iki yüz dolar alır. Kız kardeşim üç yüz elli dolar veriyordu.»

«Yılda iki bin dört yüz dolar eder. Yiyecek ve diğer masraflar da en azından bir altı yüz dolar tutar. Toplam iki bin dolara ihtiyacım var. Geriye bana fazla bir şey kalmıyor.»

«Senin paraya ne ihtiyacın var ki?» diye sordu Chris. «Sendika yol masraflarını ödüyor. Sen de hep yollardasın.»

Daniel içkisinden bir yudum aldı. «Her şeyi düşünüp hesaplamışsın.»

«Hepsini değil.»

«Düşünmediğin nedir?»

«Bunu anlamayacak kadar aptalsan, ben söyleyecek değilim.»

Daniel bir an konuşmadan onun gözlerinin içine baktı. Sonra, «O konuyu konuşmaya henüz hazır değilim,» diyerek pencereye döndü.

Chris yaklaşıp elini onun kolunun üzerine koydu. «Biliyorum,» dedi alçak sesle. «Zamanı gelince konuşursun.»

*
**

Bayan Torgerson on parmağında on marifet olan elli yaşlarında bir kadındı. İsveçliydi. Kocasının çalıştığı ticaret gemisi İkinci Dünya Savaşında bir Alman denizaltısı tarafından torpillenmiş, Bayan Torgerson da gelip Amerika'ya yerleşmişti. Ama kusursuz bir İngilizcesi vardı.

«Hiç üzülmeyin, Bay Huggins,» dedi Bayan Torgerson. «Ben sorumluluk sahibi bir kadınımdır. Çocuğunuza kendi evlâdım gibi bakacağım.»

«Yarın bebeği almak için hastaneye gitmeden önce bankaya uğrar, adınıza bir hesap açarız. Adınıza para yatırırım. Böylece her hafta para beklemek zorunda kalmaz, ihtiyacınız olanı çekersiniz.»

«Nasıl isterseniz, Bay Huggins. Bayan Chris bizimle hastaneye gelecek mi?»

Daniel ona hayretle baktı. «Hiç düşünmedim bunu. Kendisi de bir şey söylemedi.»

Bayan Torgerson özür diler gibi, «Ben Bayan Chris'i hemen hemen on yıldır tanırım, efendim,» dedi. «Bu konuda onun bir şey söyleyeceğini hiç sanmam. Ama gelmek isteyeceğinden eminim.»

Daniel ağır ağır başını sallayarak, «Teşekkür ederim, Bayan Torgerson,» dedi. «Onunla yemekte konuşurum.»

Oysa Chris, «Hayır,» dedi Daniel konuyu açtığında. Chris'in bungalovundaydılar. «Sabahleyin Chicago'ya dönüyorum ben.»

Daniel şaşırmişti. «Ben sandım ki...»

«Özür dilerim. Ben elimden geleni yaptım. Daha fazlasına dayanamayacağım.» Masadan kalkıp yatak odasına kaçtı Chris.

Daniel peşinden gitti. Genç kadın odanın bir köşesinde, elleriyle yüzünü kapamış duruyordu. Daniel onu omuzlarından tutup kendine doğru çevirdi. «Yanlış bir şey mi söyledim?»

Chris hayır diye başını salladı.

«O halde?»

«Durumumu şöyle iyice bir düşündüm, Daniel. Bu kadarına katlanmakla bile delilik ettiğimi anladım.» Nemli gözlerle Daniel'in yüzüne baktı. «Birlikte olmamızı konuşmak başka, gerçekten beraber olmamız başka. Seni seviyorum. Bana söylediğinin doğru olduğunu biliyorum: Evet, zamana ihtiyacın var. Ama ben de insanım. Çok incindim. Eve gidersem, senden uzaklaşırsam daha iyi olacak.»

Daniel yaklaşıp genç kadını kollarına aldı. «Böyle olmasını istemezdim...»

«Biliyorum. Bütün suç bende. Bana asla umut vermedin. Her şeyi ben düşündüm, ben kurdum.»

Telefon çalmaya başladı. Chris ona bakıp telefona gitti.

Telefondakini bir süre dinledikten sonra, «Olur, kendisine söylerim,» dedi. «Arayan Bayan Torgerson'du,» dedi Daniel'e. «Seni Bay Murray aramış. Derhal kendisine telefon etmeni istiyormuş. Çok acılmış.»

Daniel hemen aradığında, «Artık daha fazla geciktiremem,» dedi Murray. Sesi gergindi. «Hemen buraya gelmen gerek, Daniel.»

«Pazar günü yola çıkarım.»

«Chicago'ya gel. Ben seni orada karşılarım.»

«Tamam.»

«Her şey yolunda mı? Ne oldu? Kız mı, erkek mi?»

Birden Daniel onu arayıp olanları bildirdiğini anımsadı. «Bir oğlan.»

«Tebrikler. Karına en iyi dileklerimi söyle. Pazartesi Chicago'da görüşürüz.»

Daniel telefonu kapatıp Chris'e döndü. «Ben de eve dönsem iyi olacak sanırım.»

«Hayır.»

Daniel ona baktı.

Chris bakışlarını ondan kaçırmadan, «Çılgın bir kadın olduğumu söylemiştim sana,» dedi. «Bir veda sevişmesi yapmadan buradan bir yere gidemezsin.»

ON YEDİNCİ BÖLÜM

Daniel, Union Garında trenden indiğinde, gazeteler Küçük Çelik'e karşı girişilen grevi ilân ediyorlardı. Bir **Tribune** alıp onu dosdoğru sendika binasına götüren takside hiç konuşmadan okudu.

Birinci sayfada röportaj biçimindeki iki konuşma yer alıyordu. Birincisi Cumhuriyet Çelik'in Başkanı Tom Girdler'leydi. Bunu sayfanın en görünür yerine koymuşlardı. İkincisi, sayfanın alt tarafında, devamı arkalarda, hemen hemen bulunması güç bir yere sıkıştırılmış, Birleşmiş Maden İşçileri Sendikası Başkanı Phil Murray'e aitti. Tom Girdler şöyle diyordu:

«Bu ülkeyi ellerine geçirip bizi Sovyetler Birliği'nin aç, hırslı kuşağına ve iktidarına devretmek isteyen komünistler, anarşistler ve tahrikçiler, kendileri ve çocukları için Amerikan yaşamını korumaya hazır gerçek Amerikan toplumuyla karşı karşıya geldiklerinde, büyük bir şok geçirerek kendilerine geleceklerdir. Amacımızdan ayrılmayacak, kaçmayacağız. Onlarla mücadele etmeye, sokaklarda, tarlalarda hatta fabrikalarımızın önünde çarpışmaya hazırız. Yanlış yöne sevk edilen grevcilere, 'Sizi düşmanlarınıza teslim edecek kişilerin yalan dolu sözlerine kanmayın.

İşlerinizin başına dönün. Biz, hepimiz, Amerikalıyız. Yapılan hataları bağışlamaya, kandırılan işçilerimizi bağrımıza basmaya her zaman hazırız,' diyorum.»

Buna karşılık Murray'in bildirisi daha kesin, daha kısa, hatta öfkeliydi:

«Çalışanlar için bütün istediğimiz adalettir. İş güvenliği, Amerikan Çelik'in ve diğer şirketlerin işçilerine tanıdığı hakların bize de verilmesini istiyoruz. Asla yabancı ideolojilerin, yabancı devletlerin tarafında değiliz. Böylelerinden yardım isteyecek de değiliz. Bizim bütün amacımız, Amerikan işçisine, yaşamımızı daha iyi, daha güzel yapmak için çalışanlara haklarının verilmesini sağlamaktır.»

Daniel gazeteyi arabada bırakıp sendika merkezinin önünde indi. Elinde valizi, merkezin koridorlarında ilerlerken her şeyin 1919'dakinden ne kadar farklı olduğunu düşünmekten kendini alamadı. O zaman çelik işçileri sendikasını yeni kuruyorlardı. Her şey büyük bir karışıklık içindeydi. Kimin ne yapacağı, neyi yapması gerektiği bilinmiyordu. Ama şimdi her şey plânlı ve düzenliydi. Hemen hemen kırkın üzerinde memurun çalıştığı bir haberalma servisleri, istatistik bölümü ve grevcilere maddi yardım işlerine bakan şubeleri vardı. Evet, şimdi düzenli, amaçlı ve bilgiliydiler. Her şey değişmişti. Acaba?

En modern teknik yöntemlere, mali güce sahip olmalarına karşın, eksik olan bir şey vardı. Daniel bunu hissediyor ama ne olduğunu bir türlü çıkaramıyordu. Belki eksiklik, sendikanın artık kendine gerektiğinden fazla güvenmesinden, rakibine yeterince önem vermemesinden ileri geliyordu. Geçen yıl Büyük Çelik'in yenilgisi, güneyde dokuma işçilerinin başarısı, General Motors'da otomobil

işçilerinin örgütlenmesi, sendikada aşırı bir kendine güven duygusu uyandırmıştı. Oysa ücret farklarının kâr üzerinde önemli rol oynadığı küçük şirketler vardı. Bu konuda kesin, sıkı bir mücadele vermek gerekiyordu. Ford Motor Şirketi anlaşmaya asla yanaşmamaktaydı. Küçük Çelik de. Ne Henry Ford, ne de Tom Girdler parya olarak gördükleri kişilerin önünde diz çökmeye razı değildiler. Tam tersine kendileri için çalışanların bundan minnettarlık duymaları gerektiği inancındaydılar.

Sendikanın yönetim büroları binanın arka tarafındaydı; geniş pencereleri kente bakıyordu. Mabilya pahalı cinsten değilse bile yerlerde halılar vardı. Eskiden geniş bir salonda, ancak yirmi kişinin çalışabileceği bir yerde, kırk elli kişi barınırken, şimdi sendikanın ileri gelenleri nerdeyse kendilerine ait odalarda, kapalı kapılar ardında çalışma yolunu tutmuşlardı. Daniel bunları düşünürken eksikliğin ne olduğunun farkına vardı: Sendikada yeni bir sınıflanma oluşma yolundaydı. Bu ayrı ayrı odalarda oturan kişiler yakında, temsil ettikleri işçilerle olan bağlarını tümüyle koparacak, onlara yabancılaşacaklardı. Sokaktaki adamla hiçbir ilgileri kalmayacaktı. Daha şimdiden işçilerle aralarında duygusal bağlar zayıflamıştı.

Şimdi Daniel, Phil Murray'ın üzerindeki baskıyı da anlıyordu. Örgütlerinin General Motors Şirketinden hiçbir farkı kalmamıştı. Ulaşmaları gereken hedefler vardı. Bu hedeflere ulaşamadıkları takdirde, onlara ulaşacak yeni yöneticiler bulunacaktı. Phil Murray korkmadığını kanıtlamak zorundaydı. Büyük Çelik davasında başarılı olan Lewis, Washington'da oturuyor, bir grev konusunda lehte ya da aleyhte hiçbir rol almamaya dikkat ederek her şeyi Murray'e bırakıyordu. Murray başarısızlığa uğradığı takdirde sorumlu yalnızca o olacak, idam fermanını kendisi imzalayacaktı. Ama başarırsa Lewis, Washington'dan gelecek ve zaferden hakkına düşeni alacaktı.

Daniel üzerinde altın harflerle BAY MURRAY yazılı kapının önünde durup hemen oradaki masada oturan sekretere döndü. Yeni, Daniel'in ilk kez gördüğü bir kızdı bu. «Bay Murray içerde mi?»

Kız daktilosunun üzerinden ona bakarak, «Bay Murray'i kimin görmek istediğini sorabilir miyim?» dedi.

«Daniel Huggins.»

Kız telefonu aldı. «Bay Huggins sizinle görüşmek istiyor, Bay Murray.» Sonra telefonu kapatan sekreter sesine saygılı bir ton vererek, «İçeri girebilirsiniz, Bay Huggins,» dedi.

Masasından kalkıp ona doğru gelen Murray, Daniel'e bir parça zayıflamış ve yorgun gibi göründü. Daniel'in elini coşkuyla sıktı. «Döndüğüne çok sevindim.»

«Ben de,» dedi Daniel. «Doğruyu söylüyorum.»

«Otur.» Murray yerine giderken, «Bebek nasıl?» diye sordu.

«İyi.»

«Karın oğlunla çok gururlanıyordur, sanırım. Seni buraya acele çağırdığım için benim yerime ondan özür dile.»

Daniel onun gözlerinin içine baktı. «Karım öldü.»

Murray'in bakışları şaşkınlıkla doldu. «Ama telefonda hiçbir şey söylemedin!»

«Söylenecek bir şey yoktu. Her şey olup bitti işte.»

Murray bir an sessiz durduktan sonra, «Çok üzgünüm, Daniel,» dedi. «Bilseydim, gelmen için böylesine ısrar etmezdim.»

«Önemi yok. Yapmam gereken her şeyi yaptım. Ve de işimin başına döndüm.»

«Çocuğun iyi ellerde mi?»

«Ona bakacak bir kadın buldum. Bir de ev tuttum. Her şey yolunda gidecek.»

Murray derin bir soluk aldı. «Eğer benim yapabileceğim bir şey varsa hiç çekinmeden söyleyebilirsin.»

«Teşekkür ederim.» Daniel susup bekledi. Daha büroya girdiği andan itibaren durumda bir tuhaflik olduğunu hissetmişti. Bunun ne olduğunu anlayamıyordu ama Murray'in tedirgin bir hali vardı.

Murray masasındaki kâğıtları bir süre karıştırdıktan sonra aradığını buldu. «Sana verilecek yine bir iş var, Daniel. Midwest'teki bölümlerimizin koordinatörlüğünü yapacaksın. Onların kendi başarılarına bir işe kalkışmamalarını sağlamak sana kaldı artık.»

«Ben büro işi yapıp yapamayacağımı bilmiyorum. Neden eski işimde kalmıyorum yani?»

«Örgütçülerle birlikte oradan oraya dolaşmayacak kadar önemli bir kişinin artık. Burada senin gibi birine ihtiyacımız var.»

«Kime rapor vereceğim?»

«Pittsburgh'da bulunan David McDonald'a. Günlük çalışmaları o üstlenecek. Ben de Washington'a gideceğim.»

Daniel başını salladı. McDonald iyi bir insandı. Yıllardan beri çelik sanayiinde çalışıyordu. Onun, Murray'in yerine geçeceği söylentileri vardı. Murray'in de Lewis'in yerini alacağı gibi. Şimdi söylentilerin bir bölümü gerçeklik kazanmış oluyordu. Daniel'in buna hiçbir itirazı yoktu. McDonald gerçekten Murray'in yerini almaya lâyık bir insandı.

«Yeni işimde nasıl bir sorumluluğum olacak?»

«Bunu McDonald'la oturup konuşursunuz.»

Daniel cebinden bir puro çıkarıp ucunu ısırdı. Yavaş yavaş yaktı. Bakışlarını Murray'den ayırmıyordu. Sonra arkasına dayanıp, «Pekâlâ, Phil,» dedi. «Birbirimizi uzun zamandan beri tanıyoruz. Bana doğruyu söyleyebilirsin.

Neden kıcıma bir tekme atılıp daha üst düzeye getiriliyorum?»

Murray kıpkırmızı kesildi. «Buna pek tekme yemek denmez.»

«Başka bir şeye de benzemiyor!»

Murray başını sallayarak, «İşin aslını öğrenmeden yapamayacaksın, değil mi?» dedi. Bir süre sustuktan sonra ekledi. «Pek çok kişi grevin aleyhinde olduğunu söylediğini duymuş. Üstelik Girdler'in kızıyla olan ilişkin de biliniyor. Sana güvenmiyorlar.»

«Sen bana güveniyor musun?»

«Saçmalama. Sana güvenmeseydim başka bir iş vermezdim.»

«Zaten bu işten tümüyle ayrılısam daha iyi olacak,» dedi Daniel. «Bilmediğim konularda çalışmak istemem.»

«Bir yere ayrılmıyorsun, Daniel!» Murray'in sesi öfkeliydi. «Bunu ne ben, ne David, ne de Lewis ister. Sen, bölgelerimizdeki çalışmaları bilen, anlayan tek adamımızsın. Üstelik bu işde uzun süre kalacak değilsin. Grev olup bittikten sonra senin için düşündüklerimiz var.»

«Grev kolay olmayacak, Phil. Hiçbirinize Girdler'in ne kadar inatçı ve katı olduğunu anlatmadım. Bizimle anlaşmamak için elinden geleni yapacak.»

Murray bir süre düşünceli durdu. «Gösteri günü üç hafta sonra. Bütün bölgede toplu gösteriler düzenleyeceğiz. Peşimizden gelen işçi topluluğunu görünce ne denli güçlü olduğumuzu anlayacaklardır.»

«Umurlarında bile olmayacak. Grevi ne pahasına olursa olsun kırmaya çalışacaklar.»

«Daniel, bana karşı koymayı bırak.» Murray'in sesi şimdi yorgun ve bezgindi. «Zaten yeterince baskı altındayım. Seni yanımda tutmak için mücadele veriyorum. Durumu daha da güçleştirme. Yalnızca bana yardımcı ol.»

Murray ilk kez içini döküyor, açık açık konuşuyordu. Ançak dostlar bu biçimde konuşurdu. Daniel yardıma ihtiyacı olduğunda Murray'i daima yanı başında bulmuştu. Şimdi Murray'e yardım etme sırası ondaydı. «Pekâlâ,» dedi. «Yapmamı istediğin ilk şey nedir?»

«Gösterilerle ilgili çalışmalar yap. Herşeyin kavgasız dövüşsüz, aksamadan gitmesini sağla.»

«Elimden geleni yapacağım, Phil.» Daniel ayağa kalktı. «Eğer Chicago'da kalacaksam gidip kendime oturacak bir yer bulayım.»

Murray ona baktı. «Teşekkür ederim, Daniel.»

«Bana teşekkür etmek zorunda değilsin, Phil. Sana borcum var.»

Murray yorgun yorgun gülümsedi. «Bir gün kimin ki-me ne borçlu olduğunu oturup tartışırız. Şu anda önemli olan şey işimizi gerektiği gibi yapmamız. Bak, unutmadan söyleyeyim: Yönetim kurulu yeni işin için sana yılda sekiz bin beş yüz dolar vermeyi uygun gördü.»

Daniel bir kahkaha attı. «Bunu en başta söyleyecektin, Phil. O zaman hemen razı olur, sana güçlük çıkarmazdım.»

Murray de güldü. «İstediğin para olsaydı, bunun kat be katını çoktan kazanmaya başlamış olurdun. Ben seni iyi tanırım.»

ON SEKİZİNCİ BÖLÜM

Daniel'e verilen oda küçüktü; ancak bir masa ve iki sandalye alabiliyordu. Ama bir penceresi vardı. İlk hafta çıldırmamasına da bu pencere yardımcı oldu. Ülkenin çeşitli yerlerine telefon ederek sendika bürolarına yeni görevinin ne olduğunu anlatmaya, kendisiyle temasta olmaları gerektiğini bildirmeye çalışmıştı. Hepsi de dostça davranmış ama merkezden bu atamayla ilgili bir haber alamadıklarından kesin konuşmamışlardı. Resmi bir bildiri olmadıkça, otoriteyi kimseye vermeye razı değildiler. Pittsburgh'dan David McDonald'ı sayısız kere aramış, sekreterine kendisini araması için haber bırakmış ama bir sonuç alamamıştı. Bir haftanın sonunda McDonald'ın kendisini aramayacağından artık emindi.

Öte yandan Washington'a giden Murray'in verdiği demeçler gazetelerde olumlu etkiler yapmıştı. Hattâ Gabriel Heatter bir akşam radyo konuşmasında Murray'in sözlerine yer vermişti. Daniel telefonu açıp Murray'i aradı.

Murray telefona gelince de bir dereceye kadar şaşır-maktan kendini alamadı. «Tebrikler,» dedi Daniel. «Basın toplantısı çok iyi gitmiş.»

Murray'in de durumdan hoşnut olduğu sesinden bel-liydi. «Sanırım bir ilerleme kaydettik. Kamuoyu bizden yana dönmeye başladı. Sen nasılsın?»

«Cıldırmaq üzereyim. Hiçbir şey yapmıyorum. Buraya hapsedilmiş gibiyim.»

«Anlamadım?» Murray içtenlikle şaşırmış gibiydi. «David'le konuştun mu?»

«Hayır. Ne kadar telefon ettimse bulamadım. O da beni aramadı. Resmi bir yazı gönderilmediğinden taşradaki bürolarımız da yeni görevimi kuşkuyla karşılıyorlar. Anlayacağın, burada elleri kolları bağlı oturuyorum işte.»

«Ben onunla konuşurum,» dedi Murray.

«Seni güç durumda bırakmaq istemem, Phil. Zaten başında yeterince dert var. Belki de istifa etsem daha iyi olacak.»

«Hayır.» Murray'in sesi kesindi. «Olduğun yerde kal. Ben durumla ilgileneceğim.»

Daniel, «Bana hiçbir şey borçlu değilsin, Phil,» dedi. «Üstelik California'ya, oğlumun yanına gitmem gerektiğini hissediyorum. Zaten annesi yok. Bir de babasız kalması doğru değil.»

«Bana ay sonuna kadar süre tanı. Eğer işleri o zamana dek yoluna koyamazsam istediğin yere gidersin.»

«Oldu.» Daniel telefonu kapadı. Masasının alt çekmesinden viski şişesini çıkarıp bardağını doldurdu. Penceleden yana dönerek içkisini yudumlarken dışarıya baktı. Sis ve yağmur Chicago'yu kalın bir perde gibi sarmaya başlamıştı. Dışarıya bakarken yapılar sisin içinde kayboldu. Işıklar yandı. Şimdi Daniel kendini tuzağa yakalanmış, bir yere kapatılmış gibi hissediyordu.

Ayağa kalkıp bürosunun kapısını açtı. Büyük büroda daktilosunun başında çalışan bir kızıdan başka kimsenin olmadığını hayretle gördü. Saatine baktı. Beşti.

Zaman değişmişti. Sendikada çalışanların bütün gece ve gündüz evlerine gitmedikleri, gidemedikleri günler

geçmişti artık. Saatler saati oturur ne yaptıklarını, ne yapmak istediklerini konuşurlardı. Ama artık burası da herhangi bir başka işyeri gibi olmuştu. Saat dokuzda işbaşı yapılıyor, saat beş olunca da herkes çıkıp gidiyordu.

İçkisini elinde tutarak kıza yaklaştı. Onun adım seslerini duyan kız bakışlarını daktilodan çevirip baktı. Daniel, «Ne yapıyorsun?» diye sordu.

«Bay Gerard pazartesi sabahı geldiğinde bu raporun masasında hazır olmasını istedi.»

«Bay Gerard mı?» Daniel için yeni bir addı bu. «Hangi bölüm?»

«Hukuk.»

«Senin adın ne?»

«Nancy.»

«Nancy, sendikada çalışmak hoşuna gidiyor mu?»

Kız bakışlarını daktiloya çevirerek, «Bu da bir iş,» dedi.

«Neden sendikayı seçtin? İşçi hareketine, işçilerin çalışma koşullarına bir katkıda bulunduğunu sanıyor musun?»

«Ben bu konularda hiçbir şey bilmiyorum. Gazetede llânı görüp müracaat ettim. Aslında haftada on beş dolar çok az ama başka iş de yok.»

«Neden az?»

«Başka yerlerde benim işimi yapanlar haftada on dokuz dolar alıyorlar.»

«Belki senin de bir sendikaya ihtiyacın var,» diyerek Daniel gülümsedi. İçkisini bitirdi. «Bir kadeh bir şey içmek ister misin, Nancy?»

«Hayır, teşekkürler. Bu raporu bitirmek zorundayım.»

«Tamam.» Daniel bürosuna gitmek üzere döndü.

Kızın seslenmesiyle durdu. «Bay Huggins.» Daniel dönüp ona baktı. «Size bir soru sorabilir miyim?»

«Elbette.»

«Kapıya adınızı yazmalarından, büronuza yerleşmenizden beri herkes ne iş yaptığınızı, hangi bölümden olduğunuzu merak ediyor. Burada bir çeşit esrarlı kişi gibisiniz.»

Daniel güldü. «Sen hiç istenmeyen Kişiler Bölümü diye bir şey duydun mu?»

Kız şaşırmıştı. «Böyle bir şey duyduğumu sanmıyorum.»

«İşte ben oradayım.» Daniel bürosuna dönüp kapısını kapadı.

Sendika binasından çıktığında hava hâlâ kapalı ve yağmurluydu. Park yerindeki arabasına yürüdü. Motoru çalıştırıp farları yaktı. Sonra öylece oturup kaldı. Bomboş dairesine gitmek hiç işine gelmiyordu. O gün çıkan bütün gazeteleri okumuştı. Evde bir şişe viskiyle radyoyu dinleyerek bir başına kalmaya niyeti yoktu. Sinemaya gitmeyi düşündü. Ama bu da yalnızlığını, tedirginliğini giderecek bir eğlence değildi.

Sonra içgüdüsel olarak Güney Chicago'ya, Cumhuriyet Çelik'in yakınındaki bir bara gitmeye karar verdi. Oraya vardığında barı, günün büyük bir bölümünü grev gözcülüğü yaparak geçirmiş çelik işçileriyle dolu buldu. Duvara grevle ilgili pankartlar düzenle sıralanmıştı: **Cumhuriyet Çelik Grevde! Geçim Parası İçin Greve Katıl!** Pankartların çoğu elle yazılmıştı.

Kalabalığı yarıp bara yaklaştı. Double viski söyledi. İçkisini beklerken çevresine bakındı. Millet viski içiyordu. Grev işçilerin zevklerini de değiştirmişti demek. Artık bira en son, sert içkiden sonra içilecek bir şey durumuna gelmişti.

Barmen içkiyi önüne koyup bir dolarlığı aldı. Daniel içkisini alıp salonun bir köşesindeki boş yere doğru gitmeye kalkıştığında, barın tezgâhının öteki ucundan biri, «Hey! Koca Dan!» diye seslendi.

Daniel onu hemen tanıdı. Sendikaya ilk katılan çelik işçilerinden biriydi. «Nasılsın, Sandy?»

Sandy birasını alıp yaklaştı. «İyiyim, Koca Dan. Seni buralarda tekrar göreceğimi hiç sanmıyordum.»

«Neden, Sandy?»

«California'ya gittiğini duyduk.»

«Gittim. Ama döndüm. Döneli de bir haftadan fazla oldu.»

«Ama sendika bürosuna hiç gelmedin.» Sandy bölge bürosunu kastediyordu.

«Beni Chicago'daki merkezde tutuyorlar. Yeni bir iş verdiler.»

Sandy asık yüzle, «Bundan konuşulduğunu duydum,» dedi.

Daniel ona baktı. «Benimle böylesine ilgilenildiğinin farkında değildim, Sandy. Hakkımda ne konuşuyorlar?»

Sandy şaşırmış, utanmış gibiydi. «Bazı şeyler.»

Daniel barmene, «Bana bir viski daha ver,» dedi. İçkilyi alınca, «Gel Sandy,» dedi. «Bir yere oturalım.»

Çelik işçisiyle birlikte bir locaya geçip oturdular. Daniel diğer içki kadehini ona doğru iterek, «Şerefe,» dedi. İçtiler. «Biz arkadaşız, Sandy. Bana neler konuşulduğunu anlatabilirsin.»

Sandy önce bakışlarını bir süre kadehine diktikten sonra Daniel'in gözlerinin içine baktı. «Ama söylenenlere inanmadığımı aklından çıkarma.»

Daniel susuyordu.

Sandy içkisinden bir yudum daha aldı. «Greve karşı olduğun, Girdler ailesinden biriyle keyfine baktığın söylen-tisi dolaşıyor. Bu yüzden de seni merkeze almışlar.»

Daniel başını bardakilerden yana sallayarak, «Bunlar ne düşünüyor?» diye sordu.

«Macarlar, İsveçliler ve zenciler,» diyen Sandy'nin sesi nefret doluydu. «Ne düşündüklerini bilmeyen insanlar.

Onlar yalnızca kendilerine söylenenlere inanırlar.» ,

«Onlara, bana güvenmemeleri mi söylendi?»

Şimdi susma sırası Sandy'e gelmişti. Daniel içki getirmesi için barmene işaret etti. «İşler nasıl gidiyor? Fabrika kapandı mı, Sandy?»

«Bütünüyle değil. Yüzde kırk kapasiteyle çalışıyor. Girdler greve katılanları bir daha işe almayacağını söyleyince bazı arkadaşlar korktular. İşlerine devam ediyorlar. Peki, merkezde durum nasıl?»

«Bugün Murray'le konuştum. İşlerin yolunda gittiğini söyledi. Büyük gösteri için hazırlanıyorlar.»

Sandy başını salladı. «Biliyorum. Biz de orada olacağız. Sam'in Yeri'nde üç yüz kişi olacak, sanırım.»

«Daha önce kullandığımız toplantı salonu mu?»

Sandy başını olumlu anlamda sallayıp kadehini kaldırdı. «Yine bizimle beraber olsan, kendimi çok iyi hissedecektim, Koca Dan.»

«Ben de.»

«Senin yerine oynadıkları Davis adındaki adam bir kolejli tipi. Ömründe bir tek kez olsun kazma salladığını sanmıyorum.» Sandy içkisini bitirdi. «Davis'in iyi bir insan olduğunu biliyorum. Hep doğru şeyler söylüyor. Ama içimde bunların ona öğretildiği ya da okulda öğrendiği gibi bir duygu var. Seni yine geri yollarlar mı dersin?»

Daniel kalktı. «Bilmiyorum. Ne yapacaklarını gerçekten bilmiyorum.» Elini uzattı. «İyi şanslar, Sandy.»

«Sana da, Koca Dan.»

Daniel yağmurda sokağı geçip arabasının yanına geldi. Kapısını açtı. Bir yapının karanlığından üç kişi çıkıp yaklaştılar. Daniel ensesindeki tüylerin dimdik olduğunu hissetti.

Adamlar ondan bir iki metre uzakta durdular. «Koca Dan?»

«Evet.»

İçlerinden biri, «Bir daha buraya geleyim deme,» dedi. «Biz muhbirlerden ve bozgunculardan hoşlanmayız.»

Daniel, «Hâlâ iyi bir mevkideyim,» diye karşılık verdi. «İşim bana istediğim yere gitmeye hak tanıyor.»

«Umurumuzda bile değil. Sen bizi Girdler orospusuna satan boktan bir casussun. Burada senin gibilerinin doluşmasını istemiyoruz.»

Daniel'e doğru gelmeye başladılar. Daniel koltuğunun altından tabancasını çekip çıkardı. «Olduğunuz yerde kalın!» dedi alçak sesle. «Tabii beyninizin dağılmasını istemiyorsanız.»

Adamlar oldukları yerde donup kaldılar.

«Şimdi karşı tarafa, sokağın öteki yanına gidin. Sonradan pişman olacağınız bir şey yapmaya da kalkışmayın.»

Adamların gidişlerine baktı. Yeteri kadar uzaklaştıklarını görünce arabasına binip motoru çalıştırdı.

Motorun çalıştığını duyan adamlar dönüp peşinden koştular. «Orospu Çocuğu! Kıç Yalayıcısı!» diye bağırdıklarını duyuyordu Daniel. Sonra köşeye döndü. Hiçbir şey duymaz olmuştu. Chicago'nun yolunu tuttu.

Kapıya anahtarını sokmak üzereydi ki, kapı ardına kadar açıldı. Daniel silâhını eline alıp içeri girdi.

Chris'in sesi mutfaktan geliyordu. «Hangi cehennemdesin, Daniel? Tam üç saattir bu yemeği senin için sıcak tutmaya çalışıyorum.»

ON DOKUZUNCU BÖLÜM

Saat sabahın ikisiydi. Daniel'in gözleri birden açıldı. Gözlerini bir an için yeniden kapadı. Ama yararı yoktu. Uyanmıştı artık. Chris'i uyandırmamak için yataktan yavaşça kalktı. Dönerken genç kadının, sevişmelerinin kokusuna karışan parfümünü içine çekti. Sonra yatak odasının kapısını ardından yavaşça kapatarak oturma odasına geçti.

Işığı yakmadı. Şişenin nerde olduğunu biliyordu. Al-
dı bardağa koydu ve içti. Pencerenin önüne giderek sokak
lambalarının sarı ışıklarında altın damlaları gibi görünen
yağmura baktı. Bir yudum daha viski içti. Ama yararı do-
kunmuyordu. İçinde boş, baygın, adlandıramadığı bir duy-
gu vardı. Chris'le sevişmeleri bile bu duyguyu yokedeme-
mişti.

Yatak odasının kapısı açıldı. Arkasından içeriye ışık
döküldü. Daniel dönünce onu orada, çıtırçıplak durur gör-
dü. Alçak sesle, «Seni uyandırmak istemezdim,» dedi.
«Üzerine bir şey giysen iyi olur. Hava rutubetli.»

«Seni üzen şey nedir, Daniel?»

«Önce sırtına bir şey al.»

Chris içeri girdi. Sonra yine çıplak olarak geldi. «Se-
nin robdöşambrın yok. Sabahlığımı da getirmedim.

Daniel güldü. Genç kadın haklıydı. Ne bornoza ben-

zer bir şeyi, ne de pijaması vardı. «Gömleklerimden birini al.»

Daniel'in gömleği Chris'in dizlerine iniyordu. «Kendimi pek gülünç hissediyorum,» dedi.

«Soğuk almadan iyidir.» Daniel bardağına yine içki doldurdu. «Sen de ister misin?»

Chris başını hayır der gibi salladı. Daniel içkisini içinceye kadar bekledi. «Nen var, Daniel? Seni hiç böyle görmemiştim.»

«Birden görünmez adam olmuş gibiyim,» dedi Daniel.

«Yani işin yüzünden mi?»

Daniel ona bakakaldı. «Sen biliyorsun demek.»

«Evet. Elbette.»

«Nerden öğrendin?»

«Nerede oturduğunu öğrendiğim gibi. Tom Amcamın bürosundaki özel dosyalardan.»

«Onlar böyle şeyleri merak ederler mi?»

«Amcam herkes, her şey için dosya tutar.»

«Bizi de biliyor mu?»

Genç kadın başını evet anlamında salladı.

«Sana bir şey dedi mi?»

«Önce kızdı. Sonra kendine hâkim oldu. Yine de hoşuna gitmiyor ama, daha da kötüsü olabilirdi, diyor herhalde. Sen bir komünist Yahudi ya da zenci de olabilir-mişsin.»

Daniel acı acı güldü. «Amcamın, yeni işim hakkında sendika üyelerinden çok daha fazla şey bildiğini söylesem şaşar mısın?»

«Bana, seni yollarının üzerinden çektiklerini anlattı. Çünkü greve gidilmesini istemiyormuşsun. Eğer grev durumu olmasa seni sendikadan hemen atacaklarmış. Ama şu sırada böyle bir davranışın işçiler arasında hoşnutsuzluk yaratacağından korkmuşlar.»

«Yanılıyorlar. Bu gece her şeyi öğrendim. İşçilerin umurunda bile değilim. Üç tanesi beni tehdit bile etti. Senin yüzünden onları satmışım. Bana yalnızca Phil Murray inanıyor. Ama diğerleri hep aleyhimde.»

«Üzgünüm, Daniel. Şimdi ne yapacaksın?»

«Gerçekten bilmiyorum. Murray beklememi istiyor. Herşeyin düzeleceğini söyledi. Ama onun istediği gibi bekleyeceğimi hiç sanmıyorum. Bir büroda hiçbir şey yapmadan oturmaya alışık değilim.»

«Neden Tom Amcamla konuşmuyorsun? Konuşmasından sana saygı duyduğunu anladım.»

Daniel ona baktı. «Yapamam. Yolun bu yanında öylesine uzun bir zamandan beri yaşıyorum ki, karşı tarafa geçmem olanak dışı. Ustelik, karşı tarafa geçtiğim takdirde hakkımda söylenenlerin hepsini doğrulamış olurum.»

Chris ona biraz daha sokuıldı. «Seni seviyorum. Seni böyle görmek beni çok üzüyor.»

Daniel bir şey söylemeden ona baktı.

«Biliyorum, beni aramanı bekleyeceğimi söylemiştim, Daniel. Ama yapamadım. Seni çok özledim. Burada seninle kalmak istiyorum.»

Daniel derin bir soluk aldı. «Bu benim de hoşuma giderdi. Ama şimdilik durumu daha da kötüleştirmekten başka bir işe yaramaz.»

«O halde ne yapacağız, biz?»

«Bekle. Phil Murray'ın bana yapmamı söylediği şeyi yap: Bekle. Belki bu işler yoluna girerse, ne yapacağımıza karar verecek duruma geliriz.»

«Ya sen onun dediği gibi bekleyemez ve gitmeye karar verirsen?»

«Sana bir konuda söz vereceğim, Chris. Eğer gitmeye karar verirsem, seni de yanıma alacağım.»

Daniel genç kadının gözlerinin yaşlarla olduğunu

gördü. Onu çekip kollarına aldı. Yanağından öperek, «Aptallık etme,» dedi.

Chris, «Aptallık etmiyorum,» diye burnunu çekti. «Yalnızca mutluyum.» Daniel'in yüzüne dikkatle baktı. «Beni seviyorsun, değil mi?»

Daniel, «Özel konulara girme,» diye ona takıldı.

«Bir parçacık olsun?»

Daniel onu dudaklarından öperek, «Bir parçacık değil, bir hayli seviyorum,» dedi.

Masasının üzerindeki takvime baktı: Cuma, 28 Mayıs 1937. İki hafta yıllar kadar uzun geçmiş, Washington'dan beklediği telefon asla gelmemişti. Murray'in söz vermesine karşın McDonald onu aramamıştı. Gösteri gününde yapılacak gösteriler için plânlar, konuşmalar yapıldığını biliyordu. Ama onu bu çalışmalara hiç katmıyorlardı. Grevin gelişme çizgisini bürodan çok gazetelerden izliyor, öğreniyordu. Saatine bir göz attı. Beş buçuktu.

Bürosunun kapısını açıp dışarı baktı. Herkes gitmişti. Kapıyı kapatıp masasına döndü. Telefona uzanıp Washington'dan Phil Murray'i aradı. Bay Murray Pittsburgh'a gitmişti, ancak pazartesi günü dönecekti. Daniel, Pittsburgh'da Murray'in evini aradı ama cevap alamadı.

Viski şişesini çekmecedan çıkardı. Hemen hemen boşalmıştı şişe. Ağzına dayayıp içinde kalanı âdeta emdi. Tekrar takvime baktı. Murray ondan ayın sonuna dek beklemesini istemişti. Ay sonu gelmişti işte. Aklına bir şey geldi.

Pazartesi ayın otuz biri oluyordu. Gösteri pazar gününü yapılacaktı. Yoksa onu, gösteri olup bitinceye kadar burada, ayak altından uzakta mı tutmaya çalışıyorlardı? O zaman Girdler'in Chris'e söyledikleri doğrudu. Şu sıra-

da onu işten attıkları takdirde sandalın sallanmasından korkmuşlardı.

Pazartesi günü olacakları düşündü. Acaba Murray telefon edip yapamadığını söyleyecek, özür mü dileyecekti? Yoksa onun yeterince güvenilir, sağlam biri olduğuna karar verip eski işine mi edeceklerdi? Artık bunların hiç önemi yoktu. ellerini masanın üzerine koyup baktı. İçinde bir şeyler değişmişti. Ama ellerinden hiçbir şey belli olmuyordu. Yine aynı eski elleriydi bunlar. Büyük, yayvan, işçi elleri. Kafa çalışması yapacak, uygulanacak bir insanın elleri değildi. Bir başkasının beyni, düşünceleri ve istekleriyle hareket eden birinin elleri...

İçinde boğazına kadar yükselen öfkeyle boğulacağını sandı. Yumruklarını sıkıp masaya indirdi. Kollarında bir acının yürüdüğünü hissetti. Yumruklarını yüzüne doğru tutup baktı. Eklem yerleri bembeyaz olmuş, yarılan deriden kan akıyordu. Yumruklarını gevşetti. Avuçlarında tuttuğunu düşündüğü şey her neyse, artık bırakması gerekiyordu.

Artık gitmesi, harekete geçmesi, kendi kafasının içinde neler döndüğünü anlamasının zamanı gelmişti. Masasının çekmecesini açmak için eğildiği sırada kapısı vuruldu.

«Bay Huggins?» Bir kadın sesiydi.

Daniel kapıya gidip açtı. Nancy gözleri iri iri açılmış, orada duruyordu. «Evet?» dedi kabaca.

«Masamdan bir şey almak için geri gelmiştim. Büronuzda gürültü duydum. İyi misiniz, Bay Huggins?»

Daniel başını ağır ağır salladı. «İyiyim.»

Nancy'nin yüzünde belli belirsiz bir rahatlama görüldü. «O halde ben gideyim. Sizi rahatsız ettiğim için özür dilerim.»

«Önemi yok, Nancy. İlgine teşekkür ederim.»

Kız gitmek için döndü. Daniel onu durdurdu. «Nancy.»

Kız dönüp ona baktı. «Evet, Bay Huggins?»

«Bana bir mektup daktilo edecek kadar vaktin var mı?»

«Çok vakit alır mı? Bu gece bir randevum var da. Üstümü değiştirmek için eve gitmek zorundayım.»

«Uzun sürmez. Ama benim için çok önemli.»

«Peki. Steno defterimi alıp geleyim.»

Daniel onun masasına gidişine baktı. Sonra odasına girip çekmecelerini boşaltmaya başladı.

YIRMİNCİ BÖLÜM

Chris öğle yemeğinden hemen sonra geldi apartmana. Yatak odasına girince Daniel'in, bavulunun üzerine eğilmiş olduğunu gördü. «Yardım ister misin?»

Daniel başını istemem gibilerinden sallayarak, «İşim bitmek üzere,» dedi. «Zaten fazla bir eşyam yok.» Son çekmeceyi de boşalttıktan sonra bavulu kapadı. «Tamam.»

Daniel valizi oturma odasına götürüp diğerinin yanına koydu. Chris, «Benimkiler arabada,» dedi.

Daniel doğruldu. Trenin hareket saati altıydı. «Yarım şişe viskim var,» dedi. «Onu burada bırakmanın bir anlamı yok.»

Genç kadın başını salladı. Daniel viski şişesiyle iki bardak aldı. Bardaklardan birini Chris'e vererek şişeyi uzattı. Chris, «Çok az,» dedi.

Daniel onunkine bir parmak kadar koyup kendisininkini doldurdu. «Şansımız açık olsun.»

Chris viskiden bir yudum aldıktan sonra yüzünü buruşturdu. «Bu pis şeyi nasıl içiyorsun, Daniel? Berbat bir şey.»

Daniel güldü. «Sevmesini öğrensen iyi olacak. Bu fakirin içkisidir. Senin o sek martiniler bunun iki katı fiyatında.»

Chris susuyordu.

Daniel ona baktı. «Gelmek istediğinden emin misin? Senin için çok değişik bir yaşam olacak. Fikrini değiştirecek zamanın bar hâlâ. Ben anlarım.»

Chris gülümsedi. «Seni öyle kolay kolay bırakacak değilim.» İçkisinden bir yudum daha aldı. «O kadar da kötü değilmiş.»

Daniel bir kahkaha attı.

«Bayan Torgerson'la konuştun mu, Daniel?»

«Evet. Çocuğun odasına taşındı bile. Böylece büyük yatak odası bize kalıyor. Benimle gelmene çok sevindi. Seni gerçekten seviyor.»

«Beni uzun zamandır tanır da ondan. Bebek nasılmış?»

Şimdi Daniel'in sesinde gurura benzer bir anlam vardı. «Bayan Torgerson onun çok iyi olduğunu söyledi. Durmadan kilo alıyormuş. Çok uslu bir bebekmiş. Bütün gece mişıl mişıl uyuyormuş.»

«Oğlunu görmek için sabırsızlanıyorsun, değil mi?»

Daniel ona bakıp başını salladı. «Evet. Ne tuhaf, kendimi bir baba olarak düşünmemiştim hiç. Ama onu kollarıma alıp da yüzüne baktığımda, içimde garip duygular uyanıyor, onun dünyaya gelmesinde katkım olduğunu düşünüyorum. Onunla sonsuza dek yaşayacağımı düşünüyorum.»

Chris bardağını ona doğru uzatarak, «Bir parça daha istiyorum,» dedi.

«Dışarda hava nasıl?»

«Güneşli ve ılık.»

«Güzel. Hiç olmazsa grevciler bu bakımdan şanslı. İnsanın yüzüne yağmur yağarken kendinden emin görünmesi güç olur. Mektubumu daktilo eden kız patronun durumdan çok memnun kaldığını söyledi. Paramount film haber servisi Güney Chicago gösterilerini filme almaya gele-

cekmiş. Gelecek salı haber filmi altı bin sinemada birden gösterilmeye başlanır.»

«Onlarla beraber olmayacağına seviniyorum, Daniel. Bu sabah kahvaltıda amcamı telefonda konuşurken dinledim. Güney Chicago'daki polis merkezinden biriyle konuşuyordu. Fabrikada olay çıkacağını, yüz elli polis istediğini söyledi. Kahvaltı masasına geldiğinde yüzü gülüyordu. Yengeme, 'Komünistlerin geleceği varsa, görecekleri de var,' dedi.»

Daniel ona bakakaldı. «Fabrikanın içinde amcanın en azından yüz adamı var. Dışarda polis olmasını neden istiyor?»

«Bilmiyorum. Onlara belli etmeden bavullarımla evden nasıl çıkacağımı düşünüyordum ben.»

«Tom Amcanı düş kırıklığına uğrayacak,» dedi Daniel. «Toplantı birkaç blok ötedeki bir binada yapılacak. Fabrikanın yanına bile yaklaşılmayacak.»

Genç kadın bir şey söylemedi.

Daniel'in aklına bir fikir gelmişti. «Amcan işçilerin fabrikaya gideceklerinden emin mi görünüyordu?»

Chris başını salladı.

Daniel içki kadehini bıraktı. «Ben gidip işçilerin fabrikaya kesinlikle yaklaşmamalarını söylemeliyim.»

«Bu artık senin işin değil, Daniel. Sen istifa ettin. Unuttun mu?»

«Aklıma 1919'daki Pittsburgh geliyor, Kimse onlara akıl vermediği için çok kişinin canı yanmıştı.»

«1937 yılındayız, Daniel. Ve de bu artık senin kavgan değil.»

«Belki de değil. Ama bu grevcilerin çoğunu sendikaya ben aldım. Hiçbirinin de gereksiz yere zarar görmesini istemem.»

Chris yine sustu.

Daniel, «Bana arabanın anahtarını ver,» dedi.

«Vazgeç, Daniel. Biz artık yepyeni bir hayata başlayacağız. Bunu bana daha dün sen söylemiştin.»

«Chris, arkadaşlarımın ölümleri üzerine basarak yeni bir hayata başlayamam. Bana anahtarları ver.»

«Ben de seninle geleceğim.»

«Hayır. Sen beni burada bekle.»

«Bana, beni nereye gidersen götüreceğini söylemiştin.» Genç kadının sesi kararlı, kesindi. «Verdiğin sözünü uygulamaya şimdi başlayacağız.»

Sam'in Yeri'nin önü arabalar ve insanlarla doluydu. Daniel arabayı park edecek bir yer bulamadı. Caddenin ortasında durup arabadan indi. «Chris, sen arabayı arka sokakta park edip beni bekle.»

Chris'in yüzü sapsarı kesilmişti. Başını sallamakla yetindi.

Dan dönüp toplantı salonuna yürüdü. Hava beklenmedik biçimde sıcaktı. Caddeyi dolduran kalabalık ciddi grevcilerden çok, bir aile toplantısına gelmiş insanlardan oluşmuş gibiydi. Erkeklerin çoğu yanlarına ailelerini de almışlardı. Erkeklerin arasında kadınlar, çocuklar dolaşıyordu.

Daniel kalabalığın arasından geçip toplantı salonuna girdi. Salon tıklım tıklım doluydu. Salonun öteki ucundaki küçük bir platformda birkaç kişi oturmuştu. Bir tanesi konuşuyordu:

«Polislere kendilerinden korkmadığımızı göstermenin bir tek yolu var. Girdler'in yasanın kendisi olmadığını kanıtlamalıyız. Bizlerin, grevcilerin, onların gözlerinin içine bakacak, yüzlerine tükürecek kadar güçlü ve cesur olduğumuzu göstermeliyiz, arkadaşlar!»

Kalabalıktan bir alkış koptu.

Konuşmacı elindeki kâğıt parçasına baktı. «Şuna karar verilmeli ki... Biz, Çelik İşçileri Sendikasının üyeleri... Chicago Polis Örgütünün keyfi, baskı dolu davranışlarının bizi ürkütmeyeceğini, söz söyleme, konuşma özgürlüğümüzü kısıtlamayacağını onlara göstermeliyiz. Benim görüşümde olanlar evet diye bağırırlar.»

Salondan yükselen 'evet' sesleri kulakları sağır ediydi.

Kalabalıktan bir ses, «Hadi şimdi gösterelim,» diye bağırdı.

Bir başka ses, «Evet,» dedi. «Gerçek bir grev nedir görsünler. Yalnızca beş on kişi değil, binlerce kişiyiz biz!»

Dan kalabalığı yarıp kürsüye geldi. Mikrofonu konuşmacının önünden iterek, «Bir dakika!» diye bağırdı. «Durun!»

Konuşmacı Daniel'e dönüp, «Çık git burdan, Huggins,» dedi. «Seni istemiyoruz.» Bunları yalnızca Daniel'in duyabileceği bir biçimde söylemişti.

«Sen Davis'sin,» dedi Daniel. «Beni dinlemek zorundasın. Yüz elli kadar polisin buraya yollanacağını öğrendim. Toplantıyı burada tutmaya çalış. Eğer işçiler fabrikanın önüne giderlerse, pek çok kişinin canı yanacak. Yalnızca erkeklerin değil kadınların, çocukların da.»

Davis, «İşçilerin isteklerini belirtmeye hakları vardır,» dedi.

«Ama liderleri, onların bu grevden zarar görmemelerini de sağlamalı. 1919'da liderler bu sorumluluğu üstlenmeyince neler olduğuna ben tanıklık ettim. Aynı şey burada da olabilir.»

«Hayır. Çok kalabalığız. Üstelik haber filmi çekilirken polisler olay çıkarmaya cesaret edemezler.»

«Kameralar kurşunları durduramaz!» Daniel kalaba-

ılığa dönerek, «Arkadaşlar!» diye bağırdı. «Beni tanırıyorsunuz. Birçoğunuzu bu sendikaya ben kaydettim. Bu görevin kazanılmasını hepinizden çok ben isterim. Ama grevi Chicago polisine karşı gelerek kazanamayız. Grevi ancak fabrikada üretimin durmasını, bize başka işçilerin katılmasını sağlayarak kazanabiliriz. Arkadaşlarımıza, kardeşlerimize savaşımızın, onların da savaşı olduğunu anlatmaya çalışalım. Savaş burada, bu salonda kazanılır. Dışarda fabrikanın önünde değil!»

Kalabalığın içinden küstah bir ses yükseldi. «Seni biliriz, Koca Dan. Bizi Girdler karısı için nasıl sattığını da. Greve gitmemizi istemediğini öğrendik.»

Daniel, «Doğru değil bu?» diye haykırdı.

Bir başka ses, «Madem ki doğru değil,» dedi. «O halde bize katıl.»

Daniel birden susan, sessiz kalabalığa baktı. «Size katılacağım. Ama yalnızca erkekler gelecek. Kadınlarınızın ve çocuklarınızın peşimizden gelmelerine engel olacaksınız.»

Kalabalıktan bir kükreme yükseldi. İki genç platforma sıçrayıp Amerikan bayraklarını alarak aşağı indiler.

Daniel, Davis'e bakıp, «Bana yardım etmelisin,» dedi. «Onları hiç olmazsa fabrikadan bir blok uzakta tutmaya çalışalım!» Daniel cevap beklemeden platformdan inip bayrak taşıyan iki gencin arasına geçti. Yürüdü.

Dışarda güneş pırıl pırıl ve sıcaktı. Daniel ceketini çıkarıp koluna attı.

Bir ses, «Caddeleri polis tutmuş,» diye bağırdı.

Hep birlikte kararlı adımlarla, ağır ağır fabrikaya doğru yürüdüler. Daniel dönüp arkasına baktı. İnsanlar onların peşinden şekilsiz, amaçsız bir kalabalık halinde geliyorlardı. Daniel'in uyarısına karşın onlara kadınlar ve çocuklar da katılmışlardı. Kalabalıkta hemen hemen ço-

cukça bir neşe vardı. Sanki hep birlikte bir pazar pikniğine gidiyorlardı.

Daniel onlara, «Kadınları, çocukları aranızdan çıkarın!» diye bağırdı. Ama sesi gürültünün içinde kaybolmuştu. Bir el kolundan çekince Daniel döndü.

«Koca Dan.» Davis'le birlikte Sandy de yanına gelmişti. «Bize katılacağını biliyordum.»

Daniel bir şey söylemedi. Davis'e baktı. «Görüyor musun? Bizi bekleyen polisler var. Sanırım artık bana inanıyorsundur?»

«Evet, görüyorum. Ama bir şey yapamazlar. Hemen arkalarında film kameraları var. Onlara yeterince yaklaşmalıyız ki, ne kadar kalabalık olduğumuzu filme alabilsinler.»

«Hangisi daha önemli? Filmler mi, yoksa insanların hayatı mı?»

«Haber filmleri mesajımızı bütün ülkeye yayacaklar,» dedi Davis.

Daniel ona baktı. Yararı yoktu. Boğazlanmaya giden koyunlar gibiydiler. Boğuk bir sesle, «Bir blok geride duralım,» diye tekrarladı. «Onları bir blok geride durdurmaya çalış.»

Ama onları durdurmak olanaksızdı. Arkadan kalabalık itiyor, ilerliyorlardı. Daniel polislerin coplarını ve silâhlarını doğrulttuklarını gördü. Bir an kafasında bir resim canlanır gibi oldu. Sanki karşı tarafta onları düşmanlar bekliyordu.

Açık bölgeye gelmişlerdi. Şimdi polislerle aralarında yüz, iki yüz metre bir şey kalmıştı. Daniel dönüp ellerini havaya kaldırarak grevcileri durdurmak istedi.

«Burada!» diye haykırdı. «Grev hattını burada çizin!»

Peşinden ona beklenmedik bir ses katıldı. «Evet!» Bağıran Davis'ti. «Hattı burada oluşturacağız. Bir bayrak sağda, diğeri solda. Gerisine sıralanın!»

Kalabalık ne yapacağını bilmeden, kararsızca toplandı. Daniel, «Hadi, arkadaşlar!» diye bağırdı. «Harekete geçin! Söyleneni yapın!» Sonra Davis'e dönerek, «Teşekkürler,» dedi.

«Bana teşekkür etme. Bunu korktuğum için yaptım.»
«Şansımız yaver giderse, başarırız,» dedi Daniel.

Ama şans onlardan yana değildi. Daniel atılan ilk kurşunların sesini duydu. Sonra sırtına bir balyoz indi. Öne doğru yere yuvarlandı. Ayağa kalkmaya çalıştı ama bacakları onu taşımıyor gibiydi. Kadınların feryatlarını, erkeklerin panik içinde bağırışmalarını duydu. Sonra her yanı mavi üniformalı polisler kapladı. Coplarını hiç sakınmadan sallıyorlardı. Davis'le Sandy'nin polislerin saldırısına uğrayıp baygın yere düştüklerini gördü.

Gözlerinin yakıcı yaşlarla dolduğunu hissediyordu. «Allah kahretsin!» diye bağırdı. Ruhundaki acı, vücudundakinden çok daha güçlüydü. «Allah kahretsin, kahretsin, kahretsin!»

Sonra kendinden geçti.

ŞİMDİ

Belki günlerden pazar olduğundan. Ya da öğle yemeği saati. Belki de geçen ilkbaharda Arapların petrol ambargosu motorlu turistlerin bilincinde yer ettiğinden, alçak taş duvarın üstünde bir saattir oturduğum halde bir tek araba olsun geçmemişti yoldan.

Benzin istasyonları önünde kuyrukların oluşmasına, fabrikaların kapanmasına, binlerce işçinin işsiz kalmasına babamın ne kadar üzüldüğünü, sinirlendiğini anımsıyordum. Herkese ver yansın ettiği basın toplantıları düzenlemişti. Başkanı, Kongre'yi, petrol şirketlerini suçlamış «Hep aynı hikâye,» diye kükremişti. «Hepsi de fiyatları yükseltmek, işçi ücretlerini çalmak için söz birliği etmiş. Oysa petrol alanları onların alın teriyle kuruldu. Şimdi de bu çalışmalarının meyvalarını toplamalarına engel olunuyor. Araplara, petrolün, bize daha ucuza geleceği söylendiği için Amerikan işçisinin yardımını sağladık. Sonuç da şantaj ve baskı oldu. Bununla mücadele edecek bir tek yol vardır: Onların kökünü kazıyın. Bunun için de geçerli, yasal nedenlerimiz var. Ulusal güvenliğimiz, özgürlüğümüz ve hayatlarımız tehdit ediliyor. Askeri kuvvetlerimizi yollayın!»

Bu konuşması üzerine Siyonist taraftarı, Arap düşmanı diye suçlandığında da, «Biz iki büyük savaşa Araplar dünyada istedikleri gibi at koştursunlar ya da petrol şirketleri bizim zararımıza daha da zenginleşsinler diye katılmadık,» diye nefretle karşılık vermişti. «Ülkemizin hakları için mücadele eden bir tarihi vardır. Eğer şimdi hare-

köte geçmez, haklarımızı savunmazsak ülkemiz kısa zamanda bir cehenneme dönecektir.»

Uzun bir zaman önce olmamıştı bu. Ama şimdi o günler sonsuzluk kadar uzakta görünüyordu. Babam ölmüştü. Artık onun sesini kimse duymuyordu. Belki de benden başkası. Onun sesini ne zaman duymaya başlayacağımı merak etmekten kendimi alamadım.

«Beni tanıdığında, Jonathan.»

«Seni tanıyorum, baba. Hep tanıdım.»

Babamın sesi tatlı ve anlayışlıydı. «Yalnızca tanıdığını sanıyordun. Ama artık öğrenmeye başladın.»

«Neyi?»

«Nereden geldiğimi. Kim olduğumu.»

«Kimdin sen?» dedim anlamlı anlamlı.

Güldü. «Bir görüş meselesi bu.»

«Hiçbir şey değişmedi. Sen hâlâ olduğunu sandığım kişisin.»

«Başka bir şey olduğumu asla iddia etmedim. Ben daima senin olduğumu düşündüğün kişi olacağım. Tıpkı senin, nasıl olacağını düşündüğün kişi olacağın gibi.»

«Eve dönmeye hazırlanıyorum, baba. Duvarların, parmaklıkların üzerinde oturmaktan, yol kenarlarında beklemekten bıktım. Artık hiçbir şey keşfedecek değilim.»

«Yalnızsın sen. Ama sabırlı ol. Yolculuğun yakında sona erecek. O zaman eve dönecek, bütün öğrendiklerini bir araya toplayacaksın.»

«Ne öğrenmem gerektiğini bilmiyorum ki...»

«Sevgi, oğlum. Buna ancak aptallar aldırış etmezler.»

«Bütün bu saçmalıklardan bıktım, baba. Eve dönüyorum ben. Şimdi.»

«Hayır.» Sesi güçlü ve sertti. «Yola bak, oğlum. Şu son saat içinde neden hiç araba geçmediğini, zamanın

bu belirli saatinde, bu belirli yerde neden beklediğini anla.»

Bir mil kadar aşağıdaki tepenin üzerinde bir araba belirmişti. Bana doğru geliyordu. Baktım. Güneşin ışıkları gümüş rengi radyatörünün üzerinde ışıldıyordu. Beyaz Rolls Corniche yanımdan hızla geçti. Arabanın üzeri açıktı. İçinde beyaza çalan sarı saçlı bir kız oturuyordu. Biraz sonra arabanın frenlerinin gacırtısını duydum. Araba bana doğru geri geri geldi. Önümde durdu. Arabadaki kızla birbirimize baktık öylece. Konuşmadık. Yalnızca baktık.

Çok güzeldi. Güneşten bronz rengi yanmış, hemen hemen beyaz saçları omuzlarından aşağı dökülmüştü. Çıkık elmacık kemikleri, geniş, dolgun bir ağız ve sert çizgili bir çenesi vardı. Ama önemli olan gözleriydi. Mavi harili açık gri gözler. Bu gözleri binlerce kez görmüştüm ben. Ama nerede?

Sonunda kız gülümsedi. Bembeyaz dişleri ortaya çıktı. Sesi alçak, yumuşak, fısıldar gibi ama berrak ve kesindi. «Humpty Dumpty duvarda oturdu.»

«Humpty Dumpty yuvarlandı,» dedim.

«Kralın bütün atları...»

«Ve de kralın bütün adamları...»

Şarkıyı birlikte bitirdik. «Humpty Dumpty’i onaramadı.» Güldük sonra.

«Sen Humpty Dumpty misin?»

«Bilmiyorum. Sence Humpty Dumpty miyim?»

«Olabilirsin.»

«Hayır, bu bir çocuk şarkısından başka bir şey değil.»

«Peki, neden duvarın üzerinde öyle oturuyorsun?»

«Sen gelinceye kadar nedenini bilmiyordum. Şimdi biliyorum. Seni bekliyordum. Neredeyse gidiyordum ama beni vazgeçirdi.»

Kız çabucak çevresine bakındı. «Kim vazgeçirdi? Burada bizden başka kimse yok.»

«Bir dost. Ama gitti.»

Kızın bakışları bana döndü. «Beni çağırdığını sandım. Onun için durdum.»

Bir şey söylemedim.

«Birinin bana seslendiğini duydum,» dedi kız.

Duvardan inip, «Seni ben çağırdım, Prenses,» dedim. Sırt çantamı alıp arabanın arkasına attım. Blindim.

Kız düşünceli düşünceli, «Prenses,» dedi. «Bana yalnızca annem Prenses der. Adım...»

Hemen sözünü kestim. «Adını bilmek istemiyorum.»

«Peki, ben sana ne diyeyim? Humpty Dumpty mi?»

«Jonathan.»

Başını salladı. «Adın hoşuma gitti. Sana yakışıyor.» Yola çıktık. «Seni eve götürüyorum.»

«Tamam.»

Dönüp bana baktı. «Kaç yaşındasın?»

«On sekiz.» Yalnızca iki ay fazla söylemiştim.

«Daha büyük gösteriyorsun.» Elini iki koltuk arasındaki yere sokarak altın bir sigara tabakası çıkardı. «Bana bir tane yak.»

Tabakayı açtım. İçinde çikolata kahverengisi kâğıttan, altın uçlu marihuana sigaraları vardı. Bayağı etkilenmiştim. Bir tane yaktım. İyi maldı. Şimdiye dek gördüğüm en iyi kaliteydi belki de. İki nefes çektikten sonra kıza uzattım. Sigarayı dudaklarının köşesine sıkıştırıp orada tuttu. İki saniye sonra kilometre saatine baktığımda, biraz önceki doksan kilometre hızdan yüz otuz beşe çıkmıştık. Uzun bir marihuanalı sigarayı dudaklarından aldım.

«Neden aldın?» diye sordu.

Kilometre saatini işaret ederek, «Beni eve götürdüğünü söylemiştin,» dedim. «Oraya sağ salim varmak istiyorum.»

Arabanın hızı doksana indi. «Korkma. İdare ederim.»
«Bundan eminim. Ama ben ihtiyatlı bir insanımdır.»

Kız susuyordu. Birkaç dakika sonra Batı Palm Beach'e dönüp çıkış rampasında durdu. Geçiş ücreti ödenen gişelerdeki memurlar onu tanıyor gibiydiler. Gişedeki adam kartıyla birlikte bir beş dolarlık uzattı. Adam paranın üstünü gişeden çıkararak ona verdi. «Güzel bir gün değil mi, Bayan Ross? Yani arabanız nasıl?»

«Çok iyi, Tom.»

«Otoyol devriye radarı doksana gittiğinizi kaydetmiş ama bayağı çabuk geldiniz. Devriyelere sizi rahatsız etmemelerini söyledik.»

«Teşekkürler, Tom.» Kız elini yeniden uzattı. Bu kez avucunda bir yirmi dolarlık vardı.

Adam parayı alıp gişeye döndü. Sonra nazik bir sesle «Aşırı hız yapmayın, Bayan Ross,» dedi. «Devriyelerin kim olacağı hiç belli olmaz.»

«Peki, Tom. Dikkat ederim.» Kız arabayı yeniden çalıştırdı. Rampadan çevre yoluna çıktık. On dakika sonra küçük bir köprüden geçip özel bir yola sçpmıştık. Kız önündeki güneşliğin üzerinde bulunan düğmeye bastı. Elektrikli kapılar açıldı. Evin önüne geldiğimizde kapılar arkamızdan kapanmıştı.

Bana döndü. «Eve geldik.»

«Tamam.» Arabadan inip onun tarafına geçtim. Kapısını açıp inmesine yardım ettim.

«Çantanı kendin taşımak zorundasın, Jonathan. Evde bahçivandan başka kimse yok. Herkes tatile çıktı.»

«Oldu.» Sırt çantamı alıp kızın peşinden eve girdim. Koridordan geçtik. Bir kapının önünde durduk. Kız kapıyı açarak, «Burası senin odan,» dedi. «Şu kapı banyoya açılır. Pencerenin yanındaki de havuza ya da plâja. Hangisini istersen.»

Ne olduğunu söylemediği bir kapı kalmıştı. «Bu nedir?»

«O kapı da benim odama açılır. Burası ayrıldığım kocamın odasıydı. Öğrenmek istediğin başka bir şey var mı?»

Bir an baktım ona. «Çamaşır makinesi nerde? Yıkacak çamaşırım var da.»

Yatakta dönüp gözlerimi açtım. Güneş batmış, odayı alacakaranlık kaplamıştı. Kolalı keten çarşafların serinliğini hissederek yattım. Doğru dürüst bir yatakta yatmayalı bir hayli zaman olmuştu. Bunun keyfini çıkarmak istiyordum.

Yatakta doğrulup oturdum. Bütün her şeyimi çamaşır makinesine atmıştım. Akşam, bir tek ayırdığım şortla ortaya çıkmak istemiyorsam onları kurutma makinesine atmam gerekiyordu. Kalkıp ayağıma şortumu geçiriyordum ki, bütün çamaşırlarımın yıkanmış, kurtulmuş ve düzenle katlanmış olarak duvar dibindeki kanepenin üzerinde durduklarını gördüm.

Gerçekten derin bir uykuya dalmış olmalıydım. Çünkü onun içeriye girip çıktığını duymamıştım bile. Çamaşırlara dokundum. Hâlâ sıcaktılar. O halde bunlar buraya kısa bir süre önce konmuştu. Tıraş olup duş yaptıktan sonra kendimi yine insan gibi hissedebilecektim. Yatmazdan önce yaptığım duş yalnızca kirimi akıtmaya yaramıştı.

Duşa girip tepemden akan ılık suyun tadını çıkardım. Dışarı çıktığımda burnuma hafiften bir marihuana kokusu geldi. Uzanabileceğim bir yere de kocaman bir banyo havlusu konmuştu. Uzanıp aldım. Kurunarak odama yürüdüm. Bitişikteki yatak odasının kapısı hâlâ kapalıydı. Pencereye gittim. Rolls kapının önünde değildi. Giyinip

kızın kapısını çaldım.

Cevap verilmedi. Tekrar çaldım. Yine sessizlik. O zaman kapıyı açıp içeri girdim. Oda boştu. Oradan çıkıp bütün evi dolaştım. Kız görünürde yoktu.

Buzdolabından bir kutu bira alıp verandaya çıktım. Bir sandalyeye oturarak okyanusa bakmaya başladım. Ufukta bir gemi gidiyordu. Ben bakarken hava iyice karardı, bir şey görünmez oldu. Yavaş yavaş yıldızlar çıktı. Çok geçmeden kadife siyahlığındaki gökyüzünde yıldızlar birer pırlanta gibi duruyorlardı. Herşey birbirine uyuyordu. Rolls Corniche araba, bu ev, şimdi de pırlantalarla dolu bir gökyüzü. Zengin zengindi.

Sesi arkamdan geldi. «Aç mısın?»

Ayağa kalkıp döndüm. Kollarında kocaman bir beyaz kesekâğıdı vardı.

«Pirzola, pillç, salata ve kızarmış patates aldım. Kendimi yemek pişirecek gibi hissetmedim de.»

«Bir itirazım yok.» Uzanıp kesekâğıdını aldım. «Sana yardım edeyim.»

Yiyebileceğimizin dört katı yiyecek almıştı. Sonunda masadan biraz uzaklaşarak, «Eğer yemeği bırakmazsam patlayacağım,» dedim.

Güldü. Oysa o fazla birşey yememişti. Belki bir tane pirzola ile bir parça piliç eti. «Kalanı dolaba koyalım. Belki sonra bir şey yemek istersin.»

Tabakları bulaşık taşının içine koyduk. Sonra o bir kadeh kırmızı şarap aldı. Ben de bira. Verandaya çıkıp oturduk. Nasıl olduğunu anlayamadan altın tabaka yine ortaya çıktı. Çikolata rengi, incecik sigarayı yakışına baktım.

«Çok mu içiyorsun?»

Omuz silkip, «Valium'dan daha iyi,» dedi.

Sigarayı bana uzattı. Birkaç nefes çektim. «Valium konusunda haklısın ama neden?»

Bir nefes daha çektikten sonra sigarayı ona geri verdim. «İnsanın yalnızlığını azaltıyor,» dedi.

«Neden yalnız olacaktıydın? Her şeyin var.»

«Elbette. Zavallı küçük, zengin kız.»

Hemen, «Onu demek istemedim,» diye atıldım. «Güzelisin. Yalnız olmak zorunda değilsin.»

Sesi acıydı. «Parktan adam toplayacak bir tip değilim ben.»

«Hey, sinirlenme. Yanlış anladın. Seni ben çağırdım, unuttun mu?»

«Kafayı bulmuştum. Birinin bana seslendiğini sandım. Sen de buna karşı çıkmadın.»

«Prenses.»

«Bana Prenses deme. Benim adım...»

Ona doğru uzanıp elinden sigarayı aldım. Başının gerisinden tutarak onu kendime çekip dudaklarından öptüm. Önce sertti bu dudaklar. Sonra yumuşadılar, ısındılar. Geri çekildiğimde titriyorlardı. Gözleri nemli, mavi ışıltılarla dolmuştu.

«Annenin gözlerine sahipsin, Christina,» dedim.

Hayretle irkildi. «Şimdiye dek adımı biliyordun da neden bana Prenses dedin?»

Kelimeler benim ağzımdan çıktı ama aslında konuşan babamdı. «Eğer benim kızım olsaydın, sana ben de Prenses derdim.»

Parmakları elimi korkuyla kavradı. «Jonathan, bütün bunlar ne demek oluyor? Ya çıldırıyorum ya da bu sigara birtakım hayallere kapılmama yol açıyor.»

Ellerini kavuşturup dudaklarıma götürdüm. «Korkma, Christina. Biz yalnızca yarım kalmış bir işi tamamlamaya çalışıyoruz.»

«Yarım kalmış bir iş mi?»

«Annemizle babamızın asla bitiremediği bir şeyi sona erdiriyoruz. Annenin gazete kupürlerini, resimlerini ya-

pıstırdığı defter hâlâ kütüphanede mi?»

Christina başını salladı. «Köşedeki rafın üzerinde.»

Dört defter vardı. Büyük, deri kaplı, birbiri üzerine konmuş dört defter. Ama ben yalnızca ikincisini alıp aradığım sayfayı açtım. «İşte burdayız,» diyerek resmi gösterdim.

Christina genç kadınla, ona gülümseyen erkeğe baktı. Sesi merak doluydu. «Bu iki kişi senle ben olabilirdik.»

«Olabilirdik ama değiliz,» dedim. «Bu senin annen. Ve de babam.» Sayfaları çevirmeye başladım. «Başka resimler de var.»

Christina'nın sesi birden öfkeyle doldu. «Başka resim görmek istiyorum!» Ardından kapıyı çarparak odadan koşa koşa çıkıp gitti.

Defteri dikkatle kapatarak peşinden gittim. Onu odasında yatağına kapanmış ağlar buldum. «Özür dilerim,» dedim. «Sanırım artık gitsem daha iyi olacak.»

Dönüp yatağın içinde oturdu. «Yo, gitme.»

«Buraya seni üzme için gelmedim, Christina.»

«Biliyorum. Ben kendim karmakarışığım. Senden on yaş büyüğüm. Kendimi idare etmem gerekir.»

Bir şey söylemedim.

«Daniel,» dedi. Onun bildik gözlerinin içine baktığımda konuşanın Christina olmadığını anladım. «Seni hâlâ seviyorum,» diyen onun annesiydi. «Seni hâlâ istiyorum.»

Bu gözlerin derinliklerine dalmamak için kendime güçlükle hâkim oldum. Uzanıp alnından öperek, «Biraz uyu-maya çalış,» dedim.

«Uyumak istemiyorum, Daniel. Sana anlatacak o kadar çok şey var ki...» Elleri beni yatağa, yanına çekti. «Öfkeyle doluydun. Böylesine öfkeli bir erkek daha görmemiştim. Bu yüzden seni terkettim.»

Onu yavaşça yastığa doğru iterek, «Beni terketmedin,» dedim. «Beni asla terketmedin.»

Eli elimi bulup sıktı. «Evet,» diye âdeta fısıldadı. «Bir bakıma doğru bu. Seni asla terketmedim ben.» Ve çok geçmeden uyuyakaldı.

Uzun bir an bekledim. Sonra onu uyandırmamak için gayet sessizce çıkıp odama gittim. Eşyalarımı sırt çantama yerleştirmeye başladım.

«Jonathan.»

«Kafamı karıştırmayı bırak. Sen öldün artık, baba.»

«Kafanı karıştırmıyorum. Sana ihtiyacım var.»

«Senin için her şey bitti, baba. Senin artık hiçbir şey, hiç kimseye ihtiyacın olamaz.»

«Onu seviyorum, Jonathan.»

«Karıştırıyorsun, baba. Christina, annesi değil.»

«Sen nasıl bensen, o da annesi.»

«Sana yardım edemem, baba. Git artık, bırak da ben de kendi hayatımı yaşayayım.» Birden aklıma bir fikir geldi. «Christina senin kızın mı, baba?»

«Hayır. Olsaydı ona duygularımı söylemek zorunda kalmazdım.»

«Onun annesi öldü, baba. Bunu ona neden sen kendin söylemiyorsun.»

«Ölüler, ölülerle konuşamaz, oğlum. Birbirleriyle yalnızca yaşayanlar konuşur...»

«Biriyle mi konuşuyordun, Jonathan?»

Christina odalarımızı birleştiren kapının eşiğinde duruyordu. Cevap vermedim. Odaya girdi, «Sesler duyduğumu sandım.»

«Burada kimse yok ki...»

Yatağın üzerindeki yarı toplanmış sırt çantasına baktı. «Gitmiyorsun ya?»

Çantayı tutup içindekileri yatağın üzerine boşalttım. «Hayır gitmiyorum.»

Yatağın üzerindeki yarı toplanmış sırt çantasına bak-

«Annemle baban arasında ne oldu?» Sesi merak doluydu.

«Bilmiyorum. Yalnızca hissediyorum. Ama bir şey beni buraya getirdi. Buraya gelmemin önemli olduğunu biliyorum yalnızca.»

«Ben de aynı duygular içindeyim.» Christina'nın gözleri birden anımsadığı bir şeyle parladı. «Annem hatıra defteri tutardı. Belki...»

Hemen, «Belki de bilmek istediklerimiz orada yazılıdır,» dedim. «Defterin nerede olduğunu biliyor musun?»

«Evet. Bu annemin evi. O öldükten sonra her şey kutulara yerleştirilip kaldırıldı. Kişisel eşyaları demek istiyorum. Gazete kupürlerini yapıştırdığı defterler kaldı ortada. Çünkü onların orada olduğunu çok sonra anladık. Sonra da kaldırmaya gerek duymadık.»

«Defterleri nerede?»

«Miami'de. Oraya yarın gidebiliriz.»

Kendimi daha iyi hissetmeye başlamıştım. «Saatte elli beş mil,» dedim.

Christina gülümseyerek, «Söz veriyorum dediğin hızla gideceğim,» dedi. Odasına döndü. «İyi geceler, Jonathan.»

«İyi geceler, Christina.» Kapının ardından kapanmasına baktım. Sonra soyunup yatağa girdim. Hemen uyumuşum.

*
**

30 Haziran 1937

Bugün hastaneye, Daniel'i görmeye Philip Murray

geldi. Hastaneye yatalı bir ay olmuştu. Sendikadan onu görmeye ilk kez geliyorlardı. Doktorların Daniel'e bir daha asla yürüyemeyeceğini söylemelerinin üzerinden bir hafta geçmişti. Murray'in yanında iki kişi vardı. Bay McDonald'la Bay Mussman. Karyolanın yanında oturuyordum. Bu yüzden de hastaları birbirinden ayıran perdelerin oluşturduğu koridordan gelişlerini ilk ben gördüm. Daniel'in yatağının yanında durduklarında oturduğum yerden kalktım.

Daniel bizleri tanıştırdı. Adımı duyunca havada sınırlı bir gerginlik oldu. Ben de özür dileyip yanlarından uzaklaştım. Daniel'in yanında on beş dakika kaldılar. Sonra gittiler. Ben de Daniel'in yanına döndüm.

Daniel'in yüzünde şimdiye dek hiç görmediğim bir anlam vardı. Sanki bütün kasları taşlaşmıştı da yalnızca gözleri canlıydı. Kömür kadar kara bir öfkeyle doluydu bu gözler. Karyolanın örtüsü üzerinde kâğıtlar vardı. Kocaman ellerini öylesine sıkmıştı ki, eklem yerleri bembeyaz kesilmişti. Birkaç dakika sonra kâğıtlardan birini alıp bana doğru uzattı. Elinin titremesine güçlkle engel olduğunun farkındaydım.

Kâğıt, Çelik İşçileri Örgütlenme Komitesinin damgasını taşıyordu. Geçmişteki değerli çalışmalarını göz önüne alarak yönetim kurulu yaralanmasından önce verdiği istifa mektubunu kabul etmemişti. Bunun yerine bir aylık işten ayrılma tazminatı ve o günden başlamak üzere haftada yirmi beş dolar maaşla emekliye ayrılmasına karar vermişlerdi. Bu emekli maaşı iki yıl devam edecekti. Buna ek olarak da hastane giderlerini ödeyeceklerdi. Gelecekteki yaşamında ona başarılar diliyordu. Yazının altında Philip Murray'in imzası vardı.

Daniel'e baktım. Söyleyeceğim bir şey yoktu.

«Grev kaybedildi,» dedi. «Biliyorsun.»

Başımı salladım.

«O gün Chicago’da on kişi öldü. Bir aydan daha kısa bir süre sonra Youngstown’da on iki kişi daha öldü, yüzün üstünde işçi sakatlandı ve yaralandı. Şimdi hepsi bitti. İşçiler dövülmüş köpekler gibi işlerinin başına giderlerken, onlar da geri, kabuklarına çekiliyorlar. Grev sırasında ölen, yaralanan kişilerin onlarca hiçbir değeri yok. Sıkılmış birer limon gibi çöp sepetine atılacak yararsız kişiler onlar.»

Daniel’in bakışlarını şimdi cam gibi garip bir parlaklık almıştı. Sesinde şimdiye dek duymadığım bir hırs vardı. «Bittiğimi, tükendiğimi sanıyorlar. Yürüyemeyeceğim, çalışamayacağım sanıyorlar... Bu da işledikleri bir başka hata. Tıpkı asla başlatmamaları gereken grev gibi. Grevi kazanmayacaklarını biliyorlardı. Ama yine de greve gitmekte ısrar ettiler.»

Bakışları gözlerimin içine daldı. «Yine yürüyeceğim, Chris. Sen de bana yardım edeceksin.»

Başımı salladım.

«Yapacağın ilk iş, insanın duyduğu tek sözcüğün, ‘Üzgünüm’ olduğu bu yerden beni çıkarıp götürmek.»

«Nereye gideceğiz?» diye sordum.

Sesi birden yumuşadı. «Eve.»

16 Temmuz 1937

Fitchville’de trenden indik. Daniel’i tekerlekli sandalyesinde, çevresi bavullarla dolu olarak istasyonda bırakıp caddeye çıktım. İki yüz doksan beş dolara 1935 model, üstü açık bir Dodge araba satın aldım. Sonra arka yolları dağlara, Daniel’in eve dediği yere gittik. Evin, barakalık bir hali bile kalmamıştı. Yıkık döküktü. Yıllarca oturulmamaktan, bakımsızlıktan yıkılıp gitmişti. Eve birkaç dakika konuşmadan baktıktan sonra Daniel bana döndü.

«Yarın sabah kasabaya inip güçlü kuvvetli dört tane

zenci bul. Sonra markete gidip her birine birer çekiç, bıçkı, bafta ve çivi al. Bir hafta yetecek kadar da yiyecek.»

Gözlerimdeki anlamı farkedince, «Kaygılanma,» dedi. «Her şey yoluna girecek.»

«Bütün bunları yapmak istediğinden emin misin, Daniel?» diye sordum. «Tom Amcanın önerisini hâlâ kabul edebiliriz.» Birkaç gün önce Tom Amcam, Daniel'in iyileşmesi için gerekli bütün harcamaları yapacağını söylemiş, karşılığında da onun artık sendikayla hiçbir ilgisi kalmasını şart koşmuştu.

Daniel öneriyi reddetmişti. «Artık kimsenin emrinde değilim. Güvendiğim tek kişi benim. Kendimim.»

Sorumu duymazlıktan geldi. «Bu gece arabada yatarız. Yarın da ev temizlenir temizlenmez oraya yerleşiriz.»

Daniel arabanın arkasına elinden geldiğince uzandı. Direksiyonun altına bacaklarımı uzatmam daha kolay olduğundan ben ön tarafta yattım. Gecenin bir saatinde uyandım. Daniel arkada doğrulmuş oturuyordu. Bakışları evdeydi. Benim uyandığımı anlayınca gözlerini evden uzaklaştırdı.

«İyi misin?» diye sordum.

Başını evet anlamında salladı. «Bana bir iyilikte bulunur musun?»

«Elbette. Nedir istediğin?»

«Yüzümün üzerine oturabilir misin?»

«Elbette. Ama daha sonra aynı şeyi sana yapmama izin verirsen...»

Uzun bir süreden beri ilk kez bir kahkaha attı. O zaman her şeyin gerçekten yolunda gideceğini anladım. Kollarını bana doğru uzattı. «Buraya gel, bebeğim,» dedi. «Artık yuvamızdayız.»

28 Ağustos 1937

Ortopedist Dr. Pincus, bütün öğleden sonra Daniel'i muayene etmişti. Onun koltuk değnekleriyle yürümesini, paralel demirlerde çalışmasını dikkatle inceledi. Bacaklarını güçlkle kımıldatıyordu ama kımıldatabiliyordu işte. Sonra ayaklarının altına, atılacak adımı daha da güçleştirisin diye birer kiremit bağladı. Sonunda muayene sona erdi. Daniel yorgun bir halde yatağa uzanınca Ulla masaja başladı.

Doktor, arabasına kadar benimle birlikte yürüdü. «İnanamıyorum,» dedi. «Bir ay önce olsa yaptığının imkânsız olduğunu söyledim.»

«Siz Daniel'i tanımıyorsunuz.»

«Ama yaptığı her şey yanlış, üzerinde çalıştığımız kasların onarılması teorisine ters düşüyor.»

«Belki de teorinizde hatalı bir taraf var, doktor.»

Bana baktı. «Daniel bu fikirleri nerden aldı?»

«İsmarladığı iki kitaptan. Bernard MacFadden'in **Vücut Geliştirme** ve Charles Atlas'ın **Kırk Beş Kiloğuk Bir Çılgın Olmanın** kitaplarından.

«Peki, fiziko terapi uzmanı nerden geldi?»

«California'dan. Daniel'in oğluna bakan Bayan Torgarson yolladı. Ulla'yla bir hastanede birlikte çalışmışlar. Bize onu tavsiye etti. Kendi ülkesinde ortopedik masaj alanında ün salmış.»

Dr. Pincus başını salladı. «Gözlerimle gördüm ama inanıp inanmama konusunda kararsızım. Karşı koymaya çağıım. Yararı dokunuyor. Bu hızla giderse bir ay sonra yürür.»

«Daniel de aynı şeyi söyledi. On üç eylülde buradan yürüyerek gidecek.»

Dr. Pincus yine başını salladı. «Sanırım her hafta gelip onu kontrol etsem iyi olacak. Kendini aşırı yorup durumu daha da kötüye götürmesini istemem doğrusu.»

10 Eylül 1937

Daniel koltuk değneklerini attı. Şimdi iki bastonla dolaşüyor. Bastonsuz da yürümeye çalışıyor ama birkaç adımdan sonra dizleri bükülüyor. Ulla onu sanki bir bebekmiş gibi yerden kucaklayıp kaldırıyor, acele ettiği için azarlıyor. Başlangıçta ağır ağır yürümesi gerektiğini söylüyor. Daniel başını inatla sallayıp yine çalışmaya başlıyor. Ulla da onu yere düşmeden yakalamaya bakıyor.

Bir gün Daniel'i yine yerden kucaklayıp kaldırdı. Sandalyesine oturttu. Çok iriyarı, güçlü kuvvetli bir kadın Ulla. Daniel'e, «Pantolonunun önünü aç!» diye emretti.

Daniel bana baktı. Ben güldüm. «Ulla'nın dediğini yap-san iyi olur. Yoksa seni dövebilir.»

Daniel kemerini çıkarıp pantolonunun önünü açtı. Ulla pantolonu bacaklarından ustalıkla çekip çıkardı. Bacaklarını iki yana açıp masaja başladı. «Önemli olan kan dolaşımının gerektiği gibi olmasını sağlamak,» dedi. «Yoksa kaslar sertleşip, katılaşır.»

Daniel bana tedirgin tedirgin bakarak, «Elbette,» dedi.

Gülerek yanlarından ayrıldım. Yemeği hazırlamamın zamanı gelmişti. Bu işi bir gün Ulla, bir gün ben yapıyoruz. Bugün sıra bende.»

27 Eylül 1937

Bilinçaltımda Daniel'in Ulla'yla seviştiğini biliyordum galiba ama bunu gerçek olarak kabul etmek istemiyordum. Üstlerine gelinceye kadar. Dr. Pincus'u tren istasyonuna bıraktığım Fitchville'den dönmüştüm. Doktor, Daniel'deki ilerlemeye içtenlikle şaşırmıştı. Böyle bir durumla ilk kez karşılaşmaktaydı. Daniel bastonsuz titrek, kısa adımlar atmaya başlamıştı.

Istasyona giderken Mr. Pincus, «İnsan iradesi nelere kadirdir,» dedi. «Bunu anlayacağımızı hiç sanmıyorum. İki bacakta da kemikler, sinirler, tendonlar perişan bir haldeydi. Kitaplara göre, başardığı şeyi yapması olanaksızdı.» Gözlerinde bir ışıltıyla yüzüme baktı. «Artık hiçbir şeye kesinlikle inanmayacağım. Hatta çocuk şarkılarına bile. Humpty Dumpty duvardan düşüp paramparça olabilir ama yeniden bir araya getirilebilir. Yalnız bunu kendi başına yapması gerek.»

Sonra araba dönüş yolunda arıza yaptı. Ben de geri kalan çeyrek mili yürümek zorunda kaldım. Yerde cırılçırılak yatıyorlardı. Ulla sırtüstü uzanmıştı. İri göğüsleri ikiz dağlar gibi kabarmıştı. Ellerini dizlerinin altına sokarak bacaklarını karnına doğru çekmişti. Daniel onun üzerinde, kollarıyla kendine destek olarak duruyordu. Kadın zevkle inliyor, bir yandan da, «İdmanlar bittiğinde bacakların da organın kadar güçlü olacak,» diye konuşuyordu.

Beni farketmemeleri için kapıyı sessizce kapamaya çalıştım. Ama Daniel son anda başını kaldırıp baktı. Ben-se kapıyı kapayıp küçük verandada oturdum. On dakika kadar sonra Daniel ellerinde iki bastonuyla geldi. Benimkinin yanındaki sandalyeye oturdu.

Uzun bir süre konuşmadık. Sonunda Daniel, «Belki de ne yaptığımı merak ediyorsundur,» dedi,

«Ne yaptığınızı biliyorum.»

Daniel güldü. «Doğru. Ama başka?»

«Başka ne olabilir ki?»

«Bir çeşit idman bu.»

«Elbette.»

«Doğru söylüyorum. Bacakların güçlenmesine yarıyor.»

Elimde olmadan gülmeye başladım.

«İstersen onu yollarım.»

«Yo, olmaz,» dedim. «Yalnızca bir değişiklik yapacağız.»

«Nedir o?»

«İdman yapman gerekiyorsa, bunu benimle yapacaksın. Sana çok yumuşak davrandım. Fakat olsun diye altına yatmadım. Şimdi işin normalini yapacağız, ben de zevk almaya başlayacağım.»

10 Ekim 1937

Daniel yürüyor. Yorgun olduğu zaman eline yalnızca bir tek baston alıyor. Ama yürüyor. Bugün Ulla'yla Dr. Pincus'u trene götürdüm. Kadın, doktoru öylesine etkiledi ki, onun muayenehanesinde çalışmasını istiyor adam. Dr. Pincus farkında değil ama Ulla'nın uyguladığı özel tedavi sonucu, doktor ülkenin en aranılan ortopedisti olacak.

Eve döndüğümde Daniel verandada oturuyordu. Elinde içkisi vardı. Bana da koydu. «Başardık.»

«Sen kendin başardın,» diyerek bardağımı ona doğru kaldırdım. Bardakları tokuşturup içtik. «Şimdi ne yapacağız?»

«Önce oğlumu görmeye California'ya gideceğim. Sonra da bir iş bulmam gerekiyor.»

«Murray'in yanında mı?»

Başını hayır anlamında salladı. Gözleri yine öfkeyle dolmuştu. «Onun canı cehennem!»

«Ya Lewis?»

«Hayır. Bunu yapmayacağımı sen de biliyorsun. Doğru dürüst bir iş bulacağım. Belki de kendi sendikamı kuracağım.»

«Kendi sendikanı mı? Hangi endüstri dalında? Bana artık sendikalaştırılacak bir konu kalmadı gibi geliyor.»

«Pek değil. Sendika üyelerinin kendilerini liderlerine

karşı korumak için bir sendikaya ihtiyaçları olduğunu düşünüyorum.»

«Anlamsız bir şey bu. Sendika içinde sendika.»

Daniel güldü. «Kim bilir? Belki de başarırım. Acelem yok. Her şey için bol bol zamanım var. Öğrenmem gereken şeyleri öğrenmeliyim önce.»

«Ben ne olacağım? Sen bütün bunları yaparken benim ne yapmam gerekiyor, Daniel?»

Daniel bardağına yeniden içki koydu. «Senin amcanın yanında işin var.»

«O işi bıraktım. Şimdi dizlerimin üzerinde sürüne sürüne ona gidemem. Biliyorsun.»

«Nasıl para ihtiyacın yok. Senin kendi paran var.»

«Soruma cevap vermiyorsun, Daniel.» Sinirlenmeye başlamıştı. «Ben işten konuşmuyorum. Seninle benden söz ediyorum.»

Daniel bir şey söylemedi.

«Seninle evlenmek istediğimi biliyorsun.»

Yine konuşmadı.

«İki aylık hamileyim. Dr. Pincus söyledi.»

İçki kadehi elinde çatır çatır kırıldı. Bardağı öfkeyle fırlatıp attı. Tahtalar kan ve viski lekesi içinde kaldı. Boğuk bir sesle, «Hayır, Allah kahretsin!» dedi. «Bunu bana yapamazsın! Siz kadınlar hep aynısınız. Bir erkeği hamile kalarak kendinize bağlamaya bayılırsınız. Bunu bana Tess de yaptı. Hayatımı rezil etti. Aynı şeyin tekrarlanmasına izin vermeyeceğim.» Daniel ayağa kalkıp kapıya gitti. «Çocuğu aldır. Kürtaj ol. Ne istersen onu yap. Bebek benim değil, senin!»

Kapı ardından çarpılarak kapandı. Sendeleyip düşüğünü duydum. Kapıyı açıp içeri baktım. Daniel yerde uzupuzun yatıyordu. Başını çevirip bana öfkeyle baktı.

«Allah belânı versin,» diyerek kapıyı üstüne kapadım. İlk kez orada onu yerden kaldıracak biri yoktu.

15 Ekim 1937

Bugün kürtaj oldum. Doktor bebeğin kız mı, oğlan mı olduğunu söylemedi. Chicago'da yağmur yağıyor. Daniel'den hiç haber almadım. Neden durmadan ağladığımı bilmiyorum. Doktor daha sonra gelip uyumam için bir ilâç vereceğini söyledi.

Bu tarihten sonra defterde başka birkaç kayıt daha vardı. Ertesi yıl Chris yeni bir deftere başlamıştı. Ama birkaç sayfa yazdıktan sonra bırakmıştı. Diğer yıllar için hiçbir defter yoktu. Babamdan da bir daha hiç söz edilmiyordu.

Christina'nın bakışları bardağındaki kırmızı şaraptaydı. «Acaba onu daha sonra hiç gördü mü, merak ediyorum...»

«Sanmam.» Defterleri depodan getirdiğimiz kutunun içine yerleştirdim. «Annenle baban ne zaman evlendiler?»

«Bin dokuz yüz kırk beşte. Savaştan sonra evlenmişler. Babam Eisenhower'ın Londra'daki karargâhında albaymış. Annemle orada tanışıp Amerika'ya döndüklerinde bir de evlenmişler. Ben ertesi yıl doğmuşum. Ya seninkiler?»

«Bin dokuz yüz elli altıda. Babamın kendi sendikasını kurmasından on yıl sonra. Annene sözünü ettiği sendikayı kurması on yılını almış.»

«Baban bu on yıl içinde ne yapmış?»

«Pek bilmiyorum. Ama zaten hakkında bildiğim fazla bir şey yok. Pek konuşmazdık.»

«Ama şimdi onunla konuşuyorsun.»

«Nerden çıkardın bunu?»

«Hissediyorum.» Christina şarabından bir yudum aldı. «Bazen bambaşka bir insan oluyorsun. Sana baktığımda seni görmüyorum. Başka birini görüyorum.»

Saatima baktım. Sabahın ikisini geçiyordu. «Bir parça uyusak iyi olacak.»

«Huzursuzum. Önce benimle bir sigara içer misin?» Durakladım.

«Bir iki nefes. Beni sakinleştirecektir.»

«Peki.»

O marihuanalı sigara almaya gidince ben de verandaya çıktım. Kadife gibi mavi bir geceydi. Okyanustan ılık, tuzlu bir rüzgâr geliyordu. Şezlonga uzandım.

Christina da ayaklarımın ucundaki şezlonga oturdu. O şarabını yudumlarken ben sigarayı yakıp bir iki nefes çektim. Sonra ona uzattım. Christina dumanları derin derin içine çekip ağır ağır bıraktı.

Sonra yine bir iki nefes çekince başım dönmeye başlamıştı bile. Sigarayı Christina'ya vererek, «Ben kafayı buldum bile,» dedim.

Christina gülümseyerek, «Alışman gerek,» dedi.

«Zaten buna param yetmez benim.»

«Buradan nereye gideceksin, Jonathan?»

Kollarımı başımın altına koyup, «Eve dönmeyi düşünüyordum,» dedim. «Ama artık bilmiyorum.»

«Burada aradığın şeyi buldun mu?»

«Ne aradığımı bilmiyorum ki... Bir şey aradığımın bile farkında değilim, Christina.»

«Babanı arıyorsun,» dedi.

«Öldü o. Artık çok geç.»

«Yanılıyorsun.» Christina sigaranın dumanlarını yine derin derin içine çekti.

Uzanıp sigarayı parmaklarının arasından aldım. «Artık babamdan konuşmayalım, tamam mı?»

«Tamam. Peki, ne konuşacağız?»

«Zengin olmaktan. Zengin olmak nasıldır?»

«Ben hep zengindim. Başka türlü olmadım.»

«Ya kocan? O da zengin miydi?»

«Evet.»

«Kocandan neden ayrıldın?»

«Gerçeği mi istiyorsun?»

Başımı salladım.

«Suçluluk duyan zenginlerdendi o. Ben değildim.»

Güldüm.

«Bunda gülünecek bir şey yok. Nasıl gevşeyip paranın tadını çıkaracağını bilemiyordu. Hep gergin, sinirliydi.»

«Sen de kalktın ondan ayrıldın. Ne zaman?»

«Geçen yıl.»

«Şimdi daha mı iyisin?»

Christina omuz silkti. «Bir bakıma. Hiç olmazsa artık beni küçük gören biri yok. Çalışmadığım, topluma bir katkıda bulunmadığım için bana kızardı hep. Oysa ben çalışmamakla, ihtiyacı olan birinin işine engel olmadığımı düşünüyorum.»

«Buna bir itirazım yok. Başım deli gibi dönüyor.»

«Kendini iyi hissediyor musun?»

«Daha iyi olamam.»

«O halde keyfine bak.» Christina uzanıp beni öptü. Dudakları sıcacıktı. Onu sımsıkı göğsüme bastırdım. Bir an sonra başını kaldırıp yüzüme baktı. «Bir süre benimle kalmanı istiyorum, Jonathan. Kalır mısın?»

«Bilemiyorum.»

«İstediğin kadar kalabilirsin. Sana ihtiyacım var.»

Bu bildik gözlerin içine daldım. «Senin istediğin ben değilim. Babam.»

,«Bunda yanlış bir şey yok ki. Sen senin baban olduğu kadar, ben de benim annemin. Yarım kalmış bir işi tamamladığımızı söylemiştin. O zaman ne demek istediğini anla-

mamıştım. Şimdi anlıyorum. İşi henüz tamamlamadık.»

Konuşmadım.

«Sen hiç âşık oldun mu, Jonathan?»

Bir an düşündükten sonra, «Sanmam,» dedim.

«Ben de âşık olmadım. Ama aşkın oralarda bir yerde olduğunu biliyorum. Annem aşkı babanda buldu. Belki biz de birlikte buluruz.»

Bu kez onun gözlerinin derinliklerinin derinliğine kadar indim. Birden artık ben, ben değildim. Kollarımı açtım. O kollarıma geldi. Başını göğsüme dayadı. «Sanırım aşkı bulduk bile, Christina.» Yüzünü kendime çevirdim. «Ama bu aşk bizim aşığımız değil. Asla da bizim olmayacak. Bunu biliyorsun.»

«Biliyorum,» dedi Christina. Gözleri yaşlarla dolmuştu. «Ama kimin aşkı olduğunun önemi yok. Hissettiğimiz sürece.»

ÜÇÜNCÜ KİTAP

BİR BAŞKA GÜN

BİRİNCİ BÖLÜM

«Sen Tanrının belâsı bir adamsın, Koca Dan.»

Daniel keyifle bir kahkaha atıp bardağına önündeki burbon şişesinden içki doldurdu. Karşısında oturan iki kişiye baktı. «Sen ne düşünüyorsun, Tony?»

«Aynısını.»

Daniel yine güldü. İçkisini bir yudumda bitirip ayağa kalktı. Şimdi onlara uzun boyu, alnına düşen demir kırı saçlarıyla tepeden bakıyordu. «Sanırım toplantı sona erdi.»

İlk konuşan, «Dur, bir dakika,» diye atıldı. «Ben öyle demek istemedim. Otur. Biraz daha konuşalım.»

Daniel ona bir an bakıp başını salladı. Ağır ağır yerine oturup kadehine yine içki doldurdu. «Tamam. Konuş.»

Adam, «Çok fazla şey istiyorsun,» dedi.

«Neyi fazla istiyorum? Para mı? Senin için yapacaklarımı düşünürsen, istediğim paranın sözü bile olmaz. Seni saygıdeğer yapacağım.»

Adam inatla, «Biz saygıdeğeriz,» dedi.

Daniel ona anlamlı anlamlı baktı. «Ama ne kadar zaman için? İkinci plânda kaldığın, ortaya çıkmadığın süre-

ce. Ortaya çıkmandan on dakika sonra canına okurlar senin. Öte yandan, John Lewis, zamanı geldiğinde seni Birleşmiş Metal İşçileri Sendikası başkanı yapmayacak. İlk şans Tom Kennedy'de. O bu işlerde senden daha uzun süre çalıştı. Ama Kennedy'den sonra sana şans tanınabilir.»

«Her şeyi düşünmüşsün,» dedi Jimmy Hoffa.

«Bu konularda tecrübe sahibiyim ben.»

Tony Boyle gülerek, «O halde neden zengin değilsin?» diye sordu.

«Acelem vardı,» dedi Daniel gülümseyerek. «Sizlerin büyümmesini bekledim.»

«Sen de biliyorsun ki, Lewis'i C.A.L.L. için on sentlik üye aidatının verilmesine razı edemem, Dan.»

«Biliyorum. Ama özel şubelerde istenirse bu yapılabilir. Bunu sen başarabilirsin. Değişen bir şey yok.»

«İhtiyar çılgına döner,» dedi Tony. «Hakkında söylediklerinden sonra senden ölesiye nefret ediyor.»

Daniel gülümseyerek, «Yeni bir haber yok mu?» dedi. «Meany, Beck, Reuter... Onlar da beni sevmezler. Hepsi de aynı kulübün üyeleri. Yıllardan beri peşimdeler... Ama bir şey yapamadılar.»

Boyle başını hayretle sallayarak, «Bunu nasıl başardığını bir türlü anlamıyorum,» dedi. «Fazla üyen de yok... Belki kırk, belki de elli bin...»

Daniel, «Yüz bin kadar,» dedi. «Ama sayının önemi yok. Hepsi de küçük sendika. Bağımsızlar. Büyükler onlarla ilgilenmiyor. Çünkü yeterince sayıları yok. Ama kimse de olmayan bir şeye sahipler.»

Hoffa, «Nedir o?» diye sordu.

«Güç dengesi. Şimdiye dek başımız hiç derde girmedi. Hiçbir rezalet çıkmadığı gibi para çalan da olmadı.»

Boyle bir kahkaha attı. «Belki de yürütecek yeteri kadar para yok da ondan.»

«Belki de. Ama gerçek bu. Halk güveniyor. Onayladıkları tek işçi grubu biziz. Ben de onların sözcüsüyüm. Şube 299 sizin şubeniz. Ve de sizin dediğinizi yaparlar. İki yüz bin üye işe başlamanız için yeter de artar bile. Sonra hepsi bize katılacaktır.»

«Tamam, senin ne istediğini anladık. Biz bundan ne elde edeceğiz?»

«Yardım ve öğüt,» dedi Daniel, «İkiniz de genç ve hırslısınız. Amaçlarınızın gerçekleşmesine yardım edeceğim. Sizi kendinizin dışında her şeye karşı koruyabilirim.»

«Başka sendikalarla da konuşacak mısınız?» diye sordu Hoffa.

«Plânlıyorum. Önce siz, ikinizle, konuşmak istedim.»

«Neden?»

«Çünkü sizler ülkenin varlığı için en önemli yerlerde bulunuyorsunuz.»

İki erkek bir süre sustular. Sonra Boyle bakışlarını Daniel'e çevirdi. «Bu konuyu düşünebilir miyiz?»

Daniel, «Elbette,» dedi.

«Razı olmazsak ne yapacaksınız?»

«Konuşacağım başka kişiler de var. Genç ve hırslı insanlar. Aynı sendikanın başka şubelerinde.»

«Bunu şantaj derler.» Hoffa'nın seni anlamsızdı.

«Haklısın.»

Boyle, «Bize bir hafta tanı,» dedi.

Daniel, «Düşünüp karar vermek için bir haftanız var,» diye onayladı.

El sıkıştılar. Daniel onların bardan birlikte çıkışlarına baktı. Açık pencereden her birinin kendi özel arabalarına gittiklerini gördü. Arabalar gidince bakışlarını içki kadehine çevirdi. Acaba onun ne kadar çaresiz olduğunu anlamışlar mıydı? On yılını bu işin merkezini kurmaya vermişti. Ve de her şey geçen yıl bir çırpıda silinip atılmıştı. Bunu da İki büyük sendikanın birleşmesi yapmıştı. Şimdi

özel sendikalar teker teker elinden gidiyordu. Onları bir iki yıl daha idare edecek kadar para kalmıştı. Ondan sonra her şey bitecekti. Son yirmi yıl heba olacaktı. Hayaller, idealler onarılmaz biçimde parçalanacaktı.

Yorgun argın kalktı. Dışarı çıkarken, «Hesaba yaz, Joe,» diye seslendi barmene. «Kendin için de on papel ekle.»

Barmen poşinden, «Teşekkürler, Koca Dan,» diye seslendi.

Sokağın pırıl pırıl güneşli havasına çıkınca gözlerini kırıştırdı. Trafik açılınca kadar bekledi. Sonra caddeyi geçip iki katlı büro binasına yürüdü. Binanın girişindeki yaldızlı harflerle yazılmış C.A.L.L. tabelasına baktı. Yazı zamanla solmuş, kararmıştı. Kapıcıya parlatmasını söylemeyi düşündü.

Bürosuna çıktı.

Daniel, Jr. onu bekliyordu. «Nasıl gitti, baba?»

«Dinlediler.» Geçip masasına oturdu.

«Kabul edecekler mi dersin?»

«Bilmiyorum. Artık hiçbir şey bilmiyorum.» Daniel masasının çekmecesini açıp bir puro alarak yaktı. «Okuldan bir haber geldi mi?»

Daniel, Jr. gülümsedi. «Harvard'a iktisat doktorası öğrencisi olarak kabul edildim.»

Daniel ayağa kalktı. Oğlunun elini ezercesine sıkarak, «Tebrikler,» dedi. «Seninle gurur duyuyorum.»

«Ben de sevindim,» dedi oğlan. «Ama...»

«Ama ne?»

«Harvard'a gitmek zorunda değilim, baba.» Junior bir an sustu. «Para durumunu biliyorum. Artık çalışıp para kazanacak yaşa geldim ben.»

Daniel, «Çalışacaksın elbette,» dedi. «Bir gün bütün bu işleri sen üstleneceksin. O gün için hazırlanmalısın.»

«Peki, ya Boyle'la Hoffa teklifini kabul etmezlerse? O zaman sendikayı yapamam zorunda kalacaksın.»

«Bunun da çaresini bulurum elbet. Sen okula gideceksin. Şimdilik senin işin bu.» Telefon çaldı. «Telefona sen cevap ver, Junior. Ben tuvalete gideceğim.»

Daniel geri geldiğinde Junior'un sesinde gizlemeye çalıştığı, ne kadar etkilendiğini belli eden bir anlam vardı. «Beyaz Saray'dan aradılar, baba. Bay Adams mı?»

Junior başını salladı.

«Ne istiyormuş?»

«Eylülün altısında Başkan'la kahvaltı etmeye davet olundun. Daveti kabul edip etmediğini kendilerine bildireceksin.»

«Başka kimin davet edildiğini söyledi mi?»

Junior başını hayır diye sallayarak, «Sormadım ki,» dedi.

Daniel sekreterine Adams'ı bağlamasını istedi. Sonra oğluna bakarak, «Sanırım Eisenhower kaygılanmaya başladı,» dedi. «Lewis'e bağlı sendikaların çoğu Stevenson'u tutuyor.» Adams telefona geldi. «Sherman, neler oluyor orada?»

«Başkan, karşılıklı oturup bir parça sohbet etmenizde yarar görüyor.»

«Başka kim gelecek?»

«John L. Lewis. Belki Dave Beck de.»

«Dave'i çağırma, Sherman. Onun cephesinde sizi güç durumda bırakabilecek işler dönüyor.»

Başkan yardımcısı, «Bana bunlardan bir parça söz edebilir misin?» diye sordu.

«Telefonda olmaz.»

«Anlıyorum.» Sherman Adams'ın sesi düşünceliydi. «Gelebilecek misin?»

«Evet. Orada olacağım.»

«Güzel. Başkan buna sevinecek.»

«Ona saygılarımı ilet. Görüşürüz.»

«Saat sekizde,» diyerek telefonu kapadı Adams.

Daniel masanın üzerinden oğluna baktı. Sonra yüzünde ağır ağır bir gülümseme belirdi. «Sanırım Beyaz Saray başımızın dertte olduğunu henüz duymamış.» Bakışlarını masanın üzerindeki kâğıtlara çevirdi. «Benim çalışmam gerek.»

«Ben gidiyorum, baba. Sana engel olmayayım.» Kapıya gidip durdu. «Akşama eve yemeğe gelecek misin?»

«Bilmiyorum daha. Mamie'ye söyle, daha sonra telefon edip haber veririm.»

Oğlu gittikten sonra Daniel kapalı kapıya bir süre baktı. Sonra çekmecesinden viski şişesini çıkarıp ağzına dayadı. Şişenin ağzını dikkatle kapatıp yerine koydu. Telefona uzandı. Sekreterinden kendisi için gelen postayı istedi.

İKİNCİ BÖLÜM

«Ayın geri kalan bölümünde hep düşünüş vdr,» dedi Moses. «Eğer elimize bir miktar para geçmezse işimiz bitik demektir.»

Daniel yardımcısına baktı. «Ben iki ay daha idare edebilir sanıyordum,» dedi.

«Aidatlar gelmiyor. Sanırım bize sendikadan ayrıldıklarını bildirmek gereğini bile duymuyorlar.» Karaderili adamın yüzü kaygı doluydu. Yirmi yılı aşkın zamandır. Moses, Daniel'in CALL'a aldığı ilk üyelere biriydi. «Üyelerimize bir uyarı yollasak iyi olacak.»

Daniel bir an düşündükten sonra, «Bunu yapamayız,» dedi. «O zaman kapanmak üzere olduğumuzu duymayan kalmaz. İşimiz sona erer.»

«Ben ne yapacağımı bilmiyorum.»

«Borç almak zorundayız.»

Moses acı acı güldü. «Bize kim borç verecek?»

«Nerden para bulacağımı biliyorum ben, Moses, Lansky'den isteyeceğim.»

Karaderili adam bir şey söylemedi.

Daniel onun gözlerinin içine bakarak, «Sen bunu doğru bulmuyorsun, değil mi?» diye sordu.

«Sence doğru mu? Bunun ne demek olduğunu biliyorsun. Onları işin içine soktuğun takdirde bir daha atamazsın.

Bunu sen kaç kez söylemişindir.»

«Doğru. Ama onlardan yardım istemememiz bizi nereye getirdi ki? Belki de hayatın gerçekleriyle yüz yüze gelmenin zamanıdır. Bunu başkaları da yaptı.»

«Sen onlardan değilsin.»

«Belki de artık değişmemin zamanı geldi. Benim de başkalarına ayak uydurmam gerekiyor.»

Mozes susuyordu.

«Karşımda Doğrucu Davut gibi durma öyle.» Daniel'in sesi birden öfkeyle dolmuştu. «Tanrı bile öbür dünya için Şeytan'la anlaşma yolunu tuttu.»

«Ama biz şimdiden anlaşıyoruz,» dedi Moses.

Şimdi Daniel'in sesi katı ve acımasızdı. «Hoşuna gitmiyorsa, işi istediğin zaman bırakabilirsin.»

«Bunu asla yapmayacağımı biliyorsun.» Karaderili adamın sesi incinmeyle doluydu.

Daniel, «Özür dilerim, Moses,» dedi. «Onu demek istemedim. Boyle ve Hoffa'yla anlaşmaya varamadım. Bu yüzden sinirliyim. Gelecek hafta da Beyaz Saray'a gideceğim. İyi olacak bu. Böylece hâlâ yaşadığımızı, hâlâ önemli olduğumuzu kanıtlayacağız.»

Moses bir an sustuktan sonra, «Pekâlâ,» dedi. «Lansky'le görüşmeyi ne zaman yapacaksın?»

«Ayarlanabilirse yarın. Sabah uçağıyla Miami'ye gider, akşama da dönerim.»

Saat nerdeyse altı olmak üzereydi. Daniel bürodan çıkmak için hazırlanırken sekreteri, «Bayan Rourke geldi,» diye haber verdi.

Daniel bir şey anlamamıştı. «Bayan Rourke mi?»

«Geçen hafta telefon etmişti. Siz kendisiyle konuştunuz. Babası sendikadan tazminat alamıyormuş. Ondan ayrıntılı bilgi getirmesini istemiştiniz. Bugün saat altı için randevu vermiştim ona.»

Daniel anımsadı. Kızın babası bir traktör kazası geçir-

miş, bir bacağına kaybetmişti. Şimdi de tazminatını almakta güçlük çekiyordu. «Tamam,» dedi yorgun yorgun. «Gelsin.»

Kapı açıldı. Kız içeri girdi. Daniel ayağa kalktı. «Ben, Daniel Huggins,» dedi.

Çok gençti kız. On dokuz yaşından fazla olamaz, diye düşündü Daniel. Yumuşak, siyah parlak saçları omuzlarına dökülüyor. Mavi gözleri, İrlandalılara özgü solgun bir cildi vardı.

«Margaret Rourke,» diyerek kız elini uzattı. Sesi sakın ve tatlıydı. «Beni kabul ettiğiniz için teşekkürler.»

Daniel masasının önündeki sandalyeyi işaret ederek oturdu. «Bizim görevimiz bu. Şimdi, bana sorun nedir anlattın.»

Genç kız elindeki büyük zarfın içinden çıkardığı kâğıtları masanın üzerine, Daniel'in önüne koydu. «Babamın geçirdiği kazayı anlatmıştım. Bunlar da istediğiniz ayrıntılı bilgiler.»

Daniel kâğıtları alıp çabucak bir göz gezdirdi. Kaza raporundan, aidatını düzenli ödediğini gösteren üyelik kartına kadar her şey tamamdı. Sendikanın başkanı ve muhasebecisiyle birlikte emeklilik için ödenecek para ortadan kaybolmuştu.

Kız, «Babam, emekli planını onlar için sizin hazırladığınızı, bu paraya dokunmaya hakları olmadığını söyledi.»

«Öyle olması gerekirdi. Ama bunu şubenin kendisi değiştirdi.»

Genç kız, «Nasıl olur?» dedi. «Eğer siz sorumlu kişiler seniz...»

Daniel onun sözünü kesti. «Biz onlara yalnızca tavsiyelerde bulunabiliriz. Şunu ya da bunu yapmalarını emre-demeyiz. Böyle bir yetkiye sahip değiliz. Doğru, sağlam olduğunu sandığımız önerileri ileri süreriz. Bunlara uyup uymamak sendikaya bağlıdır...»

«Haksızlık bu. Sorumlu sizsiniz.Babam, bu iş için sendikanın size para verdiğini anlatmıştı.»

«Yanılıyor. Biz emeklilik önerisi için sendikadan asla para almadık.»

Bayan Rourke masanın üzerindeki kâğıtlara baktı. «O halde bu kâğıtlarda yazılı olanların hiçbir önemi yok.»

Daniel sustu.

Kız gözleri öfke yaşlarıyla dolu dolu, «Biz şimdi ne yapacağız?» diye sordu. «Babam çalışamaz. Evde iki kardeşim daha var. İkisi de benden küçük. Sosyal Yardım'a başvurduk ama bizi reddettiler. Ben çalışıyorum diye. Ama benim haftada kazandığım otuz dolarla geçinmemiz olanaksız.»

«Peki, sendika ne diyor? Baban onlardan, fabrikalardan birinde gece bekçiliği gibi bir iş istemedi mi?»

«Sendikada böyle bir işi yapacak kimse yok. Parayla birlikte ortadan kaybolan başkana ne olduğunu anlamaya çalışıyorlarmış.»

«Ne yapabileceğimi bir araştırayım.»

Genç kız oturduğu yerden öfkeyle kalktı. «Hepiniz de aynısınız,» dedi. «Aidatları toplarken üzerinize yok. Ama ödeme sırası size geldiğinde hep kaytarırsınız.»»

Daniel, «Doğru değil bu,» diye atıldı. «Sendikaların çoğu sorumluluklarını ciddiye alır. Babanızın, başkanı hırsız olan bir sendikaya üye olması bir talihsizlik.»

«Hepiniz de hırsızısınız. Bana aksini kanıtlayamazsınız.»

Daniel sustu. Sonra alçak sesle, «Öfkelenmekle hiçbir iş hallolmaz,» dedi. «Siz oturun da ben durumu inceleyerek bir şey yapıp yapamayacağımı anlayayım.»

Kız ağır ağır sandalyeye oturdu. Bakışlarını Daniel'in yüzünden ayırmadan, «Gerçekten bir şey yapabilir misiniz?» diye sordu.

«Bilmiyorum. Ama deneriz.» Telefona uzandı. «İzninizle bir iki yere telefon edeceğim.»

Telefonu kapadığında aradan bir saat geçmişti nerdeyse. Kıza, «Hiç olmazsa biraz umutlanacak durumdayız şimdi,» dedi. «Artık bekleyeceğiz.»

«Sizden özür dilemek istiyorum, Bay Huggins. Biraz önceki şeyleri söylememeliydim.»

«Önemi yok. Sizi anlıyorum.» Daniel birden üzerine büyük bir yorgunluğun çöktüğünü hissetti. «Eğer gelecek hafta başına kadar benden bir haber alamazsanız, telefonu edin.»

Genç kız şimdi üzüntü dolu bir sesle, «İyi misiniz, Bay Huggins?» diye sordu.

«Yalnızca yorgunum. Zor bir gün geçirdim.»

«Üzgünüm. Benimki gibi kim bilir kaç kişinin derdini dinlediniz. Ama benim gidebileceğim başka bir yer yoktu. Sizi yorduğum için üzülüyorum.»

«Önemi yok, Margaret.» Masasının çekmecesini açtı. «Bir yudum bir şey içmeme izin verir misin?»

«Elbette.»

Margaret Rourke onun çekmecedeki içki şişesiyle iki kadeh çıkarmasına baktı. Daniel kendi bardağına viski koyduktan sonra Margaret'e baktı. Margaret, «İstemem, teşekkürler,» dedi.

Daniel içkiyi bir yudumda bitirdi. Margaret onun yanaklarına renk geldiğini gördü. Daniel kadehini yeniden doldurdu. «Nerede çalışıyorsun, Margaret?»

«Konut acentasında daktiloluk yapıyorum.»

Daniel içkisinden bir yudum daha aldı. «İyi bir iş mi?»

«Fena değil. Başka bir iş bulamayınca âdeta kaptım.»

«Evin işine uzak mı?»

«Otobüsle iki saat alıyor. Ama işten saat dörtte çıkıyorum. Yemek zamanı evde olabiliyorum.»

«Peki, annen?»

«Annem öldü.»

«Ya! Seni bıraksam da evine gitsen iyi olacak sanırım. Yemek saatini yeterince geciktirdin.»

«Önemi yok. Buraya gelmezden önce hazırlığımı yapmıştım zaten.»

Daniel içkisini bitirip ayağa kalktı. «Arabam dışarda, Margaret. İstersen seni otobüs durağına bırakabilirim.»

«Ben yürürüm. Otobüsüm saat dokuzda.»

Daniel saatine baktı. Yediyi henüz birkaç dakika geçmişti. «Benimle yemek yemek ister misin? Seni otobüse zamanında bırakırım.»

Margaret bir an durakladı. «Sizi zaten yeteri kadar yordum.»

«Saçmalama. Erkenden yemek yiyip yatmak istiyorum ben. Telefona uzandı. Sekreterine, «Evi arayıp Mamie'ye yemeğe gelemeyeceğimi söyle,» dedi. Margaret'in yüzündeki soran bakışları görünce, «Mamie benim aşçım,» diye ekledi.

Margaret konuşmadan başını salladı.

Daniel, «Evli değilim,» dedi.

«Biliyorum.»

«Hakkımda başka ne biliyorsun?»

Margaret susuyordu.

«Söyleyebilirsin. Kızmam.»

«Babam size gelmemi istemedi,» dedi kız çekine çekine. Pek çok kadınla ilişkiniz varmış.»

Daniel güldü. «Başka ne dedi?»

«Belki de beni yemeğe davet edeceğinizi...»

«Haklıymış. Tam tamına dediğini yaptım. Başka bir şey söylemedi mi?»

«Söyledi. Sizinle yemeğe gittiğim takdirde dikkatli olmamı tembihledi.»

«Henüz yemeğe gitmedik. Bu konuda ne olacağını bilemeyiz, değil mi?» Daniel gülümsüyordu.

Margaret de gülümsedi. «Doğru.»

«Ne olacağını anlayacak fırsat doğdu.»

Margaret onun gözlerinin içine bakarak, «Bu fırsatı kaçırmayacağım,» dedi.

«Öyle gösterişli bir yere gidecek değiliz. Sokağın karşı tarafındaki lokantanın ızgara etleri iyidir.»

«Nasıl isterseniz.» Margaret ayağa kalktı. «Burada bir kadınlar tuvaleti var mı?»

«Sekreterimin bürosundan geç. Koridorun sağında.» Kızın kapıdan çıkışına baktı. Sonra oturup viski şişesini yeniden çıkardı. Bir yudum içti. Margaret Rourke'nin yürüyüşüne bir değişiklik gelmişti. Kapıdan çıkarkenki yürüyüşü, içeri girerkenki küçük kız haline hiç benzemiyordu. Şimdi gerçek bir kadın olmuş gibiydi.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Miami Havaalanında onu iki genç karşıladı, Birisi uzun boylu sarışın, diğeri kısa boylu esmerdi. Kısa boylusu, «Bay Huggins?» dedi.

Elinde valizi, yazlık elbisesine rağmen kan ter içinde kalmış olan Daniel, «Evet,» dedi.

«Sizi almaya geldik. Araba bekliyor. Eşyanız var mı?»
«Hayır.»

Kısa boylusu başını sallayarak, «Tamam,» dedi. «Bu taraftan, lütfen.»

Birlikte yürüdüler. Havaalanı yaz tatiline çıkmış turistlerle doluydu. Dışarda bir Cadillac araba, motoru çalışır halde bekliyordu. Daniel'e kapıyı açıp binmesi için beklediler. Sonra esmer olanı direksiyona geçti.

Sarışın genç, «Yolumuz ancak on beş dakika alır,» dedi. Araba hareket etti. «Yolculuğunuz iyi geçti mi?»

«Evet.»

«Birkaç aya kadar uçak yolculukları daha da iyileşecek. Kış mevsimi başladığında uçakların hepsi jet olacak.»

«Ben jetleri çalıştırmaya başladılar sanıyordum,» dedi Daniel.

Sarışın genç, «Yalnızca birkaç tane var,» dedi. «Sonbaharda bütün uçuşlar jetlerle yapılacaktır.»

Daniel pencereden dışarı baktı. Araba Miami Beach'e

giden yolda hızla ilerliyordu. Fazla trafik yok gibiydi. Paralı yol gişesinde bir saniye kadar durdular. Kıyıda denize doğru uzanan küçük yarımada- ları geçmeye başlamışlardı şimdi. Araba son birkaç yarımada- ya yaklaşınca ağırlaştı. Sonra bunlardan birine giden yola saptı.

Daniel rampanın başlangıcında üniformalı ve silahlı iki adam gördü. Arabayı tanıyorlardı. Çünkü onların yanından hiç yavaşlamadan geçmişlerdi. Küçük bahçeleri çimenli, çiçeklerle bezenmiş tek katlı Florida evlerinin önünden geçerek sonunda özel bir yola girip büyük demir parmaklıklı bir kapının önünde durdular.

Kapının yanındaki küçük nöbetçi kulübesinden bir adam çıkıp geldi. Arabanın içine baktıktan sonra yerine döndü. Demir kapılar açıldı. Araba kıvrıla kıvrıla uzanan yolda ilerleyip evin önüne geldi. Ev, sokaktan bakınca görülmüyordu.

İki adam arabadan inip Daniel'i beklediler. Uzun boylu sarışın olanı. «Bir dakika, efendim,» dedi. «Özür dileriz ama böyle yapmak zorundayız.»

Daniel başını sallayarak kollarını iki yana açtı. Adam onu üzerinde silah olup olmadığını anlamak için ustaca yokladıktan sonra doğruldu. «Çantanızın içine bakabilir miyiz?»

Daniel çantayı ona uzatarak, «Kilitli değil,» dedi.

Çantanın içine de bakıldıktan sonra adam, «Lütfen, burdan gelin,» dedi.

Evin içinde soğuk hava düzeni vardı. Tavandan yere kadar inen pencereler, bir yatın durduğu körfeze bakıyordu.

Sarışın adam, «Bay L. hemen gelecek,» dedi. «Siz rahatınıza bakın. Bar şurada, İstedığınız içkiyi alabilirsiniz.»

Daniel, «Teşekkür ederim,» dedi. Adamlar çıktılar. Daniel bara yaklaştı. Barda bir insanın isteyebileceği her çeşit malzeme vardı. Portakal, domates suları, buz, kesilmiş li-

mon dilimleri, zeytin, acılı, tatlılı soslar... Açık şişe yoktu. Daniel, Old Forester markalı şişeyi alarak açtı. Bardağına bir miktar koyup azıcık su ekledi. Sonra içkisini yudumlayarak pencerenin önüne yürüdü. Manzara çok güzeldi. Denizle gökyüzünün birbirine karışan mavilikleri, gidip gelen, nazlı nazlı salınan yelkenliler... Arkasından birisi, «Bay Huggins,» diye seslendi.

Lansky gelmişti. Ufak tefek, vaktinden önce yaşlanmış bir görünüşü vardı. Daniel bir an şaşırmaktan kendini alamadı. Hemen hemen aynı yaşlarda olmalarına rağmen, Lansky çok daha yaşlı görünüyordu.

«Bay Lansky,» Daniel elini uzattı.

Lansky onun elini tutup kuvvetle şıktı. Sonra bara gitti, kendine bir bardak portakal suyu aldı. İçkisini ağır ağır yudumlarken bakışlarını Daniel'den ayırmıyordu. «Florida portakalları,» dedi sonra. «Üzerlerine yoktur. Her saat taze portakal suyu hazırlatırım.»

Daniel kanepeye yaklaşp Lansky'nin karşısına oturdu. «Nasılsınız, Bay Lansky?»

«Daha iyiyim ama tam formumu buldum sayılmaz.»

Daniel, «Siz hepimizi gömersiniz,» dedi.

Lansky üzüntülü üzüntülü gülümsedi. «Rahatımı bozmaya kalkışmasalar bir şikâyetim olmayacak. Ama kime ne anlatabilirsin?»

«Başarının tehlikeli yanlarından biridir bu, Bay Lansky.»

Lansky başını sallayarak onayladı. Sonra daha ciddi bir sesle, «Duyduğuma göre büyük sorunların varmış,» dedi.

«Dört yıl önce ben sana ne olacağını söylemiştim.»

«Evet.»

«Haklısınız.»

«Beni dinlemen gerekirdi.» Lansky yaramazlık eden bir çocuğu azarlar gibi konuşuyordu.

Daniel bir şey söylemedi.

«Geçmiş geçmiştir,» dedi Lansky. «Bunun üzerinde durmaya gerek yok. Şimdi durum ne merkezde?»

Daniel hemen ona durumu anlattı. Konuşmasını bitirdiğinde Lansky başını sallayarak, «Fikrin iyi ama Hoffa'yla Boyle'un sana pek ihtiyaçları yok. Saygıdeğer olmak onlara vız gelir. İkisi de sokak gangsteridir. Seninle anlaşmaya varmaları için onlara bir miktar yardımcı olmak gerek.»

Daniel, «Sizin bir sözünüz bunun için yeterlidir,» dedi.

Lansky yine başını salladı. «Belki de. Ama başka sorunların da var. Onlar seninle anlaşsalar bile, parayı nereden bulacaksın? Aidatlar gemiyi yürütmene yetmez.»

«Eğer onlarla anlaşırsam emekli fonu ve sigorta primlerinin bir bölümü bize geçecek.»

«Bunu size devredeceklerini hiç sanmam.»

«Haklısınız. Ama ne de olsa yönetime ortak olacağız. Herkese yetecek kadar para olacak.»

Lansky bir an sustuktan sonra, «Peki, benim bu işde yerim ne olacak?» diye sordu.

Daniel'in kendine olan güveni sağlamlaşmaya başlamıştı. Lansky yerinin, çıkarının ne olacağını çok iyi biliyordu. Sigorta şirketleri, bankalar, inşaat kurumları emrindeydi. «Eğer bunun ne olduğunu size ben anlatacaksam, buraya boşuna geldim sayılır, Bay Lansky.»

Lansky yine bir süre konuşmadı. Sonra, «Duyduğuma göre Beyaz Saray'daki bir toplantıya çağırılmışsın,» dedi.

Daniel başını evet diye salladı. Lansky'nin bilmediği, duymadığı bir şey yok gibiydi. «Aydın altısında Başkan'la kahvaltıda buluşacağız.»

«Adams'la konuştuğun mu?»

Daniel başını sallayarak konuştuğunu anlattı.

Şimdi Lansky'nin sesi memnuniyetle doluydu. «Beyaz

Saray'da iyi bir dostun var. Ona daima yakın olmaya çalış.»

«Niyetim öyle.»

«Eisenhower seçimi yine kazanacak. Kartlarını iyi oynarsan yerini sağlamlaştırırsın.»

«Bunun için dua ediyorum.»

Lansky ilk kez güldü. Kuru, hemen hemen anlamsız bir kahkahaydı bu.» «Felaketin eşiğinde bulunan birine göre çok rahat bir adamsın, doğrusu.»

Daniel bardağına yeniden içki doldururken gülümsedi. «İşin feci yanı uçurumdan aşağı yuvarlanma tehlikesinin büyüklüğü,» dedi.

Lansky ona bakarak, «Sence ne kadar paraya ihtiyacın var?» diye sordu.

«İki yüz elli bin dolara. İşler yoluna girene dek bu para bizi bir yıl idare eder.»

«Bir hayli para bu.»

«Masaya sürülen parayı düşünürseniz hiç de fazla sayılmaz, Bay Lansky.»

Lansky kararını vermişti. «Tamam. Bu parayı alacaksınız.»

«Teşekkür ederim, Bay Lansky.»

«Bana teşekkür etme. Kuralları unutma. Yarı yarıya ortağız.»

Daniel, «Çok fazla bu,» dedi.

«Peki, sen ne diyorsun?»

«Yüzde yirmi beş. Unutmayın, şirketleriniz iş yapacak.»

Lansky bir an düşündükten sonra, «Çok sıkı pazarlık ediyorsun,» diye konuştu.

«Pazarlık etmiyorum. Yalnızca pratik olmaya çalışıyorum. İkimiz de bugüne kadar yeterince sıkıntı çektik. Daha fazlasını istemiyoruz.»

«Anlaştık,» dedi Lansky. «Kanepenin yanındaki bir düğ-

meşe bastı. Biraz sonra, Daniel'i havaalanından alıp getiren uzun boylu sarışın içeri girdi. Elinde bir ataşe çantası vardı. Bunu Lansky'le Daniel'in arasında duran küçük masanın üzerine bıraktı. Lansky, «Çantayı aç,» dedi.

Daniel çantanın düğmesine basınca kapak geriye doğru açılarak düzenle yerleştirilmiş banknotlar ortaya çıktı. Daniel bakışlarını Lansky'e çevirdi.

«Çeyrek milyon dolar,» dedi Lansky. «İstersen sayabilirsin.»

«Size güveniyorum.» Daniel çantayı kapatıp ayağa kalktı. «Her şeyi düşünüp hazırlamışsınız, Bay Lansky.»

Lansky gülümsedi. «Böyle hareket etmek zorundayım.» İnsan fırsatların ne zaman doğacağını bilemez.»

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Michael Rourke kızı odaya girince, başını pazar gazetesinden kaldırıp baktı. Kızının üzerinde yeni bir elbise olduğunu farketti. Makyajını da tazelemişti. «Bu gece dışarı mı çıkıyorsun?»

Margaret başını sallayarak evetledi. «Her şey hazır. Kızartma fırında. Saat altıda hazır olur. Çocuklar eti fırından ne zaman çıkaracaklarını biliyorlar.»

Michael Rourke bir an sustuktan sonra, «Koca Dan mı?» diye sordu.

«Evet.»

Baba Rourke gazeteyi elinden bıraktı. «Onun bu hafta Beyaz Saray'da Başkanla buluştuğunu okudun mu?»

«Bana kendisi anlattı.»

«Onu gördün mü?»

«Perşembe akşamı. Sana dışarda yemek yiyeceğimi söylemiştim. Unuttun mu?»

«Eve gece yarısından sonra döndün. Bana da onunla yemek yiyeceğini söylemedin.»

«Bunda kötü bir şey yok, baba. Çok iyi bir insan o.»

«Benden bile büyük.»

«Onunla konuşsan böyle söylemezdin. Her şeyle öylesine içtenlikle ilgili ki...»

«Bu arkadaşlık hiç hoşuma gitmiyor, Margaret. Onu

çok sık görmeye başladın. Aslında senin kendi yaşıtın erkeklerle arkadaşlık etmen gerekir.»

«Kendi yaşımıdakiler beni hiç ilgilendirmiyor, baba. Öyle cahil ve bilgisizler ki... Üstelik insandan bir tek şey istiyorlar.»

«O istemiyor mu?»

«Kusursuz bir centilmen o.»

Baba Rourke başını sallayarak, «Bana iş bulacağından söz etti mi hiç?» diye sordu.

«Elbette bulacak. Ama şimdilik araştırıyor.»

Baba Rourke alaycı bir sesle, «Elbette,» dedi.

Margaret ona baktı. «Koca Dan'e inanmıyor musun? Neden yalan söylersin?»

«Çünkü seni elde etmeye çalışıyor. Seni baştan çıkarmaktan başka bir düşüncesi yok onun.»

«Baba!»

«Numara yapma şimdi. Onun ne istediğini sen de benim kadar biliyorsun.» Kızının yüzüne dikkatle bakarak, «Belki senin istediğin de budur,» diye ekledi. «Onunla sevişmek!»

«Baba, böyle konuşursan seni dinlemeyeceğim!» Margaret odadan çıkmak üzere davrandı.

«Margaret!»

Genç kız dönüp baktı. «Evet.»

Baba Rourke özür diler gibi, «Ben onu kastetmek istemedim,» dedi. «Ben yalnızca senin için üzülüyorum. Koca Dan'ın ününden sana söz etmişim. İçki içmesinden, kadınlarından. Onun kadınlarından biri olmanı istemiyorum, o kadar. Seni incinmiş görmek istemem, kızım.»

«Ben artık çocuk değilim, baba.» Margaret'in sesi boğuk çıkıyordu. «Kendime dikkat etmesini bilirim.»

Baba kızına bir an baktıktan sonra yeniden gazetesini eline aldı. «Pekâlâ. Beni uyarmamıştın deme sonra.»

Kapı Margaret'in ardından kapandı. Baba Rourke öy-

lece oturuyordu. Eskisi gibi olabilseydi... Durum bu hale gelmezdi. Ama artık yapabileceği hiçbir şey yoktu. Ailenin bütün yükü Margaret'in omuzlarındaydı... Ev ve kardeşleri. Belki de haklıydı Margaret... Artık çocuk değildi o. Çocuk olacak zamanı bulamamıştı.

* *

John L. Lewis, duvarları kalın meşe kaplı bürosundaki büyük çalışma masasında oturuyordu. Arkasındaki pencere Washington'un beyaz mermerden hükümet binalarına bakıyorlardı. Her zamanki gibi siyah bir takım elbise, kolalı beyaz gömlek giymiş, kravat takmıştı. Her haliyle ne kadar güçlü, sözü geçer bir kişi olduğunu ortaya koyuyordu. Masanın iki yanında iki başyardımcısı oturmuştu: Artık yetmiş yaşına gelmiş olan ak saçlı kibar Tom Kennedy'le genç, yırtıcı, girişken Tony Boyle. Daniel bu iki erkeğe baktı. Kennedy düşünceli, özenli, yaklaşım ve girişimlerinde titiz bir insandı. Öte yandan Boyle gücünü kuvvetini bir anlaşmazlıkta buldozer gibi kullanan ateşli bir yaradılışa sahipti. Bunların arasında John L. ikisinin karışımıydı. Onlarda olan her şey, fazlasıyla John L.'de vardı. Doğuştan lider olmaya layık bir insandı.

Şimdi Lewis konuşuyordu: «T.V.A. dünyanın en büyük kömür alıcısıdır. Onların bitmez tükenmez isteklerinden ötürü de sayısız özel kömür ocakları açılıyor. Bunların sendika anlaşması yok. Üstelik kömürü, sendikalı maden ocaklarından daha düşük fiyata satıyorlar. Bu da, sendikalı madenlerin daha az kömür satmasına neden olmakla kalmıyor, sendikalı işçilerin ücretlerini de etkiliyor.

«Bu konuda hükümetin yardımını sağlamak için çeşitli girişimlerde bulunduk. Yakınmalarımızı dinleyen olmadı. Durum giderek kötüleşiyor. Böyle giderse, hepimizin kurmak için yıllarımızı verdiğimiz sendikanın temeli bütünüy-

le sarsılacak. Üyelerimiz bizimle beraber olmanın kendilerine ne gibi yararlar sağladığından kuşkulanmaya başlayacaklar. İşte o zaman, Birleşmiş Maden İşçileri Sendikası'nın sonu gelmiş demektir.»

Kennedy hiçbir şey söylemeden başını salladı.. Boyle, «Başka çaremiz yok,» dedi. «Elimizdeki bütün olanaklarla üzerlerine gitmeliyiz.»

Daniel başını ondan yana çevirdi. «1946-47'de Şube 19'un, 1948-52'de de Şube 23'ün kullandığı kaba gücün size hiçbir yararı dokunmadı. Yalnızca sendikaya bağlı ocakların daha erken kapanmasına yol açtı. Hatta sendikanın bazı ocaklara para yardımı yapması bile bunların iflasa sürüklenmesini engelleyemedi. Ve de bu yıllarla ilgili çalışmalarımız yüzünden aleyhimizde açılan davalardan sendikanın payına ne düşeceğini de henüz bilmiyoruz.»

Boyle her zamanki gibi atılgan ve dövüşkendi. «Daha iyi bir fikrin var mı? Ne yapmamız gerekiyor? Elimiz, kolumuz bağlı oturup bu grevcilere karşı olanların canımıza okumalarını mı bekleyelim?»

«Şu anda bu konuda hiçbir fikrim yok,» dedi Daniel. Ama ne yapmamamız gerektiğini biliyorum. Seçim yılındayız. Eisenhower'ı kendimize düşman edecek bir harekette bulunamayız. Bize karşı olmamalı.»

Boyle, «Yani bekleyelim mi, demek istiyorsun?» diye sordu.

«Evet.»

«O zaman sana ne ihtiyacımız var ki? Buraya bize bir takım fikirler vermen için çağrıldın.»

«Sizleri düş kırıklığına uğrattığım için üzgünüm. Sorunları çözümleyici fikirlere sahip olduğumu asla ileri sürmedim. Ve de haklısın. Toplantıyı siz istediniz, ben değil,» Daniel ayağa kalktı. «Bay Lewis, sizinle görüşüp buluşmak benim için her zaman bir onurdur.»

John L. onu azarlar gibi, «Otur, Daniel,» dedi. Toplantı sona erdi demedim ki ben.» Daniel yerine oturuncaya kadar bekledi. «Başkan'la yaptığımız konuşmadan, onun senin hakkında çok iyi fikirlere sahip olduğu sonucunu çıkardım.»

Daniel susuyordu.

«Eğer birlikte çalışabilecek bir yol bulursak, hükümet nezdinde güvenilir olduğumuzu daha kolaylıkla kanıtlarız. Başkan'ı düşüncesizce hareketlerden sorumlu olmayacağımıza inandırırız.»

Daniel yaşlı adamın gözlerinin içine baktı. «Yani bir duman perdesi gerisinde, yolunuzda ilerleyeceğinizi anlatmak istiyorsunuz, değil mi?»

Lewis yutkundu. «Bu oldukça kaba bir ifade tarzı.»

«Ama gerçek bu.»

Lewis yardımcılara bakarak başını salladı. «Evet.»

«Bay Lewis, nasıl bir üne sahip olduğumu bilirsiniz. Sendika üyesi için yararlı olacak bir konuda susmayacağımı da bilirsiniz.»

Lewis, «Bu tehlikeyi göze alacağız,» dedi. «Şunu unutma ki, ömrüm boyunca ben de işçi sınıfının daha iyi yaşam koşullarına kavuşması için mücadele verdim. Yöntem ve fikir konusunda farklı olabiliriz. Ama temelde asla. Uzun sözün kısası, sendikanın sana ihtiyacı var.»

«Bana tanıdığınız fırsat için, teşekkür ederim, Bay Lewis. Benim için reddedemeyeceğim bir onurdur bu.» Daniel ona elini uzattı. «Çalışmaya ne zaman başlıyoruz?»

Lewis gülümseyerek onun elini sıktı. «Yarın, Ayrıntıları Tony ve Tom'la görüşürsün.»

Boyle onu arabasına kadar götürdü. «Benimle çalışacağını biliyorsun, Daniel.»

«Evet.»

«Benim fikrimdi bu. John L. de hemen kabul etti. Yaşanıyor artık. Bütün istediği onu kirli işlere sokmamak.»

«Bunun için ona yardımcı olacağım. Ama mali konularda bunu yapabileceğimi sanmıyorum. Sendikayı çok çeşitli işlere soktu. Washington'daki National Bank, Batı Kentucky Kömür ve Nashvill Kömür Şirketleri... Hepsi de sendikanın emekli ve yardım fonlarıyla satın alındı. Hükümet er geç bu konulara el atacaktır. O zaman ortaya gerçekten büyük güçlükler, sorunlar çıkacak.»

«Bunu John L.'ye söyleyecek misin?»

«Zamanı gelince.»

«Hiç hoşuna gitmeyecek.»

«Yapılacak bir şey yok. Benden kendisine yardımcı olmamı istedi. Ben de bunu yapmaya çalışacağım. John L.'nin benden ne istediğini çok iyi anladım.»

«Sanırım konuştuklarımızı da. O durum değişmedi, değil mi?» »

Daniel ona dönüp baktı. «Hiçbir değişiklik yok, Boyle. Başkan olman için çalışacağım. Ama şimdi sana bedava bir öğütte bulunmak istiyorum. Sen bir John L. değilsin. Asla da olamayacaksın. Yani onun yaptıklarının yüzde doksanını bile başaramazsın. John L. öldüğünde ortalık karışacak. Bunun için ellerini temiz tutmaya çalış.»

Boyle güvenle, «Sen onu bana bırak,» dedi. «Ne yapmam gerektiğini biliyorum. Bu sendika centilmenlikle yürütülemez.»

«Seninle tartışacak değilim. Yalnızca dostça bir öğütte bulunmak istedim. O kadar.»

«Senden yapmanı istediğim ilk iş, Middlesboro'ya bir inceleme heyeti yollayıp açılan yeni ocaklar hakkında bize bir rapor hazırlaman. Bu, ocakların üretimleri, işgücü konusunda ayrıntılı bilgileri içermeli. İçimde, bir an önce hareke-

te geçmediğimiz takdirde onların canımıza okuyacaklarını:
dair bir duygu var.»

«İstediyini yapacağım,» dedi Daniel. Arabasına bindikten sonra ekledi. «Bunun için para gerek.»

«Ne kadar para istediğini söyle, yarın sabah alırsın.»

BEŞİNCİ BÖLÜM

Daniel arabasını kaldırımın kenarında park ettiğinde Margaret onu binanın önünde bekliyordu. Daniel arabadan inip ona yaklaştı. «Neden içeri girmedin?» diye sordu.

«Büronun kapısı kilitliydi. İçerde de kimsecikler yoktu.»

«Bekleme odasında oturabilirdin.»

«Oradaki kız evine gitmek üzere çıkıyordu. Senin gelip gelmeyeceğini bilmediğini söyledi.»

«Özür dilerim.» Daniel binanın kapısını açarak onun girmesi için yana çekildi. Merdivenlerden ikinci kattaki bürolara çıktılar. «Çok bekledin mi?»

«Saat altıdan beri.»

Daniel duvardaki saate baktı. Yediyi geçiyordu. «Bir toplantıya takılıp kaldım.» Cebinden bir anahtar çıkarıp bürosunun kapısını açtı. Margaret onun peşinden içeri girdi. Daniel masasına giderek viski şişesini çıkarıp bardağını doldurdu.

Margaret, «Beklediğim için üzgün değilim,» dedi. «Geleceğini kesinlikle biliyordum.»

Daniel içkisini yudumladı. «Telefon edip geç kalacağımı bildirmem gerekirdi.»

«Önemi yok. Gerçekten.»

Daniel ona gülümsedi. «Bugün çok güzelsin.»

Genç kız yanaklarının al al olduğunu hissetti. «Teşekkür ederim.»

«Babana bir iş buldum. Burada işler çoğalıyor. Geceleri bekçilik edecek, telefonlara bakacak birine ihtiyacımız var.»»

«Babam çok sevinecektir.»

«Ama çalışma süresi uzun. Akşam yediden sabah yediye kadar.»

«Önemi yok.»

«Babanı buraya gelecek hafta getir. Bay Barrington'la görüşsün. Her şeyi o ayarlayacak.»

«Teşekkürler, Bay Huggins.»

Daniel bardağını yeniden doldurdu. «Sanırım artık bana Dan demenin zamanı geldi.»

Margaret'in üzerine birden bir çekingenlik gelmişti. «İsterseniz öyle derim.»

«İstiyorum, Margaret.»

«Peki, Daniel.» Margaret bunu fısıldar gibi söylemişti.

«Şimdi daha iyi oldu. Birkaç yere telefon etmem gerek. Yemek için bir ccelen yok ya?»

«Hayır, yok.»

Daniel telefonda bir numara çevirdi. Moses telefonu açtı. «Barrington.» Geriden çocuk sesleri duyuluyordu.

«Yemek mi yiyordun?»

«Yo, hayır. Çocuklar bu yüzden bağırıp çağırıyorlar ya.»

«Seni fazla tutmayacağım. İyi haberlerim var. Sevinirsin diye aradım.»

«Boyle yola geldi mi?» Moses'in sesi heyecanlıydı.

«Daha da iyisi oldu. John L. kendileri için çalışmamızı istedi.»

Moses aldığı habere inanamıyordu. «Şaka ediyorsun. Benimle uğraşma, Daniel. Kalbim heyecana dayanmaz.»

Daniel bir kahkaha attı. «Her şey yasaya uygun. John L. bütün bölgelerde incelemeler yapmamızı istiyor. Middleboro ve Kentucky bölgelerinden başlayacağız. Senin bir araştırmacı grubu oluşturup hemen yola çıkmam gerek.»

«Fazla adama ihtiyacım olacak.»

«O halde bul. Junior'u da yardımcın olarak yanına al. İş yerinde görmesini istiyorum.»

«Peki, okul ne olacak?»

«Şimdilik kalacak. Tecrübe sahibi olması çok daha önemli. Okula daha sonra gider. Junior'un işi kavradığını anlar anlamaz onu orada bırakıp sen dön.»

«Tamam, Koca Dan.» Moses sesini alçaltarak, «Miami' den seni aradılar,» dedi. «Hemen telefon etmeni istiyorlar.»

«Olur. Ben o işi ayarlarım.»

«Tebrikler, Koca Dan. Sonunda başardın. Ama bunu nasıl başardığını anlayamadın gitti.»

Daniel, «Daha başlangıç bu,» dedi. «Sabaha görüşürüz.» Telefonu kapatıp Margaret'e baktı. «Bir yere daha telefon edeceğim.»

«Acelem yok.»

Daniel şehirlerarası santrale istediği numarayı yazdırdı. Numaranın bağlanmasını beklerken telefonun ağızlığını eliyle kapatarak, «Elbisen yeni mi, Margaret?» diye sordu.

Genç kız başını hayır diye salladı.

«Çok güzel bir elbise. Ama sen de güzelsin.»

Hattın öteki tarafından bir ses duyuldu. «Yedi altı üç üç.»

«Daniel Huggins arıyor.»

«Bir dakika, efendim.» Hatta bir çıtırtı duyuldu. Lansky konuşmaya başladı hemen. «Senden bir ricam var.»

«Lütfen söyleyin, Bay Lansky.»

«New Jersey Teamster'de bir seçim yapılacak. Senin,

«seçimi istediğimiz kişinin kazanmasını sağlamayı istiyordum.»

«Elimden geleni yapacağım. Adı nedir?»

«Tony Pro.»

Daniel bir an sustu. Tony Pro. Yani Tony Provenzano. Mafya Ailesi'nden biri.» «Hiç de kolay adayları seçmiyorsunuz, Bay Lansky. Dave Beck'in ona karşı olduğunu biliyorsunuz, sanırım.»

«Bu senin sorunun. Tony Hoffa'ya, Tony Pro başkan olduğu takdirde, Eastern Seaboard'daki Teamster konusunda hiçbir kaygısı kalmayacağını söyle.»

«Olur.»

«Bana da gelişmelerden bilgi ver.» Telefon kapandı.

Daniel de kapadı. Sonra ağır ağır Moses'in numarasını yeniden çevirmeye başladı. Ama sonra vazgeçti. Bu haberi de ona sabahleyin verirdi. Birden kendini çok yorgun hissetmeye başlamıştı.

Margaret, «Bir şey mi oldu, Daniel?» diye sordu.

Daniel ona baktı. «Yalnızca yorgunum, sanırım. Uzun, yorucu bir gün geçirdim.»

«Beni yemeğe götürmek zorunda değilsin. Eve gidip dinlenmek istiyorsan, benim için hiçbir sakıncası yok.»

«Bir fikrim var, Margaret. Neden benim eve gitmiyoruz? Mamie'ye güzel bir yemek hazırlatırım. Sonra da oturur televizyon seyredereziz.»

Margaret yine kıpkırmızı kesildiğini hissetti. Ama, «Sen nasıl istersen,» diye karşılık verdi.

Daniel gülümsedi. Bu gülümsemeyle âdeta yılları üzerinden atıp gençleşmişti. Eve telefon açtı. «Mamie, biftek, salata hazırla,» dedi. «Eve çok güzel, tatlı bir konuk getiriyorum.»

Ev küçük, Margaret'in hiç de umduğu gibi bir yer değildi. Sokaktaki bütün evler birbirinin benzeriydi. Evin önün-

de araba park edecek bir yer yoktu. Daniel arabasını kaldırımın kenarına bırakmıştı.

Daha eve yaklaştıkları sırada kapı ardına kadar açılıp iriyarı zenci kadın Mamie, beyaz dişlerini tümüyle ortaya koyan bir gülümsemeyle göründü. «Hoşgeldiniz, Bay Daniel.»

«Mamie, bu Bayan Rourke.»

«Bayan Rourke,» dedi Mamie.

«Seninle tanıştığıma sevindim, Mamie,» diye Margaret gülümsedi. «Umarım seni rahatsız etmiyorum.»

«Yo, hayır, Bayan Rourke. Bayan Daniel'in yanında çalışanlar böyle şeylere alışmalıdır. Eve kiminle, ne zaman geleceği hiç belli olmaz. Siz rahatınıza bakın. Ben yemeği hazır edeyim.» Daniel'e baktı. «İsterseniz duş yapıp üstünüzü değiştirecek kadar zamanınız var, Bay Daniel.»

«Peki, patroniçe,» dedi Daniel, Margaret'e dönerek ekledi. «Mamie kendini benim annem sanıyor. Yaşamımı yöneten o.»

Mamie sinirlenmiş gibi yaparak, «Birinin işleri ele alması gerek,» diye atıldı. «Hadi bakalım, yukarıya. Ben de bu küçük, güzel hanımın rahat etmesini sağlayayım.»

«Sen işine bak, Mamie,» dedi Margaret. «Ben başımın çaresine bakarım.»

Daniel merdivenlerden yukarı çıktı. Mamie de onu oturma odasına götürdü. «Siz oturun. Ben de istediğiniz içkiyi getireyim.»

«Hiçbir şey istemiyorum, Mamie. Teşekkürler. Sana yardım etmemi ister misin?»

Zenci kadın gülümsedi. «Her şey hazır. Siz rahatınıza bakın.» Mamie kapıdan çıkmak üzereydi ki durdu. Dönüp, «Bay Daniel'i uzun zamandan beri mi tanıyorsunuz?» diye sordu.

«Pek uzun sayılmaz. İki aydır.»

«Buna şaşırdım. Bay Daniel eve ilk kez bir kadın arkadaşını getiriyor da.»

Margaret kadının arkasından bakakaldı. Yukardan kapanan bir kapının sesi geldi. Genç kız ağır ağır çevresini incelemeye başladı. Mobilya eski moda, koyu renkti. Koltuklar, kanepeler odayı daraltmıştı. Bir köşede üzerinde telefonun durduğu bir masa vardı. Kanepenin karşısında da televizyon. Televizyonun üzerine sanki hiç okunmamış duygusunu veren kitaplar sıralanmıştı. Duvarlara adı sanı belli olmayan ressamların tabloları asılmıştı. Başka bir şey yoktu.

Margaret birden odadaki eksikliğin ne olduğunu anladı. Odayı hemen yeniden gözden geçirdi. Hiçbir yerde birinin resmi yoktu. Fotoğraf bulunmayan bir odada ilk kez bulunuyordu. Kendi küçük evi fotoğraflarla doluydu.

Merdivenlerden Daniel'in adım seslerini duydu. Ona doğru döndü. Daniel şimdi yakası açık bir spor gömlekle koyu renk pantolon giymişti. Saçları hâlâ ıslaktı. Margaret kendisine baktığını görünce gülümsedi. «Bir şey mi oldu?»

Daniel şimdi olduğundan daha genç görünüyordu. Margaret başını sallayarak, «Kravatsız, takım elbisesiz ilk kez görüyorum seni,» dedi.

«Yatarken de elbisemi çıkarırım.»

Margaret yine kıpkırmızı kesildi.

«Ben yemeğin hazır olup olmadığına bakayım. Burada mı yemek yemek istersin, mutfakta mı?»

«Sen nerede istersen.»

«Mutfakta yiyelim. Daha rahat oluyor.»

Yemekten sonra oturma odasına döndüler. Daniel televizyonu açtı. Önlerindeki masanın üzerine bir şişe viski koyup kendine bir bardak doldurdu.

Margaret televizyondaki programı ilgiyle izlemeye başladı. Evde televizyonu yoktu. Daniel sıkılmış gibi görünüyordu ama viskisini yudumlayarak sessizce seyretti. Sonra bir film, ardından da on bir haberlerini izlediler. Bütün akşam boyunca on kelimeden fazla bir şey konuşmamışlardı. Şimdi de Daniel ondan uzakta oturuyordu.

Sonra ayağa kalkarak, «Geç oluyor,» dedi. «Seni otobüs durağına götürmemin zamanıdır.»

Margaret yerinden kımıldamadan ona baktı.

«Beni işitmedin mi?»

«İşittim.»

«O halde yola çıksak iyi olur.»

Margaret bir şey söylemeden ayağa kalkıp ona yaklaştı. «Daniel.»

«Ne var?»

«Buraya yalnızca yemek yemeğe gelmedim ben.»

Daniel ona baktı. «Senin baban olacak yaştayım ben.»

«Ama babam değilsin.»

«Hakkımda anlatılanları biliyorsun. Bu konuda seni baban bile uyardı.»

«Doğru.»

«O halde? Sonunda ikimizin de pişman olacağı bir şey yapmadan burdan gidelim.»

Margaret onun gözlerinin içine bakarak sordu. «Beni istemiyor musun?»

Daniel cevap vermedi.

«Ben seni istiyorum, Daniel. Bürona ilk girdiğim andan beri.»

«Ben çocuklarla düşüp kalkmam.»

«Sana da babama söylediğimi söyleyeceğim. Ben çocuk değilim.»

Daniel yine cevap vermedi.

«Eğer bakireyim diye kaygılanıyorsan, boşuna üzülme, değilim. Ama hayatımda ilk kez bir erkeği istiyorum.»

Daniel ona uzun uzun baktı. Sonra dönüp ondan uzaklaştı. «Kendini toparla Margaret. Seni evine arabamla götüreceğim. Babanla konuşmak istiyorum.»

«Hayır.» Margaret'in sesi kesindi. «Babama söyleyeceklerini bana da söyleyebilirsin.»

«Kaç yaşındasın?»

Margaret bir an durakladıktan sonra, «Nerdeyse on yedi,» dedi.

«O halde babanla konuşmak zorundayım. Çünkü seninle evlenmek istiyorum.»

ALTINCI BÖLÜM

Yağmur, kente giden yolun üzerini kayganlaştıran bir çiselemeye dönüşmüştü. Daniel arabayı kullanan Moses'ı bakarak, «Junior nerede?» diye sordu.

«Green pansiyonunda bizi bekliyor.»

«Ya diğerleri?»

«Junior'la beraberler.»

Daniel ona dikkatle baktı. Moses suskundu bugün. Normal değildi bu. Moses genellikle hep konuşur, anlatırdı. Daniel iç cebinden bir puro çıkarıp yaktı. «Sence rapor ne zaman hazır olur?»

«Hepsini topladık. Bir de senin gözden geçirmeni istiyoruz. Ondan sonra kâğıda geçireceğiz.»

Daniel başını salladı. Bu da alıştıkları bir durum değildi. Moses daha önce hiç onun fikrini sormaz, verilen görevi yerine getirmeye bakardı. «Junior nasıldı?»

«İyi.» Moses ona baktı. «Onda, senden bir şeyler var. Sorunların özüne inmesini biliyor.»

«Oğlumu görmek için sabırsızlanıyorum. Verilecek haberim var.»

«Eğer Margaret'in hamile olmasını kastediyorsan, Junior biliyor.»

«Ama biz bile geçen hafta öğrendik.» Daniel'in sesi hayret doluydu.

Moses, «İki aylık hamile,» dedi. «Tebrikler.»

«Teşekkürler. Sanki bunu bilmeyen kalmamış gibi... Yoksa yatak odama mikrofon mu yerleştirdiler?»

Moses gülümsedi. «Sen daha iyi bilirsin. Kadınların ağzında bakla ıslanmaz.»

«Allah kahretsin!» Daniel birden her şeyi anlamıştı. Mamie! Junior haftada bir defa Mamie'ye telefon edip kendisinden haber alırdı. Bir kahkaha attı. «Sanırım hepiniz benim kadar şaşırmışsınızdır.»

«Şaşırmadık. Aslında neden bu kadar uzun sürdü diye meraklanıyorduk.» Yolun kenarındaki '**Jelico'ya Hoşgeldiniz, nüfus: 1200**' yazan levhayı geçtiler. Moses arabayı ana-caddeye sürerek, «Beş dakikalık yolumuz kaldı,» dedi. Şimdi iki yanı evlerle dolu bir caddeden geçiyorlardı. Yağmura rağmen sokak dolaşan, vitrinlere bakan insanlarla doluydu.

«İşlek bir yer burası,» dedi Daniel. «Sanki bin iki yüz kişiden daha kalabalık gibi.»

«Çoğu buralı değil, Dan. Şu sırada kasabanın yerlileri işlerinin başındalar.»

«Kim bunlar?»

«Madenciler.»

«Bana hiç de madenci gibi görünmüyorlar. Üstleri başları pek temiz. Üstelik madenciler böyle ortalarda dolaşamayacak kadar yorgun olurlar.»

Moses bir şey demedi.

«Nerede çalışıyorlar?»

«Burada değil. Hepsinin de sendika kartı var. İşçi oldukları kesin.» Kasabanın merkezinden sola dönüp büyük bir evin önünde durdular. «Geldik.»

Daniel, Moses'in arabanın kapılarını kilitlemesini bekledi. Sonra peşinden eve girdi. Junior onları kapının hemen iç tarafında bekliyordu. Gülümseyerek, «Baba,» dedi.

Daniel onun elini tuttu. Oğlu bir parça kilo almıştı. Üs-

telik üç ay önceki çocukça hali de kaybolmuş gibiydi. «Nasılsın, evlat?»

«İyiym. Ya sen?»

«Daha iyi olamam.»

Junior ona, «Benimle gel,» dedi. «Bizi yemek odasında bekliyorlar.»

Onları beş kişi beklemekteydi. Daniel bunların ikisini tanıyordu: Onlara geçen yıl katılan yeni avukatla, parlak bir istatistikçi olan Moses'in yardımcısı. Daniel onların ellerini sıktı. Junior onu diğerleriyle tanıştırdı.

Max Neal'le Barry Leif, Middletown'daki Birleşmiş Maden İşçileri Sendikası'ndan yollanmışlardı. Ve de Şerif Yardımcısı Mike Carson. Bu üç kişi Jellico'daki Birleşmiş Maden İşçileri Sendikası'nın yöneticileriydiler.

Daniel masanın başına oturup çevresine baktı. Sonra doğrudan konuya geçti. «Buraya neden geldiğimi hepiniz de biliyorsunuz. John L. Lewis benden, bu bölgedeki örgütlenme çalışmaları üzerine bir rapor istedi. Hemen konuya geçelim. İlk isteğim şu: Viski kimde?»

Masadakilerden kahkahalar yükseldi. Şerif yardımcısı masanın altından viski şişesini alırken, «Hiç sormayacak-sın sanmıştım, Koca Dan,» dedi. Bir bardağa viski koyup Daniel'e uzattı. «Ev yapısıdır. En iyisi.»

Daniel tadına baktı. Sanki boğazından aşağı ateş gibi bir şey inmişti. Gülümsedi. «Haklısın, şerif. Babamın im-bikhanesinde çalıştığım günden beri böylesini içtiğimi anımsamıyorum.»

«Teşekkürler, Koca Dan. Bunu bir iltifat olarak kabul ediyorum.» Şerif bardağını kaldırdı. «Yuvaya hoşgeldin, Koca Dan.»

Daniel başını sallayıp içkisinden bir yudum daha aldı. «Şimdi anlatın, bakalım.»

Jack Haney masadakilere bakarak, «Şöyle kısaca özet-tesem bir itirazınız var mı?» diye sordu. İtiraz eden yoktu.

«Burada başlıca sorun Osborne ocakları. Bölgedeki en büyük ocaklar bunlar. Kömürü de sendikalı ocaklarınkinden daha ucuza satıyorlar. Bunun iki nedeni var.

«Birincisi, Osborne işçilere sendikanın verdiğiinden daha az ücret veriyor. İkincisi, sendikanın sosyal hizmetler fonuna kömürün tonunda kırk sent yardımı da yapmıyor. Bunu yaptığı takdirde kömürü şimdiki düşük fiyata sata-mayacağını söylüyor. Osborne'nin liderliğindeki otuz kırk kadar diğer kömür ocağı da aynı yoldan gidiyorlar. İşte hi-kâye bu.»

«Elinizde rakamlar var mı?» diye sordu Daniel.

Moses, «Evet,» dedi. Asistanı ona birtakım kâğıtlar uzattı. «İşte, burada.»

«Elinizdeki rakamların doğruluğunu araştırdınız mı?»

Moses başını evet gibilerinden salladı.

«O halde?»

«Temelde, Osborne haklı. Çalıştığı biçim göz önüne alınırsa sendikaya para ödediği takdirde iflas eder.»

«Çalıştığı biçim mi?»

«Eski usul çalışıyor,» dedi Moses. «Üretimi insan başına sekiz ton. Tepeden tırnağa donanımlı sendika ocaklarındaysa üretim insan başına otuz ton. Bizim gibi çalışmaya başlasa o da aynı sonucu alır. Ama gerekli malzeme için parası olmadığını söylüyor.»

«Var mı?»

«Yok. Kazancı kısıtlıya yetiyor.»

«Ya diğerleri?»

«Diğerleri onun gibi ya da daha kötü durumdalar.» Moses kâğıtları elinden bırakarak ekledi. «Çoğu aile tipi çalışmalar.»

Barry Leif söze karıştı. «Sonunda hepimiz hapi yutuyoruz. Sendikalaşmamış ocaklar ücretleri karşılayamaz. Bu yüzden de onlar işçileri işten çıkarıyor diğerleri de işe

alıyor. Binin üzerinde işçisi olan dört büyük kömür ocağımız var ama hepsi de nerdeyse kapanmak üzere.»

«Buraya gelirken,» dedi Daniel. «Sokaklarda bir sürü işçi gördüm. Hepsi de kömür ocaklarında mı çalışıyor?»

Leif başıyla evetledi.

«Buralarda mı?»

Max Neal, «Hayır,» dedi. «Bunlar gönüllü. Middlesboro'dan buradaki karışıklığı düzeltmek için getirdik.»

Daniel, «Peki, bunu nasıl yapmayı düşünüyorsunuz?» diye sordu.

«Greve karşı olan işçilerin canına okuyarak. Ya bize katılırlar ya da çekip giderler.»

Daniel masadakilerin yüzlerine tek tek baktı. Sonra başını sallayarak, «Durum konusunda bir fikrim oldu,» dedi. «Yarın beni şöyle bir dolaştırın da sorunu daha yakından göreyim.»

«Saat kaçta?»

«Kahvaltıdan sonra. Saat sekiz iyi mi?»

Birleşmiş Maden İşçileri örgütçüleriyle şerif yardımcısı gittikten sonra Daniel kendi adamlarına, «Evet,» dedi. «Şimdi bana her şeyi açıkça anlatın, bakalım.»

İlk konuşmaya başlayan Moses oldu. «Patlamaya hazır bir volkanın üzerinde oturuyor gibiyiz. Dün, kasabaya kömür almaya gelen kamyonları durdurmaya başladılar. Kamyonlar geri dönmeyi reddettiklerinde şerif onların gerekli hazırlıkları yapmadan çalıştıklarını ileri sürerek ceza yazdı. Sonra kamyonlar kasabadan çıkarken durduruldular, şoförleri indirilip dayak atıldı. Kömür de boşaltıldı. Şimdi duyduğumuza göre, Osborne kamyonlara eyalet sınırına kadar silahlı muhafızlar koyacakmış. Carson bunun için de hazır olduğunu söylüyor. Yüzün üstündeki gönüllülerine silah taşıma ruhsatı çıkardı. Plana göre, küçük ocaklardan bazıları dinamitlenecek, işçiler sendikaya girmeye zorlanacaklar. Bu ocakların bazıları sahiplerinin kendileri tarafın-

dan çalıştırılıyor. Hepsi de dağlık yörelerin insanları olduklarından onlara zorla bir şey yaptırmak olanaksız. Onlar da silahlı bekliyorlar. Uzun lafın kısası kan döküleceğe benziyor.»

Daniel, Jack Haney'e döndü. «Yasal durum ne merkezde?»

«İyi değil,» dedi genç avukat. «Yasalara göre, Birleşmiş Maden İşçileri Sendikası ortaya çıkacak her çeşit zardan sorumlu tutulacak. Bütün ocakların sendikalı olmasını sağlasa bile bir hayli paradan çıkacak. Mahkemelerin cezaları kesinleştirmesi yıllar alabilir ama kesinleştğinde sendika ciddi bir mali bunalıma girer.»

«Peki, doğrudan müzakereye gidilse?»

«İmkânsız. İki taraf da birbirine güvenmiyor artık.»

«Onları bir araya getirecek bir uzlaşma yolu yok mu? Bu konuda bir şeyler düşündünüz mü?»

Bir anlık bir sessizlik oldu. Sonra Junior, «Benim var,» dedi. «Ama pratik olup olmadığını bilmiyorum.»

«Konuş bakalım, evlât.»

«Sendika en azından beş yüz işçi getirmiş ve bunlar henüz çalışmıyorlar. Ve de bu durum sendikaya günde en azından iki bin beş yüz dolara mal oluyor. Bence ton başına kesilen yardım parası azaltılırsa, ocak sahipleri sendikanın koyduğu ücretleri kabul edebilir.»

«Lewis buna razı olmaz. O zaman yaptığı öteki anlaşmalar da tehlikeye düşer.»

«Görünüşte, ton başına kırk sentin değiştirilmesine gerek yok. Diyelim ki, ton başına on sent ödediler ve her yıl sonu hesapların gözden geçirilmesinde de gerisi için bir ödeme planı kabul ettiler. Eğer o yıl kasada yeterince kâr yoksa, borç öteki yıla aktarılır. Bu arada da sendika defterlerinde ton başına kırk sent yardımı olduğu gibi yazar, kalanı, yani otuz senti alacak olarak gösterir. Üç yıllık bir süre içinde, sendika parasını alamasa bile bu çözüm yolu,

şimdi bu adamları altmış gün beslemekten daha ucuza gelir.

Daniel oğluna bakarak başını ağır ağır salladı. Duyduğu gururu belli etmiyordu. Planda aksaklıklar olabilirdi ama doğru yönde atılacak bir adımdı bu. Üstelik çözüm yolunu oğlu düşünüp bulmuştu. Başka biri değil. Kendi oğlu, Masadakiler bakıp, «Ne düşünüyorsunuz?» diye sordu.

Moses hepsi için konuştu. «İyi bir fikir. Uygulanabilir. Ama önce Lewis'e kabul ettirmen gerekir.»

«Ne kadar zamanımız var?»

«Pek yok. En fazla birkaç gün. Neal'le Leaf istimi salmaya hazırlar.»

«Onları bir süre daha durdurmanın çaresi yok mu?»

«Yok.»

Daniel bardağına yeniden içki doldurdu. Bir yudumda içip bitirdi. «Eğer karışıklık çıkarsa sendikayı nasıl destekler, haklı çıkarabiliriz? Ne de olsa, bizimle bunun için iş yapıyorlar.»

Moses diğerlerine baktı. Sonra onların yerine yine o konuştu: «Bunu nasıl yapabileceğimizi bilmiyorum. İki taraf da hatalı olsa bile, bunun bir tarafı haklı çıkaracağını ileri süremeyiz.»

«Bu işin üstesinden gelemesek Lewis'i ve sendikasını kaybederiz. O zaman da başladığımız yere dönmüş oluruz. Onların aidatlarını yitirirsek iflâs ederiz.»

Junior, «Bir şey yapmak zorunda değiliz, baba,» dedi. «Bütün yapacağımız şey raporu hazırlamak. Raporu Lewis'in eline verdiğimizde de yapacak bir şey kalmaz. Ama biz, bize verilen görevi yerine getirmiş oluruz.»

«Görünüşte öyle, evlat. Ama hepimiz de bunun böyle olmadığını biliyoruz. Dürüst davranmamış olacağımızı biliyoruz.»

«Kimse bizden dürüst olmamızı istemiyor, baba.»

Daniel bir şey söylemeden oğluna baktı.

Junior, «Bana göre bu bir hayat memat meselesi,» diye ekledi. «Belki de bir daha sefere elimize dürüst olma fırsatı çıkar.»

Daniel başını hayır diye salladı. «Ben böyle bir şey yapamam. Yarın Lewis'i görmeye Washington'a gideceğim.»

«Neden, baba?» diye atıldı Junior. «Neden raporu her zaman yaptığımız gibi bitirmemize izin vermiyorsun? Beyaz atlı bir şövalye gibi hareket etmene gerek yok. Ne yapmayı düşünüyorsun?»

«İş çığrından çıkarsa iki taraftan da pek çok kişinin canı yanar. Belki bunu önleriz.»

«Bu bizim savaşımız değil, baba. Hayatın boyunca başkalarının savaşını kendine dert ettin. Sonunda ne kazandın?»

«Kusura bakma, evlat. Ama Lewis burada olanları öğrenince bir şeyler yapmaya çalışacaktır.»

Junior babasının gözlerinin içine bakarak, «Lewis'in burada olanları bilmediğini nereden çıkarıyorsun?» dedi. «1944'ten beri bütün Birleşmiş Maden İşçileri sendikalarının uyguladığı bir yöntem bu. 1948 Sparta, Tennessee'de Meadow Creek ocakları. Dinamit, şiddet, terör. 1949'da Hopkins County, Kentucky'de Batı Kentucky Maden Şirketine aynı yöntem uygulandı. Sana kolun kadar uzun bir liste çıkarabilirim. John L. Lewis, Birleşmiş Maden İşçilerinin ta kendisi, çekilinceye ya da ölünceye kadar da öyle kalacak. İşin kirli yanını Tony Boyle'la diğer yardımcılara yaptırıyor diye, onun hiçbir şeyden haberi yok mu sanıyorsun?»

«Haklı olabilirsin ama ben yine de Lewis'le görüşmeliyim.»

«Hayır, baba. Haksızlık ediyorsun. Kendine ve diğerlerine. Hepsi de ülkemizde, toplumumuzda işlemeyen bir ideal için mesleklerini, ailelerini bunca yıl feda eden kişileri

düşünmüyorsun. Boyle'la Hoffa'ya öneride bulunduğunda, Florida'daki dostumuzdan para istediğinde bütün bunları düşündün. Anlaşmayı sen kendin yaptın. Bunun dışına çıkmazsın artık.»

«Senin için böyle konuşmak çok kolay evlat,» dedi Daniel. Sesi anlayış dolu ve alçaktı. «Belki de haklısın. Bizim savaşımız değil bu. Ama ben bütün bu dönemleri geçirdim. Kavganın, şiddetin ortasında bulundum. Sırası geldi, çevrem ölümlerle, yaralılarla doldu. Bunu engelleyebilirsen çok sevineceğim.»

Şimdi hepsi de susuyordu. Daniel onlara baktı. «Yapmamız gereken işi yapacağız. Diğeri benim özel işim. Her şey olup bittikten sonra sendikaya, bütün bunların olması için ihtiyaç duydukları, onları temize çıkaracak belgeleri toplayacağız.» Ayağa kalktı. «Yarınki randevumu iptal edin. Acil bir iş için geri çağırıldığımı söyleyin.» Oğluna döndü. «Beni havaalanına götürebilir misin?» »

Yağmur durmuştu. Ama yol hâlâ kaygandı. Bir süre hiç konuşmadılar. Havaalanına yaklaştıkları sırada Daniel oğluna döndü.

«Seninle gurur duyuyorum, evlât.»

«Bana kızdığını sanmıştım, baba. Seni asla sinirlendirmek istemem. Herhangi bir konuda anlaşmasak bile seni yine de memnun etmek isterim.»

«Kızmadım. Söylediklerin doğrudu. Ama ben eski kafalıyım galiba. Gençlik ideallerimi hâlâ unutmadım. Ama sen haklısın. Bizimki bambaşka bir dünyaydı.»

«Değil, baba. Hepsi aynı dünya. Yalnızca bazı işleri yapmanın değişik yolları var.»

«Bu iş bittiğinde okuluna dönmeni istiyorum.»

«Gerekli mi, baba? Burada sana yardımcı olabilirim.»

«Değişik bir dünyada yaşadığımızı sen söyledin, Junior. Bu konuda benden daha bilgili olmanı istiyorum.» Elini

puro almak için cebine soktu. Ama sonra vazgeçti. «Uçakta nasılsa söndürtecekler.»

Havaalanı yoluna girmişlerdi. Junior, «Margaret nasıl?» diye sordu.

«İyi.»

«Bebeği olacağı için mutlu mu?»

«Sanırım.» Daniel yine oğluna baktı. «Ya sen?»

Junior, «Sen mutluyusan ben de mutluyum baba,» dedi.

«Margaret iyi bir kız.»

«Çok genç, baba.»

Daniel gülümsedi. «Haklısın. İçim hâlâ köylü kaldı, evlat. Biz kadınlarımızın genç olmasını isteriz.»

Junior susuyordu.

«Sence doğru değil mi?»

«Elli altı yaşındasın, baba. Kadın arkadaşların olmadığı anlamına gelmez bu. Hayatım boyunca seni kadınlarla beraber gördüm. Ama bu evliliğe bir anlam veremedim, o kadar.»

«Belki de Margaret bana gençliğimde tanıdığım kızları anımsatıyor, Junior. Vaktinden önce büyüyen kızları. Ailelerine bakmak zorunda kalan kızları.»

Junior bir şey söylemedi.

«Ya da onu seviyorum, evlat.»

Junior terminalin önünde arabayı durdurunca dönüp babasına baktı. «Şimdiye dek söylediğin en güzel neden bu, baba. Bundan başkasına ihtiyacın yok.»

Daniel arabadan indi. Sonra eğilerek, «Seni de sevdiğimi biliyorsun, Junior,» dedi.

Junior'ın gözleri dolu dolu olmuştu. «Ben de seni seviyorum, baba.»

YEDİNCİ BÖLÜM

Daniel yatakta yan dönüp gözlerini açtı. Margaret ona bakıyordu. Daniel gülümseyerek uzandı, onu öptü.

«Rüya görüyordun.»

Daniel, «Farkında değilim,» dedi.

«Uykunda ağladın. Mutsuz musun?»

Daniel başını hayır anlamında salladı. Bacaklarını kar-yoladan aşağı sarkıttı. «Sen nasılsın?»

«İyi. Sanırım bebek kıpırdadı.»

Daniel dönüp yine ona baktı. «Beni uyandırmalıydın.»

«Emin değildim. Daha beş aylık bile olmadı.»

«Ama kıpırdayabilir. Özellikle erkekse.»

«Erkek çocuk mu istiyorsun?»

Daniel başını sallayarak ayağa kalktı. «Evet.»

«Ama bir oğlun var. Ondan memnunun değil misin?»

«Yok, canım. Yalnızca...» Daniel bir an düşündü. «Junior benim yalnızca bir yanımdır. Pratik yanımdır. Çok iyi bir çocuk o. Zamanı gelince benden de iyi olacak işinde.»

«O halde?»

«Ben, benim gibi hisseden bir oğlan istiyorum. Çocukken benim gibi hayaller kuran, çevresinde bulunan insanlarda ve eşyalardaki güzellikleri duyabilen, onun için hayatın, birtakım mantıksal açıklamalardan ibaret olmayacağı biri.»

«Bir kız da böyle olamaz mı?»

Daniel gülümsedi. «Belki de olur. Ama benim oğlum olacak.»

«Kız olursa üzülür müsün?»

«Hayır.»

Margaret bir an sustuktan sonra, «Oğlan olacak,» diyerek yataktan kalkıp aynaya baktı. «Karnım çok büyümedi ama göğüslerim bayağı irileşti.»

Daniel gülümsedi. «Pek güzel oldular.»

«İri göğüslerden mi hoşlanırsın?»

«Seninkiler hoşuma gidiyor.»

Margaret sabahlığına uzandı. «Ben aşağı inip kahvaltıyı hazırlayayım.»

«Mamie hazırlar.»

«Kahvaltını hazırlamak hoşuma gidiyor. Geri kalan her işi Mamie yapıyor.»

Daniel Margaret'e yaklaşıp onu kendine çekti. «Her şeyi değil.»

Margaret onu yanağından öperek, «Umarım,» dedi.

Daniel elini onun geceliğinin altına sokarak göğüslerini avuçladı. Meme uçlarının sertleştiğini hissetti. «Hadi yatağa gel.»

Margaret kendini ondan yana sürüklenir gibi hissetti. «İşe geç kalacaksın.»

Daniel genç kadının geceliğini omuzlarından aşağı çekerek süt beyazlığındaki göğüslerini ortaya çıkardı. Başını eğdi ve onları öptü. «Kahvaltıyı Mamie hazırlarsa geç kalmam.»

Birlikte yatağa uzandılar. Daniel onun üzerine uzanırken genç kadın gözleri yarı kapalı, «Daniel,» diye fısıldadı. «Öyle güzel ki... Öyle güzel oluyor ki...»

Margaret mutfağa indiğinde masada yalnızca Junior vardı. Gülümseyerek, «Günaydın, Maggie Ana,» dedi.

«Günaydın, D. J.» Margaret ocağın üstünde kaynayan kahveden bir fincan alıp masaya oturdu. «Baban işe gitti mi?»

Junior başını salladı. «Mamie'yi de çarşıya bırakacak.»

Margaret kahvesini yudumlarken, «Pazartesi okula gidecek misin?» diye sordu.

Junior bir kahkaha attı. «Eğer siz, iki muhabbet kuşu, kendinizi bensiz idare ederseniz, gideceğim.»

Margaret ona tanıştıkları günden beri D. J. diyordu, Junior da ona Maggie Ana. Aralarında içten bir sevgi ve anlaşma doğmuştu. İkisi de onları birbirine bağlayan erkeğe aynı derin saygıyı duyuyorlardı. «Baban akşam iyi uymadı.»

D.J. ona baktı.

«Üzüldüğü bir şey var. Geçen haftadan beri silah da taşımaya başladı. Ceketinin altında.»

«Sana bir şey söyledi mi?»

Margaret başını sallayarak, «Hayır,» dedi «Sorsam, ben her zaman silâh taşırım, diyecek, biliyorum.»

«Doğru.»

«Neler oluyor, D.J.? O ne düşünürse düşünsün çocuk değilim ben. Onun karısıyım.»

«Babam bana da açılmaz.» Junior bir an düşündükten sonra ekledi. «Jellico'daki olaylardan sonra bir hayli düşman edildi.»

«Sence onu tehdit mi ediyorlar?»

«Sanmam. Babam ömrü boyunca bu tür kavgaların, çekişmelerin içinde yaşadı.»

«O halde ne olabilir?»

D. J. yine ona dikkatle baktı. «Şimdi ben de kaygılanmaya başladım, Maggie Ana.»

«Seni üzmem istemezdim, D. J.» Margaret'in gözleri

yaşlarla dolmuştu. «Onu gerçekten seviyorum. Bunu sen de biliyorsun. Şimdiye dek tanıdığım en harika erkek o.»

«Belki de üzülecek, merak edecek bir şey yoktur. Bil-dim bileli yanında silah taşır. Belki de olmadık, gerçek dışı şeyler hayal ediyoruz.»

Şimdi Margaret hiç saklamaya çalışmadan ağlıyordu. «Ona yardımcı olmak istiyorum. Ama bunu nasıl yapacağı-mı bilemiyorum. Benden öylesine daha bilgili ve tecrübeli ki...»

Junior masanın üzerinden uzanıp onun elini okşadı. «Üzme canını, Maggie Ana. Böyle yaparsan bebek için iyi olmaz.»

Margaret bir yandan burnunu çekerken, bir yandan da gülümsemeye çalışarak, «Tıpkı baban gibisin,» dedi. «Şim-di burada olsa, o da aynı şeyleri söylerdi.»

«Belki aynı şeyleri söylerdi ama ben onun gibi değilim. Keşke olsaydım.»

Daniel arabasını deponun arkasındaki sokağa park ederek gıcırdayan, sallantılı tahta merdivenleri çıkıp demir kapıyı üç kez hızlı, bir kez de ağır olarak çaldı. Kapı hemen açıldı. İriyarı adam, «Bay Huggins?» dedi.

Daniel başını salladı. Adamın peşinden uzun, boş depo boyunca gitti. Önce büyük bir masanın bulunduğu bir odaya girdiler. Bu odanın kapısı da demirdi. İçerdeki masada oturmuş birkaç kişi kâğıt parçalarını sıraya koyuyorlardı. Onlar geçerken başlarını kaldırıp bakmadılar. İkinci girdikleri odadaki masada birkaç kadınla erkek paraları sayıyor, bunları bankalarda yapıldığı gibi desteliyorlardı. Oradan da geçip bir başka odaya girdiler.

Lansky, Daniel'i Florida Havaalanında karşılayan, biri esmer kısa boylu, diğeri sarışın uzun boylu iki kişiyle birlikteydi. Lansky'nin bir işaretiyle iki adam odadan çıktılar. Şimdi Daniel, Lansky'le yalnız kalmıştı.

«Bir sandalye çek otur,» dedi Lansky.

Daniel oturdu. Konuşmuyordu.

Lansky, «İyi bir çalışma yaptın, Koca Dan,» dedi. «Sendika üyeleri ilk olarak sigorta primlerini ve emekli fonu kâr paylarını tam olarak aldılar. Şimdiye dek öylesine aldatılıp atlatıldılar ki, umarım senin yaptığın işi takdir ediyorlardır.»

Daniel yine bir şey söylemedi.

«Biz de fena durumda sayılmayız. Ama bazı sigorta şirketleri bana pazarlıkta çok katı olduğundan yakındılar.»

«Bırak yakınsınlar. Yeteri kadar para var. Kimsenin hırsızlık etmesine gerek yok.»

Lansky ona baktı. Şaşırmış gibi bir hali vardı. «Tuhaf adamsın, Koca Dan. Anladığım kadarıyla sen bu işten hiçbir kâr sağlamıyorsun. Yalnızca çalışıyorsun. Borç taksitlerini zamanında ödüyorsun, sendika fonuna komisyon ücretleri yatıyor, sense yalnızca maaşını alıyorsun. Senin bu işten ne kârın oluyor ki...?»

Daniel gülümsedi. Lansky'nin her şeyi araştırıp incelediği belliydi. «Para her şey değildir. Ben idealist bir insanım, Bay Lansky.»

«İdeal mideal... Parayı herkes sever.»

«Ben sevmediğimi söylemedim. Yalnızca paranın her şey olmadığı inancındayım. İhtiyacınız olan bütün paraya sahipsiniz, Bay Lansky. Neden hâlâ çalışıyorsunuz?»

Lansky ona düşünceli düşünceli baktı. Cevap vermedi.

«Neden kendinizi emekliye ayırmıyor, ömrünüzün geri kalan bölümünde keyfinize bakmıyorsunuz?»

«O kadar kolay değil bu. Benim bazı zorunluluklarım var.»

«Para hepsinin üstesinden gelir. Sorun bu değil. Bundan da öte bir şey.»

«Sence nedir?»

«İktidar.»

Lansky ona yine düşünceli düşünceli bakarak, «Senin istediğin de bu mu?» diye sordu.

«Evet. Ama bunu temsil ettiğim kişilerin zararına olacak biçimde elde etmek istemem.»

«Peki nasıl elde etmeyi düşünüyorsun?»

«Çok basit. Şeytanlarla işbirliği yapacağım.»

«Ama bu senin güvenini sarsmıyor mu?»

«Hayır. Ben kötülüğün derecesini azaltıyorum. Son altı aydaki çalışmalarım sayesinde sendika üyeleri, sigorta ve emekli fonlarından yüzde yirmi oranında daha fazla para alıyorlar. Eğer Birleşmiş Maden İşçileri Sendikasını sıkıştırmasaydım, gelecek haziranda Virginia ve Kentucky'daki on hastaneyi asla açmazdı.»

«Ama sen böylece güçlü kişileri daha da güçlendiriyorsun.»

«Ben polis değilim, Bay Lansky. Onları o mevkiye ben getirmedim. Kendilerini kimin temsil edeceğini seçmek sendika üyelerinin doğal hakkıdır.» Daniel cebinden bir puro çıkarıp dudaklarına sıkıştırdı. Ama yakmadı. «Ben hayatımı işçi hareketleri içinde geçirdim, Bay Lansky. Bütün adaletsizlikleri, haksızlıkları gördüm. İki tarafta da... Ve de şu sonuca vardım ki, bütün bunları dışardan bir kişi olarak düzeltmem olanaksız. Düzeni yoluna koymak, ıslah etmek için onunla birlikte olmak gerekir.»

«Puronu yakabilirsin, Koca Dan,» dedi. «Bence sakıncası yok.» Daniel'in purosunu yakmasını bekledi. «O halde kendine yüzde beş komisyon kalacağını bilsen de emekli fonundan beş milyon doları döner sermaye olarak kullanmayı düşünmezsin, değil mi?»

Daniel başını arkasındaki kapıya doğru sallayarak,

«Dışardaki parayı mı kastediyorsunuz?» diye sordu.

«Evet.»

«Sanırım haklısınız, Bay Lansky. Daha önce de dediğim gibi benim amacım, seçimle iş başına getirilmiş liderleriyle çalışarak işçi sınıfına en iyi biçimde yardım etmek. Onları kontrol etmeye hiç niyetim yok.»

«Ben şeytan değilim,» dedi Lansky. Sesi yumuşaktı. «İşçiler konusunda bana yalvarmana gerek yok.»

«Buna sevindim, Bay Lansky. Biraz kaygılanmaya başlamıştım.»

«Öte yandan düşman da kazanmaya başladı, Koca Dan. En fazla yararın dokunan kişiler, sendikalarında önem kazanmanı, sevmeye başlamayı hiç de hoş karşılamıyorlar.»

«Bütün yaşamım boyunca düşmanlarım oldu, Bay Lansky.»

«Benim de. Sana hayatta kalabilmek için benim aldığım önlemlerden bazılarını almanı teklif edeceğim.»

Daniel sustu. Lansky'le buluşmalarının nedeni de buydu zaten. Sonra ayağa kalktı. Kulağına gelen fısıltılar yüzünden Daniel yine silahlı dolaşmaya başlamıştı. Yine de tehdidin, şu karşısındaki ufak tefek adamdan gelmemiş olmasına seviniyordu. Onunla arasında tuhaf bir akrabalık varmış gibi geliyordu ona. İkisi de bir dereceye kadar toplum dışı insanlardı. «Teşekkür ederim, Bay Lansky. Elimden geleni yapacağım.»

Lansky gülümseyerek bir düğmeye bastı. İki adam odaya girdiler. Toplantı sona ermişti.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

«Haftada iki yüz bin dolar,» dedi Hoffa. «Üstelik daha başlangıç bu. Dave Beck buna yağlı, pis ellerini süremeyecek.»

Daniel oturmuş, konuşmadan onu dinliyordu.

«Merkez eyaletlerinin kendi emekli fonlarını kurmalarını istiyorum,» diye Hoffa konuşmasına devam etti. «Bunun için bana sen yardımcı olacaksın.»

Daniel, kendisiyle birlikte gelen Moses'le Jack Haney'e baktı. Sonra da Hoffa'nın iki yardımcısı Bobby Holmes'le Harold Gibbons'a. «Bizden tam olarak istediğin nedir, Hoffa?»

«Senden, kendi üyelerimizin yararına kendi fonumuzu yönetebileceğimiz kusursuz, sağlam bir düzen kurmanı istiyorum.»

«Fonu kim idare edecek?»

Hoffa şaşırmıştı. «Ben, elbette. Onca parayı başka kime teslim edebilirim ki?»

Daniel yüzünden hiçbir şey belli etmeksizin ona baktı yine. «Bazı sorunların olabilir. Çıkar çatışmaları gibi. Kişisel ve sendikal olarak.»

«Hayır,» dedi Hoffa. «Benim için iyi olan, sendika için de iyidir.»

«Ben bunun tartışmasını yapmıyorum. Ama başkalarını inandırması güçtür.»

«Bu senin işin. Şimdi, nasıl yapacağız?»

«Hemen şimdi mi cevap istiyorsun?»

«Elbette. Bu parayı hemen hemen bir yıldır topluyoruz. Bankada on milyon dolardan fazla para yatıyor. Hiçbir işe yaramadan.»

Daniel gülümsedi. «Para cebini yakmaya başladı galiba, Jimmy?»

Jimmy ilk kez güldü. «Çok para kazandıracak teklifler var.»

«Ne gibi teklifler?»

«Detroit'ten bazı eski dostlarım Vegas'ta büyük işler çeviriyorlar. Parayı işletebilirler. Bankalardan daha çok kâr verirler.»

Daniel, geçen ay Lansky'le yaptığı konuşmayı anımsayarak başını salladı, Mantıklıydı bu, Lansky'nin kolları çok yere uzanıyordu. «Bana mantıklı göründü. Ama sigorta ne olacak?»

«O iş tamam,» dedi Jimmy Hoffa.

«Buna sevindim. Bize gerekli bütün bilgileri verin. Biz de size bir hafta içinde uygun bir çalışma planı hazırlarız.»

Hoffa, Gibbons'a döndü. «Belgeleri ona verin.»

Gibbons, Daniel'e bakarak, «Kopyalarını versem olur mu?» dedi. «Orjinallerinin kaybolmasından korkuyorum da.»

Gibbons odadan çıktı. Hoffa öne doğru eğilerek, «Bir dakika özel konuşabilir miyiz?» diye sordu.

Daniel başını salladı. İki adamı onun işaretleriyle dışarı çıktılar. «Kafanda ne var senin?»

«Dave Back,» dedi Hoffa. «Gözüme iyi görünmüyor.»

«Doğru.»

«Sence ona ne kadar verirler?»

«Her şey gözönüne alınırsa bir yıl ya da on beş ay.»

Hoffa eline bir kalem aldı, evirip çevirdi. «Ötmeye başlarsa daha az vereceklerine dair söylentiler var.»

«Beck'in böyle bir şey yapacağını sanmam. Alt tarafı bütün suçu gelir vergisini ödememesi. Konuştuğu takdirde Teamster'deki kontratını kaybedeceğini bilir.»

«1957 sonbahar seçimleri için harekete geçmeye hazır olayım mı yani?»

«Evet.»

«Demek sence başarırım?»

«Başarırısın. Başka kimse yok. Ama şunu da bilmen gerekir. Dave'den sonra sen hedef olacaksın. Üzerine arılar gibi üşüşeceklerdir.»

«Hepsinin de canı cehenneme. Beni suçlayacakları bir şey yok.»

«Dave Beck de öyle düşünüyordu. Ama bir yolunu buldular.»

«Ben aptal değilim. Vergilerimi ödüyorum.»

«Teamster'de bir kaynaşma var. Sendikaya yapılacak siyasi bir saldırı, sendikanın ekonomi üzerindeki gücünü ortaya koyar ve bazı kişiler de bundan hoşlanmayabilir. Politikacılardan biri er geç bu işi ele alacaktır. Teamster yöneticileri bir tek grevle ülkeyi felce uğratacaklarını açıkça söyleyip duruyorlar.»

«Doğru,» dedi Hoffa.

«Bunu yaptığınız an sendikanın sonu gelmiş demektir. Hükümet araya girer.»

«Biliyorum.» Hoffa elindeki kalemi bıraktı. «Biliyor musun, Koca Dan?» diye konuyu değiştirdi. «Bizim işçi hareketinde senin kadar zeki başka biri yok.»

Daha sonra arabada havaalanına giderken Moses, Daniel'e doğru eğilerek, «Hoffa bize yalan söyledi,» dedi.

«Ne hakkında?»

«On milyonun öylece durup durduğunu söyledi. Oysa

para elli milyon. Kontrolündeki diğer büyük sendikaları söylemedi.»

«Evet, bunu ben de düşündüm.»

«Üç yılda ellerinde bir milyarı aşkın para olacak,» dedi Moses. Sesi korkuyla karışık bir saygıyla doluydu.

«Ne olmuş yani?»

«O zaman Birleşmiş Maden İşçileri Sendikası solda sıfır kalır. John L. Lewis onlara mum bile tutamaz.»

«Onların parası bizi hiç ilgilendirmez.»

Moses, «İlgilendirmeli,» diye atıldı. «Çünkü bizden bu parayla ne yapmaları gerektiğini öğrenmek istiyorlar.»

«Hayır, yanılıyorsun. Bizden üyelerinin yararına bu parayı ne gibi yerlere yatırıp işletmeleri gerektiğini öğrenmek istiyorlar.»

«Uzun sözün kısası, senden hırsızlık yapabilmeleri için izin tezkeresi hazırlamanı istiyorlar.»

«Benden böyle bir şey alamazlar, Moses.»

«Bu işin dışında kalamazsın. Başları derde girdiğinde kendilerini kurtarman için sana geleceklerdir.»

«Şimdi bunu düşünmenin zamanı değil.»

«Yine de düşünsek iyi olur,» dedi Moses.

Daniel, «Pekâlâ,» dedi. «Sence yapmamız gereken ilk iş nedir?»

«Merkez eyaletleri üye başına bize on sent ödüyorlar. Biz bu işi üstlenirsek, sanırım on sent daha ödemeleri gerekecek.»

«Sorunlarını çözmemizi nasıl isteyeceklerini anlamıyorum.»»

«Yeni adamlar almamız gerekecek. Bu da para ister. Birinin bu parayı ödemesi lazım.»

Daniel ona baktı. «Buna mecburlar mı?»

Moses başını salladı. «En doğru yol bu. Onlarda para var. Bizde yok.»

Daniel bir an düşündü. «Tamam. Bunu da yapacağımız önerilerin arasına kat.»

«Peki, ya razı olmazlarsa?»

«Yine de verilen işi yapacağız. Hoşuna gitsin ya da gitmesin, Jimmy Hoffa'yla bir anlaşma yaptım ben. Verdiğim sözden dönecek değilim.»

DOKUZUNCU BÖLÜM

Korna sesi açık pencereden içeriye kadar girdi. Daniel sabah gazetesinden başını kaldırarak, «Araba geldi bile,» dedi.

Margaret, «Duydum,» diye yanıtladı.

Daniel kahvesini bir yudumda bitirerek ayağa kalktı. «Gitmem gerek.»

«Akşam yemeğe gelecek misin?»

«Bilmiyorum. Gırtlığımıza kadar işe daldık. Teamster'le ilgili ek işi üstlenmemem gerekirdi.»

«Son on gün içinde topu topu iki kez evde yemek yedin, Daniel.»

Daniel ona baktı. «Elimde olan bir şey yok. Sorumluluklarım var.»

«Bana karşı da sorumlulukların var.»

«Biliyorum. Ama evlenmezden önce ne biçim bir işde çalıştığımı biliyordun.»

«O zaman bu kadar çalışmıyordun. Kendine daha çok zaman ayırıyordun. Bana da.»

«O zamanlar iflasın eşiğindeydik.»

«Para durumumuz daha mı iyi şimdi?»

«Hiç olmazsa faturalarımızı ödeyebiliyoruz. Üstelik New York'ta edindiğimiz ev hiç de yoksul birine göre bir yer değil.»

Margaret, «Ben burada mutluyum,» diye atıldı. «Neden New York'a gidiyoruz?»

«Bunu sana daha önce anlatmıştım. Paranın yönetimi işine giderek daha çok dalıyoruz. New York da paranın bulunduğu yer. Bürolarımızı bu yüzden Wall Street'e taşıyoruz.»

O ceketini giyerken Margaret hiçbir şey söylemedi.

«Sen üzülme. Keyfine bak,» dedi Daniel. «Her şey yoluna girecek. Hamileliğin son ayı daima zordur. Bebek doğduktan sonra kendini toparlarsın.»

Margaret başını hayır anlamına salladı. «Öyle çirkinim ki...»

Daniel yaklaşıp onu öptü. «Çok güzelsin sen.»

«Asla eskisi gibi olamayacağım.»

Daniel güldü. «Olacaksın. Kaygılanma.»

«Başka bir kadınla karşılaşacaksın diye korkuyorum. Benden uzaklaşacaksın.»

«Olacak şey değil bu.»

«Bir aydan fazla oldu yanıma yaklaşmadın. Her sabah uyandığında ne halde olduğunu görüyorum.»

«Soğuk bir duş her şeyi hallediyor.»

«Günde kaç kez soğuk duş yapıyorsun?»

«Hadi hadi,» dedi Daniel. «Durum sandığın kadar kötü. Aptallık ediyorsun.»

Margaret'in yanaklarından yaşlar akmaya başladı. «Korkuyorum. Seni kaybedeceğim diye... Biliyorum bunu.»

Daniel onu tekrar öperek, «Beni kaybetmeyeceksin,» dedi. «Asla.» Pencerelerden içeriye yine korna sesi geldi. «Geç kaldım.»

Margaret onun peşinden kapıya gitti. «Akşam yemeği ne olacak?»

«Gelmeye çalışacağım. Akşam üzeri telefon ederim.»

Margaret kapıda durup onun arabaya doğru gidişine

baktı. Şoför arabadan inip ona kapıyı açtı. Daniel arka kanepeye oturdu.

Margaret içeri girip ardından kapıyı kapadı. O sırada elinde çantasıyla Mamie mutfaktan çıktı. «Ben bakkala gidiyorum,» dedi. «İstediğiniz bir şey var mı, Bayan Huggins?»

«Hayır. Yok. Ben yukarı çıkıp bir parça yatacağım.»

Henüz birkaç blok gitmişlerdi ki, şoför George, Daniel'e dönerek, «Bizi bir araba izliyor, Bay Huggins,» dedi.

«Emin misin?»

George dikiz aynasına bakarak, «Evet,» dedi. «Mavi bir Dodge. Önde iki kişi oturuyor. Bu sabah garajdan çıktığımdan beri arabanın peşindeler.»

Daniel arka pencereden baktı. Ama trafik yoğunluğunda Arabayı göremedi. «Nerede?»

«Yedi araba kadar geride.»

Şimdi Daniel arabayı görebiliyordu. Sıradan bir şeydi. Öndeki iki kişiyi farkediyor ama kim olduklarını çıkaramıyordu. «İçlerinde tanıdığın var mı?»

«Hayır. İkisini de ilk kez görüyorum.»

«Garajdan doğru benim evime mi geldin?»

«Hayır, efendim. Önce Bay Gibbons'u alıp, Bay Beck'le yapacağı görüşme için Teamster bürosuna bıraktım. Sonra size geldim.»

«Kim bunlar dersin?»

«Bilmiyorum,» dedi George. «Polis olabilirler. Çünkü onlar böyle gösterişsiz arabalar kullanırlar hep.»

«Bundan Bay Gibbons'a söz ettin mi?»

«Hayır. O sırada emin değildim. Onu bıraktıktan sonra da arabayı peşimde görünce, emin oldum.»

«Üzerinde silah taşıyor mısın, George?»

«Hayır, efendim.»

«Bu sabah gelip beni alacağını başka kim biliyordu?»

«Herkes. Şoförlerin ertesi günkü çalışmaları liste halinde ilan tahtasına asılır.»

Daniel yine baktı. Dodge beş araba geride geliyordu. «Bundan sonraki ilk kırmızı ışıkta durmayıp geç, George. Ve de sağa dön. Orada dur ve yere eğil.»

George arkaya bakınca Daniel'in koltuğunun altından tabancasını çıkardığını gördü. «Sizce ateş ederler mi?» Sesi korku doluydu.

«Sanmam. Ama tedbirli olmayı uzun zaman önce öğrendim.»

George'un elleri direksiyonu sarıldı. Üç blok daha gittikten sonra bekledikleri fırsat doğdu. George kırmızı ışıkta durmayıp sağa döndü. Bir ara sokağa girerlerken arkaya bakan Daniel mavi arabayı göremedi. George arabayı durdurdu. Bakmak için arkasını döndü.

Daniel, «Eğil,» diye emretti.

George gözden kayboldu. Daniel pencereden geriye baktı. Bir dakika sonra mavi arabanın sokağı geçip gittiğini gördü.

«Tamam,» dedi Daniel. «Şimdi beni büroma bırak. Bundan sonra yapacak bir işin var mı?»

«Hayır. Bütün gün sizinle kalmam söylendi.»

«O halde beni bıraktıktan sonra garaja dön. Oraya varır varmaz bana telefon edip seni izleyip izlemediklerini bildir.»

George arabayı döndürüp sokaktan çıktı. Bir süre gittikten sonra dikiz aynasına baktı. «Yine peşimizdeler,» dedi.

«Tahmin ettim.» Dikiz aynasında George'un korku dolu yüzünü görünce ekledi. «Meraklanacak bir şey yok. Artık kendilerini farkettiğimizi biliyorlar. Olay çıkarmazlar.»

Araba Daniel'in işyerinin bulunduğu binanın önünde durdu. Daniel arabadan inip arkasına bakmadan binaya gi-

rerek bürosuna çıktı. Telefon çaldığında sabah postasında çıkan mektupların yarısına gelmişti.

«Ben George, Bay Huggins. Garajdayım. Beni izlemeler.»

«Tamam, George. Teşekkürler.»

«Benden bir istediğiniz var mı?»

«Hayır. Olursa seni ararım. Tekrar teşekkürler.» Telefonundaki bir düğmeye bastı. Biraz sonra içeriye Moses'la Jack girdiler. Daniel, «Dışarda bir yerde, içinde iki kişi bulunan mavi bir Dodge araba park etmiş duruyor,» dedi. Bu sabah evden çıktığımdan beri peşimdler.»

Moses, «Kim olduklarını biliyor musun?» diye atıldı. Sesi üzüntü ve merak doluydu.

«En küçük bir fikrim bile yok. Birini yollayıp plaka numarasını aldırın. Sonra da dostlarımız kanalıyla arabanın kime ait olduğunu öğreniriz.»

Moses hemen, «Bu işi ben yaparım,» diye atıldı.

«Yo, olmaz. Beni tanıyan seni de tanır. Büroda çalışan çocuklardan ya da sekreterlerden birini yollayın.»

Moses söyleneni yapmak için çıktı.

Daniel, Jack'a dönerek, «Müşterilerimizin işleriyle ilgili sorularla karşılaşırsak ne diyeceğiz?» diye sordu. «Durumumuz ne merkezde?»

«Eğer yasal yollara başvurulursa, sana doğruyu söyleyeceğine dair yemin ettireceklerdir. O zaman soruları cevaplamaktan başka çaren kalmaz.»

Daniel susuyordu. Sonra, «Peki müşterilerimizin bize emanet ettikleri dosyalar?» diye sordu.

«Eğer dosyaların mahkemeye getirilmesi istenirse, vermek zorundasın.»

Daniel başını sallayarak düşünceli düşünceli durdu. «Sen dışardan gelen ne varsa toparla, sahiplerine yollamak için gerekli hazırlıkları yap. Akşama kadar dolaplarımızda

bizimle ilgili dosyalardan başka bir şey kalmasın istiyorum.»

«İşimiz güçleşecek. Çalışmamız için bu dosyalara ihtiyacımız var.»

«Umurumda bile değil. Hiç kimse için kendimi tehlikeye atacak değilim.»

«Masraf da olacak,» dedi Jack.

«Hangi işin parasız yapıldığını bana söyler misin, lütfen?»

Moses içeri girdi. «Arabanın kime ait olduğunu biliyoruz. Polisi aramaya gerek kalmadı. Her şey plakanın üzerinde yazıyor: ABD Hükümeti, Federal Polis.»

Daniel ona baktı. «Arabanın hangi bölüme ait olduğunu öğrenecek bir tanıdığın var mı?»

«Sanırım.» Moses telefona geçip bir numara çevirdi. Alçak sesle konuştu. Sonra ağızlığı eliyi kapatarak, «Bakıyor,» dedi. Sonra, «Teşekkür ederim,» deyip telefonu kapadı. «McClellan Komitesine aitmiş.»

«McClellan, sevk ve idare alanındaki yolsuzlukları inceleyen Senato Araştırma Komitesiydi,» dedi Daniel. «Hiç olmazsa kimlerle karşı karşıya bulunduğumuzu biliyoruz artık. Bunların yalnızca iki hedefi vardır: Birleşmiş Otomobil İşçileri ve Teamster. Otomobil İşçileri Sendikasıyla işimiz olmadığına göre bizi Teamster yüzünden kapam sıkıştırmak istiyorlar.» Bakışlarını Jack'e çevirdi. «Buradan çıkacağın ilk dosyalar Teamster'lerinki olsun.»

ONUNCU BÖLÜM

Daniel önündeki dikkatle hazırlanmış raporu iterek, «Biz aptalız!» dedi.

Moses, «Ne oldu?» diye atıldı.

«Hiç. Altın madeninin üzerinde oturuyoruz da haberi-miz yok. Teamster, emekli fonu üzerine yatırım yerleri ha-zırılıyor ama aynı şeyi kendimiz yapmıyoruz.»

«Biz ne yapabiliriz ki?...» diye sordu Jack.

«Kendi fonumuzu başlatabiliriz.»

Moses, «Bizim öyle paramız yok ki...» dedi.

«Ama olabilir.» Daniel bir puro yakıp dumanını tavana doğru üfledi. «Sendika Ortak Fonu. Böyle bir fon. açarız, özel sendika üyeleri gibi diğerleri de üye olurlar buna. Kü-çük bağımsız sendikalar var. Bunlar yeterli paraları olma-dığından kendi başlarına çalışmaya giremiyorlar.»

«Bunun için çok paraya ihtiyaç var,» dedi Jack. «On, on beş milyon dolar kadar. Başlangıç için.»

Daniel güvenle, «Ben bulurum,» dedi. «Teamster'le Bir-leşmiş Maden İşçileri var. Bu, onlar için iyi olur. Havayı ta-zeler.»

Jack tedbirli olmaya çalışarak, «Beni çok ilgilendirdi,» dedi.

Moses, «Bilmem ki,» diye söze karıştı. «İşimizin rengi

tümüyle değişecek. Danışmanlıktan yöneticiliğe geçeceğiz. Ve de bu konuda bilgisiziz.»

«Bunda korkulacak ya da hatalı bir şey yok ki...» dedi Daniel. «Konuyla ilgili uzmanlar tutarız. Şu anda bizimle iş yapan sendikalarda üç milyonun üzerinde üye var. Her üyenin yüz doları bize üç milyon dolar sağlar. Hiçbir şey yapmasak da, bu parayı yalnızca sağlam bir şirketin hisse senetlerine yatırsak, ortalama yüzde sekiz gelir sağlarız. Bu da yılda yirmi milyon dolar demektir.» Daniel masasının üzerindeki bir kâğıdı aldı. «Jack, sen bunun üzerinde hemen çalışmaya başla.»

«Tamam.»

Sonra Daniel, Moses'e döndü. «İstatistik bölümünden bize bağlı her sendikadaki üyelerin listesini çıkarmalarını iste. Adları, ev adresleri.»

«Bunları ancak sendikalardan alabiliriz.»

«Al öyleyse.»

«Peki, onlara ne diyeceğim? Biliyorsun, üyelerin adlarını verme konusunda çok duyarlıdırlar.»

«Onlara üyelerin yaşam koşulları üzerinde inceleme yaptığımızı söyle. Ya da başka bir şey. Ne yaparsan yap listeyi al.»

«Peki.»

Moses'la Jack ayağa kalktılar. Jack raporu gösterek, «Bunu Hoffa'ya yollamanı istiyor musun?» diye sordu.

«Hayır. Onu ben kendim götüreceğim.»

«Senin kafanda başka bir şey var,» dedi. Hoffa kurnazca. «Yoksa ta buralara sırf bunları getirmek için gelmezdin.»

«Haklısın,» dedi Daniel. «Dosyadaki tavsiyelerimizin yanı sıra başlattığımız ortaklaşa fon için on beş milyon dolar yatırmanı istiyorum.»

«Biz böyle bir işi kendimiz yapacağımız yerde neden ortaklaşa bir işe para yatırayım? Bunu yapacağımı nerden çıkardın?»

«İyi halk ilişkileri. Böylece yalnızca Teamster üyeleriyle değil, bütün sendika üyeleriyle yakından, eşit olarak ilgilendiğini göstermiş olacaksın.»

«Ne saçmalıyorsun sen?»

Daniel bir kahkaha attı. «İşin aslını öğrenmek ister misin?»

Hoffa başını salladı.

«Son iki haftadır McClellan Komitesinin ajanları tarafından izleniyorum. Hill'deki dostlarımızdan öğrendiğime göre, beni izlemelerinin nedeni senin peşinde olmalarıymış. Aramızdaki ortaklığın onlara, seni pençelerine düşürecek bir şeyler vereceğini düşünüyorlar. Her an buraya, defterlerini incelemeye gelebilirler.»

«İstedikleri neymiş?»

«Bilmiyorum. Kendilerinin de bildiğini sanmıyorum. Bence, sel gibi akan paranın yasal olmayan yollardan elde edildiğini düşünüyorlar.»

«Dosyalarımda kendilerine yararlı olacak bir şey bulamazlar.»

«Benimkiler de sağlam. Teamster'den aldığım en küçük bir kâğıt parçasını bile iki hafta önce sana yolladım.»

«Peki, bunu bana neden kimse söylemedi?»

«Nerden bileyim? Her şeyi Gibbons'a yolladım ben.»

Hoffa telefona uzanırken, «Gibbons'ı çağıracağım,» dedi.

«Acele etme. Şimdi bu o kadar önemli değil. Seni benim dediğimi yapsan daha iyi olur. Hukuk müşavirliğini ara ve buraya geldikleri takdirde ne gibi haklara sahip olduğunu öğren.»

Hoffa ona dikkatle baktı. «Tamam.»

Daniel susuyordu.

Hoffa, «Başlatacağın ortak fona başka kim para koyacak?» diye sordu.

«Birleşmiş Maden İşçileri Sendikası beş milyon verecek.»

«Onlar beş milyon veriyor da ben neden on beş vereceğim?»

«Çünkü sen onlardan üç kat daha zenginsin.»

Hoffa güldü. «İşini bilirsin, sen Koca Dan.» Raporu açıp sayfaları gözden geçirdi. «Peki, bunun ileri sürdüğün diğer yatırımlardan daha iyi olacağını nerden biliyorsun?»

«Daha iyi olup olmayacağını bilmiyorum. Ama daha emin olacağını biliyorum. Belki umduğun derecede fazla para kazanamazsın ama başın da ağrımaz.»

«Tamam, Koca Dan. Anlaştık.»

Lewis düşünceli düşünceli, «Beş milyon dolar,» dedi. Yardımcılarına baktı. «Ne düşünüyorsun bu konuda, Tom?» diye sordu.

Tom Kennedy başını sallayarak, «Birtakım iyi olanaklara sahip,» dedi.

«Tony?»

«Bence Koca Dan'ın anlattığı akla yakın. Bütün sendika üyeleri için iyi olur.»

Lewis, «Beş milyon dolar bir hayli para,» dedi.

Oysa John L. Lewis'in bu konuda kaygılanmasına gerek yoktu. Çünkü sendika çok zengindi. Lewis yeterince parası olmadığı rolünü oynayarak numara yapıyordu.

«Peki, siz bu projeye ne kadar para yatırılıyorsunuz, Bay Huggins?» diye sordu Lewis.

Daniel gülümseyerek, «Siz bana beş milyon verirsiniz, başlangıç olarak elimde yirmi milyon dolar olacak.»

«Ya vermezsem?»

Daniel omuzlarını kaldırarak, «O zaman hiç param olmayacak,» dedi.

«Diğer on beş milyonu nerden alacaksın?»

«Teamster'den.»

«Dave Beck'ten mi?» Lewis'in sesi inanmazlık'ta doluydu.

«Hayır, efendim. Jimmy Hoffa'dan.»

«Yani ben para vermezsem, Hoffa da mı verececek?»

«Yo, böyle bir şey yok, efendim. Hoffa yatırımını yaparken herhangi bir şart koşmadı. Ben bu işe önemli, güçlü sendikaların katılmasını istiyorum. Bundan her sendika üyesi yararlanmalı. Yalnızca bir sendikanın üyeleri değil.»

Lewis, «İdealist bir düşünce bu,» dedi.

«Öyle olması gerekir, efendim. Eğer ideallerimiz olmasaydı, maden işçileri hâlâ yerlerinde sayarlardı. Ben de, kırk beş yıl önce çalışmaya başladığım kömür ocaklarında olurdum.»

Lewis başını haklısın gibilerinden ağır ağır sallayarak, «Doğru,» dedi. «Bazen bütün bu başarıları gerçekleştiren mücadelelerimizi, çabalarımızı unutuyoruz.» Tom Kennedy'e döndü. «Tom, sen Bay Huggins'le gerekli hazırlıkları yap. Bence Koca Dan Amerika'daki işçi hareketi için çok yapıcı bir adım atmak üzere.»

ON BİRİNCİ BÖLÜM

«Fonun başarısı ya da başarısızlığı kişinin kendi yatırımına bağlı. Yoksa bizi yine, parasını tekelinde tutmaya çalışan bir örgüt olarak kabul ederler.» Jack Haney'in sesi tarafsız, bütün duygulardan arınmıştı. «Wall Street'in tutumu da buna bağlı. Şu anda planımız pek hoşlarına gitmiyor.»

«Sen boşver onlara,» dedi Daniel. «Ne düşündükleri kimin umurunda ki?»

«Onlarsız bir adım atamayız. Seni kulüplerine almaları gerek. Her şeyi parayla satın alamazsın.»

Daniel bir an düşündükten sonra, «Teamster'le sizin işe para yatırmanız gerek,» dedi. «Yoksa hiçbir işe başlayamayız.»

«Bunu anlıyorlar. Karşı da değiller. Yalnızca fonun başlangıçta daha geniş bir tabana yayılmasından yanalar. Elli bin kadar hissedarla ve en az, en küçük yatırımlarla işe başlanmamızı istiyorlar.»

«Bütün bunları yapması zaman ister. Ben beklemek niyetinde değilim.»

Jack, «İşi nasıl hızlandırabileceğimizi ben de bilmiyorum,» dedi.

O âna dek söze hiç karışmamış olan Moses, «Ben nasıl yapılabileceğini biliyorum,» dedi. Jack'e döndü. «Koca

Dan, C.A.L.L.'i başlatmak için ülkeyi dolaşmaya çıktığında sen burada yoktun. O dünyanın en usta satıcısıdır. İşçiler onu severler. Koca Dan onlardan biridir.»

Daniel, «Bilmem,» dedi. «Bu bambaşka bir iş.»

«Başka değil, Koca Dan. Aynı şey. İşçiler seni sever. Peşinden gelirler.»

Daniel, «Bu da zaman alacak,» dedi.

«Ben her şeyi hazırlarım. Bütün ülkeyi iki ay içinde dolaşırsın.» dedi Moses.

Daniel bir an düşündükten sonra, «Programı hazırlaman ne kadar zaman alır?» diye sordu.

«Seni gelecek hafta yola çıkarırım. İki ay sonra da herkesi mutlu edecek hisselerle dönersin.»

«Gelecek ayın ortalarında burada olmam gerek. Margaret o sıralarda doğum yapacak.»

Moses, «Programı ona göre hazırlarız,» dedi. «Her şey sana bağlı.»

«Pekâlâ, Moses. Çalışmaya başla bakalım. Ama gelecek ayın ortasında burada olmak zorunda bulunduğumu aklından çıkarma.» Saatine baktı. Yediği geçiyordu. «Ben artık eve gitsem iyi olacak, Margaret'e, yemeğe geç kalmayacağımıza dair söz vermiştim.»

Aşağı lobiye indiğinde Daniel kendisini iki kişinin beklediğini gördü. Bir tanesi, sarışın olanı Lansky'nin muhafızıydı.

Bu adam, «Bay Huggins,» dedi kibar bir tavırla. «Patron sizinle görüşmek istiyor.»

«Güzel. Kendisine beni evden aramasını söyleyin. Bir randevu kararlaştıralım.»

«Patron sizinle şimdi görüşmek istiyor,» diye sarışın ısrar etti.

Daniel, «Yemeğe geç bile kaldım,» dedi. «Karım bekliyor.»

«Patron öyle istedi.»

Daniel ona baktı. «Patronunuz beklemek zorunda.»
«Hayır, beklemeyecek.»

Daniel bakışlarını adamın ceplerine doğru indirdi. Bir silahın biçimi belli belirsiz farkediliyordu. Daniel'e çevrilmişti. Daniel bir kahkaha attı. «Evet beklemeyeceğini anladım.»

«Araba dışarda.» Gerçekten de kapının önünde siyah bir araba vardı; direksiyonda da şoför oturuyordu. Arabaya bindiler. Daniel arka pencereden baktı. Mavi Dodge araba peşlerindeydi. «Bay L.'nin hiç hoşuna gitmeyecek bu,» dedi. «Federal polisi onun kapısına kadar götüreceksiniz.»

Sarışın adam, «Ne demek istediniz?» diye atıldı.

«Arkaya bak. Peşimizde resmi plakalı bir araba var: F.B.I... Haftalardan beri peşimdeler.»

«Şunları ek,» dedi sarışın adam şoföre. .

«Yerinde olsam böyle hareket etmezdim. Arabanızın numarasını almışlardır bile. Bizi gözden kaybeder etmez bütün adamlarını harekete geçireceklerdir.»

Sarışın adam tedirgindi şimdi.

«Tamam,» dedi sonra. «Acele etme. Köşedeki drugstore'un önünde dur.»

Araba köşede durunca sarışın adam arabadan indi. «Beni burada bekleyin,» dedikten sonra dükkâna girdi. Birkaç dakika sonra döndü. Daniel'e kaygılı kaygılı baktıktan sonra, «Bay L. sizi eve götürmemizi söyledi,» dedi.

«Bu daha akıllıca bir hareket olur,» diye Daniel memnun memnun başını sallarken araba da hareket etti.

«Sizi gece arayacak.»

«Ben evde olacağım.»

On beş dakika sonra araba Daniel'in evinin önünde durdu. Daniel arabadan indi. Sarışın adama doğru eğilerek, «Teşekkür ederim,» dedi.

Adam için için homurdandı.

Daniel gülümsedi. Hiçbir hareket yapmamış gibiydi

ama birden silahı elinde belirdi. Bunu sarışın adamın başına dayayarak, «Bir dahaki sefere bana geldiğinde,» dedi alçak sesle. «Silahını ateşlesen daha iyi edersin. Çünkü yüzünü görür görmez kafanı havaya uçuracağım. Bunu tarafımdan böylece Bay Lansky'e söyle.»

Silah Daniel'in elinden tıpkı ortaya çıktığı gibi bir anda kayboldu. Arkasına bakmadan yürüyüp eve girdiği anda araba da hareket etti.

Tam yemeğe oturacakları sırada telefon çaldı. Mamie cevap verdi. Sonra, «Sizi Bay Miami diye biri arıyor,» dedi.

Daniel, «Ona yemekte olduğumu, beni bir saat sonra aramasını,» «söyle,» dedi.

Margaret, «Kim bu Bay Miami?» diye sordu.

«Lansky.»

«Neden adını kullanmıyor?»

Daniel omuz silkti.

«Ne istiyor?»

Daniel ona bakarak, «Payını,» dedi.

«Ne demek istediğini anlamıyorum.»

«Yeni bir iş kurmaya başladığımı duymuş olacak. Bundan kendisine de bir pay düşeceğini düşünüyor olmalı.»

«Düşüyor mu?»

«Hayır.»

«O halde sorun yok. Kendisine böyle söylersin.»

Daniel gülmemek için kendini zor tuttu. «Bay Lansky kolay kolay hayır denilecek biri değildir, Margaret.»

Margaret bir an düşündükten sonra, «Daniel,» dedi. «Başın dertte değil, öyle mi?»

«Hayır, değil.»

«Bu Bay Lansky adını gazetelerde gördüm ben, Daniel. Bir gangster o, değil mi?»

«Öyle diyorlar.»

«O halde neden onunla çalışıyorsun?»

«Benim Bay Lansky'le olan işim yasalara aykırı değil.

Onun kendi yaptıklarıysa beni hiç ilgilendirmez.»

«Senin yerinde olsam, onunla ilişkilerimi keserdim.»

«Böyle bir şey yapmaya hiç niyetim yok, Margaret.»
Daniel bifteğini bitirip tabağı önünden itti. «Yemek güzeldi.»

Margaret ayağa kalktı. «Sen oturma odasına git, ayaklarını yüksekçe bir yere day, Daniel. Ben kahveleri getiririm.» Daniel'in tabağını almak üzere eğilince Daniel onun karnını okşadı.

Daniel kalkıp oturma odasına geçti. Margaret kahvelele içeri girdiğinde, «Gelecek hafta ülke çapında bir yolculuğa çıkıyorum,» dedi. «Birtakım toplantılar düzenleyeceğim.»

Margaret şaşırmıştı. «Ne demek oluyor bu?»

«Çeşitli sendikalara ve şubelere hisse senetleri satacağım.»

«Bunu senin yapman şart mı? Moses ya da Jack gidemez mi?»

«Hayır. Benim gitmem şart.»

«Ne kadar sürer?»

«Doğumda burada olacağım.»

Margaret birden sinirlenerek, «Çok düşüncelisin doğrusu,» dedi.

«Nen var senin, Margaret? Doğumda burada olacağımı söyledim ya.»

«Peki sen burada yokken ben ne yapacağım? Ellerim karnımın üzerinde oturup seni mi bekleyeceğim?»

«Benim işim bu,» dedi Daniel sert bir sesle. «Çocuk gibi hareket etmekten vazgeç.»

«On yedi yaşında olabilirim ama çocuk değilim. Ben doğum yapacak olan, kocasının da yanında bulunmasını isteyen bir kadın gibi hareket ediyorum.»

Daniel bir şey söylemeden bir an ona baktı. Unutmuştu nerdeyse. On yedi! Kendisi elli altı yaşındaydı. Aralarında

uzun yıllar vardı. Belki de bu uçurumlar kadar derin zaman farkını kapatacak bir köprü kuramayacaklardı. Uzanıp Margaret'in elini tuttu. «Özür dilerim, Margaret. Eğer bu işi yapabilecek biri olsaydı, emin ol ben gitmezdim.»

Telefon çalmaya başladı. Margaret elini onun avucundan çekti. «Seni arkadaşın Bay Miami Lansky Gangster, yani her kimse o, arıyor,» dedi. Sesi buz gibiydi. «Git, sen cevap ver. Daha iyi olur. Onunla konuşacak başka kimse yok.»

ON İKİNCİ BÖLÜM

Lansky'nin sesinden bir şey anlamak mümkün değildi. «Son kez nerede buluştuğumuzu hatırlıyor musun?»

«Evet.»

«Takip edilmeden oraya gelebileceğini sanıyor musun?»

«Denerim. Eğer peşimdekileri atlatamazsam gelmem.»

Lansky «Seninle görüşmeliyim,» dedi.

«Orada ne kadar kalacaksınız?»

«İki saat.»

«Tamam.»

«Eğer buraya gelemezsen, yarın sabah beni Florida'dan ara. Genel bir telefondan.»

«Tamam.»

Daniel telefonu kapatıp oturma odasına yürüdü. «Dışarı çıkmam gerek,» dedi.

Margaret başını kaldırıp ona baktı. «Korkuyorum.»

«Korkacak bir şey yok. Yalnızca bir iş konusu bu.» Pencereye yaklaşıp dışarı baktı. Hava kararmıştı ama mavi araba hâlâ oradaydı. Bir sokak lambasının altına park etmişti. Daniel bunu anlayamıyordu. Adamlar izlendiğini ona açıkça belli ediyorlardı.

Telefon yine çaldı. Arayan Detroit'ten Hoffa'ydı. «Hak-

lıymışsın,» dedi. «McClellan Komitesinden ziyaretime geldiler. Bugün.»

«Ne istiyorlar?»

«Dosyalarımı. Ama hepsini atmıştım. Elleri ne hiçbir şey geçiremediler.»

«Kimmişler?»

«Bob Kennedy diye bir çocuk. Yanında da iki yardımcısı. Seni hâlâ takip ediyorlar mı?»

«Hemen evimin önünde bekliyorlar. Kendilerini görebileceğim bir yerde.»

Hoffa, «Ne düşünüyorsun?» diye sordu.

«Arıyorlar. Ama ne aradıklarını bilmiyor, bir hata yapmamızı bekliyorlar. Kancayı oraya takıp harekete geçecekler.»

«Öğütünü dinleyip avukatımla konuştum. Bana sıkı durmamı, resmi bir belgeyle gelmedikçe onlara bir şey vermememi söyledi.»

Daniel bir an düşündükten sonra, «Sanırım başlatacağım Ortak Fon şimdi her şeyden daha önemli,» dedi. «Kim senin çamur atamayacağı temiz bir iş olacak.»

«Florida, bunun sandığın kadar temiz olmayacağı düşüncesinde. Pay istiyorlar. Kendileriyle görüşmediğin için de çok sinirlenmişler.»

«Çok kötü bu. Ben durumu düzeltirim.»

Hoffa, «Anlayışsızlık gösterebilirler,» dedi.

«Sahi mi?»

Hoffa bir kahkaha attı. «Yardım istersen bağırmaya başla.»

«Yardıma ihtiyacım olursa, sanırım bağırmaya fırsatım kalmaz,» dedi Daniel.

«Dikkatli ol, Koca Dan. İyi şanslar...»

«Teşekkür ederim.» Daniel telefonu kapadı. Bir an durduktan sonra Moses'i evinden aradı. «Arabayı buraya getirip evimin arkasında park et,» dedi. «Beni bekle.»

«Orada neler oluyor?»

«Meraklanacak bir şey yok. Çoban köpeklerine görünmeden evden çıkmam gerek.»

«On beş dakikaya kadar oradayım.»

Daniel oturma odasına dönüp Margaret'e, «Moses on beş dakikaya kadar burada olacak,» dedi. «Arka kapıdan çıkıp komşunun bahçesinden geçeceğim.»

«Neden ön kapıyı kullanmıyorsun?»

«Çünkü dışarda Senato Araştırma Komitesinden birileri var. Haftalardan beri beni izliyorlar. Onların, nereye gittiğimi bilmelerini istemiyorum.»

«Lansky'le mi buluşacaksın?»

Daniel başını evet anlamında salladı.

«Onun yanına gitmen tehlikeli değil mi?»

«Hayır. Yalnızca bir iş konuşması yapacağız.»

«Ne kadar sürer?»

Daniel saatine baktı. Neredeyse on olmak üzereydi. «Pek uzun sürmez. Gece yarısından önce dönerim. Geç kalacak olursam sana telefon ederim.»

«Seni bekleyeceğim.»

Daniel gülümseyerek eğilip onu yanağından öptü. «Üzülme, Margaret,» dedi. «Bir şey olmayacak.»

Moses arabayı deponun arkasındaki sokağa park ettikten sonra, «Benim de gelmemi ister misin?» diye sordu.

«Yo, hayır. Sen beni burada bekle.» Merdivenleri çıkıp demir kapıyı çaldı. Kapıyı yine o iriyarı adam açtı. Kafasını sallayarak peşinden gelmesini belirtti.

Lansky'nin bulunduğu odaya girdiler. Sarışın muhafız hemen Daniel'in önüne geçip, «Üzerinde silah var mı?» diye sordu. Sesi ilikleri titretecek kadar soğuktu.

«Yok, Dostlarımı ziyarete geldiğimde silah taşımam.»

Adam omzunun üzerinden Lansky'e baktı.

Lansky alçak sesle, «Üzerimde silah yok diyorsa yoktur,» dedi.

Sarışın adam başını sallayıp hızla döndü. Sağ yumruğunu olanca gücüyle Daniel'in midesine indirdi. Daniel iki büküm oldu. Birden üzerine çöken baş dönmesiyle bayılır gibi oldu ama kendini tuttu. Ağır ağır soluk alarak baş dönmesinin geçmesini bekledi. Sonra doğruldu.

Lansky'nin yüzünde belli belirsiz bir gülümseme vardı. «Benim çocuk yüzüne silah tutulmasından hiç hoşlanmaz,» dedi.

«Onu suçlamıyorum,» dedi Daniel. Sarışının arkasından geçip masaya doğru yürüyecekmiş gibi yaptı. Adam bakmak için döndü. Bu yüzden de Daniel'in balyozla benzeyen yumruğunun aşağıdan doğru geldiğini görmedi. Yumruk adamın çenesine aşağıdan yukarıya doğru isabet etti. Onu âdeta havaya kaldırarak boş bir çuval gibi bir kenara çökertti. Çenesi yüzünde çarpık duruyordu şimdi. Kırılan dişleri alt dudağına girmişti. Ağzından burnundan kan akıyor, gözleri camlaşmış gibi bakıyordu.

Daniel bir an ona baktıktan sonra Lansky'e döndü. Sanki hiçbir şey olmamış gibi konuştu. «Ben de silahla tehdit edilmekten hiç hoşlanmam.»

Lansky önce ona, sonra yerde yatan adamına baktı. Odadaki diğer iki kişiye, «Onu alıp götürün,» dedi.

Daniel, «Sizin yerinizde olsam,» diye atıldı. «Onu bir doktora götürdüm. Adamınızın çenesi camdan yapılmış gibi dağıldı. En azından üç yerden kırıldı, sanırım.» Koltuğa doğru yürüdü. «Oturmama izin verir misiniz?»

Lansky eliyle oturmasını işaret etti. Odada yalnız kâlincaya kadar beklediler.

Daniel, «Şimdi anlatın bakalım,» dedi. «Neler oluyor?»

«Kusura bakma,» dedi Lansky. «Ama bu işleri bilirsin. Kendini ispatlamasına izin vermek zorundaydım.»

Daniel başını sallayarak, «Neyi ispat etti ki?» dedi. «Hiçbir şey.»

«Bu işde çalışamayacağını ispatladı. Çeneleri cam gibi dağılan muhafızlara ihtiyacım yok benim.»

Daniel bir kahkaha attıktan sonra ciddileşti. «Beni görmek istemişsiniz.»

Lansky doğrudan konuya geçti. «Ortak fon. Duygularım incindi. Beni hiç düşünmedin.»

«Doğru.»

«Ben de katılmak istiyorum.»

«Anlaşmamızda böyle bir şey yoktu.»

«Ben var demedim. Yalnızca katılmak istediğimi söyledim.»

«O halde izin verin de durumu kısaca anlatayım, Bay Lansky. Katılmamanızın nedeni, benim sizin katılmanızı istememenden ileri geliyor. Bu iş başından sonuna kadar temiz olacak.»

«Çok açık sözlüsün. Mesele çıkarmak istiyorsun. Seni bir anda yok ederiz.» Lansky nasıl yokedeceklerini anlatmak ister gibi parmaklarını şaklattı.

Daniel gülümsedi. «O halde hiçbir şeyimiz yok. Ne Ortak Fon, ne de üzerinde anlaştığımız, yürüttüğünüz işimiz.»

«Hamile bir karın, okulda okuyan bir oğlun var.»

«Sizin neyiniz var, Bay Lansky? Karanlıklarda sürdürdüğünüz bir hayat, öldürülmemeniz için çevrenizi almış camdan çeneli adamlar. Evinize gelen bakkal, sütçü, elektrik tamircisi gibi kişilerin sendikalı olduklarını bilirsiniz, sanırım. Eğer onlara bir haber salarsam, bu dünyada doğal nedenlerden ölmemenizi sağlayacak hiçbir şey, hiçbir yardım bulamazsınız.»

Lansky bir şey söylemeden ona baktı. Daniel ayağa kalkmıştı. Sonra Lansky, «Bu işin içinde ben yalnız değilim,» dedi. «Ortaklarıma durumu anlatmam gerek.»

Daniel, «Onlara işçi hareketini halkın gözünde bütü-

nüyle temiz tutmaya çalışan biri olduğumu söyleyin,» dedi. «Kabul etmezlerse, altın yumurtlayan tavuğu öldüreceklerini de bilsinler.»

«Kabul edip etmeyeceklerini bilmiyorum,» dedi Lansky.

«Kabul etmezlerse bundan ikimiz de zararlı çıkacağız.»

Lansky ona düşünceli düşünceli baktı. Sonunda yüzünde hafif bir gülümseme belirdi. «Sen şeytanın tekisin,»

ON ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Daniel önündeki rapor yığınının şöyle bir baktıktan sonra yumruğunu olanca kuvvetiyle üzerine indirip, «Allah kahretsin, işler umduğum gibi gitmiyor,» dedi.

Moses'la Jack ona bakakaldılar. Sonbahara kadar okullar kapalı olduğundan Junior da oradaydı.

«Son on gün içinde dört bin mil katettim. En azından sekiz, dokuz bin üyesi olan on beş değişik sendikayla konuştum. Bu aptallara, sersemelere girdiğimiz işin kendileri için fevkâlâde bir şey olduğunu nasıl anlatmalı, bilmem ki? Şimdiye dek sadece beş yüz yetmiş üye toplayabildim. Belki de bu işten vazgeçsek iyi olacak. Ülkenin dizlerimin üzerinde sürüklendiğimi görmesini istemem.»

Junior, «Benim bir fikrim var, baba,» dedi.

Babası ona baktı. «Söyle bakalım. Şu anda ne söylese dinleyecek durumdayım.»

«Söyleyeceklerim bu durum için uygulanacak bir nitelikte olmayabilir,» diye başladı Junior. «Fakültede devam ettiğim kurslardan biri olan kredi ve taksit bölümünü henüz tamamladım... Biliyorsunuz, otomobil, ev eşyaları gibi şeyler...»

Daniel'in ilgisi uyanmıştı. «Devam et.»

«Alıcı aldığı mal üzerine haftada ya da ayda belirli bir miktar para öder. Kontrat imzalandığı anda satıcı alıcının

imzaladığı senetleri bir bankaya kırdırır ve parasını hemen alır. Müşteri de malını.»

«Ama bunun bizim durumla pek ilgisi yok gibi.»

«Belki. Ama bizim konumuzda mal, satmaya çalıştığımız hisseler. Siz de benim kadar iyi bilirsiniz ki, sıradan bir orta halli kişi bir defada yüz dolar vermek yerine haftada iki dolar vermeyi yeğler. Bu ona daha kolay gelir.»

Jack, «Junior'un fikrini beğendim,» diye atıldı.

Moses, «Hissedarlar ödemeleri sendikalarına yaparlar,» dedi. «Onlar da parayı bize aktarırlar. Her ay.»

«Tamam,» diye Jack başını salladı. «Eğer gerektiği gibi kontrat yaparsak, senetleri kıracak bir banka da buluruz.»

Daniel ağır ağır başını sallayarak Junior'a, «Çok güzel bir fikir ileri sürdün, evlat,» dedi.

D. J. kıpkırmızı kesildi. «Henüz bilmiyoruz, baba. İşler belki de düşündüğümüz gibi gitmez.»

«Gidecek.» Daniel, Jack'e döndü. «Televizyonla radyo bu işi nasıl yorumluyor?»

«İlginc buluyor. İşçiler ilk kez paralarını işletecek, kendilerine kazanç sağlayacak bir işe atılıyorlar.»

Daniel ona bir an baktıktan sonra birden gülümsedi. «Başaracağız,» dedi. Sesi güvenle dolup taşıyordu. «Her şey yoluna giriyor. Henüz bilmiyorlar ama bize bütün ülkeyi örgütleyecek bir fırsat veriyorlar.»

Margaret, Daniel'in Detroit'e götürmek için küçük valizini toplamasına baktı. «Sinirlisin,» dedi sonra.

Daniel derin bir soluk aldı. «Eğer başaramazsak her şeyden vazgeçmemiz gerekecek. Başladığımız yere döneceğiz.»

«Durum o kadar fena mı? Pekâlâ idare ediyorduk.»

«İşçi hareketinde hiçbir şey yapmadan durursan geri-

lersin. Yenilikler düşünmek, bunları uygulamak gerek.»

Daniel valizini kapadı.

Margaret, «Bu senin için çok mu önemli?» diye sordu.

«Evet. Bütün hayatım boyunca işçi hareketinde önemli bir şey yapmak istedim. Ne zaman bir şey yapmaya kalkışsam yüzüme gözüme bulaştırdım.» Daniel valizini aldı. Margaret onun peşinden merdivenleri indi. Daniel valizi holde bırakıp oturma odasına geçti. Büfeden bir viski şişesi çıkarıp bardağa doldurdu.

Margaret. «Keşke ben de seninle gelebilseydim,» dedi.

«Bunu ben de isterdim. Ama uzun sürmeyecek. İki hafta daha var.»

«Bana sonsuzluk kadar uzun geliyor.»

Daniel gülümsedi. «Sandığından daha çabuk geçecek, emin ol.»

«Televizyonu izleyeceğim. Akşam haberlerinde konuşmandan bir bölüm vereceklermiş, Jack söyledi.»

O sırada dışardan bir arabanın korna sesi duyuldu. «Araba geldi,» dedi Daniel. «Gitmeliyim artık.»

Margaret de kapıya kadar gitti. Daniel holden valizini aldı. «D.J.'le diğerlerine sevgilerimi söyle.»

«Olur.»

Daniel ona baktı. «Söylemeyi nerrdeyse unutuyordum. Bir şeye ihtiyacın olursa Jack burada. Ona başvurabilirsin.»

«Jack de seninle gidiyor sanıyordum.»

«Planımızı son anda değiştirdik. Jack'in burada yapılacak işleri var.»

«Talihin açık olsun.» Margaret onu öptü. «Kötü kadınlardan uzak dur. Seni seviyorum.»

Daniel gülerek, «Ben de seni seviyorum,» dedi.

Margaret kapıda durup onun arabaya binişini seyret-

ti. Daniel arabanın camından eğilip elini salladı. Margaret de. Araba hareket etti. O sırada içerde telefon çalmaya başlamıştı. Margaret kapıyı kapatıp telefona gitti.

Jack Haney arıyordu. «Koca Dan gitti mi?»

«Şimdi gitti.»

«Peki. Detroit'e varınca onunla konuşurum.»

«Ne oldu?»

«Bir şey yok. Ona soracaklarım var da.» Jack bir an durakladıktan sonra, «Yarın evde olacak mısın?» diye sordu.

«Evet.»

«Yarın telefon eder nasıl olduğunu sorarım. Koca Dan seninle ilgilenmemi istedi.»

«Biliyorum.» Şimdi duraklama sırası Margaret'teydi. Sonra kendini toparlayıp, «Bak,» dedi. «Yarın bir işin yoksa buraya gel. Birlikte yemek yer, televizyon seyrederek.»

«Seni zahmete sokmak istemem.»

«Ben hiçbir zahmete girmem. Her şeyi Mamie hazırlıyor. Daniel burada olmayınca kendimi çok yalnız hissediyorum.»

«Tamam,» dedi Jack. «Yarın telefon eder, fikrini değiştirip değiştirmediğini sorarım.»

«Değiştirmeyeceğim.»

«Tamam. Saat kaçta geleyim?»

«Saat yedi iyi mi senin için?»

«Evet. Teşekkürler.»

Margaret telefonu kapatıp yukarıya, yatak odasına çıktı. Elbisesini çıkarıp sabahlığını giydi. Karnı çok büyümüştü. Şimdi aynada biraz aşağı düşmüş gibi görünüyordu.

Yatağına girip sırtını yastıklara dayadı. Jack'ı yemeğe çağırdığına seviniyordu. Onunla ilk olarak yalnız kalacak ve konuşacaktı. İyi, kibar bir genç adama benziyordu... Bir parça da utangaç. Belki de patronun karısı olduğundan yanında çekingendi Jack. Daniel'i evlilik tuzağına düşür-

mek için gençliğini ve seksi iki silah gibi kullandığını düşünen diğerlerine hiç benzemiyordu.

Derin bir soluk aldı. Hepsinin canı cehennemeydi. Bebek doğduktan sonra onlara ne kadar yanıldıklarını gösterecekti.

ON DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Daniel toplantı salonunun ucundaki sahnenin kulesinde durdu. Birleşmiş Maden İşçileri Sendikasıyla Teamster iyi çalışmışlardı. Salon tıklım tıklım doluydu. Şimdi hisse senetlerinin yeni satış biçimini kabul ettiremezse, bu yalnızca onun suçu olacaktı.

Elinde tuttuğu notlara baktı, Her şey bu kâğıtlara yazılmıştı. Derin bir soluk aldı. Son yarım saattir konuşmacılar ortak fonu dinleyicilere anlatmaya çalışmışlardı. Son konuşmacı Birleşmiş Maden İşçileri Sendikasıındandı. Daniel onun, «Şimdi,» dediğini duydu. «Ülkemizin artan gücüne ve servetine katkıda bulunmamızı sağlayan bu güzel konu üzerinde, hayatını işçi hareketine adanmış, arkadaşı olmaktan gurur duyduğum kişi, koca Dan Huggins size daha ayrıntılı bilgi verecek.»

Daniel sahneye yürüdü. Konuşmacı gülümseyerek ona yaklaştı. El sıkıştılar. Konuşmacı, «Onları gerektiği gibi yumuşattık, Koca Dan,» dedi. «Şimdi sıra sende.»

Daniel gülümseyip masaya yaklaştı. Notlarını önüne açtı. Sonra alkışlara elini sallayarak, bir yandan da gülümseyerek cevap verdi. Dinleyiciler üzerinde bakışlarını dolaştırdı. İşçilerin yüzde ellisi iş tulumlarıyla gelmişlerdi. Onları çok iyi anlıyor, her birini kendi içinde hissediyordu. Onlardan biriydi Daniel.

Bakışlarını notlarına çevirdi. Yanlış, hatalı olan bir şey vardı. O, şu karşısında, salonda oturan işçilerden biriydi. Bir hisse senedi satıcısı değildi. Ne kadar güzel ve geçerli olursa olsun bu adamlar buraya bir satıcının övgülerini, propagandasını dinlemeye değil, onu görmeye gelmişlerdi. Onu dinlemek, işlerine, sendikaya olan güvenlerini kazanmak istiyorlardı. Onun bir tek şey söylemesini olduğunu duymak istiyorlardı.

Daniel önündeki kâğıtları toplayıp eline aldı. Dinleyicilere doğru sağlayarak, «Kardeşlerim, arkadaşlarım,» dedi. «Bu kâğıtlarda yapmam gereken konuşmanın metni var. Benden, bize katılmanızın ne kadar önemli olduğunu anlatmam isteniyor.»

Daniel bir an durdu. Derin bir soluk aldı. «Ama ben fikrimi değiştirdim. Bu konuşmayı yapmayacağım. Böyle, bu tür konuşmaları başkaları da yapabilir. Üstelik size, salona girerken, bilmeniz gereken bilgileri içeren birer broşür verildi. Bunları benim burada tekrarlamam saçma olur.»

Daniel elini açtı. Kâğıtlar yerlere düştü. Daniel bakışlarını salona çevirerek, «Birlikte geçireceğimiz zaman çok az ve değerli,» dedi. «Sizinle daha önemli olduğunu düşündüğüm, hissettiğim, günlük hayatımızda çok etkili bir şeyden söz etmek istiyorum... Ben buna Demokrasiye Meydan Okuma diyorum.»

Daniel susup dinleyicilerin yüzlerine baktı. Bunlar onun insanlarıydı. Açık açık, tane tane konuşmasını sürdürdü:

«Bir insan doğar, çalışır, sonra da ölür. Ve de hiçbir şey kalmaz... Biz bu kişilerdeniz. İşçi olarak doğanlardanız. Bunu böylece, olduğu gibi kabul etmiş bulunmaktayız. Çünkü kurallar böyle.

«Ama bir gün, bir süre önce, birtakım kişiler toplanıp demokrasi dedikleri şeyin kurallarını yazdılar. Buna

göre bütün insanlar eşittiler. Her konuda. Bir şeyin kurallarını yazdılar. Buna göre bütün insanlar eşittiler. Her konuda. Bir şeyin kurallarını saplamak onları uygulamaktan kolaydır.

«İşte bu kuralları gerçekleştirmek bizim mücadelemizi oluşturuyor. Çünkü biz çalışan sınıfız. Bunun için de sendikaları kurduk. Yaşam koşullarımızı düzeltmek, haklarımızı korumak için. Doğup, çalışıp ölmekten daha çok şeylere lâyîğiz biz. Çünkü içinde yaşadığımız dünya bizim de dünyamız. Hepimiz, her birimiz bu dünya üzerinde bir iz bırakmalıyız. Sonsuza dek anımsanmak, unutulmamak için.»

Masanın üzerindeki su bardağına uzandı. Salondaki sessizlik ona, dinleyicilerin onun ne anlatmaya çalıştığını bilmiyorlarmış duygusunu vermişti. Sonra kopan alkış sesleri onu hayretle irkiltti. Daniel elini kaldırıp susmalarını işaret etti.

«Biz bu savaşın askerleriyiz. Ancak kendimize yararımız dokunursa başkalarına da yardımcı oluruz.»

Yeniden bir alkış koptu.

Daniel bir saatten fazla konuştu. Geçip giden gençlikten, yitirilen düşlerden, boşa çıkan sadakatten ve sonunda da onlarla paylaştığı umutlardan söz etti. Konuşmasını bitirdiğinde salonda derin bir sessizlik vardı. Daniel sahneden çıkmak üzere döndü. İşte o zaman kıyamet koptu. Dinleyiciler alkışlıyor, bağırıyorlardı. «Koca Dan! Koca Dan!»

Daniel onlara doğru döndü yine. Yanaklarından yaşlar akıyordu. Ağzını açtı. «Teşekkür ederim,» dedi. Başka bir şey söyleyecek durumda değildi.

Sahnenin arkasında tuhaf bir sessizlik, hüküm sürüyordu. Her zaman olduğu gibi el sıkışmalar, tebrikler yoktu. Arabada giderlerken Moses'la D.J. bile konuşmuyorlar-

dı. Kaldıkları otele vardıklarında Daniel doğrudan dairesine çıkmayı istedi. Burada, plânlamada yararı dokunan sendikacılar için toplantıdan sonra verilecek ziyafetin hazırlıkları yapılıyordu. Daniel geniş oturma odasının ortasında durup yapılan hazırlıklara baktı. Bar içkiyle doldurulmuş, sandviçler hazır edilmişti.

Sonra Moses'a, «Otel idarecilerine haber ver de bunları toplayıp kaldırsınlar,» dedi. «İşimiz bitti artık. Burada vakit geçirmeye gerek yok. Akşam uçağında belki yer bulabiliriz.»

Moses bir şey söylemeden başını salladı.

«D.J., sen kâğıtları topla. Sıraya falan koymana gerek yok. Hepsini bir kutuya tıkıp bırak. Onlar artık bize gerekli olmayacak.»

«Peki, baba.»

Daniel yatak odasına giderken telefon çalmaya başladı. Daniel odaya girip ardından kapıyı kapadı, kendini yatağın üzerine bıraktı. Neden yapmıştı bunu? Her şey avuçlarının içindeyken reddetmiş, fırlatıp atmıştı. Hem de hiç bir yüzünden. Onlara duyularını anlatmak için. Oysa dinleyicileri akşam yemeğine oturduklarında onu da, yaptığı konuşmayı da çoktan unutmuş olacaktı. İdeal denilen şey tatlı, güzel sözcüklerden başka bir şey değildi. İnsanları harekete getiremezdi bununla. İnsanları ancak para ve iktidar harekete getirebilirdi.

Odanın kapısı açıldı. Moses başını içeriye uzatarak, «Başkan seninle konuşmak istiyor,» dedi. Sesi saygıyla karışık korku doluydu.

Daniel, «Başkan mı?» dedi. «Aptallaşmış gibiydi.

Moses, «Amerika Birleşik Devletleri Başkanı,» dedi.

Daniel ona bakakaldı. Sonra kendini toparlayıp telefonu kulağına götürdü. «Alo?»

Bir kadın sesi, «Bay Huggins?» dedi.

«Evet.»

«Bir dakika bekleyin, efendim.»

Hatta bir çıtırtı duyuldu. Sonra Eisenhower'ın bildik sesi işitildi: «Bay Huggins, yaptığınız harika konuşma için sizi kutlamak istedim. Şimdi televizyonda izledim.»

«Sağolun, Sayın Başkan.»

«Konuşmanız, Amerika'yı büyük yapan temel gerçekleri yansıtıyordu, Bay Huggins. Hepimizin bildiği, birlikte büyüdüğü, işçi sınıfının sınırlarını aşan, vatanını, vatan-daşlarını seven bütün Amerikalıların ruhuna ulaşır, dokunan olağanüstü bir konuşmaydı bu. Şunu bilmenizi isterim ki, yalnızca bütün Amerikalılar için değil, benim için de konuşmuş olduğunuz. Duygularımızı, düşüncelerimizi dile getirdiniz. Gurur duyulacak bir konuşmaydı.»

«Teşekkür ederim, efendim.»

«Tekrar kutlarım, Bay Huggins.»

Telefon kapandı. Daniel elindeki alıcıya bakıyordu şimdi. Başını kaldırdı. Kapıda Moses'la D.J. duruyorlardı. Şaşkınlık dolu bir sesle, «Başkan konuşmamı beğenmiş,» dedi.

Sonra birden dairedaki bütün telefonlar aynı anda çalmaya, içerisi insanlarla dolmaya başladı.

Sancılar, Daniel'in konuşmasının ortalarında bir yerde başlamıştı. Oturma odasında oturmuş, Daniel'i televizyonda izliyorlardı. Daniel'in konuşmaya başlamasının üzerinden beş dakika geçmemişti ki, Jack dönüp ona hayretle baktı.

«Hazırladığımız konuşma bu değildi! Sana konuşmayı değiştireceğini söylemiş miydi?»

Margaret başını hayır anlamında salladı. «Bana böyle şeylerden hiç söz etmez. Aynı konuşma olup olmadığını bile bilmiyorum.»

Birkaç dakika sonra da sancılar başladı. İçini bir an bir bıçak keser gibi olmuştı. Margaret kendine hâkim ol-

maya çalıştı. Jack'in, bu durumunu farketmesinden sıkılıyordu. Derin bir soluk aldı. Sancı geçti.

İki dakika sonra yine başladı. Bu kez daha kuvvetli. Genç kadın elinde olmadan inleyerek oturduğu yerde iki büklüm oldu.

Jack ondan yana döndü. «İyisin ya?»

Margaret yüzünde ter tanelerinin belirmediğini hissediyordu.» Bebek dedi. «Sanırım doğacak. Doktora telefon et. Numarası telefonun yanındaki defterde yazılı.»

Jack fırlayıp, «Mamie,» diye seslendi. Karaderili kadının kapıda görüldü. «Sanırım Bayan Huggins doğum yapacak. Ben doktora telefon ederken sen onun yanında kal.»

Şimdi oteldeki daire delilerevine dönmüştü. Bunun kişinin nerden çıkıp geldiğini bilmiyordu Daniel. Ama oradaydılar, heyecan içindeydiler. Son sayımda bir milyon doların üzerinde satış sözleşmesi yapıldığı ortaya çıkmıştı. Sayım hâlâ devam ediyordu.

Onu dinleyicilere takdim eden son konuşmacı, «Tilki gibi adamsın, Koca Dan,» dedi, «Hepimiz, bu adam aklını kaçırdı galiba, diye düşündük. Ama sen ne yaptığını biliyordun.»

Moses elinde bir yığın telgrafla geldi. «Telefonlar, telgraflar yağıyor,» dedi. Ülkenin dört bir yanından. Herkes seni istiyor.»

Daniel birden kendini pek yorgun hissetmeye başlamıştı. Kalabalık oturma odasındaki insanların arasından yatak odasına doğru yürümeye başladı. Oradakilerden biri omzuna vurarak, «Koca Dan,» dedi. «Bundan sonraki Amerika Birleşik Devletleri Başkan'ı olabilirsin. İstersen elbette.»

Daniel odasına girip kapıyı kapadı. Yatağın üzerine

oturdu. Dinlenecek ancak birkaç dakikası vardı. Birden çok şey olmuştu. Kapı açıldı. İçeriye D.J. girdi.

«İyi misin, baba?»

«Yorgunum, evlât.»

«Parlak bir fikirdi seninki, baba. İçgüdüsel olarak onlara hisse senetlerini nasıl satacağını biliyordun. Ne yaptığını biliyordun.»

Daniel oğluna baktı. Hâlâ anlamamışlardı. Yaptığı konuşmayı, hisse senedi satmak için hazırladığı zekice bir bir numara olarak görüyorlardı. Karyolanın yanındaki telefon çalmaya başladı. Daniel bakması için oğluna işaret etti.

D.J. telefonu kulağına götürdü. «Seni arıyorlar, baba. Jack Haney.»

Daniel telefonu oğlundan aldı. «Evet, Jack?»

«Margaret hastanede. Doğum sancıları başladı.»

«İyi mi kendisi?»

«Doktor iyi olduğunu söyledi. Her şey normalmiş. Bebek her an dünyaya gelebilir.» Karşı taraftan başka sesler duyuldu. Jack, «Bir oğlun olmuş, Daniel. Tebrikler.»

Daniel derin bir soluk aldı. «Hemen yola çıkıyorum. Margaret'e, akşama orada olacağımı söyle.» Telefonu kapatıp D.J.'ye baktı. «Bir erkek kardeşin var.»

D.J.'nin yüzü geniş bir gülümsemeyle aydınlandı. «Tebrikler.» Babasının elini sıkı sıkı kavradı. «Senin hesabına gerçekten mutluyum, baba. Gerçekten.»

«Moses'i çağır. Hemen şimdi döneceğimi söyle. Siz ikiniz burada kalıp işlere bakarsınız.»

Daniel valizini kapatırken Moses'la D.J. içeri girdiler. «Ben arka kapıdan gideceğim,» dedi. «Yokluğumu kimse farketmez.»

Mosses gülümseyerek başını salladı. «Tebrikler, Daniel. Valizi işaret ederek, «Onu götürmek zorunda değilsin,» diye ekledi. «Biz gelirken getiririz.»

«İyi fikir. «Hol kapısına doğru gitti. «Havaalanına gitmek için bir taksiye atlayacağım.» Kapıyı açarak hole çıktı. Moses'la D.J. de peşinden.

Dairenin girişindeki ana holde on, on iki kişilik bir kalabalık vardı. Moses, «Hâlâ geliyorlar,» dedi. «Öteki yandaki asansörle insan daha iyi olacak.»

Daniel kalabalığa bakıp başını salladı. Dönmek üzereyken kafasında bir resim canlanır gibi oldu. Birden döndü. Eli ceketinin içindeki tabancaya uzanırken diğer ellyle de Moses'i kapıya doğru itti. Moses D.J.'ye şiddetle çarptı. İkisi birden yerlere yuvarlandılar. Aynı anda da ilk kurşun sesi duyuldu.

Daniel kurşunun karın boşluğuna girdiğini hissetti. Kafasında sarışın adamın resmi bütün canlılığını sürdürüyordu. İkinci kurşunla dizlerinin üzerine çöktü. Şimdi silâhını çıkarmış iki eliyle tutuyordu. Sonra sarışın adamın yüzü kıpkırmızı bir kan deryası içinde parçalandı. İkinci kurşunla adam geri geri gidip yere yuvarlandı. Ölmüştü.

«Ölüyorum, oğlum. Sen de dünyaya geliyorsun. Seni asla göremeyeceğim. Birbirimizi hiç tanımayacağız.»

«Ölmeyeceksin, baba. Sana gelecekte haber veriyorum.»

«Sana düşlerimi bırakıyorum, oğlum.»

«Onları bekleyeceğim, baba. Ama bana yolu sen göstereceksin.»

Bir ıstırap karmaşası içinde mücadele ediyordu. Kendisini bir sedyeye yatıran ellerin farkındaydı. Sedyeyi kaldırdıkları sırada gözlerini açtı, D.J.'yi gördü. Moses kaygıyla üzerine doğru eğilmişti. Daniel gülümsemeye çalıştı. «Kendimi pek aptal hissediyorum. Böyle bir şeyi beklemeliydim.»

«Kendini yorma, baba. İyileşeceksin. Doktor, kurşun yaralarının önemli olmadığını söyledi.»

Daniel halsiz halsiz, «Biliyorum,» dedi. «Küçük kardeşin bunu bana söyledi bile.»

ŞİMDİ

Taze ekim havası ciğerlerimi doldurmuştu. Çevremiz, Virginia tepeleri kırmızı, altın rengi, turuncu yapraklarla donanmıştı. Hâlâ dallarda kalan sonbahar yaprakları da hafif rüzgârda bir başlarına dans ediyor gibiydiler. Tepeye çıktık. «İşte,» dedim.

Christina arabayı düzgün bir yere park etti. Bana bakarak, «Bunu yapmak istediğinden emin misin?» diye sordu.

«Evet. Eve dönmezden önce buraya geleceğime söz vermiştim. «Arka koltuğa uzanıp uyku tulumunu aldım. Arabadan inerken, «Çiçekler ekim,» dedim.

Christina arabayı düzgün bir yere park etti. Bana bakarak, «Bunu yapmak istediğinden emin misin?» diye sordu.

«Evet. Eve dönmezden önce buraya geleceğime söz vermiştim. «Arka koltuğa uzanıp uyku tulumunu aladım. Arabadan inerken, «Çiçekler ekim,» dedim.

«Yarın sabah saat sekizde,» dedi Christina. «Seni almak için burada olacağım. Geç kalma. Düğün için evde olacağına annene söz verdin.»

«Annemle Jack yarın akşam benim evimde evleniyorlardı. Yargıç Paul Gitlin tören için kentten gelecekti. Jack hukuk öğrenimine onun bürosunda başlamıştı. Sırt çantamı omuzlarıma geçirirken, «Geç kalmam,» dedim.

«Gereken her şeyi yanına aldın mı?»

Gülümsedim. «Dış fırçamı aldım. Yalnızca bir gece kalacağım, Christina.»

Arabanın tepeden aşağı inip kaybolmasını bekledim.

Sonra tepenin öteki yanından aşağı indim. Christina kırk mil uzaktaki bir otelde gece için kendine bir oda ayırtmıştı. Bu kez yolu aramak zorunda kalmadım. Nerede olduğunu biliyordum.

Mezarlara varmam bir saatten daha kısa bir zaman aldı. Betty May sözünü tutmuştu. Mezarların çevresine ve aralarına çiçekler düzenli olarak ekilmişti. Parlak kırmızılar, maviler, morlar gökyüzüne gülümsüyorlardı. Orada bir an durdum. Nasılsa burası artık yalnız ve unutulmuş gibi görünmüyordu.

Tepeden aşağı baktım. Mısır tarlasındaki çıplak bitki dalları öğleden sonra esintisinde dans ediyorlardı. Evin küçük bacasından belli belirsiz bir duman kurdelesi yükseliyordu. Pikap kapının önünde, toz toprak içinde durmaktaydı.

Ben bakarken Jeb Stuart evden çıkıp basamaklarda durdu. Çevresine bakınırken bakışları tepeye döndü. Beni gördü. Elimi salladım. Yüzü dostça, sevgiyle aydınlandı. Aşağı indim. Jeb Stuart evinin kapısını açtı. Onun, «Betty May! Jonathan geri geldi!» diyen sesini duydum.

Betty May evden çıkıp onun yanında durdu. Elini sallıyor, gülümsüyordu. Genç kadında bir değişiklik vardı ama bunun ne olduğunu ancak onlara yaklaşıncaya anladım. Betty May bıraktığım zamankinden daha ince, daha zayıftı. Kocaman karnı yoktu artık!

Jeb Stuart merdivenlerden inip elimi heyecanla sıktı. «Nasılsın, Jonathan, nasılsın?»

Gülümsedim. «Seni gördüğüme gerçekten sevindim, Jeb Stuart.»

«Geleceğini biliyorduk, Jonathan. Yine de bizi unutulmuş olabileceğini düşündüm.»

«İmkânsız.» Betty May'e bakarak, «Tebrikler,» dedim. «Güzel anneyi öpmeme izin var mı? Kızın da senin kadar güzel mi?»

Betty May kıpkırmızı kesildi. «Kız olduğunu nereden bildin?»

Betty May'i yanağından öptüm. «Biliyorum işte.»

Jeb, «Doğru, kız,» dedi. «Annesinin modeli. Gel kendin gör.»

Peşlerinden barakaya girdim. Şimdi burası küçük bir eve benzemişti. Pencerelerde basma perdeler vardı. Tah-ta eşyalar temizlenip boyanmış, uyuma yeri bir perdeyle ayrılmıştı. Betty May bu perdeyi çekerek, «İşte,» dedi.

Bebek, bir viski sandığının yarısından yapıp beyaza boyanmış eski usul bir beşikte yatıyordu. Beşiğe doğru eğilip baktım. Bebeğin küçük yüzü uykusunda bir maymununki gibi bumburuştu. Minik ellerini yumruk biçiminde sıkmıştı. Hemen hemen beyaz renkte saçları vardı. «Ne kadar güzel,» dedim. «Şimdi ne kadarlık?»

«Altı haftalık,» dedi Betty May. «Hasatı bitirdiğimiz gün doğdu.»

«Ona bir ad verdiniz mi?»

««Düşünüyoruz. Ama bir karar veremedik. Onu kente götürüp vaftiz ettireceğiz. Adı da o zaman belli olacak. Şimdi ona yalnızca 'Bebek' diyoruz,» diye anlattı Betty May.

Gülümsedim. «Güzel. Ona bir hediye getirdim.» Kapıya gidip sırt çantamı açtım. İçinden Christina'nın Worth Bulvarındaki bir mağazadan aldığı kutuyu çıkarıp Betty May'e uzattım.

«Zahmet etmişsin,» dedi Betty May.

«Aç.»

Betty May kutunun kâğıdını dikkatle açarak, «Bu kâğıt ne kadar ince,» dedi. «İpek gibi .Onu saklayacağım.» Sonra da kutunun kapağını açtı. İçinde elbise, şapka, patik, çarşaf yastıktan ibaret tam bir bebek takımı vardı. Hepsi de pembeydi. «Ne güzel! Böyle bir şeyi ilk kez görüyorum.»

«Bebeğin vaftiz töreni için,» dedi Jonathan.

Jeb Stuart hiç konuşmadan duruyordu. Sonra koluma dokundu. «Betty May pek konuşmasını bilmez. Ama sana minnettar olduğumuzu bilmeni isterim.»

O sırada beşikten bir feryat koptu. Betty May hemen döndü. «Meme saati geldi,» dedi. «Mübarek, çalar saat gibi...»

Ben Jeb Stuart'la dışarı çıktım. Merdivenlere oturduk. «Her şey yolunda mı?» diye sordum.

«Fena sayılmaz. İyi ürün aldık.»

«Şeriften bir haber çıktı mı?»

Jeb Stuart başını hayır anlamında salladı. «Bir daha görünmedi.»

«Dediği gibi tutuklama emri çıkardı mı?»

«Sanırım. Ama artık önemi yok. Karım ilçede kocasından ayrıldığına dair bir belge elde etti. Vaftiz için kente indiğimizde her şey yoluna girecek. Burada bir süre kalmayı düşünüyor musun.»

«Yalnızca bu gece. Sabah erkenden gideceğim. Yarın akşam evde olmam gerekiyor.»

«Belki de vaftiz töreni için yine gelirsin. Eğer bebeğin vaftiz babası olursan bize onur verirsin. Betty May'le ben çok seviniriz.»

Boğazıma bir şey tıkanır gibi oldu. «Bu onur bana ait. Ne zaman yapacağınızı söyleyin, burada olurum.»

Betty May görüldü. «Yemek yarım saate kadar hazır olur,» dedi.

Jeb Stuart ayağa kalkarken, «İyi,» dedi. «İmbikhaneye bir bakmak ister misin, Jonathan?»

Başım la istediğimi anlattım. Küçük ormandan, hemen hemen görülmeyen yolda yürüyerek geçtik. Her şey hatırladığım gibiydi. Değişen bir tek şey vardı. Şimdi küçük tahta variller düzenle sıralanmış, üzerlerine de bir muşamba örtü örtülmüştü.

Jeb Stuart, «İslanmalarını istemedim,» dedi. «İyi olmaz.»

Küçük dereye yaklaşıp bir avuç su aldım. Yüzüme sürdüm. Su serindi.

«Gelecek yıl ürünü sattığımda boru döşetip suyu barakaya alacağım.»

«Çok iyi olur.» Yine içkinin yapıldığı yere döndüm. Gün ışığı soluyordu. Barakının duvarlarına büyükbabam raflar çıkmıştı. «Burada bir silâh olması gerekir,» dedim.

Jeb yüzüme hayretle baktı. «Nerden biliyorsun?»

Omuz silkerek, «Biliyorum işte,» dedim.

Raflara yürüyüp en üsttekine uzandı. «Ben de biliyorum olduğunu .Ama onun böyle bir silâhı olamazdı.»

Otomatik tüfeğe baktım. «Bunu nerden buldun?»

«Bir arkadaşım Vietnam'da bulundu. Bunu ondan on dolara satın aldım. Kurşunlarıyla birlikte. Dört dolu şarjörü var.» Silâhın burnunu yere doğru tutup birden döndü. Ateş eder gibi yaptı, «Bu insanı duman eder,» dedi.

Bir şey söylemedim.

«Bu içkiyi, içki kaçakçılarına kaptırmayacağım.»

İliklerime kadar ürperdiğimi hissettim. «Hadi, eve dönelim.»

«Tamam.» Silâhı yerine bıraktı. Tepeden aşağı indik.

Akşam yemeği haşlanmış etli sebzeydi. Peşinden mısır ekmeği yiyip sıcak kahve içtik. Betty May, «Sana daha güzel bir şeyler hazırlamak isterdim,» diye özür diledi. «Ama bebeğin doğumundan beri Fitchville'e inmedik.»

«Yemek gayet iyiydi,» dedim. «Buna söyleyecek laf yok.» Uyku tulumumu aldım. «Ben artık yatsam iyi olacak. Sabah erkenden yola çıkacağım.»

Jeb Stuart, «Mısır tarlasına gitmene gerek yok,» diye atıldı. «Burada yatabilirsin. Baksana, perde koyduk.»

«Ben dışarda yatmak istiyorum.»

Betty May, «Olmaz,» diye atıldı. «Artık havalar soğu-

du. Toprak nemli. Üşütüp hastalanırsın.»

Jeb Stuart gülümseyerek, «Hanımın ne dediğini duydun,» dedi. «Yatağını sobanın yanına hazırla. Orası daha sıcak olur.»

Uyku tulumunun içine girip yatınca ne kadar yorgun olduğumu alnadım. Gözlerimi kapar kapamaz uyuyakalmışım.

Eli omzumda hissedip gözlerimi açınca Jeb Stuart'ın üzerime doğru eğilmiş olduğunu gördüm. Parmağını dudaklarına götürerek susmamı işaret etti. Birden doğrulup oturdum. Uyanmıştım artık.

«Yolun aşağısında beş kişiyle bir pikap var,» diye fısıldadı.

«Kimdir onlar?»

«Bilmem. Belki de içki kaçakçılarıdır. Acayip sesler duyunca gidip baktım.»

«Orada ne yapıyorlar?»

«Şu anda bir şey yaptıkları yok. Sanırım orada durmuş birini bekliyorlar.»

«Sence şerifi mi bekliyorlar?»

«Mümkün. İş şansla bırakmaya niyetim yok. Hep birlikte imbikhaneye gideceğiz. Orasını bizden başka bilen yok.»

Uyku tulumunun içinden çıktım. Elbiselerimle yattığımdan yalnızca ayakkabılarımı giymek için zaman harcadım. Betty May kalkmış, bebeği bir battaniyeye sarmıştı bile.

Bize dönüp sakın bir sesle, «Bebek hazır,» dedi.

Jeb başını salladı. «Arka pencereden çıkacağız.» Sonra pencereyi gürültü etmeden, dikkatle açtı. Bana, «Önce sen çık, dedi. «Betty May sana bebeği verir.»

Pencereden çıktım. Bebeği Betty May'den aldım. Betty May de pencereden çıktı. Peşinden de Jeb Stuart. İç-

ri uzanıp tüfeğini alırken, «Başınızı eğik tutun,» dedi.

İki büklüm mısır tarlasının arkasından koşmaya başladık. Günün iik ışıkları ışımaya başladığında ormanın kıyısına varmıştık. Tepeye tırmanırken Betty May'in, bebeğin ağırlığıyla nasıl güçlkle yürüdüğünü farkettim. Bebeği almak için kollarımı uzattım. Ama başını olmaz diye salladı.

Jeb, «Sen devam et,» dedi. «Ben geride kalıp adım izlerini yok edeyim. Bizi izlemelerini istemem.»

Başımı salladım. Jeb Stuart geride kaldı. Biz devam ettik. İmbikhaneyi gizleyen çalı çırpı yığınınna geldiğimizde Betty May diz çökerek, «Çalılarının arasından önce sen geç,» dedi. «Sonra bebeği sana uzatırım.»

Dediğini yaptım. Bebeği bana uzattı. Kendisi de geçti. Geçer geçmez de bebeği benden alıp barakaya girdi. Rafların altına oturdu.

«İyi misin?» diye sordum.

Başını sallamakla yetindi. Sanki olağandışı hiçbir şey olmuyormuş gibi sakin ve nazikti. Bebekten hafif bir sızlanma duyuldu. Betty May hemen bluzunun düğmelerini açmaya başlayarak, «Zavallının karnı acıktı,» dedi. «Kahvaltısını istiyor.»

Bebeğin kabarmış, pembe memeye azgözlülükle saldırmasına baktım. Sonra şapırtılar çıkararak emmeye başladı. Gözlerimin yaşlarla dolduğunu hissettim. Derin bir soluk aldım. Böyle bir sabahda güzellik, iyilik diye bir şey insanın sinirini bozuyordu.

Çalılıklardan bir ses duyuldu. Jeb Stuart'tı gelen. Betty May'le bebeğe bir an durup baktıktan sonra en üst rafa uzanıp daha önce bana gösterdiği otomatik silâhı aldı. Dolu olup olmadığını kontrol etti. «Gelen şerif,» dedi.

«Emin misin?»

Başını evet anlamında salladı. «Arabasını gördüm. Resmi olanını değil. Özel arabasını. Buraya göreviyle il-

gili bir iş için gelmedi.»

«Nerden biliyorsun?»

«Üniformasını da giymemiş. Buraya içki için geldi o. «Rafa uzanıp üç şarjörü aldı. Cebine yerleştirdi. Acı acı. «Her şey hep böyle süremeyecek kadar iyiydi,» dedi.

«Belki bizi bulamaz,» dedim.

«Bulacak. Hazırlıklı gelmiş. Yanında köpekleri de var. Hayvanları görünce ayak izlerimizi örtmeye bile gerek görmedim.»

Betty May'e baktı. Hâlâ bebeği emziriyordu. Konuşmamızı duymamış gibiydi. Jeb'e döndüm. «Şimdi ne yapacaklar?»

«Ben buraya gelirken onlar eve doğru gidiyorlardı.»

«Ben gidip onlarla konuşsam?...»

«Seni öldürürler, Jonathan.»

«Peki, istediklerini ver. Bunun için ölmeye değmez ki...»

Gözlerimin içine dik dik baktı. Alçak sesle, «Sen onları bilmezsin, Jonathan,» dedi. «Yaptığım içkiyi versem bile beni yine de öldürürler. Geride kendilerini suçlayacak birini bırakmak istemezler.»

Aşağıdan şerifin sesi duyuldu. «Jeb Stuart! Ben şerif. Ellerini yukarı kaldırarak çıkarsan sana da, Betty May'e de dokunmam. Kılınıza bile zarar gelmez.»

Jeb bizden yana dönerek, «Bizim evin içinde olmadığımızı anlaması beş dakika alır,» dedi. «Anlayınca da köpeklerini serbest bırakacaktır. Sen Betty May'le bebeği alıp arkadan anayola çık. Ben burada kalıp onları oyalayacağım.»

Betty May artık konuşmaları dinlemeye başlamıştı. «Sensiz bir yere gitmem, Jeb Stuart.»

«Dediğimi yapacaksın, kadın.»

«Yaptıramazsın. Bir kadının yeri, kocasının yanındır. Ne olursa olsun.» Genç kadının sesi kesin ve kararlıydı.

Şerifin sesi yine duyuldu. «Jeb Stuart, beş dakika var.

Sonra biz geleceğiz.»

«Buna cesaret edemezler,» dedi. «Blöf yapıyorlar. Bebek var. Ona zarar vermek istemezler.»

«Bir şey bildikleri yok,» dedi Jeb Stuart. «Bebek doğduktan sonra Fitchville'e hiç inmedik. Bebekten, bizden başka kimsenin haberi yok.» Bir an sustuktan sonra ekledi. «Bilseler bile bir şey farketmez.»

Şerif, «Bu senin son şansın, Jeb Stuart,» dedi. «Vaktin doldu!» Bir an sonra silah sesleri, çatırtılar, bağırma-lar, küfürler duyuldu. Peşinden yine silâh sesleri.

Jeb Stuart bize döndü. «Artık evin boş olduğunu öğrendiler. Şimdi izimizi bulmak için köpekleri salıvereceklerdir.»

Gerçekten de onların ne yapacaklarını tam olarak biliyordu Jeb Stuart. Birden rüzgâr, köpeklerin havlamalarını, yerleri koklarken çıkardıkları sesleri bize kadar getirdi. Jeb Stuart karısına baktı. «Evet, Betty May,» dedi. «Bebeğinin bu orospu çocukları tarafından kurşunlanmasını istiyorsan burada kalabilirsin.»

Betty May başını gitmem gibilerinden inatla salladı.

«Neden hep birlikte çıkıp gitmiyoruz,» diye atıldım. «Hepsinin de canları cehenneme! Bırak alsınlar. Üst tarafı içkiden başka bir şey değil alacakları.»

Jeb Stuart gözlerimin içine bakarak, «Yalnızca içkimi değil, şerefimi de alacaklar,» dedi. «Bir erkek kendinin olan şey için mücadele vermezse, erkek değildir.»

Şimdi köpeklerin havlamaları daha da yakından geliyordu. Sonra bütün sesler kesildi. Artık köpeklerin de, adamların da çok yakınımızda olduğunu biliyordum. Bir anlık bir sessizlikten sonra şerifin sesi âdeta kulaklarımızda cınladı.

«Nerede olduğunu bulduk, Jeb Stuart. Artık hiç şansın kalmadı. Burada on dokuz kişi var. Ellerini havaya kaldırıp çık. Kimsenin canı yanmayacak.»

Jeb Stuart susuyordu.

«Ben barışsever bir adamım, Jeb Stuart,» dedi şerif.
«Aramızda bir anlaşma yaparız.»

Jeb Stuart ellerini ağzına götürüp boru gibi tutarak,
«Nasıl bir anlaşma, şerif?» diye bağırdı.

«İçkinin variline yirmi beş dolar vereceğim. Her şey yoluna girecek. Dostça ayrılırız.»

«Olmaz. Dostluk bu kadar ucuza satılmaz,» dedi Jeb Stuart.

«Gel buraya da konuşalım.»

«Sen buraya gelsene. Ama silâhsız.»

Bir anlık bir sessizlik oldu. Sonra şerif, «Geliyorum,» dedi.

Betty May bir an kocasına baktıktan sonra bebeği benim kollarıma sıkıştırdı. «Bebeğe Jonathan bakar,» dedi. «Ben seninle geliyorum.» Yerden kocasının tüfeğini aldı.

Jeb Stuart'a baktım. Başını ağır ağır sallayarak, «Bu senin Savaşın değil, Jonathan,» dedi. «Bebeği al ve git.» Yerimden kıpırdamadım.

«Onun dediğini yap, evlât. Buraya bunun için döndün. Senin olmayan bebeği almak için.

«Geldim, Jeb Stuart. Çık ortaya.» Şerifin sesi burnumuzun dibindeymiş gibi gelmişti.

Jeb Stuart yerden uzun bir dal parçası aldı. Bunu kendisinden mümkün olduğu kadar uzak tutarak uzatıp çalılara vurdu. Sabahın sessizliğini bir yaylım ateşinin fer-yatları doldurdu. Jeb'in ortaya çıkacağını sandıkları yere ateş etmişlerdi.

«Orospu çocukları!» diye bağırarak Jeb Stuart kendini yere atıp silâhını çalıların arasından uzattı. Tetiğe bastı. Silâh kısa ve tok, öksürük sesine benzeyen sesler çıkardı. «Yaşasın!» dedi. «Herifi binlerce parçaya dağıttım!»

Sonra beni farkettiler. «Çık git burdan! Bebeğimin öl-

mesini ister miyim sanıyorsun?»

Ondan sonra her şeyi içgüdüsel olarak yaptım. Bebeği göğsüme bastırarak imbikhanenin arkasındaki yolda koşmaya başladım. Aynı anda da silah sesleri yine duyuldu. Arkamı bakmadan koşmaya devam ediyordum. Tam tepeye varmıştım ki, patlama oldu.

Bir alev bulutu gökyüzüne yükselirken dönüp baktım. Bunu ikinci bir patlama izledi. Her şey havaya uçmuş, her şey bitmişti. Böyle bir patlamaya hiçbir şey dayanamazdı.

Dizlerimin üzerine çöküp soluğumu toparlamaya çalıştım. Bebeğin yüzündeki battaniyeyi açtım. Sakin sakin uyuyordu. Küçük midesinde annesinin sütü daha sıcacık duruyor olmalıydı. Ağlamaya başladım. Eğilip bebeğin minicik alnından öptüm.»

«Her şey yoluna girecek, Danielle,» diyerek battaniyeyi yine örttüm. «Benimle geleceksin.» Sonra tepeden aşağı, Christina'nın beni beyaz arabası içinde beklediği yere doğru yürümeye başladım.

Saat öğleden sonra dördtü. Araba evimin önündeki park yerine girdiğinde her yer konukların arabalarıyla dolmuştu bile. Oradan durmadan Anne'in evi önündeki park yerine gittim. Konağı kapatırken yanımda oturan Christina'ya baktım. Danielle kucağındaki küçük beşikte uyuyordu. Virginia'daki bir eczaneye uğrayıp bebek için gerekli mamayı hazırlatarak bir şişeye koymuştuk. Kapıyı açıp arabadan indim. O sırada da Anne arka verandadan bize doğru geliyordu.

Durup bana baktı. «Geleceğini biliyordum. Seni bekliyordum.»

«Annenle baban neredeler?»

«Sizin evde.» Geldi. Kendini kollarıma bıraktı Anne, «Seni çok özledim, Jonathan. Gelmeyeceksin diye kahrol-dum.»

«Geleceğimi bilmen gerekirdi.»

«Evet, haklısın.»

Onu arabaya doğru çektim. Christina Rolls Royce'tan İndi. «Anne, bu Christina. Christina'nın annesi babamın Çok yakın arkadaşıydı. Christina, bu Anne. Arkadaşım.»

İki kadının arasında hemen bir dostluğun başladığını hissettim. Önce el sıkışıp sonra öpüştüler.

«Anne, buraya bak.» Battaniyenin ucunu kaldırıp uyuyan bebeği gösterdim. «Bu da Danielle.»

Anne'in gözleri iri iri açılmıştı. «Kimin bebeği? Nerden geldi?»

«Sanırım Danielle artık benim oldu. Annesiyle babasını hatırlıyordur. Jeb Stuart'la Betty May.»

Anne başını sallayarak, «Evet,» dedi. «Nerdeler?»

Sözcükleri söylemek çok güçtü. Her şey öylesine taze ve yeniydi ki... «Öldüler.» Anne bana şaşkın şaşkın baktı. Yüzü sorularla doluydu. «Daha sonra anlatırım. Aca-ba bebek düğünden sonraya kadar sende kalabilir mi? Annemin en önemli gününü rezil etmek istemiyorum.»

«Elbette.» Christina'ya döndü. «Onu benim odama çıkaralım. Sen de annene git, Jonathan. Kadıncağız seni beklemekten aklını kaçırmak üzere. Tören nerdeyse başlayacak. Annen herkese senin düğünde hazır olacağını söyledi.»

Hep yaptığım gibi bahçe parmaklığını atlayarak bizim tarafa geçtim. Arka verandanın merdivenlerini çıkar-ken dönüp baktığımda onlar bebekle beraber eve giriyorlardı. Mutfak kapısını açıp içeri girdim.

Mamie ocağın başındaydı. Benden yana döndü. Kadıncağızın bir an bayılacağını sandım. Yüzü öylesine sol-gundu. Sonra kendisini toparlayıp bana koştu. Sarıldı. Beni göğsüne bastırarak, «Jonathan, bebeğim,» dedi. Yu-vana döndün. Tıpkı babana benziyorsun. Büyümüşsün!»

Yarı ağlayıp, yarı gülerек onu öptüm. «Bütün bu te-lâş ne demek oluyor bilmem,» dedim. Eve geleceğimi söy-

lemiştim, değil mi?»

«Evet. Annen çok sevinecek. Ben gidip çağırayım.»

«Yo, hayır. nce ben yukarı çıkıp bir duş alayım. Onu bu halimle korkutmak istemiyorum.»

Mamie, «Mavi takım elbisesini tleddim,» dedi.

Odama kimseye görünmeden çıkmayı başardım. Aşa-
ıdan konuşma sesleri, içki kadehlerinin birbirine değme-
sinden çıkan gürültüler geliyordu. Dosdoğru banyoya gi-
rip tıraş oldum, yıkandım. On dakika sonra giyiniyordum.
Aynada yüzüme baktım. Mamie haklıydı. Babama daha çok
benzemeye başlamıştım. Kravatımı dikkatle bağlayıp
ceketimi giydim. Sonra annemin odasına gidip kapıyı vur-
dum.

İçerden annemin sesi geldi. «Kim o?»

«Oğlun.»

Nikh töreni saat tam beşteydi. Her şey olup bitti.
Saat yedide bütün konuklar gitmiş, yalnızca aile ve en
yakın dostlar kalmıştı. Ağabeyim Daniel, karısı Sally, Mo-
ses Barrington, Yargıç Gitlin'le karısı Zelda ve Anne'in
annesiyile babası.

Daniel, Moses'a bakarak, «Sence üç hafta onsuz ya-
pabilir miyiz?» diye sordu. «Büyük duruşma gelecek haf-
ta başlayacak.»

Moses gülümseyerek, «Haklısın,» dedi. Daniel'in şaka
yaptığını biliyordu. «Bu konuyu yeniden görüşmemiz ge-
rek.»

Jack, «Hadi, hadi,» diye sırttı.

Ayağa kalktım. «Hemen döneceğim,» dedim. Odadan
ıkıp arka verandadan Anne'lerin evine gittim.

Bebek Anne'in yatağında mutlu mutlu sesler çıkara-
rak yatıyordu. Anne, «Ne kadar güzel bir bebek,» dedi.

Christina gülümsedi.

«Bebegi sarıp sarmalayın, bizim eve gidiyoruz,» dedim.

Kapıyı annem açtı. Hayretle bakarak öylece kaldı. Kol-

larımda tuttuğum Danielle'e bakıp hayatında ilk defa söyleyecek bir söz bulamadı. Bebeği oturma odasına götürdüm. Herkes çıldırmıştı sanki. Hepsi birden beni soru yağmuruna tuttu. Sonunda Yargıç Gitlin harekete geçip hepsini susturdu.

«Kendinizi toparlayın bakalım. İzin verin de çocuk anlatsın.»

Danielle'i anneme verdim. Bebek onun yüzüne bakarak kıkırdadı. Annem, «Ne kadar da güzel mavi gözleri var!» dedi.

Odadakilere baktım. Sözcüklerimi özenle seçerek anlatmaya koyuldum. «Her şey babamın cenaze töreninde başladı. Onun hakkında hangimiz gerektiği kadar bilgiye sahibiz? Onu her birimiz değişik biçimlerde tanıyoruz. Hepimiz onu kendi kişiliğimize, duygularımıza göre tanıdık. Bu bakımdan hepimiz de haklıyız. O tanıdığımız gibi bir kişiydi. Aynı zamanda tanıdığımızın da ötesindeydi. Hiçbirimizin bilmediği bir kişiydi. Kendi kendisiydi o.»

Uzun uzun anlatmam gerekiyordu. Anne'le evden ayrılıp gittiğimiz zamandan başlayıp bu sabaha kadar olanları bir bir anlattım. Sözlerimi bitirdiğimde holdeki saat onu çalışıyordu.

Odadakilerin yüzlerine baktım. «Bebeğe bir ad vermediler. Buna fırsatları olmadı. Ben de ona Danielle adını koydum. Babamın adına uyarak. Şimdi onu yanımda tutmak istiyorum. Doğum belgesine bile sahip değil, Jeb Stuart, Fitchville'e inip bu işi yapamadı. Bunu Danielle'i vaftiz ettirmek için gittiklerinde yapacaklardı. Ama olmadı işte.»

Yargıç Gitlin düşünceli düşünceli başını salladı. «Bu iş sandığın kadar kolay değil, Jonathan,» dedi. Bir kere, sen daha rüştünü ispat etmiş değilsin. Ülkede bu çocuğun vesayetini sana verecek bir yasa yok.»

«Neden olmasın? Bütün yapacağım iş çocuğun benim

olduğunu yazacağım belgeyi doldurup nüfus kâğıdı çıkar-
mak.»

«Bunu yapamazsın,» dedi yargıç. «Üstesinden geline-
cek birtakım yasal sorunlar var. Önce bebeğin bir akra-
bası ya da yakını olup olmadığını araştıracaklar. Eğer var-
sa onlardan izin alınması gerekecek. İzin vermezlerse be-
bek, durumu kararlaştırılana kadar devletin himayesinde
kalır.»

«Aptalca bir şey bu,» diye atıldım. «Bebeği alıp git-
meme kim engel olabilir ki?»

«Olmaz, Jonathan.» Yüzüme düşünceli düşünceli ba-
kan yargıç, «Ama bir hal çaresi var,» dedi. «Bebeği yanın-
da tutabilirsin. Ama bunun için Jack'le annenin yardımı
gerek.»

«Neymiş o?»

«Eğer bebeği evlât edinmek isterlerse ben onlara yar-
dımcı olurum. Ama buna kendileri karar vermeliler. Onları
zorlayamayız.»

Anneme döndüm. Danielle'e bakıyor, ağlıyordu. Jack
onun yanına gidip eğildi. Annemin yüzüne, Danielle'e, son-
ra yine annemin yüzüne baktı. Sonunda boğazını temiz-
leyerek, «Hep küçük bir kızım olsun isterdim,» dedi.

Yapılacak daha başka işler de vardı. Ertesi ay, Şükran
Günün'den iki gün önce babamı yuvasına götürdük. Ağa-
beyimle birlikte. Kışın ilk donu toprağı sertleştirmişti. Me-
zar kazılırken Daniel'i imbikhanenin olduğu yere götür-
düm.

Orada yanıp kapkara olmuş bir çukurdan başka bir
şey kalmamıştı. Çukurun başında bir an durup döndüm.
Sanki her şey dün olmuş gibiydi. Ama dün şimdi bana
sonsuz gibi uzun görünüyordu.

Barakaya gittik. Daha şimdiden yıkılmaya başlamıştı.
Betty May'in gurur duyduğu perdeler lime lime olmuş,

boyalar kabarmıştı. Camların çoğu kırıktı. İçeriye buz gibi bir rüzgâr doluyordu.

Daniel bana baktı. «Demek her şey burada başladı. Hiç bilmiyordum.»

«Hiç kimse bilmiyordu. Bana göstermeseydi, ben de bilmeyecektim. Onun iyiliğini burada öğrenmeye başladım. Onu ne kadar çok sevdiğimi de.»

Sonra mezarlığa döndük Babamın gömüleceği mezar nerdeyse hazır olmak üzereydi. Sonunda kazıcılar işlerini bitirip tabutun bulunduğu arabaya gittiler. Tabutu sırtladılar. Soğuğa rağmen adamların yüzlerinin ter içinde kaldığını gördüm. Mezarın başına gelince bize baktılar.

Daniel'e döndüm. İkimiz de rahip istememiştik. Adamlar tabutu mezara ağır ağır indirdiler. Daniel'le yerden birer avuç toprak alıp mezara attık. Peşimizden iki adam kürekleriyle çukuru çabuk çabuk doldurmaya başladılar. Önce tabutun tahtasına düşen toprak boş bir ses çıkarıyordu. Sonra bu sesler yumuşadı. Sonunda çukur doldu. Adamlar mezarın üzerini kürekleriyle düzelterek çekildiler, bizi orada yalnız bıraktılar.

Daniel bana baktı. Başımı salladım. O zaman mezara döndü. Sesi boğuk ve alçaktı:

**Burada özlediği yerde artık;
Yuvası denizcinin, denizden dönen,
Ve de dağlardan gelen avcının.**

Baktım. Daniel'in yanaklarından yaşlar akıyordu. Uzanıp kardeşimin elini sıkı sıkı tuttum. «Eğer dinlersen, onu duyarsın, Daniel,» dedim.

Sesi esintide bir fısıltı gibiydi.

«Teşekkür ederim, evlatlarım.»

HAROLD ROBBINS

ÇETİN ÖREK / BAŞIMEVİ - 27.30.67
kapak düzeni ve fotoğraf / orat orhan / 1988 yıl 114. 01.15

